ÎNALTĂ
TRĂDARE
ALBERT KAHN
Înaltă trădare
COMPLOTUL ÎMPOTRIVA POPORULUI
EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ
În româneşte de
HENRIETTE NEGREA

pasaje/note sărite

1 Unul din simptomele care dovedesc atmosfera încordată şi bântuită de teamă din America postbelică îl constituie numeroasele cazuri de moarte subită şi de sinucideri. La 3 Noiembrie 1947, John Gilbert Winant, unul din promotorii New Dealului, fost ambasador în Anglia, s-a sinucis la domiciliul său din Concord – New Hampshire. La 4 Iunie 1948, Morton E. Kent, fost funcţionar al Departamentului de Stat, care fusese acuzat de a fi căutat să ia contact cu un presupus agent sovietic, şi-a tăiat beregata. După două luni, la 16 August, Harry Dexter White, fost subsecretar de Stat la Finanţe, a murit în urma unui atac de cord, după un interogator la Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane a Camerei Reprezentanţilor. La 20 Decembrie 1948, Laurence Duggan, un fost funcţionar al De

1 Isteria de război care lua proporţii tot mai mari a fost întovărăşită de o serie de cazuri senzaţionale în care era vorba de „agenţi secreţi sovietici” care ar fi complotat, chipurile, împotriva securităţii americane. Aceste cazuri au contribuit în mare măsură la extinderea isteriei.

La 26 Martie 1946, Biroul Federal de Investigaţii trâmbiţa arestarea locotenentului Kicolai Redin, un ofiţer sovietic ataşat pe lângă Consulatul sovietic din San Francisco; el era acuzat că ar fi avut un amestec în

Acest volum a fost tradus după originalul în limba engleză *tigh treason* de *Albert Kahn* apărut la

Lear Publishers – New York 1950

Coperta de Toni Gheorghiu

PREFAŢĂ

Statele Unite ale Americii sunt o ţară industrială şi produc numeroase mărfuri: de la bombardierul „B-54" şi până la guma de mestecat. Produc mărfuri de consum intern şi mărfuri de export. Printre acestea din urmă, cea mai recentă şi mai împinsă pe diferite pieţe este „modul de viaţă american". Ce este acest produs, cum arată el? Este de diferite sorturi şi se prezintă sub diferite ambalaje. De exemplu, într-o revistă apare o fotografie din California. În dreapta, munţi înalţi, în stânga marea. Pe o şosea întinsă ca o aţă aleargă un automobil model 1951. La volan, un om zdravăn, alături de o blondă cu părul fâlfâind în vânt. În partea de jos a fotografiei scrie: „Dacă vrei să alergi cu 120 pe oră şi să admiri natura, înainte de a pleca la drum consumă conservele „Beef".

Altceva. Pe o pagină întreagă a unei răspândite reviste, o fotografie în culori reprezentând o mică şi frumoasă vilă în faţă căreia se află o grădină plină cu flori. Atmosferă paşnică, de bunăstare. Printre straturile de flori se joacă doi copilaşi. Pe o bancă, stăpânul şi stăpâna casei citesc o revistă pe coperta căreia se vede un oraş coreean în flăcări. Sub fotografie scrie: „Dacă vreţi să aveţi o asemenea casă, depuneţi-vă economiile la „Chase Bank".

Alt ambalaj. Un film fabricat la Hollywood. Acţiunea

se petrece într-un palat cu săli strălucitoare prin care se plimbă fete şi băieţi frumoşi, îmbrăcaţi după ultima modă. O poveste stupidă de dragoste, câteva focuri de revolver, o goană de automobile şi totul se sfârşeşte cu bine. S-*ar prea putea ca filmul să se numească*: *„Libertăţile noastre" sau... „Mi-am cumpărat o mireasă"*.

Ziarele americane publică la ceea ce se numeşte „Cronica mondenă" – adică poveşti ale celor ghiftuiţi – ştiri ca aceasta: *„Domnişoara X., nepoata miliardarului Y., a împlinit ieri şaptesprezece ani. Sărbătorirea a fost făcută în castelul din localitatea Z., castel care are* 538 *de camere şi 29 de băi, fiecare de altă culoare.* S-*au consumat 1853 sticle de şampanie. Buchetul de orhidee, adus cu un avion special din Olanda, a costat 1809 de dolari. Domnişoara X. a primit din partea unchiului ei, drept cadou, şaptesprezece automobile, de şaptesprezece mărci şi culori diferite"*.

Iată câteva sorturi şi ambalaje din marfa cunoscută sub numele de „modul de viaţă american", marfă lăudată pe toate tonurile de oamenii din Wall Street: *„Faceţi ca noi şi va fi bine* tuturora*", vor să spună morganii, rockefellerii, harrimanii, trumanii, achesonii şi ceilalţi din banda lor. „Aşa este America"! strigă presa lui Hearst. „Aşa trăim noi" strigă ziarele lui McCormiic. „Deci, ascultaţi-ne pe noi, supuneţi-vă nouă şi veţi gusta şi voi din modul de viaţă american"*.

Numai că America adevărată nu este America industriaşi din Pittsburgh şi Detroit, a bancherilor din New, York şi Chicago, a cultivatorilor de bumbac din Virginia, a magnaţilor filmului din Hollywood, a birocraţilor afacerişti instalaţi la Casa Albă sau a generalilor de la Pentagon. America adevărată nu este aceea prezentată de revistele ilustrate, de filmele stupide, de o literatură putredă şi de „Vocea Americii". Realitatea americană nu se măsoară cu depozitele de aur şi dolari ale

celor şaizeci de familii care stăpânesc viaţa economică a Statelor Unite, cu discursurile mieroase ale lui Truman, în care se vorbeşte despre „bunăstarea americanilor" şi despre „libertăţile" de *care se bucură americanii, ci se măsoară cu milioanele de oameni rămaşi fără lucru, cu cele peste cincisprezece milioane* de *negri ale căror drepturi sunt inferioare celor acordate câinilor miliardarilor, cu atacurile huliganice ale Ku-Klux-Klanului şi mai cu seamă cu lupta tot mai puternică a clasei muncitoare.*

„Modul de viaţă american" are două feţe. Pe una se străduiesc s-o arate propagandiştii Wall Streetului. Pe cealaltă, adevărata faţă a modului de viaţă american, o prezintă lumii întregi oamenii cinstiţi din Statele Unite, publiciştii progresişti americani, aceia care, departe de a îngenunchea în faţa „Mariei sale Dolarul", luptă pentru a demasca putreziciunea fără seamăn a organizaţiei economice, politice şi sociale a statului condus de imperialiştii din Wall Street.

Se tipăreşte acum în româneşte cartea publicistului american *Albert Kdhn, pe care el a intitulat-o „înaltă trădare". Este istoria relativ recentă, începând din anii de după primul război mondial, a trădărilor şi crimelor comise împotriva poporului american de către cei care, prin furt, teroare şi înşelăciune s-au instalat în fruntea statului american. Prin faţa cititorului se perindă nume de preşedinţi ai Statelor Unite, de miniştri, oameni politici, generali, mari industriaşi, în jurul cărora propaganda plătită de ei înşişi ţesuse aureole de geniu, de cinste, de moralitate, de credinţă în binele maselor, de muncitori în slujba, poporului. Din paginile cărţii lui Albert Kdhn aceste figuri apar sub alt aspect. Din faptele şi datele citate apar traficanţi, hoţi, criminali, trădători, depravaţi, decăzuţi lipsiţi de moralitate, de scrupule, apare o bandă pusă pe jaf în dauna poporului, furând şi terorizând poporul. Iată-l*

pe preşedintele Harding, prezidând la Casa Albă petreceri sardanapalice, partide de poker, dar şi afaceri scandaloase, atât de scandaloase încât nici el nu a mai putut să le acopere. Iată-l pe procurorul general al Statelor Unite, A. Mitchell Palmer, semnând cu o mână mandatele de arestare a mii de muncitori acuzaţi a fi „roşii", iar cu cealaltă primind pachete de acţiuni şi de dolari de la bancherii şi industriaşii speriaţi de lupta muncitorimii americane, la sfârşitul primului război mondial. Iată-l pe Ford, pe care scribii tui plătiţi s-au străduit să-l prezinte ca pe tipul omului muncitor din Statele Unite, care prin propria lui muncă poate să ajungă orice, iată-l organizând în propriile uzine o poliţie compusă din criminali scoşi direct din închisoare şi având misiunea să spargă grevele muncitorilor folosind bâta, revolverul, mitraliera şi gazele otrăvitoare.

Iată-i pe Truman, Acheson, Harriman, Marshall, Foster-Dulles, Eisenhower, care conduc azi politica războinică a Statelor Unite stând cu un picior la Casa Albă, în ministere sau la Marele Stat Major, şi cu altul în consiliile de administraţie sau în cabinetele directoriale ale marilor trusturi şi monopoluri.

Din cartea lui Albert Kahn apar toţi cu adevărata lor faţă, apar aşa cum sunt: hoţi şi trădători, pentru că logica faptelor este mai tare decât minciuna crescută şi umflată cu atâta grijă de propaganda imperialiştilor americani.

Cititorul acestei cărţi va avea la sfârşit o imagine reală a ceea ce *trebuie înţeles prin „modul de viaţă american". Desigur că aşa ceva ar voi bancherii şi industriaşii americani să instaureze în fiecare ţară, în lumea întreagă. Numai că popoarele au înţeles şi înţeleg din ce în ce mai midt că viaţa lor nu trebuie să se desfăşoare după vrerea celor şaizeci de familii care stăpânesc bunurile din Statele Unite.*

Popoarele lumii privesc cu admiraţie şi mândrie la

măreţele realizări ale Uniunii Sovietice şi luptă pentru ca suprimând exploatarea omului de către om, lichidând puterea imperialiştilor, să-şi creeze condiţiile pentru a merge pe urmele popoarelor sovietice, pe drumul socialismului.

Cartea aceasta va fi de folos fiecărui luptător împotriva imperialismului, fiecărui luptător pentru pace. Faptele cuprinse în ea sunt noi dovezi că clica conducătoare din Statele Unite pregăteşte războiul. Faptele acestea sunt însă, în acelaşi timp. pentru orice om cinstit, motive puternice pentru întărirea luptei împotriva imperialiştilor, a luptei pentru pace. Pentru că pacea nu se poate obţine decât prin lupta împotriva imperialismului.

GEORGE MACOVESCU

MAMEI MELE

A CĂREI INIMA BATE PENTRU POPOR

Niciuna din întâmplările şi niciunul din dialogul de cuprinse în cartea ÎNALTĂ TRĂDARE n-au fost inventate de autor. Acest material a fost extras din documentele indicate în text

Cititorul acestei cărţi nu treime să deducă din titlul ÎNALTA TRĂDARE că vreo persoană citată în carte a comis o trădare faţă de guvernul Statelor Unite. Titlul rezultă din concepţia pe care autorul o defineşte în cuvântul introductiv. În cazul în care unele persoane amintite în această carte an săvârşit o trădare faţă de guvernul Statelor Unite, autorul specificat acest fapt.

Cel care trădează umanitatea este trădătorul pe care A înfierăm cel mai mult.

JAMES RUSSELL LOWELL

Atunci când eu, Poporul, voi învăţa să nu uit – când eu, Poporul, voi folosi ce-am învăţat ieri şi voi ţine minte cine m-a prădat cinul trecut, cine m-a socotit neghiob – atunci nu va mai fi în lume om care să rostească acest

cuvânt: *„Poporul” – cu vreo intonaţie ironică în glas sau zâmbind batjocoritor*.

Atunci va veni vremea popoarelor – a mulţimii – a masei

CARL SANDBURG

DESPRE TRĂDARE

Trădarea cea mai mare nu este cea faţă de guverne, ci faţă de oameni.

Poporul poate fi trădat în multe şi diferite chipuri. Asuprirea prin violenţă, teroare şi inchiziţie; exploatarea, jefuirea şi sărăcirea a milioane de bărbaţi şi de femei; legile despotice şi folosirea tribunalelor ca instrumente de represiune; propaganda mincinoasă şi aţâţarea artificială a unei părţi a populaţiei împotriva celeilalte; dezlănţuirea războaielor şi monstruoasa alchimie a transformării sângelui omenesc în aur; toate acestea reprezintă modurile în care poate fi trădat poporul.

Şi ceea ce au comun toate este hotărârea crudă a unei minorităţi privilegiate de a-şi păstra puterea şi de a-şi spori avantajele pe socoteala şi prin suferinţa marii majorităţi.

Trădarea faţă de popor nu este un fenomen nou în lume. Ea străbate ca un fir negru urzeala întregii istorii scrise. În epoca noastră însă, întrucât puterea poporului a luat proporţii fără precedent şi cerinţele lui pentru o viaţă mai bună au devenit ne înduplecate, măsurile luate de cei puţini pentru subjugarea celor mulţi au devenit din ce în ce mai crude şi mai disperate. Fascismul a fost unul din rezultatele acestei cruzimi şi disperări Cetăţeanul german care se opunea activ regimului nazist, nu era trădător, ci un adevărat patriot; cel care trăda era guvernul nazist.

Cartea aceasta se ocupă de trădarea faţă de poporul american. Crimele şi comploturile pe care le înregistrează nu sunt o lectură plăcută, şi o mare parte din conţinutul ei va impresiona foarte neplăcut pe americanul de rând.

Totuşi, este necesar ca americanii să înţeleagă uneltirile trădătoare urzite împotriva lor în trecut şi care-i ameninţă atât de grav în prezent. Menţinerea democraţiei în America şi a păcii în lume depinde în mare măsură de această înţelegere.

Cartea de faţă a fost scrisă cu speranţa că va contribui la adâncirea acestei înţelegeri şi că-i va mobiliza pe americani la luptă împotriva primejdiei ce creşte în ţara lor.

Cartea întâia ZILE DE TEROARE

RĂZBOI ÎN TIMP DE PACE

baţi-mi pe cei obosiţi, pe săracii voştri.

Daţi-mi masele voastre care trăiesc înghesuite, dornice să respire în libertate.

Pe cei nenorociţi îndepărtaţi de la ţărmurile voastre rodnice Trimiteţi pe toţi cei fără adăpost, pe cei ce pribegesc în furtună

Îi aştept cu făclia în mână lângă poarta de aur!

*Din poemul „*Noul Colos*” de Emma Lazarus – înscris pe soclul Statuii Libertăţii.*

1. O RECOLTA ODIOASA

Într-o dimineaţă friguroasă şi întunecată de Decembrie, cu puţin înainte de a se crăpa de ziuă, la un an după sfârşitul războiului, un vas de transport păzit cu grijă, care plutea în umbra tunurilor fortului Wadsworth, ridică ancora şi se strecură din portul New York în condiţii cât se poate de ciudate şi de misterioase. Nici măcar căpitanul nu cunoştea destinaţia vaporului; pornise cu ordine sigilate, pe care nu avea voie să le deschidă decât după douăzeci şi patru de ore de la plecare. Singurii care cunoşteau destinaţia vasului erau câţiva înalţi funcţionari ai guvernului Statelor Unite.

În orele lungi şi pline de încordare ale nopţii, un cordon de soldaţi puternic înarmaţi stătuse de pază pe chei. Pe vapor, alţi soldaţi, cu baioneta la armă, patrulau

pe punţi. Un detaşament special de marinari, mai mulţi agenţi ai Ministerului Justiţiei şi un înalt membru al Serviciului de Informaţii Militare din Statul Major General al Armatei călătoreau pe vas. Cu puţin înainte de plecare se împărţiseră revolvere echipajului…

Vasul transporta o încărcătură neobişnuită: 249 de bărbaţi şi femei născuţi în Rusia, care fuseseră arestaţi de agenţii federali într-o serie de razii neaşteptate întreprinse în întreaga ţară şi care fuseseră aduşi sub escortă armată în insula Ellis, pentru a fi deportaţi. După declaraţiile purtătorilor de cuvânt ai Ministerului Justiţiei, prizonierii erau „conducători şi animatori ai mişcării ultraradicale” şi „agenţi sovietici” care „conspirau” pentru a răsturna guvernul Statelor Unite

În timp ce luminile se stingeau pe străzile New York-ului, tăcut şi încă adormit, vaporul care-i transporta pe aceşti bărbaţi şi femei se îndepărtă încet de Statuia Libertăţii, care abia se profila în zare, şi porni spre larg.

Era vasul *Buford*.

Pentru acei cititori care nu-şi amintesc titlurile de-o şchioapă care au trâmbiţat plecarea *Bujorăului*, trebuie să amintim că această călătorie ciudată a avut loc la un an după primul, nu după cel de al doilea război mondial.

Vasul *Buford* a părăsit New York-ul la data de 21 Decembrie 1919.[1]

Războiul mondial se sfârşise, dar pacea nu venise odată cu semnarea armistiţiului, la 11 Noiembrie 1918.

În această zi mult aşteptată, care punea oficial capăt agoniei şi distrugerilor celor patru ani ce păruseră fără de sfârşit, în timp ce vestea aceasta de o importanţă excepţională zbura prin ţară şi fiecare cătun şi oraş răsuna

1 La 17 Ianuarie 1920, după ce a fost escortat prin Canalul Mânecii de un distrugător britanic, şi după ce a trecut prin Canalul Kiel în Marea Baltică, Bujorei şi-a depus încărcătura de oameni în portul Hango din Finlanda. Guvernul finlandez i-a transportat imediat pe deportaţi la frontiera rusă şi i-a predat autorităţilor sovietice (N. A.).

de zgomotul frenetic al fluierelor, claxoanelor şi de dangătul clopotelor, în timp ce zeci de mii de oameni dansau ca nebuni de bucurie pe străzi, preşedintele Woodrow Wilson şedea la biroul său de la Casa Albă şi scria un mesaj solemn, dar triumfător, către poporul american:

„Concetăţeni! Armistiţiul a fost semnat azi dimineaţă. Ţelurile pentru care a luptat America au fost atinse. De aci înainte avem sarcina fericită să ajutăm cu exemplul, cu sfatul nostru prietenesc, ponderat şi cu aportul nostru material la instaurarea unei democraţii juste în întreaga lume".

În Europa, ca şi în America, declaraţiile donchişoteşti ale preşedintelui Wilson erau pe buzele tuturor. Sosind în Europa în luna Decembrie 1919, pentru a participa la Conferinţa de Pace de la Paris, profesorul de la Princeton, înalt, slab şi cu ochelari a fost primit de milioanele de oameni cu aclamaţii pline de căldură, asemenea unui Moise modern care sosise să conducă omenirea spre Ţara Făgăduinţei, a păcii şi a iubirii frăţeşti.

Şi cu toate acestea, deşi părea de necrezut, în numai câteva săptămâni, splendidele viziuni evocate de cuvintele magice ale lui Wilson se risipiseră ca fumul şi în locul lor se profilau la orizont prevestirile ameninţătoare ale zilelor tulburi şi tragice care urmau să vină.

„A devenit acum evident", nota cu îngrijorare în jurnalul său din 3 Martie 1919 colonelul E.M. House, primul consilier şi cel mai intim confident al lui Wilson, că pacea nu va fi o pace aşa cum o nădăjduisem eu sau cum ar fi trebuit să urmeze după acest teribil cataclism".

La discuţiile de pace ale celor Patru Mari, ţinute absolut în secret la Paris, într-o cameră de conferinţe de la Quai d-Orsay, ieşiră îndată la iveală adevăratele motive pentru care muriseră milioane de oameni în noroaiele câmpurilor de luptă din Europa. Legaţi prin tratatele lor

secrete şi prin pactele lor comerciale, lacomi şi nerăbdători să împartă din nou pieţele mondiale şi să fărâmiţeze imperiul german, David Lloyd George, Winston Churchill*, Georges Clemenceau[2] şi Vittorio Orlando n-au pierdut decât puţin timp cu trecerea în revistă a răsunătoarelor propuneri de pace ale lui Wilson şi au păşit la adevăratele probleme ale zilei.

„Vechii politicieni", observa faimosul corespondent de război britanic, Sir Philip Gibbs, „care se jucaseră de-a politica înainte de război, mizând vieţile oamenilor pentru teritorii, pieţe privilegiate, terenuri petrolifere, indigeni, exploatări carbonifere şi prestigiu imperial, s-au repezit la miza pe care o pierduseră jucătorii germani atunci când eşuase ultima lor cacealma şi s-au luat la ceartă pentru împărţirea ei".

Mai erau şi alte note discordante la Conferinţa de Pace.

Moştenirea războiului nu se limita la milioanele de morţi şi de mutilaţi, la distrugeri, boală, foamete şi lipsuri. Din haosul cataclismului apăruseră, nedorite şi neprevăzute de conducători, gigantice mişcări ale maselor omeneşti, care se revoltau împotriva unor noi suferinţe şi vărsări de sânge, cerând pace, pământ şi sfârşitul vechii orânduiri.

„Întreaga Europă este străbătută de un spirit revoluţionar"... declara într-un memorandum confidenţial adresat Conferinţei de Pace piimul ministru David Lloyd George. „Întreaga ordine existentă, sub aspectele ei politice, sociale şi economice, nu se mai bucură de încrederea maselor populaţiei, de la un capăt al Europei la celălalt".

Cum să fie înăbuşit acest „spirit revoluţionar" şi să se

---

2 Winston Churchill, pe atunci ministru britanic de război, l-a înlocuit temporar pe primul ministru Lloyd George ca delegat'britanic la Conferinţa de Pace dela Paris, în Februarie 1919 (N. A.).

menţină *statu-quo*? Cum să fie lichidate sovietele de la Berlin şi Hamburg, din Bavaria şi Ungaria? Acestea erau problemele care-i frământau pe cei ce făureau pacea la Paris.

Şi mai presus de toate celelalte probleme, era următoarea: cum să fie zdrobită revoluţia din Rusia, care la 7 Noiembrie 1917 adusese la putere regimul sovietic?

Iată ce menţionează semioficiala *Istorie a Conferinţei de Pace*, publicată sub auspiciile Institutului Regal Britanic pentru Afaceri Internaţionale:

Problema rusă a produs un efect adânc asupra Conferinţei de Pace de la Paris: Parisul nu poate fi înţeles fără Moscova. Fără să aibă vreun reprezentant la Paris, bolşevicii şi bolşevismul constituiau, de fiecare dată, factori puternici. Rusia a jucat un rol mult mai important la Paris decât Prusia.

„Bolşevismul se întinde", prevenea ameninţător la Conferinţa de Pace bătrânul „Tigru" francez, primul ministru Georges Clemenceau. „A invadat ţinuturile baltice şi Polonia…

am primit ştiri foarte rele cu privire la răspândirea bolşevismului la Budapesta şi Viena. Italia este de asemeni în pericol… De-aceea trebuie să întreprindem ceva împotriva bolşevismului!"

Ceva se şi întreprinsese. Cu toate că fusese proclamată pacea, zeci de mii de soldaţi aliaţi, luptând cot la cot cu armatele albe contrarevoluţionare, conduse de foştii generali ţarişti, duceau pe pământ rusesc un război sângeros, nedeclarat, pentru a doborî noul guvern sovietic.

„Bolşevismul", declara la Conferinţa de Pace Herbert Hoover, preşedintele Administraţiei Americane de Ajutorare (American Relief Administration) (ARA) „este mai rău decât războiul!" *x*[3]

---

3 In vara anului 1919, fără vreo declaraţie de război, forţele armate a 14 state invadaseră teritoriul Rusiei Sovietice. Ţările în cauză erau:

Al şaselea din cele *Paisprezece* Puncte1 ale lui Wilson cerea „evacuarea întregului teritoriu al Rusiei” şi „autodeterminarea propriei ei dezvoltări politice şi a politicii ei naţionale”. Dar, la Paris, Wilson cedă în faţa avocaţilor intervenţiei. În ajunul întoarcerii sale în America, el declara: „Ara explicat Consiliului cum aş acţiona dacă aş fi singur. Voi proceda totuşi de comun

---

Marea Britanie, Franţa, Japonia, Germania, Italia, Cehoslovacia, Serbia, China, Finlanda, Grecia, Polonia, România, Turcia şi Statele Unite. Intervenţia şi războiul civil din Rusia au durat până în vara lui 1921 şi în cele din urmă s’au sfârşit printr’o înfrângere, forţele intervenţioniste şi aliaţii lor, ruşii albi, fiind puşi pe fugă de Armata Roşie.

Cu toate că în cele mai multe cărţi de istorie li so acordă foarte puţină atenţie, cei doi ani şi jumătate de intervenţie şi război civil au pricinuit moartea, datorită luptelor, foametei şi bolilor, a circa 7.000.000 de bărbaţi, femei şi copii ruşi. Pierderile materiale ale Rusiei Sovietice au fost ulterior evaluate de Guvernul Sovietic la 60.000.000.000 dolari. Invadatorii n’au plătit niciun fel de reparaţii.

Cu neruşinarea şi cinismul său caracteristic, Winston Churchill, care a condus personal campania Aliaţilor împotriva Rusiei Sovietice, a scris mai târziu în cartea sa Criza mondială şi repercusiunile ei: „Erau (Aliaţii)

în război cu Rusia ? Desigur că nu; dar ei trăgeau în ruşii sovietici de în dată ce-i vedeau. Invadaseră pământul rusesc, li înarmaseră pe inamicii Guvernului Sovietic. Le blocau porturile şi le scufundau vasele de luptă. Doreau cu tot dinadinsul şi plânuiau prăbuşirea acestui guvern. Dar război — doamne fereşte ! Intervenţie — ce ruşine! Repetau că le era indiferent în ce fel îşi va rezolva Rusia propriile ei treburi. Erau imparţiali — şi deodată, poc!“

La Ş Septembrie 1919, senatorul William Borah declară în Senatul Statelor Unite: „Domnule preşedinte, noi nu suntem în război cu Rusia ; Congresul n'a declarat război Guvernului Sovietic şi poporului rus. Poporul Statelor Unite nu doreşte să fie în război cu Rusia... Şi cu toate acestea... noi continuăm războiul împotriva poporului rus. Avem o armată în Rusia; furnizăm muniţii şi ajutoare celorlalte forţe armate din acea ţară... Nu există nicio justificare legală sau morală de a sacrifica aceste vieţi. Principiile cele mai elementare ale libertăţii de guvernare sunt în mod evident violate“.

acord cu ceilalţi.

După întoarcerea sa în America, preşedintele Wilson prezentă Senatului tratatul de la Versailles. Nevoind să-şi mărturisească nici sieşi, nici altora eşecul misiunii sale precum şi cât de nedrepte erau condiţiile de pace, Wilson rostea pe un ton declamator: „Scena e pregătită, destinul s-a împlinit. Ş: aceasta nu datorită planului conceput de noi, ci graţie mâini: divine, care ne-a condus spre război... Nu putem merge decât înainte, cu ochii deschişi şi cu spiritul reînnoit, pe urmele acestei viziuni".

Dar elocvenţa lui Wilson nu a deşteptat niciun ecou. Sub conducerea bătrânului şi îndârjitului izolaţionist, senatorul Henry Cabot Lodge, Comisia Senatului pentru relaţii cu străinătatea a trecut la ciuntirea şi revizuirea tratatului, concentrându-şi atacurile asupra statutului societăţii Naţiunilor.

Ca şi în Europa nici în America pacea nu venise odată cu semnarea armistiţiului.

În timp ce preşedintele Wilson cutreiera ţara rostind discursuri înflăcărate despre planurile sale asupra păcii mondiale, propriul său stat fierbea de tulburări puternice şi de luptele îndârjite ale muncitorimii.

Sub conducerea lui Herbert Hoover, Administraţia Americana de Ajutorare îndrepta toate aprovizionările posibile cu alimente spre teritoriul ocupat de trupele generalului Nicolae Iudenici şi de ceilalţi generali ţarişti şi albigardişti, în timp ce aprovizionarea teritoriului sovietic, unde sute de mii de oameni mureau de foame, era' oprită. „ARA" mai asigurase şi livrarea de echipament pentru forţele albe. In cele din urmă, la sfârşitul intervenţiei şi războiului civil, presiunea opiniei publice din America a forţat trimiterea de alimente Rusiei Sovietice, lovita de foamete.

„întreaga politică americană, pe vremea lichidării problemelor armistiţiului", scria Herbert Hoover lui Oswald Garrison Villard la 17 August 192' „consta în a face tot ce se putea ca să împiedice bolşevizarea Europei.. " (N. A.).

1 Declaraţia demagogică a lui Wilson, făcută la 8 Ianuarie 1918, îr> legătură cu terminarea primului război mondial (N. R.).

„Armistiţiul” nestabil din timpul războiului între muncă şi capital luase brusc sfârşit. În vreme ce conducătorii Federaţiei Americane a Muncii (A.F.L.) mai repetau plini de optimism lozinca lui Wilson despre „democraţia industrială”, prezicând „o eră nouă pentru muncitorimea americană”, marile industrii dezlănţuiră o campanie intensă pentru a desfiinţa drepturile câştigate de muncitori în perioada războiului şi pentru a zdrobi sindicatele.[45]

„Cred că au fost poate justificate în trecut”, declara judecătorul Elbert H. Gary. preşedintele lui „U. S. Steel Corporation” la o întrunire a acţionarilor. „Dar... azi, după părerea marii majorităţi, atât a patronilor, cât şi a salariaţilor, nu mai e nevoie de sindicate... Existenţa şi atitudinea sindicatelor, cel puţin în ţara noastră, sunt

---

4 Avându-se în vedere starea de război, industriaşii făcuseră diferite concesii mişcării muncitoreşti, deoarece, după spusele istoricilor mişcării muncitoreşti, Selig Perlman şi Philip Taft, „aceste industrii, stimulate de beneficiile de război, porniseră o neobosită goană după braţe de muncă“. Salariile fuseseră mărite, orele de muncă reduse Muncitorii se înscriau în număr mare în sindicate. Intre 1913 şi 1920, membri Delegaţiei Americane a Muncii au sporit delà 1.996000 ia 4.078.000.

Dar, în ciuda câştigurilor în timp de război ale muncitorimii organizate, situaţia majorităţii muncitorilor americani era încă foartea grea la sfârşitul războiului. In industria oţelului, de pildă, în 1919, săptămâna de lucru era de şapte zile şi mulţi muncitori oţelari munceau între 12 şi 14 ore pe zi. Comentând condiţiile de muncă existente în 1919 în industria oţelului, un raport ai comisiei de anchetă a mişcării mondiale interbiseri-

ceşti declara : Ziua de 12 ore este o barbarie fără scuză valabilă, prin care sunt pedepsiţi muncitorii şi ţara“ (N. A.).

5 întreprinderile deschise (open-shop) sunt acele întreprinderi din Statele Unite în care se angajează atât muncitori sindicalizaţi, cât şi ne-sîndicalizaţi, spre deosebire de întreprinderile închise (ciosed-shop), în care, sindicatele fiind puternice, nu pot fi angajaţi decât muncitori sindicalizaţi (N. R.).

contrare, atât intereselor salariaţilor, cât şi ale patronilor, şi ale întregului public”.

Ziarul *Minnesota Banker* scria într-un editorial:

Valoarea economică a „întreprinderilor deschise” 2 este indiscutabilă.

Aripa radicală a organizaţiilor muncitoreşti luptă cu însufleţire pentru a obţine „întreprinderi induse”.

Întreprinderile deschise pot fi realizate cât se poate de uşor prin eliminarea acestui element din organizaţiile muncitoreşti… acolo unde elementul radical ocupă poziţii prea puternice, nu mai există, bineînţeles, decât o ultimă posibilitate, aceea de a-l distruge cu forţa.

William H. Barr, preşedintele Asociaţiei naţionale a proprietarilor de topitorii, rezuma categoric situaţia în cuvintele: „Trebuie să se sfârşească odată cu salariile acordate în timpul războiului!” Muncitorimea americană nu s-a supus docilă atacului premeditat împotriva sindicatelor ei şi a nivelului ei de tral. Ţara a fost cuprinsă de un val de greve.

În Ianuarie 1919, muncitorii de pe şantierele navale din Seattle, statul Washington, încetară lucrul în semn de protest împotriva micşorării salariilor, iar după trei săptămâni oraşul întreg era paralizat de o grevă generală. Lunile următoare, în toate statele, pe rând, tipografii şi muncitorii constructori, instalatorii de telefoane şi muncitorii feroviari, docherii, căruţaşii şi muncitorii textilişti declarară grevă. Punctul culminant al valului de greve fu atins în Septembrie şi Octombrie, când aproape 350.000 de muncitori oţelari încetară lucrul şi jumătate de milion de mineri părăsiră minele de cărbuni, ridicând numărul total al muncitorilor grevişti din America la mai mult de două milioane.

Un titlu din numărul pe Decembrie 1919 al lui *The Employer*, organul Asociaţiei patronilor din Oklahoma, numea greva din minele de cărbuni „pur şi simplu o

revoluţie sfidătoare şi făţişă". În acelaşi număr al revistei se punea întrebarea: „Hindenburg şi Ludendorff ar face oare mai puţin rău ţării decât Lewis şi Foster"? 2

Pentru a sparge grevele intrară în acţiune mii de soldaţi din trupele federale, poliţia de stat, poliţia municipală şi armate întregi de spărgători de greve şi de oameni înarmaţi angajaţi de societăţi. În numeroase centre industriale s-a declarat starea de asediu. În regiunile carbonifere au avut loc lupte în toată regula. Într-o luptă din vestul Virginiei vreo 1500 de poliţişti şi peste 2000 de soldaţi federali au fost folosiţi pentru a împrăştia o colonie de mineri grevişti care se înarmaseră pentru a lupta împotriva spărgătorilor de grevă. Aceste crâncene conflicte de muncă s-au soldat cu sute de morţi şi răniţi.

În America postbelică, violenţa sângeroasă bântuia cu furie nu numai în arena conflictelor de muncă.

„În anul acela" – (1919) – spune cunoscutul savant W.E.B. Dubois în cartea sa *întunericul Zorilor*, „avuseseră loc pogromuri rasiale, mai mari sau mai mici, în douăzeci şi şase de oraşe americane; printre ele se numără: pogromul din August de la Chicago, unde treizeci şi opt de persoane au fost ucise; între douăzeci şi cinci şi cincizeci de morţi în comitatul Phillips din Arkansas, precum şi şase morţi la Washington".

Guvernatorul Hugh M. Dorsey din Georgia a declarat la o întrunire cetăţenească din Atlanta: „În unele regiuni negrul este fugărit ca un animal sălbatic; în altele este socotit un sclav, în altele nici n-au mai rămas negri".

Teroarea în masă împotriva negrilor a atins punctul său culminant în comitatul Phillips din statul Arkansas.

Striviţi de aservirea sistemului feudal de pe plantaţii, culegătorii de bumbac negri din comitatul Phillips au alcătuit o Uniune progresistă a personalului fermelor, făcând sforţări pentru a-şi schimba condiţiile lor neomeneşti de muncă şi de trai. Proprietarii de plantaţii şi

autorităţile locale au pornit de îndată un atac sălbatic pentru a distruge organizaţia. Membrii Uniunii au fost vânaţi sistematic, închişi, împuşcaţi şi linşaţi. Cu acel curaj pe care ţi-l dă disperarea, negrii se înarmară, stabiliră un sistem de legătură „Paul Revere" pentru recrutarea de noi membri în rândurile lor şi răspunseră la atac adoptând lozinca: „Abia am început".

Trupele federale, echipate cu mitraliere, fură aduse îat grabă în comitatul Phillips. Sute de negri fură arestaţi şi aruncaţi în temniţe. După procese care au durat literalmente doar câteva minute, unsprezece negri fură condamnaţi la moarte, nouă negri la douăzeci şi unu de ani de închisoare şi 122 puşc sub acuzare sub diferite pretexte.

Uniunea progresistă a personalului fermelor a fost distrusă...

La 25 August 1919, James F. Byrnes, din Carolina de Sud, declară la Washington în faţa Camerei Reprezentanţilor:

Oamenii de culoare care s-au molipsit de dorinţa egalităţii politice nu vor găsi de lucru în Sud. Sudul este un ţinut al oamenilor albi şi va rămâne pentru totdeauna un ţinut al oamenilor albi. i

Pe scena Americii postbelice se petreceau şi alte lucruri oribile. Iată ce scrie Frederick Lewis Allen, în cartea sa „*Abia ieri*":

...Auzeau zvonuri sinistre despre o vastă conspiraţie a radicalilor împotriva guvernului şi a instituţiilor Statelor Unite. Stăteau cu urechea 2 a pândă pentru a auzi explozia bombelor şi marşul armatelor bolşevice Ei credeau într-adevăr – cel puţin aşa credeau milioane de oameni milioane de cetăţeni rezonabili de altfel – că o revoluţie „roşie" ar putea izbucni în Statele Unite în luna sau în săptămâna viitoare...

2. SECRETELE MINISTERULUI JUSTIŢIEI

Spre sfârşitul anului 1919, şeful adjunct al Biroului de Investigaţii din Ministerul Justiţiei[67], Frank Burke, trimise e directivă urgentă şi strict confidenţială către agenţii federali din întreaga ţară. Directiva spunea că Ministerul Justiţiei avea de gând să înceapă în curând o serie de razii simultane pentru arestarea în întreaga ţară a „comuniştilor" şi a „străinilor radicali".

„Veţi fi avizaţi pe cale telegrafică", scria Burke, „asupra datei şi orei exacte la care trebuie efectuate arestările".

Agenţii Ministerului Justiţiei primiseră din partea lui Burke instrucţiuni ca spionii, informatorii şi agenţii lor provocatori dinlăuntrul „grupurilor comuniste" să facă toate eforturile pentru a determina aceste organizaţii să ţină şedinţe în noaptea fixată. Iată cuprinsul directivei:

Stabiliţi, dacă e posibil, cu informatorii dumneavoastră camuflaţi, ca Partidul Comunist şi Partidul Comunist al Muncii să ţină şedinţe în noaptea fixată... Aceasta va uşura, bineînţeles, efectuarea arestărilor.

Ordinul lui Burke se încheia astfel:

În noaptea arestărilor, Biroul de Investigaţii va fi deschis tot timpii i şi doresc să comunicaţi telefonic domnului Hoover toate problemele importante sau de interes vital care se vor ivi în cursul arestărilor. Doresc ca în dimineaţa următoare arestărilor să înaintaţi acestui Birou, printr-o corespondenţă specială purtând menţiunea „*În atenţia domnului Hoover*", o listă completă cu numele persoanelor arestate... Mai doresc ca în dimineaţa următoare arestărilor să comunicaţi amănunţit prin telegrame purtând specificaţia*, în atenţia domnului*

---

6 Pentru activitatea lui James F. Byrnes ca ministru de externe a Statelor Unite după cel de al doilea război mondial, a se vedea cartea a patra (N. A.).

7 Numele acestei divizii a Ministerului Justiţiei a fost schimbat în 1924. devenind Biroul Federal de Investigaţii sau FBI (N. A.)

Hoover”, rezultatele arestărilor efectuate, dând numărul total al persoanelor din fiecare organizaţie pe care le-aţi luat sub pază, împreună cu un raport asupra oricăror probe interesante pe care vi le-aţi procurat.

Numele întreg al „domnului Hoover” căruia i se atribuise acest rol de răspundere cu prilejul raziilor era John Edgar Hoover.

Tânăr bondoc, cu faţa rotundă, cu părul negru, tuns scurt, cu ochi negri şi inexpresivi, J. Edgar Hoover, care frecventase cursurile serale de drept ale Universităţii George Washington obţinuse în timpul războiului o slujbă de mic funcţionar la Ministerul Justiţiei. Tot atât de şiret pe cât de ambiţios, el avansase repede în minister. În 1919, la vârsta de douăzeci şi cinci de ani, fu numit directorul misterioasei Divizii a Informaţiilor Generale, recent înfiinţată pe lângă Biroul de Investigaţii al Ministerului. În această calitate, Hoover avea importanta sarcină de a supraveghea „acţiunile” Biroului „împotriva radicalilor”. Titlul său oficial era acela de adjunct special al procurorului general.

A. Mitchell Palmer, procurorul general al Statelor Unite în acea vreme, era un om care scruta viitorul. Cunoscând gravitatea bolii lui Wilson, lui Palmer îi plăcea să se considere viitorul candidat al Partidului Democrat la preşedinţia Statelor Unite pentru alegerile din 1920. Palmer îşi dădea seama că împlinirea unor speranţe atât de mari depindea într-o foarte mare măsură de gradul în care numele său va fi pomenit în presă; şi cum s-ar putea realiza cu mai mult succes acest lucru, decât conducând o cruciată împotriva „elementelor subversive” care ameninţau „însăşi viaţa republicii?”

Elegantul procuror general, ferchezuit cu grijă, le era cunoscut milioanelor de americani sub numele de „Quakerul luptător” 1. Nu exista apărător mai înfocat al democraţiei şi ai drepturilor cetăţeneşti. „Viaţa republicii”,

rostea cu patos Palmer, „depinde de libera răspândire a ideilor, de garantarea libertăţii cuvântului, a presei şi a întrunirilor…”

Razii uriaşe şi arestări în masă? Adevăratul motiv care le-a făcut absolut necesare – afirma procurorul general – a fost salvarea Constituţiei şi apărarea poporului american de „agitatorii străini... care încercau să-i distrugă căminele, religia şi ţara”.

În afară de grija sa atât de des mărturisită pentru Constituţie şi de valoarea propagandistică a raziilor sale, Palmer mai era şi direct interesat în cruciata împotriva radicalilor. El era directorul Băncii „Stroudsburg National”, al societăţilor „Scranton Trust”, „Citizens Gas”, „International Boiler” şi al altor diferite întreprinderi de acest fel.

În tot timpul lunilor de primăvară şi de vară ale anului 1919 s-au elaborat la Ministerul Justiţiei planuri amănunţite secrete pentru o ofensivă totală împotriva „mişcării radicale”. Sub supravegherea procurorului general Palmer, a şefului Biroului de Investigaţii William J. Flynn şi a directorului Informaţiilor Generale J. Edgar Hoover, sute de agenţi speciali, de spioni şi de informatori plătiţi se strecurară în organizaţiile emigranţilor şi în grupările de stânga, progresiste şi sindicale, din toate colţurile ţării. Strângând cu asiduitate date asupra „radicalilor” şi „agitatorilor din rândurile muncitorimii”, această reţea subterană de agenţi federali şi de spioni a alimentat cartierul general al Ministerului Justiţiei din Washington cu o cantitate nesfârşită de rapoarte confidenţiale. Aici, rapoartele erau clasate şi înregistrate în fişele Diviziei informaţiilor generale a lui Hoover.

Peste puţin timp, Palmer putea să raporteze următoarele unui Comitet al Congresului: „Ca o parte a acestei divizii, s-a constituit un sistem de fişier, numărând peste 200.000 de fişe, conţinând informaţii amănunţite, nu

numai asupra agitatorilor individuali în legătură cu mişcarea ultraradicală, dar şi asupra organizaţiilor, asociaţiilor, publicaţiilor şi a condiţiilor speciale existente în unele localităţi”.

Spionii Ministerului Justiţiei erau instruiţi să acorde o atenţie deosebită „literaturii subversive”. Şi deseori, nefiind în stare să descopere literatură de acest fel, puneau ei înşişi la cale publicarea şi distribuirea ei. Un exemplu tipic îl constituie cazul unei agenţii particulare de detectivi care lucra în colaborare cu Ministerul Justiţiei; ea a tipărit sute de exemplare din *Manifestul Comunist*, introducându-le apoi prin agenţii ei în locuri potrivite pentru a fi confiscate în timpul raziilor care aveau să urmeze…

În acelaşi timp, un birou special de publicitate din Ministerul Justiţiei învăluia ţara într-o propagandă sinistră cu privire la „comploturile bolşevice dirijate de Moscova pentru răsturnarea guvernului Statelor Unite”. Rar să fi trecut o zi fără ca biroul să nu fi dat comunicate de presă cu titluri senzaţionale ca: „*Procurorul general avertizează naţiunea asupra pericolului roşu*”, „*Ministerul Justiţiei Statelor Unite cere americanilor să se apere împotriva pericolului bolşevic*”, „*Presa, biserica, şcolile, sindicatele şi organizaţiile cetăţeneşti au fost invitate să dezvăluie adevăratul scop al propagandei comuniste*”.

La 1 Mai 1919, cruciata împotriva radicalilor ia brusc un avânt spectaculos.

30 *ÎNALTĂ TRĂDASS*

În timp ce muncitorii din numeroase oraşe sărbătoreau tradiţionala zi de 1 Mai, direcţia generală a poştelor din Statele Unite anunţa dramatic că a descoperit un vast „complot bolşevic cu bombe”, prin care se urmărea asasinarea a numeroşi cetăţeni americani de vază. Ea declara că fuseseră interceptate până atunci peste 30 de pachete conţinând bombe. Printre personalităţile publice

cărora se spunea că le-au fost adresate pachetele erau: directorul general al Poştelor, Albert S. Burleson, John D. Rockefeller, J.P. Morgan şi însuşi procurorul general Palmer.

Procurorul general a publicat o declaraţie personală asigurând naţiunea că nu e cazul să se lase cuprinsă de panică, întrucât Ministerul Justiţiei e „stăpân pe situaţie”…

O lună mai târziu, la 2 Iunie, explozii simultane de bombe se produseră în opt oraşe diferite.

După informaţiile presei, răspunzători de aceste explozii erau „emisarii conducătorului bolşevic Lenin”.[89]

„Este aproape sigur şi noi am fost informaţi de aceasta” preciza procurorul general Palmer, „că într-o anumită zi în viitor se va produce o nouă încercare serioasă şi probabil de o amploare mult mai mare, de felul celei pe care sălbaticii partizani ai acestei mişcări o numesc revoluţie, un îndemn la răscoală şi nimicire a guvernului dintr-o singură lovitură”.

---

8 Autorii acestor explozii care picau la un moment atât de oportun 9 iunie 1919 unui reporter al ziarului New York Tribune: „Sunt convins că totul este o înscenare... din cauza efectului pe care urmează să-l aibă asupra Comisiei de stat pentru cercetarea agitaţiilor bolşevice şi asupra Congresului, în materie de legislaţie destinată să înnăbuşe mişcările radicale“.

La 16 Septembrie 1920, o bombă explodă cu putere în Wall Street, exact peste drum de clădirea lui J. P. Morgan şi Comp. Cu prilejul acestei explozii fură ucişi treizeci de oameni, iar alte câteva sute, răniţi. Ca şi în exploziile precedente, niciunul dintre făptaşi n’a fost prins.

După 29 de ani, la 10 Octombrie 1949, revista Life publica un articol despre bomba atomică, intitulat: „Poate să lanseze Rusia bomba?" Articolul era însoţit de o fotografie a dezastrului provocat în 1920 de bomba aruncată în Wall Street, cu legenda: „In 1920 roşii au făcut să explodeze o bombă în Wall Street. Au fost treizeci de morţi şi sute de răniţi“. Totuşi — în ciuda sinistrei legende din Life — crima, aşa cum scria istoricul Fre- derick Lewis Allen, „n’a fost niciodată lămurită“ (N. A.).

Spre sfârşitul verii, *New York Tribune* publică o ştire sub titlul: „Începe în întreaga ţară căutarea roşilor”.

Terenul era pregătit pentru raziile lui Palmer.

3. RAZIILE

La 7 Noiembrie 1919, Ministerul Justiţiei dădu lovitura. Data aceasta, conform unui articol din *Neio York Times* apărut în ziua următoare, fusese aleasă de Ministerul Justiţiei ca „momentul psihologic” pentru razii, întrucât era „a doua aniversare a revoluţiei bolşevice din Rusia”.

La New York, Philadelphia, Newark, Detroit şi în alte zeci de oraşe, agenţii federali se năpustiră asupra meetingurilor organizaţiilor „radicale”, arestară sute de americani născuţi în străinătate sau băştinaşi şi-i aruncară în temniţe.

Tipică pentru aceste razii a fost una efectuată la Casa rusească din New York City, East 15th Street nr. 13, sediul comunităţii şi al şcolii americanilor născuţi în Rusia.

Se ţineau tocmai cfrele de engleză, aritmetică şi alte obiecte, când, dintr-odată, zeci de agenţi federali năvăliră în clădire. Uluiţi, profesorii şi elevii, printre care se găseau şi câţiva veterani demobilizaţi din armata americană, primiră ordinul brutal de a se alinia la perete. Cei ce efectau razia începură să azvârle maşinile de scris pe podea, să rupă cărţile, să sfarme tablourile şi să distrugă pupitrele, scaunele şi restul mobilierului.

Profesorii şi elevii fură arestaţi şi scoşi afară claie peste grămadă din clădire, cu brutalitate. Cei care se mişcau prea încet, după gustul celor ce efectuau razia, erau împinşi sau bătuţi cu bastoanele de cauciuc. Unii fură trântiţi pe scări. Afară, oamenii fură siliţi să treacă printre două şiruri de agenţi federali şi poliţişti care mânuiau măciuci şi bastoane, apoi aruncaţi în camioanele poliţieneşti care aşteptau. Iată ce scrie *New York Times*:

Câţiva dintre cei aflaţi în clădire au fost rău bătuţi de

poliţie în timpul raziei. Capetele lor bandajate trădau felul brutal în care fuseseră trataţi… Majoritatea aveau vânătăi în jurul ochilor şi capetele sparte, ca amintire a noli atitudini agresive adoptată de agenţii federali împotriva roşilor sau acelor suspectaţi de a fi roşii.

În întreaga ţară, ziarele aplaudau raziile ca o lovitură de moarte dată „Complotului roşu pentru o revoluţie în America”.

Raziile de la 7 Noiembrie 1919 au fost totuşi numai preliminariile celor ce trebuiau să urmeze. După spusele unui funcţionar superior guvernamental: „Raziile din Noiembrie însemnau doar o încercare, având oarecum un caracter experimental”.

Razii intermitente, care culminară la 21 Decembrie prin deportarea dramatică, pe vasul *Buford*, a celor 249 de străini arestaţi, continuară în timpul lunilor Noiembrie şi Decembrie.

În acelaşi timp, procurorul general Palmer şi câţiva dintre oamenii săi cei mai de încredere făceau pregătiri secrete pentru viitoarea lor acţiune…

Raziile de la 7 Noiembrie îl convinseseră pe procurorul general că Legea Străinilor din 1917, în virtutea căreia opera el teoretic, prezenta inconveniente inutile. Conform prevederilor acestei legi, arestarea străinilor şi perchiziţionarea instituţiilor sau a indivizilor nu puteau fi efectuate fără mandate. Legea mai stipula că, în caz de deportare, trebuie să li se acorde străinilor dreptul de a fi judecaţi imparţial de autorităţi, de a fi reprezentaţi de avocatul lor.

„Cu astfel de regulamente”, se plângea procurorul general, „nu ajungem la nimic”.

Aşa că se hotărî să obţină schimbarea acestor regulamente…

Pentru a evita orice obiecţii posibile din partea celor prea scrupuloşi în materie de legi, procurorul general avu

grijă să ia măsuri ca planurile sale să nu fie cunoscute de public. După cum relata el singur mai târziu:

Apreciind că legile penale ale Statelor Unite nu erau destul de nimerite pentru a rezolva problemele puse de radicali, Ministerul Justiţiei a ţinut mai multe conferinţe cu funcţionarii Ministerului Muncii şi a ajuns ia o înţelegere amiabilă în vederea aducerii la îndeplinire a statutului deportaţilor. >[10]

Conferinţele la care se referea procurorul general Palmer s-au ţinut în cel mai strict secret. În conformitate cu „înţelegerea amiabilă" dintre Palmer şi John W. Abercrombie, locţiitorul ministerul Muncii, regulamentele fură modificate în aşa fel, încât să simplifice emiterea mandatelor de arestare şi să ridice străinilor arestaţi dreptul de a fi asistaţi în faţa autorităţilor. Palmer a supus lui Abercrombie un maldăr de documente trase la şapirograf, prezentându-i-le drept „declaraţii scrise" care se presupuneau că stabilesc vinovăţia persoanelor ce urmau să fie arestate. În schimb, procurorul general a primit câteva mii de mandate de arestare în alb.

Unul din ajutoarele lui Palmer, care a participat la aceste conferinţe clandestine între funcţionarii Ministerelor Justiţiei şi Muncii, era asistentul special al procurorului general, J. Edgar Hoover…

Într-un proces ulterior, referitor la arestarea ilegală a unor străini, Henry J. Skeffington, comisar al Imigrărilor, a fost întrebat de judecător: „Aveaţi instrucţiuni cu privire la această procedură?"

„Aveam o înţelegere", spuse Skeffington.

„Existau instrucţiuni scrise?" întrebă judecătorul.

„Nu", răspunse Skeffington. „Am avut o conferinţă la Washington, la Ministerul Muncii, cu domnul Hoover".

În seara de 2 Ianuarie 1920, la ora 8 şi jumătate,

---

10 Biroul Imigrărilor a activat sub jurisdicţia Ministerului Muncii până la 14 Iunie 1940. când a fost transferat Ia Ministerul Justiţiei (N. A.).

începură raziile, de la un capăt la altul al ţării. În peste 70 de oraşe, agenţii Ministerului Justiţiei, însoţiţi de poliţia de stat şi municipală, dădură năvală în mijlocul întrunirilor publice şi invadară birourile particulare şi locuinţele. La New York fură arestate aproape o mie de persoane. La Boston, 400 de bărbaţi şi femei fură conduşi în cătuşe pe străzile oraşului spre închisoare. În Maine, Oregon, New Jersey, California, Ohio, Mississippi, Illinois, Nebraska, precum şi în vreo douăzeci de alte state fură ridicate mii de persoane...

Peste tot, cei ce efectuau raziile se purtau mai curând ca nişte huligani, decât ca oameni ai legii.

La New York, agenţii federali, detectivii şi poliţiştii luară cu asalt sediul central al Partidului Comunist, ameninţând cu

ÎNALTA TRĂDARE

revolverele, arestând şi fotografiind pe toţi cei care se aflau în clădire. Apoi smulseră de pe pereţi portretele lui Eugene Debs, Karl Marx şi Friedrich Engels, transformându-le în măşti groteşti cu care-şi acoperiră faţa în timp ce defilau gălăgioşi prin camere. Agenţii guvernamentali dintr-un mic oraş din New Jersey dând peste un comitet cetăţenesc care colecta fonduri pentru a putea plăti înmormântarea unui sărman imigrant polonez, arestară numaidecât pe membrii comitetului şi-i întemniţară împreună cu ceilalţi „radicali" pe care-i ridicaseră. Descriind raziile din Massachusetts, judecătorul George Anderson, de la Tribunalul districtual din Boston, declara mai târziu:

S-a făcut totul pentru a se da o publicitate spectaculoasă raziilor, a se crea aparenţa că ar exista un mare şi iminent pericol public şi că împotriva acestui pericol ar fi îndreptată activitatea Ministerului Justiţiei. Străinii arestaţi, în majoritatea cazurilor muncitori foarte liniştiţi şi inofensivi, mulţi dintre ei până de curând ţărani

ruşi, au fost legaţi în cătuşe doi câte doi şi apoi, pentru a putea fi transportaţi cu trenul şi pe străzile Bostonului, prinşi între ei cu lanţuri. Pe cei din Nordul ţinutului New Hamnshire i-au strâns în închisoarea din Concord şi apoi i-au transportat la Boston într-un vagon special, puşi în cătuşe şi lanţuri. La coborâre. străinii legaţi în cătuşe şi în lanţuri au fost aduşi în faţa reporterilor fotografi şi lăsaţi apoi în văzul lumii pe chei, de unde au fost îmbarcaţi pentru insula Deer…

În ceea ce priveşte comportarea celor ce au efectuat raziile, judecătorul Anderson a declarat:

…o gloată întăx-îtată rămâne o gloată întărâtată, fie că e formată din funcţionari guvernamentali care procedează după instrucţiunile Ministerului Justiţiei, fie că e formată din criminali, vagabonzi şi declasaţi.

Dările de seamă diferă în ceea ce priveşte numărul arestărilor. După *New York World* din 3 Ianuarie, fuseseră ridicaţi 2000 de roşii „implicaţi într-un vast complot ce urmărea răsturnarea guvernului”. *New York Times* anunţa în cap de pagină: ROŞII AU PUS LA CALE GREVA GENERALĂ. „Peste 5.000 arestaţi, 2633 reţinuţi”. Senatorul Thomas J. Walsh din Montana, un distins avocat, bine cunoscut pentru integritatea şi exactitatea declaraţiilor sale publice, a arătat mai târziu că în aceste razii au fost arestaţi mai bine de 6.000 de bărbaţi şi femei…

„Aproximativ 3.000 din cei 3600 de străini[11] prinşi în cursul recentelor razii, întreprinse în întreaga ţară pentru arestarea radicalilor, sunt cazuri perfecte pentru deportare”, declara presei, la câteva zile după razii, J. Edgar Hoover, adjunctul special al procurorului general. Interogatoriile celor supuşi deportării şi îmbarcarea „roşilor” din ţară, făgăduia el, vor fi efectuate cât mai

11 Această cifră de 3600 de arestări a fost una din cifrele diferite publicate de funcţionarii Ministerului Justiţiei (N. A.).

repede posibil.

„O a doua, o a treia şi oricâte deportări ar mai fi necesare”, spunea Hoover, „vor fi efectuate pe măsura pronunţării sentinţelor; pentru deportările actuale nu vom aştepta rezolvarea tuturor cazurilor”.[12]

Sute de străini şi de cetăţeni americani au fost arestaţi fără mandate. Locuinţe particulare au fost invadate şi perchiziţionate fără ordin de perchiziţie. Bunuri particulare au fost confiscate şi ridicate. Mulţi nevinovaţi, au fost ţinuţi „la secret”, fără a li se îngădui să consulte un avocat sau măcar să comunice cu prietenii şi rudele lor.

„Dacă ar fi după mine”, spunea secretarul de stat Albert P. Langtry din Massachusetts despre femeile şi bărbaţii arestaţi, „aş scoate câţiva dintre ei în fiecare zi în curte şi i-aş *înaltă trădare* împuşca, iar a doua zi aş pune să se judece dacă erau vinovaţi sau nu”.

Scriitorul şovin Arthur Guy Empey, a declarat:

---

12 Câţiva ani mai târziu, când J. Edgar Hoover a devenit foarte cunoscut ca şef al FBI (Biroul Federal de Investigaţii), el a negat cu încăpăţânare că ar fi jucat un rol activ in raziile lui Palmer şi a declarat că, in vremea când au avut loc, li s’a opus din răsputeri. „Am deplâns felul în care au fost efectuate atunci raziile şi poziţia mea a rămas neschimbată“, îi comunică Hoover lui Bert Andrews dela New York Herald Tribune, într’o declaraţie scrisă, publicată de acest ziar la 16 Noembrie 1947.

Dacă fostul procuror general Palmer ar mai fi trăit în 1947, ar fi fost, probabil, întrucâtva surprins de declaraţia lui Hoover. Când Palmer a compărut în 1920 în faţa Comisiei Legislative a Camerei şi, în 1921, în faţa Comisiei Judiciare a Senatului, atunci când ambele comisii cercetau felul cum se desfăşuraseră raziile, adjunctul său special J. Edgar Hoover şedea alături de el şi-l ajuta deseori pe procurorul general să răspundă.

Când, în audierile Comisiei Judiciare, senatorul Thomas Walsh l-a întrebat pe procurorul general Palmer câte mandate de percheziţie au fost emise în aceste razii, Palmer a răspuns : „Nu vă pot spune personal, domnule senator. Dacă aţi vrea să-l întrebaţi pe domnul Hoover, în a cărui sarcină cădea această chestiune, ar putea să vă spună el“ (N. A.).

„Dorim să-i vedem pe patrioţi scurtând limita de viaţă a bolşevicilor. Instrumentele necesare pot fi obţinute la magazinul de fierărie. Lozinca mea pentru roşii este: „Îmbarcă-i sau împuşcă-i”.

Teroarea, încălcarea legilor şi violenţa raziilor au fost acceptate de majoritatea ziarelor americane cu o linişte sufletească „remarcabilă”. Un editorial din *Editor and Publisher* preciza mai târziu: „Când procurorul general Palmer a dezlănţuit aşa-zisele sale „razii împotriva radicalilor”, atât de multe ziare s-au molipsit de spiritul acestui infam exemplu încât reputaţia presei americane a suferit foarte mult”.

Un exemplu caracteristic pentru atitudinea generală a presei americane în acea vreme îl prezintă editorialul din *New York Times* cu data de 5 Ianuarie 1920, care scria între altele:

Dacă unii dintre noi, care aşteaptă cu nerăbdare înfrângerea rapidă a roşilor, s-au îndoit vreodată de agerimea, voinţa hotărâtă şi energia fructuoasa şi inteligentă a Ministerului Justiţiei în urmărirea acestor inamici ai Statelor Unite, ei au acum prilejul să aprobe şi să aplaude…

Această razie e doar începutul. Ea va fi urmată de altele. Fără a anunţa în prealabil şi fără întrerupere, ministerul va urmări şi aresta pe cei ce conspiră împotriva guvernului nostru… Activitatea sa viitoare va fi şi mai cuprinzătoare, şi mai salutară.

Un articol publicat peste câţiva ani în revista *New Republic* descria ce extindere luase în epoca postbelică această activitate a Ministerului Justiţiei.

În această perioadă întunecata, Hoover ticluise o listă de o jumătate de milion de persoane suspectate ca periculoase din cauza părerilor sau activităţii lor „ultra radicale”, pe plan economic sau politic.

Pe această listă figura cam o persoană la fiecare 60

de familii din Statele Unite. Hoover i-o luase înainte lui Heinrich Himmler cu 14 ani.

Alcătuirea unor lungi liste de „cetăţeni periculoşi” proscrişi nu era singurul fapt prin care J. Edgar Hoover şi asociaţii săi aminteau procedeele folosite mai târziu de poliţia secretă a Germaniei naziste. Existau alte asemănări şi mai sinistre.

4. CAMERELE DE GROAZA

Tratamentul aplicat femeilor şi bărbaţilor arestaţi cu prilejul raziilor lui Palmer a fost de o brutalitate îngrozitoare; totuşi, era blând în comparaţie cu cele îndurate în izolarea temniţelor în care au fost închişi.

La interogatoriile improvizate în grabă în „Biroul Imigrărilor”, pentru a se stabili dacă străinii arestaţi trebuie sau nu să fie deportaţi, agenţii Ministerului Justiţiei şi funcţionarii Ministerului Muncii erau în acelaşi timp martori, acuzatori şi judecători. Acuzaţi de acte de răzvrătire de către o adunătură pestriţă de spioni sindicali, de agenţi provocatori şi de agenţi federali, lipsiţi de apărătorul îngăduit de lege şi, deseori, fără să poată vorbi şi fără să înţeleagă limba engleză, deţinuţii erau cu totul la discreţia inchizitorilor lor. Mulţi, fără să-şi dea seama de ceea ce fac, semnau „declaraţii” că ar fi complotat răsturnarea guvernului Statelor Unite. Alţii fură siliţi, prin torturi, să-şi recunoască „vinovăţia”. În unele cazuri în care deţinuţii refuzau cu tărie să se lase intimidaţi, li s-au plastografiat semnăturile pe documente compromiţătoare…

În închisorile locale, în cazărmile militare şi în carcerele în care erau ţinuţi arestaţii, domneau condiţii îngrozitoare. Celulele celor deţinuţi erau toate – fără deosebire – murdare, înspăimântătoare; ele erau supraaglomerate şi lipsite de instalaţiile sanitare necesare. Arestaţii, tineri şi bătrâni, bărbaţi şi femei, deopotrivă, erau siliţi adesea să doarmă pe duşumeaua închisorii, fără

aşternut şi fără saltea.

Sute dintre cei deţinuţi au fost bătuţi şi torturaţi cu sadism de agenţii Ministerului Justiţiei şi de funcţionarii poliţiei locale.

Un grup de şaizeci şi trei de muncitori, care fuseseră arestaţi fără mandat în raziile de la Bridgeport (statul Connecticut), au fost întemniţaţi la Hartford, fără să cunoască măcar acuzaţiile ce li se aduc şi ţinuţi în închisoare timp de cinci luni. Primeau raţii mici de alimente mizerabil preparate şi nu li se dădea posibilitatea de a face mişcare, îngăduindu-li-se să iasă din celule doar trei minute în fiecare zi ca să se spele

pe faţă şi pe mâini în nişte lavabouri murdare. Odată pe lună li se îngăduia să facă baie în cadă.

Deţinuţii de la Hartford erau „interogaţi" periodic de agenţii federali, care-i băteau cu sălbăticie şi deseori îi ameninţau că-i vor ucide dacă nu recunosc că simt „revoluţionari".

Unul dintre deţinuţii de la Hartford, maşinistul Simeon Nakwhat în vârstă de treizeci şi trei de ani, născut în Rusia, a relatat mai târziu, într-o depoziţie prestată sub jurământ:

După treisprezece săptămâni de deţinere, Edward J. Hickey (un agent al Ministerului Justiţiei) a venit în celula mea şi mi-a cerut să-i dau adresa unui oarecare Boyko din Greenpoint, Brooklyn. Cum nu auzisem de acest om, i-am răspuns şi lui Hickey că nu-l cunosc. Atunci el m-a lovit de două ori cu pumnul, odată în frunte şi odată în bărbie, aşa încât m-am prăbuşit. Apoi m-a călcat în picioare până mi-am pierdut cunoştinţa. Hickey este o matahală de vreo 90 de kilograme. Timp de trei săptămâni după aceasta am avut mari dureri în regiunea unde fusesem izbit cu piciorul...[13]

13 Aceasta şi alte depoziţii prestate sub jurământ şi cuprinse în

Un alt arestat, croitor din Bridgeport care venise la închisoarea din Hartford să-şi viziteze un prieten deţinut şi fusese arestat şi închis şi el, a declarat mai târziu:

Şase oameni, cred că agenţi ai Ministerului Justiţiei, m-au interogat şi m-au ameninţat că mă spânzură dacă nu le declar adevărul. La un moment dat, un agent al Ministerului Justiţiei… a adus o frânghie şi mi-a legat-o în jurul gâtului spunând că mă spânzură imediat dacă nu-i mărturisesc cine conduce şedinţele şi care sunt principalii activişti dintr-o organizaţie numită Uniunea muncitorilor ruşi…

Patru dintre celulele închisorii Hartford, numite „celule de pedeapsă" ajunseseră să-i îngrozească pe deţinuţi. Toate la fel, având aproximativ 2, 70 m. lungime şi 1, 20 m. lăţime, erau construite din ciment solid, fără ferestre şi lipsite de orice mobilier. Deţinuţii presupuşi a fi anarhişti sau comunişti erau închişi, deseori zece până la cincisprezece împreună într-una din aceste celule mici, neaerisite şi neluminate. Se punea apoi în funcţiune sistemul de încălzire, cei arestaţi fiind astfel ţinuţi în beznă şi într-o căldură aproape insuportabilă timp de treizeci şi şase până la şaizeci de ore. La fiecare douăsprezece ore, uşa celulei se deschidea pentru o clipă, dându-li-se deţinuţilor un pahar de apă şi o bucată de pâine…

Iată cum descrie Peter Musek, unul dintre cei torturaţi prin metoda „celulei de pedeapsă", chinurile suferite:

La 6 Februarie… am fost scos din celula mea şi… dus în pivniţa închisorii, unde am fost închis într-o celulă. În care abia puteam sta în picioare, şi lungă doi paşi şi jumătate. După ce m-au încarcerat, l-am auzit pe gardian

---

capitolul de faţă au fost extrase din volumul Către poporul american — Raport asupra practicilor ilegale ale Ministerului Justiţiei din Statele Unite, care a fost publicat în Mai 1920 de doisprezece juriști americani de seamă. Pentru alte amănunte privind acest raport, a se vedea capitolul II (N. A.).

spunând cuiva: „Dă-i căldură individului”. Când am intrat în celulă era destul de caid. Puţin după aceea, ină, duşumeaua a devenit fierbinte, mai-mai că mă prăjeam. Mi-am scos hainele şi am rămas absolut gol, dar căldura era de nesuferit.

…L-am auzit pe gardian spunând din nou: „Dă-i şi mai multă căldură”. Nu mă mai puteam ţine pe picioare, aşa că am zăcut pe duşumea până la opt dimineaţa, când uşa celulei s-a deschis şi un om mi-a dat un pahar cu apă şi mi-a zvârlit înăuntru o bucată de pâine. I-am cerut să-mi aducă un doctor, pentru că simţeam că voi muri. Dar el a râs de mine, răspunzându-mi că sunt destul de tare ca să rezist, şi a încuiat din nou uşa… Simţeam o durere teribilă în piept şi o jumătate din corp îmi era aproape arsă din atingerea cu duşumeaua fierbinte. M-au ţinut acolo până în seara de 8 Februarie, la ora 8… Celula era atât de întunecoasa încât nu puteam să-mi văd nici măcar propriile mele mâini.

Peter Musek, ca alţi numeroşi deţinuţi, fusese arestat numai pentru că venise la închisoare să viziteze pe un prieten. Nu i s-a adus nicio acuzare şi la 18 Martie 1920 a fost eliberat.

La Detroit, 800 de bărbaţi şi femei ridicaţi cu prilejul raziilor au fost îngrămădiţi într-un coridor fără ferestre, la ultimul etaj al clădirii federale. Toţi deţinuţii aveau doar un singur closet la dispoziţie. Nu aveau alt aşternut decât ziare, pardesie sau obiecte de îmbrăcăminte. Singura hrană pe care o primeau cei închişi era aceea pe care le-o aduceau rudele şi prietenii.

În cea de a şaptea zi a arestării lor, 128 de deţinuţi din închisoarea federală din Detroit au fost transferaţi în închisoarea municipală, într-o încăpere de 7, 30 m. pe 9, 15 m. situată în pivniţă. De două ori pe zi li se dădea raţia alimentară constând din cafea şi doi pesmeţi.

Când primarul James Cauzens din Detroit a informat

consiliul municipal că astfel de condiţii erau „de netolerat

40 *înaltă trădare* într-un oraş civilizat”, majoritatea deţinuţilor au fost transferaţi într-o veche cazarmă militară de la Fort Wayne.

Printre cele mai diabolice metode de torturare a celor închişi la Fort Wayne era şi aceea de a-i sili să asiste la maltratarea propriilor lor soţii şi copii care veneau să-i viziteze.

Un asemenea caz s-a petrecut cu Alexander Bukowetsky. Într-o zi, Bukowetsky a fost scos din celula sa, spunându-i-se că soţia sa şi cei doi copii, o fetiţă de doisprezece ani şi un băiat de opt ani, au venit să-l vadă. I s-a spus să se prezinte la un birou situat în aceiaşi clădire. Ajungând la biroul indicat, Bukowetsky a fost imobilizat de un gardian. Alţi doi gardieni trăgeau cu forţa pe soţia şi copiii lui Bukowetsky, din birou, pe coridor. Mai târziu, Bukowetsky a descris ce s-a întâmplat după aceea:

Soţia şi copiii mei au fost scoşi afară din cameră… târâţi în sală de sergentul Mitchell, care a adus-o apoi pe soţia mea aproape de mine şi a lovit-o cu pumnii în spate şi în piept. Soţia mea şi copiii au început să ţipe şi l-am întrebat pe sergentul Mitchell dacă are de gând să mă provoace să sar la luptă, în loc să-mi răspundă, a mai lovit-o de câteva ori şi a trântit-o pe duşumea pe seţia mea. Apoi a apucat un revolver, în timp ce Ross a luat o măciucă, iar un alt gardian, Clark, care tocmai intrase m-a lovit şi el în cap cu patul pistolului… M-am prăbuşit, mă umplusem tot de sânge. Fetiţa mea, Violet, văzând acestea, a alergat la gardian, mângându-i faţa cu mâna şi plângând… Te rog, nu-i lovi pe tata şi pe mama”. Dar, chiar după ce a văzut cum îmi curgea sângele din cap pe duşumea şi cum plângeau soţia şi copiii mei, el tot nu a dat nicio atenţie rugăminţilor lor.

Când Bukowetsky s-a ridicat cu greu în picioare şi a început să urce în goană o scară, unul din gardieni a

îndreptat arma şi a tras asupra fugarului. Lovitura a dat greş, nu l-a nimerit pe Bukowetski, dar a rănit pe un alt arestat…

Îngroziţi, plini de spaimă şi înnebuniţi de teroarea şi tortura continuă, rezistenţa nervoasă a multor femei şi bărbaţi întemniţaţi în timpul raziilor lui Palmer s-a prăbuşit sub înfiorătoarea încordare.

În insula Deer, un bărbat s-a sinucis aruncându-se pe fereastră de la etajul al cincilea. Alţii de pe insula Deer, sau din alte închisori au înnebunit.

Şase dintre deţinuţii de pe insula Ellis au murit.

Un deţinut, după ce a fost arestat ilegal şi ţinut la secret timp de opt săptămâni, fiind torturat de agenţii Ministerului Justiţiei în clădirea Park Row din New York City, s-a aruncat – sau a fost azvârlit – pe fereastră de la etajul al paisprezecelea.[14]

Numărul total al morţilor, al celor rămaşi pentru totdeauna invalizi şi al victimelor care nu-şi mai pot reveni de pe urma şocurilor nervoase nu va fi niciodată cunoscut.

Niciun funcţionar al Ministerului Justiţiei n-a fost adus vreodată în faţa judecăţii sau pedepsit pentru aceste crime înfiorătoare comise în timpul raziilor lui Palmer, sub pretextul apărării Constituţiei Statelor Unite.

Capitolul II ŞUVOIUL NEGRU

Domnule preşedinte, spectrul bolşevismului înspăimântă lumea. Oricine – fie el om politic, om de afaceri, preot, bogătaş, director de ziar – nu încetează să prevină omenirea că este pe punctul de a fi distrusă de bolşevism… Dar mai rău e faptul că orice mişcare, orice idee nouă, orice sugestie nouă, orice gândire progresistă este imediat denunţată ca bolşevism. Mu mai e necesar să discuţi cu un om care aduce o idee nouă; e destul să spui: „Asta-i bolşevism”.

---

14 Acest deţinut era un tipograf italian Andrea Salsedo. Pentru alte amănunte privind acest caz a se vedea în cap VI (N. A.).

Din discursul rostii de deputatul Meyer London în şedinţa Congresului Statelor Unite din 11 Februarie 1919.

1. NATURA CRIMEI

„În prezent există semne de desfiinţare a guvernului nostru ca guvern liber”, scria în jurnalul său intim, în ziua de Anul Nou 1920, Louis Freeland Post, ministrul adjunct al Muncii din Statele Unite. „Faptul se petrece sub pretextul unei viguroase „ofensive” împotriva „anarhiştilor”, „anarhist” fiind aproape oricine se opune guvernării poporului de către conservatori şi de către interesele lor financiare”.

În vârstă de şaptezeci şi unu de ani, scund şi zdravăn, cu o barbă neagră încâlcită şi cu o claie mare de păr, Louis F. Post era un bărbat a cărui energie neînfrânată şi minte cercetătoare îi dezminţeau vârsta. În cursul carierei sale deosebit de variate, el a fost rând pe rând avocat, ziarist, profesor, conferenţiar, eseist, istoric şi om politic. Neconformist în politică şi fost partizan al impozitului unic şi al altor mişcări reformiste, Post era un liberal combativ, un apărător înverşunat al cauzelor progresiste.

Panica şi isteria nu prindeau la vârstnicul ministru adjunct al Muncii. Întrucât îl privea pe Post, „cruciata” procurorului general Palmer pentru a epura America de „roşii” era un „procedeu despotic şi murdar”.

Deodată şi aproape pe neaşteptate, Post fu în situaţia de a întreprinde ceva în această chestiune…

În Martie, John W. Abercrombie, consilier juridic la Ministerul Muncii, care îl înlocuia pe ministrul L.B. Wilson în timpul bolii sale, anunţă că îşi va lua un concediu.

Peste noapte, Post trebui să-şi asume funcţiunea de ministru al Muncii.

Septiiagenarul cărturar, cu concepţii liberale, întreprinse imediat o temeinică cercetare a „listelor de suspecţi” ale Ministerului Justiţiei, pe care se bazase emiterea de mandate de arestare şi hotărârile de

deportare. „Cufundându-mă în această harababură, am fost înspăimântat de faptele ieşite la iveală”, scria mai târziu Post în cartea sa *Nebunia deportărilor din 1920*. „Întreaga „cruciată roşie” se dovedi a fi o înşelătorie uimitoare şi crudă. Dacă faptele ar fi fost cunoscute de toată lumea aşa cum mi s-au dezvăluit mie, condamnarea publică a Ministerului Justiţiei şi a organelor sale auxiliare ar fi fost sigură şi rapidă”.

Pentru a întări dovezile obţinute, Post trimise un număr de anchetatori ai Ministerului Muncii pe teren, pentru a lua informaţii pe viu asupra tratamentului aplicat persoanelor arestate în raziile lui Palmer. În curând începu să primească unul după altul rapoarte care conţineau date revoltătoare.

Doi din anchetatorii lui Post vizitară insula Deer. I» raportul pe care-l făcură în faţa şefului lor, ei descriseră halul în care erau ţinuţi acolo acuzaţii. „Lanţurile formau un morman atât de mare”, povestea unul din anchetatori, ţinând mâna cam la un metru deasupra duşumelei.

„Un morman de lanţuri”! exclamă Post.

Celălalt anchetator explică: „Ministerul Justiţiei şi-a plimbat arestaţii pe străzile Bostonului în lanţuri. Ştim lucrul acesta pentru că am văzut fotografiile arestaţilor legaţi în lanţuri şi aliniaţi într-un grup”. Făcu o pauză, apoi adăugă cu dispreţ: „nu mai lipsea la această exhibiţie decât o fanfară”.

Imediat ce avu în mână dovada precisă a ilegalităţii arestărilor şi a deportărilor, Post intră în acţiune. El infirmă 2500 mandate şi ordonă ca arestaţii să fie puşi în libertate…

Numaidecât Post fu prins în ceea ce a numit el mai *târânaltă trădare* ziu un „uragan de combinaţii parlamentare şi de defăimare din partea gazetelor”.

New York Times declară că ministrul adjunct al Muncii a pus în libertate inamici publici, unii dintre ei

urmăriţi de justiţie. Numeroase ziare cerură îndepărtarea lui Post din funcţie.

În Congres, preşedintele comisiei parlamentare de imigrare şi naturalizare, deputatul Albert Johnson, l-a acuzat pe Post de a fi conducătorul „roşilor" care „sabotează dinăuntru" Ministerul Muncii. Un grup de congresişti au întreprins acţiuni de punere sub acuzare împotriva ministrului adjunct al Muncii.

Bătrân cum era, Post nu şi-a pierdut hotărârea de a lupta pentru o cauză dreaptă, oricât ar fi fost de inegală lupta. Dar, în legătură cu acţiunile de punere sub acuzare, Post ştia că va avea nevoie să dispună de cel mai desăvârşit apărător.

Post angajă ca avocat pe Jackson H. Ralston, unul dintre cei mai eminenţi jurişti ai ţării.

La 7 Mai 1920, Post fu chemat la interogatoriu în faţa Comisiei Legislative a Camerei.

Interogatoriul luă foarte repede o întorsătură dramatică şi pe de-a-ntregul neaşteptată. În persoana eruditului şi aprigului bătrân, care era un democrat înflăcărat, inchizitorii din Congres au întâlnit un adversar care-i depăşea cu mult. Răspunzând cu pricepere întrebărilor lor, vorbind cu o elocinţă înflăcărată şi documentând fără putinţă de replică orice afirmaţie făcută, Post a transformat propriul său proces într-un proces al acuzatorilor săi.

Pe măsură ce Post cita numeroasele violări ale Constituţiei săvârşite în timpul raziilor lui Palmer, sutele de arestări ilegale, percheziţiile nelegale, fără mandat, şi tratamentul neomenos al celor arestaţi, membrii Comisiei Legislative aveau din ce în ce mai puţin de spus. „Era de datoria cetăţenilor americani şi în special a funcţionarilor guvernamentali", a declarat Post cu tărie comisiei, „de a protegui drepturile străinilor. Trebuie să avem grijă ca ei să nu fie nedreptăţiţi. Dacă s-au stabilit aici, au dreptul să

fie protejaţi de Constituţia noastră, de legile noastre…”

Descriind mărturia lui Post, doamna William Hard declara în *New Republic*:

În timp ce el stătea acolo drept, fără un fir de păr alb, în ciuda celor şaptezeci şi trei de ani ai săi*, părea că prin faţa noastră se perindă nişte figuri întunecate, dar reale. Erau figurile neştiutoare, stinghere, neînţelese, ale străinilor. Îndărătul lor se aflau înspăimântaţi susţinătorii guvernului nostru. Iar îndărătul acestora apăreau în umbră membru comitetului pentru acordarea cetăţeniei americane, care deţin locuri sus puse. Dar în faţă, fără să se sperie de emoţia neînfrânată şi a unora şi a celorlalţi, stătea un om mic de stat, rece dar mândru, care punea credinţa sa în Constituţie mai presus de toate temerile şi care ştia să aducă dovada faptelor…

Omuleţul acesta şi faptele sale câştigară cauza. Comisia Legislativă hotărî să renunţe la punerea lui sub acuzare.

„Adevărul”, comenta *New York Post*, „este că Louis F. Post merită recunoştinţa fiecărui american pentru atitudinea sa curajoasă şi hotărâtă cu privire la drepturile noastre fundamentale. E păcat că, stând pe această poziţie el a fost în contradicţie cu procurorul general, dar domnul Palmer trebuie să se plângă împotriva Constituţiei şi nu împotriva domnului Post”.

Mai erau şi alţi cetăţeni patrioţi şi curajoşi care au recunoscut, ca şi Louis F. Post că în spatele cruciatei „antiroşii” se dădea un asalt împotriva principiilor democraţiei americane însăşi.

În Mai 1920, doisprezece din cei mai distinşi jurişti din Statele Unite au publicat o broşură de şaizeci şi trei de pagini, având o adâncă semnificaţie şi intitulată *către poporul american – Raport asupra practicilor ilegale ale Ministerului Justiţiei din Statele Unite*. Printre autorii acestui raport se găseau jurişti renumiţi ca Roscoe Pound,

decanul Facultăţii de Drept de la Harvard; Felix Frankfurter, profesor de drept la Facultatea de Drept de la Harvard; Zechariach Chafee junior, una dintre autorităţile cele mai proeminente în materie de drept constituţional, şi Francis Fisher Kane, care demisionase din postul său de procuror districtual al Statelor Unite la Philadelphia, ca protest împotriva raziilor lui Palmer.

Raportul acestor jurişti conţinea o dare de seamă foarte documentată asupra acţiunilor neconstituţionale ale Ministerului Justiţiei în timpul raziilor lui Palmer, şi o analiză pătrunzătoare a consecinţelor rău-prevestitoare ale acestor acţiuni.

Raportul începea cu aceste cuvinte:

De mai bine de şase luni, subsemnaţii jurişti, a căror datorie – sub jurământ – este de a susţine Constituţia şi legile Statelor Unite, am văzut cu teamă crescândă violarea continuă a acestei Constituţii şi încălcarea acestor legi de către Ministerul Justiţei.

Sub masca unei campanii pentru suprimarea activităţii radicalilor, biroul procurorului general… a comis acte ilegale…

Raportul aducea acuzarea că, pentru a convinge publicul american de existenţa unui „complot roşu” împotriva guvernului şi „pentru a crea o stare de spirit în favoarea lui, Ministerul Justiţiei s-a constituit el însuşi în birou de propagandă şi a trimis ziarelor şi revistelor din această ţară o cantitate de material destinat să aţâţe opinia publică împotriva radicalilor”.

Procedând la un studiu cuprinzător al raziilor lui Palmer, raportul înregistra diferitele violări ale Constituţiei de către Ministerul Justiţiei, sub titluri ca acestea: *Pedepse crude, şi neobişnuite*, *Arestări fără mandate*, *Perchiziţii şi arestări nejustificate*, *Oameni siliţi să depună mărturie împotriva lor înşişi*.

„Poporul american”, precizau juriştii într-un capitol

intitulat *Agenţii provocatori*, „n-a tolerat niciodată folosirea agenţilor provocatori camuflaţi, a acelor agenţi provocatori cunoscuţi în Rusia ţaristă sau în Spania. Dar Ministerul Justiţiei a întrebuinţat astfel de agenţi pentru a instiga la acte ce pot fi numite criminale…”

În concluzie, cei doisprezece eminenţi jurişti declarau:

Oamenii liberi respectă justiţia şi urmează adevărul, dar se vor opune totdeauna puterii arbitrare…

Este o iluzie să se creadă că, mai mult decât în trecut, vreun slujitor al poporului poate să-şi aroge fără niciun fel de pericol o autoritate nelimitată. A pleca de la o asemenea presupunere înseamnă a nega teoria fundamentală a consimţământului celor guvernaţi. Nu e vorba aici de un pericol vag şi ameninţător, ci de o ofensivă actuală împotriva celor mai sfinte principii ale libertăţii noastre constituţionale.

O acuzare deopotrivă de usturătoare a apărut într-un lung raport înserat în Buletinul Congresului de către senatorul Thomas J. Walsh, preşedintele comisiei Senatului care a cercetat procedeele folosite de Ministerul Justiţiei. Raportul se intitula *Procedeele ilegale ale Ministerului Justiţiei*.

„Cei care au conceput procedura criticată aici”, preciza acest raport al senatorului, „nu au ţinut seama, nici de conţinutul, nici de spiritul Declaraţiei drepturilor omului”.

Dar dezvăluirile senzaţionale şi avertismentele grave ale unor oameni ca Louis F. Post, senatorul Thomas J. Walsh, şi ale celor doisprezece jurişti care alcătuiseră raportul *către poporul american* au fost în mare parte ignorate şi denaturate în mod grosolan de către presă. Vocile lor sobre s-au înecat în şuvoiul crescând al isteriei antiradicale, al prejudecăţilor şi represiunii.

2. „PAGINA CEA MAI RUŞINOASA”.

Lunile de propagandă incendiatoare împotriva „roşilor”, avertismentele rău-prevestitoare ale înalţilor funcţionari referitoare la o revoluţie iminentă, comploturile cu bombe care făceau să îngheţe sângele în vine, panica şi teroarea răspândite de raziile lui Palmer, şi-au făcut efectul asupra întregii ţări. Teama de pericolul roşu s-a întins în sânul naţiunii ca o nebunie contagioasă.

„Nenumăraţi... domni descopereau acum că puteau doborî orice şi pe oricine, decretându-l bolşevic”, scria mai târziu istoricul Frederick Lewis Allen. „Conducători ai marinei, adepţi ai serviciului militar obligatoriu... cei de la cenzura cărţilor, antisemiţii, duşmanii negrilor, moşieri, fabricanţi, conducătorii instituţiilor publice... toţi se învăluiau în „Străvechea glorie” şi în mantia „Strămoşilor întemeietori” decrcându-i pe adversarii lor aliaţii lui Lenin”.

Ziarele şi revistele erau toate pline de povestiri înfiorătoare despre „atrocităţile bolşevice” din Rusia şi despre comploturile sinistre ale „agenţilor sovietici plătiţi” din America. La 8 Ianuarie 1920, presa americană anunţa sub titluri mari că Ministerul Justiţiei „urmărea” pe reprezentantul sovietic în Statele Unite, Ludwig C.A.K. Martens, despre care se afirma că finanţează „o conspiraţie pentru răsturnarea guvernului american”.[15] Două zile mai târziu, Camera Reprezentanţilor refuza să valideze mandatul deputatului socialist Victor Berger din Milwaukee, declarând că „prezenţa sa continuă” în Cameră ar constitui „o ameninţare” pentru acest corp legislativ.

---

15 Acţionând la cererea Ministerului Justiţiei. Ministerul Muncii a emis un mandat pentru arestarea şi deportarea lui Martens. Dosarul împotriva lui Martens fusese pregătit de J. Edgar Hoover.
In Decembrie 1920, ministrul Muncii, Wilson. stabili că „nu era dovedit că Martens personal ar fi făcut ceva nelegal“. Mandatul ilegal de deportare pe care-1 obţinuse Hoover a fost infirmat. In Ianuarie 1921, Martens s’a înapoiat în Rusia (N. A.).

Puţin după aceea, Adunarea Legislativă a statului New York anunţă eliminarea a cinci membri socialişti pe motivul că ar fi afiliaţi la „o asociaţie ilegală, formată exclusiv din trădători”. *New York Times* comenta astfel eliminarea: „A fost un vot cu adevărat american, un vot patriotic şi conservator”.

Peste şaptezeci de proiecte de legi federale antirevoluţionare erau în curs de examinare în Congres. Unele din aceste proiecte stipulau o pedeapsă maximă de douăzeci de ani închisoare pentru „discuţii nelegale”, ridicarea naturalizării şi deportarea cetăţenilor naturalizaţi, pentru vini asemănătoare. Senatorul Kenneth D. McKellar din Tennessee a cerut înfiinţarea unei colonii penale în Guam,[16] unde să fie deportaţi americanii „subversivi” născuţi în Statele Unite.

Aproape fiecare stat a decretat legi penale cu privire la sindicate, considerând drept trădare predicarea unor schimbări „revoluţionare” în societatea americană. Legislaţia Virginiei de Vest definea drept criminale orice învăţături care simpatizau cu „idealuri ostile celor existente acum sau în viitor, cât timp vor fi în vigoare, Constituţia şi legile acestui stat”.

În treizeci şi două de state, înălţarea în public a unui steag roşu devenise o crimă. Unele din aceste state prevedeau pedepse pentru purtarea oricăror însemne, de orice culoare, „caracteristice pentru bolşevism, anarhism sau radical-socialism”. În câteva state, a purta o cravată roşie constituia un delict...

În şcolile şi universităţile din întreaga ţară, autorităţile locale şi de stat au determinat cercetarea „lealităţii” profesorilor şi studenţilor. La recomandarea comisiei Lusk pentru cercetarea activităţii revoluţionare, Adunarea Legislativă a statului New York a votat o lege cerând „profesorilor din şcolile publice să-şi procure un

16 Mică insulă şi bază navală în oceanul Pacific (N. R.).

certificat special prin care să adeverească că au un caracter bun şi că sunt leali faţă de instituţiile statului şi ale naţiunii”. Legea spunea între altele:

Niciunei persoane care refuza să combată teoriile schimbărilor sociale nu trebuie să i se încredinţeze educaţia cetăţenească a tinerilor şi a vârstnicilor din acest stat.

Liberali bine cunoscuţi ca Jane Addams, rabinul Stephen S. Wise, Oswald Villard şi Felix Frankfurter erau denunţaţi peste tot ca „unelte ale roşilor”. Charlie Chaplin, Will Rogers, Norma Talmadge şi alţi actori au fost acuzaţi de „comunism”. Federaţia adevăraţilor americani din California socotea „subversiv” romanul lui Sinclair Lewis *Strada Mare*, deoarece „căuta să provoace dezgust faţă de frumosul mod de viaţă tradiţional al americanului”.

O curte cu juri din Indiana, după o deliberare de două minute, a achitat pe un individ care ucisese pe un străin pentru că acesta strigase „ducă-se dracului Statele Unite”...

În această atmosferă viciată, grupurile de huligani care se intitulau „patriotice” răsăreau ca ciupercile în fiecare colţ al ţării. Ciuma albă a Ku-Klux-Klanului începu să se răspândească repede prin Georgia, Indiana, Colorado, Ohio şi o mulţime de alte state, şi în fiecare lună zeci de mii de noi membri se alăturau teroriştilor cu cagulă, care îşi propuseseră să cureţe America de „catolici, comunişti, evrei şi străini”[17]. În Michigan, *Dearborn Independent*, *o* revistă săptămânală publicată de faimosul magnat al automobilelor Henri Ford, lansă în întreaga ţară

17 Organizată în perioada reconstrucţiei de după 1870, pentru a smulge negrilor drepturile câştigate in războiul civil, Ku-Klux-Klanul îşi încetează activitatea de pe la sfârşitul secolului până în 1915, când această societate secretă teroristă prinde din nou viată sub conducerea unui fost predicator şi voiajor comercial William J. Simmons. In 1920, numărul membrilor Kla- nului se ridica la 700.000, iar în 1925 la aproape 9.000.000; astfel Klanul devenise o pu'ere naţională.

printr-un editorial pe prima pagină, intitulat „Evreul internaţional, o problemă mondială”, o campanie de propagandă plină de otravă antisemită şi, puţin după aceea, ziarul lui Ford începu să publice în serie faimosul fals antisemit *Protocoalele înţelepţilor Sionului*.

Prezentându-se în vara aceea în faţa Comisiei judiciare a Senatului, din Washington, procurorul general A. Mitchell Palmer a declarat: „Nu regret nimic din ceea ce a întreprins Ministerul Justiţiei... îmi fac un titlu de glorie din asta. Privesc cu mândrie şi entuziasm rezultatele acestei munci, şi dacă... unii din agenţii mei de pe teren au

---

Cu vastul său aparat secret — imperiul invizibil al Klanului — ajunsese să domine viaţa politică din Texas, Georgia, Arkansas, Oklahoma, Indiana, Oregon şi alte state. In 1924, candidaţii sprijiniţi de Klan câştigară alegerile de guvernator din Kansas, Indiana şi Mâine, şi pe cele de senator din Oklahoma şi Colorado.

„Ascensiunea Ku-Klux-Klanului între 1922 şi 1925 nu a fost întâmplătoare“, scria mai târziu Roger N. Baldwin, conducătorul „Uniunii libertăţilor cetăţeneşti americane“. „Intoleranta lui organizată nu făcea decât să transpună dominaţia pe care o exercita clasa conducătoare de pe tărâm economic pe tărâmul conflictului rasial şi religios“.

In întinse regiuni ale ţării, membii mascaţi al Klanului terorizau populaţia aprinzând cruci, făcând cavalcade nocturne, demonstraţii cu scopul de a intimida, dedându-se la biciuiri, mutilări şi linşări. In Louisiana, membri ai Elanului au ucis câţiva oameni cu un tăvălug mecanic pentru şosele. In Oklahoma, în urma unor cercetări s’au găsit peste 2000 cazuri de violenţe comise de Klan în decurs de doi ani. N'au avut loc nici arestări şi nici urmăriri în legătură cu aceste crime.

Prin 1929—1930, după o serie de demascări făcute de ziare şi anchete publice, numărul membrilor Elanului şi influenţa lui începură să descrească rapid. Societatea secretă reîncepu totuşi să crească prin 1935, când membrii ei au jucat un rol de conducere în combaterea desvoltării sindicatelor muncitoreşti. (N. A.).

1 Pentru amănunte asupra cazului Sacco şi Vanzetti, vezi capitolul VI (N. A.).

fost întrucâtva brutali şi puţin amabili, sau nerăbdători şi bruşti cu aceşti agitatori străini… cred că asta s-ar putea trece uşor cu vederea, dat fiind binele general care a rezultat pentru ţară”.

Procurorul general recomanda Congresului să voteze o lege care să stipuleze pedeapsa cu moartea pentru „actele periculoase” de răzvrătire în timp de pace…

Goana după „spioni sovietici” şi „străini radicali primejdioşi” a continuat. Printre cei arestaţi – puşi sub pază la 5 Mai într-un mic oraş de lângă Boston şi acuzaţi de furt cu violenţă şi omor – se aflau şi doi italieni obscuri, ale căror nume erau sortite să devină faimoase în lume: Nicola Sacco şi Bartolomeo Vanzetti.1

În aceeaşi lună, ia Boston, un prea distins senator republican declara unui grup de oameni de afaceri: „America are acum nevoie de însănătoşire, nu de eroism, de remedii, nu de leacuri băbeşti – ea nu are nevoie de revoluţie, ci de refacere”.

Senatorul era Warren C. Harding din Ohio.

„America nu mai este o ţară liberă în vechiul înţeles al cuvântului, libertatea devine din ce în ce mai mult o simplă figură retorică”… scria Katherine Fullerton Gerould într-un articol din *Harper-s Magazine*. „De fiecare dată libertatea cuvântului este sugrumată într-un fel sau altul. Singurul mod prin care un cetăţean american – într-adevăr interesat în problemele sociale ale ţării sale – mai poate să-şi păstreze oarecare libertate de exprimare, e să-şi aleagă grupul social care simpatizează cu ideile lui şi să se ascundă în umbra acestui grup”.

În cursul unei predici rostite la catedrala Sfântului Ioan din New York City, episcopul Charles D. Williams, de la dioceza episcopală protestantă din Eastern Michigan, declara:

Oamenii de afaceri văd „roşu”. Ei au început să vadă „roşu” odată cu ofensiva lor împotriva radicalismului.

Diferite persoane au fost arestate în secret pe baza unor informaţii furnizate de spioni plătiţi sau pe baza unor informaţii plăsmuite, şi apoi deportate fără motiv.

Episcopul Williams adăuga:

Înseşi principiile americanismului au fost subminate de isterie şi panică. Este cea mai ruşinoasă pagină din istoria Americii!

BILANŢ

Valul postbelic de reacţiune din Statele Unite a fost plătit de poporul american cu multe din drepturile sale democratice cele mai scumpe. Acest val a aţâţat în întreaga ţară intoleranţa, isteria, ura şi teama. Mii de oameni nevinovaţi au fost arestaţi, întemniţaţi şi torturaţi. Alte zeci au murit în cursul conflictelor de muncă, al linşărilor şi al pogromurilor. În nicio altă perioadă anterioară, teroarea şi represiunea nu au fost mai răspândite în ţară.

Care erau cauzele „celei mai ruşinoase pagini din istoria Americii?”

Autorităţile federale au explicat raziile lui Palmer şi alte măsuri de represiune din perioada postbelică, spunând că sunt necesare proteguirii naţiunii împotriva unui „complot comunist” pentru a răsturna guvernul Statelor Unite.

În realitate, cruciata împotriva comunismului juca un rol de o importanţă secundară. Forţele de stânga din Statele Unite erau foarte puţin numeroase în acea vreme. Conform unui calcul făcut spre sfârşitul anului 1919 de profesorul Gordon S. Wa-kins de la Universitatea din Illinois, numărul total al membrilor partidelor Socialist, Comunist şi Comunist-Muncitoresc era între 80 şi 100.000… Cu alte cuvinte”, scria

Frederik Lewis Allen în cartea sa *Abia ieri*, „comuniştii puteau să reprezinte cel mult a zecea parte din unu la sută din numărul populaţiei adulte; iar cele trei

partide împreună... ridicau proporţia la abia două zecimi din unu la sută, un nucleu destul de slab, după cât se pare, pentru o mişcare revoluţionară de masă”.

Allen indică unele din motivele mai reale ale ofensivei „anticomuniste” postbelice:

...Omul de afaceri american... Ieşise din război cu o dispoziţie combativă, gata să lovească în primul obstacol care i-ar sta în cale... Muncitorimea îi stătea în cale şi îi ameninţa câştigurile... El îşi formase credinţa fierbinte că americanismul sută la sută... implică şi dreptul omului de afaceri de a-l asvârli din întreprinderea lui pe organizatorul sindical... era gata să creadă că lupta muncitorului american pentru salarii mai bune era începutul unei rebeliuni armate conduse de Lenin...[18]

18 Chiar în timpul războiului au existat represiuni severe pe scară mare împotriva acelor părţi ale mişcării muncitoreşti ale căror cereri erau considerate ca „neraţionale“, şi împotriva elementelor de stânga care se opuneau participării Americii la război, pe motivul că era un război imperialist. In întreaga tară, membrii organizaţiei IWW (Industrial Workers of the World) au fost supuşi unei persecuţii intense de către organele menite să asigure aplicarea legilor şi de către cetele de huligani, au fost bătuţi cu brutalitate, întemniţaţi şi linşaţi. Conducătorii sindicatelor active şi radicalii au fost condamnaţi şi întemniţaţi pe baza unor acuzaţii născocite.

Thomas J. Mooney şi Eugene V. Debs, doi dintre cei mai cunoscuţi conducători ai clasei muncitoare, au fost întemniţaţi în timpul războiului.

Sindicalist de frunte din California, Mooney a fost acuzat de a fi aruncat în Iulie 1916 o bombă la San Francisco şi a fost condamnat la spânzurătoare. Protestele din întreaga ţară au avut ca rezultat comutarea pedepsei în închisoare pe viaţă. In 1939, după 22 de ani de temniţă la penitenciarul San Quentin, Mooney a fost graţiat de către guvernatorul Culbert Olson din California, şi eliberat.

Socialist cu renume şi fost conducător ai muncitorilor feroviari. Eugene V. Debs a fost condamnat în Septembrie 1918 la zece ani de închisoare, sub acuzarea de a fi violat legea împotriva spionajului, deoarece se opusese la participarea Americii în război. După trei ani de închisoare,

Muncitorii americani care declarau grevă pentru apărarea sindicatelor şi a nivelului lor de trai erau înfieraţi pretutindeni drept „comunişti” şi „spioni ai agenţilor bolşevici”.

„Pentru spargerea acestor greve”, scriau Henry M. Morais şi William Cahn în lucrarea biografică *Gene Debs*, „s-a dat alarma că ar exista un „complot roşu”.

„Asociaţia patronilor din Indianapolis” a cerut votarea imediată şi „întărirea legilor pentru reprimarea radicalismului Federaţiei Americane a Muncii şi a bolşevicilor…”

Stratagema „pericolului roşu” se potrivea bine cu starea de spirit a vremii. Aşa cum precizează Selig Perlman şi Philip Taft în *Istoria mişcării muncitoreşti din Statele Unite*:

Pentru păturile largi ale populaţiei, emoţia din timpul războiului era gata să se transforme acum într-o isterie împotriva roşilor, grevele şi cererile de mărire a salariilor fiind adesea considerate ca manifestări „roşii”.

Obiectivele principale ale raziilor lui Palmer şi ale cruciatei postbelice împotriva „comunismului” aveau ca scop să sfarme mişcarea muncitorească organizată, să reducă salariile, să restabilească în întreaga ţară „întreprinderile deschise” şi să aducă marilor întreprinderi câştiguri sporite.

Ministerul Justiţiei a fost părtaş la planurile marilor oameni de afaceri. De la început, raziile lui Palmer şi operaţiile „împotriva radicalilor” ale Serviciului de Informaţii Generale din Biroul de Investigaţii al lui J. Edgar Hoover an fost îndreptate în special împotriva sindicatelor şi mişcării muncitoreşti.

După mărturia ulterioară a procurorului general A.

în Decembrie 1921, Debs fu gratia! de preşedintele Harding. (In 1920, pe când se mai afla încă în închisoare, Debs a întrunit 920.000 voturi în calitate de candidat al Partidului Socialist la preşedinţia Statelor Unite) (N.A.).

Mitchell Palmer în faţa Comisiei juridice a Camerei, greva din Iunie 1919, la filiala din Ansonia (Connecticut) a „Societăţii americane pentru prelucrarea aramei" „fusese organizată în întregime de străini" şi a fost lichidată într-un mod care s-a dovedit eficace:

Câţiva dintre conducătorii cei mai activi au fost arestaţi pe bază de mandate de deportare; unii din ei figurau pe lista pasagerilor de pe *Buford*... Totuşi, un număr de agitatori de frunte, care erau cetăţeni americani, şi-au continuat eforturile lor. Greva a eşuat în urma acţiunilor de urmărire întreprinse de organele federale şi de stat.

Procurorul general a spus mai departe membrilor Comisiei juridice că marea grevă din industria oţelului din 1919 „a luat sfârşit... datorită acţiunii Ministerului Justiţiei".

La 3 Ianuarie 1920, *New York Times* a publicat următoarea dare de seamă asupra pregătirilor Ministerului Justiţiei în vederea raziilor lui Palmer din noaptea precedentă:

Acţiunea, cu toate că a venit dramatic de neaşteptat, a fost plănuită cu grijă, studiată şi sistematizată... Timp de luni de zile, funcţionarii Ministerului Justiţiei, lăsând la o parte orice alt lucru, s-au concentrat asupra roşilor. Agenţii s-au strecurat pe tăcute în rândurile radicalilor... şi s-au apucat de lucru, câteodată ca bucătari în colonii miniere îndepărtate, sau ca muncitori oţelari, şi, când au avut prilejul, ca agitatori de tipul cel mai extremist... unii agenţi „camuflaţi" au reuşit să se ridice în mişcarea radicală şi să devină – cel puţin într-un caz – conducători recunoscuţi ai districtului...

În timpul grevei din industria oţelului, al grevei din industria cărbunelui şi al grevei iminente a feroviarilor, agenţii secreţi s-au învârtit continuu printre agitatorii cei mai radicali şi au cules o mulţime de dovezi. Timp de luni

de zile s-au alcătuit fişe foarte amănunţite cuprinzând părerile, obiceiurile şi domiciliile acestor oameni. De acum înainte. Ministerul Justiţiei îi va ridica din când în când pe aceşti tulburători şi fie că-i va trimite în faţa Tribunalelor, fie că îi va expulza din ţară.

În toată această perioadă, Biroul de Investigaţii a lucrat în colaborare intimă şi secretă cu aparatele de spionaj sindical ale marilor societăţi.

„Întreaga „cruciată împotriva roşilor", scria Louis F. Post în *Nebunia deportărilor din 1920*, „pare să fi fost determinată de interesele spionilor sindicali, adică ale agenţiilor particulare de detectivi... în serviciul secret al puternicelor societăţi..."

Comisia de anchetă a Mişcării mondiale interbisericeşti relata în raportul asupra grevei din 1919 din industria oţelului:

— Autorităţile federale de imigrare au declarat comisiei că raziile şi arestările pentru „radicalism", etc., au fost făcute mai ales în districtul Pittsburgh, pe baza denunţurilor şi a rapoartelor secrete ale agenţilor „camuflaţi" din industria siderugică, iar cei arestaţi au fost predaţi Ministerului Justiţiei.

Conform celor mărturisite în faţa comisiei de anchetă a Mişcării interbisericeşti de un agent federal care opera în regiunea Pittsburgh, „nouăzeci la sută din numele tuturor radicalilor arestaţi şi puşi sub pază fuseseră date de una din marile corporaţii din industria oţelului sau a cărbunelui..."

Ca o completare a ofensivei împotriva muncitorimii organizate, se ducea o campanie pusă la cale împotriva întregii mişcări progresiste. Scopurile esenţiale ale acestei campanii erau de a înăbuşi orice luptă pentru libertate; de a sfărâma opoziţia politică a partidelor socialist, comunist şi a altor partide de stânga; de a intimida pe luptătorii pentru libertăţile cetăţeneşti; de a înăbuşi lupta

minorităţilor pentru un nivel de trai omenesc şi pentru drepturi egale.

Dintre minorităţile naţionale, negrii au fost ţinta unui atac special. În timp ce în întreaga ţară aveau loc linşări şi alte crime împotriva negrilor, procurorul general Palmer alcătuia un vast raport intitulat *Dovezi privitoare la propaganda dusă* de *negri*, pe care l-a prezentat mai târziu Comisiei Juridice a Camerei. „Spre sfârşitul războiului european", a declarat procurorul general membrilor Comisiei Juridice, „Ministerul Justiţiei a trebuit să facă faţă unei agitaţii şi nelinişti considerabile printre negri. Ministerul nu a descoperit până acum existenţa vreunei mişcări organizate din partea negrilor, în vederea unei răscoale în masă, în întreaga ţară".

Unul din obiectivele finale ale ofensivei „anti-comuniste" era de a reduce la tăcere vocile care cereau încetarea participării Americii la războiul intervenţionist împotriva Rusiei Sovietice şi care insistau asupra recunoaşterii diplomatice a Guvernului Sovietic. După cum observa *New York Times* la 5 Ianuarie 1920 cu privire la „radicalii" arestaţi în raziile lui Palmer: „Aceşti comunişti sunt o bandă periculoasă. Ei denunţă în numeroase limbi blocada împotriva Rusiei".

„Chiar dacă ar admite cineva că exista vreun „pericol roşu" serios, înainte ca procurorul general să fi pornit „hotărâtul său război" împotriva acestuia", scriau autorii *Raportului asupra practicilor ilegale ale Ministerului Justiţiei din Statele Unite*, „campania sa a fost deosebit de infructuoasă". Scoţând în evidenţă faptul că procurorul general Palmer, după ce anunţase că Ministerul Justiţiei posedă o listă de 80.000 persoane „suspectate de bolşevism", a deportat un total de numai 281 străini şi a ordonat deportarea altor 529, raportul comenta: „Procurorul general s-a descotorosit, în consecinţă, de 810 străini suspecţi, dar – conform propriilor sale indicaţii

— Îi mai rămân încă cel puţin 59.160 persoane (străini şi cetăţeni americani) cu care să aibă de furcă”.

Dar, în ce priveşte adevăratele ei obiective, cruciata „anticomunistă” de după război a fost totuşi rodnică. Pe întregul front industrial, de la New Jersey până în California, greve mari au fost sparte, salariile au fost reduse, s-a reînfiinţat sistemul „întreprinderilor deschise”, iar mişcarea muncitorească organizată a devenit doar o umbră a forţei ei din timpul războiului. Cazul sindicatului marinarilor nu era excepţional: în 1920, numărul membrilor lui era de 100.000; doi ani mai târziu, numărul membrilor ajunsese la 18.000. Până în 1923, „Federaţia Americană a Muncii” pierduse peste un milion de membri.

Succesul acestei campanii împotriva mişcării muncitoreşti se datora, nu numai forţelor de care dispunea capitalul industrial şi financiar din S.U.A., care ieşise din război cu mult mai multe posibilităţi şi influenţă decât mai înainte, ci şi sprijinului puternic acordat de Ministerul Justiţiei şi de alte oficine guvernamentale. Succesul campaniei se datora, însă, şi unei serioase slăbiciuni a mişcării muncitoreşti. Cu excepţia câtorva militanţi, ca William Z. Foster[19], conducerea sindicatelor era în mâinile unor birocraţi oportunişti, corupţi sau timizi, care nu erau mai puţin alarmaţi decât patronii de combativitatea muncitorească. Persecuţiile rasiale şi ciocnirile interne subminau mişcarea sindicală muncitorească. *Wall Street Journal* făcea următoarea observaţie cu privire la conducerea „frăţiilor” muncitorilor de la calea ferată:

Nu e paradoxal să se spună că incapacitatea lor de a fi uniţi în tot timpul grevei a fost tocmai lucrul cel mai fericit care se putea întâmpla... pentru cei care aveau acţiuni la căile ferate.

Înfrângerea suferită de mişcarea muncitorească

19 Istoricul Frederick Lewis Allen îl descrie pe William Z. Foster ca pe „ce! mai energic si inteligent dintre organizatorii grevelor“ (N. A.).

americană reprezenta în acelaşi timp o înfrângere a poporului american în totalitatea lui. Naţiunea plătea greu pentru victoria pe care o câştigaseră marile întreprinderi.

Excesele antidemocratice şi subminarea mişcării progresiste, în timpul anilor ce au urmat imediat după primul război mondial, au deschis calea uneia dintre cele mai ruşinoase şi dezastruoase ere din istoria americană, o eră nemaipomenită de corupţie şi crimă în posturile înalte; o eră de absolută dominare a guvernului de către interesele prădalnice de speculă, fraudă şi deturnări de fonduri pe o scară uimitor de mare, de jefuire nemiloasă şi fără margini a ţării.

Ea trebuia să culmineze prin marea depresiune.

JEFUIREA ŢĂRII

Timp de doisprezece ani Naţiunea a suferit sub conducerea unui guvern care nu auzea, nu vedea, nu întreprindea nimic. Naţiunea îşi îndrepta privirile spre guvern, dar guvernul privea în altă parte. Nouă ani de batjocură, anii viţelului de aur, şi trei ani întregi de ispăşire! Nouă ani de nebunie cu ochii aţintiţi spre ştirile de bursă şi trei ani grei la cozile de pâine! Noua ani de miraj şi zăpăceală şi trei ani grei de deznădejde!

Preşedintele Franklin D. Roosevelt

31 Octombrie 1936

Capitolul IV

O ERĂ DE NECREZUT

1. CUM SE CREEAZĂ UN PREŞEDINTE

Conferinţa naţională a partidului republican, care s-a ţinut în Iunie 1920 la Chicago, Illinois, a fost un eveniment cu totul neobişnuit.

„Preşedinţia se scosese la mezat”, scrie Karl Schriftgiesser în cartea sa *Iată cum arătau vremurile normale*. „Oraşul Chicago, care nu se dăduse niciodată înapoi de la manipulaţii monetare dubioase, era plin până la refuz de ofertanţi care năvăliseră cu buzunarele doldora

de bani să plătească preţul cerut. Coliseul deveni un târg unde se înghesuiau speculanţi de bursă, petrolişti, magnaţi din industria minieră, fabricanţi de muniţii, manageri şi fabricanţi de săpun... Pe culoarele şi în camerele hotelurilor din cartierul Loop era un du-te-vino de oameni, căci postulanţii la cumpărarea slujbelor foiau pretutindeni, trecându-şi în revistă sprijinitorii, tocmindu-se, încheind tranzacţii, dând ordine pe furiş, înmânându-şi fondurile secrete".

Printre magnaţii industriei şi ai finanţei care se îngrămădiseră în „Oraşul vânturilor" pentru a se asigura că viitorul candidat republican la preşedinţie era un om pe gustul lor, se aflau: Harry F. Sinclair, conducătorul societăţii „Sinclair Oii", care investise până atunci în campania electorală republicană r/5.000 dolari, la care avea să mai adauge, înainte de sfârşitul campaniei, încă 185.000 dolari: judecătorul Elbert H

Gary, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii „U. S. Steel", care jucase un mare rol în spargerea grevei oţelului din 1919; Samuel M. Vauclain, preşedintele societăţii „Baldwin Locomotive"; Thomas W. Lamont, asociat al firmei „J. P. Morgan & Co.": Edward L. Doheny, preşedintele societăţii „PanAmerican Petroleum", şi William Boyce Thompson, magnatul cuprului, care se întorsese recent din Rusia Sovietică, unde, în calitate de şef al misiunii Crucii Roşii, investise un milion de dolari din banii săi proprii, încercând să stăvilească valul revoluţiei ruse.

Pentru dirijarea complicatelor negocieri pe care le duceau diferitele delegaţii pe căi secrete şi pentru a avea. controlul şedinţelor publice ale conferinţei, renumiţii industriaşi şi financiari se bazau pe un grup mic şi ales de politicieni republicam. Aceşti „delegaţi politici ai bogăţiei", cum îi numise Ferdinand Lundberg în cartea sa *60 de familii americane*, împreună cu legăturile lor, erau:

Senatorii Henry Cabot Lodge (Morgan), Mediii McCormik (Chicago Tribune-Internaţional Harvester C-mpany), James E. Watson din Indiana (Ku-Klux-Klan). Reed Smoot (fabricile de zahăr din Utah), James W. Wadsworth din New York (Morgan) şi Frank Brandages din Comiecticut (Morgan).

Puţin după cină, în noaptea înăbuşitoare din 9 Iunie 1920 – cu prilejul alegerii pentru desemnarea candidatului partidului republican – după ce se ajunsese la un punct mort datorită balotajului între generalul Leonard Wood şi guvernatorul Frank O. Lowden din Illinois, clica senatorilor s-a întrunit la hotelul Blackstone în apartamentul de trei camere al preşedintelui partidului republican Will Hays.

În afara senatorilor, la această întrunire secretă asista şi George B.M. Harvey, excentricul şi influentul editor al revistei *Harvey-s Weekly*, care avea relaţii strânse cu „J. P. Morgan & Co". Şi era deseori numit „fabricantul de preşedinţi".

Din când în când, în cursul serii, Nicholas Murray Butler, decanul Universităţii Columbia, o figură marcantă în cercurile restrânse ale partidului republican, intra şi ieşea din camera plină de fum în care se ţinea această însufleţită conferinţă secretă.

Pe la miezul nopţii se ajunsese la o înţelegere în privinţa candidatului la preşedinţie…

Senatorul Warren Harding din Ohio, obosit, ciufulit şi puţin beat, fu chemat în apartamentul lui Will Hays.

„Domnule senator, vrem să vă punem o întrebare", i se adresă George Harvey. „Există în viaţa sau în trecutul domniei voastre ceva care ar putea pune în încurcătură partidul republican dacă v-am desemna candidat la preşedinţie?"

Sensul acestei întrebări avea să fie interpretat mai târziu în diferite feluri. O versiune era că Harvey şi colegii săi doreau să fie siguri că Harding nu este în parte negru,

aşa cum se afirma pe atunci la Chicago. Mai târziu, Harvey explica, însă, că i se ceruse senatorului să apeleze la „sfatul divin” dacă este indicat ca el să devină preşedinte. O altă versiune spunea că i se dădea prilejul lui Harding de a spune sprijinitorilor săi dacă raporturile sale cu Nan Britton, mama fiicei sale nelegitime, ar putea fi date la iveală, rezultând de aci situaţii neplăcute în timpul campaniei prezidenţiale.

În orice caz, Harding se retrase într-o cameră alăturată, rămase acolo câtva timp şi apoi se întoarse asigurându-i solemn pe ceilalţi că nimic din trecutul său nu-l împiedica să devină preşedinte…

În după amiaza următoare, senatorul Warren G. Harding fu numit candidat republican la preşedinţia Statelor Unite. Coechipierul lui electoral, candidat la vicepreşedinţie, a fost ales guvernatorul Calvin Coolidge din Massachusetts, destul de cunoscut pentru rolul pe care-l avusese în reprimarea grevei poliţiştilor din Boston în 1919.

Comentând într-un editorial numirea lui Harding, *New York Times* scria:

…conferinţa de la Chicago prezintă un candidat a cărui numire va fi primită cu uimire şi consternare de către partidul ale cărui voturi le solicită… Rolul lui Harding ca senator la Washington a fost palid şi incolor… Numirea lui Harding… este cea mai rafinată şi desăvârşită urzeală a senatorilor care au luat parte la conducerea conferinţei partidului republican…

În ceea ce priveşte principiile acestora, ele constau numai… în faptul că sunt nespus de ahtiaţi după slujbe înalte.

După *Nation*, Harding era „un ins incolor şi plat, neinspirat şi incapabil să inspire”, care fusese scos la iveală de vechea gardă republicană „ca o firmă cu indieni într-un magazin de ţigări, pentru a atrage pe cumpărători”.

În propriul său comentariu, foarte scurt, asupra faptului că a fost ales să candideze la preşedinţia Statelor Unite, Harding spunea ca la poker: „Am mers cu doi aşi şi mi-a intrat”.

2 „DOAMNE, CE SLUJBA 1*

În privinţa senatorului Harding, toată lumea căzuse de acord asupra unui singur lucru: era un bărbat neobişnuit de frumos. Înalt şi distins, cu o faţă mare, bine modelată, cu ochi negri, adânci şi nevinovaţi şi cu părul argintiu, ştia să facă faţă oricărei împrejurări. Această calitate îl convinsese cu ani în urmă pe prietenul său intim şi conducător al campaniei prezidenţiale, Harry M. Daugherty, că în faţa lui Harding stă un mare viitor politic. „*Arată* ca un preşedinte!”, repeta el cu insistenţă. Şi, de la început, Daugherty luase hotărârea să facă în aşa fel ca Harding să devină preşedinte.

Harry Micaj ah Daugherty, un bărbat zgomotos şi greoi, care purta de obicei înfipt în cravatele sale bătătoare la ochi un ac cu o perlă masivă, era de profesie avocat. Totuşi, adevărata sa ocupaţie era să manevreze pentru interesele marilor societăţi, în culisele Adunării Legislative a statului Ohio; el însuşi fusese membru al Camerei Reprezentanţilor în două legislaturi. Mulţi ani de-a rândul, Daugherty jucase un rol de frunte în mecanismul poţitic – a cărui corupţie era notorie – al partidului republican din Ohio, cunoscut sub numele d «„Banda din Ohio”.

„Recunosc sincer că am condus aşa-zisa „Bandă din Ohio”... mărturisea ulterior Daugherty în cartea sa *Dedesubturile tragediei lui Harding*, scrisă în colaborare cu Thomas Dixon, autorul volumului *Naşterea unei naţiuni* şi al altor scrieri de propagandă în favoarea Ku-Klux-Klanului. „Pe buzele politicienilor rivali, expresia „Banda din Ohio” este o insultă. Pentru mine însă, este o onoare”.

În 1914, Daugherty îl convinsese pe prietenul său

Harding, pe atunci redactorul unui mic ziar din Marion, Ohio, să-şi pună candidatura pentru Senatul Statelor Unite. La început, Harding se arătă puţin dispus. „Pe vremea când trebuia să-şi facă turneul de propagandă electorală pentru Senat”, îşi amintea Daugherty mai târziu, „l-am găsit în Florida prăjindu-se la soare ca o broască ţestoasă pe un buştean şi a fost nevoie să-l azvârl în apă ca să-l fac să înoate”. Cu ajutorul „Bandei din Ohio”, Harding fu ales în Senat…

Ca senator, Harding îşi petrecuse cea mai mare parte a timpului cât stătea la Washington jucând poker sau pariind la tennis şi cursele de cai. Puţinele discursuri rostite de el în Senat – descrise admirabil de William G. McAdoo – lăsau „impresia unei armate de fraze pompoase care colindau ţinutul în căutarea unei idei; câteodată aceste cuvinte întortocheate prindeau într-adevăr o idee rătăcită pe care o purtau în triumf – ca pe un prizonier în mijlocul lor, până ce murea obosită şi sfârşită”.

Când Daugherty îi propuse lui Harding să ceară formal să fie numit candidat republican la preşedinţie, senatorul îl întrebă: „Sunt oare un om destul de mare pentru această competiţie?”

„Eşti ridicol!” răspunse Daugherty. „Vremea giganţilor pe scaunul prezidenţial a trecut…” Ceea ce se cere acum este „un om obişnuit”. Şi Daugherty declara categoric că Harding era tocmai acest fel de om…

În Februarie 1920, cu trei luni înainte de conferinţa naţională a partidului republican ţinută la Chicago, Daugherty făcu această prezicere uimitor de exactă: „La timpul potrivit, după ce se va întruni şi conferinţa naţională a partidului republican, vreo cincisprezece bărbaţi cu ochii urduroşi de nesomn şi transpirând din abundenţă din cauza căldurii excesive vor şedea izolaţi în jurul unei mese mari. Le voi prezenta candidatura senatorului Harding şi, înainte de sfârşitul şedinţei, va fi

acceptată”.

În Noiembrie 1920, după o victorie uşoară în alegeri, Warren Gămăliei Harding fu ales preşedinte al Statelor Unite \ El îşi ocupă postul la 4 Martie 19 – 21.

Printre membrii guvernului care avea să devină cunoscut sub numele de „cabinetul negru” al lui Harding se numărau ministrul Finanţelor, Andrew Mellon, multimilionarul scund, cu vocea liniştită, care domina trustul aluminiului şi conducea un vast imperiu personal de puţuri petrolifere, mine de cărbuni, oţelarii, societăţi de lucrări edilitare şi întreprinderi bancare; ministrul de Război, John W. Weeks, fost senator de Massachusetts şi asociat al firmei „Homblower şi Weeks” din Boston; ministrul Comerţului, Herbert Hoover, fost şef al Administraţiei Americane de Ajutorare, care strânsese înainte de război o avere personală imensă prin emiterea unor acţiuni miniere dubioase în regiuni îndepărtate ale lumii; ministrul de Interne, Albert B. Fall, care fusese senator de New Mexico, unde, ca avocat şi politician, menţinuse legături strânse şi obscure cu marii petrolişti; şi ministrul Poştelor, Will Hays, fost preşedinte al comitetului naţional al partidului republican şi consilier şef al societăţii petrolifere „Sinclair Oii”.

Lui Harry M. Daugherty, mentorul şi prietenul intim al lui Harding, îi reveni postul de procuror general al Statelor Unite…

Aproape toţi membrii noii administraţii erau tot atât de puţin pregătiţi pentru a corespunde postului ce le revenea ca şi preşedintele însuşi.

Scurt timp după instalarea sa, Harding fu vizitat la Casa Albă de vechiul său prieten, Nicholas Murray Butler. Decanul Universităţii Columbia îl găsi pe preşedinte şezând în biroul său şi privind cu tristeţe la scrisorile, documentele şi hârtiile de stat care se îngrămădeau pe masa sa. Harding murmură cu tristeţe. „Ştiam că slujba

aceasta mă va depăşi”.

Cu alt prilej, după ce ascultase nedumerit şi iritat o discuţie lungă şi înfierbântată între consilierii săi în privinţa unor impozite, Harding dădu buzna plictisit în biroul unuia dintre secretarii săi.

„John, nu pot s-o scot la capăt cu blestemata asta de problemă a impozitelor!” izbucni el în faţa secretarului său. „Îi ascult pe unii şi mi se pare că au dreptate, şi apoi – Doamne; – vorbesc cu ceilalţi şi mi se pare că au şi ei dreptate, şi iatamă din nou acolo de unde am pornit. Ştiu că trebuie să fie pe undeva o carte care să-mi arate adevărul, dar, la naiba! n-am putut s-o citesc. Ştiu că trebuie să existe undeva vreun economist care să cunoască adevărul, dar nu ştiu unde să-l găsesc şi nici n-aş avea dibăcia să-l descopăr sau să mă încred în ei dacă l-aş găsi”.

Clătinând din cap cu disperare, preşedintele exclamă; „Doamne, ce slujbă!”

Dar în ciuda faptului că Harding însuşi îşi dădea seama că nu corespunde, aptitudinile sale pentru postul de preşedinte dădeau deplină satisfacţie milionarilor care îi sprijiniseră candidatura. Aşa cum arată Charles W. Thompson în cartea sa *Preşedinţii pe care i-am cunoscut*: „Puteau să-l sucească şi să-i învârtească, ca pe un pachet de cărţi de joc”.

3. ASPECTELE „VREMURILOR NORMALE”.

Politica internă a guvernului Harding, aşa cum a fost descrisă de Charles şi Mary Beard în *Progresul civilizaţiei americane*, s-a caracterizat mai ales prin:

Abrogarea impozitelor asupra veniturilor, moştenirilor şi câştigurilor excesive, îndeosebi ale marilor întreprinderi, şi transferarea po. erii cheltuielilor statului federal de pe umerii celor avuţi asupra bunurilor de consum ale maselor, „niciun amestec al guvernului în afaceri”, niciun amestec oficial în fuzionările de întreprinderi, asociaţii, emiteri de acţiuni, nicio măsură de

îngheţare categorică a preţurilor sau de reglementare a producţiei, şi o slăbire a presiunii încordate exercitate asupra căilor ferate.

„Fiecare ştie” – filosofa cunoscutul miliardar Andrew Mellon, ministrul Finanţelor sub Harding, pe care ceilalţi membri ai cabinetului îl răsfăţau dându-i numele de „unchiul Andy[20]–, că orice om energic şi de iniţiativă poate să obţină tot ce doreşte de la viaţă... când această iniţiativă este însă paralizată de legi sau de un sistem de impozite care-i refuză dreptul de a primi o parte justă din câştigurile sale, atunci el nu va mai face niciun efort”...

Îndată după cea de a şaizeci şi şaptea sesiune a Congresului, Mellon, care nu era lipsit de iniţiativă şi nici de energie, ceru cu insistenţă şi obţinu abrogarea legii din 1917 asupra câştigurilor excesive. Prin abrogarea acestei legi rezulta pentru marile corporaţii o economie anuală la impozite de mai bine de 1.500.000.000 dolari şi totodată o economie anuală de aproximativ 1.000.000 dolari la multiplele afaceri ale lui Andre-w Mellon...

Politica externă a administraţiei Harding era în concordanţă cu lozinca „America în primul rând”, pe care Harding, urmând sugestia lui Daugherty, o folosise în repetate rânduri în timpul discursurilor sale.1 Această politică externă, aşa cum a fost analizată de Walter Lippman, care scria pe atunci la *New York World*, se întemeia pe următoarele concepţii:

Soarta Americii nu este legată în niciunul din punctele importante de soarta Europei.

Europa trebuie să fiarbă în propria ei zeamă...

Putem vinde Europei fără să cumpărăm din Europa.

...dacă Europei nu-i place lucrul acesta, n-are decât să se lase păgubaşă, dar mai bine să nu facă una ca asta.

„Lăsaţi-i pe internaţionalişti să viseze şi pe bolşevici

---

20 Aceeaşi lozincă a foşt reînviată în 1940—1941 pe scară întinsă de partidul „America first“. Vezi capit. XI/5. (N. A.).

să distrugă", declara preşedintele Harding. „Dumnezeu să aibă milă de nemulţumiţii cu orice preţ. În spiritul republicii, noi suntem pentru America şi americanism!"

Exista totuşi în viaţa politico-economică americană o fază foarte semnificativă, căreia nu i se aplicau dogmele izolaţionismului. În timp ce în public aplaudau programul lui Harding de „a se pune capăt angajamentelor contractate prin alianţe cu alte ţări", financiarii americani încheiau pe cale particulară tratate internaţionale secrete cu reprezentanţii cartelurilor străine: germani, japonezi, englezi, lansându-se într-un program ambiţios de infiltrare şi de dominare a pieţelor din Europa şi Asia!

La câteva săptămâni după ce Harding a preluat administraţia, la Washington roia o adunătură pestriţă de „granguri" ai partidului republican, mari oameni de afaceri, contrabandişti de alcool, membri ai „Bandei din Ohio" şi oamenii lor de casă. Mulţi dintre aceşti indivizi deţineau slujbe importante în noua administraţie. Alţii manevrau în culise pentru marile corporaţii. Toţi veniseră să participe la împărţirea prăzii.

O atmosferă de petreceri deşănţate invadă Capitoliul. În fiecare noapte aveau loc chefuri la toartă şi jocuri de noroc la mize fabuloase. Prostituatele abundau. Cu toată prohibiţia, alcoolul curgea în voie…

Politicieni zgomotoşi, fumând ţigări de foi, se adunau în fiecare seară în camerele liniştite ale Casei Albe făcând beţii gălăgioase, jucând poker, numai în cămaşă, până în zorii zilei. „În timp ce se desfăşurau marile recepţii oficiale", îşi aminteşte Alice Longworth, în cartea sa Ore *încărcate*, „cred că lumea habar n-avea de cele ce se petreceau în camerele de sus. Într-o seară, în timp ce avea loc o astfel de recepţie, un prieten al familiei Harding m-a întrebat dacă n-aş vrea să mă urc în birou. Auzisem zvonuri şi eram curioasă să văd eu însămi care era adevărul. Dar niciun zvon n-ar fi putut exagera realitatea;

biroul era plin de intimi… aerul era greu de fumul ţigărilor, pretutindeni se aflau la îndemână tăvi cu sticle conţinând toate băuturile imaginabile, cărţi şi fise de poker, peste tot vedeai numai veste descheiate, picioare pe masă, scuipători la tot pasul”.

Nu toate petrecerile preşedintelui şi ale prietenilor săi de chef aveau loc la Casa Albă. Doamna Harding, o femeie scundă şi zbârcită, cu câţiva ani mai în vârstă decât soţul ei şi care purta de preferinţă în jurul gâtului o panglică de catifea neagră – fiind numită în cercul intimilor familiei Harding „Ducesa” – era o soţie autoritară, dominatoare şi foarte geloasă.[21]

Deşi vizitele pe care amanta lui Harding, Nan Britton, le făcea uneori la locuinţa preşedintelui erau secrete, au fost socotite necesare întâlniri şi mai discrete l.

Pentru destindere şi chefuri, Banda din Ohio şi-a fixat sediul particular într-o mică vilă confortabilă din strada K nr. 1625. Casa aceasta, denumită „Căsuţa Verde”, fusese închiriată de Howard Mannington, avocat şi politician din Columbus, Ohio. Deşi nu deţinea niciun post oficial, Mannington era aproape zilnic în contact cu procurorul general Daugherty şi cu alte personalităţi de vază din guvern. Mannington era dea¿emenea în relaţii intime cu mulţi dintre cei mai de seamă contrabandişti de alcool din ţară, care foloseau casa din strada K drept cartier general când vizitau Washingtonul, şi tot aici îşi făceau combinaţiile în vederea cumpărării autorizaţiilor pentru cantităţi mari de alcool din distileriile controlate de guvern. La „Căsuţa Verde” se mai făceau foarte des tot felul de afaceri pentru cumpărarea graţierii unor condamnaţi ai justiţiei federale, ca şi pentru obţinerea slujbelor de judecători federali de către cei care voiau să

21 Pentru amănunte suplimentare asupra cartelurilor şi altor operaţii internaţionale ale capitalului financiar american în cel de al treilea deceniu, vezi capit. VI/1 (N. A).

intre în magistratură.

Un alt loc de întâlnire pe placul „Bandei din Ohio" era o casă din strada H nr. 1509, unde procurorul general Daugherty locuia împreună cu Jesse Smith, prietenul său intim şi ajutorul său personal. Casă, cu intendent şi bucătar cu tot, îi fusese cedată lui Daugherty de proprietarul ei, Edward B.[22]

McLean, bogatul şi excentricul editor al ziarelor

22 Nan Britton a scris inai târziu o carte intitulată Fata preşedintelui. In care dădea amănunte intime şi murdare cu privire la legătura ei secretă cu Harding, atât în timp ce acesta a fost senator al Statelor Unite, cât şi mai târziu, când a devenit preşedinte — şi despre naşterea fiicei tor nelegitime, Elisabeth Ann. Cu toate că e scrisă într'un stil afectat şi artificial, cartea prezintă totuşi o imagine revelatoare asupra caracterului celui de al 28-lea preşedinte al Statelor Unite.

In carte sunt relatate episoade vulgare ca, de pildă, întâlnirile pe furiş dintre Harding şi Nan Britton în hoteluri rău famate, în camere mobilate, sărăcăcioase, în clădirea Senatului şi la Casa Albă ; deasemenea se mai povesteşte cum, atunci când călătoreau împreună, Nan Britton se înregistra la hoteluri drept „nepoata" lui Harding sau ca „secretară" şi, câteodată, ca soţia lui. in timpul uneia din aceste întâlniri, care a avut loc într'un hotel obscur din New York, pe când Harding mai era încă senator, detectivii hotelului dădură peste ei. Zugrăvind felul în care a reacţionat Harding, Nan Britton scrie: „Au pus mâna pe noi 1" (spuse Harding)... Părea profund impresionat... şedea neconsolat pe marginea patului, argumentând că „n'am turburat pe niciun pasager" şi că, pentru acest motiv, „trebue să ni se îngădue să plecăm liniştiţi". Detectivii, aflând că Harding era membru al Senatului Statelor Unite, conduseră respectuos perechea spre o ieşire laterală a hotelului. „Of, Nan" spuse Harding amantei sale, „am crezut că nu voi scăpa cu mai puţin de 1000 dolari!"

Intr'unul din pasajele cele mai semnificative ale cărţii, Nan Britton povesteşte cum a obţinut Harding pentru ea — pe vremea când era senator — un post de secretară la societatea United States Steel: „Oricât de ciudat s'ar părea, nu auzisem niciodată de judecătorul Gary, dar Harding îmi spuse că este preşedintele consiliului de administraţie al celei mai mari corporaţii industriale din lume. Harding dădu cartea sa de vizită secretarului din anticamera judecătorului Gary. Judecătorul apăru imediat. După ce m'a prezentat judecătorului Gary, d. Harding îl

Cincinnati Enquirer şi *Washington Post*, al cărui somptuos domeniu, „Prietenie”, era frecventat de preşedintele Harding şi de membrii de frunte ai guvernului.

O descriere a celor ce se petreceau în casa din strada H apare în memoriile lui Gaston B. Means, unul din conducătorii Biroului de Investigaţii în timpul guvernării lui Harding. Means relatează:

Într-o noapte… telefonul meu de acasă sună… „Means?… Aici e Jesse Smith. Uite, vino până în strada H cât poţi mai repede, te rog! E puţină dezordine pe aici”… M-am îmbrăcat în grabă şi am alergat până în strada H. Toată lumea ştia de numeroasele petreceri vesele din miez de noapte care aveau loc acolo…

Aşa că nu eram cu totul nepregătit pentru cele ce am văzut când am intrat înăuntru. În cameră domnea cea mai sălbatică dezordine. Masa fusese strânsă – desigur, pentru ca fetele din balet să danseze – pe duşumea erau împrăştiate tot felul de farfurii, pe scaune şi pe măsuţe zăceau sticle. Toată lumea băuse prea mult. Femei şi fete pe jumătate bete erau tolănite pe divane şi fotolii – toate cu spaima întipărită pe feţele lor vopsite.

D. Boyd s-a apropiat de mine şi mi-a povestit că, în timp ce se curăţa masa pentru ca fetele să poată dansa… aruncând fiecare cu sticle şi pahare, o sticlă de apă nimerise din întâmplare pe una din fete în cap şi se părea că o lovise destul de rău.

L-am văzut pe preşelintele Harding stând sprijinit de cămin, înconjurat de garda sa personală; atunci i-am şoptit unui bărbat din apropierea mea că cel mai bun lucru ar fi ca mai întâi să-l îndepărteze pe preşedinte…

Pe fată am găsit-o zăcând fără cunoştinţă pe o canapea. Într-o încăpere dosnică… N-am îndrăznit să

întrebă ca din întâmplare dacă serviciile sale în calitate de senator au fost satisfăcătoare într’o anumită chestiune. Judecătorul răspunse afirmativ şi-i mulţumi domnului Harding...“ (N. A.).

telefonez după un doctor sau o ambulanţă, aşa că am luat în braţe fiinţa aceea care părea fără viaţă şi am transportat-o cu automobilul meu la un spital din spatele hotelului

Hamilton. Isu şi-a venit în fire zile în şir şi în cele din urmă a trebuit să fie operată, i

Pe bună dreptate scria William Allen White mai târziu despre perioada lui Harding: „Istoria Babilonului este o poveste morală pentru copii în comparaţie cu istoria Washingtonului din Iunie 1920 până în Iulie 1923.

Capitolul V

GALERIA PUNGAŞILOR

1 „ADEVĂRATELE VREMURI DE DEMULT”.

O lună după instalarea preşedintelui Harding, apăru în Capitoliu un oarecare colonel Charles R. Forbes. Era un aventurier rumen la faţă, mare băutor, fanfaron, înclinat să inventeze poveşti extravagante şi afemeiat. În timpul războiului fusese decorat cu Croix de Guerre şi Distinguished Service Medal[23]. Cariera lui variată mai cuprindea o dezertare din armata americană, afaceri politice de culise pe coasta de Vest, operaţii dubioase ca mijlocitor de afaceri şi câţiva ani de fructuos negoţ clandestin ca funcţionar public în insulele Filipine.

Motivul venirii colonelului Forbes la Washington, la începutul primăverii anului 1921, era o invitaţie făcută chiar de preşedintele Harding…

Colonelul Forbes se întâlnise în Hawaii, înainte de război, cu doamna şi domnul Harding, pe vremea când acesta din urmă era doar senator. Familia Harding era încântată de inepuizabilele sale anecdote şi de felul lui gălăgios în care îşi manifesta bunăvoinţa; Forbes găsi în Harding un partener care rămânea bine dispus când pierdea la poker; şi o caldă prietenie se înfiripă repede între colonel şi viitorul preşedinte şi soţia sa în timpul

23! Decoraţie militară americană. (N. R.).

campaniei electorale din 1920, Forbes, care pe atunci era vicepreşedinte al societăţii de construcţii Hurley-Mason din Tacoma, militã cu energie pentru Harding pe co-asta de Vest; după alegerea sa, Harding îl chemă pe prietenul său la Washington, pentru a prelua Biroul de Asigurări împotriva riscurilor de război. Puţin după aceea, Forbes fu numit director al noului Birou al Veteranilor din Statele Unite.

Ca şef al Biroului Veteranilor, Forbes era răspunzător de conducerea tuturor spitalelor pentru veterani din ţară, dispunea de inventarul medical şi de echipamentul spitalicesc din timpul râboiului şi dirija construirea noilor spitale pentru veterani. Cheltuielile totale ale Biroului Veteranilor erau evaluate la aproximativ 500.000.000 dolari anual.

Colonelul cel fanfaron nu pierdu prea mult timp cu exploatarea comorii care-i căzuse în mâini. Forbes numi repede ca ajutori şi subordonaţi ai săi un număr de prieteni şi de vechi camarazi, oameni în care putea să se încreadă, ştiind că vor face ceea ce li se va cere şi care nu erau nici ei mai scrupuloşi decât el, atunci când era vorba de şperţ, fraude şi delapidare. Prin serviciile Biroului Veteranilor începură în curând să mişune şarlatani îndrăzneţi şi pungaşi ordinari, care călătoreau prin întreaga ţară punând la cale chefuri sălbatice, beţii şi desfrâuri din fondurile guvernamentale alocate pentru îngrijirea veteranilor de război invalizi…

O scrisoare tipică scrisă de unul din reprezentanţii de pe teren ai lui Forbes, R.A. Tripp, către superiorul său din Washington, relata printre altele:

Al pierdut prilejul să trăieşti ca în vremuri bune. A sosit anotimpul vânătorii – dineuri cu iepure, supeuri cu fazani, vin, bere, şi chefuri – doamne, nu mi-a scăpat niciunul. Collins şi cu mine am fost invitaţi peste tot. Miercurea trecută m-am ghiftuit cu iepuri până în gât.

Sâmbăta trecută cu vinaţuri – măi, măi!… Am mâncat şi am băut cu primarul, cu şeriful, cu procurorul.

Ducă-se dracului Biroul central şi munca. Pe teren te distrezi… asta-i treaba care-mi place – să tot călătoresc mereu.

În ceea ce priveşte şantierul unde se construia un spital pentru veterani, Tripp notează glumeţ:

Pericol de incendiu – uite, numai dacă Forbes ar putea vedea „plăcutul" gazon de-o şchioapă şi dacă ar mai da şi un foc – gata! – s-ar duce totul dracului.

Scrisoarea se încheia:

Aşa-i, dragul meu, e un timp minunat – fericire mai mare nici că se poate – şi, îndată ce vom putea să ridicam embargoul pe încărcătură, ne-am făcut treaba.

Să mă înştiinţezi când va începe Forbes să vândă cu oferte închise, atunci îmi voi cumpăra un Rolls Royce. Mă aşteaptă acum o băutură. straşnică, aşa că isprăvesc cu tine.

Colonelul Forbes, ca şi salariaţii din serviciile sale, erau convinşi că afacerile trebuie să se îmbine cu distracţiile. Niciuna din isprăvile lui ca şef al Biroului Veteranilor n-a arătat mai limpede această înclinare decât tratativele cu Eiias H. Mortimer, un reprezentant al societăţii de construcţii Thompson-Black.

Forbes şi Mortimer se cunoscuseră la începutul anului 1922 şi puţin după aceea începură să discute pe cale particulară vastul program de construcţii iniţiat atunci de Biroul Veteranilor. Într-una din primele lor convorbiri asupra acestui subiect, Forbes îi vorbi lui Mortimer despre propria lui carieră în sectorul construcţiilor. Colonelul spunea ironic: „Am aranjat astfel lucrurile, încât nimeni să nu piardă vreun ban".

În Aprilie avu loc o mică conferinţă secretă în apartamentul lui Foi-bes din Washington. Erau de faţă, Forbes, Mortimer şi J.W. Thompson, împreună cu James

Black, directorii societăţii de construcţii Thompson-Black. Colonelul îi informă pe ceilalţi că era pe cale să încheie un număr de contracte mai importante pentru construcţii de spitale, ale căror amplasamente nu fuseseră aduse încă la cunoştinţa publică. El însuşi va pleca în curând într-un turneu în întreaga ţară pentru ca să – dea ultimele dispoziţii în legătură cu aceste chestiuni. Îi sugeră lui Mortimer ca el, împreună cu tânăra şi vioaia lui soţie, să-l însoţească în această călătorie.

„Aţi putea să vedeţi cum stau lucrurile la Chicago”, spuse Forbes. „Avem de gând să clădim un spital în valoare de cinci milioane de dolari la Chicago. Avem de gând să clădim un spital la Livermore, California şi unul la America Lake, ceva mai încolo de Tacoma. La întoarcere, ai putea să te opreşti la St. Cloud, Minnesota şi astfel vei cunoaşte situaţia înaintea – tuturor”.

Puţin după aceea Forbes îl trase la o parte pe Mortimer.

Se afla, îi explică el, într-o situaţie oarecum încurcată, dar şovăia să pomenească despre ea în faţa celorlalţi. Pe scurt, era „strâmtorat”…

Mortimer îl întrebă: „Ce doreşti de la mine?”

„Am nevoie de vreo 5.000 de dolari”, răspunse colonelul.

Şi înainte ca grupul să se despartă, Mortimer stabilise cu asociaţii săi ca Forbes să primească banii…

Cele cinci mii de dolari reprezentau, aşa cum se înţeleseseră, doar un avans. Conform termenilor înţelegerii finale dintre Forbes şi antreprenori, colonelul trebuia să primească o treime din toate câştigurile realizate la spitalele clădite de firma Thompson-Black…

În vara aceea, colonelul Forbes şi domnul şi doamna Mortimer călătoriră împreună prin ţară. Prima lor oprire a fost la Chicago, unde şi-au petrecut cea mai mare parte a şederii lor, oferind în apartamentul lor de 50 dolari pe zi,

de la hotelul Drake, recepţii costisitoare în cinstea cunoştinţelor de afaceri şi a prietenilor lor.

În ciuda petrecerilor, şi oarecum din cauza lor, în curând se ivi o situaţie cam încordată între colonel şi tovarăşii săi de călătorie. Descriind una dintre acele petreceri în apartamentul său de la Drake, Mortimer relata mai târziu:

…Camera colonelului Forbes era situată la dreapta apartamentului nostru… Când am intrat acolo pe la 4, 30 după amiază, colonelul Forbes juca domino pe pat cu doamna Mortimer… Era fără haină şi avea lângă el o sticlă de whisky…

Cu toate că faptul acesta, precum şi alte întâmplări asemănătoare, l-au enervat, Mortimer n-a vrut la început ca în afacerile sale cu colonelul să intervină o chestiune personală. Familia Mortimer şi Forbes îşi contrnuară împreună călătoria şi, după propriile cuvinte ale lui Mortimer, „în tot timpul călătoriei au petrecut împărăteşte”.

În vremea asta, la Washington, ajutorul credincios al lui Forbes, Charles F. Cramer, consilier şef la Biroul Veteranilor, primea oferte sigilate pentru contractele de construire a spitalelor proiectate de guvern. Urmând instrucţiunile lui Forbes, Cramer deschidea toate ofertele şi telegrafia imediat amănunteie cuprinse în ele colonelului, în California. Forbes transmitea apoi aceste informaţii presupus secrete lui Mortimer, aşa încât firma Thompson-Black să fie în măsură să-şi alcătuiască propriile ei oferte în concordanţă…

Forbes era încântat de modul în care mergeau treburile. „Vom face toţi o afacere straşnică”, îl asigura el plin de entuziasm pe Mortimer.

Pentru Mortimer, totuşi, în ciuda câştigurilor tot mai mari, situaţia devenea pe zi ce trecea mai neplăcută. Spre sfârşitul verii, răbdarea lui ajungând la capăt, îi spuse

hotărât soţiei sale şi lui Forbes că se săturase de relaţiile lor mai mult decât prieteneşti.

Peste câteva săptămâni, întorcându-se din călătorie, domnul şi doamna Mortimer se despărţiră definitiv. În acelaşi timp, asociaţia secretă dintre colonelul Forbes şi firma Thompson-Black luă brusc sfârşit…

Şperţul pentru construirea spitalelor veteranilor era numai una din multiplele surse de venit ale colonelului Forbes în calitatea sa de şef al Biroului Veteranilor.

Cumpărând materiale pentru guvern la preţuri fabulos de mari, şi vânzându-le la o fracţiune din valoarea lor, Forbes şi-a câştigat stima a numeroşi conducători de întreprinderi, care nu se opuneau, bineînţeles, să împartă câştigurile cu colonelul.

De pildă, de la o firmă pe care o proteja, Forbes a cumpărat ceară de parchet şi lichid de curăţat parchetul în valoare de 70.000 dolari – cantitate care, după cum s-a calculat mai târziu, era suficientă pentru a alimenta Biroul Veteranilor timp de o sută de ani. El a plătit 87 cenţi gallonul[24] pentru un material care valora aproximativ 2 cenţi gallonul…

Cea mai mare afacere a lui Forbes a fost în legătură cu imensul depozit guvernamental de materiale din Perryviile, Maryland, unde se aflau mai mult de cincizeci de clădiri pline cu cantităţi uriaşe de utilaj medical şi alte rezerve. Fără să anunţe public vânzarea, colonelul a semnat un contract cu firma „Thompson and Kelly, Inc”. din Boston, pentru achiziţionarea întregului stoc aflat în magaziile de la Perryville. În ziua semnării contractului au intrat în gara Perryville cincisprezece vagoane de marfă goale; şi, încă înainte de sfârşitul săptămânii, peste 150 de vagoane au fost încărcate în acelaşi timp cu imense cantităţi de bunuri şi materiale din acest depozit guvernamental.

---

24 Un galion = 4,543 litri (N. R.).

În total, Thompson şi Kelly au cumpărat la Perryville, pentru suma de 600.000 dolari, bunuri a căror valoare reală minimală fusese evaluată la 6.000.000 dolari.

La sfârşitul anului 1922 începură să curgă la Washington, din toate părţile ţării, critici furioase împotriva modului în care Forbes conducea Biroul Veteranilor, critici venite, atât din partea organizaţiilor de veterani, a ofiţerilor superiori ai armatei de uscat şi marinei, cât şi din partea oamenilor de afaceri care nu avuseseră posibilitatea să oferteze contracte pentru Biroul Veteranilor.

Afacerea de la Perryville puse capăt acestei situaţii.

La începutul lui Ianuarie 1923, preşedintele Harding îl chemă pe colonelul Forbes la Casa Albă. Forbes sosi, aducând cu el o grămadă de cearşafuri vechi, rupte, pentru a arăta „lipsa de valoare” a bunurilor vândute la Perryville. Preşedintele nu se lăsă însă impresionat. El îi spuse prietenului său că procedeele neîngăduite de la Biroul Veteranilor trebuie să înceteze.

Înainte de sfârşitul lunii, Forbes plecă în Europa. Din Franţa, el trimise preşedintelui Harding demisia sa.

În primăvară, Senatul deschise o anchetă cu privire la Biroul Veteranilor. În Octombrie începură interogatorii publice la Washington.

Printre cei care s-au prezentat la interogatorii a fost şi colonelul Forbes, care tocmai se întorsese din Europa. „Lucram 16 ore pe zi...” a declarat colonelul vorbind despre directoratul său la Biroul Veteranilor, „şi nimeni nu i-a iubit mai mult ca mine pe foştii combatanţi”.

Un alt martor a fost antreprenorul de construcţii Elias Morţi mer, care a dat amănunte intime cu privire la diferitele sale raporturi cu colonelul Forbes – inclusiv acelea în legătură cu doamna Mortimer. După depoziţia lui Mortimer, a apărut la interogatoriu şi avocatul doamnei Mortimer, cerând să i se acorde şi clientei lui posibilitatea

de a depune mărturie, aşa încât să-şi poată apăra public reputaţia. Cuvintele rostite de avocat în faţa senatorilor au fost, probabil, cea mai poetică declaraţie din timpul interogatoriilor: „Reputaţia unei femei este un lucru gingaş, tot atât de delicat ca promoroaca, dimineaţa pe geam: ajunge să sufli şi s-a dus pentru totdeauna. Şi cu toate acestea, reputaţia unei femei este tot ce are ea mai de preţ".

Ca o urmare a interogatoriilor luate de comisia Senatului, colonelul Forbes a fost dat în judecată sub acuzaţia de a fi pus la cale fraude în dauna guvernului Statelor Unite. A fost judecat de Curtea Federală, găsit vinovat şi condamnat la o amendă de 10.000 dolari şi doi ani închisoare.

S-a calculat că pungăşiile lui Forbes ca director al Biroului Veteranilor au costat poporul american 200.000.000 dolari, din care o bună parte au intrat în buzunarele lui.

Oricât de impresionantă era această sumă, ea reprezenta totuşi numai o parte din marele jaf comis sistematic în tezaurul public de către funcţionarii guvernului Statelor Unite şi de către marii oameni de afaceri din timpul guvernării lui Harding.

2. TEAPOT DOME ŞI ELK HILLS

Într-o zi, la începutul primăverii anului 1922, Harry F. Sinclair, de la societatea petroliferă „Sinclair Oii", şi James E. O'Neill, preşedintele societăţii „Prairie Oii and Gas", controlată de Rockefeller, se întâlniră cu doi asociaţi de afaceri să prânzească în linişte la distinsul „Club al Bancherilor" din New York. Cei patru bărbaţi se întruniseră pentru a discuta o tranzacţie petroliferă strict confidenţială, în valoare de mai multe milioane de dolari.[25]

---

25 In ciuda numeroaselor presupuneri, nu se cunosc încă exact numele celor doi oameni de afaceri care s'au întâlnit cu Sinclair şi O'Neili. Dialogul citat este luat dintr'o depoziţie ulterioară făcută în fata unei

„Aş dori”, rosti unul dintre ei în timpul mesei, „să fiu ministru al Marinei vreo doi ani de zile”.

„Atunci”, răspunse Sinclair, „aţi avea o slujbă mai bună decât preşedintele”.

„Aş pune mâna pe vreo câteva milioane”.

„În cazul ăsta trebuie să fiţi toţi prudenţi, îi preveni Sinclair, şi fiecare să-şi vadă de propria-i persoană”.

„Presupunând că mai târziu vom avea neplăceri, cine va avea grijă de asta?”

„Dacă „Sinclair Oii” nu este o societate destul de mare, apoi „Standard Oil” este”, remarcă O’Neill, a cărui firmă era strâns legată de interesele societăţii „Standard”. El adăugă: „Doar câştigăm vreo sută de milioane de dolari pe an”.

Afacerea secretă pe care o discutau cei patru se referea la arendarea unor terenuri petrolifere din rezerva marinei militare de la Teapot Dome Wyoming.

Timp de ani de zile, cele mai mari societăţi petrolifere au încercat să obţină controlul asupra bogatelor rezerve petrolifere ale marinei militare, constituite în 1909 la Wyoming şi în California printr-un decret al preşedintelui William H. Taft şi confirmate de Congres prin legea Pickett. Aceste rezerve petrolifere erau rezerva de petrol a marinei nr. 1 de la Elk Hills, California; rezerva de petrol a marinei nr. 2 de la Buena Vista Hills, California şi rezerva marinei nr. 3 de la Teapot Dome, Wyoming. Scopul acestora era de a păstra în pământ rezerve de petrol care să poată fi utilizate în viitor de marina militară a Statelor Unite. În cazul când resursele comerciale obişnuite s-ar fi epuizat.

În timpul şi imediat după primul război mondial, când valoarea petrolului a cunoscut o urcare fără precedent, societăţile particulare americane interesate în exploatarea

---

comisii de anchetă a Senatului de un martor care auzise la „Clubul Bancherilor“ o parte din convorbirea celor patru (N. A.).

petrolului deveniră din ce în ce mai hotărâte să pună mâna pe rezervele petrolifere ale marinei. Cu Harding ca preşedinte, petroliştii ştiau că a dat norocul peste ei…

Câteva săptămâni după ce preşedintele Harding şi-a preluat postul, el a emis un decret – în ciuda viguroasei opoziţii a unor înalţi ofiţeri din marină – transferând controlul asupra rezervelor petrolifere déla Ministerul Marinei, la Ministerul de Interne.

Funcţionarul guvernamental răspunzător acum de soarta rezervelor petrolifere navale era ministrul de Interne, Albert B. Fall.

Arţăgos, cu mustaţa albă pleoştită şi părul alb, lung şi ondulat, având înfăţişarea unui bătrân grănicer, ministrul Fall avea un scop principal în viaţă: să adune cât mai mulţi bani cu putinţă, cât mai repede şi prin toate mijloacele posibile.

În cursul săptămânii care a urmat după promulgarea decretului lui Harding, Fall trimise o scrisoare confidenţială lui Edward L. Doheny preşedintele societăţii „PanAmerican Petroleum and Transport Company of California”. Scrisoarea cuprindea între altele:

Nu va exista în viitor nicio posibilitate de conflict între funcţionarii marinei şi acest departament, deoarece, aşa cum l-am Ineunoştinţat pe ministrul Denby, voi dirija afacerea arendărilor din sectorai marinei sub directa conducere a preşedintelui, şi nu mă voi consulta cu niciunul dintre colaboratorii săi înainte de a mă îi sfătuit cu el personal asupra politicii de urmat. El înţelege situaţia şi ştie că voi conduce treburile aşa cum socotesc că e mai bine…

Edward L. Doheny, un petrolist milionar, a cărui lăcomie nesăţioasă de a exploata noi surse petrolifere era egalată doar de intensitatea urii sale arzătoare împotriva „bolşevismului”, era un vechi prieten al ministrului Fall. Cu ani în urmă, Doheny şi Fall făcuseră împreună prospecţiuni

în Sud-Vestul Statelor Unite pentru a găsi petrol.

Acum urmau să devină din nou asociaţi într-o afacere de petrol.

Existau unele obstacole care-l împiedicau pe ministrul Fall să arendeze imediat societăţii lui Doheny rezervele de petrol ale marinei. Unul din ele era, de pildă, Biroul naval al combustibilului petrolifer care fusese înfiinţat pentru a salvgarda rezervele. În Octombrie 1921, asociatul ministrului Fall, ministrul Marinei, Edwin N. Denby, desfiinţă Biroul naval al combustibilului petrolifer.

Ca urmare, ministrul Fall îi telefona de la Ministerul de Interne lui Doheny. care se afla atunci la New York.

„Sunt gata acum să primesc împrumutul acela-l îi spuse Fall lui Doheny.

Magnatul petrolului îl trimise numaidecât pe fiul său, Edward L. Doheny junior, la bancă, de unde acesta ridică

100. O dolari în bancnote. Transportând banii într-o mică servietă neagră, Doheny junior plecă la Washington. Acolo el predă cei 100.000 de dolari ministrului de Interne…

Scurt timp după această întâmplare, Fall acordă societăţii lui Doheny, „PanAmerican Petroleum and Transport”, un contract de arendă pe 15 ani asupra tuturor perimetrelor petrolifere ale rezervei navale de petrol nr. 1, de la Elk Hills, California.

Judecătorul Paul J. McCormick, de la Tribunalul districtual din California, relata mai târziu cu privire la aceste aranjamente:

Era, de fapt, o totală predare şi transferare a aproximativ 30.000 acri» de teren bogat în petrol, precum şi a zăcămintelor evaluate între 75.000.000 şi 250.000.000 barile de petrol i pe timp de cel puţin 15 ani.

Doheny expusese, la timpul său, problema mult mai simplu: „Vom avea ghinion, dacă nu vom scoate un câştig de

100.000.000 dolari”, a spus acest mare grangur al petrolului – al cărui vagon particular de cale ferată se numea *Patriotul* – despre forajele proiectate în terenurile rezervelor petrolifere ale marinei.

În timp ce negocia pe furiş cu Doheny, ministrul Fall era angajat în tratative secrete asemănătoare cu Harry F. Sinclair, de la societatea „Sinclair Oii”.

În dimineaţa zilei de 31 Decembrie 1921, Sinclair şi avocatul său, colonelul J.W. Zevely – după numele căruia magnatul petrolist îşi botezase faimosul său cal de curse „Zev” – sosiră din New York la Three Rivers, New Mexico, într-un vagon particular de cale ferată. Cei doi veniseră să-l viziteze pe ministrul Fall, care-şi petrecea vacanţa de Crăciun la moşia sa din apropiere.[26]

Nu era numai o vizită de politeţe. După cum a relatat Sinclair însuşi mai târziu: „M-am dus la Three Rivers să discut cu senatorul Fall arendarea rezervei de la Teapot Dome/

După mai multe alte consfătuiri particulare care au avut loc la Washington şi New York, între Sinclair, Zevely şi Fall s-a redactat în secret, în biroul de avocatură al colonelului Zevely din Washington, proiectul unui contract prin care se dădea în arendă lui Sinclair rezerva petroliferă de la Teapot Dome. În ziua de 7 Aprilie, ministrul Fall a semnat contractul cu Sinclair.

O lună după aceea, Sinclair plecă la Washington. Pe când erau singuri în vagonul său particular, Sinclair înmână

198. O dolari în titluri „Liberty Bonds” ginerelului ministrului Fall, M.T. Everhart. În aceeaşi lună, ceva mai târziu, Everhart plecă la New York, unde mai primi în biroul lui Sinclair 35.000 dolari în titluri „Liberty Bonds” şi 36.000 dolari în numerar, ca să le predea socrului său. Când, în toamna aceluiaşi an, Sinclair făcu o nouă vizită la

---

26 Un acru = 0,404 ha. (N. R). ' Baril = 160 litri (N. R.)

moşia lui Fall, el dădu ministrului de Interne alţi 10.000 dolari în numerar; iar în Ianuarie 1923, în apartamentul său de la hotelul Wardman Park din Washington, magnatul petrolului îi mai dărui lui Fall alţi 25.000 dolari.

În total, ministrul Fall şi ginerele său, Everhart, au primit din partea lui Harry Sinclair 233.000 dolari în titluri „Liberty Bonds" şi 71.000 dolari în numerar.

Din punctul de vedere al lui Sinclair, era un minimum de investiţii. Trebuind să se prezinte în Ianuarie 1923 în faţa comisiei Senatului pentru produse fabricate, Sinclair a declarat: „Consider că actuala valoare a proprietăţilor societăţii Mammoth – e numai o presupunere a mea – depăşeşte 100.000.000 dolari".

Sinclair se referea la societatea „Mammoth Oil", pe care o înfiinţase numai în scopul exploatării resurselor petrolifere de la Teapot Dome.

Deşi închirierea rezervelor petrolifere de la Teapot Dome şi de la Elk Hills de către ministrul Fall a fost dusă la bun sfârşit, această afacere n-a întârziat să trezească bănuieli foarte mari printre unii ofiţeri ai marinei şi printre membrii Congresului.

În Senat, senatorul Robert M LaFolletce obţinu votarea unei rezoluţii care cerea să se cerceteze de către comisia senatorială pentru terenuri publice şi pentru cadastru, arendarea rezervelor de petrol ale marinei de la Teapot Dome şi Elk Hills.

În acelaşi timp, petroliştii ale căror societăţi nu avuseseră posibilitatea să oferteze pentru contracte ridicau proteste pline de mânie. Demisia ministrului Fall era cerută tot mai stăruitor.

Totuşi, Fall s-a cramponat cu încăpăţânare de postul său, până când a încheiat şi ultima din tranzacţiile sale financiare secrete cu Sinclair şi Doheny. În cele din urmă, la 4 Martie 1923, i-a înmânat preşedintelui Harding demisia.

Harding, după ce i-a primit în silă demisia, a anunţat că i-a oferit lui Fall numirea ca judecător la Curtea Supremă, dar că acesta, mulţumindu-i, a refuzat să primească oferta, din cauza neplăcerilor unui serviciu public şi din dorinţa de a se retrage în viaţa particulară…

„Mă găsesc îndreptăţit să mă consider eu însumi printre martiri”, a declarat public Fall, referindu-se la primii creştini care-şi întâmpinau moartea cântând imnuri în arenele romane unde aveau loc luptele de gladiatori, „pentru că mărturisesc că sunt cuprins de un adânc sentiment de satisfacţie gândindu-mă la apropiata mea ieşire din viaţa politică”.

Înainte de a părăsi Washingtonul, Fall achiziţionă frumosul mobilier din biroul său de la Ministerul de Interne, şi-l expedie la moşia sa de la Three Rivers din statul New Mexico. Mobilierul fusese evaluat la 3.000 dolari. Fall a plătit preţul de 231 dolari şi 35 cenţi…

De îndată ce se înapoie la moşia sa, Fall primi din Washington următoarea scrisoare:

Dragă Fall.

Aceste rânduri vor să-ţi exprime doar recunoştinţa mea pentru numeroasele dovezi de bunăvoinţă pe care mi le-ai dat în ultimii doi ani, cât ai fost în guvern. Ştiu că marea majoritate o oamenilor noştri regretă adânc plecarea dumitale de la Ministerul de Interne. După câte îmi amintesc, acest departament n-a avut niciodată un conducător atât de destoinic, şi de cinstit ca dumneata.

Sunt convins că va veni o vreme când treburile dumitale particulare îţi vor îngădui să te întorci în viaţa publică, deoarece avem puţini oameni care să-i poată îndura loviturile şi neplăcerile legate de ea dalei trebuie, totuşi, să le înfrunte.

Scrisoarea era semnată „Al dumitale devotat, Herbert Hoover”.

3. DOMNUL SMITH PLEACĂ LA WASHINGTON

„N-aş fi dat nici treizeci de cenţi pe postul de procuror general”, remarcă Harry M. Daugherty la un an după ce fusese numit în acest post, „dar nu l-aş lăsa nici pentru un milion de dolari”.

Printre diversele afaceri rentabile legate de Ministerul Justiţiei, pe vremea când Daugherty era procuror general, se numărau:

anularea dfieritelor acţiuni ale Curţilor Federale împotriva marilor societăţi şi abrogarea urmăririi lor pentru fraude comise în timpul războiului, ca şi pentru violarea legilor împotriva trusturilor; vânzarea de graţieri şi eliberări pe cauţiune ale condamnaţilor la închisoare de către Curtea Federală;

ridicarea şi vânzarea alcoolului din vamă;

vânzarea posturilor de judecători federali şi procurori districtuali ai Statelor Unite;

posibilitatea de a dispune de diferite proprietăţi sechestrate de autorităţile guvernamentale ale Statelor Unite în urma violării legilor federale.

„N-am jucat bile”, a declarat mai târziu Gaston B. Means, agent al Ministerului Justiţiei. „Recolta era coaptă şi ştiam că trebuie s-o strângem”.

Niciunul din numeroşii aventur ieri care au avut legături cu guvernul Harding n-a fost mai lipsit de scrupule şi mai demn de remarcat ca Gaston B. Means. Originar din Sudul Statelor Unite, greoi, cântărind vreo 90 kilograme, înalt de 1, 80 m” cu fruntea proeminentă, părul rar şi pieptănat peste cap, cu nişte ochi mici care te priveau dintr-o faţă rotundă, buhăită, Means lucrase mai înainte ca agent al serviciului secret german în Statele Unite, sub conducerea căpitanului Karl Boy-Ed, ataşat naval şi şef al spionajului german. În răstimpuri el activase ca agent secret al guvernelor mexican, japonez şi britanic şi oarecare vreme fusese agent secret al agenţiei de detectivi William

Burns. Când William J. Burns a fost numit de procurorul general Daugherty director al Biroului de Investigaţii din Ministerul de Justiţie, el l-a adus şi pe Means la Washingjton După părerea lui Burns, Means era „cel mai priceput om în meseria aceasta”.

Printre numeroasele sarcini ale lui Means ca agent al Biroului de Investigaţii erau şi următoarele: să colecteze şperţurile de la contrabandiştii de alcool, să vândă băuturile confiscate, să servească drept agent de legătură în tratativele clandestine dintre Ministerul Justiţiei şi lumea interlopă, precum şi să spioneze pe membrii Congresului care cereau anchetarea procurorului general Daugherty.

Conform unei mărturii ulterioare depuse de Means în faţa unei comisii de anchetă a Senatului, el, personal, a adunat sute de mii de dolari procurând contrabandiştilor autorizaţii pentru vânzarea alcoolului şi pentru a „asigura” diferitele operaţii ale gangsterilor împotriva intervenţiilor guvernului federal.

În cartea sa *Moartea ciudată a preşedintelui Harding*, Means descrie cum primea „onorariile”:

…marii contrabandişti de alcool din New York doreau să plătească pentru a se bucura de protecţie pe tot teritoriul Statelor Unite.

Se ştia în lumea interlopă că pentru această protecţie, mi se putea plăti mie. La început îmi stabilisem sediul la hotelul Vanderbilt…

Metoda noastră era simplă. Aveam agenţii noştri, douăzeci şi cinci de oameni, care ţineau sub observaţie lumea interlopă. Ei trebuiau să ne informeze în permanenţă despre câştigurile diferiţilor contrabandişti de alcool. Din rapoartele lor, superiorii mei puteau calcula cât trebuia să plătească fiecare pentru protecţie. Apoi contrabandiştii aceştia erau înştiinţaţi. Moi nu doream, însă, ca ei să predea banii oricărei persoane. Am reţinut

atunci încă un apartament – la un alt etaj al hotelului Vanderbilt – să spunem numărul 518. Registrul arată, însă că această cameră a fost reţinută de altă persoană. Mai reţineam în acelaşi mod şi camera alăturată, cu numărul 517.

În camera 518 am pus un vas mare, rotund, de sticlă străvezie, un acvariu mare pentru peştişori aurii. Am făcut o gaură în uşa care lega camerele 518 şi 517. Vasul de sticlă era aşezat la vedere pe o masă în camera 518…

Acel care „cumpăra protecţia" era informat să vină în camera de hotel unde se afla vasul de sticlă.

El intra în camera 518, nu găsea pe nimeni, dar zărea vasul de sticlă în care se aflau totdeauna bancnote. Din camera 517 îl puteam vedea tot timpul prin gaura practicată în uşă. Contrabandiştilor li se făcea cunoscut să nu aducă bancnote sub 500 dolari. El arunca în vas atâtea şi atâtea bancnote de 500 sau 1.000 dolari. Stăteam la pândă din două motive: pentru a mă asigura că omul punea banii în vas şi ca să fiu sigur că nu scotea nimic din el. De îndată ce părăsea încăperea, mă repezeam, descuiam uşa dintre camere şi încuiam uşa care dădea afară. Număram banii. Niciodată nu mi s-a tras chiulul! apoi lăsam banii – să spunem 10.000 dolari – în vas, descuiam din nou uşa şi aşteptam să vină următorul…

Contrabandiştii nu umblau cu fofârlica în treburi de acestea. Văzând banii în vas, erau siguri că şi alţii plăteau pentru protecţie.

Din cele relatate de Means rezultă că:

S-a folosit acest procedeu… şi în alte regiuni în afara New Yoxkului şi a statului New York – Massachusetts, Connecticut, Rhode Island, New Jersey şi Pennsylvania de Est.

Cea mai mică sumă rezultată din fiecare vizită, ar putea fi evaluată la un sfert de milion dolari… În totul au trecut prin vasul meu de sticlă şi prin mâinile mele şapte

milioane de dolari, i

După ce se strângeau banii, menţionează Means, erau predaţi lui Jesse Smith, ajutorul particular şi confidentul procurorului general Daugherty.

De fapt, Jesse W. Smith nu era potrivit pentru această funcţie pe lângă procurorul general. Era un bărbat gras, de vârstă mijlocie, lipsit de energie, care fusese odinioară proprietarul unui magazin de confecţiuni în orăşelul Washington Court House, Ohio. Era omul cel mai fericit când discuta despre materiale de confecţiuni. Prieten intim şi admirator entuziast al lui Daugherty, el a primit de îndată invitaţia procurorului, care-l chema la Washington pentru „a da o mână de ajutor" în treburile statului. Ameţit de atmosfera scânteietoare a Capitoliului şi de faptul că era în contact cu cele mai vestite personalităţi din ţară, Smith a devenit un vizitator asiduu al[27]

Casei Albe, făcând în aşa fel ca să se fotografieze cât mai des posibil alături de preşedintele Harding; o însoţea regulat pe doamna Harding la cumpărături, ajutând-o foarte ceremonios „pe prima doamnă a naţiunii" să-şi aleagă pălării, rochii şi şaluri pentru garderoba ei.

Deşi nu deţinea vreo funcţie oficială, Smith îşi avea biroul lui personal chiar la intrarea în biroul procurorului general, şi la Washington începu în curând să circule zvonul că pentru a ajunge la Daugherty trebuia „să-l vezi mai întâi pe Jess1".

Scurt timp după ce l-a întâlnit pe Daugherty la

---

27 Nu există vreun document care să confirme descrierea pitorească a iui Means asupra modului în care erau adunaţi şperţul şi „taxa de protecţie" dela contrabandişti. Totuşi, faptul că au fost strânse sume în valoare de sute de mii de dolari, care erau apoi predate omului lui Daugherty, Jesse Smith, a fost confirmat de ample mărturii.
Având în vedere faptul că Gaston B. Means era un mincinos neobişnuit de inventiv, autorul cărţii de faţă a avut grijă să-l citeze numai acolo unde există mărturii care corespund cu declaraţiile lui, iar acolo unde ele nu există, indică acest lucru (N. A).

Washington, Smith a început să aibă mari sume de bani la dispoziţia sa. „Suntem cu toţii mai bogaţi ca niciodată”, povestea el bucuros fostei sale soţii, Roxy Stinson. Ea se căsătorise cu Smith în 1908 şi, cu toate că această căsnicie durase mai puţin de doi ani – după care divorţaseră – ei rămăseseră prieteni intimi.

Din Capitală, Smith îi trimitea adesea sume considerabile în numerar lui Roxy Stinson la Washington Court House, Ohio. Uneori banii pe care-i trimitea Smith erau pentru uzul ei personal, alteori îi dădea dispoziţii să cumpere anumite acţiuni la un agent de bursă unde Smith deschisese un cont pentru ea sub un nume de împrumut. Smith însuşi avea câteva conturi de acest fel camuflate la agenţi de bursă şi folosea o mare parte din timpul cât se afla la Ministerul Justiţiei pentru a telefona pe firul particular al procurorului general, chemându-i pe agenţi şi dându-le ordine pentru cumpărarea şi vânzarea diferitelor acţiuni bine cotate…

Curând, fostul proprietar al magazinului de confecţiuni discuta probleme de mare finanţă cu aerul degajat al unui bancher încercat. „În ultimele câteva zile”, i-a spus el lui Roxy Stinson într-una din vizitele sale la Washington Court House, Ohio, „cinci inşi au câştigat 33.000.000 dolari”.

„Eşti şi tu cu Harry printre aceştia?” a întrebat ea.

„Nu”, a răspuns ei cu tristeţe. „De asta suntem supăraţi. Doar erau nişte prieteni de ai noştri”.[28]

Alte proiecte mari erau totuşi pe cale de realizare.

Unul dintre aceste proiecte, şi nu cel mai puţin important, se referea la un concern al cuprului intitulat „American Metals Company”, sub control internaţional.

---

28 La Washington, numele de botez al lui Smith, Jesse, a fost repede prescurtat în acela de „Jess“; în curând a adoptat el însuşi această formă prescurtată şi a întrebuinţat-o chiar pentru a semna corespondenţa s« „oficială“ la Ministerul Justiţiei (N. A.).

În timpul războiului, o mare parte din acţiunile concernului „American Metals” fuseseră sechestrate de custodele proprietăţilor străine din Statele Unite, ca fiind proprietate germană, şi vândute apoi la o licitaţie guvernamentală pentru suma de 7.000.000 dolari. În toamna anului 1921, un oarecare Richard Merton vizită biroul custodelui proprietăţilor străine… Prezentându-se ca reprezentant al unei „societăţi elveţiene”, Merton declară că firma sa era proprietara legală a acţiunilor lui „American Metals” care fuseseră scoase la licitaţie şi că guvernul american datorează deci firmei sale 7.000.000 dolari. Revendicarea „reprezentantului elveţian” a fost recunoscută pe tăcute ca valabilă de către custodele proprietăţilor străine şi, ia cererea lui Merton, cei 7.000.000 dolari au fost transmişi către *Société Suisse pour Valeurs des Métaux*, *o* camuflare elveţiană a investiţiilor germane în întreprinderile metalurgice.

Printre cei care au înlesnit lui Merton tranzacţia au fost numeroase persoane din Washington; ele au fost generos recompensate pentru ajutorul acordat. Lui John T. King, reprezentantul statului Connecticut în comitetul naţional al partidului republican, şi care servise drept om de legătură în tot timpul negocierilor, Merton i-a dat 391.000 dolari în titluri „Liberty Bonds” şi un cec de 50.000 dolari. Din această sumă, 50.000 dolari erau destinaţi custodelui proprietăţilor străine, colonelul Thomas W. Miller, pentru „serviciile” sale. Drept răsplată pentru unele „recomandaţii” de importanţă vitală în cercurile guvernamentale şi pentru alte diferite ajutoare, Jesse Smith, asistentul procurorului general Daugherty a primit 224.000 dolari.

Jocul devenea, însă, prea riscant pentru Smith. Cu cât se afunda mai adânc în grandioasele combinaţii politico-financiare puse pe picioare la Washington, cu atât se simţea mai prost. „Nu simt făcut pentru o astfel de

viaţă”, îi scria el lui Roxy Stinson. „Intriga aceasta mă înnebuneşte. Dacă aş putea să vin acasă – dar acum sunt prins şi trebuie să-l ajut pe Harry…”

În primăvara anului 1923, Smith avu şi alte motive de nelinişte. Amănuntele delapidărilor colonelului Forbes la Biroul Veteranilor începeau să iasă la lumină. Comisia Senatului pentru terenuri publice şi pentru cadastru ancheta arendările de la Teapot Dome şi Elk Hills iar ministrul de Interne, Fall, tocmai demisionase. Cât va mai dura oare, se întreba Smith. până când se vor descoperi cele ce se petrec la Ministerul Justiţiei?

Când Smith se duse în vizită, în Aprilie, la Washington Court House, Ohio, era un om îngrozit. I-a povestit lui Roxy Stinson că ştie „prea multe” şi că nu mai poate avea încredere în nimeni. Chiar cei cu care lucrase atât de strâns – da, chiar vechiul său prieten Daugherty – începuseră să-l suspecteze. Socoteau că era slab şi ar putea vorbi. Şi aceştia erau oameni, spunea el, care nu se vor da îndărăt de la nimic…

Smith şi fosta sa soţie plecară la Columbus, Ohio, la un bal, dar Smith insistă să se întoarcă la Washington Court House în aceeaşi după amiază.

„Să ne întoarcem acasă înainte de a se întuneca”, fu el de părere.

În tren, la înapoierea spre Washington Court House, Smith îi înmână lui Roxy Stinson servieta sa, doldora de documente şi hârtii. „Ia-le”, zise el, „nu vreau să le port cu mine”.

În taximetrul care-i transporta din gara Washington Court House, Smith se uita mereu pe geamul din spate, dând dovadă de nervozitate. În cele din urmă, Roxy Stinson îl sfătui să se liniştească.

„Bine”, îi răspunse Smith cu un zâmbet forţat.

Câtva timp călătoriră fără să vorbească. Apoi Smith spuse: „Au să pună mâna pe mine, au să pună mâna pe

mine”.

„Nu, nu!”

„Mi-au atras atenţia”.

„Ei, nu mai vorbi tot despre asta!” răspunse Roxy Stinson. „Nu e nimic. Nu e nimic”.

„Mai bine ai distruge scrisorile şi hârtiile”.

Roxy Stinson îşi puse mâna pe a lui. „Povesteşte-mi totul – Jess”, îl îndemna ea. „Ştiu atât de multe”.

„Nu, nu, nu” zise Smith, „consolează-mă numai, consolează-mă”.

Ultimul lucru pe care Smith i-l spuse lui Roxy Stinson înainte de a părăsi Washington Court House pentru a se întoarce la Capitoliu era că ea să nu meargă neînsoţită după ce se întunecă şi să nu conducă niciodată automobilul singură.

„Era îngrozit”, relata ea mai târziu. „Era îngrozit…”

Roxy Stinson îl vedea pe Jesse Smith pentru ultima oară

La 30 Mai 1923, cu puţin înainte de a se întuneca, el fu găsit mort în apartamentul pe care îl împărţea cu procurorul general Daugherty la hotelul Wardman Park din Washington. Zăcea pe duşumea cu un glonţ în cap, iar în mâna întinsă avea un revolver.

Judecătorul de instrucţie ajunse la concluzia că era vorba de o sinucidere. William J. Burns, şeful Biroului de Investigaţii, luă în primire cadavrul.

Nu se făcu niciun fel de autopsie înaintea înmormântării

Procurorul general Daugherty lipsea când s-a descoperit cadavrul lui Smith. El petrecuse noaptea la Casa Albă.

„Acest act”, declară Daugherty cu privire la moartea vechiului său prieten, „poate fi atribuit numai unei totale prăbuşiri nervoase”. „Smith”, adăugă el, „era grav bolnav de diabet. Această boală vicleană joacă feste neplăcute

creierului... Ea a dus la multe sinucideri. I-a sfărâmat suportul moral al caracterului său. Îmi voi aminti totdeauna de prietenul meu aşa cum era înainte de a se fi îmbolnăvit, pe când era încă un om întreg, bun, săritor, leal, generos".

Procurorul general nu participă, în mod intenţionat, la funeraliile lui Jesse Smith.[29]

Printre aceştia a fost chiar preşedintele Harding.

La începutul anului 1923, în felul de a fi şi în înfăţişarea lui Harding se petrecu o schimbare nemaipomenită. Nu mai era personajul simpatic, prietenos, care depusese jurământul de preşedinte în Martie 1921. Te uimea cât de mult îmbătrânise. Faţa lui avea acum o expresie rătăcită, era palidă şi brăzdată de cute, iar privirea îi era obsedată. Când apărea în public, trăsăturile sale se schimonoseau din când în când într-o strâmbătură caraghioasă – încerca să zâmbească. Mâinile îi tremurau fără să le poată stăpâni. Nu putea să doarmă noaptea. Sub ochi îi atârnau pungi mari, negre; părea că se holbează cu teamă la lumea dimprejur.

În timp ce diferitele anchete ale Senatului continuau fără încetare şi întregul scandal al administraţiei sale ameninţa să fie dat la iveală, Harding îi întreba regulat pe puţinii ziarişti în care mai avea încredere, ce trebuie să facă un preşedinte „care fusese trădat de prieteni"...

În Iunie 1923, călătorind în vagonul său particular de cale ferată „Superbul", preşedintele Harding plecă din Washington într-un turneu pe coasta de Vest şi în Alaska. Dar turneul n-avea să se sfârşească niciodată.

Spre sfârşitul lunii Iulie, întorcându-se cu vaporul din Alaska, Harding fu doborât de ceea ce s-a spus mai întâi că

29 MOARTE SUBITA
Jesse Smith nu a fost singurul om în legătură directa cu guvernul Harding care s'a prăbuşit sub tensiunea intrigilor criminale şi a fricii de a fi descoperit şi care a murit în împrejurări neobişnuite sau misterioase. Au mai fost şi alţii.

ar fi o intoxicaţie cu ptomaină. Ajuns la San Francisco, el căzu la pat la hotelul „Palace”, boala lui fiind diagnosticată acum ca pneumonie. Câteva zile mai târziu, medicii preşedintelui anunţau că Harding „se odihneşte” şi că se află în siguranţă, mergând spre însănătoşire.

Apoi, deodată, în seara de 2 August, ţara primi cu uimire vestea că preşedintele Harding murise. „Moartea”, stabile «buletinul oficial semnat de medicii lui Harding, „se datora pe cât se pare unei complicaţii cerebrale, probabil unei apoplexii”.

În zorii zilei de 3 August, la lumina tremurândă a unei lămpi cu gaz, în salonul casei de ţară a familiei sale din Plymouth Notch, Vermont, noul preşedinte al Statelor Unite, Calvin Coolidge, depunea jurământul în faţa bătrânului său tată, un judecător de pace.

Faza finală a bolii preşedintelui Harding şi moartea sa au fost învăluite de mister.

S-a spus că intoxicaţia alimentară de care medicii pretindeau la început că s-ar fi îmbolnăvit Harding s-ar fi datorat faptului că mâncase nişte crabi pe vasul cu care venea din Alaska. Mâncarea de crabi nu figura totuşi printre proviziile înregistrate în magazia intendentului. Mai mult, nicio altă persoană din preajma preşedintelui nu suferise vreo „intoxicaţie cu ptomaină”.

În primele ore care au urmat morţii preşedintelui, ziariştii au fost informaţi oficial că niciun medic nu fusese de faţă la decesul lui Harding şi că doamna Harding stătuse tot timpul singură cu soţul ei. Acest comunicat a fost apoi modificat, precizându-se că primul medic al preşedintelui, generalul de brigadă Charles E. Sawyer, se afla în dormitorul lui Harding la moartea acestuia. La 5 August, trei zile după moartea lui Harding, *New York Times* scria:

Au existat multe versiuni în legătură cu cele întâmplate la moartea preşedintelui Harding… Unii dintre

cei aflaţi în apropiere povesteau că doamna Harding s-a năpustit pe uşa dormitorului chemând în ajutor pe medicii soţului ei... Oamenii cu nervii zguduiţi sau înmărmuriţi de tragedie erau incapabili să relateze în mod coerent despre ceea ce se petrecuse... Buletinul oficial greşea...

Câţiva din medicii care-l îngrijeau pe preşedintele Harding au cerut să i se facă autopsia. Totuşi, la insistenţele doamnei Harding, preşedintele a fost înhumat fără a i se face autopsie.[30]

5. MILIONARI PE BANCA ACUZAŢILOR

Dacă aş putea scrie o frază pe acest monument”,

---

30 Mal târziu au fost emise diferite versiuni pentru a explica moartea preşedintelui Harding. Una era că, întrevăzând catastrofa iminentă odată cu descoperirea corupţiei şi a crimei din sânu! administraţiei sale, Har (ling s’ar fi sinucis. O altă versiune susţinea că doamna Hacdin şi-a otrăvit soţul, fie pentrucă descoperise amănuntele în legătură cu Nan Britton, fie pentrucă dorea să-i evite o ruşine în faţa întregii ţări ca urmare a scandalurilor ivite în administraţie.

Gaston B. Means, care fusese în strânsă legătură cu Casa Albă, ca agent al Ministerului Justiţiei, a declarat pe faţă în 1930, în cartea sa Moartea ciudată a preşedintelui Harding că doamna Harding îşi asasinase soţul în complicitate cu doctorul Charles E. Sawyer şi că mai târziu i-a mărturisit acest lucru lui Means.

„Atât versiunea sinuciderii, cât şi povestea lui Means simt foarte plauzibile", scrie Frederick Lewis Alien in Abia ieri

Oswald Garrison Villard arată in Ani de luptă: „Eu sunt dintre aceia care înclină să creadă că a iost ceva necurat în moartea lui“...

Unii comentatori ai acestei perioade sunt de părere că n'a fost nimic misterios în moartea lui Harding şi că a murit din cauze naturale. „Nu era niciun mister“, remarcă Samuel Hopkins Adarns în O eră de necrezut. „în afară de acela inventat de spirite înfierbântate sau născocit şi răspândit de Gaston B. Means“.

Oricare ar fi fost însă cauza decesului preşedintelui Harding, după moartea lui şi a lui Jesse W. Smith s’au întâmplat — printr'o coincidenţă ciudată — o serie de alte morţi subite şi de „sinucideri“ ale unor persoane care fuseseră în strânsă legătură cu guvernul Harding.

spunea episcopul William Manning la câteva zile după moartea preşedintelui Harding, într-o predică rostită la Catedrala Sfântului Ioan din New York, „ar fi următoarea: El ne-a învăţat puterea fraternităţii. Este cea mai mare lecţie pe care ne-o poate da un om. Dee Domnul totdeauna ţării noastre conducători atât de credincioşi, atât de înţelepţi, cu un spirit atât de nobil ca al aceluia pe care îl plângem acum”.

Dar nu a trecut multă vreme de la moartea lui Warren Harding şi ţara a început să întrezărească ceea ce se petrecuse în culise, în timpul guvernării lui.

La 23 Octombrie 1923, într-o vastă sală de şedinţe din clădirea Senatului, comisia Senatului pentru terenuri publice începu interogatoriile în legătură cu arendarea de

---

La 14 Martie 1923, Charles F. Crarr.er, fost aghiotant al colonelului Forbes şi consilier şef la Biroul Veteranilor de Război a fost găsit mort în cada de baie, la reşedinţa sa din Washington. Un glonţ îi străpunsese creierul. Judecătorul de instrucţie a stabilit că era vorba de o sinucidere.

La 23 Septembrie 1924, generalul de brigadă Charles Sawyer, fostul medic personal al lui Harding, despre care se spusese că se afla lângă preşedinte la moartea acestuia, a fost găsit mort la ferma sa „White Oaks" din Marion, Ohio. New York Times scria: „Moartea generalului Sawyer s’a petrecut aproape identic cu aceea a răposatului Warren G. Harding... Doamna Harding era la „White Oaks“ când generalul Sawyer a fost găsit mort. Membrii familiei sale habar nu aveau că starea lui era îngrijorătoare, până în momentul morţii generalului“.

La 12 Martie 1926, Thomas B. Felder, un avocat care fusese în strânsă legătură cu procurorul general Daugherty în cadrul urzelilor dela Ministe ru! Justiţiei şi care mai târziu suferise o condamnare împreună cu Gaston B. Means, a murit la Savannah, în Georgia. S’a comunicat că moartea lui se datora unui „atac de inimă“ şi unei „intoxicaţii alcoolice”. New Yprk Times preciza că, puţin înainte de a muri, Felder îşi anunţase intenţia de a publica amănuntele complecte ale cazului într’un ziar din Georgia, pe care avea de gând să-l cumpere pentru a se răzbuna“.

către guvern a rezervelor petrolifere ale marinei de la Teapot Dome şi Elk Hills.

Primul martor audiat de Senat fu chiar fostul ministru Fall. Vorbăreţ, arogant, răspunzând evaziv şi zgomotos, Fall respinse cu încăpăţânare acuzaţia că ar fi existat cea mai mică urmă de incorectitudine în purtarea sa în timpul cât ocupase postul. Fall declară că atât în arendarea rezervelor petrolifere, cât şi în toate celelalte cazuri, el fusese însufleţit de cel mai înalt patriotism.

Depoziţia lui Fall fu sprijinită de cea a lui Harry Sinclair, care a declarat cu tărie că, în cursul tratativelor sale cu ministrul de Interne, acesta din urmă nu primise „niciun fel de beneficii sau câştiguri, directe sau indirecte". Edward L. Doheny declară comisiei Senatului, cu o voce vibrând de emoţie, că se simţea impresionat de acuzaţiile dezonorante împotriva vechiului său prieten, Albert Fall. „Vreau să arăt prin depoziţia mea", rosti Doheny, „că am fost revoltat din cauza asta; ba mai mult, m-am simţit insultat".

În săptămânile următoare însă, în timp ce zeci de geologi, ofiţeri de marină, experţi în materie de petrol, funcţionari guvernamentali şi alţi martori se perindau prin

---

La 13 Mai 1926, John T. King, fost membru al comitetului naţional al partidului republican, care fusese implicat în scandalul societăţii „American Metals", a murit de „pneumonie". Cu puţin înainte de a muri, King fusese dat în judecată fiind acuzat că în afacerea „American Metals" ar fi pus la cale fraude în dauna guvernului Statelor Unite. New York Times arăta că guvernul spera să-l folosească pe domnul King ca martor pentru a dovedi presupusele plăţi de 391.000 dolari... făcute colonelului Miller, răposatului Jesse W. Smith, prieten al domnului Daugherty, şi lui însuşi.

La 3 Mai 1926, J. W. Thompson, coproprietar al societăţii de construcţii Thompson—Black, care fusese condamnat la închisoare împreună cu colonelul Forbes, a murit de „un atac de inimă" la St. Louis, Missouri.

La 16 Februarie 1928, pe când era acuzat că ar fi pus la cale şi ar fi participat la mituirea ministrului Fall, Edward L. Doheny junior a fost asasinat de secretarul său, care s'a sinucis după aceea (N. A.).

faţa comisiei, au ieşit la iveală mereu alte capete de acuzare şi, încet dar de neînlăturat, au fost reconstituite piesele acestei complicate reţele de intrigă criminală, de venalitate şi de fraudă

La începutul anului 1924, cercurile conducătoare ale petroliştilor din Statele Unite fuseseră cuprinse de o teamă febrilă. Se zvonise că comisia Senatului ar avea de gând să pună sub acuzare un număr de personalităţi de frunte din industria petroliferă. Peste noapte se produse un exod brusc al marilor magnaţi ai petrolului din America.

La 16 Ianuarie, Harry Sinclair se îmbarcă spre Franţa pe bordul vasului de pasageri „Paris”, numele său fiind omis cu discreţie din lista pasagerilor. În Februarie, James O-Neil, preşedintele societăţii „Prairie Oii and Gas” şi Henry Blackmer, preşedintele societăţii „Midwest Refining” după ce demisionară din posturile respective, se îmbarcară şi ei spre Europa. Colonelul Robert W. Stewart, preşedintele societăţii „Standard Oil of Indiana” plecă brusc în México şi America de Sud. H.S. Osler, conducătorul societăţii fictive „Continental Trading” plecă în Africa „să vâneze lei”!

La întoarcerea sa în Statele Unite, în vara anului 1924, Harry Sinclair a fost din nou chemat în faţa comisiei Senatului. De astă dată, invocând Constituţia, şi anume, susţinând că răspunsurile sale ar putea să-l acuze, Sinclair a refuzat să dea curs întrebărilor. Ca urmare, a fost dat în judecată de un juriu federal sub acuzaţia de insultă adusă Senatului.

La 30 Iunie 1924, Albert Fall, Harry Sinclair, Edward Doheny şi Edward Doheny junior au fost cu toţii daţi în judecată[31]

31 „Continental Trading Company“ era o societate fictivă pusă la sfâr şitul anului 1921 de către Harry Sinclair, James 0‘Neil, colonelul Robert W. Stewart şi Henry M. Blackmer, sub jurisdicţia legislaţiei canadiene Operând prin intermediul acestei societăţi, cei patru asociaţi au stabilit t» secret să cumpere 30.000.000 barile de petrol extras dintr’un mare

de un juriu federal special sub acuzaţia de înţelegere ilegală şi mituire.

Trimiterea în judecată a lui Fall, Sinclair, Doheny şi a fiului acestuia a fost urmată, luni de-a rândul, de procese mereu amânate, în care o echipă de avocaţi scump plătiţi, angajaţi de magnaţii petrolului, recurgeau la toate stratagemele imaginabile pentru a prelungi şi a anula procesul.

Abia în Martie 1927, Sinclair a fost în sfârşit judecat pentru acuzaţia de a fi insultat Senatul, a fost găsit vinovat şi a fost condamnat la trei luni închisoare şi 1.000 dolari

---

teren petrolifer nou din Mexic (Texas). Preţul plătit de ei a fost de 1,50 dolari barilul. „Continental Trading Co.“ a revândut apoi petrolul cu 1,75 dolari barilul societăţilor americane care erau conduse de promotorii lui „Continental“. Profiturile realizate de Sinclair şi de colegii săi din această afa cere ar fi trecut de 8.000.000 dolari, şi i-ar fi costat pe acţionarii firmelor americane o surriă egală cu cea de mai sus, dacă aceşti magnaţi ai petro lului n’ar fi înapoiat câştigurile societăţilor respective, după ce combinaţia a fost dată la iveală de anchetatorii Senatului.

N’a existat nicio legătură directă între arendările dela Teapot Dome -şi afacerile societăţii „Continental“ ; dar Sinclair a primit o parte din câş-

figurile realizate de societatea „Continental“ în acţiuni „Liberty Bonds" iar mai târziu a transmis o parte din aceste acţiuni ministrului Fall, pe vremea arendărilor dela Teapot Dome. Urmărind circuitul acestor acţiuni, anchetatorii Senatului au descoperit combinaţiile societăţii „Continental".

Magnaţii petrolului implicaţi în afacerea „Continental“, care părăsiseră în grabă Statele Unite în 1924, au revenit unul câte unul în ţară în timpul lunilor următoare, cu excepţia lui Henry Blackmer. Acesta a rămas în Franţa până în Septembrie 1924. După ce a acceptat să plătească guvernului Statelor Unite despăgubiri în valoare de 3.671.065 dolari şi 60.000 dolari amendă, el s’a întors în Statele Unite. Apoi s’a declarat că guvernul a deblocat disponibilul îngheţat al lui Blackmer, disponibil care se urca la vreo zece milioane de dolari. Cinci capete de acuzare ale tribunalului împotriva lui Blackmer au fost retrase după ce acesta a plătit 20.000 dolari, lichidând astfel evaziunea dela impozitul pe venit (N. A.).

amendă.

În toamna anului 1927, Fall şi Sinclair au fost judecaţi sub acuzaţia de înţelegere criminală cu scopul de a frauda statul. Din prima zi a procesului, procurorul a dezvăluit că juraţii şi martorii fuseseră filaţi şi intimidaţi de oamenii agenţiei de detectivi William Burns şi că Sinclair plătea agenţiei pentru aceste servicii. De asemenea, a mai ieşit la iveală că se făcuseră încercări de a se mitui un număr de juraţi. Judecătorul hotărî că procesul nu poate fi judecat datorită unor vicii de procedură.

Sinclair şi William J. Burns, fostul şef al Biroului de Investigaţii, şi mulţi alţi complici ai lor au fost judecaţi apoi pentru încercarea „de a mitui, intimida şi influenţa” pe juraţi. Fiind găsiţi vinovaţi, Sinclair a fost condamnat la şase luni închisoare, iar Burns la cincisprezece zile. Burns a fost achitat la apel, dar Sinclair a executat concomitent trei luni pentru insultă adusă Senatului şi şase luni pentru intimidare şi influenţare a juraţilor.

Când Fall şi Sinclair au fost judecaţi a doua oară, sub acuzaţia de a fi pus la cale fraude în dauna guvernului, ambii au fost achitaţi…

În Octombrie 1929, Fall a fost judecat sub acuzaţia de a fi primit mită de la Edward L. Doheny. Fostul ministru de interne a fost găsit vinovat, condamnat la o amendă de 100.000 dolari şi la un an închisoare.

Cinci luni după condamnarea lui Fall pentru faptul de a se fi lăsat mituit de Doheny, magnatul petrolului californian a fost judecat pentru vina de a-l fi mituit. Doheny a fost achitat.

„Ar trebui să votăm o lege”, comenta cu amărăciune senatorul George W. Norris din Nebraska, „prin care niciun om care posedă o avere de 100.000.000 dolari să nu poată fi judecat pentru crimă. În felul acesta am fi cel puţin consecvenţi cu noi înşine”.

Combinaţiile lui Sinclair, Doheny şi Fall nu erau singurele secrete murdare din timpul administraţiei lui Harding care au ieşit la iveală după moartea lui.

În primăvara anului 1924, o comisie specială a Senatului începu interogatorii publice pentru cercetarea activităţii procurorului general Harry M. Daugherty.

Conducătorii partidului republican, temându-se ca prin aceasta să nu dăuneze cauzei lor în alegerile prezidenţiale din acea toamnă, hotărâră ca Daugherty să demisioneze imediat. Daugherty, supărat, refuză să se supună. Ancheta Senatului, spunea el, era „opera agenţilor comunişti şi a uneltelor lor".

Numai după ce preşedintele Coolidge îi ceru în scris procurorului general demisia, Daugherty – furios – acceptă să şi-o dea.

Unul dintre primii martori care au compărut în faţa comisiei speciale a Senatului a fost Roxy Stinson, fosta soţie a lui Jesse Smith. Ea nu numai că a povestit comisiei ceea ce aflase prin Smith asupra uneltirilor criminale de la Ministerul Justiţiei, dar a mai dezvăluit că fusese deseori ameninţată, cu scopul de a fi oprită să depună mărturie. „Eu nu sunt Jess

Smith", a adăugat Roxy Stinson, „şi pentru mine nu se va găsi un glonţ care să mă nimerească la timpul potrivit"!

Altul dintre numeroşii martori care au depus în faţa comisiei speciale a Senatului a fost Gaston B. Means. Cu lux de amănunte, fără să tăinuiască nimic şi nu fără oarecare mândrie, Means a descris operaţiile sale criminale ca agent al Biroului de Investigaţii. Printre alte mărturisiri, Means a arătat cum numeroşi senatori fuseseră urmăriţi în secret de agenţii Ministerului Justiţiei, cu scopul de a o lua înainte Senatului în anchetarea cazului terenurilor de la Teapot Dome şi în alte cercetări.

„Aţi cules informaţii şi asupra senatorului LaFollette,

nu-i aşa?” întrebă senatorul Wheeler.

„Da”, răspunse Means.

„Şi aţi scotocit prin birourile lui, la Capitoliu, nu-i aşa?”

„Am avut grijă să se întâmple şi asta… Fac cercetări asupra unui vagabond tot atât de uşor ca asupra oricărei alte persoane… Fiecare om reprezintă un număr. Nu întreb niciodată cine este… Mii de oameni au fost urmăriţi. Au fost cercetaţi episcopi şi preoţi”.

Preşedintele comisiei Senatului, senatorul Smith Brookhart, îl întrerupse. „Când a început în Statele Unite acest îngrozitor sistem de spionaj”, întrebă el, „din împuternicirea cui, dacă ştii?”

„N-am văzut niciodată apărând la orizont un candidat… fără ca ei să nu caute să se intereseze de el… Bogătaşii plătesc şi obţin să se facă cercetări”.

„Vrei să spui că financiarii interesaţi fac investigaţii asupra oricărui candidat la o slujbă pentru ca să-l aibă la mână cu ceva”, întrebă Brookhart, „şi ca să-l poată controla, nu-i aşa?”

„Da, cam asta aş vrea să spun…”

„Şi banda aceea” întrebă senatorul Brookhart, „este una şi aceeaşi cu banda pe care eu am botezat-o „liga fără de partid din Wall Street”? Aceştia sunt bogătaşii?”[32]

Means aprobă din cap. „Cred că preşedintele Wilson le-a dat cea mai justă denumire, „guvernul invizibil”.

Daugherty refuză cu hotărâre să depună mărturie la interogatoriu. Când anchetatorii Senatului încercară să examineze contunie sale la două bănci din Washington Court House, Ohio, fratele său, Mal Daugherty, care conducea ambele bănci, nu îngădui controlul registrelor.

32 Una din martorele care au depus la interogatoriile Senatului a fost doamna W. O. Duckstein, fosta secretară a lui William J. Burns. A doua zi după depoziţie a primit o scrisoare din partea lui Edgar Hoover — pe atunci locţiitorul directorului Biroului de Investigaţii — care a demis-o în mod dictatorial din postul el dela Ministerul Justiţiei (N. A.).

Mai târziu se află că toate registrele fuseseră distruse.

În ciuda dovezilor foarte cuprinzătoare ale nelegiuirilor comise în calitate de procuror general, Daugherty a compărut în faţa curţii pentru a răspunde doar de una din numeroasele afaceri veroase în care fusese amestecat numele său pe când îndeplinea această funcţie. Daugherty a fost judecat în 1926. împreună cu fostul custode al proprietăţilor străine, colonelul Thomas W. Miller, fiind acuzat de a fi fraudat guvernul şi pentru faptul că primise mită ca să aranjeze cazul societăţii „American Metal”.

Daugherty a refuzat şi de data aceasta să depună mărturie, pe motiv că depoziţia sa ar putea să-l incrimineze. Colonelul Miller a fost găsit vinovat şi condamnat la 5.000 de dolari amendă şi un an şi jumătate închisoare. Juriul a declarat că nu poate să ajungă la un acord asupra vinovăţiei lui Daugherty, aşa că el a fost achitat…

Harry Daugherty a susţinut până în pânzele albe că este victima unui sinistru complot internaţional. „Am fost primul funcţionar public”, reproşa el în memoriile lui, „care am fost zvârlit pradă lupilor de către viermii roşii ai Americii. Succesul pe care nădăjduiau să-l obţină în cazul meu ar fi avut ca scop să intimideze pe oricine mi-ar fi urmat în acest post şi să îngenunche după aceea republica americană sub un regim de teroare”.

Dar adevărata ameninţare pentru republica americană, între anii 1920 – 1932, era cu totul de altă natură decât aceea indicată de fostul procuror general Daugherty. După cum spune[33]

Karl Schriftgeisser, în cartea sa *lată cum arătau*

33 Gaston B. Means a murit în 1938, într’un penitenciar federal. Executa pe atunci o pedeapsa pentru faptul că în 1932 escrocase pe doamna Edward B. McClean cu suma de 100.000 dolari, sub pretextul că această sumă îl va ajuta să recapete copilul care-i fusese răpit lui Charles Lirt- bergh (N. A.)

vremurile normale:

…Fall şi Daugherty, Forbes şi Jess Smith, împreună cu toţi ceilalţi gangsteri din această eră cu adevărat „de necrezut” nu erau în realitate decât simboluri ale unei corupţii mai mari, care a cuprins ţara în cursul următorilor doisprezece ani de dezastru. Faptul nu poate îi ignorat de istorie. Jafurile, violenţele lor şi zgomotul orgiilor lor… nu făceau decât să coincidă cu abdicarea de la spiritul democratic, ceea ce constituie crima fundamentală comisă în anii aceia împotriva poporului

Capitolul VI EPOCA DE AUR

Una este să comiţi crime *împotriva* proprietăţii şi cu totul altceva să comiţi crime *în numele* proprietăţii.

Gustavus Myers, Istoria marilor averi americane.

1. „NU SUNTEM OARE ACUM TOŢI BOGAŢI?”

Nu s-ar putea spune că în 1924, din punctul de vedere al părerilor lor politice şi economice, ar fi existat deosebiri importante între candidaţii la preşedinţie ai celor două mari partide.

Candidatul partidului democrat era frumosul, blajinul avocat din Wall Street, John W. Davis, fost procuror general al Statelor Unite şi, într-o vreme, ambasador în Marea Britanie; regele Angliei îl caracterizase drept „unul din cei mai perfecţi gentilomi pe care i-am întâlnit vreodată”. Socotit odinioară ca un liberal de frunte, Davis – devenit director la U.S. Rubber Company \ la National Bank of Commerce[34], la Santa Fé Railroad[35] şi la alte asemenea concerne – spunea despre sine:

Am o clientelă, frumoasă. Care avocat n-ar dori s-o aibă? Pe lista mea figurează J.P. Morgan & Company, Erie Railroad, Guaranty Trust Company, Standard Oil Company şi alte concerne americane dintre cele mai importante. Sunt mândru de ele. Sunt instituţii mari şi, atâta vreme cât

34 Banca Naţională de Comerţ (N. R.).

35 Căile Ferate din Santa Fe (N. R.).

îmi cer serviciile mele pentru o muncă cinstită, îmi place să lucrez pentru ele. Marile afaceri au făcut din această ţară ceea ce este. Vrem afaceri mari…

Calvin Coolidge, candidatul republican, exprima în mod foarte tipic aceeaşi idee în cuvinte mai lapidare: „Menirea

Americii", spunea Coolidge, „sunt afacerile".

În timp ce campaniile electorale ale ambilor candidaţi erau generos subvenţionate de către interesele marii finanţe, conducătorii industriei şi finanţei simpatizau mai curând cu candidatura lui Coolidge. Sentimentele lor au fost rezumate de către Henry Ford: „Ţara e în perfectă siguranţă cu Calvin Coolidge. De ce să-l schimbăm?"

Dar mulţi americani nu îi priveau pe niciunul din candidaţi cu ochi buni.

Membrii partidului muncitoresc ţărănesc şi „Conferinţa pentru o acţiune politică progresistă" au denunţat în mod viguros mascarada partidelor republican şi democrat, precum şi controlul mereu crescând exercitat asupra guvernului de către giganticele trusturi şi monopoluri. Candidatul lor la preşedinţie era Robert M. LaFollette – cunoscut sub numele de „Bob" – un senator mai în vârstă din Wisconsin, cu părul vâlvoi, foarte curajos, deşi cam gen Don Quijote, care ducea o luptă neobosită împotriva „uzurpării crescânde a drepturilor celor mulţi de către cei puţini şi puternici".

Puţini profeţi politici socoteau că senatorul LaFollette are sorţi de izbândă. Cuvintele sale ajungeau însă destul de departe şi cei care-l urmau erau destul de numeroşi pentru ca să provoace o alarmă considerabilă în cercurile conducătoare ale celor două mari partide. De aceea a fost lansată o campanie intensă de calomnie şi defăimare, finanţată cu dărnicie, pentru a-i discredita pe LaFollette şi pe colegul său, senatorul Burton

K. Wheeler din Montana, candidat la vicepreşedinţie \

Conducătorii republicani şi democraţi îi acuzau deopotrivă pe cei doi senatori de a fi „unelte ale agenţilor bolşevici”, afirmând că „aurul Moscovei” alimentează fondurile lor electorale. În fruntea anunţurilor apărute în ziare pentru a promova candidatura lui „Calvin cel tăcut”, figura lozinca „Iubesc tăcerea şi succesul mai mult decât socialismul şi sovietele” 1.

Coolidge era tăcut, banii însă vorbeau. Calcule ulterioare privitoare la sumele cheltuite pentru campania partidului republican variau între 15.000.000 şi 30.000.000 dolari.

Candidatul republican, posomorât şi tras la faţă, tot atât de mărginit pe cât era de scump la vorbă, a fost reînscăunat în funcţia lui cu o covârşitoare majoritate de voturi.

Mult mai surprinzător decât victoria lui Coolidge a fost numărul de voturi înregistrat de senatorul LaFollette. În ciuda propagandei duse împotriva lui LaFollette, în ciuda unei campanii electorale prost conduse şi slab finanţate, şi a faptului că într-un număr de state numele său nici nu figura pe listele electorale – aproximativ unul din şase alegători l-a votat pe „Bob”. Totalul voturilor obţinute de LaFollette a fost de

4.822.000.

Oricât de impresionantă fusese această demonstraţie de puternică opoziţie faţă de politica postbelică a guvernului, ea nu izbuti să-i abată pe oamenii de stat şi pe financiari de pe drumul dezastruos pe care porniseră.

„Sunt sigur că Coolidge ar fi un bun preşedinte. Cred că ar fi un *mare* preşedinte…” scria încă în 1920 Dwight W. Morrow, asociat al firmei „J. P. Morgan & Company” într-o scrisoare adresată unui prieten.

Nimic în atitudinea lui Coolidge în calitate de preşedinte n-a avut de ce să micşoreze înalta consideraţie pe care i-o purta Dwight Morrow…

O temă dominantă în declaraţiile publice ale preşedintelui Coolidge era „puterea legii morale”. „N-avem nevoie de o dezvoltare materială mai mare, avem nevoie de mai multă dezvoltare spirituală” accentua Coolidge. „N-avem nevoie de mai multă putere intelectuală, avem nevoie de mai multă putere morală”…

În acelaşi timp, preşedintele dădea dovadă de supleţea sa ca om de stat în aplicarea „legii sale morale”, dispunând încetarea urmăririi afacerii terenurilor de la Teapot Dome şi a altor scandaluri murdare din timpul administraţiei lui Harding, ca fiind „erori judiciare”…[36]

---

36 Singura schimbare pe care a făcut-o Coolidge în cabinet, după moartea lui Harding, a fost înlocuirea procurorului general Daugherty cu Harlan Fiske Stone, fost decan al Facultăţii Juridice dela Universitatea Columbia.

Ca procuror general, Stone a întreprins o epurare de mari proporţii la Ministerul Justiţiei. Această epurare nu i-a eliminat totuşi pe toţi funcţionarii care fuseseră amestecaţi în mod evident în raziile lui Palmer şi în alte combinaţii de după război ale Ministerului Justiţiei. Căci dacăWilliam J. Burns, şeful Biroului de Investigaţii a fost îndepărtat din serviciu, el a fost înlocuit de fostul său adjunct şi fost şef al Diviziei de Informaţii generale a Biroului, J. Edgar Hoover.

Intr’o declaraţie prin care mustra Biroul de Investigaţii pentru operaţiile lui „împotriva radicalilor“, procurorul general Stone a declarat puţin după ce a fost instalat în slujbă: „Biroul de Investigaţii nu trebue să se ocupe de părerile politice sau de altă natură ale cetăţenilor. El trebue să se : ocupe numai cu acele purtări care sunt interzise de legile Statelor Unite. Când un sistem poliţienesc trece dincolo de aceste limite, el constitue un pericol pentru o guvernare întemeiată pe justiţie şi pentru libertatea omenească..."

Potrivindu-şi cu dexteritate pânzele după vântul care batea acum, J. Edgar Hoover a recunoscut într’un memorandum adresat procurorului general adjunct William J. Donovan la 18 Octombrie 1924 : „Trebue, fără îndoială, să reamintim că activitatea comuniştilor şi a altor ultraradicali nu a constituit până azi o violare a legilor federale şi, în consecinţă, Ministerul Justiţiei nu are dreptul — în mod teoretic — să ancheteze o astfel de activitate, întrucât n’a existat o violare a legilor federale“.

Părerile preşedintelui Coolidge asupra problemelor muncitoreşti rămăseseră aceleaşi ca pe vremea când era membru al senatului statului Massachusetts şi-i descria pe conducătorii grevelor ca „socialişti şi anarhişti”, care „nu vor ca să se muncească pentru salariu”; el declara: „Dacă există vreun om fără serviciu, aceasta e doar din vina lui… Statul nu garantează că e în măsură să dea de lucru astfel ca fiecare să poată munci”.

Cu Dwight Morrow şi un alt asociat al lui Morgan, Thomas Cochran, care se numărau printre cei mai intimi sfetnici ai preşedintelui, administraţia Coolidge cultiva cu sârguinţă dezvoltarea trusturilor şi a monopolurilor. După spusele lui William E. Humphries, nou numit în comisia comercială federală:

Comisia comercială interstatală a devenit o fortăreaţă a societăţilor de cale ferată, în loc să fie organul care să le urmărească…

Preşedintele, în loc să râdă în nas marilor financiari, nu ezită să spună că intenţionează să-i protejeze pe cei ce fac investiţii, oriunde s-ar găsi aceştia.

Ministrul Comerţului, Herbert Hoover, departe de a cere Congresului o legislaţie care să reglementeze comerţul, se aliază el însuşi cu marile întreprinderi comerciale şi cu puternicele corporaţii.

Politica externă a administraţiei Coolidge a fost definită într-un limbaj neobişnuit de sincer de ministrul Marinei, Curtis Wilbur, în cursul unui discurs rostit la Camera de Comerţ din Connecticut:

Americanii au o marină comercială de peste douăzeci de milioane de tone, cu care pot face faţă necesităţilor de transport ale comerţului mondial şi care valorează 3 miliarde de dolari. Avem împrumuturi şi proprietăţi în

---

J. Edgar Hoover a trebuit să înghită un hap amar; dar el era răbdător şi aştepla să-i vie apa la moară şi să-şi poată relua vechea sa activitate „antiradicală“. Pentru amănunte privind operaţiile ulterioare ale lui Hoover vezi cartea a III-a şi a IV-a (N. A.).

străinătate, în afara împrumuturilor guvernamentale, de peste 10 miliarde de dolari. Dacă adăugăm la aceasta volumul exporturilor şi importurilor unui singur an – adică vreo 10 miliarde de dolari – obţinem o cifră aproape egală cu valoarea tuturor bunurilor posedate de Statele Unite în 1868, şi dacă la aceasta adăugăm cele 8 miliarde de dolari pe care ni le datorează guvernele străine, avem un total de 31 miliarde dolari, aproape cât întreaga avere a ţării în

1878... Aceste interese uriaşe trebuie să fie luate în consideraţie când vorbim de apărarea steagului nostru... Noi nu ne-am luptat pentru că Germania a invadat sau ameninţa să invadeze America, ci pentru că a lovit în comerţul nostru din Marea Nordului... Pentru a apăra America, trebuie să ne pregătim să-i apărăm interesele şi să apărăm steagul nostru în orice parte a globului...

Pentru a sprijini „interese" americane de acest fel, sute de milioane de dolari constituind împrumuturi publice şi private se scurgeau peste Atlantic în tresoreriile industriaşilor şi bancherilor germani, care reînarmau în secret Reichul şi subvenţionau partidul naţional-socialist al lui Hitler care creştea cu repeziciune. Fabrici de automobile, de echipament electric, fabrici de avioane şi altele de tot felul – proprietate americană – răsăreau pretutindeni, în întreaga Europă. General Electric era cel mai de seamă acţionar al concernului german A.E.G., care contribuise într-o foarte mare măsură la creşterea fondului partidului nazist. Standard Oil încheiase un cartel cu I.G. Farbenindustrie. General Motors ducea tratative pentru controlul firmei germane de automobile Adam Opel. Italiei lui Mussolini îi fuseseră acordate sume uriaşe, iar în dictaturile din Polonia, Ungaria, Bulgaria, Finlanda şi România se făceau investiţii foarte mari.

Reţeaua firelor de aur ale Wall Streetului se întindea în lumea întreagă. În 1926, revista *Commerce and Finance* era în măsură să facă impresionanta declaraţie că Statele

Unite deţineau de fapt „o ipotecă asupra vieţilor celor vii şi a celor încă nenăscuţi din fiecare ţară din Europa, cu excepţia Rusiei”!

După părerea mai multor oameni de stat şi oameni de afaceri din Statele Unite, omenirea intra într-o eră în care America avea să domine lumea. Reflectând asupra acestui punct de vedere, Ludwell Denny, redactor şef al trustului de presă Scripps-Howard, scria în cartea sa *America cucereşte Marea Britanie*:

„Sentimentul” victoriei este de partea Americii. A venit şi „ziua” Americii. Arzătoarea „dorinţă, de a câştiga”, atât de caracteristică tinereţii, împreună cu energia şi îndrăzneala care emană din ea, împing America înainte. Simţământul „misiunii istorice” este contagios…

„Americanizarea” Europei şi a ţinuturilor îndepărtate ale lumii continuă… Odinioară am fost o colonie a Marii Britanii. Ea va deveni colonia noastră, nu formal, ci în fapt. Maşinile au dat Marii Britanii puterea asupra lumii. Acum, maşini mai bune dau Americii puterea asupra lumii.

Ce sorţi de izbândă are Marea Britanie împotriva Americii? Sau, ce sorţi de izbândă are lumea?

În ţară, afacerile prosperau ca niciodată până atunci. Aparatele de radio, instalaţiile electrice, automobilele, îmbrăcămintea, mobilele, cosmeticele, frigiderele şi alte bunuri erau produse într-un torent nesfârşit de industria naţională. Noi clădiri de fabrici şi de birouri răsăreau ca ciupercile în tot locul. „Prosperitatea Coolidge” era lozinca zilei…

Fireşte că nu toată lumea avea bani să cumpere ce dorea; dar aproape fiecare cumpăra. Oamenii cumpărau pe credit şi plăteau „uşor”, în „rate mici”. În 1926, peste o şesime din totalul celor 40 miliarde realizate din vânzări erau cumpărături plătibile în rate.

Mammon1 era rege, iar cei de la bursă, curtenii săi. Poporul american, scria senatorul George Norris în

autobiografia sa, *Liberalul luptător* „fusese adus până acolo încât... se prosterna în semn de adoraţie în faţa altarului afacerilor particulare şi al industriei”. Un Melon, un Hoover, un Rockefeller, un Dawes sau un Morgan era privit ca un oracol, un înţelept, un om de ştiinţă, visător-de-visuri-măreţe, făptuitor-de-lucruri-mari şi om de stat, toate la un loc. Omul de afaceri devenise, după fraza lui Stuart Chase, „dictatorul destinelor noastre”.

Pe un panou din cartierul bursei new-yorkeze se putea citi: „Veniţi la Biserică. Credinţa creştină vă măreşte succesul în afaceri”, tina din cărţile care s-au vândut cel mai bine, *Omul pe care nu-l cunoaşte nimeni*, de Bruce Barton, arăta cum Iisus Hristos a strâns doisprezece oameni din rândurile de jos ale lumii de afaceri şi i-a transformat într-o organizaţie care a cucerit lumea... Nicăieri altundeva nu mai găsim un exemplu atât de uimitor de succes în sistemul de a conduce, ca în modul în care a fost pusă pe picioare această organizaţie... (Iisus) a fost creatorul afacerilor moderne.

Datorită câştigurilor care păreau nelimitate şi acţiunilor care săltau cu repeziciune la cursuri astronomice, părea că începuse mileniul capitalismului.

„Marea bogăţie creată de întreprinderile şi industria noastră”, declara cu mândrie preşedintele Coolidge, „a fost împărţită din plin în rândurile poporului nostru şi s-a revărsat şi în afară într-un torent constant, în slujba filantropiei şi comerţului mondial”.

Într-un articol publicat în revista *Colliers*, bine cunoscutul scrib al lui Ford, Samuel Crowther se bucura că:

Nu există altă sărăcie decât cea voită, sau datorită accidentului, sau bolii, şi aceasta nu merită să fie luată în seamă.

Ne bucurăm, cu excepţia câtorva sectoare, de o prosperitate solidă, de o putere de cumpărare uimitoare.

Nivelul de trai este foarte ridicat, dar fără să încline spre extravaganţă…

Cei ce se plâng de vremuri grele sunt acei care nu izbutesc să se adapteze la o nouă ordine a lucrurilor în vânzarea cu amănuntul, industrie sau agricultură.

N-a mai rămas nimic din ceea ce obişnuiam să numim radicalism.

Nimic nu poate face ca vasul nostru să naufragieze, cu excepţia unei deosebit de rele conduceri în guvern sau în industrie.

Articolul lui Samuel Crowther se intitula: „Nu suntem oare acum toţi bogaţi?” 1

În 1929, bugetul federal totaliza 4 miliarde şi jumătate de dolari. În acelaşi an, după cum relatează Wade H. Ellis, fost adjunct al procurorului general şi şef al Asociaţiei avocaţilor americani, banii rezultaţi în întreaga ţară de pe urma crimelor însumau 13 miliarde de dolari.

În Statele Unite crima devenise o afacere dintre cele mai importante.

Într-un articol din *North American Review*, intitulat „Cea mai mare afacere a noastră – Crima”, comisarul de poliţie pensionar Richard E. Enright, din New York, scria:

Nu se poate tăgădui că numărul criminalilor din ţară – din care

400. O sunt în închisori şi 1 milion în libertate – constituie una din trăsăturile cele mai tulburătoare ale ordinii sociale, cea mai gravă problemă pe care America o are de înfruntat.

Numai în 1928, constata Enright, bandiţii au ucis vreo

12. O americani – adică aproximativ a zecea parte din pierderile suferite de Statele Unite în primul război mondial.

Mutilările, incendierile, vandalismele şi asasinatele ajunseseră să fie comercializate pe o scară întinsă, având

la bază sistemul practic al plăţii în numerar. Revista *Colliers* observa într-un editorial:

Au fost fixate tarife comerciale pentru aruncători de bombe şi gangsteri înarmaţi. În unele oraşe, simpla aruncare a unei bombe se poate obţine numai cu 50 de dolari, o crimă comisă cu premeditare de către oameni înarmaţi cu arme automate poate aduce 10.000 dolari.

De la contrabandă cu alcool, jocuri de noroc, prostituţie şi stupefiante, bandiţii au pătruns în aproape toate sectoarele comerciale. *New York World* raporta spre sfârşitul celui de al treilea deceniu că vreo 250 de industrii din oraşul New York erau în parte sau complet controlate de către gangsteri: „venitul" anual al acestor gangsteri era evaluat între 200.000.000 şi 600.000.000 dolari. „S-ar părea", remarca Thomas Crain, procurorul districtual al New York-ului, „că ei se amestecă în toate, de la leagăn până la mormânt, de la laptele pentru copii până la dricuri".

„Suntem mari oameni de afaceri fără joben", îi declara unui ziarist, cu puţin înainte de a fi împuşcat de către gangsterii rivali, Dion O-Banion, asul gangsterilor din Chicago, cunoscut milioanelor de oameni ca banditul căruia îi plăceau florile. La funeraliile lui au luat parte mii de persoane; i s-au adus douăzeci şi cinci de camioane cu coroane de flori, iar sicriul său a costat 10.000 dolari.

Despre Al Capone, un fost proxenet, bondoc, cu faţa plină de cicatrice, devenit stăpânul absolut al imperiului crimei şi care realiza 100.000.000 dolari brutto anual, s-a scris mai târziu în revista *Life*: „el controla în întregime sau în mare parte consiliile municipale din Chicago, Cicero, Burnham şi Stickney, Illinois".

„Indivizi că Al Capone, Arnold Rothstein şi Bugs Moran", scria un alt publicist, „sunt figuri proeminente ale ţării, „oameni mari" în acelaşi sens în care Henry Ford şi Charles Schwab sunt oameni mari".

Ca şi alţi „oameni mari” din America, Al Capone era profund neliniştit de curentele sociale de stânga. La sediul cartierului său general, hotelul Lexington din Chicago, Capone îl avertiza solemn pe Cornelius Vanderbilt junior, care îi lua un interview pentru revista *Liberty*:

Bolşevismul bate la porţile noastre. Nu trebuie să-i îngăduim să intre. Trebuie să ne organizăm împotriva lui, să punem toţi umărul şi să rezistăm.

America trebuie să rămână întreagă, teafără şi neterfelită. Trebuie să-l ţinem pe muncitor departe de literatura roşie şi de şiretlicurile roşii; trebuie să avem grijă ca mintea lui să rămână sănătoasă.

„Poporul ştie”, declară Walter Lippmann, „că este înconjurat de criminali organizaţi, ce operează pe o scară care a înspăimântat lumea. El îşi dă seama că dacă în cele din urmă nu va veni de hac acestui rău, răul îi va veni de hac lui”.

Lippmann se referea la „instituţia înrădăcinată a banditismului” din „infernul crimei”. Dar, în timpul erei de prosperitate postbelică, poporul american era subminat de o formă de crimă mult mai adânc înrădăcinată şi mai periculoasă.

2. PROFITORII CRIMELOR

În timpul primei săptămâni a lunii Aprilie 1927, Juan Leguia, un tânăr de douăzeci şi unu de ani, fiul preşedintelui statului Perú, Augusto Leguia, sosi pe furiş la New York, având o misiune foarte confidenţială.

Deşi tânărul Leguia era socotit un subiect „gras” pentru ziare din cauza periodicelor lui escapade nebuneşti şi a reputaţiei internaţionale de care se bucura ca jucător de polo, niciun ziar din New York n-a menţionat prezenţa lui în oraş. Fiul dictatorului peruvian călătorea incognito şi se luaseră toate precauţiile necesare pentru a evita publicitatea care de obicei îi urmărea deplasările.

Juan Leguia sosise în Statele Unite pentru a încheia o

tranzacţie secretă în valoare de multe milioane de dolari cu un mic grup de financiari din Wall Street.

Puţin după ce se instală într-un apartament luxos la hotelul „Ritz Towers”, Leguia avu o consfătuire particulară cu reprezentanţii băncii J.W. Seligman & Company. Subiectul în jurul căruia se învârti discuţia fu cât anume trebuia să încaseze drept şperţ Leguia pentru ca „prin serviciile sale personale”, să înlesnească unui consorţiu bancar american să ofere un împrumut guvernului peruvian.

Conform termenilor înţelegerii stabilite între Leguia şi conducătorii băncii Seligman, Leguia urma să primească partea cea mai mare din toate comisioanele asupra împrumuturilor colectate în Statele Unite de către Seligman şi asociaţii săi pentru Perú. În registrele firmei „Seligman & Company” a fost deschis un cont special pe numele lui Juan Leguia. S-a stabilit de comun acord că amănuntele înţelegerii între gentlemeni nu trebuie date publicităţii, şi nu s-a făcut nicio menţiune în scris despre ele.

În timpul lunilor următoare, „Seligman & Companyau depus în contul lui Leguia „comisioane” însumând 415.000 dolari…

În conformitate cu o declaraţie ulterioară a lui Frederick J. Lisman, conducătorul băncii „Lisman & Company”, una din firmele concernului bancar care a acordat împrumutul peruvian, banii daţi lui Leguia nu constituiau un „şperţ”. I s-a plătit spunea Lisman, pentru „ca să nu facă greutăţi”. Reprezentanţii băncii „Seligman” în Perú raportaseră că tânărul Leguia îşi făcuse obiceiul să saboteze afacerile dintre tatăl său şi financiarii americani care refuzau să ia în consideraţie interesele sale personale.

Înţelegerea secretă cu Juan Leguia n-a fost singurul punct semnificativ omis din circulările prospect şi din restul materialului propagandistic folosit de membrii

concernului bancar, pentru a stimula vânzarea în Statele Unite a obligaţiilor peruviene. Concernele din Wall Street s-au ferit să amintească faptul că guvernul Leguia era într-o situaţie financiară disperată, că resursele naturale ale Perú-ului erau sistematic secătuite de bogătaşii nord-americani absenteişti şi că preşedintele Leguia izbutea să-şi menţină regimul său numai prin arestări şi exilări, prin asasinarea adversarilor politici şi prin măsuri sălbatice de constrângere a întregului popor.

La sfârşitul anului 1928, bancherii din Wall Street vânduseră cumpărătorilor americani obligaţii peruviene în valoare de 90.000.000 dolari.

În vara anului 1930, dictatura lui Leguia a fost răsturnată printr-o revoltă populară; fostul preşedinte Leguia şi fiii săi au fost întemniţaţi de un tribunal revoluţionar, iar valoarea obligaţiilor peruviene pe piaţa americană a scăzut de la preţul de 91 dolari bucata la 4 dolari bucata.

Directorii băncii „Seligman & Company – nu au fost prea tulburaţi de aceste evenimente. Profitul brut al firmei lor de pe urma vânzării obligaţiilor peruviene se ridica la 5.475.000

dolari…

Când, în 1932, bancherul Frederick J. Lisman a fost chemat în faţa comisiei financiare a Senatului, şi a fost întrebat de senatorul Hiram Johnson în legătură cu mituirea lui Juan Leguia: „Se întâlnesc des astfel de cazuri în ţările Americii Latine?”, el a răspuns:

„Da, am auzit deseori de astfel de cazuri”, şi a adăugat: „Bancherii nu încheie cu bună ştiinţă împrumuturi proaste; scopul lor este să facă o afacere bună şi cu profit”.

Firmele bancare importante din America au avut numeroase prilejuri în timpul anilor de „prosperitate” să încheie astfel de „afaceri bune şi cu profit”.

Între 1926 şi 1930, „Chase Securities Corporation”, întreprindere afiliată lui „Chase National Bank”, controlată de Rockefeller, a vândut cumpărătorilor americani „titluri ale lucrărilor publice cubane” în valoare de 20.000.000 dolari şi bonuri de stat cubane în valoare de 40.000.000 dolari. Cea mai mare parte a banilor a intrat de-a dreptul în cassa de bani particulară a preşedintelui Gerardo Machado, despotul asasin, fost hoţ de vite, care venise la putere în 1925 cu ajutorul unui fond electoral de 1.000.000 de dolari pus la dispoziţie de firmele financiare şi industriale americane şi care sfărâmase apoi mişcarea sindicală cubană, folosindu-se de gangsteri plătiţi pentru a-i asasina pe inamicii săi politici, instaurând o brutală dictatură militară.

Ca şi firma „Seligman & Company”, „Chase National Bank” găsi că în aventurile din America Latină mita e folositoare. Ginerele preşedintelui Machado, José Emilio Obregon y Blanco, fu numit „director adjunct” la sucursala băncii din Havana, cu un salariu anual de 19.000 dolari, la care se mai adăugase un „comision” de 500.000 dolari cu prilejul colectării emiterii titlurilor de stat cubane. „După câte ştim, din punct de vedere comercial el este cu totul nefolositor”, scria James Bruce de la „Chase National Bank” despre Obregon y Blanco, într-o scrisoare adresată unui alt funcţionar al firmei.

Încurajând vânzarea „titlurilor” cubane în Statele Unite, „Chase National Bank” s-a ferit să menţioneze natura despotică a regimului lui Machado şi condiţiile cât se poate de precare ale economiei cubane.

Când prin 1930 nemulţumirea crescândă a maselor cubane ameninţa să pună capăt dictaturii lui Machado, funcţionari din Ministerul de Externe şi de Război ale Statelor Unite, care erau în strânse legături de prietenie cu „Chase National Bank”, îl informară confidenţial pe tiranul cuban că putea să se bizuie pe intervenţia armată

americană la potolirea oricărei răscoale…

În August 1933, Machado, nemaiavând posibilitatea să plătească salariile gangsterilor şi ofiţerilor armatei sale, iar instalarea administraţiei Roosevelt făcând imposibilă intervenţia armată americană, dictatorul a fost răsturnat de o răscoală plină de mânie a poporului cuban. Cum pe capul său se pusese un premiu, Machado a fugit din ţară.

După căderea lui Machado, noul guvern cuban a declarat nule şi ilegale bonurile de stat cubane pe care „Chase National Bank" le vânduse în Statele Unite cu un câştig pentru bancă de aproximativ un milion şi jumătate dolari.

Între anii 1925 şi 1929, „Kuhn, Leob & Company" a vândut pe piaţa americană obligaţii chiliene în valoare de

90.000.000 dolari. Chile, pe vremea aceea, era guvernat de o juntă militară, dar bancherii din Wall Street se fereau să menţioneze cuvintele de „consiliu militar" în prospectul lor pentru obligaţiile chiliene. „Nu e oare mai corect", îi telegrafiau ei agentului lor din Chile, „să ne referim la consiliu ca la un consiliu guvernamental, pe care-l preferăm consiliului militar?" În prospect, firma ajunse la un compromis, intitulând guvernul chilian un „consiliu guvernamental". În 1933, obligaţiile chiliene au fost devalorizate.

Într-un raport publicat în 1934, comisia Senatului pentru afaceri bancare şi monetare constata următoarele cu privire la procedeele folosite în deceniul precedent de concernele bancare americane în materiede lansare a obligaţiunilor străine în Statele Unite:

Lista activităţii băncilor de investiţie, în ce priveşte lansarea garanţiilor străine, este unul din capitolele cele mai scandaloase din istoria investiţiilor bancare americane. Vânzarea acestor emisiuni străine a fost caracterizată prin practici şi abuzuri care violau cele mai elementare principii de etică în materie de afaceri.

Operaţiile prădalnice ale bancherilor americani între 1920 şi 1930 nu s-au mărginit doar la lansarea obligaţiunilor străine. Câştigul cel mai mare a rezultat din tranzacţiile cu acţiuni şi obligaţiuni americane.

Punând în vânzare pe piaţă cantităţi foarte mari de acţiuni a căror valoare fusese foarte umflată sau care nu aveau nicio valoare, tentând pe zeci de mii de americani să-şi investească economiile în speculaţii, dirijând fluctuaţiile pieţei, manipulând în grupuri stocuri de acţiuni, denaturând activul întreprinderilor pe care le promovau şi folosindu-se de o varietate infinită de alte manopere frauduloase, financiarii americani au jefuit averea publică atât de desăvârşit şi pe o scară atât de mare încât jafurile „baronilor tâlhari" din secolul al nouăsprezecelea par nişte fleacuri.

În această privinţă – aşa cum a constatat ulterior comisia Senatului pentru afaceri bancare şi monetare – erau caracteristice maşinaţiile firmei „National City Bank", a doua mare bancă comercială de pe continentul american. Pentru a ocoli legislaţia care restrângea operaţiile de bursă ale băncilor comerciale şi le oprea să negocieze propriile lor acţiuni, „National City Bank" opera printr-o altă bancă, sucursala ei, intitulată, „National City Company". Această societate afiliată, care nu reprezenta în realitate nimic altceva decât o gigantică agenţie de bursă, cu peste 600 de agenţi, era angajată în lansarea diferitelor valori

Printre valorile vândute publicului american de „National City Company" se aflau şi 1.950.000 acţiuni ale firmei „National City Bank", în valoare de peste 600.000.000 dolari. În Septembrie, acţiunile lui „National City Bank" erau cotate la bursă cu 579 dolari bucata, în timp ce valoarea trecută în registre era de 70 dolari bucata.

Din câştigurile fantastice pe care le acumula

„National City Bank”, funcţionarii superiori ai băncii şi ai sucursalei sale şi-au repartizat ei singuri bonificaţii foarte mari prin intermediul a două „fonduri directoriale” speciale. Între anii 1921 şi 1929, suma totală pe care şi-au împărţit-o din aceste „fonduri directoriale” conducătorii superiori ai băncii, a fost de 19.000.000 dolari. Partea personală a lui Charles E. Mitchell, directorul firmei „National City Bank” până în 1929, şi apoi preşedinte al consiliului de administraţie, s-a ridicat la 6.950.539, 83 dolari.

„Situaţia industrială a Statelor Unite este cât se poate de sănătoasă, iar situaţia creditului nostru nu este critică din niciun punct de vedere”, declară Mitchell în toamna anului 1929. Venitul său în acel an depăşea 4.000.000 dolari. Totuşi, aşa cum a explicat mai târziu în faţa unei comisii a Senatului, în 1929 el s-a sustras de la plata impozitului pe venit printr-un şiretlic, şi anume, vânzând soţiei sale numeroasele acţiuni pe care le poseda...

Un alt bancher foarte cunoscut, angajat în tranzacţii financiare ciudate era Albert H. Wiggin, preşedinte al consiliului de administraţie la „Chase National Bank”. Pentru a-şi simplifica negocierile cu acţiunile proprii de la „Chase National Bank”, şi în scopul de a se sustrage de la plata impozitelor pe venit şi succesiune, Wiggin a întemeiat trei societăţi înrudite, numite „Clingston Company Inc.”, „Shermar Corporation” şi „Murlyn”. Ultimele două fuseseră denumite astfel după fetele bancherului. „A fost puţin sentimentalism în toate acestea”, a declarat mai târziu Wiggin. Societăţile lui Wiggin. care reprezentau însă o valoare mai puţin sentimentală, au realizat între anii 1928 – 1932, din negocierea acţiunilor lui „Chase National Bank”, un profit total de peste zece milioane de dolari.

În 1929 existau pe piaţă peste 400 de grupuri

bursiere, care revărsau asupra publicului american valori speculate la maximum şi care jonglau cu preţurile pieţei în aşa fel încât să adune câştiguri uriaşe pentru acei care manevrau în umbră. Un grup caracteristic pentru astfel de operaţii – cel care lucra cu acţiunile firmei „Sinclair Consolidated Oii", organizat de Harry F. Sinclair, cunoscut din afacerea terenurilor de la Teapot Dome, în colaborare cu „Chase Securities Corporation" şi alte concernuri bancare – a adus un câştig de 12.200.109, 41 dolari promotorilor lui, cauzând în acelaşi timp pierderi de zeci de milioane de dolari micilor acţionari.

Publicitate impresionantă în ziare, articole scrise de „experţi financiari", programe de radio şi toate formele posibile de reclamă pentru lansarea în stil mare fură întrebuinţate pentru a convinge publicul american cât de uşor se câştigă bani din acţiuni „sănătoase" şi pentru a stimula o speculaţie mare pe piaţă.

Ca exemplu de metode folosite de agenţii de presă şi consilierii pentru relaţiile cu publicul, angajaţi de către marii jucători de bursă, bancheri şi agenţi de bursă, pentru a lansa vânzarea anumitor valori, poate servi activitatea unui oarecare David M. Lion, printre ai cărui clienţi se numărau concerne ca „Hayden, Stone & Company", „Eastman, Dillon & Company" şi „Sinclair Oil Company".

În cadrul sistemului său de a face reclamă, Lion puse bazele unei organizaţii căreia îi dădu impresionantul nume de „Institutul de cercetări financiare McMahon". „Institutul" se compunea dintr-un singur om, William J. McMahon, un funcţionar al lui Lion, care figura într-un program de radio săptămânal ca „distinsul economist şi preşedinte al Institutului de cercetări financiare McMahon". „Investiţiile sănătoase" recomandate de McMahon în conferinţele sale radiofonice erau, fireşte, acţiunile şi obligaţiunile pe care doreau să le vândă clienţii lui Lion…

Un alt consilier pentru relaţiile cu publicul, A. Newton Plummer, a creat o organizaţie intitulată „Institutul de cercetări economice”, a cărui unică funcţie era să plaseze articole de ziar care făceau reclamă pentru valorile agenţilor de bursă în slujba cărora lucra. Conform dovezilor furnizate mai târziu de deputatul Fiorello LaGuardia din New York comisiei Senatului pentru afaceri bancare şi monetare, printre cei care primiseră cecuri de la Plummer se numărau şi redactori financiari de la *Wall Street Journal*, *New York Times* şi *New York Herald Tribune*...

Agenţia de bursă „Halsey, Stuart & Company” din Chicago, care făcea tranzacţii imobiliare vânzând acţiunile societăţilor de bunuri funciare ale lui Samuel Insull, finanţa un program săptămânal de radio pentru întreaga ţară, oferindu-le ascultătorilor sfaturile „înţelepte” ale „Bătrânului Consilier” cu privire la cele mai bune investiţii pentru economiile lor.

„Bătrânul Consilier” era un profesor de la Universitatea din Chicago. „Fireşte, conferinţele pe care le ţinea îi erau scrise dinainte”, povestea după aceea Harold L. Stuart de la firma „Halsey, Stuart & Company”. „El nu făcea altceva decât să citească ceea ce-i dădeam noi scris”.

„În timp ce agenţii de bursă şi reprezentanţii grupurilor de acţionari tocmeau agenţi de presă care trebuiau să cumpere ziarişti şi vorbitori la radio pentru a face reclamă mărfii lor” – scrie M. R Werner în cartea sa *Oamenii privilegiaţi*, „băncile mai mari foloseau mijloace mai discrete de a-şi lansa emisiunile lor de titluri şi pentru a obţine bunăvoinţa unor personalităţi importante”. „J. P. Morgan & Company” avea ceea ce ziariştii porecliseră „liste de preferaţi”. Indivizilor de pe aceste „liste de preferaţi” li se ofereau acţiuni la o cotă specială mult inferioară valorii de pe piaţă.

Listele, declară Werner, conţineau nume de

politicieni, funcţionari publici, redactori şefi, avocaţi, funcţionari superiori şi directori de bănci, de trusturi, de societăţi de asigurare, de căi ferate şi întreprinderi industriale. Se zvonea că regele George al Angliei, regele Albert al Belgiei şi Mussolini figurau pe „lista de preferaţi" a sucursalelor băncii Morgan din Londra şi Paris, pentru acţiunile societăţii „United Corporation" şi că politicienilor de frunte ai Franţei li se rezervau de asemenea acţiuni din această emisiune, la preţul deosebit de redus la care le cumpărase J, P. Morgan.

Printre personajele influente ale căror nume se aflau pe listele de preferaţi ale marilor întreprinderi bancare, şi care în felul acesta aveau posibilitatea să cumpere acţiuni la cote speciale, se numărau personalităţi ca ministrul Marinei, Charles F. Adams; fostul ministru de Război, Newton D. Baker; John J. Rascob, preşedintele comitetului naţional al partidului democrat şi director al firmelor „E. I. du Pont de Nemours" şi „General Motors"; senatorul William G. McAdoo, fost ministru de Finanţe, William H. Woodin, care va deveni mai târziu ministru al Finanţelor, Myron C. Taylor, preşedintele consiliului de administraţie la „U. S. Steel"; Bernard M. Baruch, speculant la bursă şi financiar şi Edgar Rickard, consilier financiar al lui Herbert Hoover h

Ne putem face o idee asupra sumelor fantastice stoarse publicului american şi date drept „bonificaţii" persoanelor de pe listele de preferaţi ale marilor concerne bancare, din următoarele fapte: când au fost puse pe piaţă acţiunile societăţii „Standard Brands", prin cele 722.600 acţiuni emise cu 10 dolari sub preţul pieţei s-a acordat persoanelor favorizate o bonificaţie de 7.226.000 dolari; prin cele 600.000 acţiuni ale societăţii „United Corporations", împărţite persoanelor de pe listele de preferaţi, cu 24 de dolari sub preţul pieţei, au fost dăruiţi celor puţini şi privilegiaţi 14.000.000 dolari...

„Acordarea unor favoruri pe o scară atât de largă”, preciza în 1934 raportul anchetei Senatului asupra afacerilor bancare, „presupune implicit şi cât se poate de limpede arogarea puterii şi privilegiului. Iar acceptarea include implicit recunoaşterea acestei puteri şi a acestui privilegiu. „Listele de preferaţi”, cu toate gravele lor consecinţe, aruncă o umbră asupra întregii scene financiare”.

În cartea *60 familii americane*, Ferdinand Lundberg scrie:

Prosperitatea care a dus la o speculă ruinătoare şi care s-a prăbuşit în 1929 a fost, de la început până la sfârşit, manevrată de către familiile bogate, pentru interesele lor personale. În fiecare fază a jocului cele mai bogate, cele mai respectabile, mai oficiale şi mal influente persoane au fost cele care au iniţiat vânzarea acţiunilor la un preţ nefiresc unu! public înşelat.

Când a venit în cele din urmă prăbuşirea pieţei, operaţiile fără limită de prădalnice ale bancherilor şi marilor oameni de afaceri, din timpul anilor de „avânt economic”, au costat poporul american o sumă evaluată între 25 şi 30 miliarde de dolari. Aceste operaţii, în afară de faptul că au adus ruina financiară a milioane de americani, au deschis drumul anilor de şomaj în masă, mizerie şi suferinţe nespuse, pentru întreaga ţară, în timpul marii crize economice.[37]

În ciuda numărului enorm de mărturii culese de către comisiile Senatului care au anchetat mai târziu manoperele comise de financiarii americani în timpul anilor de avânt economic, niciunul din principalii vinovaţi n-a fost trimis la închisoare pentru crimele pe care ţara le-a plătit cu un preţ atât de înspăimântător.

Totuşi, tribunalele americane nu erau complet lipsite

37 După ce i-a expirat legislatura, Calvin Coolidge a fost şi el trecut pe lista de preferaţi a lui J. P, Morgan & Comp. (N. A.).

de activitate în acea epocă.

3. „TICĂLOŞII DE ANARHIŞTI”.

Cazul Sacco şi Vanzetti s-a petrecut în perioada guvernărilor Harding şi Coolidge. El a început prin arestarea, la 5 Mai 1920, a celor doi muncitori italieni, şi s-a sfârşit după şapte ani, trei luni şi optsprezece zile, la 23 August 1927, când amândoi au fost executaţi.

După cum s-a exprimat Felix Frankfurter de la Universitatea Harvard, „acesta nu a fost un caz obişnuit de tâlhărie şi asasinat”; „aici era vorba de mai mult... decât de vieţile a doi oameni”.

Chiar înainte ca acest caz să fi ajuns la tragicul său deznodământ, el devenise o prismă prin care se răsfrângeau toate culorile – întunecate sau strălucitoare – ale elementelor sociale care intraseră într-un înverşunat antagonism, în lumea postbelică.

Nicola Sacco era – pe vremea când a fost arestat – un imigrant italian în vârstă de douăzeci şi nouă de ani, cizmar priceput, devotat familiei sale şi mare iubitor al naturii. Michael Kelley, proprietarul fabricii în care lucra Sacco, îl descria ca „un om care se duce la 4 dimineaţa în grădină, iar la ora 7 la fabrică, apoi după cină din nou în grădină până la 9 sau 10 seara, cărând apă şi cultivând zarzavaturi peste nevoile lui; prisosul mi-l aducea mie ca să-l împart săracilor”.

Bartolomeo Vanzetti era un imigrant italian în vârstă de treizeci şi doi de ani, muncitor ambulant şi mic negustor de peşte, un autodidact care citise foarte mult şi se interesa de literatură, istorie şi filosofie. Printre autorii lui preferaţi erau Gorki, Marx, Renan. Darwin, Zola, Hugo, Tolstoi.

Amândoi luaseră parte activă la greve şi alte lupte muncitoreşti. Erau prieteni buni.

Arestaţi în vremea când raziile lui Palmer ajunseseră la culmea freneziei, Vanzetti a fost acuzat de complicitate

la două crime şi Sacco la una. Vanzetti a fost acuzat de participare la o tentativă nereuşită de a fura banii pentru salarii ai societăţii „L. Q. White Shoe" din Bridgewater, Massachusetts; şi împreună cu Sacco el a fost acuzat de a fi participat la furtul unor bani destinaţi salariilor la fabrica „Stater and Norrill Shoe" din South Braintrée, Massachusetts, cu prilejul căruia nişte tâlhari i-au împuşcat şi ucis pe casierul Frederick Parmenter şi pe paznicul Alessandro Berardellih

Din primul moment, Ministrul Justiţiei a acordat un interes deosebit cazului. Nu numai că numele lui Sacco şi Vanzetti erau înscrise pe lista „radicalilor periculoşi", listă care fusese întocmită de Serviciul de informaţii generale al lui J. Edgard Hoover din Biroul de Investigaţii, dar mai important era faptul că amândoi arătaseră o curiozitate supărătoare în privinţa morţii ciudate a lui Andrea Salsedo, un tipograf italian. Acesta, după ce fusese ţinut închis ilegal timp de opt săptămâni şi torturat de agenţii Ministerului Justiţiei în clădirea „Park Row" din New York se aruncase, în noaptea de 3 Mâi 1920, de la o fereastră a etajului al paisprezecelea.

Interesul deosebit al Ministerului Justiţiei pentru soarta lui Sacco şi Vanzetti a fos dezvăluit mai târziu de Fred J. Weygand, unul din agenţii federali căruia i se repartizase acest caz şi care a declarat într-o depoziţie prestată sub jurământ:

Sunt şi am fost totdeauna pe de-a-ntregul convins – şi cred că aceasta a fost şi părerea agenţilor din Boston ai Ministerului Justiţiei care au cunoscut problema – că oamenii aceştia (Sacco şi Vanzetti) n-au avut absolut nimic de a face cu asasinatele de la Braintrée, iar condamnarea lor este rezultatul unei colaborări între agenţii din Boston ai Ministerului Justiţiei şi procurorul districtual.[38]

38 In ciuda dorinţei arzătoare a autorităţilor de a atribui ambele crime aceleiaşi „bande", Sacco avea un alibi convingător pentru a se apăra

Felix Frankfurter a scris în cartea sa *Cazul Sacco şi Vanzetti* că „au fost date la iveală fapte care nu au fost dezminţite de acuzare şi care au dovedit că învinuirea de asasinat adusă lui Sacco şi Vanzetti făcea parte din încercările secrete ale procurorului districtual şi ale agenţilor Ministerului Justiţiei pentru a curăţa ţara de aceşti italieni, din cauză că erau roşii”.

La 22 Iunie 1920, Vanzetti a fost judecat de Curtea Superioară din Plymouth, Massachusetts, fiind acuzat de atac cu intenţia de jaf şi de atac cu tentativă de omor, în legătură cu crima de la Bridgewater. Prezida judecătorul Webster Thayer, din Worcester, un om în vârstă, cu faţa zbârcită. Acuzarea era susţinută de procurorul districtual Frederick G. Katzmann.

În ciuda mărturiilor depuse de peste douăzeci de martori, care arătau că acuzatul se afla în timpul crimei la distanţă de mai multe mile de Brindgewater, Vanzetti fu găsit vinovat – amândouă învinuirile fiind socotite întemeiate – şi condamnat de judecătorul Thayer la o pedeapsă de la 12 la 15 ani închisoare.

Dovezile în baza cărora a fost condamnat Vanzetti au fost astfel apreciate de Felix Frankfurter:

Dovezile pentru identificarea lui Vanzetti în afacerea de la Bridgewater se întemeiau pe fleacuri, care au culminat prin mărturia unui mic vânzător de ziare. Acesta, refugiindu-se în timpul împuşcăturilor îndărătul unei cabine telefonice, a aruncat o privire asupra criminalului şi „şi-a dat seama din felul în care fugea că era un străin”. Vanzetti era străin, deci bineînţeles, Vanzetti era criminalul.

Judecătorul Thayer prezentă juriului cazul, însoţindu-l de următoarele comentarii: „Omul acesta, cu toate că se

---

împotriva acuzării de a fi comis crima dela Bridgewater(în timpul când se petrecuse crima, el se afla la locul de muncă în fabrica de încălţăminte „3 K“ din Stoughton) (N. A.).

poate să nu fi comis în realitate crima care i se atribuie, este totuşi vinovat din punct de vedere moral, pentru că este duşmanul instituţiilor noastre existente”. Scurt timp după proces, textul complet al prezentării tendenţioase făcute de judecător nu a mai putut fi găsit, deoarece 15 pagini din dosarul curţii dispăruseră în chip misterios, fără să mai fie vreodată găsite1.[39]

Ministerul public putea acum, profitând de faptul că unul dintre acuzaţi era un individ care mai avea la activul său o condamnare, să susţină că Sacco şi Vanzetti au fost daţi în judecată sub acuzaţia de a-i fi ucis pe Alessandro Berardelli şi Frederick Parmenter, în timpul atacului de la South Braintrée.

Procesul lui Sacco şi Vanzetti a început la 31 Mai 1921; şi de astă dată prezida tot judecătorul Thayer, iar acuzarea era susţinută de procurorul Katzmann.

Procesul a avut loc la tribunalul districtual din Norfolk, la Dedham, Massachusetts, o suburbană a oraşului Boston locuită de marii bogătaşi. Ca şi restul ţării, Dedhamul era contaminat încă de isteria postbelică împotriva roşilor. Curtea din Dedham se afla sub o puternică pază poliţienească şi chiar ziariştii erau percheziţionaţi la intrarea în sala de şedinţe pentru a se vedea dacă nu au ascunse arme.

După relatările lui G. Louis Joughin şi Edmund M. Morgan, în studiul lor amănunţit asupra acestui caz şi intitulat *Moştenirea lui Sacco şi Vanzetti*:

acuzaţii au fost judecaţi de un juriu ales dintr-o colectivitate şi un mediu care, prin concepţia lui socială, era incapabil să discute vreo problemă ce dezlănţuia patimile lui isterice. Verdictul trebuia deci, în mod

39 In vara anului 1928, fostul puşcăriaş Frank Silva a recunoscut în tr’o mărturie scrisă, că el, împreună cu alţi câţiva bandiţi înarmaţi, a pus la cale crima delà Bridgewater. Mărturia lui Silva a fost publicată, împreună cu alte dovezi care o confirmau, în numărul din 31 Octombrie 1928 al revistei Outlook and Independent (N. A.).

inevitabil, să poarte stigmatul acestui juriu. O societate bolnavă ia hotărâri bolnave.

La începutul procesului, un prieten al primului jurat Harry H. Ripley i-a spus acestuia că i se pare neverosimil ca cei doi să fi jefuit în plină zi o fabrică în care unul din ei lucrase şi era bine cunoscut. „Dă-i dracului”, răspunse primul jurat, „ar trebui să fie spânzuraţi în orice caz!”

Unul din „martorii oculari” cei mai importanţi ai Ministerului public, care declarase că i-a văzut pe Sacco şi pe Vanzetti fugind de la locul crimei în automobilul bandiţilor, era un individ care figura cu numele Carlos E. Goodridge. De fapt, numele era o poreclă. Martorul „Goodridge” era un fost puşcăriaş, escroc şi sperjur dovedit, care stătuse de două ori la închisoare pentru hoţie, fiind implicat într-un proces de incendiere şi tentativă de fraudă în dauna unei societăţi de asigurare; în epoca în care depunea ca martor, fugise din New York fiind acuzat de furt. Când avocatul apărării a încercat să conteste valabilitatea mărturiilor lui „Goodridge”, întrebându-l dacă are vreun cazier criminal, procurorul districtual Katzmann s-a opus acestei întrebări. Judecătorul Thayer a fost numaidecât de acord cu obiecţia procurorului.

Interpretul tribunalului în acest proces era un individ numit Joseph Ross. Acesta se afla în relaţii de strânsă prietenie cu procurorul districtual Katzmann şi cu judecătorul Thayer, după care îşi botezase fiul cu numele de Webster Thayer Ross. Vanzetti a protestat în repetate rânduri în timpul procesului, spunând că traducerile lui Ross erau în mod voit favorabile acuzării. Judecătorul Thayer a respins protestele lui Vanzetti. Puţin după proces, Ross a fost închis pentru că, într-un alt proces, încercase să mituiască un judecător.

Printre agenţii Ministerului Justiţiei care-i anchetaseră pe Sacco şi Vanzetti şi care puseseră la

dispoziţia acuzării informaţii asupra lor se afla un agent numit Shaughnessy. Ulterior, Shaughnessy a fost arestat pentru tâlhărie la drumul mare şi condamnat la doisprezece ani închisoare.

Unul din principalii funcţionari publici care s-au ocupat cu acest caz a fost procurorul general Arthur K. Reading; el a reprezentat statul la câteva audieri ce au urmat procesului şi a fost în strâns contact cu guvernatorul Allan T. Fuller. În 1928, Reading a fost acuzat că a şantajat cu 25.000 dolari un concern unde trebuia să facă o anchetă. El a fost pus sub acuzare de Camera statului Massachusetts şi a trebuit să-şi dea demisia, iar ulterior a fost scos din barou.

Încă din prima zi, procesul a fost dominat de prejudecăţi îndârjite. Americanii de origine italiană care depuneau ca martori ai apărării erau brutalizaţi de acuzare şi ridiculizaţi pentru că nu cunoşteau bine limba engleză – aşa cum era cazul chiar cu Sacco şi Vanzetti. Intervenţiile avocatului apărării în faţa unor astfel de procedee erau invariabil respinse de către judecătorul Thayer. Iată ce spune Felix Frankfurter:

Exploatând sistematic faptul că acuzaţii erau de origine străină şi nu cunoşteau bine limba engleză, că vederile lor sociale nu se bucurau de popularitate şi că erau împotriva războiului, procurorul districtual a dezlănţult împotriva lor un potop de pasiuni politice şi de Isterii naţionaliste; iar judecătorul a fost de acord – aproape că-ţi vine să scrii că el a încurajat acest procedeu.

Atât în interiorul, cât şi în afara sălii de şedinţe, judecătorul Thayer nu încerca să-şi ascundă duşmănia sa faţă de acuzaţi. El îi trata pe Sacco şi Vanzetti cu un dispreţ vădit şi-i hărţuia la orice ocazie pe avocaţii apărării.

George U. Crooker, un cunoscut al judecătorului Thayer de la clubul Universităţii din Boston, cu care

judecătorul discutase în câteva rânduri cazul, a mărturisit mai târziu:

Din cuvintele şi purtarea lui mi-a dat a înţelege că trebuia să-i condamne pe aceşti oameni pentru că erau „roşii”. Îmi amintesc că în esenţă, judecătorul Thayer mi-a spus că trebuie să ne unim şi să ne apărăm împotriva anarhiştilor şi a „roşilor”.

La 14 Iulie 1921, după ce judecătorul Thayer a dat citire în faţa juraţilor unui act de acuzare vădit tendenţios, Sacco şi Vanzetti au fost găsiţi vinovaţi de asasinat.

În anul care se scursese de la arestarea lui Sacco şi a lui Vanzetti, o parte din ce în ce mai mare a mişcării muncitoreşti şi progresiste din Statele Unite se unise pentru apărarea celor doi muncitori italieni. Datorită comitetului pentru apărarea lui Sacco şi Vanzetti – care coordona campania ziariştilor de stânga, ca Art Shields, care demascau diferitele aspecte ale acestei afaceri – şi apărătorilor pasionaţi ai libertăţilor cetăţeneşti, ca Elizabeth Gurley Flynn, Ella Reeve Bloor, Carlo Tresca şi Fred Biedenkapp, care se adresaseră mulţimii la meetingurile organizate în toate statele, a luat naştere o mişcare pe scară naţională pentru eliberarea celor doi bărbaţi.

Iar după ce a fost dat verdictul de vinovăţie, cazul Sacco şi Vanzetti a devenit un caz celebru în toată lumea.

În lunile următoare s-au ţinut în toate părţile Europei întruniri de protest în masă. Zeci de mii de bărbaţi, şi femei au demonstrat în faţa legaţiilor americane. Scriitori renumiţi, oameni de ştiinţă, oameni de stat şi filosofi, jurişti şi conducători ai muncitorimii din toate continentele s-au unit într-o campanie mondială pentru a salva vieţile lui Sacco şi Vanzetti.

„Se pare că în întreaga Europă”, ironiza *New York Times*, „diferiţii confraţi ai bolşevicilor urlă împotriva unei nedreptăţi imaginare”…

Între Iulie 1921 şi Octombrie 1924, apărătorul lui Sacco şi Vanzetti a înaintat judecătorului Thayer o serie de cereri pentru revizuirea procesului în baza descoperirii unor noi dovezi care arătau conivenţa dintre procuror şi martorii oficiali şi a declaraţiilor făcute de martorii acuzării care recunoşteau că depoziţiile fuseseră falsificate. Cererile erau însoţite de o documentaţie voluminoasă, de sute de pagini, cuprinzând mărturii depuse sub jurământ care arătau nevinovăţia lui Sacco şi Vanzetti.

La 1 Octombrie 1924, judecătorul Thayer a respins toate cererile.

În luna următoare, judecătorul Thayer spunea cu mândrie profesorului James P. Richardson, de la Dartmouth College: „Ai văzut ce am făcut zilele trecute cu ticăloşii ăştia de anarhişti! Cred că asta o să-i potolească pentru câtva timp... N-au decât să se ducă la Curtea Supremă; o să vadă ei ce o să obţină acolo!”

Curtea Supremă de Justiţie din Massachusetts hotărî: „Obiecţiile se resping. Verdictul rămâne în picioare”.

La 18 Noiembrie 1925 a intervenit o nouă întorsătură senzaţională în cazul Sacco-Vanzetti. În ziua aceea i-a fost predat lui Sacco un bilet semnat din partea unui alt deţinut din închisoarea Dedham: Celestino F. Madeiros, un tânăr criminal portughez, care era condamnat la moarte pentru că ucisese un casier în timpul jefuirii unei bănci. În bilet Madeiros scria: „Mărturisesc că am participat la crima de la societatea South Braintrée Shoe. Sacco şi Vanzetti n-au participat la această crimă”.

Cu puţin înainte de această mărturisire, Celestino Madeiros făcuse apel împotriva condamnării sale pentru asasinat şi exista posibilitatea să nu fie executat. În ciuda acestui fapt, Madeiros recunoscuse că participase la crima din South Braintrée. „Am văzut-o pe soţia lui Sacco venind aici cu copilaşii”, explica Madeiros, „şi mi-a părut rău de

copilaşi”…

Sacco a înmânat mărturisirea lui Madeiros lui Williams G. Thompson, un distins avocat din Boston, care devenise la sfârşitul anului 1924 apărătorul principal în procesul Sacco şi Vanzetti, înlocuindu-l pe cunoscutul avocat al sindicatelor Fred Moore. Thompson începu imediat o cercetare minuţioasă a tuturor faptelor în legătură cu mărturisirea lui Madeiros. În săptămânile următoare Thompson scoase la iveală numeroase fapte care confirmau mărturisirea lui Madeiros, cum că el împreună cu alţi membri ai cunoscutei bande Morelli din Providence, Rhode Island, pusese la cale crima şi comisese asasinatele de la South Braintrée.

La 26 Mai 1926, Thompson supuse rezultatele descoperirilor sale judecătorului Thayer, cerând revizuirea procesului.

Cinci luni mai târziu, printr-o hotărâre care cuprindea cincizeci şi cinci de pagini, judecătorul Thayer respinse cererea. Profesorul Frankfurter scria următoarele cu privire la hotărârea atât de prolixă a judecătorului Thayer:

…trebuie să afirm cu regret, dar fără cea mai mică teamă de a fi dezaprobat, că, din fericire, avizul judecătorului Thayer este în mod cert unic în timpurile moderne în ceea ce priveşte contradicţiile dintre probele dosarului şi avizul dat. Hotărârea sa cuprinzând 25.000 cuvinte nu poate fi descrisă exact decât ca un talmeş-balmeş de citate greşite, interpretări false, suprimări şi mutilări.

Curtea Supremă de Justiţie din Massaehusetts confirmă decizia lui Thayer.

La 9 Aprilie 1927, după şapte ani de închisoare, Sacco şi Vanzetti fură aduşi în faţa judecătorului Thayer pentru a se pronunţa sentinţa.

„Puteţi să invocaţi un motiv împotriva condamnării

voastre la moarte”? întrebă grefierul Curţii.

„Da, domnule”, zise Sacco. „N-am cunoscut, n-am auzit şi n-am citit niciodată în istorie despre ceva atât de crud ca această curte”.

Veni şi rândul lui Vanzetti. „Niciun grai omenesc nu poate reda”, spuse el judecătorului Thayer, „suferinţele noastre în aceşti şapte ani şi cu toate acestea vedeţi că stau în faţa dumneavoastră fără să tremur, fără să pălesc – vedeţi că vă privesc drept în ochi fără să roşesc, fără să-mi fie ruşine sau frică”.

În concluzie, Vanzetii adăugă:

Atâta am da spus, n-aş dori nici măcar unui câine sau unui şarpe, nici celei mai josnice şi mai nenorocite făpturi de pe pământ – n-aş dori nimănui să sufere ce-am suferit eu pentru fapte de care nu sunt vinovat. Convingerea mea, însă, este că am suferit pentru lucruri de care sunt totuşi vinovat. Sufăr pentru că am fost italian şi sunt într-adevăr italian. Am suferit pentru familia mea şi pentru cei ce-mi sunt dragi, mai mult decât pentru mine însumi; dar ¿uiu atât de convins că am dreptate, încât dacă m-aţi putea executa de două ori. iar eu aş putea să mă nasc din nou de două ori, aş lua-o de la început şi aş face ceea ce am făcut până acum. Am terminat. Mulţumesc.

Judecătorul Thayer îi condamnă pe Sacco şi Vanzelti la moarte, urmând să fie executaţi pe scaunul electric la 10 Iulie 1927.

Când Thayer ieşi grăbit din sala de şedinţe, întâlni un grup de reporteri. „Ei, băieţi, cum a fost”, îi întrebă el. Ziariştii rămaseră tăcuţi. „Băieţi”, le spuse judecătorul, „ştiţi că am fost deseori bun cu voi. Vedeţi ce puteţi să faceţi acum pentru mine”.

Data fixată pentru execuţia celor doi a fost mai întâi amânată pentru 10 August şi apoi pentru 22 August; în timpul celor patru luni şi jumătate care au urmat, la Departamentul de Stat ai Statelor Unite şi în Capitala

statului Massachusetts curgeau din toate părţile lumii, într-o avalanşă tot mai mare, protestele împotriva sentinţei şi cererile de graţiere către puterea executivă. La Paris, Madrid şi México, la Londra şi Havana, la Basel şi Buenos Aires şi într-o mulţime de alte oraşe din toate ţările au avut loc mari demonstraţii de masse. Muncitorii din Danemarca, Australia, Africa de Sud, din întreaga Americă Centrală şi de Sud au declarat greve de protest. Albert Einstein, Romain Rolland, Martin Andersen Nexo, George Bernard Shaw, John Galsworthy şi multe alte personalităţi de renume mondial şi-au unit glasurile lor cu acela al milioanelor de oameni, cerând cu înflăcărare graţierea.

Dar, aşa cum a arătat mai târziu Robert Lincoln O-Brien, proprietarul milionar al ziarelor *Boston Herald* şi *Boston*

Traveller, într-un document publicat în tiraj cu circulaţia restrânsă şi intitulat: *Legăturile mele personale cu cazul Sacco-Vanzetti*: „În momentul acela echilibrul ordinii cerea execuţia lui Sacco şi Vanzetti”…

„Dacă ne-am afla în Sud”, îi spunea în primele zile ale lunii August un ziarist din Boston scriitorului Michael Gold, reporterul ziarului *Daily Worker*, „gloata cetăţenilor „respectabili” ar fi luat cu asalt închisoarea din Charlestown şi i-ar fi linşat pe cei doi muncitori italieni”.

La 3 August, guvernatorul Fuller respinse cererea de graţiere înaintată de Vanzetti. Patru zile mai târziu, un comitet consultativ special, care fusese numit de guvernatorul Fuller pentru a studia cazul, raporta că judecarea lui Sacco şi Vanzetti s-a făcut „în mod corect”, că nu există nicio dovadă ulterioară care să îndreptăţească revizuirea procesului şi că „membrii comitetului aveau convingerea, lipsită de orice posibilitate de îndoială, că Sacco şi Vanzetti erau vinovaţi de asasinat…”[40]

---

40 Comitetul consultaiiv se compunea din A. Lawrence Lowell, preşedintele Universităţii Harvard; Samuel W. Stratton, preşedintele

Pe măsură ce se apropia ziua teribilă a execuţiei, o încordare aproape insuportabilă cuprindea ţara. De la un capăt la celălalt al ei se ţineau adunări de protest şi mai în fiecare stat aveau loc greve de protest. Penitenciarul din Charlestown, unde erau deţinuţi Sacco şi Vanzetti, era înţesat de mitraliere, înconjurat şi păzit zi şi noapte de peste 700 de poliţişti municipali şi federali, înarmaţi până în dinţi. În faţa clădirilor administrative din principalele oraşe erau postaţi agenţi care aveau ordin întâi să tragă şi apoi să pună întrebări, în caz că s-ar isca tulburări. La Washington fură mobilizate detaşamente ale armatei spre a fi gata „pentru apărarea Capitoliului".

Cu puţin înaintea datei fixate pentru execuţia pe scaunul electric, Vanzetti îi spuse lui Philip Duffield Strong, de la ziarul *American Newspaper Alliance*: „Dacă n-ar fi fost toate acestea, aş fi continuat să trăiesc printre oameni care mă dispreţuesc. Aş fi murit neştiut de nimeni, necunoscut. Aceasta e cariera noastră şi triumful nostru. Niciodată în viaţa noastră n-am fi nădăjduit să putem face atâta pentru toleranţă, pentru dreptate, pentru înţelegerea între oameni, cât facem acum datorită unui accident".

„Cuvintele noastre – vieţile noastre – durerile noastre

Institutului de Tehnologie din Massachusetts, şi Robert Grant, un judecător pensionar. Activitatea comisiei, care era cunoscută în mod obişnuit sub numele de Comisia Lowell, a fost în întregime dominată de bogatul şi dictatorialul preşedinte al Universităţii Harvard. „El era considerat pretutindeni", scriau Joughin şi Morgan în Moştenirea lui Sacco şi Vanzetti, ca tipul perfect de snob din Noua Anglie, dominat de sentimentul că „noblesse oblige"... Una din „prejudecăţile lui secrete", adaugă aceşti autori, „antipatia pentru evrei", se întăreşte tot mai mult pe măsură ce profesorul FrankfuHer publică, cu trecerea anilor, o seric de documente particulare. Joughin şi Morgan vor să tragă concluzia că această prejudecată secretă poate să-l fi influenţat pe Lowell atunci când a trebuit să ia în consideraţie desvăluirile profesorului Frankfurter. In orice caz, ca şi ceilalţi membri ai tagmei sale, Lowell nu simţea decât duşmănie crudă faţă de Sacco şi Vanzetti şi a avut grijă ca activitatea comisiei să fie net împotriva acestora, delà început până la sfârşit (N. A.)

– nu valorează nimic! Ni se ia viaţa – vieţile unui cizmar bun şi a unui sărman negustor ambulant de peşte – iată totul!”

„Clipa la care vă gândiţi ne aparţine însă – această agonie finală este triumful nostru!”

La 23 August 1927, cazul care începuse la Plymouth Massachusetts – acolo unde pelerinii puritani întemeiaseră primele aşezări permanente ale europenilor din Noua Anglie – a luat sfârşit în penitenciarul din Charlestown, lângă Bunker Hill, acolo unde se dăduse prima mare bătălie a revoluţiei americane. La câteva minute după miezul nopţii, luminile închisorii pâlpâiră şi se întunecară, atunci când Nicola Sacco şi Bartolomeo Vanzetti fură ucişi pe scaunul electric.

Când în ţară se răspândi ca fulgerul ştirea morţii lui Sacco şi Vanzetti, bărbaţii şi femeile care se adunaseră în toate oraşele în speranţa imposibilă a unei amânări de ultimă clipă plângeau sfâşietor pe străzi. Iată cum descria *New York World* scena din „Union Sqaure”, unde se strânsese o mare mulţime:

Mulţimea răspunse printr-un puternic hohot de plâns. Mai multe femei leşinară. Altele căzură zdrobite de emoţie, la marginea trotoarului, cu capetele îngropate în mâini. Bărbaţii plângeau – sprijinindu-se unul pe umărul celuilalt. Pe stradă se produse o mişcare bruscă spre partea de răsărit a pieţii „Union Square”. Bărbaţii începură să alerge încolo şi încoace fără ţintă, turnându-şi hainele şi-pălăriile de paie, iar femeile îşi sfâşiau de durere hainele.

În Franţa, la câteva ore după execuţie, celebrul romancier Romain Rolland scria: „Nu sunt american, dar iubesc America. Şi acuz de înaltă trădare faţă de America pe acei care în văzul lumii întregi au pătat-o cu această crimă judiciară”.

Patru zile mai târziu, la 27 August 1927, se putea citi într-un editorial al ziarului *Boston Herald*:

Să ne reîntoarcem la afacerile şi la preocupările obişnuite ale vieţii, plini de încredere că oamenii legii şi-au făcut datoria cu obiectivitate şi dreptate... Să mergem înainte, fiecare cu răspunderile noastre, luând din n-au hocarirea de a menţine actuala noastră formă de guvernământ şi orânduirea socială existentă.

Editorialul ziarului *Herald* se intitula „înapoi la normal".

Capitolul VII

SFÂRŞITUL UNEI EPOCI

! DEZASTRUL

La 2 August 1927, preşedintele Calvin Coolidge făcu naţiunii faimoasa sa declaraţie categorică: „M-am hotărât să nu candidez la preşedinţie în 1928".

Spre consternarea lui Coolidge, partidul republican fu de acord cu hotărârea lui \ În Iunie următor, în căldura înăbuşitoare din Kansas City, delegaţii la conferinţa naţională a partidului republican, plictisiţi şi transpiraţi, îl aleseră din primul scrutin pe Herbert Clark Hoover în calitate de candidat al lor la preşedinţie. Fostul ministru al Comerţului fu ales preşedinte la 6 Noiembrie 1928.

După părerea scriitorului H.L. Mencken, care nu ţinea[41]

41 Descriind reacţia preşedintelui Coolidge atunci când conferinţa naţională a partidului republican nu făcuse nicio încercare de a-1 propune pentru a doua legislatură, Irwin H. („Ike") Hoover, maestrul de ceremonii la Casa Albă, scria în memoriile sale:

„La Casa Albă domnea consternare... Preşedintele părăsi în curând biroul prezidenţial. El se întoarse la Casa Albă vizibil abătut. Era schimbat...

Se svârli pe pat şi zăcu acolo vreme îndelungată. El nu prânzi şi numai după faptul că medicul ieşi de câteva ori ca să se intereseze, la sugestia preşedintelui, despre activitatea conferinţei, s'a putut constata starea lui de spirit. El a continuat să rămână în camera sa în tot restul zilei şi nopţii, stând acolo până a doua zi (luni dimineaţa la ora unsprezece). Chiar atunci era alt om decât preşedintele pe care îl cunoscuserăm. In aceeaşi noapte plecă spre Wisconsîn". (N. A.).

seama de mituri, Hoover era pur şi simplu un „Coolidge gras”. William Allen White îl caracteriza pe Hoover ca pe „o maşină de calculat”. Ferdinand Lundberg l-a descris ca pe „un fost vânzător de acţiuni miniere dubioase, căruia înainte de război un tribunal englez îi dăduse un blam public pentru rolul pe care-l jucase într-o escrocherie de bursă”.

Cu toate că fiecare din aceste caracterizări conţinea un adevăr de necontestat, niciuna din ele nu dădea imaginea întreagă a celui de al treizecilea preşedinte al Statelor Unite.

Hoover era un om mai mare decât taciturnul său predecesor – nu numai în ce priveşte proporţiile sale fizice… În timp ce Coodlige se înclina directivelor Wall Streetului, ascultător şi respectuos ca un funcţionar recunoscător, Hoover, în situaţia lui de milionar, se mişca la largul său, pe picior de egalitate cu magnaţii renumiţi, fiind de fapt el însuşi socotit ca o figură marcantă în cercurile marii finanţe.

Iată ce observase *Wall Street Jourr Ml*, după ce Hoover fusese desemnat candidat al partidului republican:

Niciodată mai înainte, aici sau în altă parte, n-a existat un guvern mai strâns legat de interesele oamenilor de afaceri. Fără îndoială că Hoover va fi un preşedinte dinamic în materie de afaceri. El va fi primul preşedinte al ţării care se va îngriji şi de afaceri, independent de problemele politice…

Hoover va servi poporul servindu-i pe oamenii de afaceri…

Un astfel de om de stat, deşi era preocupat în mare măsură de statisticile în legătură cu afacerile, de graficele comerciale precise şi de cotele acţiunilor la bursă, nu trebuia să fie socotit doar o „maşină de calculat”, un mecanism dedicat în întregime subterfugiilor folosite pentru propria lui îmbogăţire.

Talentele de afacerist ale lui Hoover nu se limitau doar la sfera aventurilor miniere dubioase. Niciun preşedinte înaintea lui nu fusese atât de înzestrat în ce priveşte arta de a-şi face singur reclamă. Cu toate că nu strălucise niciodată în profesia lui de inginer şi că-şi agonisise averea organizând societăţi pe acţiuni pentru exploatarea concesiunilor aurului, lemnului, minereurilor etc. din Rusia ţaristă, Australia, China şi alte ţări, Hoover s-a prezentat în faţa publicului american drept „marele inginer". Deşi a folosit sistematic livrările de alimente ca o armă politică pentru a sprijini regimurile teroriste reacţionare şi pentru a înăbuşi revoluţiile democratice din Europa postbelică, Hoover era cunoscut în Statele Unite ca „marele umanitarist". Şi, în ciuda faptului că îl preocupau numai chestiuni de afaceri şi acumularea de bogăţii, milioane de americani fuseseră învăţaţi să-l considere pe Hoover ca „marele idealist".

Aşa cum au scris Drew Parson şi Robert S. Allen în cartea lor *Caruselul din Washington*: Pentru a face din Hoover un „supraom", „un mare preşedinte", au fost invocate toate artificiile posibile, toate noile expediente cunoscute sau putând fi născocite de agenţii de publicitate îndemânatici...[42]

Odată cu instalarea lui Hoover la Casa Albă, cursurile bursei de acţiuni înregistrară din nou urcări fabuloase şi o

---

42 Înainte de numirea sa, în 1917, ca conducător a! Administraţiei de ajutorare, Herbert Hoover trăise în străinătate timp de douăzeci de ani, venind rareori în Statele Unite.

Herbert Hoover a părăsii în primăvara anului 1897 San Francisco, la vârsta de 22 ani, plecând să-şi încerce norocul pe terenurile aurifere din Australia de Vest. Ca reprezentant al unor proprietari englezi de mine de aur în Australia, tânărul Hoover şi-a câştigat curând reputaţia — aşa cum scrie Rose Wilder Lane în Cariera lui Herbert Hoover — „unui om aspru şi neîndurător... a cărui neomenie era cunoscută dela Perth până în cele mai îndepărtate colţuri din interiorul ţării".

mulţime de noi întreprinderi luară fiinţă. În Ianuarie 1929 fură lansate pe piaţă acţiuni noi în valoare de peste un miliard de dolari.

În orice oraş mai mare din ţară, birourile agenţilor de bursă erau asaltate de cumpărători avizi, care stăteau parcă hipnotizaţi, cu ochii aţintiţi asupra ecranelor luminoase pe care defila procesiunea grăbită a simbolurilor şi numerelor prin care se înregistrau cotele mereu crescânde de la bursa din New York.

„Noi, americanii", spunea Herbert Hoover, „suntem mai aproape de triumful final asupra sărăciei decât oricând în istoria vreunei ţări... lumea de azi are perspectivele celei mai mari ere de expansiune comercială din istorie". Preşedintele declara în cuvântarea sa inaugurală că „Statele Unite au atins cel mai înalt nivel de bunăstare ce a existat vreodată în istoria lumii. În nicio altă ţară veniturile nu sunt mai sigure".

Peste opt luni, America era strivită de cea mai catastrofală criză economică din întreaga istorie.

În ultima săptămână din Octombrie 1929 începură

In primii ani de după 1900, acţionând ca agent al diferitelor concerne miniere şi grupuri financiare britanice, Hoover a devenit bine cunoscut pentru îndemânarea sa de a organiza şi lansa societăţi pe acţiuni pentru exploatarea resurselor regiunilor coloniale înapoiate. In 1910, Hcover avea el însuşi mari participaţii la un număr de astfel de întreprinderi pe acţiuni, printre care 11 societăţi petrolifere din Rusia ţaristă. Cam în acelaş timp, Hoover deveni asociatul multimilionarului britanic Leslie Urquart în trei societăţi forestiere şi de minereuri în Urali şi Siberia; şi puţin după aceea, în societatea „Ruso-Asiatic Corporation", înfiinţată de către Urquart şi care a obţinut din partea regimului ţarist concesiuni a căror valoare totală fusese evaluată la 1 miliard de dolari.

La sfârşitul anului 1914, având concursul financiarului belgian Emile Francqui cu care fusese asociat la societatea „Chinese Engineering and Mining", Hoover a devenit preşedintele Comisiei de ajutorare a Belgiei. Hoover a folosit acest post ca o trambulină pentru poziţia mult mai importantă de conducător al Administraţiei de ajutorare (N. A.).

prăbuşirile la bursă.

În săptămânile precedente, cursurile Bursei avuseseră tendinţa continuă de scădere, fără să producă însă prea multă îngrijorare: specula „à la hausse" provocase unele scăderi ale cotelor, dar apoi avuseseră loc din nou urcări spectaculoase şi câştiguri şi mai mari pentru cei ce manipulau pachetele de acţiuni ale diferitelor grupuri. Totuşi, pe la mijlocul lunii se răspândi alarma, întrucât scăderea preţurilor continua rapid.

La 23 Octombrie, în timp ce benzile de înregistrare din birourile agenţiilor anunţau tranzacţiile de bursă cu o întârziere de peste două ore, mai mult de 6.000.000 de acţiuni îşi schimbară posesorii; cifrele medii înregistrate de *New York Times* la cincizeci de acţiuni industriale şi feroviare importante înregistrau o pierdere de 18, 24 puncte.

Apoi, joi 24 Octombrie, se dezlănţui cu adevărat potopul.

În ziua aceea volumul vânzărilor se ridică la aproape 13.000.000 acţiuni. În primele ore ale negocierilor, întrucât preţurile coborau cu o iuţeală fantastică, mii de speculanţi fură striviţi de avalanşa vânzărilor. În marea sală a Bursei din New York era parcă iadul; agenţii de bursă urlau, gesticulau înnebuniţi, alergau încoace şi încolo, cu feţele schimonosite de teamă şi deznădejde. Agenţiile de bursă din toate oraşele mari erau asaltate de clienţi cu părul vâlvoi, care, înainte de a fi complet ruinaţi, încercau furioşi să mai dea dispoziţii pentru hârtiile pe care le deţineau.

Imediat după prânz, Charles E. Mitchell, de la „National City Bank", Albert H. Wiggin de la „Chase National Bank" şi alţi doi bancheri de frunte intrară grăbiţi în clădirea societăţii „J. P. Morgan & Company" şi se închiseră în biroul lui Thomas W. Lamont. În câteva minute căzură de acord să dea fiecare câte 20.000.000 dolari

împreună cu un alt financiar, formând astfel, cu 120.000.000 dolari un grup de cumpărători care să încetinească avalanşa de vânzări şi să stabilească o ordine aparentă în haosul de la Bursă.

De la Casa Albă, preşedintele Hoover, care fusese în legătură permanentă prin telefonul interurban cu Thomas Lamont, declara ţării: „Problema fundamentală a ţării noastre, adică producţia şi distribuirea de bunuri, stă pe o temelie sănătoasă şi prosperă".

Dar nici grupul de cumpărători alcătuit din bancherii multimilionari, nici proclamaţiile optimiste ale preşedintelui n-au putut opri prăbuşirea. Scăderea catastrofală a preţurilor de bursă a continuat nestăvilită. La 29 Octombrie, după ce valori reprezentând mai multe sute de milioane de dolari s-au risipit deodată ca fumul, volumul vânzărilor la Bursă a atins un record nemaipomenit încă până atunci, 16.410.030 acţiuni.

Şi în timp ce întregul edificiu, acea construcţie nebunească de credite, speculaţii, titluri şi grupuri de cumpărători se prăbuşea în mii de bucăţi, zvonuri sălbatice începură să năvălească din toate părţile: *Toate băncile s-au prăbuşit*! Bursa a fost *închisă printr-un decret al guvernului*! *Douăzeci de bancheri s-au sinucis*! *Mulţimea înfuriată se îndreaptă spre Wall Street*!

Începuse marea panică.

„Săptămâna aceasta", se spunea în numărul din 2 Noiembrie 1929 al lui *Commercial and Financial Chronicle* „a fost martora celui mai mare crah de bursă al tuturor timpurilor".

Dar ceea ce se întâmpla era mult mai mult decât un uriaş crah de bursă. Era o catastrofă mondială. Epoca falsei stabilizări şi prosperităţi postbelice se sfârşise. A fost începutul unei crize economice de o gravitate şi o violenţă fără precedent, care avea să cuprindă cu repeziciune tot globul.

Şomajul, foametea, demoralizarea maselor şi mizeria au mers mână în mână cu crahul economic, care a trecut ca un uragan prin America, Europa şi Asia. Mari societăţi financiare şi industriale s-au prăbuşit ruinate, milioane de mici acţionari au fost sărăciţi; muncitorii au fost lăsaţi pe drumuri. În timp ce masele mureau de foame, fructele erau aruncate în mare; grâul putrezea în silozurile supraîncărcate; cafeaua era întrebuinţată la alimentarea furnalelor; vitele erau sacrificate şi îngropate în şanţuri. Popoarele nu aveau cu ce să plătească bunurile pe care le produseseră din belşug. Un întreg sistem de repartiţie economică se prăbuşise.

La începutul anului 1932, fostul ministru de finanţe al Statelor Unite, Andrew Mellon, care fusese numit de preşedintele Herbert Hoover ambasadorul Americii în Anglia, declara la un dineu la „clubul Pelerinilor" din Londra: „Nu cred să existe vreun remediu rapid sau efectiv pentru relele de care suferă lumea, şi nici nu împărtăşesc părerea că există ceva fundamental greşit în acest sistem social".

Faimosul magnat al oţelului, Charles M. Schwab, exprima sentimentul care domina cu precădere în cercurile oamenilor de afaceri: „Sunt înspăimântat", spunea el. „Orice om e înspăimântat". cincisprezece zile de muncă… Hrana lor era din cele mai sărace, am controlat ceea ce mănâncă. Unul din alimentele lor principale în acea vreme erau frunzele de păpădie.

Am hotărât să vizitez Passaic, din New Jersey, socotindu-l un orăşel industrial foarte caracteristic. Un pastor din localitate mi-a vorbit de unele cazuri când opt până la zece persoane locuiesc într-una sau două încăperi… Pastorul mi-a povestit despre numeroase cazuri de şomaj care durau de peste un an; el a menţionat în special cazul unei femei care, încercând să câştige existenţa familiei ei (soţul fiind şomer), făcea flori

artificiale la preţul de 15 cenţi pentru 24 de flori şi nu putea câştiga mai mult de 90 de cenţi pe zi…

…la 3 Ianuarie 1931, James Golden, în vârstă de 50 de ani, un tinichigiu şomer intră într-o brutărie din Monroe Street nr. 247 şi ceru ceva de mâncare. În timp ce Rosenberg, proprietarul brutăriei, lua din raft o bucată de pâine, Golden se prăbuşi pe duşumea şi muri… A urmat apoi John Pitak, de 43 ani, din High Avenue nr. 138, care s-a sinucis pentru că nu găsea de lucru lăsând o soţie şi trei copii…

În 1931, descriind mizeria minerilor din Pennsylvania, evacuaţi din casele care erau proprietatea societăţii, după ce pierduseră o grevă disperată şi fără niciun rezultat dusă pentru salarii care să le asigure cel puţin existenţa, scriitorul Jonathan Norton Leonard povestea:

Reporterii găsiră mii de mineri îngrămădiţi pe povârnişul muntelui; locuiau câte trei-patru familii împreună în colibe de câte o cameră, hrănindu-se cu păpădie şi rădăcini de ierburi sălbatice. Jumătate din ei erau bolnavi, dar niciun doctor de acolo nu voia să-l îngrijească pe greviştii evacuaţi. Toţi erau flămânzi şi mulţi se stingeau de acele boli „providenţiale”, care îngăduie instituţiilor de binefacere să afirme că nimeni n-a murit de foame.

Louise V. Armstrong, în cartea ei *şi noi suntem poporul*, înregistrase în partea de Sud a oraşului Chicago următoarea scenă:

Am văzut vreo cincizeci de bărbaţi înghesuindu-se, luptându-se pentru o ladă de gunoaie care fusese scoasă afară pe uşa dindărăt a unui restaurant. Cetăţeni americani luptându-se ca animalele pentru resturi de mâncare!

În 1932, masse mizere de americani se împrăştiară ca un mare şuvoi negru de-a lungul întregii ţări. Zeci de

mii de copii vagabonzi, fără căpătâi, în zdrenţe, rătăceau prin sate. Numărul şomerilor era evaluat între 13 şi 17 milioane.

Oraşele americane roiau de cerşetori şi de cete de femei şi bărbaţi costelivi, cu ochii înfundaţi în orbite, care se îngrămădeau noaptea pe la porţi, prin alei şi pivniţe, năpustindu-se asupra grămezilor de gunoaie, căutând un rest de mâncare stricată. Peste tot erau cozi din ce în ce mai lungi la pâine, mulţimea tăcută se aduna în faţa birourilor de plasare şi în faţa porţilor închise ale fabricilor, bărbaţi şi femei cu privirile rătăcite aşteptau lângă gheretele mizere unde se vindeau mere, nenumăraţi muncitori mergeau din casă în casă, din prăvălie în prăvălie, într-o nesfârşită goană disperată după un serviciu, de orice fel, la orice salariu, care să le îngăduie să-şi hrănească familiile ce se stingeau de foame.

Şi în fiecare stat apăreau, ca nişte buboaie urâte, purulente, pe corpul ţării, aşezări murdare de barăci şi colibe mizere, construite din carton asfaltat, lădiţe, deşeuri de cositor şi tablă. În aceste barăci, mii de americani deposedaţi şi loviţi de sărăcie îşi înjghebau o locuinţă. Aceste triste îngrămădiri de oameni erau cunoscute de popor sub numele de „oraşele lui Hoover”.

Preşedintele Hoover privea iritat depresiunea, ca o provocare personală la adresa renumelui său de mare preşedinte. Deoarece dăduse greş într-o primă încercare de a convinge poporul american că criza era doar ceva trecător şi că „nu mai e mult până la o nouă epocă de prosperitate”, Hoover făcu o serie de declaraţii pontificale, minimalizând dezastrul în ale cărui ghiare se zbătea naţiunea.

La 14 Decembrie 1929, Hoover anunţa că din studierea statisticilor asupra volumului vânzărilor reieşea că afacerile americane „mergeau iar spre normal”. În Martie 1930, el declara că „urmările cele mai rele ale

crahului financiar asupra şomajului vor dispărea în viitoarele şaizeci de zile”. La 2 Mai, după trecerea celor şaizeci de zile, el spunea ţării:

Am trecut printr-una din acele mari furtuni economice care aduc din când în când suferinţe şi greutăţi poporului nostru. Sunt convins că am învins partea cea mai grea şi, continuând să ne unim eforturile, ne vom reface repede.

În Iulie, cunoscutul avocat Amos Pinchot şi un grup de oameni de afaceri vizitară Casa Albă pentru a-l sili pe preşedinte să ia imediat măsuri excepţionale care să pună capăt creşterii rapide a şomajului. Hoover le ascultă cererea cu o nerăbdare vizibilă. „Domnilor”, spuse el furios delegaţiei, „aţi întârziat cu şase săptămâni. Criza a trecut”.

În toată perioada cât a fost preşedinte, în timp ce băncilor, căilor ferate şi marilor societăţi industriale le acorda importante împrumuturi guvernamentale pentru a le veni în ajutor, Hoover s-a opus cu încăpăţânare propunerii de a da vreun ajutor federal milioanelor de americani fără locuinţe, şomeri şi înfometaţi. Ajutorul federal, spunea Hoover, n-ar fi altceva decât o „pomană care ar dăuna caracterului americanilor”, subminându-le asprul lor „individualism”.

Senatorul Robert M. LaFollette junior a protestat. „În această situaţie excepţională, uşurarea suferinţelor omeneşti ar trebui să treacă înaintea oricăror considerente cu privire la interesele contribuabililor bogaţi”.

„Demagogie!” a răspuns dispreţuitor Hoover…

În timp ce teama poporului creştea, preşedintele Hoover strângea statistici şi tabele special întocmite asupra stadiului economic al afacerilor, alcătuia comisii pentru „studiul” şomajului şi producţiei industriale, şi convoca din când în când conferinţe cu primarii, guvernatorii şi conducătorii de întreprinderi pentru a discuta diferitele aspecte ale crizei.

O conferinţă caracteristică despre şomaj care s-a ţinut la Casa Albă şi la care a luat parte un grup de guvernatori a fost descrisă în felul următor, scurt timp după aceea, de către guvernatorul New York-ului, Franklin D. Roosevelt, într-o convorbire particulară:

Trebuia să luăm parte la un dineu şi doamna Roosevelt m-a însoţit. Stăteam ţepeni în jurul unei mese imense, aşteptând să intre preşedintele. Întârziase şi noi rămăsesem în picioare, tăcuţi ca nişte stane de piatră. Nici măcar protocolul de la Buckingham Palace 1 nu s-ar fi putut compara cu acest formalism. Doamna Pinchot veni înspre mine şi-mi spuse că nimeni n-ar avea nimic de obiectat dacă m-aş aşeza 2. Un aghiotant cu trese de aur îi şopti să binevoiască să se întoarcă la locul ei şi să rămână în picioare până va intra preşedintele. După ce preşedintele luă loc, conversaţia continuă în şoaptă.

După dineu, bărbaţii fură poftiţi în camera roşie şi doamnele în camera albastră. Preşedintele şi soţia sa păşiră încet înăuntru, sălutând pe fiecare oaspete în parte, în şoaptă, şi întinzându-le mâna în treacăt. Am fost apoi mânaţi în camera de muzică ca nişte vite premiate şi ne-am aşezat pe scaune şchioape, de acelea pe care le întrebuinţează antreprenorii de pompe funebre când nu mai au fotolii. La capătul camerei spaţioase cu podeaua lustruită, nişte violonişti nervoşi cântau privind cu teamă spre aghiotanţii cu epoleţi.

Când să părăsim încăperea, doamna Roosevelt îl recunoscu pe unul din muzicieni şi-mi vorbi, ceva mai tare decât în şoaptă, pentru prima oară de când intrasem la Casa Albă. Nu ştiu de unde, un alt aghiotant cu epoleţi tremurători apăru lângă ea. Îi spuse încet că dacă doreşte să-l salute pe muzician va face în aşa fel ca lucrul acesta să se întâmple lângă uşă, când vom pleca. Violonistul o salută pe doamna Roosevelt cu teamă şi tremurând. Am plecat uluiţi. Nu-mi pot aminti să se fi discutat ceva despre şomaj.

Lipsiţi de sprijinul guvernului, trăind într-o sărăcie, mizerie şi deznădejde din ce în ce mai adânci, tot mai mulţi americani începură să acţioneze singuri.

Capitalele statelor erau, una după alta, asediate de cei care porniseră în marşuri ale foamei. Într-un oraş după altul, femei şi bărbaţi furioşi se strângeau laolaltă pentru a împiedica evacuarea prietenilor şi vecinilor lor sărăciţi. Cei care conduceau vânzările forţate de ferme se văzură de nenumărate ori înconjuraţi de fermieri posomorâţi, care împiedicau pe străinii de localitate să concureze la licitaţie, cumpărând ei pe câţiva dolari proprietatea şi înapoind-o imediat după aceea proprietarului ei de fapt. În întreaga ţară, comitete de ajutorare a şomerilor constituite de Liga pentru unitatea sindicală organizară demonstraţii cerând hrană, îmbrăcăminte şi lucru sau ajutorul respectiv.

Autorităţile federale, cele ale statelor şi cele locale au folosit măsuri brutale pentru reprimarea revoltei crescânde a poporului. Şomerii americani înfometaţi care demonstrau au fost împrăştiaţi în chip sângeros de către trupe înarmate şi poliţie. Descriind sistemul folosit de poliţie pentru spargerea unei demonstraţii a şomerilor la New York, reporterul ziarului *New York World* povesteşte despre:

…femei lovite în faţă cu bastoane de cauciuc, băieţi bătuţi de grupuri de câte şapte şi opt poliţişti; un bătrân înghesuit într-o poartă şi lovit fără încetare până s-a prăbuşit, apoi proptit din nou pe picioare şi lovit cu pumnii şi bastoanele.

…detectivi, unii purtând legitimaţia de reporter la panglica pălăriei, mulţi din ei fără insigne, alergând ca sălbaticii prin mulţime, urlând şi lovindu-i pe cei care li se păreau a fi comunişti.

…bărbaţi pe faţa cărora sângele curgea şiroaie, târâţi spre posturile improvizate ale poliţiei şi lăsaţi să zacă acolo în aşteptarea camioanelor poliţieneşti care să-i

transporte.

Dar nici violenţa sălbatică a organelor judiciare şi poliţieneşti, nici strigătele de spaimă că „agenţii comunişti îi întărâtă pe şomeri, nici membrii Congresului care cereau imediata arestare sau deportare a tuturor „roşilor” \ n-au putut să risipească furtuna de mânie şi de revoltă care creştea.

De-a lungul ţării se răspândea lozinca: *Nu trebuie să muriţi ele foame – Luptaţi*!

3. MARŞUL ASUPRA WASHINGTONULUI

În anul 1932, în a doua săptămână a lunii Mai, două sute de şomeri, veterani din războiul mondial, originari din Portland, Oregon, şi-au împachetat în grabă câteva lucruri sărăcăcioase şi au pornit într-o călătorie de 3.000 mile[43] spre Washington, străbătând de-a curmezişul continentul, „pentru a cere Congresului plata imediată a indemnizaţiei lor de veterani”. Plecarea lor a fost semnalul pentru începerea uneia din cele mai extraordinare demonstraţii populare spontane din istoria Americii: marşul veteranilor asupra Washingtonului…

După doi ani şi jumătate întunecaţi de şomaj şi mizerie, ura care mocnea în foştii combatanţi a izbucnit într-o cerere formulată în întreaga ţară ca Congresul să elaboreze o lege prevăzând plata imediată a fondurilor ce li se mai datorau veteranilor, în baza certificatelor de indemnizaţie[44].

Deoarece sesiunea Congresului urma să ia sfârşit abia peste câteva săptămâni, veteranii au început să se îndrepte din toate părţile spre Washington, pentru a-şi

---

43 Cea mai activă comisie a Congresului în cruciata împotriva „roşilor" din America era în aceea vreme Comitetul special al Camerei Reprezentanţilor pentru cercetarea propagandei comuniste. Comitetul era prezidat de deputatul Hamilton Fish, din New York (N. A.).

441 930 li s’a îngăduit veteranilor să-şi împrumute o jumătate din banii de pe bon cu o dobândă de 4‘/2%- Cei ce efectuau marşul doreau să obţină dreptul de a împrumuta imediat şi restul banilor (N. A.).

prezenta petiţia lor de „oameni în bocanci”.

Veteranii veneau fie răzleţi, fie în grupuri mici, fie în caravane de sute de oameni, mulţi dintre ei aducându-şi soţiile şi copiii. Opreau trenurile, silindu-i pe conductori să le îngăduie să călătorească fără să plătească. Se îngrămădeau claie peste grămadă în rable vechi de automobile sau în vagoane de marfă. Un mic grup care venea din Alaska străbătu de-a lungul continentului, o distanţă de mai bine de 4.000 mile[45]. Trei veterani călătoriră clandestin pe bordul unui vas care venea din Hawaii.

În timpul călduroaselor zile şi nopţi de vară, foştii combatanţi se scurgeau necontenit de-a lungul şoselelor ţării, prin deşerturi, câmpii şi munţi, prin sate şi oraşe, înspre capitală. Rar trecea o zi în care să nu se anunţe în presă plecarea unor noi detaşamente: 900 din Chicago; 600 din New Orleans; 1.000 din Ohio; 700 din Philadelphia şi Camden; 200 de delegaţi trimişi de bolnavii din căminul naţional al soldaţilor din Johnson City, Tennessee…

Autorităţile diferitelor state şi cele federale, precum şi conducătorii societăţilor de cale ferată, încercau cu disperare să-i oprească pe cei ce participau la marşul veteranilor şi să-i silească să se întoarcă la casele lor. Funcţionarii poliţiei le interziseră să intre în anumite oraşe. Ministrul de Război, Patrick J. Hurley, anunţă că ministerul de Război nu le va da saci de dormit veteranilor ajunşi la Washington. Şeful poliţiei din Washington, generalul Pelham Glassford, trimise guvernatorilor telegrame furioase cerându-le să-i întoarcă din drum pe veterani. Un vicepreşedinte al companiei feroviare „Baltimore & Ohio Railroad” îşi exprimă hotărârea sa de a „protegui interesele căilor ferate în războiul care ameninţă”…

Şi totuşi, veteranii veneau mereu.

---

45 Aproximativ 7200 km. (N. R.).

Iar în oraşele prin care treceau, zeci de mii de americani care simpatizau cu ei îi salutau în mari demonstraţii publice, îngrijeau de îmbrăcămintea, hrana şi încartiruirea lor şi le dădeau şi alte ajutoare pentru drum…[46]

În Iunie, peste 20.000 veterani se adunaseră în Washington.

Foştii combatanţi care, cu treisprezece ani în urmă, fuseseră aclamaţi ca eroi naţionali la întoarcerea lor de pe câmpurile de luptă din Europa, nu erau primiţi acum ca atare de către guvernul lor. Membrii congresului care primiră vizita delegaţilor de veterani consimţiră să susţină proiectul de lege pentru plata indemnizaţiilor – dar nu făcură nimic. Preşedintele Hoover refuză cu răceală să acorde vreo audienţă reprezentanţilor celor care participau la marşul veteranilor. O gardă militară puternică păzea Casa Albă.

Câţiva membri ai „forţei expediţionare a bonului de indemnizaţie", cum începuseră a se numi veteranii înşişi, îşi stabiliră locuinţele improvizate pe terenuri virane şi în clădirile guvernamentale neocupate din Washington. Marea majoritate fu totuşi îndreptată spre o tabără pe Anacostia Flats, o fâşie de pământ prăfuită, situată la un

---

46 La Cheyenne, Wyoming, un gru» de veterani care sosiseră !a miezul nopţii au fost întâmpinaţi de peste 5000 de locuitori care organizară o paradă cu torţe şi-i sărbătoriră pe călători printr'un mare banchet. La Cleveland, 50.000 de cetăţeni se adunară pentru a susţine cererea demonstranţilor ca autorităţile locale să le dea vagoane de cale ferată. La McKeesport, Pennsylvania, locuitorii, după ce zădărniciră eforturile primarului care voia să-i împiedice pe veterani să treacă prin oraş, opriră un tren pentru foştii combatanţi. După o încercare infructuoasă a poliţiei şi a trupelor de a-i opri pe demonstranţi să ia trenul la East St. Louis, Illinois, şeriful local raporta: „Ori de câte ori situaţia era mai turbure, nu veteranii mă îngrijorau, ci simpatizanţii lor. De-a-lungul liniilor ferate ale companiei „Baltimore & Ohio" stătea o mulţime compusă din câteva mii de oameni, care strigau şi-i salutau cu bucurie pe foştii combatanţi (N. A.)

nivel coborât, de-a lungul râului Potomac, dincolo de capitală. Aici, în bătaia soarelui arzător şi a ploilor torenţiale care transformau terenul într-o mlaştină noroioasă, răsărise ca o ciupercă un fel de oraş ca în junglă, alcătuit din corturi, bordeie săpate în pământ, colibe primitive şi văgăune săpate în malul râului.

Deoarece lipseau cele mai elementare instalaţii sanitare, iar cantităţile de alimente puse la dispoziţie de către autori tăţile guvernamentale erau cu totul insuficiente, foştii combatanţi şi familiile lor fură curând loviţi de boli care se răspândeau cu mare repeziciune. În scurt timp, mai mulţi copii ai veteranilor muriră din cauza dizenteriei şi a subnutriţiei...

Toate şiretlicurile posibile au fost întrebuinţate pentru a-i discredita pe demonstranţi, a le sparge rândurile şi a-i sili să părăsească Washingtonul. Ziarele raportau că în „Armata bonului de indemnizaţie" se infiltrează „agenţi comunişti", care caută să instituie „soviete în capitală". Şeful poliţiei, Glassford, ameninţă cu un ordin de evacuare, dar veteranii refuzară să se mişte până când Congresul nu le va admite cererile. Glassford, care era însărcinat cu aprovizionarea lor, anunţă atunci că, e lipsă de alimente" şi reduse drastic raţiile veteranilor, şi aşa neînsemnate.

În plus, în „Forţa expediţionară a bonului de indemnizaţie" se strecuraseră agenţi federali, spioni ai poliţiei, informatori plătiţi şi agenţi provocatori. W.W. Waters, „comandantul" autoritar, vioi şi elegant al B.E.F.-ului[47] era el însuşi în legătură continuă cu generalul Glassford şi în realitate primea ordine de la şeful poliţiei. După cum a mărturisit ulterior chiar Glassford, „Corpul de poliţie militară" pe care îl organizase Waters, pentru a „menţine ordinea" printre veterani „lucra în strânsă

47 Bonus Expeditionary Force (Forţa expediţionară a bonului de indemnizaţie) (N. R.').

colaborare cu poliţia metropolitană, care era sub comanda mea”.

„Dacă găsim agitatori roşii printre noi”, informa Waters poliţia din Washington, „avem noi grijă de ei”.

Cei care soseau la Anacostia Flats erau preveniţi de către „comandantul” Waters împotriva „activităţii roşilor” din „Liga muncitorilor foşti combatanţi”, un grup de veterani de stânga, care jucaseră un rol important în organizarea „marşului bonului de indemnizaţie” şi care fuseseră siliţi să jure că sunt împotriva comunismului. Câţiva din conducătorii „Ligii” fură răpiţi, bătuţi cu brutalitate şi expulzaţi din Washington. Cadavrele maltratate a doi veterani suspectaţi de comunism fură găsite plutind pe Potomac.

Dar, cu toate eforturile ce se făceau pentru a-i teroriza şi a le sparge rândurile, marea majoritate a veteranilor rămaseră cu încăpăţânare acolo unde se stabiliseră şi continuară să ceară cu violenţă plata indemnizaţiilor lor…

În dimineaţa de 17 Iulie, după o ultimă şedinţă ţinută în grabă, Congresul lua vacanţă fără să fi votat legea. Când se înnoptă, cea mai mare parte a reprezentanţilor şi senatorilor părăsiră Washingtonul.

Ulterior, generalul Pelham Glassford a dezvăluit pregătirile făcute cu grijă de către autorităţile guvernamentale, pentru orice eventualitate:

…trupele fuseseră instruite încă din Iunie tocmai pentru o astfel de situaţie încordată… atât ofiţerii, cât şi soldaţii din armata de uscat şi marină cu serviciul în apropiere de Washington fuseseră ţinuţi sub stare de alarmă şi fără permisii multă vreme… trupele acestea făceau o instrucţie specială pentru folosirea gazelor lacrimogene şi pentru însuşirea manevrelor necesare la împrăştierea mulţimilor.

Situaţia atinse culmea la 28 Iulie, dată numită apoi

„Joia sângeroasă”. În dimineaţa aceea, un foarte mare număr de poliţişti încercară să evacueze câteva sute de veterani din două clădiri guvernamentale părăsite din Third Street şi Pennsylvania Avenue. La refuzul veteranilor de a pleca, poliţia atacă clădirile, aruncând gaze lacrimogene împotriva celor dinăuntru. Veteranii rezistară. Înfuriaţi, poliţiştii traseră. Câţiva veterani se prăbuşiră, doi dintre ei răniţi mortal…

Preşedintele Hoover ordonă numaidecât generalului Douglas A. MacArthur, şeful Statului Major al Armatei, să preia comanda evacuării „Forţelor expediţionare ale bonului de indemnizaţie” din Washington, folosind armata pentru „a pune capăt acestei răscoale şi sfidări a autorităţii civile”.

Trupele sosiră pe la ora patru după amiază. Descriind everfimentele care au urmat, *New York Times* relata:

Pe toată Pennsylvania Avenue… veneau soldaţi, cavaleria deschizând drumul, după ea urmând tancurile, mitraliorii şi infanteria…

Au aşteptat cam o jumătate de oră; între timp, ofiţerii se sfătuiau cu poliţia, iar demonstranţii le adresau provocări. Erau dornici de acţiune şi au căpătat ce-au vrut.

Douăzeci de soldaţi cu căşti de oţel au deschis drumul cu revolverele în mână, până când vreo alţi două sute au luat poziţie în faţă, 2-edutei veteranilor”. În clipa aceea au sosit şi cavaleriştii. Călăreau în josul străzii, deschizându-şi drum cu săbiile, lovind pe cei din apropiere cu latul spadei.

Acţiunea a fost precisă, bine executată din punct de vedere militar, dar nu pe placul mulţimii. Erau printre ei şi din aceia care rezistau truselor, răspunzând loviturilor, înjurând şi lovind caii…

În mijlocul unor scene care aminteau „curăţirea” unui oraş după ocuparea lui în timpul războiului mondial, trupele federale… au alungat din satul de colibe de lângă

Pennsylvania Avenue armata celor ce-şi revendicau indemnizaţia.

Trupele au incendiat apoi colibele veteranilor.

Toate amănuntele operaţiei fuseseră plănuite cu o deosebită grijă de generalul MacArthur; fuseseră prevăzute şi pompe de incendiu pentru a împiedica răspândirea flăcărilor…

Purtând măşti împotriva gazelor şi azvârlind bombe cu gaze lacrimogene, infanteriştii îi urmăriră pe v. eteranii care fugeau căutând cu disperare să-şi apere soţiile şi copiii. Escadroane de cavalerişti, rotindu-şi săbiile, au colaborat la vânătoare. Civilii care priveau au fost gazaţi, doborâţi sub lovituri şi zdrobiţi de copitele cailor…

„Înspăimântătoare era gloata aceea dezlănţuită”, le-a declarat generalul MacArthur ziariştilor, cu privire la veterani. „Unii purtau însemnele revoluţiei. Bunăvoinţa şi consideraţia cu care au fost trataţi, ei le-au interpretat drept slăbiciune”.

În aceeaşi noapte, trupele lui MacArthur au luat cu asalt tabăra de la Anacostia. În timp ce reflectoare uriaşe luminau terenul mocirlos, soldaţi cu măşti de oţel înaintau, aruncând bombe cu gaze lacrimogene, incendiind colibele mizerabile şi corturile şi izgonindu-i pe veterani şi familiile lor. La miezul nopţii, cerul Washingtonului era luminat ca şi cum o mare pădure ar fi fost în flăcări. Mulţi dintre veterani cu soţiile şi copiii lor au fost asfixiaţi de gaze. Un copil a murit.

În zori, guvernul era stăpân netăgăduit pe câmpul de luptă. Anacostia Flats era presărată de ruine fumegânde. Pe mai multe mile împrejur, de-a lungul drumurilor şi şosele lor Virginiei şi Marylandului, mii de veterani şi familiile lor se îndepărtau grăbiţi de capitală, unii plângând şi blestemând, alţii tăcuţi şi uluiţi…

„O provocare la adresa autorităţii Statelor Unite a fost întâmpinată c. u rapiditate şi energie”, declara presei

preşedintele Hoover. „După luni de indulgenţă plină de răbdare, guvernul a răspuns unei acţiuni vădit ilegale aşa cum trebuie să răspundă oricând… Prima obligaţie a funcţiei mele este de a păstra şi de a apăra Constituţia şi autoritatea legii. Aceasta îmi propun să fac totdeauna”.

Dar şi puţinele iluzii pe care le va mai fi păstrat poporul american asupra „marelui umanitarist” s-au spulberat în flăcările care au mistuit mizerele cocioabe de la Anacostia Flats. Ţara avea să trimită în curând un alt om la Casa Albă.

În aceeaşi toamnă, în timp ce campania pentru alegerea preşedintelui era în toi, directorul şi editorul ziarului *New York Graphic*, Emile Gauvreau, avea o întrevedere particulară la Albany, capitala statului New York, cu candidatul partidului democrat la preşedinţie, guvernatorul Franklin D Roosevelt.

În timp ce Roosevelt şi Gauvreau prânzeau împreună într-o mică încăpere, alături, în biroul guvernatorului, telefoanele sunau neîncetat. Din toate regiunile ţării soseau rapoarte asupra desfăşurării campaniei electorale. Din când în când ei trebuiau să-şi întrerupă convorbirea, guvernatorul fiind nevoit să răspundă unor apeluri telefonice interurbane deosebit de importante pentru care i se dădea legătura chiar acolo, în cameră, printr-o prelungire a firului telefonic.

Roosevelt era optimist. Nu se mai îndoia că avea să fie viitorul preşedinte al Statelor Unite. Confidenţial, mărturisi lui Gauvreau câteva din planurile sale în ce priveşte naţiunea.

„Avem nevoie de un contact direct cu poporul”, spunes Roosevelt. „E timpul să întindem o mână pentru a-i ajuta pe oameni… Va să zică ţi-a plăcut cuvântarea mea despre „omul uitat?” Ea se referă la milioane de oameni de-ai noştri. Iar „omul uitat” reprezintă alţi patru oameni în fiecare familie, deoarece el o întreţine. Dacă există 14

milioane de şomeri. Înmuiţeşte numărul acesta cu patru şi vei cunoaşte numărul celor aflaţi acum în suferinţă. Trebuie să se facă ceva în această privinţă... Pentru ca poporul să fie fericit, dă-i posibilitatea să muncească, aceasta-i soluţia".

Guvernatorul trase adânc din ţigară, apoi suflă încet un nor de fum. „În privinţa Rusiei", începu el şi se mai gândi înainte de a continua. „Voi recunoaşte Rusia *1*. Voi trimite acolo oameni să vadă ce fac ruşii..." Părea că acest subiect îl atrage în mod deosebit. „Rusia... Rusia, o ţară ciudată, şi ideile lor pot părea ciudate – voi trimite oameni să studieze Rusia".

Deodată, Roosevelt se îndreptă energic în scaun. „Sunt multe de făcut!" declară el. „Poporul nostru trebuie pus din nou pe picioare".

I se dădu legătura pentru o nouă convorbire telefonică. Roosevelt ascultă câteva clipe, apoi râse plin de voioşie. „Bună treabă!" zilse el. „Încă trei state m-au votat! Splendid, Jim".

Reluându-şi discuţia cu Gauvreau, Roosevelt îi spuse redactorului: „Vom ajuta poporul". O clipă chipul i se întunecă. „Şi astatrebuie s-o facem repede. A devenit nerăbdător. Întorcându-mă săptămâna trecută din Vest, am vorbit cu un bătrân prieten care conduce o mare societate de căi ferate în acea regiune. „Fred", l-am întrebat eu, „despre ce vorbeşte lumea pe aici?" Şi acum îi mai aud vorbele: „Frank", îmi răspunse el, „îmi pare rău să-ţi spun că oamenii de pe aici vorbesc despre revoluţie".

La 8 Noiembrie 1932, învingând în patruzeci şi două de state2 cu o majoritate de peste şapte milioane de voturi. Franklin Delano Roosevelt fu ales preşedinte al Statelor Unite.

I Până atunci, adică după 15 ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, Statele Unite nu recunoscuseră în mod oficial U.R.S.S. (n.r.). * Dintr-un total

de 48 de state care alcătuiesc Statele Unite (N. R).

Cartea a treia RĂZBOIUL INTERN

Capitolul VIII NEW DEAL

1. F.D.R.

„Vă cer angajamentul şi mă angajez eu însumi, să îndreptăm poporul american pe o altă cale… Aceasta este mai. mult decât o campanie politică; este o chemare la arme. Daţi-mi ajutorul vostru, nu numai ca să câştig voturi, dar să câştig lupta pornită pentru a înapoia America propriului ei popor".

Acestea erau cuvintele pe care le-a rostit Franklin Delano Roosevelt când a acceptat să fie numit candidat al partidului democrat la preşedinţia Statelor Unite la 2 Iulie 1932, vestind totodată începutul unei epoci istorice în America, epocă ce avea să fie cunoscută naţiunii şi lumii sub numele de New Deal.

Complex – având forme schimbătoare – şi adesea paradoxal, New Dealul îşi lua caracterul predominant şi forma din rezultatul a două conflicte epocale, în care fuseseră implicate mari masse ale omenirii: revolta milioanelor de americani împotriva suferinţei de nedescris, sărăciei şi epuizării forţelor umane în perioada marii crize economice şi lupta de atunci a popoarelor iubitoare de libertate din lumea întreagă împotriva cuceririi barbare şi a înrobirii prin contrarevoluţia fascistă[48].

În dimineaţa zilei de 30 Ianuarie 1933, aproape cu o lună înainte de instalarea preşedintelui Roosevelt, Adolf Hitler, fost spion al Reichswehrului, fusese numit cancelar

---

48r evoluţie, şi. deşi nu a avut nimic djn violenţa şi turburările legate de o răsturnare revoluţionară, el a reprezentat b deplasare a puterii politice dela marii industriaşi, marii bancheri şi marii moşieri, spre mica burghezie şi muncitorime. In studiul său Roosevelt şi Hopkins, dramaturgul Robert Sherwood dă o definiţie cu totul diferită a „New Dealului" : „Era de fapt, aşa cum a conceput-o şi condus-o Roosevelt, o revoluţie a dreptei, care se ridicase să lupte întru propria ei apărare" spune Sherwood.

al Reichului de către feldmareşalul Paul von Hindenburg, senilul preşedinte al Republicii Germane. La 27 Februarie, cu cinci zile înainte ca Roosevelt să se fi instalat la Casa Albă, naziştii incendiau Reichstagul, aruncând vina incendierii lui asupra comuniştilor, iar Hitler, după ce declară starea excepţională, puse mâna pe puterea supremă în Germania.

Tot la 27 Februarie, ministrul de externe britanic, Sir John Simon, declara în Camera Comunelor că guvernul britanic se vede nevoit să hotărască embargo asupra exportului de arme, atât pentru China, cât şi pentru Japonia – asta la un an şi jumătate după ce Japonia invadase Manciuria şi într-o perioadă în care trupele chineze, în plină luptă, aveau disperată nevoie de aceste arme…

Deasupra Europei şi Asiei începuseră să se profileze prevestirile negre ale celui de al doilea război mondial.

Şi pentru America se apropiau zile cruciale. Milioane de oameni erau şomeri şi lipsiţi de mijloace. Milioane de oameni n-aveau unde locui sau trăiau în cocioabe îngrozitoare. Milioane de oameni căutau cu înfrigurare de mâncare pentru copiii lor. Ţara era bântuită de spaimă.

Sâmbătă 4 Martie, în ziua instalării preşedintelui, băncile se închiseră în toată America şi întregul sistem

---

Deşi e sigur că n’au lipsit nici violenţe sângeroase şi nici turburări — cu toate că Hacker şi Kendrick susţin contrariul — perioada New Dealului n’a însemnat o revoluţie a muncitorilor şi micii burghezii; în niciun moment între 1933 şi 1945 nu a existat vreun transfer real al controlului vieţii politico-economice a ţării dela capitaliştii americani la vreo altă clasă.

Pe de altă parte, în ciuda tonului categoric al lui Sherwood, New Dealul, cu toate contradicţiile lui, n’a reprezentat în niciun caz o „revoluţie a dreptei“ — sau o contrarevoluţie. Amândouă definiţiile, ca şi alte aprecieri contemporane asupra New Dealului, trec cu vederea influenţa hotărî-» toare a luptei antifasciste internaţionale asupra desvoitării New Dealului (N. A.).

bancar încetă de a mai funcţiona…

Iată o parte din discursul inaugural al preşedintelui Franklin D. Roosevelt adresat naţiunii:

Abundenţa se află la porţile noastre, dar ea nu este folosită cu generozitate în ceea ce priveşte distribuirea bunurilor. În primul rând pentru că acei care dirijează schimbul de bunuri necesar omului au dat greş din propria lor îngustime de vederi şi din propria lor incompetenţă, şi-au recunoscut eşecul şi au părăsit lupta… Practicile lipsite de scrupule ale cămătarilor au fost condamnate de tribunalul opiniei publice, au fost respinse de inimile şi minţile oamenilor…

Nu ne îndoim de viitorul adevăratei democraţii. Poporul Statelor Unite nu s-a înşelat. În situaţia grea în care se află, el a dat un mandat prin care dovedeşte dorinţa lui de acţiune directă şi viguroasă. A cerut disciplină şi o conducere care să-i arate drumul. A făcut din mine instrumentul actual al dorinţelor lui. Accept darul în spiritul în care mi-a fost făcut.

Ca toţi marii oameni de stat, Franklin Delano Roosevelt s-a format datorită evenimentelor şi curentelor vremii lui, în aceeaşi măsură în care a contribuit şi el la formarea lor. Când şi-a început prima legislatură ca preşedinte, la vârsta de cincizeci şi unu de ani, Roosevelt era un om politic bine pregătit, dinamic, priceput, un bărbat atrăgător, de o elocvenţă remarcabilă şi al cărui liberalism era, aşa cum spune Karl Schriftgeisser, „doar cu puţin sau poate deloc superior aceluia care-l însufleţise pe predecesorul său la Albany (guvernatorul Alfred E. Smith)”. Walter Lippmann îl privea pe acest vlăstar al aristocraţiei şi bogăţiei americane ca pe „inamicul ce nu era primejdios nimănui” şi făcea următorul comentariu asupra campaniei prezidenţiale a guvernatorului Roosevelt:

Politica lui Roosevelt ar părea că se mişcă în două

direcţii opuse. Echilibristica este foarte dezvoltată în politica americană, şi domnul Roosevelt şi-a însuşit-o. Mesajul lui către Corpul Legislativ, sau cel puţin acea parte din mesaj care este dedicată candidaturii lui la preşedinţie, este un exemplu aproape perfect al acestui echilibru între antiteze. Mesajul său e redactat în aşa fel încât dacă îl citeşte un progresist poate să găsească în el destule din propriile lui fraze care să-i dea satisfacţia că inima lui Franklin D. Roosevelt se află la locul potrivit. Va găsi în el ecoul observaţiei recente a guvernatorului La-Follette cu privire la pierderea „libertăţii economice”. Va găsi un ecou al impresionantei cuvântări a guvernatorului LaFollette asupra creşterii concentrării bogăţiilor…

Pe de altă parte, mesajul cuprinde şi toate asigurările necesare conservatorilor. „Nu vom încerca să distrugem sau să doborâm; sistemul nostru este „veşnic”; trebuie să insistăm „asupra permanenţei instituţiilor noastre fundamentale”.

Lippmann făcea însă o remarcă şi mai semnificativă, şi anume, că „este imposibil să continui să reprezinţi lucruri atât de diferite pentru oameni atât de diferiţi”…

Când, peste doisprezece ani, Franklin Delano Roosevelt a murit, după ce doborâse orice precedent, fiind ales de patru ori preşedinte al Statelor Unite, nu mai existau decât puţine lucruri echivoce cu privire la poziţia sa în politica naţională şi internaţională. Roosevelt se dovedise unul dintre cei mai proeminenţi, dacă nu cel mai proeminent dintre toţi preşedinţii Statelor Unite.

Iniţialele „F.D.R”. erau rostite cu familiaritate şi dragoste de către milioane de oameni. Curajul lui Roosevelt şi încrederea lui de neînfrânt, discursurile lui, personalitatea lui, zâmbetul lui plăcut, vocea lui prietenoasă, convingătoare, felul în care îşi înclina capul, unghiul format de portţigaretul său – erau cunoscute în lumea întreagă. Frazele de neuitat ale lui Roosevelt:

„Regaliştii din economie; „îngrădirea agresorului”, „Politica bunei vecinătăţi”, „Arsenalul democraţiei”, „Cele patru libertăţi”, deveniseră o parte integrantă în limbajul tuturor.

„Exista o legătură între Roosevelt şi oamenii simpli din Statele Unite”, scrie Frances Perkins, ministru al Muncii în guvernul Roosevelt, în cartea ei *Roosevelt, aşa cum l-am cunoscut eu* „şi prin aceasta, o legătură cu oamenii simpli din lumea întreagă”.

Niciodată până atunci un preşedinte nu fusese atât de iubit de poporul american.

De la început, membrii aşa-zisului „trust al inteligenţei” al preşedintelui Roosevelt şi ceilalţi colaboratori ai săi contrastau puternic cu milionarii, cu politicienii, cu pungaşii sau cu escrocii de care fuseseră înconjuraţi cei trei preşedinţi precedenţi.

2. PRIMA LEGISLATURA

În prima lui cuvântare inaugurală, preşedintele Roosevelt făgăduise să se pună pe lucru; şi, de la început, trecu la acţiune – cu îndrăzneală crescândă, intensă, electrizând uneori, confundând şi acţionând confuz câteodată – acţionând însă pe o scară ne mai întâlnită până atunci de poporul american.

În primele zece zile ale legislaturii sale, Roosevelt convocă Congresul în sesiune specială; ceru şi primi puteri excepţionale – şaptezeci şi cinci de aprobări deosebite de putere totală – aşa cum nu mai primise niciun preşedinte în timp de pace. El decretă „vacanţa” băncilor din întreaga ţară; elaboră legea economiei naţionale; interzise exportul aurului şi negocierea oricăror devize străine; micşoră cheltuielile statului; ceru Congresului să autorizeze în mod legal consumul berii; redeschise băncile; şi la sfârşitul primei săptămâni a administraţiei sale el adresă naţiunii cea dintâi dintre faimoasele sale „convorbiri la gura sobei”, simplă, caldă şi prietenească.

Iată câteva din legile trecute cu repeziciune prin Congres în timpul primelor trei luni de la instalarea lui Roosevelt la Casa Albă:

Legea de refacere a industriei naţionale (NRA)

Legea pentru economii Legea stării excepţionale a băncilor Legea pentru construcţiile din Valea Tennessee Legea de organizare civilă pentru conservarea resurselor naturale

Legea pentru adaptarea agriculturii

Legea de ajutorare excepţională de 500.000.000 dolari

Legea pentru acordarea împrumutului proprietarilor de case

Legea pentru reglementarea consumului de bere Legea bancară Glass-Steagal Legea Wagner a relaţiilor de muncă Decret asupra circulaţiei aurului Legea pentru coordonarea căilor ferate Legea garanţiilor

Şi cum această activitate febrilă a continuat în tot cursul lunilor următoare, cum se proiectase un vast program de lucrări publice şi pretutindeni înfloreau însemnele NRA şi vulturul albastru cu lozinca „ne facem datoria”, speranţa renăscu deodată în toată ţara. Era ca şi cum în timpul celor trei ani întunecaţi naţiunea îşi ţinuse de frică respiraţia, iar acum, dintr-odată, respira din nou…

Trecând în revistă realizările lui Roosevelt în timpul primului an al administraţiei sale, Walter Lippmann scria la începutul anului 1934:

La instalarea domnului Roosevelt, în minţile tuturor a stăruia întrebarea dacă naţiunea va putea să se „refacă”… Panica, mizeria, răzvrătirea şi deznădejdea zguduiau poporul şi-i distrugeau încrederea, nu numai în spiritul de afaceri, dar şi în modul de viaţă american. Nimeni nu poate spune încotro am fi fost târâţi dacă am fi continuat tot aşa încă un an… Mai există şi azi probleme grave. Dar nu mai este o criză periculoasă, copleşitoare. Massa

poporului şi-a recăpătat curajul şi speranţa.

Dar chiar în timp ce Lippmann scria aceste cuvinte, starea de spirit a naţiunii trecea printr-o transformare adâncă şi tulburătoare. „Luna de miere a New Dealului", luă sfârşit într-o mare nemulţumire şi o nelinişte care creştea cu repeziciune. Cuvintele lui Roosevelt despre „zarafii" care-şi părăsiseră „jeţurile lor înalte din templu" s-au dovedit mai mult poetice decât profunde, politica noii administraţii aducând cu ea compromisuri care dezamăgeau şi contradicţii.

Aşa cum scria ulterior Frederick Lewis Allen în *Zeii Creaţiei*:

Cei care au studiat îndeaproape New Dealul au remarcat o creştere a tendinţei de a trâmbiţa noi programe – pentru a le modera apoi pe măsură ce opoziţia se întărea... Cu timpul, NRA s-a dovedit a îi o armă guvernamentală cu scopul de a proteja grupurile de afacerişti ce se organizau pentru a face faţă noilor concurenţi şi reducerii preţurilor de desfacere; ca o agenţie care accelera şi controla numai în parte acel proces de concentrare!

În aceeaşi vreme, publicaţia Wall Streetului *The Annalist* preciza: „Marele capital financiar va beneficia până la urmă de noul regim. Eliminarea metodelor de concurenţă, o legătură mai strânsă a băncilor particulare cu aparatul financiar de stat, creşterea controlului şi coordonării – toate acestea sunt elementele forţei viitorului capitalism financiar".[49]

În timp ce prevederile legii de refacere a industriei naţionale care li se păreau avantajoase erau respectate de

---

49 Exprimând un punct de vedere inai sincer, E. F. Brown, redactor adjunct la Current History Magazine, editat de New York Times, scria încă din Iulie 1933 : „Noua Americă nu va fi nici capitalistă în vechiul înţeles al cuvântului, nici socialistă. Dacă azi tendinţa este spre fascism, va fi un fascism american, cuprinzând experienţa, tradiţiile şi speranţele unei mari naţiuni de burghezi".

către patroni, mulţi dintre ei violau cu neruşinare unele paragrafe ale legilor presupuse a fi în favoarea salariaţilor. „Pentru dumnezeu”, îi spuse un muncitor ziaristului George R. Leighton, care cerceta în toamna anului 1933 realizările obţinute prin legea de refacere a industriei naţionale – „să nu povesteşti nimănui că ai fost aici. Nişte muncitori de la fabricile de ciment din apropiere s-au plâns

---

Unul din evenimentele antidemocratice cele mai rău prevestitoare în timpul acestei prime perioade a New Dealului — un eveniment căruia i s’a acordat puţină atenţie în comentariile epqdi — a fost creşterea rapidă a aparatului poliţiei secrete de stat. In această epocă, Biroul Federal de Investigaţii s’a transformat într’o agenţie guvernamentală cu puteri lărgite, iar şeful FBI, J. Edgar Hoover, începu să ajungă cunoscut în toată ţara.

Lumea criminală interlopă trecea prin timpuri grele în 1933. Desfiinţarea prohibiţiei dăduse o lovitură de moarte afacerilor de milioane ale contrabandiştilor de alcool; şi întrucât un număr din ce în ce mai mare de criminali se îndreptau spre afaceri mai puţin rentabile, dar mai disperate, se produse un val de răpiri şi de jefuiri de bănci. FBI nu făcuse' nimic pentru a interveni în marile jafuri făptuite de gangsteri în timpul prohibiţiei; dar acum, când erau ameninţaţi copiii şi proprietăţile celor mai proeminenţi şi bogaţi cetăţeni, se ceru dintrodată să intre în acţiune autorităţile. Congresul vota legi care extindeau jurisdicţia FBI şi asupra jefuirii băncilor, răpirilor şi altor diferite crime.

J. Edgar Hoover se grăbi să exploateze situaţia. In scurtă vreme, isprăvile îndrăzneţe ale agenţilor săi speciali, cunoscuţi sub numele de „G-men“, ajunseseră să preocupe întreaga ţară; iar presa, radioul şi filmele prezentau lupte — care făceau să-ţi îngheţe sângele în vine — între G-meni şi jefuitorii de bănci, răpitorii şi puşcăriaşii evadaţi. Peste noapte, FBI deveni un cuvânt familiar.

„Acum cinci ani, J. Edgar Hoover era de fapt un necunoscut pentru marele p'Ublic“ scria în 1938, în prefaţa la cartea lui Hoover Oameni care se ascund, un publicist al FBI. Courtney Ryley Cooper, care se specializase în reportaje despre viaţa de circ şi viaţa animalelor din junglă. „Azi, el conduce grupul nostru cel mai cunoscut de vânători de oameni^ — G-menii. Directorul acestora a ajuns un ideal pentru aproape toţi băieţaşii...“

şi au fost azvârliţi afară”. Leighton scria în *Harper-s Magazine* că „spiritul şi intenţiile legii de refacere a industriei naţionale şi codurile de legi sunt violate, atât pe faţă, cât şi în secret”.

Muncitorii începură să poreclească această lege, ale cărei iniţiale erau N.R.A., cu numele de „National Run Around”.

În orice caz, în 1934 şi 1935, un număr tot mai mare de muncitori nemulţumiţi luară poziţie, cerând

---

Datorită străduinţelor neobosite ale publiciştilor în slujba sa, vederile lui Hoover asupra „cercetării ştiinţifice a crimei", a „delicvenţei infantile“ şi a altor subiecte asemănătoare ajungeau la cunoştinţa poporului printr’un şuvoi de articole, comunicate de presă, cuvântări publice, inter- viewuri în ziare şi emisiuni radiofonice.

„E cel mai mare vânător de publicitate de pe întregul continent american“ — mârâia furios senatorul George Morris. „Dacă nu facem nimic pentru a pune capăt acestei nebunii admirative şi acestor laude atât de răspândite, organizaţia FBI, în loc să apere guvernul împotriva criminalilor, va ajunge să conducă chiar guvernul“.

An de an, subvenţionat cu fonduri din ce în ce mai mari, aprobate de Congres, FBI capătă proporţii devenind şi mai complex. Floover instala cu mare zarvă un „laborator pentru studiul crimei“ şi întemeie în 1935, la Washington, o Academie FBI a poliţiei spre a „servi ca o universitate a metodelor poliţieneşti“, pentru instruirea funcţionarilor de poliţie din toate colţurile ţării. După Hoover, amprentele digitale adunate de ..divizia de identificări“ se numărau cu milioanele încă de prin 1935. Ele sosesc din toate colţurile Americii, din sate, din oraşe, capitale şi centre metropolitane pentru a se concentra la Washington, unde alcătuesc un vast fişier...“

Dictatura personală — instaurată de Floover în interiorul FBI — a fost descrisă cu aceste cuvinte, încă din 1933, de Ray Tucker, într’un editorial din Collier’s Magazine: „In timpul conducerii sale (Hoover), biroul a fost organizat în stil prusac; a devenit o maşină personală şi noli- tică. Mai inaccesibil decât preşedinţii, şi-a ţinut agenţii într’o continuă frică şi respect, concediindu-i sau mutându-i la discreţie; niciun alt serviciu guvernamental n’a cunoscut atâtea schimbări de personal... S’a opus totdeauna la încadrarea oamenilor săi după normele aparatului de stat... El avea pâinea şi cuţitul.“

interpretarea exactă a celor exprimate de paragraful 7 a din Legea de refacere a industriei naţionale, care preciza că „salariaţii au dreptul să se organizeze şi să ducă negocieri pentru contracte colective”.

„Legea este de partea noastră!” striga John L. Lewis, teatralul şi sprâncenatul preşedinte al sindicatului unit al muncitorilor mineri şi, într-un efort organizatoric – punând la bătaie fondurile – triplă în patru luni de zile numărul membrilor Uniunii. Douăsprezece mii de docheri de pe coasta Pacificului, având în frunte un conducător activ din rândurile lor, Harry R. Bridges, declarară grevă în Mai 1934, împreună cu muncitorii din porturi şi determinară încetarea navigaţiei de la San Diego la Seattle; iar la mijlocul lui Iulie, în urma uciderii unor grevişti de către poliţie, întregul oraş San Francisco a fost paralizat timp de patru zile de o grevă generală. În 1935, în 19 state, peste 40.000 oameni din Garda Naţională au fost mobilizaţi pentru înăbuşirea grevelor. De la un capăt la altul al ţării, industria era frământată de conflicte de muncă îndârjite, greve şi campanii de organizare sindicală înverşunate.

În Noiembrie 1935, în urma unei acţiuni conduse de John

L. Lewis împotriva politicii conservatoare a „vechii gărzi” a Federaţiei Americane a Muncii, conducătorii a opt

---

După cele spuse de Ray Tucker, Hoover „continua şi extindea pe cât putea cele mai bune sau cele mai rele tradiţii în ceeace priveşte sistemul poliţiei secrete“ :

„...agenţii de urmărire ai Biroului ţineau sub observaţie în mod frecvent demnitari consideraţi ca membri în perspectivă ai guvernului, funcţionari publici, editori, reporteri de ziare, clerici, profesori universitari, liberali, unele pături ale intelectualităţii, presupuşii comunişti, conducători ai sindicatelor...“

Pentru amănunte referitoare la activitatea FBI a se vedea cartea IV-a (N. A.).

1 Adică „ocolire naţională“ (N. R.).

departamente din Federaţia Americană a Muncii au întemeiat Comitetul pentru Organizarea Industrială, având ca scop crearea unor sindicate industriale şi organizarea celor nesindicalizaţi „F

Între timp, bogătaşii erau şi mai nemulţumiţi de New Deal decât cei săraci. Lammot du Pont, preşedintele uriaşului concern chimic „E. I. du Pont de Nemours & Company”, declara în Ianuarie 1934: „Anul 1933 a fost martorul unui atac aventuros al guvernului împotriva practicelor politice, sociale şi economice ale ţării”. În furia lor, alţi industriaşi şi financiari de frunte, care acceptaseră mai întâi zâmbind declaraţiile „radicale” ale lui Roosevelt, socotindu-le o demagogie fără precedent, ajunseră la concluzia că preşedintele credea serios multe din cele ce spusese despre abuzurile „puţinilor privilegiaţi”, despre „idealurile umane ale democraţiei”, despre dreptul muncitorilor de a se organiza şi despre dreptul „celor săraci de a cere ajutorul guvernului”. Întrucât New Dealul, răspunzând presiunii populare, îşi sporea programul de lucrări publice şi de ajutorare, şi deoarece mişcarea sindicală creştea, marii oameni de afaceri îl defăimară cu furie pe Roosevelt ca „trădător al clasei sale” şi lansară o violentă campanie de propagandă împotriva „roşului acela de la Casa Albă” şi a întregului lui guvern. În primăvara anului 1935, *Kiplinger-s Washington Newsletter* socotea că optzeci la sută din oamenii de afaceri din ţară se opuneau New Dealului.

Duşmănia înverşunată a marilor întreprinderi împotriva New Dealului nu a avut de ce să fie atenuată atunci când după o mare victorie a partidului democrat, în alegerile pentru Congres din Noiembrie 1934, preşedintele Roosevelt a declarat la deschiderea sesiunii Congresului, la 4 Ianuarie 1935:

Este clar… am primit mandatul din partea poporului, pentru a-i face pe americani să renunţe la acea concepţie

despre acumularea de bunuri care, datorită câştigurilor excesive, creează o putere nejustificată a indivizilor asupra afacerilor particulare şi, din păcate pentru noi, şi asupra treburilor statului.

La Washington, „reprezentanţii politici ai bogăţiei” se pregăteau să saboteze viitoarea legislaţie a New Dealului. După cum relata un reportaj apărut în *New York Times* la 24 Februarie, în Camera Reprezentanţilor luase fiinţă un „Comitet al celor 100”, cu scopul de a „ţine întruniri secrete” în care să se elaboreze strategia împotriva guvernului.

Iar într-un editorial, *New York Times* făcea remarca:

...avem un preşedinte care are o majoritate nominală de două treimi în ambele Camere, dar căruia i se opun, combătându-l zilnic, disidenţe din propriile sale rânduri, şi care este ameninţat de o revoltă crescândă împotriva celor mai importante directive politice ale sale.

La mijlocul verii anului 1935, New Dealul trecu Rubiconul. La 27 Mai, Curtea Supremă a Statelor Unite declară neconstituţională Legea pentru refacerea industriei naţionale.

Se părea că teza pe care se sprijinea această hotărâre – după cum se exprimă Charles şi Mary Beard – „bloca orice posibilitate de reglementare prin lege a litigiilor, orelor de muncă şi salariilor în industrie”.

Într-o conferinţă de presă care a avut loc la Casa Albă şi la care au luat parte peste 200 de ziarişti, preşedintele Roosevelt citi extrase din câteva din miile de telegrame pe care le primise şi în care era întrebat dacă nu poate face nimic „pentru a salva poporul”.

„Întrebarea principală”, spuse Roosevelt, „este următoarea: înseamnă oare că prin această hotărâre guvernul Statelor Unite nu are niciun control asupra problemelor economice?”

Roosevelt era hotărât să împiedice desfăşurarea

lucrurilor în sensul acesta.

O lună mai târziu, la 27 Iunie, Congresul votă legea naţională pentru reglementarea relaţiilor de muncă. Bazându-se pe dreptul Congresului de a reglementa legăturile dintre state, legea prevedea înfiinţarea unui Birou naţional permanent pentru relaţiile muncitoreşti, care să cerceteze plângerile şi să emită ordine de „încetare şi destituire”, interzicând: amestecul patronilor în tratativele pentru contractele colective ale salariaţilor lor, menţinerea sindicatelor galbene, discriminările la angajare împotriva membrilor sindicatelor şi alte practici necinstite din câmpul muncii.

Liniile de luptă erau acum bine precizate şi preşedintele Roosevelt arăta limpede poporului american de care parte se situase. În prima convorbire la „gura sobei” din 1936, preşedintele declară:

Susţinem în mod stăruitor că munca este îndreptăţită la tot atâta respect ca şi proprietatea. Dar muncitorii noştri cu braţele sau cu mintea merită mai mult decât respect pentru munca lor. Ei merită o protecţie reală, dându-li-se prilejul să facă uz de munca lor în schimbul unei retribuţii adecvate care să le îngăduie un nivel de trai decent şi tot mai ridicat, şi pentru a economisi o sumă oarecare, care să-i pună la adăpost împotriva inevitabilelor fluctuaţii ale vieţii…

În continuare Roosevelt adăuga:

Mai sunt unii care nu izbutesc să descifreze nici semnele vremii, nici cele ale istoriei americane. Ei ar încerca să refuze muncitorului orice putere efectivă de a duce tratative pentru contracte colective, de a-şi agonisi cele trebuincioase pentru o viaţă decentă şi de a se şti în siguranţă. Nu muncitorimea ameninţă ţara aceasta cu neînţelegerile de clasă, ci aceşti oameni cu vederi înguste…

În perioada dintre 1930 – 1940, naţiunea avea să fie

dezbinată de un crunt conflict instigat de aceşti „oameni cu vederi înguste” de care vorbise Roosevelt

Originea acestui conflict fusese descrisă profetic de Theodore Dreiser în 1931, prin următoarele cuvinte: „marele conflict existent astăzi în America este acela dintre bogăţie şi sărăcie; se pune întrebarea dacă un individ, cât se poate de neînsemnat şi de sărman, îşi va putea păstra respectul de sine şi viaţa sau dacă o oligarhie comercială va dicta în cele din urmă tuturor celorlalţi – astăzi în număr de vreo 125.000.000 – ce au de făcut, ce ar trebui să gândească şi din cât de puţin (nu din cât de mult) să trăiască, pentru ca ceilalţi, puţini, puternici şi şireţi să-şi poată exercita voinţa şi bunul lor plac. Acesta este războiul care vine!”

Capitolul IX

FORŢA ŞI VIOLENŢA

1. REGELE SPĂRGĂTORILOR DE GREVE

În Ianuarie 1935, revista *Fortune* publica un articol descriind cariera remarcabilă a unui milionar american a cărui reputaţie şi avere se datorau, aşa cum spuneau redactorii revistei, „unui soi de afaceri care nu sunt îngăduite nicăiiri în afara Statelor Unite”.

Numele milionarului era Pearl L. Bergoff. Meseria lui era: spărgător de greve profesionist.

Primele fraze ale articolului din *Fortune* puneau cititorului următoarea problemă ipotetică:

Eşti preşedinte al consiliului de administraţie. Aşa scrie pe uşa biroului dumitale. Acum o săptămână, muncitorii dumitale – „băieţii” dumitale. cum rbişnuiai să le spui – te-au încunnştiinţat că ai exact şapte zile în care să te hotărăşti să le urci salariul de la 4 dolari pe zi la 4.50 dolari pe zi... Ori accepţi, ori... Mai ai încă vreo douăsprezece ore până la expirarea termenului... de patru zile şi patru nopţi capul te doare întruna.

Cât a spus tipul acela că vrea? Pentru cincizeci de mii

de dolari îţi dă garanţia absolută că va sparge greva, va sfărâma sindicatul şi vei rămânea stăpân în fabrica ta. Cincizeci de mii de dolari şi câte capete sparte?

Articolul continuă:

Cele de mai sus urmăresc să vă dea o slabă idee asupra derutei de care este cuprins de obicei un conducător de întreprindere atunci când are de înfruntat ameninţarea înspăimântătoare a unei greve… Dacă, în cele din urmă, se hotărăşte să facă faţă acestei ameninţări şi să lupte împotriva ei, este probabil că se va ridica de pe scaun şi va telefona unui domn Pearl L, Bergoff, de la Bergoff Service, din New York. Fiindcă domnul Bergoff este cel mai vechi, cel mai dârz, cel mai încercat practician din câmpul spărgătorilor de grevă profesionişti. Domnul Bergoff nu cunoaşte niciun fel de şovăiri.

Timp de peste două decenii, Pearl Bergoff s-a bucurat de un renume naţional. Ziarele din întreaga Americă se refereau în termeni familiari la spărgătorul de greve cu părul roşu, numindu-l „Diavolul Roşu”. Mii de gangsteri şi de şantajişti mărunţi îi spuneau cu respect „generalul”. Titlul preferat al lui Bergoff era acela pe care şi-l făurise singur, „regele spărgătorilor de greve”.

Înainte de Pearl Bergoff, au mai fost şi alţi spărgători de greve binecunoscuţi, ba el avea chiar câţiva contemporani cu mari succese la activul lor. Niciun spărgător de greve din America nu putea să egaleze însă imediat după 1930 faima lui Bergoff în ceea ce priveşte sfărâmarea necruţătoare a marilor greve, violenţa nemaipomenit de sângeroasă şi clientela distinsă. Pearl Bergoff a fost acela care a pus spargerea grevelor în Statele Unite pe o bază modernă, în proporţii de masă.

„Banii sunt singura mea ţintă” declarase Bergoff – un tânăr viguros cu o ceafă de taur şi plin de vioiciune – când sosise la sfârşitul secolului trecut la New York, unde deschisese o agenţie de detectivi şi începuse prin a-şi oferi

serviciile ca păzitor personal al newyorkezilor bogaţi. În 1907 ajunse la concluzia – după propriile sale cuvinte – că „se putea câştiga mai bine lucrând în industrii”. Prin „munca în industrii”, Bergoff înţelegea spargerea grevelor.

Cum ţara intra într-o perioadă de depresiune şi de intense conflicte de muncă, s-a produs imediat printre patroni o cerere mare pentru „serviciile industriale” ale Biroului de detectivi al lui Bergoff. Aşa cum spunea revista *Fortune*: „El avea înaintea lui un deceniu de profituri deosebit de mari…”

Pe măsură ce reputaţia sa de spărgător eficace de greve crescu în anii următori şi în biroul său soseau mai multe oferte de lucru decât ar fi putut efectua, Bergoff deveni extrem de pretenţios în privinţa afacerilor pe care le accepta. Uneori, ca o favoare personală acordată vreunui concern important, Bergoff consimţea să spargă o grevă mai mică, bineînţeles contra unei plăţi adecvate. Dar, în mod obişnuit, Bergofi se specializase în spargerea grevelor mai mari din industriile-cheie. „Lasă să spargă alţii greva celor care fac butoniere”, spunea Bergoff. „Dar când e o grevă în industria oţelului, atunci sunt eu chemat”.

Iată câteva din numeroasele firme americane care s-au folosit de serviciile lui Bergoff în anii 1907 – 1935:

Pressed Steel Car Company
Erie Railroad
Munson Steamship Line
Holland-American Line
Poştal Telegraph-Cable Company
Baltimore and Ohio Railroad
Baldwin Locomotive Works
Southern Pacific Railroad
Pennsylvania Railroad
New York Central Railroad
Company

Onorariile pe care le primea Bergoff pentru spargerea grevelor erau proporţionale cu faima clienţilor săi în lumea oamenilor de afaceri. Până în 1925, câştigurile nete ale firmei lui Bergoff totalizau 10.000.000 dolari. Venitul său personal în acea vreme era de 100.000 dolari anual din salariu, plus câteva sute de mii de dolari în dividende şi acţiuni. Averea lui personală era evaluată atunci la 4.000.000 dolari.

„Pregătirile pentru spargerea unei greve", spunea în 1934 Pearl Bergoff unui ziarist, „se aseamănă cu mobilizarea unei mici armate pentru un război adevărat".[50]

Pentru a-l seconda la mobilizarea armatei lui de spărgători de greve şi pentru a conduce operaţiile acestei armate pe câmpul de luptă, Bergoff angajă ca ajutori speciali un grup de huligani notorii, dintre care cei mai mulţi aveau cazier judiciar. Toţi erau experţi în utilizarea pumnilor, a puştilor, a cuţitelor şi a bastoanelor de cauciuc.

---

50 In 1925, ca urmare a unui violent şi neaşteptat declin în afacerile sale, Pearl Bergoff se retrase temporar. „Am închis biroul"... „am plecat în Florida... şi m'am ocupat câtva timp cu tranzacţii imobiliare", povesti el după aceea.

După ce a pierdut 2.000.000 de dolari în speculaţii funciare în Florida, Bergoff se întoarse la New York şi îşi reorganiză firma sa de spărgător de greve sub titulatura „Bergoff Service Bureau".

Noul cartier general al lui Bergoff ocupa patru camere la etajul al paisprezecelea din clădirea Fred F. French de pe Fifth Avenue nr. 551. In camera de primire, modest mobilată, atârna un aviz în care scria: „Nu faceţi zgomot şi nu vorbiţi urît". Mai înainte de a fi primiţi în biroul lui personal, vizitatorii erau examinaţi cu atenţie printr'o mică deschizătură zăbrelită. Biroul personal a! lui Bergoff era împodobit cu extrase înrămate din ziare cu privire la isprăvile lui şi cu scrisori de adeverinţă din partea conducătorilor întreprinderilor de seamă.

In urma crahului dela bursă din 1929, „Bergoff Service Bureau", ca şi alte importante concerne de afaceri, a trecut temporar prin clipe grele. Bergoff spunea mai târziu: „Afacerile mergeau atât de rău încât a trebuit să-mi vând arsenalul. Condiţiile erau îngrozitoare. Nu-1 acuz pe domnul Hoover, mă'nţelegeţi" (N. A.).

Bergoff îi numea „nobilii” săi.

Pentru „rezervele armate”, cum le spunea el, Bergofi se baza în special pe oameni fără căpătâi, haimanale, criminali de rând şi spărgători de greve profesionişti. Îndatorirea lor era să-i înlocuiască pe muncitorii grevişti, şi chiar dacă nu lucrau ei înşişi, să lase cel puţin impresia că se lucrează intens, folosindu-se şiretlicuri, ca de pildă fumul ce ieşea pe coşurile fabricii. Aceştia erau cunoscuţi sub numele de „golanii lui Bergoff”.

Se înţelege că cei câţiva dolari pe zi cu care erau plătiţi golanii lui Bergoff nu reprezentau întreaga lor remuneraţie, aceasta urmând să fie completată cu tot felul de unelte, echipament industrial, îmbrăcăminte şi alte bunuri, pe care le puteau fura când erau în „exerciţiul funcţiunii”. „Golanii lui Bergoff”, scria Edward Levinson în 1835 în cartea sa *Sparg grevele*! *Tehnica lui Pearl Bergoff*, „au furat de toate, de la robinete până la blănuri în valoare de 50.000 dolari”.

Clasificându-i după „pregătire şi experienţă”, Bergoff avea o listă lungă a „golanilor” şi a „nobililor” pe care îi folosise în cariera lui de spărgător de greve. „Această listă” spunea el, „este cel mai preţios capital al meu, motorul întreprinderii mele şi nu poate fi multiplicată sau reconstruită, deoarece este, în primul rând, produsul timpului, combinând obişnuinţa de a alege cu o mare experienţă”.

Iată numele şi cazierele unora dintre „nobilii” cei mai reprezentativi de pe lista lui Bergoff:

James Francisc O-Donnell, zis Two Gun Jim O-Donnell: hoţie în stil mare în 1917 la New York, închisoare la Blackwell-s Island; omucidere în 1926 la Dumont, pedeapsă de opt ani, închisoarea de stat din New Jersey.

James Weiler, zis Joe Bpamish: omucidere în 1919 la New York, închis în închisoarea Dannemora; agresiune în 1925 la New York, siune banditească în 1934, achitat.

John B. Baron, zis Jesse Mandel: furt în 1903 la New York, furt în 1905 la New York, trimis la casa de corecţie; hoţie în stil maire, 1909, New York, trimis la casa de corecţie Elmiră; hoţie în stil mare 1910, New York, condamnat la cinci ani la Sing-Sing.

James Tadlock: trafic de stupefiante în 1921 la Philadelphia, doi ani şi şase luni de închisoare; atentat la pudoare împotriva unei minore în 1934 la New York, închis la penitenciar.

William Stern, zis Kid Steinie: furt în 1911 la New York, condamnat la 3 luni; omucidere în 1920, la New York, de la zece la douăzeci de ani la Sing-Sing.

Joseph Cohen, zis Joe Pullman: tâlhărie în 1924 la Cleveland, Oiiio, găsit vinovat de agresiune şi lovire, amendat; agresiune şi lovire în 1930 la Clevelan/d, Ohio, achitat; port ilegal de arme, 1930 Cleveland, Ohio, achitat; violarea legii Harrison pentru narcotice în 1931, şaizeci de zile închisoare; agresiune 1931, nicio menţiune înregistrată; provocare de dezordini, 1934, Jersey City, Nev; Jersey, trei luni de închisoare.

„Când încredinţăm într-o grevă unuia dintre oamenii noştri misiunea de paznic”, declară Bergoff, „avem nevoie de un om cu purtări bune. Dar nu putem folosi învăţători de la şcolile duminicale”.

Activitatea de spărgător de grevă a lui Bergoff era întovărăşită invariabil de violenţă şi vărsare de sânge. „Rănirile şi accidentele fatale contau puţin la el”, scria revista *Fortune*. „Ţelul său era de ordin psihologic”.

Deoarece, de obicei, autorităţile locale colaborau cu puternicele societăţi care se foloseau de serviciile lui Bergoff, spărgătorii lui de grevă comiteau nenumărate crime fără să fie pedepsiţi. Armatele lui de vagabonzi fără căpătâi şi de gangsteri colindau dintr-un oraş în altul, ca hoardele de mercenari medievali, jefuind, terorizând populaţii întregi şi lăsând pe urmele lor însângerate o

grămadă tot mai mare de morţi şi răniţi.[51]

Provocarea cu bună ştiinţă a violenţei era un procedeu folosit în mod obişnuit de Bergoff. „Frenchy" Joe, un gangster de al lui Bergoff, a declarat în timpul unei operaţii de spargere a grevei, reporterului revistei *Collier-s*, John Craige:

Dă-mi douăzeci şi cinci de poliţişti cu bastoane şi revolvere, care să circule în mijlocul mulţimii şi să tragă în camioane, aşa încât să ne dea prilejul să începem, şi vom pune pe fugă mulţimea din acest oraş într-o singură zi... Îi domesticim noi. Îi dresăm în aşa fel încât să fugă ori de câte ori vor vedea un camion, altfel vor trebui să îngenuncheze şi să-şi facă rugăciunea din urmă. Şi ce de treabă am putea face în oraşul acesta, dacă lucrurile ar merge bine.

„Pentru cei ce preferau neprevăzutul", relatează Edward Levinson în biografia lui Bergoff, „Bergoff avea doi nebuni, pe Francis W. Magstadt şi Joe Schultz, unul scăpat, dintr-un ospiciu, celălalt pe cale să fie internat. Lăsaţi în libertate într-un grup de grevişti care nu bănuiau nimic, puteai fi sigur că vor înjunghia şi împuşca, nestingheriţi de limitele pe care şi le impun oamenii întregi la minte" *1*.

În două articole semnate, apărute la 24 şi 25 Octombrie 1934, în ziarul *New York Post* şi intitulate „Sparg greve", Bergoff trecea în revistă trecutul său de spărgător de greve cu mândria unui eminent om de afaceri, care a reuşit prin meritele sale.[52]

---

51 Două pistoale (N. R.).

52 O campanie caracteristică — una dintre primele campanii ale lui Bergoff — a avut loc în 1910 când „Philadelphia Rapid Transit Company" l-a angajat pentru a sparge greva celor 5000 de şoferi şi taxatori, care cereau să ii se sporească salariul cu 21 de centi pe oră. Săptămâni în şir a domnit la Philadelphia un regim de teroare. Spărgătorii de grevă ai lui Bergoff au jefuit magazine, au pătruns în case particulare, împuşcând grevişti şi alţi cetăţeni din Philadelphia. Intr'o zi, o bandă de spărgători de grevă beţi şi îngrămădiră în două

„Profesiunea mea este aceea de spărgător de greve”, scria Bergoff. Am fost aproape fără întrerupere în fruntea acestei profesii mai bine de treizeci de ani. Am mobilizat mici armate, ia numai câteva ore după ce mi s-a cerut, răspunzând astfel în nenumărate oraşe apelului societăţilor de căi ferate, de autobuze şi de navigaţie...”

După spusele lui Bergoff, tehnica de bază a spargerii grevelor s-a schimbat foarte puţin de când s-a apucat el de această meserie. Obiectul principal a rămas acela de a submina moralul greviştilor şi a-i „convinge” de zădărnicia cauzei lor. Au existat, e drept, unele modificări în ceea ce priveşte instrumentele de convingere:

Pe vremuri, aveam un arsenal la dispoziţie. Deţineam 2500 de puşti şi o mulţime de muniţii. Aveam totdeauna la

---

trolleybuze şi porniră cu ele în goană nebună prin oraş, trăgând cu sălbăticie în lumea de pe stradă şi rănind vreo doisprezece oameni, inclusiv un copil care dormea.

„In prima zi de grevă au fost ucişi doi din oamenii noştri“, relata Bergoff. „Pe unul l-am înmormântat pe propriile noastre speze. Avea familie.“

Ziaristul John Craige care se afla la Philadelphia în timpul grevei, povestea într’un articol din revista Collier's: „Niciodată până acum n’a existat un atac atât de sistematic împotriva unei populaţii inofensive dintr’un oraş american. Niciodată nu s’au făcut hoţii şi jafuri în stil atât de mare. Dacă dădeai unui taxator dintre acei care erau spărgători de grevă o monetă, nu primeai restul. Dacă protestai, erai dat jos din vagon şi bătut cu bastonul şi, dacă rezistai, aveai toate şansele să fii împuşcat.

Nu voi uita niciodată imaginea unei mame cu copilul în braţe... abia ţinân- du-se pe picioare, cu sângele curgându-i din trei răni la cap făcute cu boxul de către unul din aceşti bandiţi“.

Poliţia din Philadelphia nu a făcut nicio încercare pentru a împiedica aceste nelegiuiri ale spărgătorilor de greve ai lui Bergoff.

In cele două luni care i-au trebuit lui Bergoff ca să spargă greva dela „Philadelphia Rapid Transit“ au fost ucişi şaisprezece bărbaţi, femei şi copii.

îndemână două mii de bastoane şi de ciomege. Astăzi suntem la curent cu cerinţele moderne. Am trimis gaze lacrimogene pentru recenta grevă a textiliştilor din Georgia... 1

Arătând că profitul net realizat de pe urma oricărei afaceri este dovada ultimă a succesului ei, Bergoff scria: „Câştigurile rezultate din spargerea grevelor au fost mari". Succesul nu putea fi însă, bineînţeles, măsurat numai din punct de vedere financiar. Mai existau şi alte motive de satisfacţie:

...Am ajuns să privesc serviciile aduse de organizaţia mea comerţului şi industriei ca fiind întru totul asemănătoare cu acelea aduse de medic unui pacient. Cred că există un titlu academic sau de colegiu de „Doctor în ştiinţe economice"; îmi dau seama că aş putea revendica pe drept titlul de „Doctor în ştiinţe economice practice",

---

Activitatea de spărgător de grevă a lui Bergoff era deseori întovărăşită de pierderi de vieţi. De pildă, în încercarea sa de a sparge greva dela „The Pressed Car Steel Works" din McKees Rocks, Pennsylvania, în 1909 — prima acţiune care i-a adus lui Bergoff reputaţie în toată ţara — au fost douăzeci şi doi de morţi. Printre morţi erau şi doi gangsteri de-ai lui Bergoff. „Am plătit patru sau cinci mii de dolari pentru fiecare din oamenii noştri ucişi", a spus Bergoff după aceea. „Câştigul era atât de mare, încât cheltuiala aceasta a trecut neobservată" (N. A.).

1 Articolul despre. Pearl .Bergoff din revista Fortune spunea următoarele despre arsenalul său: El îşi evaluează arsenalul obişnuit la 14.500 dolari şi îl reînnoieşte din timp în timp, pe măsură ce se ivesc noi afaceri. Cumpără gaze lacrimogene la „Federal Laboratories, Inc." din Pittsburgh (pentru amănunte despre „Federal Laboratories, Inc.", vezi mai departe, în acelaş capitol). Cumpără bastoane de cauciuc cu ridicata dela casele care aprovizionează poliţia şi care sunt în număr mare la Chicago şi New York, dar casa Cahn-Walter Company din Lafayette Street, Manhattan, pnmeşte cele mai mari comenzi dela Bergoff. Pentru boxuri de aramă există numeroase surse. In ceeace priveşte mitralierele, o recentă lege federală cere ca posesorii lor să fie înregistraţi, dar se face o contrabandă considerabilă şi mitralierele not fi procurate de oricine îşi pro pune acest lucru în mod serios" (N. A.).

fără să mă expun ia o critică nemeritată.

În America mai erau şi alţii care ajunseseră să împărtăşească părerea lui Bergoff despre importanţa sa ca cetăţean american. În primii ani de după 1930, ziarele citau opiniile spărgătorului de grevă milionar cu privire la problemele politice interne şi internaţionale. Ziarele economico-financiare comentau fenomenalul succes al lui „Bergoff Service Bureau”. O comisie care cerceta nişte tulburări în legătură cu una din operaţiile de spargere de greve ale lui Bergoff i-a exprimat mulţumiri „pentru că salvase oraşul de la dezastru”.

Printre prietenii şi cunoştinţele mondene ale lui Bergofi se numărau politicieni bine cunoscuţi şi oameni de afaceri renumiţi. Bergoff juca golf la cluburile cele mai elegante, dăruia sume impresionante pentru opere de binefacere şi trecu la catolicism.

La Bayonne New Jersey, unde se stabilise cu familia sa, Bergoff finanţă construcţia unui bloc pentru birourile sale care aveau săpate pe faţadă, în litere gotice, iniţialele lui: „P. L. B”.

În Decembrie 1934, după ce colindase prin ţară timp de douăzeci şi şapte de ani cu armatele lui de huligani, şi după ce terorizase oraşe întregi, provocând moartea unui mare număr de cetăţeni, Pearl Bergoff compăru în sfârşit în faţa unui tribunal. Acuzaţiile nu-i erau aduse de vreo instituţie de stat sau federală, ci de un grup de foşti puşcăriaşi şi spărgători de grevă profesionişti care depuseseră plângeri împotriva lui Bergoff pentru că îi angajase la spargerea unei greve şi apoi nu le mai plătise serviciile. Ei îl dăduseră în judecată cerându-şi salariul şi spezele de deplasare.

Procesul avu loc la tribunalul oraşului New York, preşedinte fiind judecătorul Keyes Winter.

Avocatul lui Bergoff căuta să discrediteze mărturiile depuse de foştii salariaţi ai clientului său, contestând că s-

ar putea pune bază pe depoziţiile lor. „Ai fost condamnat vreodată pentru crimă?”, îl întrebă el pe Harry Borak, un tânăr brun care purta ghetre.

Borak se întoarse indignat către judecătorul Winter. „Domnule judecător, nu sunt un bandit”, protestă el. „Eram în vorbă cu o fată. Nu voia să se mărite cu mine şi am împuşcat-o. Eram tânăr şi îndrăgostit”.

Când un alt reclamant, Bennie Mann, veni să depună mărturie, judecătorul Winter se aplecă peste birou, privind cu uimire buzunarul doldora al individului. „N-ai cumva un revolver la dumneata?” îl întrebă el pe Mann.

„Desigur”, răspunse Mann.

„Şi de ce ai venit înarmai. În faţa Curţii”? îl întrebă judecătorul.

„Mă aşteptam să mă duc la lucru în dimineaţa asta”, explică Mann.

În depoziţia sa în faţa Curţii, Bergoff spuse cu mândrie:

„Am servit industria americană din Nord, Sud, Est şi Vest. Am tras timp de treizeci de ani la carul industriei americane. Am trimis pe mare, armate de oameni în Cuba şi Canada. Am spart în acest timp greve ale feroviarilor, ale docherilor, ale muncitorilor din transporturi, ale textili. ştilor. Pe toate le-am zdrobit la vremea mea şi mai sunt încă mulţi care apelează la serviciile mele”.

Acuzaţiile împotriva lui, spunea Bergoff, aruncând priviri veninoase către acuzatorii săi, erau absolut false. În ceea ce priveşte morala lui profesională, declară el, se bucura de înalta stimă a celor mai de seamă oameni din lumea de afaceri.

„Cunosc pe toţi preşedinţii societăţilor de căi ferate şi toţi au apelat la serviciile mele”, spuse el judecătorului. „În toată cariera mea n-am înşelat niciodată pe nimeni, nici măcar cu un ban. Sunt cel mai cunoscut dintre spărgătorii de grevă din ţară”.

Cu toată pledoaria lui elocventă, decizia Curţii îi fu potrivnică. Judecătorul Winter hotărî ca Bergoff să plătească spărgătorilor de grevă salariile şi spezele ce li se cuveneau.

Lovitura dată prestigiului lui Bergoff era îndulcită de textul deciziei Curţii. În această decizie, judecătorul Winter vorbea de Bergoff ca de „un geniu activ al profesiei sale" şi făcea aluzii măgulitoare la „faima sa de conducător în serviciul industriei... la activitatea lui măiastră în favoarea marilor societăţi..."

„Activitatea măiastră" a lui Bergofi se apropia totuşi de sfârşit.

Creşterea rapidă a mişcării sindicale, votarea Legii pentru reglementarea relaţiilor de muncă şi decretarea unei legislaţii federale care interzicea transportarea spărgătorilor de grevă peste frontierele statelor, au adus sfârşitul zilelor de prosperitate ale profesiei lui Bergoff.

În 1936, Pearl Bergoff, care se intitulase singur „regele spărgătorilor de grevă", îşi închise biroul şi se retrase pentru totdeauna din afaceri[53].

2. GĂRZI NEGRE ŞI LISTE NEGRE

„Nu avem nimic de obiectat împotriva utilizării detectivilor" declara în 1937 în faţa membrilor comisiei Senatului pentru libertăţile cetăţeneşti un avocat care reprezenta Asociaţia fabricanţilor din Michigan. „Detectiv" şi „spion" sunt două cuvinte folosite într-un sens negativ, dar chiar şi un spion este necesar în timp de război".

În războiul împotriva mişcării sindicale din America, spionajul în sânul mişcării muncitoreşti fusese considerat multă vreme de către marile întreprinderi ca o armă de o importanţă vitală. Jumătate de secol şi mai bine,

---

53 La II August 1947, Pearl L. Bergoff a murit la spitalul St. Vincent din New York. Registrul spitalului arăta un ultim gest de vanitate din partea lui: intrând în spital cu o săptămână înainte de moarte, Bergoff declarase că este cu opt ani mai tânăr decât era în realitate. (N. A.).

batalioanele secrete de spioni profesionişti, detectivi, agenţi provocatori şi informatori plătiţi au dus o luptă ascunsă împotriva mişcării muncitoreşti. Dar abia în perioada New Dealului şi prin demodarea tacticii brutale a spargerii grevelor după sistemul Bergoff, operaţiile de spionaj antimuncitoresc au atins culmea ofensivei lor.

În 1936 existau peste 200 de agenţii de spionaj antimuncitoresc, care aveau sucursale în întreaga ţară.

Trei din cele mai mari şi mai renumite din aceste agenţii, având sucursale în zeci de oraşe, erau „Pinkerton-s National Detective Agency", „Railway Audit and Inspection Company" şi „Corporations Auxiliary Company".

Printre cei aproximativ 500 de clienţi ai agenţiei „Corporation Auxiliary Company" între 1934 şi 1936 se numărau şi următoarele concerne:

Printre clienţii agenţiei „Railway Audit and Inspection Company" erau şi următoarele societăţi:

Borden Milk Co. Frigidaire Corp.

Carnegie – Illinois Steel Corp. Pennsylvania Greyhound Bus Co.

Consolidated Gas Co. of New York Western Union

H. C. Frick Coal and Coke Co. Western Electric & Mfg. Co.

„Numărul total, cunoscut până acum, al întreprinderilor care folosesc serviciile de spionaj ale acestor agenţii, se ridică la aproximativ 2500", raporta în Decembrie 1937 comisia Senatorială LaFollette, care făcea cercetări cu privire la violarea libertăţii cuvântului şi a drepturilor muncitorimii. „Întreaga listă se prezintă ca un catalog al industriei americane".

Numai sumele cheltuite de „General Motors" pentru spionarea mişcării muncitoreşti se ridicau, din Ianuarie 1934 până în Iulie 1936, la circa 1 milion de dolari.

Conform statisticilor elaborate în 1936 de economistul Heber Blankenhorn, de la Biroul naţional

pentru relaţiile de muncă, în acel an cheltuielile totale ale operaţiilor agenţiilor de spionaj din Statele Unite depăşeau suma de 80.000.000 dolari.

„Ţelul principal al spionajului industrial", scrie Leo Huberman în *Sistemul de spionaj antimuncitoresc*, „este să împiedice organizarea sindicatelor şi să distrugă sindicatele".

Pentru a-şi atinge aceste scopuri, agenţiile de spionaj se bazau în special pe încurajarea sistematică a dezbinării şi neînţelegerilor între salariaţi, folosindu-se pentru aceasta mai ales de leit-motivul „pericolului roşu", de difuzarea pe scară mare a propagandei antisindicale şi de alcătuirea unor liste negre foarte cuprinzătoare ale membrilor sindicatelor şi a simpatizanţilor.

Într-o reclamă neoficială, Robert J. Foster, de la „Foster Industrial and Detective Bureau", punea la dispoziţie prin firma sa următoarele servicii:

ÎN PRIMUL RÂND: Ţin să atrag atenţia că dacă ni se cer serviciile mai înainte ca salariaţii să se fi constituit într-un sindicat sau organizaţie, nu vor exista greve, nici tulburări. Aceasta nu înseamnă că nu se vor forma sindicate, dar odată formate noi vom controla activi1 a-ea lor şi vom îndruma politica, dacă ni se va da mână liberă de către clienţii noştri.

ÎN AL DOILEA RÂND: Dacă sindicatul e gata constituit… cu toate că nu suntem în aceeaşi situaţie, ca în cazul de mai sus, am putea – şi credem, cu succes – să punem la cale o neînţelegere care să ducă la fracţiuni, cercuri, demisii ale conducătorilor şi o descreştere generală a numărului membrilor.

„Corporation Auxiliary Company" se folosea de un sistem elegant, pentru a-şi oferi serviciile:

Începem fiecare acţiune cu ideea că agentul nostru reprezintă o putere în micul său cerc şi, pe măsură ce cunoştinţele sale sporesc.

creşte şi sfera influenţei sale… Oriunde am folosit acest sistem, atât timp cât a fost necesar, rezultatul a fost că, în conformitate cu dorinţa clienţilor noştri, numărul sindicaliştilor n-a crescut. Au fost desfiinţate câteva sindicate locale. Înlăturăm, atât agitatorii, cât şi organizatorii, în linişte, fără – sau numai cu puţine – incidente.

Câteva din îndatoririle unui spion care lucrează în rândurile muncitorimii erau precizate în următoarele instrucţiuni ale întreprinderii „Railway Audit and Inspection Company”, adresate unuia din sutele sale de agenţi camuflaţi:

Va fi nevoie să te amesteci printre salariaţi, pentru a le câştiga încrederea. În aşa măsură încât oamenii să-ţi mărturisească ce au de gând să facă, etc. Va fi nevoie să faci absolut în fiecare zi un raport scris, lung, amănunţit, privind condiţiile existente şi să raportezi cât se poate de cuprinzător convorbirile pe care le-ai avut, acelea pe care le-ai auzit, etc.

Raportezi… dacă există vreo agitaţie în favoarea sindicatului, etc.

Duminica şi atunci când uzina nu lucrează va fi necesar să faci un raport pentru ca să putem prezenta clientului o notă de plată şi pentru acea zi. În acest scop va trebui să intri în legătură cu câţiva salariaţi. adică să-i vizitezi pentru a putea obţine de la unii dintre-ei informaţii pe care nu le poţi obţine pe altă cale, deoarece în felul acesta se pot obţine multe informaţii de valoare pentru client.

Dintre toate informaţiile pe care le culegeau aceşti spioni, identificarea activiştilor sindicali era socotită în general cea mai importantă. În fiecare săptămână agenţiile de spionaj întocmeau pentru clienţii lor liste lungi de astfel de salariaţi. Salariaţii indicaţi în felul acesta erau concediaţi imediat şi numele lor era trecut pe „listele

negre" secrete. Descriind un caz caracteristic pentru modul în care erau folosite aceste liste negre, Edwin S. Smith, membru al Biroului naţional pentru relaţiile de muncă, declara:

N-am auzit niciodată ceva mai tragic decât cele povestite de funcţionarii concediaţi de la „Fruehauf Trailer Co.", victime ale unei acţiuni de spionaj împotriva muncitorilor. Bărbaţi în floarea vârstei se prezentau unul după altul, oameni cu caracter şi plini de curaj, care veniseră să ne povestească ce pacoste dăduse peste ei pentru crima de a se fi înscris într-un sindicat. Din cele relatate, am aflat că printre ei erau în oraşul Detroit familişti cu soţii şi copii, care trăiau din ajutorul public, neputând obţine nicio slujbă, deoarece erau puşi pe listele negre. Singura vină a acestor cetăţeni era că îndrăzniseră să se organizeze, în calitatea lor de salariaţi, pentru a-şi îmbunătăţi condiţiile de muncă. Drept răsplată pentru faptul că, muncind dăduseră patronilor lor tot ce aveau mai bun, erau urmăriţi de către un spion plătit, ca cei mai josnici criminali, şi apoi aruncaţi, ca şi metalul ce nu mai poate fi folosit, la grămada de rebuturi.

Un alt serviciu prevăzut de către agenţiile de spionaj antimuncitoresc era formarea de sindicate galbene. Întemeiate cu scopul de a-i împiedica pe salariaţi să adere la adevăratele sindicate, aceste sindicate galbene controlate şi finanţate în secret chiar de către patroni, erau adesea conduse de către spioni de profesie strecuraţi în rândurile mişcării muncitoreşti.

„Acolo unde ni se cere să se formeze sindicate galbene", afirma o broşură publicată de agenţia de spionaj antimuncitoresc „Butler Sistem of Industrial Survey", „noi sugerăm mai întâi această idee muncitorilor şi apoi încurajăm dezvoltarea ei până la realizare. În felul acesta au fost alcătuite astăzi sute de astfel de organizaţii".

În 1935, conform unei anchete întreprinse de către

„Twentieth Century Fund”, erau încadraţi în sindicatele galbene aproximativ 2.500.000 muncitori din Stanele Unite…

Pe lângă aceste acţiuni, agenţiile de spionaj depuneau un efort deosebit pentru a-şi plasa agenţii în conducerea adevăratelor sindicate.

Pozând în sindicalişti harnici şi îngrijind cu asiduitate de popularitatea lor printre „tovarăşii muncitori”, numeroşi spioni au manevrat astfel încât au pus mâna pe posturi de conducere în CIO \ AFL 2 şi în societăţile de ajutor reciproc ale muncitorilor feroviari Odată ajunşi în aceste posturi, ei îşi începeau cu energie activitatea de subminare a sindicatelor prin tot felul de stratageme care produceau dezbinare.[54]

Eforturile unui agent al agenţiei Corporation Auxiliarycare a izbutit să fie ales în 1935 ca secretar al unui sindicat local al muncitorilor de la fabrica de maşini de scris din Hartford, Connecticut afiliat Federaţiei Americane a Muncii au dat rezultate atât de bune încât numărul membrilor sindicatului a fost redus, în mai puţin de un an, de la 2500 la 75. La Flint, Michigan, numărul membrilor unui alt sindicat local, în conducerea căruia se aflau spioni, a scăzut de la 26.000 în 1935, la 122 membri în 1936.

„Este o metodă cât se poate de eficace”, raporta Lawrence Baker un agent al agenţiei „Pinkerton”, cu privire la campania de spionaj întreprinsă pentru „General Motors” la fabrica de caroserii Fisher din Lansing, Michigan. „Într-o vreme, la Lansing-Fisher, muncitorii erau organizaţi în proporţie de aproape 100%. În cele din urmă n-au mai rămas în sindicat decât cei cinci conducători”.

---

54 AFL (American Federatton of Labour — Federaţia Americană a Muncii- Sindicate reacţionare din Statele Unite, organizate pe profesii. Cord e:F rii au devenit demult nişte birocraţi în slujba patronatului (N. R.).

Comisia LaFollette, care cerceta încălcarea libertăţii cuvântului şi a drepturilor muncitorimii, declara la 8 Februarie 1937 în raportul său preliminar către Senatul Statelor Unite:

E limpede că spionajul a devenit un obicei al patronilor americani. Până când acest obicei nu va pieri definitiv, dreptul de organizare a muncitorimii, libertatea cuvântului, libertatea întrunirilor vor fi fraze fără de conţinut. Oamenii nu se pot întruni în libertate pentru a discuta revendicările lor sau pentru a se organiza în vederea îmbunătăţirii condiţiilor de trai; nu-şi pot nici măcar exprima părerile despre politică şi religie, câtă vreme sistemul spionajului se infiltrează în viaţa lor zilnică…

Raportul adăuga:

Este destul de surprinzător că se îngăduie ca persoane sau întreprinderi particulare să dispună de arme. Este de-a dreptul uluitor că se îngăduie industriaşilor să înarmeze oameni fără scrupule, plătiţi de către ei şi care pretind că acţionează în numele legii. Este revoltător pentru orice apărător adevărat al unui guvern constituţional, că îngăduie înflorirea unei întreprinderi uriaşe, în care patronii colaborează cu spionii de meserie, atacând cetăţenii pentru că aceştia îşi exercită dreptul lor legal de a se organiza în vederea tratativelor pentru contractele colective.

3. GAZE ŞI PUŞTI

„Conflicte de muncă iau naştere în toată ţara” – scria Baker H. Bailey, vicepreşedintele societăţii „Federal Laboratories Inc.”, din Pittsburgh, Pennsylvania, în primăvara anului 1934 într-o scrisoare adresată unuia din voiajorii comerciali ai societăţii. „Voiajorul comercial care are un sector cu un număr mai însemnat de industrii… ar trebui desigur să caute debuşee avantajoase pentru mijloacele de protecţie pe care le avem noi. Mi se pare că

anul 1934 oferă perspective foarte frumoase pentru toţi oamenii noştri”.

„Mijloacele de protecţie” ale societăţii „Federal Laboratories” la care se referea vicepreşedintele Barker în scrisoarea sa constau din mitraliere, puşti-mitraliere, revolvere, pistoale automate, carabine, puşti, automobile blindate, puşti pentru gaze, aruncătoare de gaze, mortiere pentru gaze, muniţii, pieptare căptuşite cu metal, gaze lacrimogene şi vomitive, proiectile cu gaze, măşti de gaze şi alte produse asemănătoare.

„Federal Laboratories Inc”. era una din firmele cele mai importante din Statele Unite care se ocupa cu o afacere specific americană: vânzarea de arme, muniţii şi alte furnituri militare industriei particulare, agenţiilor de spargere a grevelor şi de spionaj, autorităţilor de stat şi municipale[55].

Printre sutele de clienţi deserviţi de către „Federal Laboratories” erau şi concernele:

American Hawaiian Steamship Co. Chicago Tribune

Railroads Co.

Sears Reobuck Co. Standard Oil, Inc.

Six Companies, Inc. Tennessee Coal, Iron and Railroad Co.

Unul din acţionarii cei mai mari ai societăţii „Federal Laboratories Inc”. era întreprinderea Atlas Powder Company, din Wilmington, Delaware, ale cărei interese erau strâns legate de acelea ale marii industrii de produse chimice, E.I. du Pont de Nemours and Company.

---

55 Cele trei concerne principale care se ocupau cu astfel de afaceri erau: „Federal Laboratories, Inc..“, „Lake Erie Chemical Company“ şi „Manville Manufacturing Company“. Intre anii 1933 şi 1936, venitul realizat de aceste trei societăţi din vânzarea gazelor şi a echipamentului pentru gaze s’a ridicat la 1.040.621 dolari şi 14 cenţi. Această cifră nu cuprindea venitul realizat din vânzarea mitralierelor, revolverelor, puştilor, muniţiilor şi a altui echipament de acelaş fel, care totaliza o sumă adiţională de câteva milioane de dolari. (N. A.).

Întrucât operaţiile societăţii „Federal Laboratories Inc”. veneau de multe ori în contradicţie cu legile penale, se cerea mereu discreţie şi ingeniozitate din partea reprezentanţilor firmei. În acest sens pot servi ca exemplu anumite negocieri duse în 1934 de către „Federal Laboratories” la San Francisco, în timpul grevei generale din acest oraş.

Un agent comercial al societăţii „Federal Laboratories” a primit din partea şefului poliţiei din San Francisco o comandă de gaze şi echipament de protecţie în valoare de peste 13.000 dolari. Dar aşa cum relata mai târziu Bailey H. Barker, vicepreşedintele societăţii „Federal Laboratories”, s-au ivit greutăţi la executarea comenzii, deoarece unii funcţionari administrativi „au refuzat să achite comanda pe care o dăduse şeful”. Barker însuşi plecă în grabă la San Francisco să lămurească lucrurile.

După o conferinţă particulară cu mai mulţi reprezentanţi ai societăţilor de navigaţie de pe Coasta de Vest, Barker scrise o scrisoare către „Bank of America” care cuprindea următoarele:

Către
Bank of America N.T. & S. A.
Market New Montgomery Office
San Francisco, California
Domnilor.

Vă transmitem ac. l alăturat un plic sigilat pe care vă rugăm să-l predaţi la încasarea sumei de 13.809 dolari şi 12 cenţi. Când veţi primi această sumă o veţi remite centralei societăţii Federal Laboratories Inc. din Pittsburgh, Pennsylvania, 51-st Street, nr. 185.

Ai dvs. devotaţi
Federal Laboratories Inc.
prin B.H. Barker, vicepreşedinte.

„Plicul sigilat” predat de Barker lui „Bank of

America” conţinea factura pentru gazele şi echipamentul pentru gaze comandate de şeful poliţiei din San Francisco. În schimb, Barker primea un cec de cassă în valoare de 13.809 dolari şi 12 cenţi. Echipamentul pentru gaze, plătit de persoane ale căror nume n-au fost niciodată date publicităţii, a fost expediat poliţiei din San Francisco.

„Vă asigur că nu vom uita încurcătura deosebită în care ne aflam şi faptul că aţi fost dispus nu numai să ne sfătuiţi, ci gata să protejaţi activitatea celor care, de bună credinţă, au negociat cu noi; ne vom aminti de toate acestea multă vreme după ce alte lucruri vor fi uitate”, scria Barker, la întoarcerea sa la Pittsburgh într-o călduroasă scrisoare de mulţumire adresată lui Ashfield Stow, de la societatea de navigaţie American-Hawaiian Steamship Company.

Mai târziu, în cursul anului, John W. Young, preşedintele societăţii „Federal Laboratories Inc.”, a răspândit printre agenţii societăţii o dare de seamă, care rezuma realizările firmei în timpul lunilor precedente. Darea de seamă a lui Young începea astfel:

Domnilor, am trăit zile pline de învăţăminte – zile istorice nu numai în legătură cu această afacere, dar şi pentru destinul ţării noastre. Lupta de clasă a devenit mai hotărâtă şi mai ascuţită.

În primele şase luni ale acestui an vânzările au întrecut cu mult un milion de dolari.

Referindu-se la dezvoltarea internaţională a operaţiilor firmei, Young raporta:

Au fost expediate spre Cuba două vagoane cu gaze şi douăzeci şi două de automobile blindate pentru uzul poliţiei, toate fabricate de către „Federal Laboratories”. Poliţia este pe cale de a fi instruită să utilizeze acest echipament şi rareori trece o săptămână fără ca gazele să nu fie întrebuinţate odată sau de mai multe ori…”

Dar chiar în Statele Unite afacerile au fost cât se

poate de satisfăcătoare. „La Toledo” – scria Young – „au fost expediate, pentru tulburările de acolo, gaze în valoare de aproximativ 7.500 dolari, la Youngstown în valoare de 20.000 dolari, la Pittsburgh de 25.000, la Wisconsin de 10.000 dolari la Seattle de 5.000 dolari”.

Preşedintele societăţii „Federal Laboratories” încheia:

Aţi observat probabil că, în corespondenţele ziarelor se vorbeşte de numeroase cazuri în care gazele lacrimogene au fost eficace. Aceste rezultate se datoresc faptului că unităţile de poliţie sunt mai bine instruite în utilizarea gazelor. Ele le întrebuinţează din plin şi, făcând bilanţul, am găsit că s-a făcut uz, în majoritatea cazurilor, de gazele livrate de societatea noastră.

Vreau să aduc omagii în special lui Baxter, Roush, Baum, Grieg, Fisher, Richardson, şi tuturor băieţilor care şi-au oferit serviciile lor personale pentru a îndruma activitatea poliţiei în vederea întrebuinţării acestui echipament în situaţii excepţionale.

Joseph M. Roush, unul din agenţii societăţii „Federal Laboratories”, citat printre cei cărora Young, preşedintele societăţii, le aducea în scrisoarea sa omagii speciale, a fost trimis la începutul anului 1934 în California de către biroul din Pittsburgh. Luptele muncitoreşti înteţindu-se de-a lungul întregii Coaste de Vest, conducătorii societăţii „Federal Laboratories” doreau ca unul din reprezentanţii lor cei mai destoinici să fie pe teren. Roush s-a dovedit demn de încrederea lor…

După o examinare preliminară a situaţiei din California, Roush raporta într-o scrisoare adresată lui Bailey H. Barker, vicepreşedintele societăţii „Federal Laboratories”, că perspectivele comerciale sunt excepţional de promiţătoare.

„O părere foarte răspândită în întreg statul”, scria Roush, „este că în anul acesta vom fi martorii celor mai

grave greve şi tulburări din istoria ţării noastre... Se pare că luna viitoare va fi bună. Este de aşteptat încă o grevă la Imperial Valley..."

Roush adăuga că în California erau pe cale să izbucnească un număr de alte greve „simpatice, profitabile", şi că existau toate motivele să se prevadă într-un viitor apropiat o „cerere serioasă" de mitraliere şi alte arme de foc, şi în special de gaze lacrimogene.

În rapoartele care au urmat, Roush îi informa pe superiorii săi că se străduia să lanseze vânzarea unui nou gen de produse ale societăţii „Federal Laboratories". Cunoscut sub denumirea tehnică de *difenilaminoclorarsină* (DIN), mai popular gazul vomitiv, produsul acesta era descris în felul următor de literatura de reclamă a societăţii „Federal Laboratories":

Acest produs chimic lichid este întrebuinţat pentru scopuri lacrimogene. El provoacă totodată greaţă, dureri puternice de cap, vomitari, etc. O doză masivă poate imobiliza o persoană timp de 6 – 8 ore „ueşi este socotit un gaz toxic când este folosit într-un spaţiu închis, nu s-au semnalat niciodată accidente mortale care să fi avut loc la întrebuinţarea sa pe teren.

„Sper că la Los Angeles se va arunca gaz vomitiv asupra roşilor", scria Roush într-o scrisoare. „Voi face aici tot ce-mi stă în putinţă în această privinţă..."

Ca şi majoritatea voiajorilor comerciali, Roush purta în servieta sa de mostre material propagandistic variat, destinat să mărească vânzarea mărfii sale. Când propunea vreo tranzacţie, avea aproape totdeauna un exemplar din cartea *Reţeaua Roşie* de Elizabeth Dilling, propagandista anticomunistă care mai târziu avea să fie judecată sub acuzarea de a fi conspirat cu Germania nazistă împotriva guvernului Statelor Unite \ Roush se folosea de cartea Elizabethei Dilling pentru a arăta eventualilor clienţi măsura în care „agenţii roşii s-au infiltrat în societatea

americană” şi cât de indicat era să se întrebuinţeze echipamentul societăţii „Federal Laboratories” ca „protecţie” împotriva lor. Roush avea de asemenea la îndemână un pamflet intitulat Linia *roşie a crimei şi dezordinele civile*[56] pe care-l împărţea cumpărătorilor şi clienţilor obişnuiţi.

La începutul verii, Roush întâmpină greutăţi neaşteptate în vânzarea produselor sale de gaze lacrimogene. Existau destui clienţi importanţi, dar – după cum făcea cunoscut Roush lui Bailey H. Barker – o anumită legislaţie crea dificultăţi într-adevăr serioase.

Legea pentru folosirea gazelor lacrimogene mi-a stricat socotelile… Vă amintiţi de greutăţile pe care le-am întâmpinat cu permisele în timpul grevei muncitorilor din abatoare. Acum oraşul defuză cu desăvârşire să acorde permise societăţilor particulare. Cum vă place asta…

Arătând înţelegere şi simpatie pentru situaţia în care se afla Roush, Barker îi răspunse: „Dacă situaţia aceasta nu poate fi schimbată la faţa locului, nu cred să se poată face ceva de aici, vom trebui să îndurăm dezamăgirea în speranţa că vom putea să încheiem alte tranzacţii…”

Totuşi, Roush, ale cărui comisioane asupra vânzărilor depindeau mult de comenzile de gaze asfixiante, se încăpăţână şi se hotărî să nu piardă prilejul. Îşi propuse să cultive cunoştinţa cu Clarence Morill, şeful Diviziei de Stat a identificărilor şi cercetărilor criminale. Morrill avea autoritatea să aprobe sau să refuze permisele de vânzare de gaze şi mitraliere în întreaga Californie.

Într-o zi, Roush îi telefonă lui Barker la Pittsburgh, întrebându-l dacă ar consimţi să-i acorde lui Morrill dreptul exclusiv de a se ocupa cu vânzările societăţii

56 Elizabeth Dilling şi alţi douăzeci şi nouă trădători pronazişti, judecaţi odată cu ea în 1944, n’au fost niciodată condamnaţi. După moartea judecătorului, întâmplată chiar în timpul procesului, s’a declarat eroare judiciară, iar acuzaţii n’au mai fost aduşi niciodată în faţa tribunalului. (N. A.).

„Federal Laboratories” în Alaska.

Barker răspunse imediat afirmativ.

După aceea n-au mai întâmpinat greutăţi în obţinerea permiselor pentru vânzarea de gaze şi mitraliere în întreaga Californie.

Într-o scrisoare cam prolixă din 22 Iulie 1934, adică două zile după terminarea grevei generale din San Francisco, Roush făcea o entuziastă dare de seamă asupra modului în care „prinsese” afacerea sa:

În seara de 2 Iulie, sergentul McInerney şi poliţistul Myron Gemea… m-au întrebat dacă n-aş vrea să-i însoţesc a doua zi în automobilul Cartierului General, luând totodată câteva din mostrele mele de gaze. Spuneau că se aşteaptă la tulburări foarte mari şi că experienţa mea în întrebuinţarea gazelor le-ar fi de folos… Am pornit la luptă cu echipament de gaze şi două carabine. N-am avut mult de aşteptat. Prima tulburare s-a dezlănţuit dimineaţa devreme şi am întâmpinat-o cu proiectile cu bătaie scurtă şi grenade.

Când câţiva dintre „răzvrătiţi” – docheri grevişti care străjuiau în pichete paşnice linia ţărmului la San Francisco – începură să prindă grenadele cu gaze şi să le zvârle înapoi poliţiei, Roush recomandă ca poliţia să întrebuinţeze „proiectile cu bătaie lungă”.

„Crede-mă, scria el, că au rezolvat problema. Începând de atunci, fiecare tulburare a însemnat o victorie pentru noi… Era cât se poate de interesant şi de instructiv…”

Proiectilele cu gaze au dat „rezultate atât de bune” pe coastă, relata Roush, încât nu numai poliţia din San Francisco, dar şi numeroşi alţi clienţi începură să facă la „Federal Laboratories” mari comenzi de echipament:

A urmat o avalanşă de afaceri pentru noi. Imediat după cele întâmplate la San Francisco am primit din împrejurimi comenzi de gaze şi mitraliere… Bineînţeles că

mă simţeam în al şaptelea cer.

Întrucât nu era sănătos să lăsăm marfa noastră în depozit, am mutat-o într-o pivniţă a poliţiei din San Francisco... Nu cred că ar fi putut fi tratat cineva cu mai multă politeţe decât eram eu de către poliţia din Berkeley, poliţia din Oakland, procurorul din San Francisco. Atât societatea, cât şi eu le suntem desigur recunoscători... Poliţia din Berkeley ne-a pus la dispoziţie încăperi pentru birou, serviciu telefonic şi chiar benzină, atunci când era imposibil să-ţi procuri în tot oraşul.

Roush arăta că tocmai obţinuse fotografii ale „răzvrătitorilor" de pe coastă pe care le va înainta biroului central. „Trebuie să menţionez – adăuga el – că în timpul uneia din aceste tulburări am tras într-un grup cu un proiectil cu bătaie lungă; o schijă, lovindu-l pe un individ, i-a provocat o fractură mortală a craniului. Întrucât era un comunist, n-am avut deloc remuşcări şi-mi pare rău că n-am nimerit mai mulţi".

Scrisoarea lui Roush se sfârşea astfel:

Şi acum, îngăduiţi-mi să vă mulţumesc din tot sufletul pentru minunata dumneavoastră colaborare. Nu am cuvinte să-mi exprim sentimentele pe care le încerc în această privinţă... V & rog să transmiteţi mulţumirile mele tuturor membrilor societăţii care ne-au dat prilejul să încheiem această afacere. Socotesc că nu există mai mare încurajare pentru a porni la noi afaceri decât faptul că ştiu cu câtă fermitate mă susţin fabrica şi personalul ei...

Îmi voi stabili sediul permanent la San Francisco... Mi se pare atât de practic şi de plăcut, încât voi continua să locuiesc aci...

Cu cele mai bune salutări pentru dumneavoastră şi restul societăţii, rămân, al dv. sincer

JOSEPH P. ROUSH i

4. TEHNICA TERORII

În anii care au urmat, Congresul Organizaţiilor

Industriale (CIO) cu cei 6.000.000 membri ai săi, era pe punctul de a fi recunoscut ca o parte vitală, integrantă a societăţii americane. Dar, prin 1935, muncitorii harnici care au pornit la făurirea CIO-ului au fost trataţi adesea ca nişte criminali de rând, defăimaţi pretutindeni, fiind socotiţi „conspiratori comunişti" şi trădători de ţară, întemniţaţi în repetate rânduri, alungaţi dintr-un oraş în altul şi puşi pe lista neagră a tuturor marilor industrii.

Între anii 1935 – 1937, peste 47.000 muncitori au fost arestaţi pentru că participaseră la luptele sindicale din America.

Adesea, organizatorii sindicali îşi duceau munca punându-şi viaţa în pericol. De multe ori erau răpiţi de gangsterii angajaţi de societăţi şi de bande de huligani, bătuţi fără milă şi torturaţi cu brutalitate. Mare parte din ei au fost ucişi cu sânge rece.

În revista *New Republic* din 28 August 1935 a apărut un articol – o expunere bazată pe experienţe proprii – asupra încercărilor prin care trebuiau să treacă deseori aceşti organizatori. Articolul era scris de Blaine Owen, un organizator sindical din industria oţelului din Birmingham, Alabama.

Iată ce povesteşte Blaine Owen:

„Există nume care ar trebui să fie puse în paranteză după numele Birmingham: TCI, Republic Steel, Schloss-Sheffield. Iar cel mai mare dintre acestea este TCI. TCI înseamnă Tennessee Coal and Iron – United States Steel, adică firma Morgan.

În casele de locuit aparţinând societăţii s-a stabilit regula ca muncitorii care au grădină să nu cultive porumb şi nici alte plante ce cresc de un stat de om. În spaţiile dintre case ard toată noaptea lumini. Este interzis să umbli pe stradă după nouă jumătate seara. Dar, oricum, meetingurile continuă; indiferent de ce se întâmplă, teroarea nu poate opri aceste meetinguri. Cu toate că au

ca urmare temniţa şi bătaia, manifestele apar peste noapte ca prin minune, în pragul uşilor, chemând la organizare şi luptă.

Eram în drum spre casă, când un automobil al poliţiei trecu încet pe lângă mine. În faţă şedeau doi oameni în uniformă, unul conducea, celălalt îndreptă reflectorul asupra mea. Peste drum staţiona o limuzină neagră şi împrejurul ei aşteptau nişte bărbaţi care fumau. Mă îndreptai spre colţ. Ei se apropiară, în timp ce limuzina Ford trecu încet prin faţa noastră, cu uşile deschise…

Mă ţineau strâns între ei în partea din fund a maşinii şi aşa am trecut dincolo de „stopul” de la intersecţia străzii, printre rândurile de case liniştite. Nimeni nu vorbea. Ferestrele erau închise ermetic, eram transpiraţi şi răsuflăm gâfâind de pe urma luptei.

Poc! urmă ceva neaşteptat – deşi ştiam că trebuie să vină. Buza îmi era amorţită, am inspirat adânc încercând să mă feresc de o nouă lovitură. De data asta mă pocni în obraz…

Sângele care-mi curgea din belşug avea un gust sărăţii înghiţeam odată cu respiraţia. Un genunchi ascuţit mă izbi în stomac şi-mi pierdui răsuflarea, opintindu-mă să-mi eliberez braţele. Mi se părea că nu voi mai putea respira niciodată, mă simţeam zdrobit, fărâmat tot înăuntrul meu. Nu-mi mai simţeam faţa. Nu mai ştiam exact unde era – o lovea un ciocan greu, nu mai făcea parte din mine… Deodată, loviturile încetară. Dându-mi seama de lucrul acesta, am tresărit şi am vrut să deschid ochii, dar nu am putut să-l deschid decât pe cel drept…

Unul din oameni, înalt, slab, stătea în umbră, se zărea doar luciul mat al revolverului pe care-l purta la şold, şi-mi punea întrebări repezi, scurte. De fiecare dată făcea pauze destul de lungi pentru ca cel mai tânăr, cu sprâncene negre îmbinate şi cu buze groase, să mă lovească în obraz. „Nu vrea să vorbească” – zicea el. Poc!

„Dă-l dracului, n-a scos niciun cuvânt”. Poc! Ţine-ţi gura”, îmi spuneam eu mereu, ţine-ţi gura, că tot o să te lichideze şi cu cât vei vorbi mai mult, cu atât te vor tăbăci mai bine înainte de a te lichida”.

„Zvârle-l în râu”, rosti cel tânăr şi blond, şi aduseră de undeva o frânghie… frânghia îmi lovea umerii, şuierând ascuţit. Simţeam cum îmi rup cămaşa, fâşie cu fâşie, smulgând-o acolo unde mi se lipise de piele din cauza sângelui care începuse să se închege. Un altul îmi sfârteca pantalonii cu un cuţit…

Încetând cu biciuitul, mă izbiră în coaste cu un bocanc. Mă rostogolii, prăbuşindu-mă cu faţa la pământ. Era doar o scurtă pauză, înainte de a reîncepe…

Nu ştiu când s-a terminat. Ştiu numai că nu mă puteam gândi la nimic altceva decât că trebuie neapărat să-mi ţin gura şi să stau culcat cât mai liniştit. Îmi amintesc că din umbră îmi puneau mereu alte întrebări…

Mi-am dat seama foarte vag că se opriseră; apoi am auzit trântindu-se uşa automobilului; după ce cauciucurile s-au înfundat în noroiul moale şi maşina s-a îndepărtat, am încercat să-mi ridic capul…

Am lăsat din nou capul în jos şi m-am lipit de pământ; nu voiam să mă cufund în somn, ci să mă întorc într-un fel oarecare îndărăt, la Birmingham, la muncitorii de acolo.

Muncitorii au făcut de strajă la patul meu înarmaţi. Un me alurgist, care cu câţiva ani în urmă fusese încă membru al Ku-Klux-Klanului, veni la mine cu fiul său de opt ani. Mă rugă să mă aşez în pat, şi-mi dezgoli tăieturile şi rănile adânci ca: – mi acopereau corpul, spatele şi faţa, pentru ca să le vadă copilul.

°riveşte puiule”, îi spuse el. „Aşa sunt ei. Trebuie să înveţi să-i urăşti – şi să lupţi împotriva lor”.

Prin 1935, în timp ce milioane de muncitori încercau să pună în practică drepturile ce le fuseseră garantate de guvern prin Legea Wagner pentru reglementarea muncii,

iar mişca-pa sindicală se intensifică în întreaga ţară, actele.de vio-on + T călbatică împotriva organizatorilor sindicali şi a membrii" indicatelor deveniseră fapte obişnuite în America.

Iată câteva exemple caracteristice de violenţă împotriva muncitorilor între 1935 şi 1938:

Alabama: În August 1935, culegătorii de bumbac din regiunea Lowndes intrară în grevă. Şeriful local organiză o bandă de huligani care cutreieră regiunea violând domiciile greviştilor, răpindu-i şi bătându-i fără milă. La 22 August, huliganii răpiră şi uciseră pe grevistul James Merriweather. Doamna Merriweather povestea după aceea:

„Auzisem de gloata de linşori care biciuiau oamenii în piaţa Bell... cam jumătate din bandă năvăli în casa în care mă aflam... începură să distrugă tot din apartament, căutând manifeste. Au găsit manifestele sub o saltea... Le-am spus că nu ştiam de meeting pentru că avusesem de lucru... Vaughn Ryles răsuci frânghia în două şi-mi porunci să mă dezbrac, zicându-mi: „Întinde-te pe scaun, vreau carne goală în dimineaţa asta". M-am întins pe scaun, Ralph McQuire îmi ţinea capul iar Ryles mă lovea... Mă lovea de la şolduri în jos, dar m-a izbit şi în cap. Îmi spuneau: „Acum povesteşte-ne ce ştii". Toţi vorbeau porcării... Ryles înnodă frânghia... o trecu pe deasupra căpriorilor... mă ridică în aer, la vreo 30 de cm. de pământ... Se auziră împuşcături... Mă înştiinţară că soţul meu fusese împuşcat... Chiar atunci îl linşau..."

Arkansas: Referindu-se la samovolniciile din acest stat, Howard Rester, unul din organizatorii Sindicatului fermierilor arendaşi din Sud, scria în numărul din 10 Februarie 1936 al ziarului *New York Post*: „În timpul nopţii, şerifi adjuncţi şi indivizi mascaţi cutreieră drumurile căutând locurile unde se ţin întrunirile secrete ale sindicatului.

— Bătaia e frecventă şi nici asasinatele nu sunt neobişnuite… Plantatorii au organizat chiar o bandă fascistă care poartă cămăşi verzi şi care şi-a ales drept simbol svastica… Sute din membrii noştri au fost bătuţi; teroarea a alungat numeroase familii din casele lor… Cel puţin zece din membrii noştri au fost ucişi.

Acum câteva săptămâni, la Earle, Arkansas, huligani înarmaţi au împrăştiat o întrunire care se ţinea într-o biserică a negrilor, ucigând doi oameni… În ziua următoare, în timp ce vorbeam într-o biserică metodistă unui număr de 450 membri albi şi negri ai sindicatului, îşi făcură intrarea vreo cincisprezece plantatori înarmaţi întovărăşiţi de şerifii adjuncţi. Trei dintre ei mă traseră jos de pe platformă şi mă trântiră în automobilul meu, iar ceilalţi începură să-i lovească pe membrii sindicatului, bărbaţi, femei şi copii. Interiorul bisericii a fost distrus”.

Michigan în noaptea de 10 Iunie 1937, huligani, printre care se numărau membri ai Legiunii Americane şi ai Gărzilor Naţionale, îmbrăcaţi în haine civile, se strânseră, la chemarea primarului Daniel Knagge din Monroe, şi aruncară bombe cu gaze lacrimogene şi vomitive în pichetele de pază ale greviştilor de la „Newton Steel Co”. După ce-i loviră pe grevişti cu crose de baseball, apărătorii „legii şi ai ordinii” îi scoaseră pe simpatizanţii greviştilor din casele lor, îi bătură, incendiară un cort unde era sediul pichetelor şi distruseră vreo zece automobile ale greviştilor.

Texas: Pe la sfârşitul anului 1937, în timpul unei greve, peste 700 de muncitori fură arestaţi la San Antonio pentru că ceruseră dreptul de a constitui pichete. Greviştii, bărbaţi şi femei, fură bătuţi, ciomăgiţi şi călcaţi în picioare. Poliţia strânse la un loc pichetele, din care făceau parteşi femei, copii, máme cu prunci în braţe, şi azvârli cu gaze lacrimogene asupra lor. Mulţi dintre ei fură întemniţaţi fără să li se poată măcar aduce vreo vină.

California: La începutul anului 1938, sindicatul local 283 din Uniunea Muncitorilor din Mine, Topitorii şi Turnătorii, conducea o grevă a muncitorilor din minele de aur din regiunea Nevada, care cereau să li se recunoască sindicatul. La 20 Ianuarie, o mulţime alcătuită din huligani, sub conducerea şerifului local şi din membrii poliţiei care patrulau pe şoselele din California, i-a atacat pe greviştii la mina Murchie. Mai târziu, o bandă de trei sute de huligani, înarmaţi cu puşti şi bastoane, au atacat un pichet format din 60 de greviştii. În seara următoare, 12 greviştii dintr-un pichet au fost trimişi la spital, iar localul sindicatului distrus. Activiştii sindicatului au fost ameninţaţi cu linşarea. Au fost alungaţi din regiune peste o sută de mineri cu familiile lor.

Mississippi: La 15 Aprilie 1938, la Túpelo, Charles F. Cox, un organizator al CIO-ului în vârstă de 27 ani, a fost răpit într-un automobil de către un grup de indivizi şi dus la o depărtare de vreo 20 de mâie: acolo, unsprezece oameni l-au dezbrăcat şi l-au bătut cu centiroanele de piele. Lăsat aproape fără cunoştinţă, s-a târât înapoi în oraş. Cox a fost un martor important al Biroului Muncii în procesele intentate patronilor, în urma grevei locale din 1937. Autorităţile care au anchetat cazul au stabilit că Cox a fost răpit pentru a fi împiedicat să depună plângere împotriva societăţii.

Dar violenţa şi intimidarea, organizate în toată ţara, teroarea huliganilor şi spargerea grevelor de către Garda Naţională şi poliţia municipală n-au izbutit să-şi atingă ţelul.

Îndârjiţi de greutăţile şi mizeria anilor de criză, încurajaţi de politica promuncitorească a New Dealului şi de victoriile sindicatelor din sectorul minier, maritim, de pe Coasta de Vest şi din alte industrii, muncitorii americani continuară să-şi dea adeziunea în masă pentru înscrierea în sindicate, intensificându-şi lupta pentru salarii mai mari

şi condiţii de muncă mai bune.

La începutul anului 1936, conducătorii sindicatelor din CIO au strâns un „fond de luptă”, unindu-şi forţele pentru a ajuta organizarea sindicatelor în sectoarele industriei de cauciuc, automobile, oţel, aluminiu, radio şi alte industrii principale. Ziarişti, chimişti şi tehnicieni, vânzători de magazine şi funcţionari de birou, funcţionari guvernamentali, muncitori din industria forestieră, marinari, muncitori din fabricile de încălţăminte, blănărie şi din petrol, se alăturară armatei tot mai numeroase a muncitorimii organizate.

În 1936, în Februarie, 10.000 de muncitori de la „Goodyear Ţâre and Rubber” din Akron au ocupat clădirile fabricii, declarând prima grevă pe ţară a braţelor încrucişate şi cerând recunoaşterea sindicatului muncitorilor din industria cauciucului, afiliat la CIO. După patru săptămâni, societatea a admis cererile muncitorimii.

În Noiembrie 1936, Sindicatul muncitorilor din industria de automobile a declarat o grevă la „General Motors”, cea mai mare societate industrială din ţară. După trei luni de lupte grele, la care au participat 125.000 de muncitori şi în care timp au fost imobilizate uzinele „General Motors” dintr-o mulţime de localităţi, societatea semnă un contract cu sindicatul. Două luni mai târziu, „Chrysler” recunoscu sindicatul muncitorilor din industria de automobile ca reprezentant al salariaţilor pentru încheierea contractului colectiv.

Lupta crucială se dădea în industria oţelului. „Dacă sindicatul câştigă în industria oţelului” comenta *Business Week* la 13 Iunie 1936, „nicio industrie nu va fi sigură...” La sfârşitul anului, Sindicatul muncitorilor oţelari organizase

100. O de muncitori. La 2 Martie 1937, datorită celei mai mari victorii repurtate de CIO noul sindicat al oţelarilor semna contractele colective cu „U. S. Steel” şi

societăţile afiliate ei.[57]

„Nu vreau să închei contracte verbale sau scrise cu o organizaţie iresponsabilă, şantajistă şi comunistă ca CIO-ul" declarase Tom Girdler, preşedintele nemilos şi rotofei al uzinei „Republic Steel".

„Republic Steel" era singura mare societate siderurgică ai cărui salariaţi nu fuseseră încă sindicalizaţi de CIO.

Era o duminică plăcută şi călduroasă; în rândurile demonstranţilor domnea voia bună. Aşteptând să înceapă defilarea, se adunaseră în grupuri mici, vorbeau cu însufleţire, râdeau, cântau. Femeile purtau rochii subţiri de vară, iar majoritatea bărbaţilor îşi suflecaseră mânecile cămăşilor. În mijlocul mulţimii, două steaguri americane fâlfâiau leneş la adierea uşoară a vântului.

Era totuşi ceva care distona în această scenă. De partea cealaltă a câmpului, între demonstranţi şi uzina „Republic Steel", se aflau mai multe sute de poliţişti în uniforme, cu bastoane de cauciuc atârnate de mâini. Cei mai mulţi dintre poliţişti stăteau în grupuri răzleţe de-a curmezişul unui drum noroios care străbătea câmpul. În spatele lor erau grupe de întărire şi câteva camioane ale poliţiei…

Puţin după ora patru, vreo trei sute de oameni îşi începură demonstraţia, pornind pe drumul noroios peste câmp, într-o coloană lungă şi împrăştiată, având în fruntea

---

57 „SA ŢINEM MINTE"

Era în ziua de 30 Mai 1937, „Memorial Day", sărbătoarea naţională în cinstea soldaţilor americani căzuţi în război. Faptele s'au petrecut pe un mare loc viran din apropierea uzinei „Republic Steel" din Sudul oraşului Chicago.

In după amiaza aceea, aproape o mie de bărbaţi, femei şi copii se adunaseră la un capăt al câmpului. Erau muncitori grevişti dela „Republic Steel" cu familiile lor, muncitori din alte industrii, prieteni şi simpatizanţi. Veniseră să defileze în faţa uzinei „Republic Steel", într'o demonstraţie de protest împotriva politicii antimuncitoreşti a societăţii.

ei doi bărbaţi care purtau steagurile americane. În timp ce înaintau, demonstranţii strigau lozinci şi fâlfâiau steguleţe şi pancarte pe care se putea citi: *Aderaţi la CIO*, *Republic Steel e împotriva poporului* şi *Republic Steel violează Legea Muncii*.

Pe la mijlocul câmpului, drumul era barat de poliţişti; oamenii îşi încetiniră pasul, apoi se opriră. Un tânăr, care se afla între cei doi purtători de steaguri, ceru câtorva dintre funcţionarii poliţieneşti îngăduinţa să se continue demonstraţia. Manifestanţii se îngrămădiră în jurul tânărului, ascultând cu atenţie vorbele lui.

Câţiva dintre ei strigară că aveau autorizaţia municipiului pentru demonstraţie. Spuneau că poliţia n-are niciun drept să le tulbure manifestaţia.

Poliţiştii erau nervoşi, se agitau scoţându-şi centiroanele şi învârtind în mână bastoanele de cauciuc.

O încordare care nu prevestea nimic bun plutea deasupra mulţimii.

Deodată, fără avertisment, acţionând la un semnal dinainte stabilit, mai mulţi poliţişti întinseră braţele şi azvârliră în mulţime bombe cu gaze lacrimogene. În acelaşi timp, porni pe neaşteptate o salvă înfricoşătoare de focuri de revolver.

Zeci de bărbaţi şi de femei din rândurile demonstranţilor căzură la pământ. Ceilalţi, îngroziţi şi cuprinşi de panică, o luară la fugă, împrăştiindu-se. Urmărindu-i, poliţiştii se năpustiră asupra lor, lovindu-i sălbatic.

Îi trântiră unul după altul la pământ cu bastoanele, în pocnetul pistoalelor şi gemetele celor răniţi. Poliţiştii se aplecau asupra victimelor care zăceau la pământ şi le ciomăgeau. Bărbaţi şi femei ameţiţi, cu feţele însângerate, o luară peste câmp, căutând cu disperare să scape de bastoanele urmăritorilor lor.

Acesta a fost începutul masacrului.

Un pastor, Charles B. Fiske, care venise la demonstraţie în calitate de observator din partea unui grup de pastori din Chicago ce anchetau violarea libertăţilor cetăţeneşti, şi care avea un aparat de cinematografiat, povestea mai târziu:

Am privit prin obiectivul aparatului şi am văzut cum au răspândit asupra mulţimii gazul lacrimogen; am observat de asemenea cum cei din capul coloanei se prăbuşeau cu zecile la pământ…

În stânga mea, cam la vreo zece metri am zărit un tânăr. El a rămas pe loc câtva timp, apoi s-a prăbuşit. L-am filmat aşa cum zăcea cu faţa la pământ. După urmele de sânge de pe spatele cămăşii cred că fusese împuşcat…

Foarte aproape de mine, cam la patruzeci de metri, am văzut doi poliţişti gonind după un tânăr care fugea cât îl ţineau picioarele, strigându-le: „Plec, plec”. Se împiedică însă, şi cei doi poliţişti, repezindu-se deodată asupra lui, îl loviră până când căzu jos lângă nişte tufişuri. După aceea îl mai ciomăgiră câteva minute. I-am filmat pe aceşti poliţişti tăbărând asupra tânărului şi continuând să-l lovească cu bastoanele lor după ce acesta căzuse leşinat…

Un alt martor al masacrului fusese doamna Lupe Marshall, activistă pe tărâm social, lucrând pentru Hull House din Chicago. Doamna Marshall, care fusese prinsă în mulţime atunci când poliţia trăsese asupra demonstranţilor, a fost bătută, doborâtă la pământ, apoi azvârlită într-unul din camioanele poliţiei.

Mai târziu ea a declarat:

Când poliţiştii începură să culeagă oamenii care zăceau în jurul meu, din clipa în care se pornise atacul, îi trăgeau de mâini şi de picioare, pe jumătate târându-i, pe jumătate ridicându-i. Niciunul din oamenii din camion nu era în stare să se ţină pe picioare. Poliţia îi îngrămădise unu peste alţii. Peste capetele unora fuseseră trântiţi alţii. Unii aveau braţele şi picioarele sucite…

Descriind ce coşmar fusese drumul spre spital, doamna Marshall povesteşte: „A durat o mulţime de vreme până am ajuns acolo şi ori de câte ori camionul poliţiei se oprea brusc, oamenii erau mai întâi aruncaţi în sus, apoi cădeau din nou unii peste alţii, scoţând de fiecare dată urlete şi gemete îngrozitoare…”

Când camionul ajunse la spital, răniţii şi cei care zăceau în nesimţire fură descărcaţi de poliţişti, târâţi de mâini şi de picioare înăuntrul clădirii şi aruncaţi fără milă pe jos. Un detectiv care se ivise pe neaşteptate la faţa locului îi întrebă supărat pe poliţişti, arătând spre răniţi: „Cine dracu’ a ordonat să trageţi?” Unul din poliţişti i-a răspuns: „Ţine-ţi cloanţa!” Apoi, arătând-o cu degetul pe doamna Marshall, adăugă: „Încă n-au murit toţi”.

Dar cea mai îngrozitoare înregistrare a masacrului a fost făcută de jurnalul „Paramount”, care a filmat în întregime desfăşurarea evenimentelor. Filmul n-a fost niciodată proiectat în faţa publicului, conducătorii societăţii „Paramount” fiind de părere că ar putea provoca „tulburări”.

Câteva zile după developarea filmului, el a fost proiectat în particular pentru un grup restrâns, compus din senatorul Robert M. LaFollette junior, senatorul Elbert D. Thomas şi câţiva membri de frunte ai comisiei LaFollette pentru libertăţile cetăţeneşti.

Ulterior a apărut o dare de seamă deosebită asupra acestei prezentări a filmului în ziarul *St. Louis Post Dispatch*. Iată câteva extrase din articolul apărut în *Post Dispatch*:

…deodată, fără niciun avertisment vizibil, se produce un zgomot îngrozitor de împuşcături de revolver şi manifestanţi din primele rânduri cad la pământ ca iarba sub coasă… Poliţia se năpusteşte imediat asupra demonstranţilor, bastoanele zboară…

Grupuri de poliţişti înconjoară indivizi izolaţi şi se

năpustesc asupra lor cu bastoanele de cauciuc, folosind metoda aceea îngrozitoare care-i caracterizează. Sunt cazuri în care doi până la patru poliţişti snopesc în bătaie un singur om. Unul îl loveşte în faţă, folosindu-se de bastonul de cauciuc ca de o crosă de baseball. Altul îl pocneşte în cap iar un al treilea îi cară lovituri în spate.

Activiştii din CIO povestesc că, atunci când una din victime a fost predată unei întreprinderi de pompe funebre, s-a constatat că avea creierii literalmente zburaţi, craniul fiindu-i distrus de lovituri...

Darea de seamă continuă:

Un bărbat, care fusese împuşcat din spate, este ţinut strâns de mijloc. Doi poliţişti încearcă să-l facă să stea în picioare, ca să-l urce în camionul de patrulare, dar când îi dau drumul să meargă, picioarele i se împleticesc şi cade cu faţa la pământ, sub scara din spatele camionului. Îşi clatină capul şi braţele, dar picioarele îi sunt paralizate, îşi ridică capul, ca o broască ţestoasă apoi şi-l lasă la pământ...

Articolul din *Post-Dispatch* se încheie astfel:

Aparatul revine din nou la scena centrală. Pe ici, pe colo, un cadavru zăcând cu indiferenţa grotescă a morţii... Un poliţist cu părul vâlvoi, descheiat la haină, cu faţa posomorâtă se apropie de altul care stă înaintea aparatului. E transpirat şi obosit. Rosteşte nişte cuvinte care nu se înţeleg. Apoi, faţa i se strâmbă într-un rânjet, face un gest ca şi cum şi-ar şterge mâinile de praf şi pleacă. Filmul se sfârşeşte.

Zece oameni au fost ucişi şi mulţi alţii serios răniţi.

Funcţionarii poliţiei din Chicago, pentru a justifica masacrul, pretextau că demonstraţia oţelarilor grevişti ar fi fost un „complot comunist” pentru invadarea uzinei „Republic Steel” şi „uciderea” ocupanţilor ei. După spusele acestor funcţionari, fuseseră salvate „două sau trei sute de vieţi” prin „acţiunea disciplinară a poliţiei”.

6. STATUL MAJOR

În timpul frământatei perioade a New Dealului, un mic grup de milionari americani extraordinar de puternici se aduna odată pe an în mare secret, la New York, în camera 3115 a clădirii din Rockefeller Piaza nr. 30. Grupul se intitula „comitetul special pentru consfătuiri”.

Pe uşa camerei 3115 a clădirii din Rockefeller Piaza nr. 30 se afla misterioasa inscripţie „Edward S. Cowdrick, consilier pentru relaţii industriale”, care nu lămurea întru nimic ce învârtea în acest birou comitetul special pentru consfătuiri. Comitetul nu era trecut în cartea de telefon şi nici nu avea hârtie de scrisori, cu en-tête; toate procesele verbale, registrele şi comunicările comitetului purtau menţiunea *Strict Confidenţial*.

Edward S. Cowdrick, secretarul Comitetului special pentru consfătuiri, nu pomenea niciodată numele comitetului atunci când coresponda cu persoane ce nu figurau ca membri ai comitetului; vorbind de această organizaţie, el se referea la „asociaţii mei” sau „grupul pentru care lucrez”.

Comitetul special pentru consfătuiri cuprindea persoane ale căror nume erau celebre în cercurile industriale şi financiare din lumea întreagă.

Iată câţiva dintre cei care asistau la întrunirile comitetului sau participau la activitatea lui generală:

Walter S. Gifford: preşedinte al societăţii „Téléphoné and Télégraphe

Lammot du Pont: preşedinte al societăţii „E. I. du Pont de Nemours”.

Alfred P. Sloan, Junior: preşedinte al societăţii „General Motors”.

IIarry W. Anderson: directorul pentru relaţiile muncitoreştide la „General Motors Corporation”.

Owen D. Young: preşedinte al consiliului de administraţie al societăţii „General Electric”.

Edward R. Stettinius, Junior: vicepreşedinte al concernului „United States Steel”.

F. W. Abrains: preşedinte al societăţii „Standard Oil” din New Jersey.

Cyrus S. Ching: director al relaţiilor industriale şi publice al societăţii „United States Rubber”.

Edgar S. Bloom: preşedinte al societăţii „Western Electric”.

Eugene G. Grace: preşedinte al societăţii „Bethlehem Steel”.

J. M. Larkin: vicepreşedinte al societăţii „Bethlehem Steel”.

Frank A. Merrick: preşedinte al concernului „Westinghouse Electric & Manufacturing”.

Harry E. Ward: preşedinte al societăţii „Irving Trust”.

Northrop Holbrook: vicepreşedinte al societăţii „Irving Trust”.

E. J. Thomas: director general administrativ al societăţii „Goodyear Ţâre and Rubber”.

Grupele cu interese speciale reprezentate în comitetul special pentru consfătuiri, erau următoarele:

Grupul Morgan: „United States Steel Corporation” (cel mai mare concern industrial din America); „General Electric Company”; „American Telephone Company”.

Grupul Du Pont: „General Corporation” (a treia ca mărime dintre societăţile industriale ale Americii); „E. I. du Pont de Nemours Company” (a patra ca mărime dintre societăţile industriale ale Americii); „United States Rubber Company”.

Grupul Rockefeller: „Standard Oil Company of New Jersey” (a doua ca mărime dintre societăţile industriale ale Americii).

Grupul Mellon: „Westinghouse Electric & Manufacturing Company”.

Grupul Chicago: „International Harvester Company”.

Grupul Cleveland: „Goodyear Ţâre and Rubber Company”.

Comitetul special pentru consfătuiri reprezenta statul major secret care stabilea strategia şi tactica şi care dirija principalele campanii ale războiului permanent pe care marile întreprinderi americane l-au dus după 1930 împotriva muncitorimii sindicalizate şi împotriva New Dealului.[58]

Conducătorii comitetului special pentru consfătuiri se întruneau numai odată pe an, dar între timp aveau loc deseori conferinţe între reprezentanţii lor şi subalterni. Membrii principali ai comitetului erau în permanenţă informaţi prin numeroase memorii, rapoarte şi alte comunicări ale secretarului Cowdrick despre toate evenimentele de pe frontul industrial.

Primul an al New Dealului a dat mult de furcă comitetului. J.M. Larkin, vicepreşedinte al societăţii „Bethlehem Steel” şi preşedinte al comitetului special pentru consfătuiri a declarat la începutul anului 1934: „Anul 1933 a bătut toate recordurile de până acum în ceea ce priveşte numărul întrunirilor, varietatea şi importanţa subiectelor luate în discuţie, precum şi mulţimea cererilor adresate membrilor comitetului de către societăţile şi uzinele lor”.

Exprimându-şi recunoştinţa pentru realizările comitetului în timpul acestei perioade tulburi, Larkin a declarat: „Societăţile care, prin interesul şi ajutorul lor, au susţinut comitetul special pentru consfătuiri… erau într-o astfel de situaţie încât trebuiau să facă apel la experienţa şi sfaturile comitetului în lupta lor cu problemele muncitoreşti şi cu greutăţile crescânde în urma

---

58 Comitetul special pentru consfătuiri a fost alcătuit în 1919, îrf timpul perioadei de lupte industriale care a urmat primului război mondial; el nu a început să funcţioneze însă permanent şi pe o bază sistematic organizată decât odată cu începerea perioadei New Dealului. (N. A.)

programului guvernamental de refacere”.

Totuşi, adăuga Larkin în raportul său, mai existau încă probleme supărătoare care trebuiau să fie rezolvate. Cea mai importantă era necesitatea „de a face faţă chiar acum unei presiuni împotriva libertăţii cererii şi ofertei în ceea ce priveşte braţele de muncă…”

La începutul guvernării lui Roosevelt, comitetul special pentru consfătuiri, folosindu-se de multiplele sale relaţii influente, avea posibilitatea să determine în mare măsură atitudinea guvernului în diferite sectoare ale politicii interne. În August 1933, când Ministerul Comerţului a creat un consiliu consultativ de coordonare şi comerţ, Gerard Swope, preşedintele societăţii „General Electric” şi Walter C. Teagle, preşedintele societăţii „Standard Oil of New Jersey”, ambele firme fiind reprezentate în comitetul special pentru consfătuiri, au fost numiţi respectiv preşedinte al consiliului şi preşedinte al comisiei pentru relaţiile industriale din acelaşi consiliu. La rândul lor, Swope şi Teagle numiră în Comisia pentru relaţiile industriale pe membrii principali ai comitetului special pentru consfătuiri, iar Edward Cowdrick deveni secretarul comisiei.

Într-o scrisoare confidenţială adresată lui W.A. Griffin, preşedintele societăţii „American Telephone & Telegraph”, Cowdrick dădea membrilor comitetului special pentru consfătuiri, care făceau parte din agenţia guvernamentală, următoarele explicaţii asupra situaţiei:

Flecare membru este chemat ca individ şi nu ca reprezentant ai concernului său. Numele comitetului special pentru consfătuiri nu trebuie să fie folosit… Lucrările noului comitet (comisia pentru relaţiile industriale) vor completa şi lărgi, dar nu vor înlocui lucrările comitetului special pentru consfătuiri. Probabil că nu va fi nevoie de alte adunări, întrucât îndrumările necesare în munca comisiei pentru relaţiile industriale vor

putea fi date în sesiunile noastre obişnuite.

Dar, pe măsură ce politica New Dealului se cristaliza, iar prăpastia dintre guvernul Roosevelt şi interesele marilor oameni de afaceri se adâncea, ei înţelegeau tot mai bine că nu pot continua să lucreze cu rezultate bune în sânul guvernului.

S-a cerut avizul unor experţi în relaţii publice şi al unor specialişti în domeniul relaţiilor industriale. Sub supravegherea lui Cowdrick au fost pregătite analize amănunţite ale legilor promuncitoreşti aflate în pregătire iar aceste analize au fost distribuite pentru studiu atent membrilor comitetului. La sugestia lui Cyrus Ching, de la „United States Rubber", „serviciul de informaţii" al comitetului a fost mult lărgit.[59]

Continuându-şi politica de culise şi având sprijinul marilor concerne care simpatizau cu acest procedeu, comitetul a iniţiat o propagandă bine pusă la punct împotriva sindicalismului şi pentru menţinerea libertăţii cererii şi a ofertei în angajarea muncitorilor. Într-un memoriu referitor la ajutorul organizatoric de care se bucura comitetul în această campanie, Cowdrick nota:

Am intrat în legături foarte folositoare cu persoane şi organizaţii, printre care se numără „Asociaţia naţională a industriaşilor", „Camera de Comerţ din Statele Unite", „Camera de Comerţ pentru industria naţională de automobile" şi birourile din Washington ale câtorva societăţi din comitetul pentru conferinţe speciale. De cele mai multe ori preferam să tratez prin aceste cunoştinţe, şi nu direct cu funcţionarii guvernamentali, întrucât mi se pare că e mai bine să trec neobservat şi să evit de a da impresia că manevrez din culise.

---

59 La 7 August 1947, Cyrus Ching a fost numit de preşedintele Harry Truman în postul de director al serviciului federal de mediaţie şi conciliere, având sarcina de a acţiona ca arbitru şef în marile conflicte dintre muncă şi patronat. (N. A.).

Asociaţia naţională a industriaşilor şi Camera de Comerţ din Statele Unite, preciza Cowdrick în memoriul său, au fost „cât se poate de prietenoase şi de primitoare, ceea ce nu e de mirare, avându-se în vedere faptul că majoritatea societăţilor din comitetul special pentru consfătuiri contribuie cu sume importante la amândouă organizaţiile…”

Votarea „Legii naţionale pentru reglementarea relaţiilor de muncă”, în ciuda intenselor eforturi făcute de către comitet pentru a o respinge, a creat comitetului o sumedenie de noi probleme. După ce trecea în revistă activitatea comitetului de la formarea lui, în 1919, raportul anual pe 1936 relata:

Din aceşti 18 ani, niciunul n-a fost mai greu ca anul 1936… greutăţile întâmpinate în relaţiile cu muncitorii au fost mărite de legile guvernamentale şi de presiunea agresivă a conducătorilor sindicali…

Comitetul special pentru consfătuiri a fost neobişnuit de activ în anul 1936…

Schimbarea totală a situaţiei cerea folosirea unei noi tactici împotriva muncitorilor. Una din aceste tactici, recomandată în memoriile comitetului, era aceea de a cere sprijinul „comunităţii” şi al bandelor de huligani pentru a susţine marile concerne în politica lor de libertate a cererii şi a ofertei la angajarea muncitorilor. Într-un memoriu care comenta folosirea acestei tehnici de către „Goodyear Rubber Company” în timpul unei greve la Akron, Cowdrick scria:

Duminică după amiază, C. Nelson Sparks, fost primar al Akronului, a acceptat conducerea unei ligi a legii şi ordinii… El a ţinut o cuvântare la radio, în care i-a avertizat pe agitatorii veniţi din altă parte să părăsească oraşul. Între timp, s-au făcut noi presiuni asupra guvernatorului, ca să trimită trupele statului pentru a păstra ordinea.

Tot în această perioadă, comitetul special pentru consfătuiri a întreprins un studiu amănunţit asupra diferitelor organizaţii fasciste americane, care ar putea fi folosite la spargerea grevelor şi în alte activităţi antimuncitoreşti. Printre grupările luate în considerare în memoriile comitetului se numărau: „Liga Constituţională Educativă”, „Cruciaţii”, „Sentinelele Republicii” şi „Bărbaţii Americii”.

La 1 Iunie 1936, Cowdrick îi scrise lui Îi. W. Anderson, director pentru relaţiile muncitoreşti la „General Motors” şi adjunctul lui William S. Knudsen, cerându-le părerea asupra organizaţiei antisemite şi pronaziste „Sentinelele Republicii”. Peste câteva zile, Anderson răspunse:

Referindu-mă la scrisoarea dv. din 1 Iunie cu privire la „Sentinelele Republicii”, vă informez că n-am auzit niciodată de această organizaţie. Poate că în ţinutul dv. aţi putea întrebuinţa câţiva oameni din „Legiunea neagră”.[60]

Un memoriu al comitetului, redactat de către Cowdrick la sugestia lui A.H. Young, vicepreşedinte al societăţii „U. S. Steel Corporation” dovedea şi el interesul comitetului pentru practicile antimuncitoreşti, fasciste. Memoriul cuprindea o analiză amănunţită a unui exemplu neobişnuit de legislaţie muncitorească, exemplu care trebuia să fie studiat de către membrii comitetului. Legislaţia muncitorească în chestiune conţinea următoarea clauză:

Conducătorul întreprinderii ia hotărâri pentru funcţionari şi muncitori în toate problemele care privesc întreprinderea… El este răspunzător pentru buna stare a funcţionarilor şi a muncitorilor. Funcţionarii şi muncitorii îi

60 „Legiunea neagră“ era o organizaţie teroristă secretă care a activat în Michigan, Ohio, Illinois şi Indiana. Incendierile, atentatele cu bombe, tortura şi asasinatul formau tehnica folosită de ligă împotriva muncitorilor. Pentru o dare de seamă amănunţită asupra activităţii Legiunii, a se vedea cap. XI/3 (N. A.).

datoresc credinţă în conformitate cu principiile colectivităţii din uzină.

Într-o scrisoare către Cowdrick, A.H. Young îi arată că obţinuse acest exemplu de legislaţie de la „un funcţionar al guvernului german”.

Era „Legea pentru organizarea muncii naţionale” a lui Adolf Hitler.

Dar, în ciuda proiectelor îndelung chibzuite ale membrilor comitetului special pentru consfătuiri şi cu toată marea lor influenţă şi imensele lor resurse, ei au fost incapabili să oprească creşterea mişcării sindicale din fabricile, minele şi uzinele Americii.

În intervalul dintre Martie şi Septembrie 1937, numărul membrilor din CIO a crescut de la 1.804.000 la 3.718.000. La sfârşitul lui 1938, numărul total al muncitorilor sindicalizaţi din Statele Unite atinsese cifra record de 7.700.000.

Len de Caux, redactorul publicaţiei *Union New Service* scria la începutul anului 1938: „Datorită activităţii organizatorice depuse în industria oţelului, a celei de automobile, a cauciucului şi în alte industrii care au producţie de masă şi care nu fuseseră sindicalizate încă, CIO a adăugat la plicurile de plată ale muncitorilor în ceva mai mult de un an de existenţă aproximativ 1 miliard de dolari reprezentând sporul anual la salarii, fără să mai pomenim de beneficiile indirecte rezultate din aceasta pentru alte ramuri industriale”.

Un singur mare concern industrial din America a rămas nesindicalizat. Acest concern era „Ford Motor Company”.

Capitolul X

ÎN IMPERIUL LUI FORD

1. OMUL ŞI MITUL

„Nu vom recunoaşte niciodată Sindicatul unit al muncitorilor din industria de automobile şi nici vreun alt

sindicat”, declară Henry Ford după ce toţi ceilalţi mari patroni din industria de automobile semnaseră contracte cu această uniune. „Sindicatele muncitoreşti sunt cea mai mare pacoste ce s-a abătut vreodată asupra pământului”.

Niciun alt industriaş american nu a dus o luptă atât de activă şi de necruţătoare împotriva sindicatelor ca Henry Ford; votarea legii Wagner pentru reglementarea relaţiilor de muncă nu i-a schimbat cu nimic hotărârea de a veghea ca salariaţii săi să rămână nesindicalizaţi. Ford s-a considerat multă vreme ca fiind în afara legilor statului.

În cele trei decenii şi jumătate ce se scurseseră de la primele încercări făcute de Ford, într-un grajd pustiu din Detroit, cu o maşină ciudată care arăta ca un căruţ mare de copil, cu motor în spate, mecanicul necunoscut de odinioară devenise unul dintre cei mai bogaţi şi mai puternici oameni din lume.

Imperiul particular al lui Ford se întindea peste cinci continente. El avea uzine şi birouri în China, Egipt, Argentina, Mexic, Ungaria, Japonia, Germania şi în alte 12 ţări. Posesiunile sale cuprindeau puţuri de petrol în California, sute de mii de hectare de terenuri carbonifere şi păduri în Kentucky, Virginia de Vest şi în Nordul statului Michigan;

2.225. O de acri[61] de plantaţii de cauciuc în Para, Brazilia. Ei controla aproape un sfert din producţia de sticlă a Statelor Unite. Era proprietar de bănci, căi ferate, societăţi de transport aerian şi societăţi de navigaţie. Printre produsele fabricate de uzinele Ford se numărau automobile, camioane, tractoare, locomotive electrice, avioane, turbine cu aburi, generatoare, oţel, ciment, textile, hârtie. Cu toate că tuna şi fulgera adesea împotriva „finanţei internaţionale” – întreprinderile lui Ford erau în strânsă legătură cu cartelurile chimice, de muniţii, de oţel şi cauciuc din Europa şi Asia.

---

61 Un acru = 0,404 hectare (N. R.).

Capitala imperiului lui Ford era uzina „River Rouge” din Dearborn, Michigan. „River Rouge” era cea mai mare imitate industrială din lume, o adevărată cetate, care acoperea o suprafaţă de peste 1.000 de acri. Mai mult de 100 de mile[62] de linie de cale ferată străbăteau interiorul uzinei; pe o milă şi jumătate se întindeau docuri care puteau adăposti mari vase maritime; acest imens domeniu era brăzdat de o reţea complicată de şosele şi canaluri. În nenumăratele clădiri uriaşe erau instalate birouri, forje, oţelării, ateliere de montaj, o fabrică de hârtie, fabrici de anvelope, sticlă şi ciment. Când lucrau cu toată viteza şi cu toată capacitatea, uzinele foloseau 85.000 de muncitori.

Până în anul 1940, Ford Motor Company a produs peste

30.000.000 de automobile. Venitul anual al întreprinderii se urca la aproximativ 1 miliard de dolari.

Potrivit legendei ţesute cu multă migală în jurul numelui lui Henry Ford de către agenţii de publicitate personali, bine plătiţi pentru a-l reprezenta ca pe o culme a virtuţilor „liberei întreprinderi”, fabricantul de automobile cu faimă mondială era un mare umanitarist, filantrop şi înţelept, stăpânit de dorinţa de a sluji progresul omenirii în general şi buna stare a salariaţilor săi în particular. În realitate, însă, geniul mecanic al multimilionarului înalt, uscăţiv, şi uşor adus de spate nu ascundea decât sterilitate intelectuală, o înverşunată intoleranţă şi o puternică ură pentru progresul social[63].

În fabricile lui Ford din întreaga lume, utilizarea

---

62 O milă = 1,6 km (N. R.).

63 Din acest punct de vedere, faptul că Ford — care a făcut poate mai mult decât oricare alt om din timpul său ca să revoluţioneze metodele de producţie industrială — se înconjura cu antichităţi, cerea să se reprezinte cu regularitate dansuri de epocă, interzicea cu severitate subordonaţilor săi să fumeze în prezenţa lui şi declara prin 1930 că, în cazul când ar fi abolită legea prohibiţiei, el n’ar mai fabrica niciodată automobile, este mai mult simbolic, decât paradoxal (N. A.).

celor mai moderne procedee tehnice industriale şi grija pentru echipamentul mecanic contrastează în mod izbitor cu tratamentul brutal şi înapoiat la care sunt supuşi oamenii.

Acest contrast nu era nicăieri atât de puternic ca la fabrica River Rouge din Dearborn, Michigan.

Muncitorul care trecea dincolo de porţile bine păzite ale uzinelor din River Rouge păşea parcă într-un stat autonom fascist, un stat care, după cum spunea comitetul naţional pentru reglementarea relaţiilor de muncă, „întreţinea un regim de teroare şi de violenţă îndreptat împotriva salariaţilor”.

Dictator în acest stat era Henry Ford, iar Harry Herbert Bennett era temutul şi atotputernicul şef al poliţiei sale secrete.

2. MĂRUNŢELUL

De-a lungul carierei fantastice a lui Ford, aventurieri ciudaţi şi adesea siniştri au jucat un rol de frunte în formarea opiniilor politice şi în executarea directivelor sale. Din cercul său erau nelipsiţi oameni ca: generalul Z. Cherep Spirodovici, fost ofiţer ţarist şi antisemit fanatic, care a izbutit să-l convingă pe Ford să finanţeze difuzarea în întreaga lume a mârşavei plăsmuiri antisemite „Protocoalele Sionului”; doctorul Harris Houghton, fost membru al serviciului de spionaj militar american, care a devenit în primii ani de după 1920 şeful serviciului de detectivi al lui Ford, fiind însărcinat cu întocmirea unor dosare secrete asupra progresiştilor americani de seamă; Ernest Gustav Liebold, un agent hitlerist, care, deşi nu deţinea nicio funcţie importantă la societatea Ford, avea oricând acces în birourile lui Ford, şi despre care se spunea într-o vreme că e al doilea personaj influent al societăţii; în sfârşit William J. Cameron, care fusese la început redactor responsabil al gazetei lui Ford, *Dearborn Independent*, şi care dusese apoi, ca şef al

antidemocraticei federaţii anglo-saxone, campanii de propagandă antisemită în întreaga ţară.

Dar cel mai sinistru şi mai uimitor dintre toţi ajutorii, consilierii şi asociaţii lui Ford, era Harry Herbert Bennett.

Titlul oficial al lui Harry Herbert Bennett era acela de director al personalului societăţii de automobile Ford. Când i se cerea să-şi precizeze funcţia, Bennett obişnuia să răspundă: „Eu? Eu sunt doar omul de încredere al domnului Ford”. Răspunsul acesta era modest doar în aparenţă. Cam prin 1935 mulţi oameni împărtăşeau părerea exprimată de revista *Look* că Bennett era „stăpânul absolut al societăţii”.

În imperiul lui Ford, „o înclinare a capului din partea lui Bennett poate să facă din cineva un om sau să-l distrugă”, scria Spencer R. McColloch într-un articol apărut în ziarul *St. Louis Post Dispatch*. „Funcţionarii superiori care au diferende cu el îşi dau seama la un moment dat că e mai bine să-şi înainteze demisia. Unii au rătăcit luni de-a rândul pe la porţile uzinelor, fără nicio funcţie, ispăşind vreo încălcare a disciplinei stabilite de Bennett”.

Ford însuşi era de părere că Harry Bennett ar fi capabil să conducă întreprinderi chiar mai mari decât Ford Motor Company. „Harry Bennett”, afirma Ford, „ar trebui să fie preşedintele Statelor Unite”.

Aghiotanţii lui Bennett îi spuneau în mod obişnuit „Mărunţelul”. Era scund, avea buze subţiri şi mişcări precise; purta totdeauna papillon, deoarece fusese odată atacat de cineva şi aproape strangulat cu cravata fantezistă pe care o arbora. Înainte de a intra în serviciul lui Ford în 1916, Bennett fusese câţiva ani marinar, după care luptase ca boxer de categoria uşoară sub numele de „marinarul Reese”.[64]

---

64 După relatările diferite şi oarecum agramate ale lui Bennett cu privire la tinereţea sa, el fusese rând pe rând muzicant, zugrav,

Perseverent, cu mintea ageră şi dibaci, Bennett s-a ridicat repede în întreprinderile lui Ford. Încredinţându-i-se misiunea să recruteze o gardă pentru apărarea nepoţilor lui Ford de eventuale răpiri, Bennett şi-a câştigat stima personală a magnatului automobilelor datorită modului desăvârşit în care şi-a îndeplinit misiunea. În 1926, la vârsta de 34 de ani, Bennett, a fost numit şeful serviciului de pază din întreprinderile Ford.

Misiunea oficială a acestui serviciu era de a păzi bunurile societăţii împotriva furturilor. Dar scopul lui real, cunoscut de altfel de toată lumea, nu era de a împiedica furturile, ci sindicalizarea salariaţilor lui Ford. Serviciul de pază era organul antisindicalist şi de spionaj printre muncitorii din uzinele Ford.

Sub conducerea lui Bennett, serviciul de pază a devenit un aparat uriaş ale cărui întinse ramificaţii ajungeau foarte departe, dincolo de graniţele uzinelor Ford. În primii ani de după 1930, reţeaua aceasta cuprindea nu numai oraşele Dearbom şi Detroit, ci se întinsese peste întreaga ţară, pătrunzând pretutindeni, în toate domeniile vieţii publice şi particulare a cetăţenilor americani. Printre agenţii plătiţi pe care-i întâlneai pretutindeni şi aliaţii săi secreţi se numărau spioni strecuraţi în rândurile muncitorimii, gangsteri, asasini de profesie şi foşti ocnaşi; ziarişti şi negustori; funcţionari municipali, federali şi ai diferitelor state.

Descriind influenţa atât de cuprinzătoare a serviciului de pază, Malcolm M. Bingay de la ziarul *Detroit Free Press* scrie mai târziu:

Candidaţii la postul de guvernator, senator, deputat, primar, consilier comunal sau judecător tremurau de frică, neştiind dacă „banda lui Bennett” era cu ei sau împotriva lor. Chiar şi rectorii Universităţii din Michigan doreau să

---

desenator tehnic, caricaturist, jucător de fotbal, campion de box şi scafandru (N. A.).

ştie părerea lui cu privire la modul în care conduceau această veche instituţie.

După unele opinii moderate, în anul 1937 se aflau în uzinele River Rouge peste 3.000 de agenţi ai serviciului de pază. Cei mai mulţi dintre ei erau spioni deghizaţi în muncitori obişnuiţi, portari, oameni de serviciu şi spălători de geamuri Activitatea serviciului de pază în afara uzinei a fost descrisă în modul următor de Ralph Rimar, unul dintre agenţii mai importanţi ai serviciului:

Rnţeaua noastră de spionaj cuprindea Dearborn şi oraşul Detroit, pătrunzând în casa fiecărui muncitor şi în birourile celor mai înalţi funcţionari ai oraşului şi ai statului. În decursul anilor, societatea adunase numeroase fişe privind întreaga activitate a fiecăruia dintre salariaţii întreprinderii Ford. Aveam, de asemenea, dosare privind viaţa particulară a funcţionarilor publici, a guvernatorilor şi membrilor guvernului, dosare care la un moment dat ne-ar fi putut fi de folos…

Agenţii mei îmi raportau convorbirile auzite în băcănii, măcelării, restaurante, săli de joc, cârciumi, adunări, cluburi de tineret şi chiar în biserici. Se putea întâmpla ca femeile care aşteptau în piaţă, la cumpărături, să discute despre serviciul şi treburile soţilor; şi dacă se întâmpla aşa ceva, eu aflam imediat ce spuseseră. Copiii, de asemenea vorbeau despre taţii lor.

…Nick Torres, unul din agenţii mei, era instructor de box la un club al tineretului din Dearborn. Informaţiile lui mi-au ajutat să pot concedia mulţi oameni…

În fiecare lună, Rimar supunea conducerii serviciului liste lungi de muncitori sindicalizaţi sau suspectaţi că ar simpatiza cu mişcarea sindicală. Într-o declaraţie dată mai târziu sub jurământ anchetatorilor din comitetul naţional pentru reglementarea relaţiilor de muncă, Rimar spunea:

Am făcut odată socoteala că, pentru perioada dinaintea anului 1937 şi a creşterii CIO-ului, sunt

răspunzător de concedierea a aproape 1500 de oameni. Numai în cursul anului 1940 am trecut în liste peste 1.000 de simpatizanţi ai sindicatelor, care au fost concediaţi cu toţii în urma rapoartelor mele.

Între serviciul de pază şi lumea interlopă a criminalilor exista o strânsă colaborare de „lucru”. Până la asasinarea sa de către gangsterii rivali, Chet LaMare, şeful bandei de gangsteri din Detroit, se număra printre concesionării care pregăteau şi împărţeau prânzul muncitorilor din uzinele River Rouge. Joe Adonis, faimosul şef de bandă din Brooklyn, avea drepturi exclusive asupra transportării tuturor automobilelor care ieşeau din fabricile Ford de la Edgewater, New Jersey. Membrii „bandei purpurii”, ai „bandei sângeroase” şi ai altor bande din Detroit şi Dearborn vizitau uzinele din River Rouge, unde primeau diferite „atenţii”!

La rândul lor, gangsterii acordau politicienilor susţinuţi de Ford sprijinul necesar, asigurau serviciului de pază întăriri din propriile lor rânduri şi îi băteau sau îi torturau pe activiştii sindicali. Mulţi organizatori sindicali din Dearborn au fost găsiţi morţi, împuşcaţi pe la spate.

Bennett nu-şi ascundea legăturile sale strânse cu celebrităţile lumii interlope.

Spencer McColloch, de la ziarul *St. Louis Post Dispatch*, care-i luase un interview lui Bennett, a arătat că acesta făcuse de nenumărate ori aluzie la convorbirile lui prieteneşti cu Al Capone.

După o vizită la uzinele din River Rouge, J. Kiligallen de la agenţia „International News Service”, scria:

Bennett a recunoscut că are mulţi cunoscuţi în lumea interlopă şi a spus că el socoteşte necesar să cunoască personal hoţi şi bandiţi.

Odată, un gangster care-i purta pică lui Bennett l-a împuşcat, rănindu-l în abdomen. Curând după aceea, Bennett a primit prin poştă o fotografie a cadavrului

ciuruit de gloanţe al gangsterului. Pe fotografie era mâzgălită o dedicaţie anonimă: „N-o să te mai supere niciodată, Harry…”

„Nu mi-e teamă de nimic”, i-a declarat Bennett ziaristului Spencer McColloch. „Dacă o să mi se înfunde, o să mi se înfunde şi gata”.[65]

Cu toate acestea, Bennett nu se lăsa deloc la voia întâmplării. Era însoţit pretutindeni de o gardă personală puternică. În jurul biroului său de la parterul palatului administrativ din River Rouge stăteau de pază oameni de încredere ai serviciului de pază, iar accesul în camera lui era controlat printr-un buton aflat pe masa de lucru a lui Bennett. Gărzi înarmate patrulau, zi şi noapte, cu grijă, pe moşia lui Bennett, „Castelul” de pe malurile râului Huron, unde, după căderea nopţii, tot cuprinsul era inundat de lumină printr-un sistem de iluminaţie foarte ingenios.

3. FAVORIŢII LUI BENNETT

Printre muncitorii deosebit de activi ai uzinelor River Rouge puteai observa totdeauna un număr de oameni care trândăveau în văzul tuturor. Oamenii aceştia, înalţi şi

---

65 „Banda sângeroasă“ controla cea mai mare parte a caselor de prostituţie şi a sălilor de joc -din Dearborn; acestea plăteau şefului poliţiei din Dearborn, Cari A. Brooks, un tribut pentru dreptul de a funcţiona. Brooks era unul din agenţii secreţi ai serviciului de pază, şi fusese numit în poliţia din Dearborn în urma cererii personale a lui Bennett.

Sub protecţia lui Brooks, lumea viciului strângea din Dearborn venituri anuale de 500.000 de dolari.

Acuzat în Mai 1941 de-a fi luat mită pentru a acorda protecţie poliţienească proprietarilor de bordeluri şi săli de joc, Brooks nici nu s’a prezentat la proces. El a fost găsit mort în automobilul său, puţin timp după ce fusese pus sub acuzare; se spunea că ar fi murit din cauza unui „atac de inimă“.

Inspectorul Charles A. Slamer, care era martorul acuzării în procesul Brooks, a fost găsit mort curând după deschiderea procesului. La autopsie s’a văzut că Slamer murise de pe urma administrării unui narcotic (N. A.).

vânjoşi, cu nasul turtit, cu urechile clăpăuge şi cu faţa brăzdată de cicatrice, se plimbau încoace şi încolo printre muncitorii care lucrau de zor, se postau la intrarea diferitelor ateliere sau se învârteau pe lângă porţile de intrare în fabrică. Ei făceau parte din puternicul corp de – gardă al serviciului de pază. Muncitorii de la Ford îi numeau „favoriţii lui Bennett”.

Banda de bătăuşi era alcătuită în general din foşti boxeri profesionişti, poliţişti concediaţi, foşti deţinuţi, gangsteri şi bandiţi. Un exemplu caracteristic de membru al puternicului corp de gardă din serviciul de pază şi unul dintre favoriţii lui Bennett era Kid McCoy, un fost campion de box care stătuse în închisoarea din San Quentin pentru uciderea soţiei sale…

Bennett avea o funcţie datorită căreia putea să mărească cu uşurinţă numărul criminalilor care figurau pe statele de plată ale serviciului de pază de la uzinele Ford. El nu numai că avea nenumărate legături personale în lumea interlopă, dar făcea parte şi din comisia de eliberare pe cuvânt a deţinuţilor din Michigan.

Iată câţiva dintre criminalii eliberaţi „pe cuvânt” din închisorile din Michigan pentru Motor Company:

UCIDERE DE GRADUL 2

James B. Şoldan Charles Stover

RĂPIRE

Anthony Cevette Joseph Laborn

OMUCIDERE

Tom Kaschuk Samuel S. Smith

ÎNCĂLCARE A BUNELOR MORAVURI

Herlon Carver

ATENTAT LA PUDOARE

Frank Gage

ATAC CRIMINAL

Melvin Campbell George King Geo Maid, zis Mallo Leo Pimpinalli

ATAC CU TENTATIVĂ DE JAF
Arthur Fodov
Chas. Foster
JAF ÎNARMAT
Willard Cleary
Robert Cook
Denni3 Coughlin
Gilbert Cunningham
John Doe (Frank Korvciński)
Stanley M. Edwards
Gerald Fahndrick
Trevor Falkner
Albert Gazie
Stanley Heay
Taft Hicks a intra în serviciul lui Ford
Kenneth Hilliard
George Kalburn Peter Poppy (zis Popy)
William Thomas Unice Thompson Marion Williams Leo Waller
SPARGERE
Ray Carney
FURT PRIN EFRACŢIE
Walter Hatbowy Harold R. Harrison Jefferson D. Haskins William G. Crane Francis Dolson Ernest Martin Leo Mazzarello Moris Nadorozny
JAF
Ramón Cotter Frank Ditzek Archie Forgach Henry Jones Robert Paul Lawson Harry Douglas Alex Guba Steve Paley
FALS
Louis F. Randall DELAPIDARE Roy D. Jones
ÎNCĂLCAREA LEGII STUPEFIANTELOR Lorenzo Sachez JEFUIRE DE BĂNCI Floyd E. Drennan
„Noi nu tolerăm printre salariaţii întreprinderii Ford elemente corupte sau tâlhari”, a declarat odată Bennett

unui gazetar care vizita uzina din River Rouge. Şi, arătând spre un grup de vlăjgani din serviciul de pază care se afla prin apropiere, a adăugat: „Băieţii ăştia, tâlhari? Ei, asta-i bună! Au familii cumsecade şi sunt din Detroit”.

Metodele folosite de oamenii serviciului de protecţie nu arătau totuşi aceste alese calităţi…

Un exemplu caracteristic de modul cum operau unităţile de pază reiese din cazul întâmplat la 26 Martie 1937. În această zi, membrii sindicatului unit al muncitorilor din industria de automobile, după ce obţinuseră în prealabil autorizaţia autorităţilor din oraşul Dearborn, s-au postat în faţa porţilor uzinei River Rouge pentru a împărţi manifeste sindicale. În capul scărilor care duceau la una din intrările uzinei, membrii sindicatului au fost opriţi de un grup al serviciului de pază.

„Aici este proprietatea lui Ford”, le-a spus unul dintre gardieni. „Căraţi-vă dracului de aici!”

Când membrii sindicatului au dat să plece, au fost atacaţi pe la spate de gardieni.

Reverendul Raymond P. Sanford, un pastor din Chicago, delegat în calitate de observator din partea Conferinţei pentru apărarea drepturilor cetăţeneşti, a făcut mai târziu următoarea descriere a atacului săvârşit asupra lui Richard Frankensteen, preşedintele comitetului de organizare al sindicatului unit al muncitorilor din industria de automobile din întreprinderile Ford:

Patru gardieni l-au apucat de mâini şi de picioare şi l-au tras în direcţii opuse, răsucindu-i corpul. Alţi gardieni au început să-l lovească în regiunea inferioară a abdomenului, în rinichi, în cap; l-au lovit de asemenea şi cu călcâiele în abdomen şi în stomac, până i-a dat sângele.

În timp ce reprezentanţii poliţiei din Dearborn stăteau de o parte şi priveau, sindicaliştii care împărţeau manifeste în apropierea intrării, şi nu pe teritoriul uzinelor Ford, erau atacaţi cu aceiaşi sălbăticie. Unul dintre

membrii sindicatului, William Merriweather, a fost lovit cu bastoanele de cau ciuc până ce a căzut jos, apoi a fost călcat în picioare de gardienii lui Ford care urlau: „Omoară-l... Striveşte-i mutra... Pisează-i creierii...” Doctorii care l-au examinat mai târziu pe Merriweather au constatat că gardienii îi fracturaseră coloana vertebrală.

Au fost atacate şi femeile care împărţeau manifeste. Gardienii lui Ford le-au înhăţat, le-au. răsucit mâinile ca să dea drumul manifestelor şi le-au bătut fără milă. Reverendul Sanford spunea:

Femeile erau zăpăcite, neştiind ce să facă. O fată de lângă mine, fiind lovită în stomac, vomita chiar acolo, în capul scărilor. În cele din urmă l-am implorat cu privirea pe unul dintre poliţiştii călări cu care vorbisem mai înainte; acesta se repezi la gard şi cu un ton aproape rugător, spuse: „Nu le mai loviţi pe femei, nu le mai loviţi pe aceste femei”; vorbea ca un om fără niciun fel de autoritate în asemenea împrejurări, parcă s-ar fi rugat ca femeile să nu fie maltratate.

A doua zi Harry Bennett făcu declaraţii presei. „Ford Motor Company”, spunea el, „nu purta răspunderea celor întâmplate. Sindicaliştii fuseseră bătuţi de funcţionarii uzinelor Ford”, afirma Bennett. „Salariaţii uzinelor Ford vor ca crrganizatorii CIO să-i lase în pace să-şi vadă în linişte de munca lor”.

4. AFACEREA DALLAS

În primăvara anului 1937, Harry Bennett primi un raport de la unul din agenţii lui secreţi, care-l informa că Uniunea internaţională a muncitorilor din industria de automobile din America se pregăteşte să pornească o acţiune de organizare printre muncitorii de la uzina de montaj Ford din Dallas, Texas.

Fabrica din Dallas era una dintre cele paisprezece uzine de montaj Ford din Statele Unite[66] şi, deoarece

66 Motoarele Ford, piesele şi alte părţi ale automobilelor erau trimise

sindicalizarea muncitorilor dintr-una din aceste fabrici ar fi creat un precedent pentru celelalte, Bennett trimise la Dallas pe Warren Worley, unul din oamenii săi de „încredere”, pentru a împiedica organizarea campaniei sindicale.

Îndată după sosirea lui Worley la uzina din Dallas, şeful de echipă Rudolf F. Rutland, conducătorul serviciului de pază din această uzină, i-a convocat la el în birou pe toţi oamenii de încredere din diferitele secţii ale uzinei, pentru a discuta împreună cu emisarul lui Bennett măsurile care trebuiau luate. Worley şi Rutland au stabilit un plan de acţiune împotriva organizatorilor Sindicatului unit al muncitorilor din industria de automobile. „N-avem nevoie de niciunul din şobolanii ăştia în uzină”, a declarat Rutland...

Perry „cel gras”, un vlăjgan solid, fost luptător de circ, care cântărea 230 de livre \ a fost pus în fruntea unei unităţi speciale de bătăuşi. El şi-a luat ca ajutoare pe un fost boxer, pe Barto Hill „marinarul”, şi pe un fost ocnaş, Bevill, un individ violent şi sadic. Banda era compusă din vreo 40 de criminali, asasini şi hoţi de profesie.

Ea avea la dispoziţie un arsenal bogat şi variat, compus din bice, boxuri de metal, bastoane de cauciuc, răngi de oţel şi bâte. „Fiecare am primit câte un revolver”, a declarat mai târziu Perry „cel gras”, „iar bâtele au fost executate în atelierul de întreţinere”.

Perry mai pregătise şi câteva furtunuri de cauciuc îmbrăcate în plumb pe care le numea „argumentele convingătoare” şi care urmau să fie folosite împotriva sindicaliştilor recalcitranţi. Perry spunea: „Îi convingem să vorbească punând furtunul pe ei”.

Sub directa supraveghere a lui Perry, au fost organizate mai multe echipe volante care să ţină în permanenţă sub observaţie oraşul Dallas şi să prevină

---

din Dearborn, Michigan, la aceste uzine de montaj (N. A.).

orice activitate sindicală, controlând la staţiile de autobuze, la gări şi la hoteluri, eventuala sosire a organizatorilor sindicali. Supravegherea s-a extins repede şi asupra localităţilor Fort Worth, Houston, Beaumont şi alte oraşe din împrejurimi. „Ne dădeam seama că dacă sindicaliştii ar pătrunde în aceste oraşe”, explica Bevill mai târziu, „ar ajunge în scurt timp şi la Dallas, aşa că îi căutam pretutindeni”.[67]

De îndată ce izbuteau să descopere vreun sindicalist, echipele volante luau contact cu Perry „cel gras”. Imediat, banda de bătăuşi intra în acţiune…

În ziua de 23 Iunie 1937 au sosit la Dallas, Baron de Louis, activist al Uniunii muncitorilor din industria de automobile, şi Leonard Guempelheim, membru în comitetul executiv al Sindicatului local din Kansas City. Încă înainte ca ei să se înscrie în registrele hotelului New Dallas, Perry „cel gras” fusese încunoştinţat de prezenţa lor în oraş.

În aceeaşi zi, în timp ce cei doi reprezentanţi sindicali luau prânzul într-un bufet, fură acostaţi de Perry şi banda lui de huligani.

„Eşti organizator sindical, nu-i aşa?” îl întrebă Perry pe de Louis.

„Dacă vrei să mă numeşti dumneata aşa!?” răspunse de Louis. „De fapt, încerc să strâng la un loc câţiva dintre băieţi”.

Fără să mai adauge ceva, Perry îi dădu un pumn în obraz, izbindu-l de tejghea. În acelaşi timp, ceilalţi bandiţi îi atacară şi ei pe cei doi organizatori sindicali, lovindu-i cu pumnii şi cu bastoanele de cauciuc. Izbutind să scape, De Louis fugi din local. Guempelheim avu mai puţin noroc. Târât în curtea unei şcoli din apropiere, fu trântit la pământ, apoi ridicat de nenumărate ori în picioare şi iar trântit la pământ. În cele din urmă îl lăsară în pace.

---

67 Circa 110 kg (N. R.)

„Şi acum să te cari dracului din oraş”, îi spuse Perry lui Guempelheim. „Ia-l şi pe nemernicul ăla de la CIO cu tine şi să nu vă mai prind niciodată la Dallas”.

Cu faţa plină de sânge şi cu câteva coaste rupte, Guempelheim se târî, abia ţinându-se pe picioare, până la New Dallas Hotel.

Atacul bestial la care asistaseră mai mulţi trecători fu anunţat imediat poliţiei din Dallas. Dar nu s-a efectuat nicio arestare…

Pentru a preveni eventualitatea pătrunderii organizatorilor sindicali în uzina din Dallas, toţi cei care căutau de lucru la fabrică erau interogaţi cu multă grijă. Cei suspectaţi de „înclinaţii sindicaliste” erau supuşi de huliganii lui Ford unui „interogatoriu” de gradul al treilea. „Îi băteam”, povestea Perry mai târziu, „pe unii cu pumnii sau cu bastonul de cauciuc, pe alţii cu bice împletite din sfoară groasă”.

În caz că muncitorii erau atât de grav răniţi încât poliţia locală era silită să facă cercetări, bandele de huligani plecau pentru un timp oarecare din Dallas. Sau, după cum explica Perry: „Când situaţia devenea neplăcută pentru ei, băieţii o luau din loc pentru câtăva vreme”. De obicei, banii necesari pentru aceste călătorii urgente erau avansaţi de fabrică.

Deoarece cheltuielile creşteau mereu, iar uneori mai trebuiau plătite diferite amenzi precum şi onorariile avocaţilor, şeful Serviciului de pază al uzinei din Dallas, Rudolf Rutland, hotărî să-i oblige şi pe muncitori să contribuie la acoperirea acestor speze. În fiecare – zi de plată, muncitorii, după ce-şi primeau plicul cu salariul, trebuiau să treacă prin faţa unui ghişeu pe care se afla aşezat un vas de sticlă. Oamenii din corpul de pază stăteau pe aproape şi le spuneau muncitorilor să „aibă grijă şi de vas”. După fiecare colectă făcută în zilele de plată, Perry ducea vasul în biroul lui W.A. Abbott, administratorul

general al fabricii. Banii erau predaţi secretarului lui Abbott, Leon Armstrong, care-şi deschisese pe numele său, la State Bank din Grand Avenue Dallas, un cont special destinat „fondului de luptă”…

La 7 August 1937, Rutland fu chemat la telefon de poliţia din Dallas, care-l anunţă că un membru al Uniunii internaţionale a sindicatelor unite ale muncitorilor din branşa pălării şi confecţiuni, pe nume George Baer, sosise la Dallas pentru a-i organiza pe muncitorii locali din ramurile respective. Inspectorul de poliţie recomanda ca „băieţii lui Perry să se ţină pe urmele lui”.

După două zile, Baer fu răpit de oamenii lui Perry şi transportat la Sportatorium, un stadion situat la marginea oraşului.

Puţin timp după aceea, bandiţii de la Ford îi telefonau de la stadion lui Perry „cel gras”, spunându-i: „Ar fi bine să vii pe aici şi să-l vezi pe Baer. Arată destul de prost”.

Perry plecă la Sportatorium însoţit de Bevill. Automobilul în care se afla Baer şi cei care-l răpiseră era parcat în spatele stadionului. Baer zăcea pe jos. Obrazul îi era desfigurat, plin de sânge. Nasul îi era zdrobit şi-i lipseau aproape toţi dinţii. Un ochi îi atârna afară din orbită.

„Ar fi bine să vă descotorosiţi de el”, zise Perry. „Aruncaţi-l undeva”.

Bevill îl trase pe Baer afară din maşină şi-l trânti de pământ.

„Să-l aruncăm mai bine în râu şi să scăpăm de canalia asta”, fu el de părere.

Bandiţii lui Ford >îl vârâră din nou pe Baer în automobil şi după ce parcurseră câteva mile pe şosea, îl aruncară pe un câmp pustiu.

În timp ce huliganii se întorceau la Dallas, Bevill spuse: „Ar fi mai bine dacă am chema întreprinderea de

pompe funebre McKamy Cambell să-l ridice”.

Totuşi, în ciuda acestei agresiuni sălbatice, George Baer nu muri. Într-o stare de semiconştienţă, el se târî spre şosea şi fu ridicat de un motociclist care trecea pe acolo şi dus la un spital. Zece zile mai târziu, Baer se refăcuse îndeajuns pentru ca să poată părăsi spitalul; cu un ochi nu mai vedea însă deloc.

După şase luni de la sosirea trimisului lui Bennett, Warren Worley, la fabrica din Dallas, numărul sindicaliştilor „suspecţi” şi al organizatorilor sindicali atacaţi de banda lui Perry pe străzile oraşului Dallas sau răpiţi şi duşi afară din oraş, unde erau biciuiţi, bătuţi, tăvăliţi în smoală şi pene sau torturaţi, se ridicase la aproape cincizeci de persoane. În toată uzina domnea o atmosferă de neîncredere şi spaimă. Neştiind cine era spion al societăţii şi cine nu, muncitorii se temeau să aducă măcar vorba de sindicat. Străduinţele Uniunii sindicatelor de muncitori din industria de automobile de a-i organiza pe muncitorii uzinei din Dallas, ajunseseră la un punct mort.

O mărturie a satisfacţiei conducerii faţă de-campania antisindicală o constituie scrisoarea trimisă lui Perry de administratorul general al fabricii, W.A. Abbott, cu o zi înainte de

Crăciun, în ziua de 24 Decembrie 1937. Scrisoarea conţinea următoarele:

Dragă „grasule”.

Să uităm, ce-a fost, să rămână prezentul.

Piin această afirmaţie vreau să spun multe şi între altele că dumneata personal ai luat, începând din 26 Decembrie anul trecut, o serie de „măsuri”.

Vreau să-ţi exprim sincere mulţumiri, atât din partea mea, cât şi a societăţii, pentru diferitele măsuri pe care le-ai luat în scopul de a asigura o mai bună cooperare şi o mai bună înţelegere între colaboratorii dumitale, precum şi

o mai bună organizare în interiorul uzinei.

Ştiu că în multe împrejurări ţi s-au ivit probleme greu de rezolvat, dar ai izbutit totuşi să le duci la bun sfârşit. Deşi nu ţi-ai dat poate seama de aceasta, străduinţele şi priceperea dumitale de a face ca lucrurile să meargă înainte au îngăduit filialei din Dallas să treacă într-o nouă etapă şi să arboreze deviza: *Producţie neîntreruptă*. Ceea ce înseamnă mult.

Îţi mulţumesc pentru sincerul dumitale devotament faţă de întreprindere şi pentru realizările dumitale personale destinate să menţină armonia şi bunele rezultate ale acţiunilor noastre… Dumneata ai contribuit în multe privinţe ca filiala din Dallas să meargă bine şi anul acesta. *Tot aşa*, *înainte*.

Cu cele mai bune sentimente şi urări, rămânând al dumitale sincer

W. A. ABBOTT

Administrator general

La începutul anului 1940, după multe luni de cercetări preliminare şi după ce s-au adunat cu greu diferite mărturii, Comitetul naţional pentru reglementarea relaţiilor de muncă a acuzat societatea Ford Motor că a violat legea muncii Wagner la fabrica din Dallas.

Într-o sesiune extraordinară a Comitetului, ţinută la Dallas între 26 Februarie şi 28 Martie 1940. a fost dezvăluită înspăimântătoarea poveste a campaniei antisindicale dusă de conducerea societăţii Ford la fabrica din Dallas. Printre numeroşii martori care au depus atunci, relatând maşinaţiunile aparatului de spionaj al societăţii Ford şi faptele îngrozitoare săvârşite de banda lui Perry, erau foşti spioni ai societăţii, foşti membri ai bandelor de huligani, precum şi organizatorii sindicali şi „suspecţii” care fuseseră bătuţi şi torturaţi de bandiţii lui Ford. Dosarul cu declaraţii cuprindea 4258 de pagini dactilografiate la un rând.

Cea mai cuprinzătoare şi împovărătoai-e mărturie împotriva societăţii Ford a fost depusă de Perry însuşi, care devenise martor al acuzării, demascându-i pe complicii săi şi dând amănunte complete asupra activităţii lui ca şef al bandei de huligani. Iată un extras din declaraţiile lui Perry, relativ la felul cum erau „înhăţaţi" cei suspectaţi de sindicalism.

Întrebare: Şi ce făceaţi atunci?

Răspuns: În primul rând, cercetam dacă nu aveau asupra lor vreo legitimaţie emisă de un sindicat, de unde veneau, dacă făceau parte din vreo organizaţie, şi apoi îi muştruluiam, adică „începeam să-i1 convingem" pe aceia pe care-i bănuiam că sunt sindicalişti sau aveau legitimaţii sindicale.

Întrebare: Ce înţelegi dumneata prin „a convinge"?

Răspuns: Îi biciuiam, îi băteam.

Întrebare: Cu ce?

Răspuns: Îi învăţam ce-i aia frica de dumnezeu – cum s-ar zice.

Întrebare: Cu ce-i băteaţi?

Răspuns: Cu pumnii sau cu ciomegele.

Întrebare: Şi cu altceva?

Răspuns: Pe vreo doi dintre ei i-am bătut cu un bici pe care l-am făcut din şuviţe de cauciuc, iar pe alţii… pe unul dintre ei l-am bătut cu ce am crezut că poate suporta – cu măturі de nuiele sau crengi.

După cum s-a arătat în şedinţe, în urma acestor bătăi, bandiţii de la Ford au schilodit 35 de inşi, unuia i-au scos un ochi şi au mutilat sau rănit grav zeci de oameni.

Una dintre cele mai zguduitoare mărturii în acest proces a fost depoziţia lui Archie C. Lewis din Dallas, un voiajor care vindea aparate de stins incendiile şi a cărui simpatie bine cunoscută pentru sindicalism i-a atras duşmănia membrilor Serviciului de pază. Lewis a povestit că bandiţii lui Ford, confundându-l pe fratele său geamăn

cu el, l-au atacat cu cruzime, l-au lovit de nenumărate ori în cap cu ciomegele şi l-au izbit cu piciorul în stomac, lăsându-l în nesimţire. După această bătaie, fratele său s-a zbătut între viaţă şi moarte câteva luni. Cu puţin timp înainte de a muri, el i-a spus lui Archie Lewis: „M-au omorât pentru că m-au confundat cu tine”.

Avocaţii societăţii Ford au prezentat o apărare ciudată. Ei au adus martori care au declarat cu toată seriozitatea că muncitorii societăţii Ford „se temeau că organizatorii sindicali vor „invada” uzina din Dallas şi că, în consecinţă, ei fuseseră aceia care formaseră bande pentru a se apăra”.

Consilierul lui Ford, Neth L. Leachman, a rezumat această linie a apărării prin următoarea declaraţie: „Oamenii aceştia îşi apărau bucata de pâine; ei nu voiau ca situaţia lor fericită să le fie tulburată”.

Mărturiile împotriva lui Ford erau zdrobitoare.

„În activitatea acestui comitet n-am întâlnit până acum un alt caz în care un patron să fi întocmit şi să fi adus la îndeplinire cu bună ştiinţă un plan de atacuri bestiale, de biciuiri şi de folosire a violenţei fizice, asemănător aceluia dezvăluit de mărturiile demne de crezare, şi de netăgăduit, pe care se bazează acuzarea”, a declarat în raportul său Robert Denham, unul dintre membrii Comitetului naţional pentru reglementarea relaţiilor de muncă.

Comitetul a găsit societatea Ford Motor vinovată de infracţiuni flagrante la legea muncii Wagner, şi a ordonat societăţii să înceteze aceste practici şi să reangajeze salariaţii concediaţi din pricina activităţii lor sindicale.

Era a unsprezecea hotărâre dată de Comitetul naţional pentru reglementarea relaţiilor de muncă împotriva societăţii Ford Motor[68].

---

68 Comitetul a mai întreprins cercetări în legătură cu activitatea anti-Tnuncitorească a societăţii Ford la uzinele din River Rouge şi la alte su-

5. ÎNCERCĂRILE de a submina uniunea muncitorilor DIN INDUSTRIA DE AUTOMOBILE

Deşi Ford continua să violeze nepedepsit legea Wagner pentru reglementarea relaţiilor de muncă, împotriva despotismului pe care-l exercita magnatul automobilelor asupra muncitorilor din uzinele sale, se ridica o ameninţare serioasă. Ameninţarea venea din partea Uniunii sindicatelor unite ale muncitorilor din industria de automobile.

După victorioasa grevă a braţelor încrucişate din anul 1937, numărul membrilor Uniunii muncitorilor din industria de automobile crescuse cu o repeziciune extraordinară. În decurs de câteva luni, 400.000 de muncitori din industria de automobile aderaseră la acest sindicat, iar Uniunea devenise al treilea mare sindicat din CIO.

Muncitorii de la uzinele Ford, dându-şi seama de creşterea salariilor şi de îmbunătăţirea condiţiilor de muncă obţinute în uzinele în care muncitorii erau organizaţi de Uniune, începură să se manifeste din ce în ce mai activ…

Harry Bennett şi-a dat repede seama de „gravitatea”

-cursale: din Chicago, Buffalo, St. Louis, Kansas City, Somerville (Massachusetts). Richmond şi Long Beach (California).

Publicului american i s’a ascuns cea mai mare parte a descoperirilor senzaţionale pe care le făcuse Comitetul cu acest prilej. Ancheta dela Dallas, de pildă, a fost relatată pe larg doar de un singur ziar de mare tiraj, New York Times. Cu excepţia presei de stânga şi a celei muncitoreşti, extraordinarele destăinuiri dela Dallas au fost aproape cu totul trecute sub tăcere de întreaga presă.

In 1939, pe vremea când autorul acestei cărţi aduna material pentru o serie de articole despre Ford — articole apărute apoi în revista Friday — a aflat că foarte multe date referitoare la Ford, culese de reporteri la Dallas, n’au fost publicate de ziarele lor, „ci au fost trecute la „cimitirul“ ziarelor respective. Printre materialele de acest gen pe care autorul a izbutit să le obţină erau fotografii ale sindicaliştilor bătuţi şi torturaţi de banda lui Perry (N. A.).

situaţiei. Metodele folosite odinioară de el nu mai erau valabile în faţa puternicului adversar reprezentat de Uniunea muncitorilor din industria de automobile. Dacă în trecut violenţa, teroarea şi intimidarea fuseseră eficace, nu se mai putea spera ca în viitor ele să aibă aceeaşi eficacitate…

Bennett îşi dădea seama că Uniunea ajunsese la un echilibru şi că sindicatul va găsi mijloacele de a pătrunde în întreprinderile lui Ford, de-aceea înţelegea că în unele privinţe politica dusă de conducerea uzinelor trebuia să se schimbe fundamental. Bennett luă hotărârea, nu numai de a îngădui, dar chiar de a încuraja formarea unui sindicat la River Rouge, cu o singură deosebire însă: conducătorii sindicatului aveau să fie aleşi dintre agenţii secreţi ai Serviciului de pază, sindicatul însuşi fiind în felul acesta sub completa lui dominaţie.

Dându-şi perfect de bine seama că muncitorii nu s-ar înscrie în niciun sindicat patronat pe faţă de el, Bennett a recurs la ajutorul unui vechi prieten, care dispunea de posibilităţi de reclamă neobişnuite. Prietenul acesta era părintele Charles E. Coughlin[69].

Spre sfârşitul anului 1937 s-a anunţat în public formarea „Consiliului muncitoresc pentru dreptatea

---

69 Relaţiile dintre Harry Bennett şi părintele Coughlin au fost doar unul din exemplele care dovedeau strânsa legătură ce exista de mulţi ani între Ford Motor Co. şi elementele fasciste, nu numai din Statele Unite, ci din lumea întreagă.

Puţin timp după primul război mondial, numele lui Henry Ford era pomenit ori de câte ori se vorbea de creşterea rapidă a mişcării naziste din Europa. După cum arăta ziarul New York Times din 8 Februarie 1923, Auer, vice-preşedintele Dietei bavareze, declarase în public că „Dieta bavareză ştia de multă vreme că mişcarea lui Hitler era finanţată în parte de un şef al mişcării antisemite americane, şi anume de Henry Ford… Herr Hitler se laudă pe faţă cu sprijinul lui Mr. Ford şi-l ridică în slăvi, nu ca pe o mare personalitate, ci ca pe un mare antisemit“.

socială”, o grupare „independentă”, menită „să-i organizeze şi să-i sprijine” pe salariaţii societăţii Ford. În ziarul lui Coughlin *Dreptatea socială* au început să apară o serie de articole prin care muncitorii lui Ford erau îndemnaţi să se înscrie în această grupare. Publicaţia era difuzată în număr mare în uzinele din River Rouge prin maiştrii din uzinele lui Ford şi agenţii Serviciului de pază. „Bennett cumpăra circa 30.000 de numere săptămânal”,

---

In Martie 1923, Adolf Hitler declara: „Noi îl considerăm pe Henry Ford drept conducătorul mişcării fasciste crescânde din America. Admirăm mai cu seamă politica sa antisemită, căci aceasta constitue şi platforma fasciştilor bavarezi. De curând, noi am tradus şi publicat articolele sale antisemite. Cartea a fost difuzată în Germania în milioane de exemplare“.

Numeroşi agenţi germani care au venit în Statele Unite între 1920 şi 1940 pentru a constitui în America a cincea coloană nazistă erau în strânsă legătură cu Ford Motor Company. Pe statele de plată ale uzinelor Ford figura agentul nazist Heinz Spanknoebel, care a înfiinţat asociaţia „Prietenii noii Germanii“, şi Fritz Kuhn, agentul nazist care a organizat Bundul germano-american. Amândoi îşi duceau pe faţă activitatea lor de agenţi nazişti în Statele Unite.

Până la izbucnirea Celui de al doilea război mondial şi chiar după aceea, uzinele Ford din întreaga lume erau centrele comploturilor fasciste. Directorii şi funcţionarii superiori ai uzinelor Ford din Germania, Austria şi Ungaria lucrau în strânsă colaborare cu partidul nazist. Gaston Ber- gery, reprezentantul personal şi de afaceri al lui Ford la Paris, era unul ••din principalii agenţi nazişti în Franţa, fiind descris de ziarul New York Sunday Times din 11 August 1940 ca „omul de nădejde“ în planurile lui Hitler pentru nazificarea Franţei. Julio Brunet, directorul general al societăţii Ford din Mexico era asociatul generalului Nicolas Rodriguez, care se bucura de sprijinul naziştilor şi care organizase mişcarea fascistă Cămăşile aurii. Rodriguez a încercat să răstoarne guvernul Cardenas în anul 1936. Lord Perry, conducătorul societăţii Ford Motor din Anglia, care controlase până în anul 1934 uzinele Fordwerke, A.G. din Germania, era în strânse legături cu membrii faimoasei organizaţii pronaziste engleze „Link“.

Henry Ford a fost primul american decorat de guvernul Germaniei naziste cu marea cruce a vulturului german, în August 1938.

povestea mai târziu Ralph Rimar, unul din agenţii Serviciului de pază. „În felul acesta, Coughlin era ajutat şi din punct de vedere financiar”.

Cu toate eforturile depuse, doar câţiva muncitori se înscriseră în „Consiliul muncitoresc pentru dreptatea socială”. Marea majoritate nu voiau să aibă nimic de a face cu o mişcare de care era legat numele lui Coughlin.

După ce făcu încă două încercări neizbutite de a

Societatea Ford Motor era în strânse legături cu diferite grupări şi persoane care desfăşurau o activitate profascistă în Statele Unite.

John Koos, unul dintre colaboratorii apropiaţi ai lui Harry Bennett în uzinele dela River Rouge, era membru al sucursalei americane a societăţii fasciste ucrainiene „Hatmanul“, cu sediul la Berlin. La 30 Septembrie 1938, Koos i-a trimis lui Hitler o cablogramă omagială, lăudându-1 centru ..eforturile istorice“ pe care le depune ca să reglementeze drepturile minorităţilor.

Parker Sage, şeful organizaţiei fasciste „Liga naţională a muncito-

rilor din Detroit“, finanţată în parte din fondurile puse la dispoziţie de spionul nazist dr. Fred Thomas, ţinea adunări pe terenurile lui Ford din Dearborn şi avea permisiunea să-şi recruteze membrii organizaţiei în uzinele River Rouge. El vorbea despre Henry Ford spunând că este „cel mai mare american din zilele noastre“.

Şeful Ku-Klux-Klanului din Michigan, Charles S. Spare, lucra pentru o „agenţie de detectivi“ ale cărei venituri proveneau din procurarea de spioni sindicali pentru Serviciul de protecţie al uzinelor Ford.

Harry Bennett dădea în fiecare lună sume mari de. bani lui Gerald L. K-Smith, fost membru nr. 3223 al Asociaţiei cămăşilor argintii şi şef al partidului fascist „America înainte de toate“. Consilierul intim al lui Smith era William E. Nowell, unul din oamenii lui Ford..

La sfârşitul anului 1943, autorul cărţii de faţă a scris un articol în care desvăluia aceste fapte şi multe altele cu privire la relaţiile dintre societatea Ford Motor şi elementele coloanei a cincia din Statele Unite. Autorul a trimis procurorului general documentele pe care le strânsese în legătură cu această problemă şi i-a sugerat să verifice faptele, trimiţând un reprezentant al Ministerului Justiţiei să stea de vorbă cu Harry Bennett.

Puţin timp după aceea, John S. Bugas, directorul Biroului Federal de

forma un sindicat galben al muncitorilor din River Rouge, Bennett porni să-şi aducă la îndeplinire proiectul său cel mai îndrăzneţ în domeniul sindicalizării. Scopul noului plan al lui Bennett «ra să pună mâna pe conducerea Uniunii sindicatelor unite a muncitorilor din industria de automobile.

Din 1936, preşedinte al Uniunii era Homer Martin, un tânăr egoist, fost campion la probele universitare de alergări şi fost preot baptist. Predicator înfocat al şcolii reînvierii, el câştigase o mare influenţă asupra maselor în zilele haotice din timpul grevelor în care muncitorii ocupaseră uzinele. Martin era foarte nemulţumit de orice opoziţie manifestată faţă de hotărârile sale despotice şi-i acuza pe membrii conducerii Uniunii sindicatelor unite a muncitorilor din industria de automobile care criticau aceste măsuri, că sunt „roşii" şi că uneltesc în secret împotriva autorităţii sale.

Bennett avu o întrevedere secretă cu Homer Martin, în care îi spuse leaderului sindical că Henry Ford era de acord ca muncitorii săi să se organizeze, dar că avea de făcut o obiecţie serioasă împotriva Uniunii sindicale reprezentate de Martin. Ford dorea ca toţi „comuniştii" să fie scoşi din conducerea sindicatului…

Şeful serviciului de pază al societăţii Ford şi preşedintele Uniunii sindicatelor de muncitori din industria de automobile începură să se întâlnească din ce în ce mai des. Descriind aceste negocieri, Ralph Rimar, unul din agenţii Serviciului de pază, povestea mai târziu:

…Bermett se purta cu mănuşi faţă de Martin. Acesta trecea printr-o perioadă grea în sindicat. Grupul care i se

---

Investigaţii din Michigan, a plecat într'adevăr la uzina din River Rouge, dar nu aşa cum îi recomandase autorul cărţii de faţă. Bugas a demisionat din postul său dela Biroul Federal de investigaţii, devenind funcţionarul lui Forcţ, cu funcţia de adjunct al lui Harry Bennett. In 1946, Bugas a fost numit vice-preşedinte al societăţii Ford, fiind însărcinat cu reglementarea relaţiilor de muncă (N. A.).

opunea devenea din ce în ce mai puternic, aşa că avea nevoie de fonduri. Bennett îl spuse că ar vrea să-l ajute – pentru „binele sindicatului”. Momeala se prinse. Banii erau daţi sub formă de împrumut urmând să fie restituiţi de îndată ce Martin ar fi izbutit să-şi consolideze din nou situaţia în sindicat… Nu ştiu cât a primit în total, dar mi s-a spus că se deschisese un cont pe numele lui, la o bancă din New York, şi că primele două cecuri se ridicau respectiv la 10.000 şi 15.000 de dolari…

Între timp, agenţilor lui Bennett din sindicat li se dăduseră instrucţiuni să se folosească de dezbinarea ivită în cadrul conducerii, pentru a face să crească neînţelegerea din sânul Uniunii. „Ni s-a cerut să despărţim Uniunea în două tabere”, a mărturisit mai târziu Rimar. „Ni s-a spus, de asemenea, să răspândim zvonul că grupul care se opune lui Martin e alcătuit din roşii…”

În toamna anului 1938, Uniunea sindicatelor de muncitori din industria de automobile era dezbinată de lupte aprige între fracţiuni. Paginile publicaţiilor pe care le scotea Uniunea erau pline de acuzaţii şi contraacuzaţii zdrobitoare. Şedinţele sindicatului erau însoţite deseori de dezbateri violente, ba uneori chiar de bătăi.

„Uite că tipii ăştia, care vorbeau despre organizarea fabricilor Ford, au început acum să-şi dea la cap unul altuia”, îi spunea Bennett, în culmea fericirii, unuia dintre oamenii săi din Serviciul de pază. „Se duce dracului Sindicatul ăsta blestemat! E grozav, nu?”

Dar satisfacţia lui Bennett era prematură. Nemulţumirea împotriva conducerii dictatoriale a lui Martin creştea cu repeziciune în rândurile maselor de sindicalişti. Când Martin suspendă fără motive precise cinci membri din comitetul executiv al Uniunii sindicatelor de mpncitori din industria de automobile, indignarea generală a membrilor Uniunii îl sili să-i repună în funcţiune. Curând după aceea, Martin suspendă

cincisprezece membri ai Comitetului. Cei cincisprezece conducători sindicali care alcătuiau majoritatea comitetului semnară imediat o declaraţie comună în care arătau că Martin nu mai reprezenta Uniunea, fiind suspendat din funcţia de preşedinte…

Alarmat de această întorsătură neaşteptată pe care o luaseră evenimentele, Bennett se grăbi să convoace o conferinţă de presă şi să anunţe că societatea Ford începuse negocieri pe linie sindicală cu Martin. După o întâlnire între Bennett şi Martin, căreia i s-a făcut o largă publicitate, ziarele comunicau că se ajunsese la o deplină înţelegere între societatea Ford Motor şi „Homer Martin, preşedintele Uniunii sindicatelor de muncitori din industria de automobile”.

Dar această înţelegere grăbită nu a făcut o impresie bună marii majorităţi a membrilor Uniunii ci, dimpotrivă, era soco ţâţa drept o dovadă concludentă a pactului intervenit între Martin şi nesuferitul şef al Serviciului de pază. Indignaţi, membrii Uniunii cerură în unanimitate excluderea lui Martin din rândurile sindicatului.

În Ianuarie 1939, Comitetul executiv al Uniunii sindicatelor unite de muncitori din industria de automobile îl excluse pe Martin din sindicat.

Astfel luă sfârşit scurta şi furtunoasa carieră de leader sindical a lui Homer Martin. Puţin timp după aceea, fostul preşedinte al Uniunii sindicatelor de muncitori din industria de automobile îşi strămută cartierul general la uzinele River Rouge.

6. CAMPANIA FINALA

După înlăturarea lui Homer Martin, începură pregătiri intense pentru o puternică şi largă campanie de organizare a muncitorilor de la uzinele River Rouge. Se înfiinţă un comitet special de organizare a muncitorilor de la Ford. Comitetul executiv al lui CIO şi Uniunea sindicatelor de muncitori din industria de automobile

alocară fiecare câte 50.000 de dolari pentru finanţarea campaniei.

În toamna anului 1940, campania era în toi.

Muncitorii de la uzinele Ford răspunseră campaniei cu atâta entuziasm, încât Bennett însuşi recunoscu într-un interview acordat ziarelor că o alegere sindicală la River Rouge ar însemna probabil o victorie pentru Uniune. Dacă s-ar întâmpla aşa ceva, adăuga Bennett, el, unul, ar intra în tratative cu reprezentanţii Uniunii şi ar „negocia de ar îngheţa şi iadul, fără să cedeze nici măcar cu un pas”.

Folosindu-se de toate şiretlicurile posibile pentru a împiedica o alegere sindicală, Bennett ordonă concedierea în masă a membrilor Uniunii din uzinele River Rouge, dar această măsură nu făcu decât să intensifice starea de revoltă care creştea în rândurile muncitorilor de la Ford…

La 1 Aprilie 1941, fierberea care sporea din ce în ce mai mult în imperiul lui Ford atinse punctul culminant. Într-o clipă amiază, în semn de protest împotriva concedierii membrilor comitetului Uniunii sindicatelor delegaţi pentru negocieri, 10.000 de muncitori din fabrica de produse laminate a uzinelor River Rouge încetară lucrul. Pe măsură ce semnalul pentru încetarea lucrului se răspândea prin uriaşa uzină, grupuri, grupuri de muncitori se scurgeau de la atelierele de piese de oţel, de la hala de matriţe şi unelte, de la cuptoare şi din fabrica de motoare. Zecile de mii de muncitori se revărsau spre porţile uzinelor ca un fluviu nemărginit. Către miezul nopţii, lucrul încetase în toate atelierele de la River Rouge.

În zori, în jurul uzinei River Rouge se desfăşura un spectacol extraordinar. Toate drumurile ce duceau spre fabrică erau înţesate de pichete de muncitori, iar în spatele lor erau îngrămădite nenumărate automobile. Mii de muncitori de la Ford, care erau în schimbul de dimineaţă şi care nu fuseseră încunoştinţaţi despre grevă, soseau cu tramvae şi autobuze. Pe kilometri întregi

şoselele erau înţesate de vehicule pline cu oameni.

În câteva ore, de jur-împrejurul uriaşei uzine Ford se întindea o nesfârşită centură de pichete, care închidea toate căile de acces. Aliniate în rânduri strânse de câte patru inşi, purtând pancarte făcute în grabă, cântând şi strigând lozinci, pichetele numărau în curând-peste 10.000 de oameni.

Pentru prima oară în cei treizeci şi cinci de ani ai existenţei sale, societatea Ford Motor îşi înceta activitatea în urma unei greve.

Într-o declaraţie făcută presei, Harry Bennett spunea că în niciun caz, nici el şi nici alţi funcţionari superiori ai societăţii Ford nu vor discuta cu vreun reprezentant al Uniunii sindicatelor unite de muncitori din industria de automobile. „E vorba de un complot comunist”, spunea el, „un pretext pentru a crea o situaţie revoluţionară, menită să înlesnească comuniştilor făurirea condiţiilor necesare pentru instaurarea dictaturii proletariatului”.

În cele douăzeci şi patru de ore care au urmat, Bennett a făcut o încercare disperată de a sparge greva. În scopul de a provoca tulburări rasiale la uzinele River Rouge şi pentru a discredita greva în ochii cetăţenilor, Bennett începu să strecoare în fabrică spărgători de grevă negri. Aceştia fură puşi să fabrice cuţite şi alte arme ucigătoare în atelierele uzinelor. După aceea, Serviciul de pază începu să-i aţâţe pe spărgătorii de grevă ca să-i atace pe muncitorii albi din pichete.

Numai prin acţiunea promptă şi înţeleaptă a conducerii Sindicatului şi a populaţiei negre din Detroit s-a putut evita o catastrofă groaznică. Toate pichetele primiseră instrucţiuni să nu se lase provocate de spărgătorii de grevă. Cetăţeni negri de seamă se grăbiră să se ducă la River Rouge şi, adresându-se spărgătorilor de grevă prin difuzoarele instalate în maşinile de propagandă ale Uniunii sindicatelor, îi îndemnară să părăsească

fabrica. Miile de muncitori negri din pichetele de grevişti le cereau cu insistenţă spărgătorilor de grevă negri să li se alăture lor.

Treptat, treptat, spărgătorii de grevă se împrăştiară…

Uzinele din River Rouge arătau ca un oraş părăsit. Uriaşele clădiri erau tăcute şi pustii. Pe nenumărate linii, vagoanele zăceau în nemişcare. Vasele societăţii Ford stăteau neclintite în docurile lor.

Imensul lanţ omenesc care înconjura cei 16 kilometri pătraţi ai uzinei din River Rouge creştea ceas cu ceas. Muncitorii de la General Motors, Chrysler şi de la alte uzine de automobile din regiunea Detroit, veniră, după încetarea lucrului, să se alăture pichetelor. În ziua a treia a grevei, cele trei schimburi ale pichetelor care păzeau societatea Ford numărau în total 35.000 de bărbaţi şi femei.

La 4 Aprilie, din cauza lipsei de piese rezultată de pe urma grevei de la River Rouge, societatea Ford anunţă închiderea celor şaisprezece uzine de montaj dinţară. În acelaşi timp îşi încetară activitatea alte 18 uzine Ford.

În ziua de 8 Aprilie, după ce pierduse orice speranţă că va putea sparge greva, Harry Bennett începu tratative cu preşedintele CIO şi cu conducătorii Uniunii sindicatelor unite de muncitori din industria de automobile.

Trei zile după aceea, în urma unor lungi tratative între direcţia uzinelor Ford şi conducătorii sindicali, societatea Ford Motor acceptă să plătească salarii corespunzătoare cu acelea din alte mari uzine de automobile, să recunoască Uniunea ca reprezentant al membrilor săi din întreprinderile Ford şi să îngăduie alegeri sindicale.

La 21 Iunie, după ce Uniunea repurtă o răsunătoare victorie în alegerile sindicale de la River Rouge, societatea Ford Motor semnă un contract cu Sindicatele unite ale

muncitorilor din industria de automobile.

*

Rezolvarea acestui conflict violent şi de lungă durată, într-una din cele mai mari uzine necesare apărării ţării, venea tocmai la timp.

După cinci luni şi jumătate, Statele Unite intrau în război.

Capitolul XI

AMERICANI PRIMEJDIOŞI

Sunt şi cetăţeni americani, mulţi dintre ei în posturi înalte, care, de multe ori fără să-şi dea seama, ajută pe aceşti agenţi (ai Axei).

Preşedintele Franklin D. Roosevelt

29 Decembrie 1940

În Statele Unite avem mulţi compatrioţi şi un număr şi mai mare de prieteni printre cetăţenii americani, care sunt alături de noi. Iar dintre aceştia, mulţi deţin funcţii înalte în viaţa politică şi economică.

Dintr-un discurs (mut la Berlin în 1940 de ministrul Reichului, R. Walter Darré.

1. OFENSIVA SECRETA

Războiul dus de statele Axei[70] împotriva Americii nu a început la 7 Decembrie 1941, prin atacul japonez de la Pearl Harbor. Evenimentele grave din dimineaţa aceea au fost doar o etapă culminantă a războiului secret pe care statele majore german, japonez şi italian îl duceau de aproape 10 ani împotriva Statelor Unite. Marile bătălii ale acestui război nedeclarat au fost duse pe pământ american.

În perioada de după 1930 s-a dezvoltat în America un uriaş aparat al coloanei a cincea, format din organizaţii de tip fascist, centre de propagandă pronazistă, nuclee de

---

70 „Axa“ a fost alianţa puterilor fasciste şi imperialiste (Germania, Italia şi Japonia) îndreptată în primul rând împotriva Uniunii Sovietice (N. R.).

spionaj militar şi de terorişti rasişti, având ramificaţii în toate sectoarele vieţii americane. La 1 Septembrie 1939, când diviziile blindate ale lui Hitler năvăleau în Polonia, dezlănţuind cel de al doilea război mondial, existau în Statele Unite peste 700 de organizaţii fasciste.

Iată doar câteva din organizaţiile făţiş proaxiste sau organizaţiile fasciste autohtone care-şi desfăşurau activitatea în America între anii 1933 – 1941:

Aceste organizaţii, care erau controlate direct sau colaborau cu ministerele propagandei şi cu agenturile de spionaj militar ale ţărilor Axei, difuzau în America publicaţii antidemocratice şi antimuncitoreşti, incitau făţiş la discriminarea rasială, calomniau guvernul Roosevelt sau cereau instaurarea unui regim fascist în America. În adunări publice sau în întruniri clandestine, prin radio şi prin poştă, în centrele industriale şi prin orăşele, în fabrici, ferme, şcoli, biserici şi terenuri de instrucţie militară, reţeaua coloanei a cincea ducea un război neîntrerupt împotriva naţiunii americane.

Obiectivele principale ale coloanei a cincea fasciste erau următoarele: să provoace tulburări şi dezbinare în rândurile poporului american, să submineze încrederea pe care poporul i-o arăta lui Roosevelt, să-i convingă pe americani că sunt ameninţaţi, nu de fascism, ci de comunism, să împiedice pregătirile pentru apărarea Statelor Unite şi să izoleze America de aliaţii săi antifascişti de dincolo de hotare.

Deşi pare ciudat, Ministerul Justiţiei şi Biroul Federal de Investigaţii îngăduiau, aproape fără să se amestece, ca fas ciştii coloanei a cincea să-şi continue în America propaganda lor periculoasă.

De la început, manevrele lor au avut sprijinul direct al unora dintre cei mai bogaţi şi mai puternici oameni din Statele Unite x.

„Pe zi ce trece devine tot mai limpede faptul că în

această ţară există o mişcare nesănătoasă care caută să impună instituţiilor noastre libere americane un odios sistem fascist" – declara ministrul de interne Harold L. Ickes, într-o cuvântare ţinută la Altoona, Pennsylvania, în 1935.

„Această mişcare este compusă din, sau în orice caz are sprijinul activ al acelora care au devenit imens de bogaţi şi puternici, nu numai din exploatarea resurselor naturale, ci şi din exploatarea bărbaţilor, femeilor şi copiilor din America. Ei nu s-au sfiit să folosească orice mijloace pentru a acumula averi şi nu se vor da în lături de la nimic pentru a le păstra şi a le spori".

Ministrul Ickes adăuga:

Sub pretextul că ţara noastră este ameninţată de o revoluţie comunistă, aceşti domni au trezit în noi un „patriotism fierbinte", încercând să ne înroleze în sprijinul unei lovituri de stat fasciste.

Rolul conducător în mişcarea la care se refereau Ickes era deţinut de o organizaţie având în fruntea ei un grup alcătuit din cei mai de seamă industriaşi şi financiari americani. Organizaţia se intitula, desigur nepotrivit, „Liga Americană a Libertăţii".

În August 1934, „Liga Americană a Libertăţii" a fost înregistrată oficial, având ca scop declarat „să combată radicalismul" şi „să apere şi să menţină Constituţia Statelor Unite".

Liga Libertăţii era dominată de influenţa grupului du Pont-Morgan. Pierre S. du Pont, Irénée du Pont şi John J. Raskob, adică preşedintele şi vicepreşedintele consiliului de administraţie şi vicepreşedintele societăţii E.I. du Pont de

Nemours & Co., făceau parte din Comitetul executiv naţional şi din Consiliul consultativ al Ligii.

Printre ceilalţi membri ai Comitetului executiv şi consultativ se numărau:

John W. Davis, fost candidat la preşedinţia Statelor Unite, consilier al trustului Morgan, director al societăţii Morgan-s Guaranty Trust şi al societăţii conduse de Morgan, American Telephone and Telegraph Company.

Sewell L. Avery, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii Montgomery Ward & Co., controlată de Morgan.

Alfred P. Slocin, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii General Motors.

William. S. Knudsen, preşedintele societăţii General Motors.

Cornelius F. Kelley, preşedintele societăţii Anaconda Copper.

Colhy M. Chestor, preşedintele asociaţiei naţionale a industriaşilor şi al consiliului de administraţie al societăţii General Foods.

Ernest T. Weir, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii National Steel şi preşedintele societăţii Midwest Steel.

Alvan Macauley, preşedintele societăţii Packard Motor Car.

Herbert L. Pratt, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii Socony-Vacuum.

În cadrul unei campanii finanţate cu generozitate şi destinate să promoveze Liga Libertăţii, organizaţia fu prezentată publicului american ca o asociaţie cu caracter patriotic, menită să lupte pentru „drepturile cetăţeanului american”. Un comunicat al agenţiei United Press din 9 Ianuarie 1935 arăta măsura în care Liga exprima într-adevăr interesele americanului mijlociu:

„Liga Americană a Libertăţii”, o asociaţie fără partid, creată pentru a se opune tendinţelor „radicale” din guvern, a fost arătată astăzi ca fiind sub controlul unui grup reprezentând organizaţii industriale şi financiare care posedă un capital de peste 37 miliarde de dolari.

S-a arătat că acei care conduc Liga au legături cu întreprinderi ca United States Steel Corporation, General Motors, Standard Oil Co., Chase National Bank, Goodyear Ţâre and Rubber Co., Baltimore and Ohio Railroad, The Mutual Life Insurance Co. şi multe altele.

Scriitorul Herbert Harris descria astfel scopurile ascunse ale Ligii Americane a Libertăţii:

…singura libertate pe care o cultivă Liga este libertatea de a acumula acţiuni, de a dirija piaţa, de a negocia valorile de bursă şi de a umfla cât mai mult valorile societăţilor pe acţiuni… libertatea de a plăti salarii de foamete şi de a sparge grevele cu ajutorul bandiţilor angajaţi anume în acest scop… libertatea de a schilodi mintea şi trupurile copiilor în fabricile de textile şi în fermele arendate. Libertatea de a cumpăra opinia preoţilor şi a presei. Libertatea care duce la moarte.

În timp ce, pe faţă, proclamau grija Ligii pentru binele naţiunii, în secret, conducătorii ei cheltuiau sume uriaşe de bani pentru a intensifica campania de discreditare a guvernului Roosevelt, de combatere a reformelor sociale ale New Dealului şi de aţâţare împotriva mişcării sindicale. Pentru a-şi atinge aceste scopuri, membrii Ligii au format sau au subvenţionat un număr de societăţi auxiliare antidemocratice. Iată numele câtorva dintre ele:

La 18 Aprilie 1936, ziarul *New York Post* scria:

Puzderia de organizaţii născocite din „Liga Libertăţii” şi care luptă împotriva New Dealului, generează la rândul lor fascismul.

Una dintre primele organizaţii fasciste care au luat fiinţă sub patronajul „Ligii Libertăţii” a fost Comitetul din Sud pentru apărarea Constituţiei L

Comitetul din Sud avea două obiective principale: să-i îndepărteze de Roosevelt pe alegătorii din Sud ai partidului democrat şi să aţâţe ura populaţiei împotriva

negrilor, pentru a-i împiedica astfel pe muncitorii albi şi negri de a se uni în sindicate. Vorbind despre Comitetul din Sud, ziarul *Baltimore Sun* scria: „Este o organizaţie hibridă, finanţată cu bani care vin din Nord, dar care mizează pe prejudecăţile din Sud ale Ku-Klux-Klanului. Când Raskob, care era romano-catolic, a[71]

donat Comitetului 5.000 de dolari, i s-a spus că banii lui vor fi folosiţi pentru dezvoltarea Ku-Klux-Klanului".

Conducătorul Comitetului din Sud era John Henry Kirby, fost preşedinte al Asociaţiei naţionale a industriaşilor, magnat al petrolului din Texas şi unul dintre cei mai bogaţi negustori de produse lemnoase din America. Mâna dreaptă a lui Kirby în Comitet era un anume Vance Muse, redactor al ziarului *The Christian American* şi specialist în promovarea organizaţiilor aşa-zise „creştine" şi „anticomuniste". Vance Muse se intitulase el însuşi „consilier pentru relaţii publice" al Comitetului. Vorbind despre politica muncitorească dusă de New Deal, Vance spunea „femeile şi bărbaţii albi vor fi siliţi să intre în organizaţii în care vor sta alături de maimuţoii negri africani şi cărora, pentru a nu-şi pierde slujba, vor trebui să le spună „frate"...

O altă organizaţie fascistă finanţată de membrii Ligii Libertăţii era „Sentinelele Republicii". Conducătorul acestei organizaţii era Raymond Pitcairn, preşedintele societăţii Pitcairn. Contribuţia totală a familiei Pitcairn la fondurile organizaţiei se ridica la peste 100.000 dolari. Printre alţi susţinători financiari de seamă se numărau Atwater Kent, preşedintele societăţii Atwater Kent Manufacturing; Horatio Lloyd, bancher, asociatul lui

71 Printre membrii „Ligii Libertăţii" care au contribuit în cea mai mare măsură la susţinerea financiară a Comitetului din Sud erau Lammot du Pont, preşedintele societăţii du Pont de Nemours şi preşedinte al consiliului de administraţie al societăţii General Motors ; Pierre S. du Pont, Alfred P. Sloan şi John J. Raskob, vicepreşedintele firmei du Pont (N. A.).

Morgan, J. Howard Pew, preşedintele societăţii Sun Oii şi Bernard Kroger, mare bancher şi proprietar de magazine alimentare.

Asemenea propagandei naziste oficiale, maculatura distribuită de „Sentinelele Republicii" vorbea despre ameninţarea „iudeo-comunistă" reprezentată de New Deal. În 1936, Comitetul Black al Senatului pentru cercetarea activităţii celor care făceau trafic de influenţă a dat la iveală unele scrisori revelatoare găsite în arhiva organizaţiei „Sentinelele Republicii". Corespondenţa găsită constă în „scrisorile schimbate între Alexander Lincoln, un bancher din Boston şi preşedinte al Sentinelelor, şi W. Cleveland Runyon din Plainfield, New Jersey. În prima scrisoare adresată lui Lincoln, Runyon, după ce vorbea în bătaie de joc despre „*brigada evreiască pe care Roosevelt* o *luase cu el la Washington*", continuă:

Lupta pentru civilizaţia creştină apuseană poate fi câştigată; dar numai în cazul când vom recunoaşte că duşmanul este răspândit în toată lumea şi că el este de origine evreiască. Pentru asta avem nevoie de bani... N-avem mult timp în faţa noastră. Puteţi să ne ajutaţi cu ceva?

La care Lincoln, preşedintele „Sentinelelor", răspunse astfel:

Fac ce pot, ca şef al „Sentinelelor". Şi eu sunt de părerea dumitale, că există într-adevăr un pericol, evreiesc. Speranţa mea sunt alegerile din toamna viitoare şi cred că prin înfrângerea lui Roosevelt ni se vor crea împrejurări favorabile.

Runyon îi trimise ca răspuns următoarele rânduri:

Poporul cere o conducere şi noi nu i-o dăm. Conducătorii noştri dorm. „Sentinelele" noastre ar trebui să-l îndrumeze pe calea cea bună. Americanii de tip vechi care câştigă 1.000 de dolari pe an au nevoie de un Hitler.

Ideea unui dictator american nu era nouă. Încă din

Septembrie 1932, revista *Current History* spunea:

Vreme îndelungată, unele cercuri influente din ţara noastră au cochetat cu ideea că singura cale de a ieşi din frământările noastre este instaurarea unei forme oarecare de dictatură politică şi economică. Se ştie că au avut loc întruniri în acest sens la New York şi Chicago, întruniri la care au participat personalităţi de seamă şi în care s-au examinat părerile asupra acestei posibilităţi.

În 1933, întorcându-se dintr-o vizită făcută în Europa, William S. Knudsen, preşedintele societăţii General Motors, povestea unui reporter al ziarului *New York Times* că Germania lui Hitler era „minunea secolului al douăzecilea”.

Dacă o astfel de minune s-a putut înfăptui în Germania, de ce nu s-ar putea înfăptui şi în Statele Unite?

Unul dintre oamenii care, în perioada de după 1930, avea perspective serioase pentru rolul unui „führer” american era generalul Smedley Butler din infanteria marinei Statelor Unite.

2. UN PUTSCH NEIZBUTIT

Generalul Smedley Darlington Butler, un soldat încercat şi cu personalitate, decorat cu două medalii de onoare ale Congresului, a servit timp de 33 ani în infanteria marinei, până când a fost implicat, din cauza obiceiului său de a vorbi fără înconjur, într-un incident internaţional care a dus la pensionarea sa forţată. În 1931, într-o cuvântare publică ţinută la Philadelphia, generalul Butler l-a descris pe Benito Mussolini ca pe un „câine turbat, gata s-o ia razna prin Europa”. Generalul a mai povestit cum „ducele”, trecând în goană cu automobilul printr-un oraş italian, călcase un copil, dar îşi continuase drumul fără să se oprească, spunând unui gazetar american cu care era împreună: „Să nu priveşti niciodată îndărăt. Ce înseamnă viaţa unui om când e vorba de treburi de stat!” La protestele pline de indignare ale

ambasadorului italian împotriva cuvintelor lui Butler, preşedintele Hoover adresă ministrului Marinei un ordin prin care cerea ca generalul să-şi retragă cuvintele sau să fie trimis în faţa Curţii Marţiale. Butler refuză cu încăpăţânare să retracteze cele afirmate. Puţin timp după aceea, guvernul italian, care era foarte stingherit de publicitatea tot mai mare ce se făcea în jurul acestui /caz şi nu dorea să mai iasă la iveală cu acest prilej şi alte fapte, ceru muşamalizarea cazului. Procesul generalului Butler la Curtea Marţială se închise, dar generalul fu suspendat din serviciul activ.

După această întâmplare, marea popularitate de care se bucura Butler, în loc să scadă, crescu, sporind considerabil numărul admiratorilor săi entuziaşti. Acest fapt nu trecu neobservat în anumite cercuri influente care discutau atunci, în secret, asupra eventualilor candidaţi din America la rolul „omului pe calul alb” – …

În Iulie 1933, generalul Butler fu vizitat la locuinţa lui din Newton Square, Pennsylvania, de doi dintre conducătorii Legiunii Americane. Gerald C.

— MacGuire şi William Doyle. Ei căutară să-l convingă pe Butler să candideze pentru funcţia de Comandant Naţional al Legiunii Americane, la congresul acestei organizaţii care trebuia să se ţină la Chicago în luna Octombrie. Generalul, spunea MacGuire, era tocmai omul potrivit pentru a conduce o mişcare a membrilor Legiunii, cu scopul de a înlocui actuala conducere autocratică.

Generalul le răspunse că-i plăcea ideea de a „detrona familia regală… deoarece ea îl dusese de nas ani de zile pe soldatul obişnuit din Legiune”. Dar în acelaşi timp, adăugă el, nu vedea cum ar putea să obţină sprijinul membrilor Legiunii în vederea candidaturii sale. Care veteran cu un venit mijlociu, se întreba el, îşi putea îngădui să se deplaseze la Congresul din Chicago?

MacGuire se scotoci atunci prin buzunare şi scoase un carnet de cecuri, arătându-i două cifre: 42.000 dolari şi 64.000 dolari. Massa delegaţilor, spunea MacGuire, ar putea fi adusă la adunare din toate părţile ţării...

Şi până la acest punct al discuţiei, generalul Butler simţise că era ceva ciudat în propunerea care i se făcea. Acum era sigur. „Un soldat nu are atâţia bani", spunea Butler mai târziu.

Generalul se hotărî să nu arate vizitatorilor bănuielile sale. Sau, după cum a povestit el însuşi, „voia să dea de urma acestor fapte şi de-aceea nu voia să-i sperie de la început".

Generalul le comunică celor doi vizitatori că are nevoie de timp pentru a se gândi la cele discutate şi le propuşe să se întâlnească la o dată apropiată...1

La a doua întâlnire, MacGuire şi Doyle îi prezentară generalului Butler „proiectul" scris la maşină al unui discurs pe care-i propuneau să-l ţină la congresul Legiunii. Printre altele, cuvântarea recomanda congresiştilor să adopte o rezoluţie care cerea ca Statele Unite să se reîntoarcă la etalonul aur. „Vrem ca pensiile soldaţilor să fie plătite în aur", spunea[72]

MacGuire. „Nu vrem ca soldaţii să primească bani de hârtie fără valoare".

Când generalul Butler întrebă fără înconjur cine avea să suporte cheltuielile campaniei destinate să-l ridice la rangul de Comandant al Legiunii, MacGuire îi răspunse că fondurile necesare vor fi depuse de nouă oameni foarte bogaţi. Unul dintre ei era cunoscutul agent de bursă din Wall Street, colonelul Grayson M.P. Murphy. „Lucrez pentru el", spuse MacGuire. „Sunt în serviciul lui".

72 Descrierea acestei întâlniri şi dialogul citat, ca şi restul materialului din acest capitol, în afară de cazurile unde se indică o altă sursă, sunt luate din depoziţia făcută în Noembrie 1934 de generalul Smedley Butler în fata Comitetului special al Camerei Reprezentanţilor care cerceta activitatea şi propaganda naziştilor (N. A.).

„Şi ce are de a face Murphy cu asta?” întrebă Butler.

„Păi, el este omul care a subscris 125.000 de dolari pentru formarea Legiunii Americane”, răspunse MacGuire. „El a plătit pentru munca de organizare a Legiunii şi nu a recuperat încă totul”.

„Aşa, de-aceea e el cel care unge „regii”? întrebă Butler. „Îi are la mână”.

„E de partea noastră”, repetă MacGuire. „El nu vrea decât binele soldaţilor”[73].

La care generalul Butler fu de părere că înainte de a continua discuţia să se întâlnească cu unii dintre „susţinătorii” care dădeau banii. MacGuire îi răspunse că va aranja acest lucru...

Puţin timp după aceea, generalul primi vizita unui agent de bursă din Wall Street, un oarecare Robert Sterling Clark, care i se prezentă lui Butler drept una dintre persoanele care voiau să-l vadă pe general la conducerea Legiunii.

În cursul convorbirii care a urmat, generalul Butler se referi la „discursul” pe care i-l înmânaseră MacGuire şi Doyle. „Au scris un discurs grozav de bun” – spuse Butler.

„Indivizii ţi-au spus că ei l-au scris”? întrebă Clark.

---

73 Grayson M. P. Murphy, care, în afara de propriul său birou de tranzacţii de bursă, mai deţinea şi postul de director la Anaconda Copper Company, Goodyear Tire Company, Bethlehem Steel Company şi la multe bănci Morgan, era un om cu o experienţă considerabilă în intrigile politico- financiare.

La începutul secolului al XX-!ea, după ce fusese în Panama într’o misiune secretă, ca locotenent în armata Statelor Unite, Murphy căută să-l convingă pe J. P. Morgan and Company să finanţeze un putsch militar în această ţară.

După primul război mondial, Murphy a condus misiunea Crucii Roşii americane în Franţa şi apoi în Italia. Ca şi Herbert Hoover, Murphy a avut grijă ca alimentele şi alte livrări să fie folosite ca o armă împotriva valului revoluţionar din Europa de după primul război mondial. Murphy a fost decorat mai târziu de Mus^olini şi înălţat la rangul de Comandor al Coroanei italiene (N. A.).

„Da, aşa mi-au spus”.

Agentul de bursă chicoti... „Cuvântarea asta a costat o groază de bani”, adaose el.

Generalul vorbi despre rezoluţia care cerea revenirea la etalonul aur. „Mi-a făcut impresia unui discurs de mare om de afaceri. Era ceva ciudat cu discursul ăsta, domnule Clark”.

„Uite ce e, eu am 30 de milioane de dolari”, îi spuse liniştit Clark, generalului. „Nu vreau să-i pierd. Sunt gata să cheltuiesc jumătate din ei pentru a salva cealaltă jumătate. Dacă te hotărăşti să ţii discursul acela la Chicago, sunt sigur că rezoluţia va fi adoptată şi că în urma sprijinului dat de veterani se va face un pas înainte pentru a se reveni la etalonul aur...”

Când generalul Butler îi răspunse că nu-l interesa acest proiect, Clark îl întrebă politicos dacă ar putea folosi telefonul. Chemându-l pe Gerald MacGuire, Clark îi comunică refuzul lui Butler de a participa la Congres. „Ai primit 45.000 de dolari”, îi mai spuse Clark lui MacGuire. „Trebuie s-o scoţi la capăt”.

După aceea, Clark se retrase.

În luna Octombrie a aceluiaşi an, rezoluţia în favoarea etalonului aur fu adoptată la congresul Legiunii ţinut la Chicago.

În primăvara anului 1934, Gerald MacGuire plecă în Europa. Motivul oficial al călătoriei sale erau „afacerile”. În realitate, MacGuire fusese trimis să facă o anchetă secretă asupra rolului jucat de veteranii de război în partidul nazist din Germania, în partidul fascist italian şi în mişcarea Crucilor de foc din Franţa.

Într-o scrisoare trimisă din Paris, MacGuire relata următoarele lui Robert Sterling Clark:

„Crucile de foc” au un mare număr de aderenţi. Am asistat recent la o întrunire a acestei organizaţii şi am rămas impresionat de oamenii care fac parte din ea. Nu-i

interesează decât salvarea Franţei şi cred că soarta ţării n-ar putea fi în mâini mai bune... Iar în cazul unei încerrcări hotărâtoaro pentru Republică, aceşti oameni vor constitui bastionul de apărare care va salva Franţa..."[74]

În vara aceluiaşi an, MacGuire se întoarse în America şi raportă personal şefilor săi din New York cele văzute în Europa.

Puţin timp după aceea, MacGuire se duse din nou la generalul Butler. Propunerea pe care i-o făcea de data asta era şi mai uluitoare decât prima. MacGuire îi spuse lui Butler că pentru a salva naţiunea de „primejdia comunismului", America avea nevoie de o completă schimbare a modului de guvernare. O asemenea schimbare, adaose MacGuire, ar putea fi înfăptuită de o organizaţie de veterani militanţi, asemenea „Crucilor de foc" din Franţa, care să pună la cale o lovitură de stat. Amănuntele financiare erau şi ele stabilite dinainte. „Pentru început avem trei milioane de dolari", spuse MacGuire, „şi mai putem obţine încă trei milioane dacă avem nevoie". Iar omul ideal care ar putea sta în fruntea acestei organizaţii de veterani patrioţi şi militanţi „pentru a conduce un marş asupra Washingtonului", afirmă MacGuire cu tărie, era generalul Smedley Butler...

Mai târziu, generalul povestea:

Pentru ca să fim drepţi cu MacGuire, el nu părea deloc un om sângeros. MacGuire credea că o asemenea demonstraţie de forţe la Washington ar fi avut drept urmare o răsturnare paşnică a guvernului. El sugera chiar ca „Roosevelt să fie păstrat şi să se procedeze cu el întocmai cum procedase Mussolini cu regele Italiei-"...

Mister MacGuire propunea ca secretarul de stat 2 şi vicepreşedintele să fie demişi cu forţa, dacă va fi necesar, urmând ca preşedintei» Roosevelt să admită ca grupul

---

74 Secretarul de stat este în guvernul Statelor Unite ministrul cel ma; important şi conducătorul departamentului Afacerilor Externe (N. R,).

MacGuire să numească pe secretarul de stat. Apoi dacă Roosevelt va „consimţi să fie cu noi, va rămâne preşedinte”. Dar dacă se va arăta ostil faţă de mişcarea fascistă, el va fi silit să demisioneze şi, în acest caz, succesiunea la preşedinţie va fi asigurată, conform Constituţiei, de secretarul de stat care va fi instalat la Casa Albă…

MacGuire mi-a comunicat că părerea lui este că cel puţin jumătate din Legiunea Americană şi din Veteranii războaielor purtate în străinătate, mă vor urma.

„A început să mişte ceva?”, îl întrebă Butler pe MacGuire.

„Da, ai răbdare”, răspunse MacGuire. „În două sau trei săptămâni o să vezi că o să apară şi în ziare. O să fie vorba de oameni mari. Aşa vom începe”.

MacGuire nu dezvălui niciun fel de amănunte privind modul în care aveau să se desfăşoare evenimentele la care făcea aluzie. Discuţia luă sfârşit, iar MacGuire îl îndemnă pe general să acorde acestei probleme o atenţie deosebită.

Două săptămâni mai târziu era anunţată în mod public înfiinţarea „Ligii Americane a Libertăţii”. Cu administrarea fondurilor fusese însărcinat patronul lui MacGuire, financiarul Grayson Murphy din Wall Street.

Uluit de îndrăzneala planurilor de care aflase, generalul Butler intră imediat în legătură cu o cunoştinţă a sa, Paul Comly French, un gazetar întreprinzător de la *Philadelphia Record*. Generalul îşi asigură serviciile gazetarului pentru descoperirea amănuntelor complete ale complotului. „Întreaga afacere mirosea a trădare”, declară Butler mai târziu.

La 13 Septembrie 1934, Paul French îl vizită pe MacGuire la biroul său de la agenţia de bursă Grayson M.P. Murphy Co., din oraşul New York. Pretinzând că-l interesează în mod deosebit propunerile făcute generalului Butler, French câştigă încrederea lui MacGuire.

Aşa cum a arătat mai târziu French, MacGuire îi povesti ziaristului cam aceleaşi lucruri pe care le spusese şi generalul.

„Întreaga mişcare are un caracter patriotic”, era MacGuire de părere, „deoarece comuniştii vor duce întreaga naţiune la pieire, dacă soldaţii n-o vor salva prin fascism. Pentru a strânge un milion de oameni, generalul Butler n-ar fi avut altceva de făcut decât să anunţe crearea unei organizaţii şi să le spună că pentru a te înscrie trebuie să plăteşti o cotizaţie de un dolar pe an”.

Totuşi, sprijinul principal în materie de finanţe urma să fie asigurat prin alte resurse. French a declarat mai târziu:

Pentru a obţine sprijinul financiar, MacGuire spunea că ar putea apela la John W. Davis sau la Perkins de la National City Bank, ca şi la o mulţime de alte persoane…

După. câtva timp am discutat despre problema preocupării armelor şi a echipamentului şi el îmi sugeră că am putea să le obţinem pe credit prin firma du Pont de la Remington Arms Company. Nu cred că a pomenit atunci ceva despre legătura lui du Pont cu „Liga Americani a Libertăţii”, dar el se învârtea în jurul ideii că una servea drept intrare de serviciu, iar cealaltă drept intrare principală.

Pentru a-i dovedi lui French că făcuse un pas înainte, asigurându-şi sprijinul grupurilor de veterani americani în vederea mişcării proiectate, MacGuire flutură o scrisoare. „E de la Louis Johnson, fostul comandant naţional al Legiunii Americane”, spuse el.

Apoi, după cum relatează French:

MacGuire îmi spuse că a discutat această problemă cu el (Johnson), cam în felul în care o discutăm şi noi acum, şi de aci am dedus că MacGuire, în convorbirea avută cu Johnson, se referise la propunerea loviturii de stat fasciste, iar acesta din urmă fusese de acord cu el >.

Atât generalul Butler, cât şi Paul French erau convinşi acum că aduseseră la lumină fapte suficiente în vederea unei anchete guvernamentale de mari proporţii în chestiunea complotului organizat pentru o lovitură de stat fascistă. Luând contact cu comitetul Congresului alcătuit din McCormack-Dickstein, care ancheta în acea vreme propaganda nazistă din America, Butler ceru să fie audiat într-o şedinţă.

La 20 Noiembrie, într-o şedinţă secretă a Comitetului McCormack-Dickstein, generalul Butler făcu declaraţii amănunţite asupra modului în care i se ceruse să se pună în fruntea unui putsch fascist îndreptat împotriva guvernului Statelor Unite. Butler îşi încheie depoziţia arătând Comitetului că pentru a descoperi punctul de plecare al conspiraţiei ar trebui să fie convocaţi pentru cercetări Grayson M.P. Murphy, generalul Douglas MacArthur, fostul Comandant al Legiunii[75]

Americane, Hanford MacNider şi alţi diferiţi membri ai Ligii Americane a Libertăţii1.

Printre martorii care au depus în faţa Comitetului au fost James Van Zandt, comandant al veteranilor din războaiele purtate în străinătate, care a recunoscut că este la curent cu întregul complot şi care a confirmat cele spuse de Butler; şi Gerald MacGuire, care a admis că s-a întâlnit regulat cu Butler; el a afirmat, însă, că generalul „nu l-a înţeles”…

Într-un foileton care a apărut în ziarele *Philadelphia Record*, *New York Post* şi două ziare din New Jersey, Paul French a relatat depoziţiile făcute de generalul Butler în faţa Comitetului McCormack-Dickstein.

---

75 Pe vremea când Louis Johnson fusese comandant al Legiunii Americane, Gerald MacGuire făcuse parte din statul lui major, având funcţia de preşedinte al Comitetului Ligii pentru relaţiile cu oaspeţii de seamă.
La 28 Martie 1949, Louis Johnson a fost numit de preşedintele Tru man ministru de război. Amănunte a se vedea în cap. XIII/2 (N. A.).

Povestea generalului Butler a făcut senzaţie în toată ţara.

Dar mărturisirile uluitoare făcute de generalul Butler şi de Paul French nu au avut rezultatul la care se aşteptau ei. Cu excepţia unui grup de ziare progresiste şi de stânga, întreaga presă se uni în apărarea puternicelor monopoluri implicate în complot, suprimând pasajele cele mai compromiţătoare din depoziţiile lui Butler şi ridiculizând toată întâmplarea. Vorbind în trecere despre această chestiune, *New York Times* scria că „aşa-zisul complot al intereselor Wall Streetului, n-a izbutit să ia proporţii alarmante”. Revista *Time* îşi bătea joc de întreaga problemă, caracterizând-o drept „un complot fără complotişti”.

Declaraţiile făcute presei de agentul de bursă Grayson

M. P. Murphy, prin care acesta tăgăduia că ar fi fost la curent cu complotul, numind povestirea lui Butler „o glumă, un tertip pentru a-şi face publicitate”, se bucurară de un răsunet mai larg în ziare, decât acuzaţiile aduse de general.

În curând dispărură din ziare orice ştiri în legătură cu acest caz senzaţional.

Guvernul nu întreprinse cercetări împotriva acestei conspiraţii.

Comitetul McCormack-Dickstein nu chemă pe niciuna din persoanele importante citate de generalul Butler ca să depună mărturie şi când în cele din urmă Comitetul aduse la cunoştinţa publicului declaraţiile lui Butler, multe din acuzaţiile cele mai grave, inclusiv numele diferitelor figuri ale Wall Streetului, ca şi orice menţiuni despre Liga Americană a Libertăţii, fuseseră înlăturate din depoziţie.

Totuşi, în raportul Comitetului se spunea:

Nu rămâne nicio îndoială că aceste încercări (de putsch fascist) au fost discutate, plănuite şi ar fi putut

oricând să fie, aduse la îndeplinire, dacă financiarii care-l susţineau ar fi socotit că este momentul potrivit…

…Comitetul a avut posibilitatea să verifice importantele declaraţii făcute de generalul Butler, în afară de declaraţia directă privind crearea erganizaţiei (fasciste). Ea a fost totuşi confirmată prin corespondenţa dintre MacGuire şi şeful său Robert Sterling Clark din New York, în timpul când MacGuire se afla în străinătate pentru a studia diferitele forme cu caracter fascist ale organizaţiilor de veterani.

După ce Comitetul şi-a publicat raportul, preşedintele Uniunii libertăţilor cetăţeneşti, Roger Baldwin, a declarat:

Comitetul Congresului care cercetează activităţile antiamericane a arătat că a existat în. r-adevăr un complot fascist pentru a pune mâna pe putere… Totuşi, în ciuda prevederilor legii federale care spune clar că orice complot este o crimă gravă, niciunul dintre cei care au participat la acest complot nu va fi urmărit de justiţie. Închipuiţi-vă ce-ar fi fost dacă s-ar fi descoperit un asemenea complot pus la cale de comunişti.

Faptul acesta subliniază natura guvernului nostru care reprezintă interesele marilor capitalişti. Violenţa, chiar preluarea cu forţa a puterii, sunt iertate celor ale căror înalte raţiuni sunt păstrarea sistemului de exploatare…

3. CRIME ÎN MIDDLE WEST

Din puzderia de organizaţii fasciste care se înmulţiseră ca ciupercile în Statele Unite între 1930 şi 1940, niciuna n-a dat dovadă de mai multă violenţă şi n-a săvârşit crime mai îngrozitoare ca Legiunea neagră. Organizaţie secretă ai cărei membri îşi desfăşurau activitatea noaptea îmbrăcaţi în halate negre cu glugi, care aveau numai două deschizături în dreptul ochilor şi erau împodobite cu capete de mort, Legiunea neagră a

întreţinut din 1932 până în 1936, în Michigan, Indiana, Ohio şi în alte state din Middle West o atmosferă de teroare. Pe urmele ei rămânea o dâră cenuşie de case arse până în temelii, sedii sindicale distruse de bombe, aşezări omeneşti peste care bântuia spaima şi oameni omorâţi sau schilodiţi.

„Ceea ce caracteriza Legiunea neagră”, scriau A.B. Magii şi Henry Stevens în cartea lor *Primejdia fascismului*, „era violenţa nemaipomenită a acţiunilor întreprinse, infiltrarea acestei organizaţii în poliţie şi în funcţiile de conducere ale oraşelor, ţinuturilor şi guvernelor fiecărui stat în parte, legăturile ei cu partidul republican şi faptul că era în strânse legături cu reţelele de spionaj şi cu sindicatele galbene ale trusturilor de automobile”.

Aparatul conspirativ al Legiunii negre era organizat după principii militare. Membrii ei, dintre care cei mai mulţi trebuiau să posede arme de foc, erau grupaţi pe „divizii”, care activau sub conducerea unor colonei şi căpitani. Pentru îndeplinirea diferitelor sarcini, ca de pildă spargerea adunărilor sindicale, dinamitarea şi incendierea clădirilor, biciuirea sau uciderea militanţilor sindicali, existau „plutoane anticomuniste” sau „plutoane de incendiu”, „plutoane de bombardament” şi „plutoane de pedeapsă” sau de „execuţie”. Membrii lor jurau să dea dovadă de supunere oarbă şi să păstreze secretul desăvârşit asupra acţiunilor întreprinse. Pedeapsa pentru nesupunere sau neîndeplinirea unui ordin era tortura sau moartea.

Ceremonia iniţierii avea loc în timpul nopţii, în atmosfera macabră a unei pivniţe slab luminate sau în păduri izolate şi întunecoase. Fiecare nou aspirant trebuia să îngenuncheze în mijlocul unui cerc de legionari îmbrăcaţi în halate. El trebuia să repete jurământul de supunere către Legiunea neagră, având în faţă un pistol încărcat aţintit asupra pieptului său. Unul din secretele

Legiunii, „dezvăluit” cu acest prilej aspirantului, era următorul:

Noi îi socotim duşmani ai noştri şi ai ţării pe toţi străinii: negri, evrei, precum şi toate cultele religioase care cred în egalitatea rasială şi datoresc supunere vreunul potentat străin.

După iniţiere, noii membri primeau un glonte de calibru 38 şi apoi li se spunea că, în caz că ar trăda vreodată secretele Legiunii, vor primi „un alt glonte!

Fortăreaţa Legiunii negre era Michigan, care a dat procentajul cel mai mare de şomeri din ţară în timpul anilor de depresiune şi unde fiecare centru industrial clocotea de frământări sociale. În 1935, în Michigan, numărul membrilor Legiunii se ridica la zeci de mii, iar aparatul ei secret creştea ca un cancer ascuns, cuprinzând viaţa politică şi economică a statului.

Fabricile roiau de grupurile teroriste ale Legiunii negre. Printre gradele superioare ale Legiunii se numărau consilieri comunali şi reprezentanţi în parlamentele diferitelor state, judecători şi şefi de poliţie, oameni de afaceri cunoscuţi, şerifi, primari şi ofiţeri ai gărzii naţionale. Aşa cum arăta mai târziu Will Lissner de la *New York Times*:

O mare parte dintre membrii Legiunii erau cetăţeni bogaţi. La adunările care se ţineau în cel puţin două din bisericile oraşului Detroit se strângeau fonduri pentru campanii. Zeci de politicieni se înscriau în organizaţie, sperând să câştige voturi.

Pentru ş-şi îndeplini anumite scopuri, mai ales pe plan politic, Legiunea acţiona prin diferite organizaţii. Una dintre ele era Liga Republicană Wolverine. Condusă aproape exclusiv de membri ai Legiunii negre, aceasta era folosită în vederea colectării de voturi pentru cei ce făceau parte din Legiune şi pentru simpatizanţii care candidau la diferite funcţii de stat.

Cartierul general al Ligii Republicane Wolverine era instalat în camera 2120 din clădirea Gărzilor Unionale din Detroit. Această cameră servea totodată drept birou avocatului partidului republican, Harry Z. Marx, fost conducător al Comitetului de americanizare al Legiunii Americane şi consilier al şefului poliţiei din Detroit, Heinrich Picket. Harry Z. Marx era şi el unul dintre conducătorii Ligii Republicane Wolverine şi preşedinte al comitetului ei de delegaţi.

O dovadă a influenţei politice exercitate de Liga Republicană Wolverine o constituie faptul – că atunci când fostul guvernator Wilbur M. Brucker a candidat, în Mai 1936, pentru postul de senator, el şi-a rostit discursul inaugural al campaniei electorale la un meeting ţinut sub auspiciile Ligii

În aceeaşi noapte, după ce fostul guvernator Brucker şi-a rostit cuvântarea, cinci membri din conducerea Ligii, care erau în acelaşi timp şi membri ai Legiunii negre, participară la asasinarea activistului Charles Poole[76]…

Acţiunile teroriste antimuncitoreşti ale Legiunii negre, ca şi acelea ale altor organizaţii fasciste din America, erau duse în general, sub pretextul combaterii „primejdiei comuniste”. După cercetarea activităţii Legiunii negre din ţinutul Oakland, Michigan, o comisie de juraţi a constatat că:

Membrii din Oakland al Legiunii erau preocupaţi dintru început de activitatea comuniştilor…

Unul din membrii Legiunii a primit instrucţiuni să se înscrie în Partidul Comunist din Pontiac pentru a spiona şi a raporta colonelului Pierce (şeful poliţiei) despre activitatea acestei organizaţii…

Ura împotriva comuniştilor era încontinuu aţâţată de către superiori…

---

76 Când asasinii lui Charles Poole fură arestaţi şi aduşi în faţa tribunalului, apărarea lor fu susţinută de Harry Z. Marx (N. A.).

În vederea unor acţiuni anticomuniste mai directe, conducătorii Legiunii ticluiseră o listă a – „roşilor” şi a „simpatizanţilor Partidului Comunist”, care urmau să fie „executaţi”.

Printre numele înscrise în această listă se afla şi acela al cunoscutului avocat Maurice Sugar, care candidase în primăvara anului 1935 pentru postul de judecător. Un membru al Legiunii negre, anume Dayton Dean, primise însărcinarea să arunce o bombă în casa lui Sugar. Dean închirie un apartament în casa în care locuia Sugar, dar nu-şi îndeplini misiunea. „M-a luat cu groază” spunea Dean mai târziu, „deoarece ar fi fost ucişi prea mulţi oameni”.

În mod obişnuit, membrii Legiunii negre însărcinaţi cu aceste misiuni de distrugere nu aveau asemenea scrupule. În nenumărate oraşe, casele sindicaliştilor erau dinamitate sau arse până la temelie de legionari. În timpul unei greve la Motor Products Company, membrii Legiunii au dinamitat sediul sindicatului şi casele conducătorilor grevei. Cu alt prilej, le gionarii din Detroit au ai-uncat bombe în sala societăţii culturale ucrainene, la librăria muncitorească şi asupra sediului Partidului Comunist.

Iată cuprinsul unui avertisment caracteristic trimis de Legiunea neagră unui mic negustor care-şi pusese prăvălia la dispoziţia organizatorilor sindicali pentru şedinţe:

Încă o întrunire a Partidului Comunist şi vei rămâne fără prăvălie, vei dispărea de pe pământ şi n-o să mai ştii ce-i aia negustorie.

Asemenea ameninţări erau deseori urmate de crime.

Una din primele victime ale Legiunii negre a fost George Marchuk, membru al Partidului Comunist şi secretar al Uniunii muncitorilor din industria de automobile din Lincoln Park, ţinutul Wayne, Michigan. Marchuk primise numeroase avertismente din partea

Legiunii negre; i se cerea să-şi înceteze activitatea „roşie" de organizare a muncitorilor de la fabrica Ford, deoarece altfel „va trebui să suporte consecinţele". cum m-archuk şi-a continuat activitatea sa sindicală, el a primit vizita unui legionar şchiop, fostul poliţist Isaac White zis „Picior-de-lemn". White l-a prevenit pe organizatorul sindical pentru ultima oară. În ziua de 22 Decembrie 1933, Marchuk a fost găsit njort pe un teren viran; fusese împuşcat în cap.

Peste câteva săptămâni, la 15 Martie 1934, fu găsit pe un drum singuratic de ţară din împrejurimile oraşului Monroe, Michigan, cadavrul ciuruit de gloanţe al lui John Bielak, organizator al Federaţiei americane a muncii din fabrica Hudson. Ca şi m-archuk, Bielak fusese „vizitat" cu puţin timp înaintea morţii sale de legionarul White „Picior-de-lemn" U[77]

---

77 In anul 1932, fostul poliţist White, zis ,,Picior-de-lemn", era membru în organizaţia fascistă „Comitetul cetăţenesc" care fusese constituită la uzinele Ford cu ajutorul Serviciului de pază al lui Harry Bennett. White lucra, deasemenea, în strânsă legătură cu serviciile de spionaj ale altor fabrici de automobile. Descriind modul în care întocmise pentru societăţile de automobile o listă a organizatorilor sindicali „comunişti", White declara, în Iunie 1936, unui reporter al ziarului Detroit News:

„...Am vizitat toate uzinele din Detroit. Odată sau de două ori am predat o serie de nume societăţii Hudson Motor Car. Nu-mi amintesc numărul lor, în orice caz erau mai multe file dactilografiate... Unele le-am dus la Ford, altele la Budd Wheel, de fapt cam la toate uzinele unde erau muncitorii în grevă sau care erau ameninţate de greve... serviciul personalului din acele uzine era totdeauna bucuros să capete informaţii despre comunişti şi ne mulţumea pentru acest lucru. Era un act de pură curtoazie".

Interviewul acordat reporterului ziarului News a fost publicat în vremea când ieşiseră, în sfârşit, la lumină unele din fărădelegile Legiunii negre. Opinia publică cerea ca White să fie interogat de autorităţile poliţieneşti în legătură cu asasinarea lui Marchuk şi a lui Bielak şi cu alte crime comise de Legiunea neagră.

Puţin timp după destăinuirile indiscrete făcute reporterului ziarului News, White fu arestat. Cinci zile mai târziu s'a comunicat că murise de „pneumonie" (N. A.).

Uneori, membrii Legiunii negre săvârşeau crime numai pentru plăcerea sadică de a ucide. Descriind unul din aceste asasinate, care a fost comis în Mai 1935, legionarul Dayton Dean spunea:

…Într-o zi a venit la mine Harvey Davis (un conducător al Legiunii negre) şi m-a întrebat dacă n-aş putea să-i fac rost de un negru.

Spunea că pregătesc o petrecere afară, la lacuri, şi că voiau să se distreze puţin. Aveau nevoie de un om de culoare şi nu-i păsa de unde aveam să-l iau, numai să fie negru. Intenţionau să-l ia afară cu ei şi să-l ucidă. Colonelul Davis spunea că vrea şi el să ştie ce simţi când împuşti un negru.

Am vorbit, deci, cu Charlie Rouse şi Charlie îmi răspunse că avea el omul care-mi trebuia, unul care lucra pentru el, aşa că am căzut de acord cu Davis…

Negrul pe care-l alesese ca „omul potrivit" pentru a fi omorât era Silas Coleman, muncitor cu ziua şi veteran de război în vârstă de 42 de ani. Sub pretextul că trebuie să i se plătească un rest de salariu pe care i-l datora patronul său, Coleman fu atras noaptea într-o vilă de la marginea oraşului Detroit, unde Harvey Davis şi mai mulţi membri ai Legiunii negre chefuiau împreună cu soţiile lor. Coleman, care nu bănuia nimic, veni acolo şi legionarii îl luară cu ei, plecând cu maşinile spre o mlaştină din apropiere. Aci, după ce opriră maşinile, coborâră. Iată, după relatările lui Dayton, ce s-a întâmplat mai departe:

…negrul veni spre noi, către spatele maşinii, neştiind ce facem acolo. Când ajunse în faţa noastră, Davis scoase revolverul şi trase primul. Apoi traseră şi ceilalţi. Negrul vru să spună ceva, dar se vede că gloanţele îi perforaseră plămânul sau alt organ, căci nu putea să vorbească; bolborosi doar, scoţând din gâtlej un fel de hârâit.

Negrul o luă la fugă; ei strigară: „nu-l lăsaţi să scape" şi-l urmăriră, trăgând ultimele gloanţe.

Ne întoarserăm apoi la maşini şi pornirăm îndărăt spre vilă. Acolo Charlie Rouse şi cu mine traserăm o înghiţitură zdravănă de lichior şi câte o sticlă de bere şi apoi ne întoarserăm la Detroit. Ceilalţi rămaseră însă acolo, continuându-şi petrecerea.

*

Cadavrul lui Silas Coleman fu găsit după câtva timp undeva în pădure, ciuruit de gloanţe…

Iată şi alte crime ale Legiunii negre:

Paul Avery: a murit la 14 Aprilie 1935 de pe urma bătăii cu biciul la care fusese supus de membrii-Legiunii negre.

Oliver Hurkett: a fost găsit mort în automobilul său, la 25 Aprilie 1935. Hurkett avea legături strânse cu Legiunea neagră şi se spune că fusese ucis pentru că nu respectase „disciplina”.

Rudolph Anderson: a fost găsit mort pe o stradă din Detroit, la 16 Decembrie 1935; pieptul îi fusese străpuns de un glonte de carabină de mare calibru.

Charles A. Poole: a fost găsit în ziua de 13 Mai 1936, rănit mortal, într-un şanţ de lângă un drum din împrejurimile oraşului Detroit.

Roy V. Pideok: sindicalist activ, a fost găsit spânzurat în Fighting Island, Detroit River, la 29 Mai 1936; fusese mai întâi biciuit de membrii Legiunii negre.

Majoritatea crimelor săvârşite de Legiune nu erau puse niciodată de către autorităţi pe seama acestei societăţi secrete teroriste. Omorurile erau trecute în registrele poliţiei drept crime săvârşite de „persoane necunoscute”. Conform depoziţiilor căpitanului Ira H. Marmon din poliţia statului Michigan, cel puţin 50 dintre „sinuciderile misterioase” întâmplate în statul Michigan între anii 1933 – 1936 erau opera Legiunii negre.

În vara anului 1936, după o serie de crime sângeroase şi sălbatice ale Legiunii negre, protestul public

sili autorităţile de stat şi municipale din Michigan să înceapă cercetări cu privire la activitatea Legiunii. În legătură cu asasinarea lui Charles Poole fură arestaţi unsprezece membri ai Legiunii negre, care au fost judecaţi şi condamnaţi la închisoare pe viaţă. Aproximativ cincizeci de alţi membri ai Legiunii fură cercetaţi şi condamnaţi pentru asasinat, răpiri, execuţii şi alte crime.

Sindicatele, organizaţiile cetăţeneşti şi alte grupări care exprimau opinia publică, cerură ca Ministerul Justiţiei să cerceteze serios activitatea Legiunii negre în Middle West. „Numai un birou federal de cercetări ar fi în stare să coordoneze toate dovezile care pot fi culese în această regiune”, declara un grup de cetăţeni din Michigan într-un memoriu trimis Ministerului Justiţiei. „Martorii se tem şi aceasta stânjeneşte cercetările autorităţilor locale… Ziarele din Detroit au arătat că Legiunea neagră influenţează până şi cercurile înalte ale oficialităţii…”

La Washington, senatorul Elmer A. Benson din Minnesota introduse în Senat o rezoluţie prin care cerea o anchetă federală cu privire la Legiunea neagră.

La 28 Mai 1936, procurorul general Homer S. Cummings declara că Ministerul Justiţiei „avea cunoştinţă de existenţa Legiunii negre de aproape un an”, dar că orice acţiune a Ministerului în această privinţă era imposibilă, „deoarece nu fusese încălcată nicio lege federală”.

Cercetările locale asupra Legiunii negre mai mult tăinuiră faptele, decât le scoaseră la lumină.

Puţine din descoperirile făcute au fost cunoscute dincolo de sala de şedinţe în care judecătorul E. Chenot îşi conducea ancheta. „Eu controlez dezbaterile la această Curte”, spunea judecătorul Chenot la începutul audierii martorilor, „şi oricine va viola secretul Curţii va fi arestat”.

Procurorul ţinutului Wayne care urma să cerceteze activitatea Legiunii negre era un avocat din Detroit,

Duncan McCrea. Ancheta întreprinsă de McCrea se făcuse sub directivele unui oarecare Charles Spare. Necunoscut publicului, Spare era un membru marcant al Ku-Klux-Klanului şi dăduse un ajutor important organizaţiei din Michigan să se dezvolte.

Când cercetările din ţinutul Wayne ajunseseră la un punct culminant, ziarul *Detroit Times* reproduse o fotografie a unei cereri de înscriere în Legiunea neagră purtând semnătura procurorului Duncan McCrea. McCrea nu tăgădui că era semnătura lui. „E posibil", spunea el, „să fi semnat cererea, căci la urma urmei, ca şi alţi politicieni, pot face parte şi eu din mai multe asociaţii…"

Referindu-se la activitatea criminală conspirativă din acea vreme a Legiunii negre, guvernatorul George H. Earle din Pennsylvania a declarat:

Acuz această organizaţie de a fi rezultatul direct al campaniei de propagandă subversivă finanţată de marii duci din ducatul Delaware, familia du Pont, şi de regii industriei de armament, care sunt membri ai Ligii Americane a Libertăţii.

Am fost ministru al Statelor Unite în Austria între anii 1933 – 1934. Am văzut cu ochii mei cum s-au născut fascismul şi nazismul, pe furiş, în întuneric şi cum s-au dezvoltat datorită unor organizaţii întru totul asemănătoare cu Legiunea neagră…

Afirm că nici marii industriaşi şi marii financiari care se află în spatele conducerii partidului republican nu pot scăpa de răspunderea înfiinţării acestei organizaţii… Legiunea neagră este primul rezultat al campaniei lor profasciste.

4. COLOANA A CINCEA ÎN CONGRESUL STATELOR UNITE

În August 1936 s-a ţinut la Asheville, în Carolina de Nord, o adunare extraordinară la care au luat parte fasciştii şi propagandiştii antisemiţi din America.

Adunarea, care fusese convocată de Conferinţa naţională a clericilor şi laicilor, a fost organizată cu concursul faimosului „rege” al lemnului şi preşedinte al Ligii Libertăţii, John Henry Kirby, şi al adjunctului său, Vance Muse. Amândoi puseseră bazele organizaţiei fasciste intitulate „Comitetul din Sud pentru apărarea Constituţiei”.

Printre cei prezenţi la adunarea din Asheville, adunare la care organizatorii ei intenţionau să facă din antisemitism un punct principal al campaniei pentru alegerile prezidenţiale din 1936, se aflau: William Dudley Pelley, conducătorul „Cămăşilor argintii” şi colaboraţionist nazist; James True, propagandist proaxist şi inventatorul unei măciuci patentate denumite „sparge cap”; şi George Deatherage, şeful partidului fascist „Confederaţia naţionalistă americană”, care a luat mai târziu parte la un congres internaţional al antisemiţilor ţinut la Erfurt în Germania; acolo Deatherage a ţinut un discurs cu tema: „Va deveni oare America Waterlooul evreilor?”

Una din cele mai de seamă cuvântări la conferinţa din Asheville a fost aceea ţinută de un om solid, cu faţă rotundă şi cu părul tăiat scurt, care se numea Edward F. Sullivan. Cuvintele lui erau, după cum scriau ziarele din Asheville „identice cu acelea pe care le-ar fi putut rosti Hitler…”

Edward F. Sullivan se alăturase mişcării fasciste în 1933, puţin timp după venirea la putere a lui Hitler în Germania. Agenţii nazişti mişunau în lumea întreagă pentru a organiza coloana a cincea, mai ales printre grupurile minorităţilor naţionale. În Statele Unite trăiau un milion de ucraineni-americani şi în curând, sub supravegherea experţilor nazişti, luă fiinţă în rândurile lor o grupare proaxistă a coloanei a cincea.

Fiind nevoie de un gazetar care să ajute la atragerea maselor în această mişcare, câţiva dintre conducătorii

mişcării fasciste a ucranienilor-americani l-au recomandat pe Edward F. Sullivan. Sullivan era pe vremea aceea un obscur gazetar din Boston, care, după cum rezultă din cercetările făcute de Comitetul Senatului pentru libertăţile cetăţeneşti, fusese utilizat un timp oarecare de o organizaţie de spionaj printre muncitori intitulată „Societatea de supraveghere şi control a căilor ferate”. La propunerea fasciştilor, Sullivan se declară repede de acord să lucreze pentru ei.

În 1936, la data când a luat parte la conferinţa din Asheville, Sullivan era socotit în rândurile coloanei a cincea ca unul dintre cei mai promiţători propagandişti antidemocratici din ţară.

Dar chiar aşa, în împrejurări obişnuite, Sullivan n-ar fi fost cu nimic mai presus decât alţi numeroşi agitatori fascişti care activau în Statele Unite. Un eveniment deosebit îl situă, însă, pe Sullivan într-o categorie cu totul specială…

În vara anului 1938 s-a alcătuit un comitet special al Congresului pentru cercetarea activităţilor antiamericane din Statele Unite, sub preşedinţia deputatului Martin Dies din Texas.

Comitetul l-a numit ca prim şef anchetator pe Edward F. Sullivan.

Contribuabilii americani care plăteau salariul lui Sullivan ca anchetator şef al Comitetului pentru cercetarea activităţilor antiamericane nu cunoşteau acţiunile sale antidemocratice anterioare. Ei ar fi fost poate curioşi să-i cunoască cazierul, care se prezenta astfel:

Delictul	*Locul delictului*	*Data*	*Concluzii*
Beţie	Charleston, Mass	7/9/1920	pus în libertate
Pentru delictul de a fi	Roxbury	18/12/19	amendă 25 dolari

condus maşina în chip primejdios			23	
Conducerea maşinii fără permis	Suffolk		1/2/1924	1 amendă 25 dolari
Conducerea maşinii în chip primejdios	Suffolk		7/6/1924	2 şase luni, cu sus pendarea pedepsei
Furt	Malden			casa de corecţie;
Furt	Middlesex Curtea superioară		2/4/1932	1 apel nicio urmărire
Conducerea maşinii după retragerea permisului	Lowell		1/2/1932	1 Înregistrat în dosare
Homosexualitate	New York		0/12/1933	2 achitat
Arestat sub acuzarea de a se fi dat drept agent al Biroului Federal de Investigaţii	Pittsburgh		1/12/1939	1 acuzaţi a retrasă

După controlarea „cercetărilor” iniţiale ale

Comitetului pentru activităţile antiamericane, Edward Sullivan a fost concediat de Dies cu mare părere de rău din postul de anchetator şef, „din motive de economie”, spunea Dies. Adevărul era că organizaţiile progresiste americane descoperiseră unele amănunte neplăcute din cazierul lui Sullivan, iar Dies, care se gândea la aprobarea de noi fonduri pentru comitetul său, dorea să evite un scandal public.

În locul lui Sullivan fu numit ca anchetator şef al Comitetului pentru activităţile antiamericane, J.B. Matthews, un radical renegat, înrăit, care, ca şi predecesorul său, se bucura de mare stimă în ochii celor de la oficinele Axei şi ai aliaţilor

lor din coloana a cincea. Autobiografia confuză a lui Matthews, *Odiseea unui tovarăş de drum*, dedicată lui Martin Dies, J. Pamell Thomas şi altor membri ai Comitetului pentru activităţile antiamericane şi publicată de John Cecil, şeful unei organizaţii antisemite intitulată „Comitetul Conferinţei privind imigrarea în America”, era distribuită pe scară largă în cercurile fasciste din Statele Unite. Ministerul propagandei naziste recomanda călduros scrierile lui Matthews, iar articolele scrise de el fură publicate în *Contra-Komintern*, organul oficial al ministerului de externe nazist[78].

Scopul oficial al înfiinţării Comitetului pentru cercetarea activităţilor antiamericane, la 26 Mai 1938, era culegerea de informaţii în legătură cu „propaganda subversivă şi antiamericană dusă în interiorul Statelor Unite, propagandă instigată de alte ţări sau de provenienţă internă, care atacă principiul formei de guvernământ aşa

78 Atât Edward F- Sullivan, cât şi J. B. Matthews au fost ajutaţi în conducerea cercetărilor întreprinse de către Comitetul pentru activităţile antiamericane de Robert E. Stripling, un american din Sud, slab, gălbejit, care vorbea mieros şi care a devenit, în 1943, anchetator şef al comitetului (N. A.).

cum a fost stabilită prin Constituţie”.

Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane a fost însă de la început iniţiatorul unei propagande antidemocratice violente şi o instituţie care căuta să submineze principiile fundamentale ale Constituţiei.

The New World, organ oficial al diocezei bisericii catolice din Chicago „scria într-un editorial, la şase luni după înfiinţarea Comitetului:

Dacă menirea acestui Comitet este într-adevăr cercetarea „activităţilor antiamericane”, atunci ar trebui să înceapă cu cercetarea propriilor săi membri.

În sala de întruniri cu coloane de marmură din vechea clădire House Office Building, defila solemn în fiecare săptămână, în faţa Comitetului, o nesfârşită şi sinistră procesiune de foşti ocnaşi, spioni antisindicali, agenţi străini, tâlhari, propagandişti fascişti sau renegaţi politici pentru a depune mărturie „în calitate de experţi” asupra „activităţii comuniştilor” din Statele Unite.

Unul dintre primii martori chemaţi să depună în faţa Comitetul a fost un anume Alvin I. Halpern. A doua zi după depoziţia lui Halpern, un tribunal al districtului Columbia îl condamnă pentru furt de la unul până la doi ani închisoare.

Totuşi, mărturia lui Halpern fu inclusă – fără a se menţiona însă cazierul său – în rapoartele oficiale publicate de Comitetul pentru activităţile antiamericane.

Iată câţiva dintre ceilalţi „martori experţi” care au compărut în faţa Comitetului:

Peter J. Innés: spion antisindical, care fusese exclus din Uniunea naţională a sindicatelor maritime pentru furtul a 500 de dolari din cassa Uniunii; mai târziu a fost condamnat la 8 ani închisoare pentru că încercase să violeze o fetiţă.

William C. McCurston: conducătorul unui grup de bătăuşi care săvârşeau agresiuni împotriva sindicaliştilor;

a depus mărturie în faţa comitetului în timpul în care era sub anchetă pentru uciderea lui Philip Carey, un fruntaş sindicalist care fusese omorât în bătaie şi împuşcat la New Orleans; a fost achitat apoi de acuzaţia de asasinat.

William T. Gernaey: un spion antisindical demascat de Comitetul LaFolette ca agentul cu nr. 0273 al faimoasei agenţii de spionaj antimuncitoresc Corporations Auxiliary.

Edwin Pery Banta: un propagandist proaxist, membru al Frontului creştin şi colaborator al agenţilor nazişti; a murit în închisoare la 8 Noiembrie 1945, în timp ce executa o pedeapsă de trei ani temniţă pentru faptul de a fi pus la cale un act de trădare.

John Koos: fost conducător al filialei americane a organizaţiei fasciste ucrainene „Hatmanul", care în timpul regimului nazist îşi avea cartierul general la Berlin şi acţiona sub conducerea serviciului german de spionaj militar; la 30 Septembrie 1938, Koos i-a trimis o telegramă de felicitare lui Adolf Hitler, elogiindu-l pentru „eforturile sale epocale în restabilirea drepturilor minorităţilor".

Richard Krebs, alias *Jan Valtin*: un comunist german renegat, care executase o pedeapsă de 39 de luni în închisoarea din San Quentin, şi care, în cartea sa *Eliberat din întuneric*, explica vechea sa apartenenţă la Gestapoul nazist, susţinând că activase dinăuntru împotriva nazismului.

Walter S. Steele: redactor al publicaţiei *National Republic*, revistă care susţinea ideile fascistului Coughlin; Steele era unul dintre cei care lansaseră în America lucrarea intitulată *Comunismul în Germania*, primul document oficial al propagandei naziste răspândite în Statele Unite şi care avea drept prefaţă un citat din Hitler.

Aceşti oameni nu au compărut în faţa Comitetului pentru activităţile antiamericane ca acuzaţi. Dimpotrivă, ei erau acuzatorii. Sub pretextul demascării „activităţii comuniste" din Statele Unite, ei îi insultau pe fruntaşii

progresişti americani, defăimau organizaţiile progresiste şi calomniau mişcarea muncitorească. Torentul de injurii şi acuzaţii mârşave care se scurgea de pe buzele lor umplea zeci de volume publicate de Biroul oficial de tipărituri al guvernului; aceste injurii erau citate pe larg în presă.

Niciuneia dintre persoanele sau grupările acuzate astfel în mod public nu li s-a dat prilejul să răspundă celor care le defăimaseră. Comitetul nu îngăduia confruntarea „martorilor săi experţi”.

„Putem să spunem despre cineva orice dorim şi el nu poate să desmânta aceste afirmaţii”, a declarat John J. Dempsey, membru al Camerei Reprezentanţilor şi al Comitetului pentru cercetarea activităţilor antiamericane.

În perioada în care se făcea audierea acestor martori, Comitetul a organizat o reţea de spionaj, formată din agenţi secreţi, pentru a-i spiona pe cetăţenii americani, pentru a instala microfoane secrete prin care se înregistrau convorbiri particulare, pentru a pune mâna pe documente personale şi pentru a alcătui lungi „liste negre” de cetăţeni progresişti antifascişti şi de activişti sindicali.

Potrivit datelor publicate chiar de Comitet, în dosarele sale se adunaseră în scurt timp numele a peste un milion de „americani subversivi”.

„Şi cum au fost obţinute aceste nume?” se întreba unul dintre membrii Camerei Reprezentanţilor, John J. Cochran din Missouri. „Au confiscat listele de adrese ale aşa-ziselor organizaţii subversive... Fără îndoială că şi numele meu este pe listă, ca şi al dumitale, de altfel”.

Aflând că numele său fusese trecut pe listele negre ale Comitetului, profesorul Clyde R. Miller de la Teachers Collège, Universitatea Columbia, făcu o vizită la biroul din Washington al Comitetului. El spuse că voia să ştie pentru ce fusese înregistrat de Comitet ca „american primejdios”.

Unul din anchetatorii Comitetului, un anume Chester Nickolas, îi răspunse profesorului Miller că, în

conformitate cu datele pe care le aveau, el fusese membru al mai multor organizaţii care combăteau antisemitismul. „Sunteţi doar profesor universitar”, spuse Nickolas. „Ar trebui să ştiţi că toate aceste grupări care combat antisemitismul sunt în slujba comunismului”.

Apoi anchetatorul Nickolas adăugă:

„Mai bine v-aţi duce să-i anunţaţi pe prietenii dumneavoastră evrei că, în Germania, evreii şi-au băgat prea mult nasul în toate şi că Hitler a avut grijă de ei, aşa cum se va întâmpla şi aici, dacă nu se vor linişti…”

La 11 Februarie 1941, Samuel Dickstein, din New York, membru al Congresului, aduse Comitetului o acuzaţie uluitoare. Vorbind de la tribuna Camerei Reprezentanţilor, Dickstein arată că:

O sută zece organizaţii fasciste din Statele Unite au putut şi mai pot încă şi acum să intre pe scara de serviciu a Comitetului pentru cercetarea activităţilor antiamericane.

În anii hotărâtori care au precedat atacul japonezilor de la Pearl Harbor, coloana a cincea a Axei ducea în Statele Unite o activitate febrilă pentru subminarea moralului naţiunii şi pentru a împiedica pregătirile de apărare a statului. Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane, nu numai că nu combătea aceste uneltiri, dar lucra chiar în înţelegere cu agenţii germani şi japonezi şi cu complicii lor amei-icani

În perioada dinainte de război, una dintre cele mai mari şi mai primejdioase organizaţii ale coloanei a cincea era Frontul creştin. Membrii acestei organizaţii lucrau sub supravegherea agenţilor nazişti iar numărul lor se ridica la zeci de mii; trupele ei secrete de asalt erau înarmate şi făceau exerciţii în fiecare oraş mai mare. Conducătorul ei, părintele Charles E. Coughlin, asigura, printr-o emisiune specială săptămânală de radio şi prin publicaţia sa *Social Justice*, *o* largă difuzare a tuturor „directivelor” trasate de

ministerul nazist al propagandei.

Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane nu l-a anchetat niciodată pe părintele Coughlin şi uriaşul său aparat fascist. Dimpotrivă, exista o înţelegere secretă între

Comitet şi preotul pronazist, care îi preda regulat preşedintelui Martin Dies liste de „comunişti" şi diferite materiale de propagandă.

În 1939, părintele Coughlin dădea următoarele instrucţiuni trupelor sale de asalt:

Pentru a arăta în ce măsură apreciaţi activitatea desfăşurată de Dies, folosiţi câteva din clipele voastre de răgaz pentru a-i scrie o scrisoare de încurajare. Fără îndoială că prezenţa unui milion de scrisori pe biroul său va fi un răspuns dat acelora care sunt porniţi să-l distrugă pe el personal şi odată cu el organismul legislativ pe care-l reprezintă.

La 8 Decembrie 1939, conducătorul Bundului germanoamerican, spionul nazist Fritz Kuhn, întrebat de ziarişti, ce crede despre Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane, a răspuns: „Cred că ar fi bine să fie întărit şi îi urez să capete cât mai mulţi bani".

Iată câteva comentarii semnificative făcute în legătură cu activitatea Comitetului de membri marcanţi ai coloanei a cincea şi de propagandiştii fascişti:

„Am cel mai mare respect pentru comitet şi simpatizez cu programul lui" – George Sylvester Viereck, agent nazist condamnat în ziua de 21 Februarie 1942 la o pedeapsă de 8 luni – 2 ani închisoare.

„În 1933 am creat Legiunea argintie... exact pe aceeaşi linie şi pe aceleaşi principii" – William Dudley Pelley, fost conducător al „Cămăşilor argintii" pronaziste, condamnat în ziua de 13 August 1942 la 15 ani închisoare pentru crima de rebeliune.

„Programul (comitetului) ... seamănă atât de bine cu

programul Ku-Klux-KIanului, încât nici nu este vreo deosebire esenţială între ele" – James Colescott, vrăjitor imperial al Ku-Klux-Klanului.

Comitetul „Celor un milion" a prezentat la Washington o petiţie purtând peste 400.000 de semnături prin care se cerea continuarea cercetărilor" – Gerald L. Smith, fost membru cu numărul 3223 al „Cămăşilor argintii", preşedintele naţional al societăţii fasciste „Comitetul celor un milion" >.[79]

5. AMERICA FIRST

Cei din Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane nu erau singurii membri din camera Reprezentanţilor care luau parte la războiul secret pe care-l ducea Axa împotriva Americii în zilele dinaintea atacului de la Pearl Harbor. Mai erau şi alţi deputaţi şi senatori care, conştient sau inconştient, s-au dovedit cât se poate de folositori agenţilor Axei din Statele Unite.

Unul dintre aceştia era, de pildă, senatorul Ernest Lundeen din Minnesota. La 19 Iunie 1940, Lundeen a ţinut în Senat o lungă cuvântare, atacându-l pe lordul Lothian, pe atunci ambasador al Angliei în Statele Unite. Cuvântarea lui Lundeen a fost larg difuzată de organizaţiile coloanei a cincea, după ce fusese tipărită de o editură numită Flanders Hall, Inc.

Firma Flanders Hall fusese înfiinţată şi era finanţată

---

79 După intrarea Statelor Unite în război, Comitetul pentru cercetarea activităţilor antiamericane a dus o campanie continuă de propagandă care mergea în strânsă legătură şi paralel cu aceea a Axei, atacând cu violenţă guvernul Roosevelt, afirmând că instituţiile de stat americane mişună de ..roşii" şi calomniindu-i pe aliaţii Statelor Unite. Aceste acuzaţii erau preluate şi repetate de ministerele de propagandă ale Axei. Un raport făcut de Comisia federală a comunicaţiilor asupra emisiunilor radiofonice pe unde scurte ale Axei pentru ascultătorii americani constata : „Membrul Camerei Reprezentanţilor Dies se bucură de aprecieri mai favorabile din partea propagandei fasciste decât orice altă personalitate publică americană în viaţă. Părerile lui sunt citate de fascişti, fără a fi criticate niciodată" (N. A.).

de asul agenţilor nazişti George Sylvester Viereck. Tot Viereck fusese acela care scrisese discursul senatorului Lundeen. Acest discurs era în cea mai mare parte o compilare a materialelor primite de Viereck de la ambasada germană din Washington…

Alţi doi politicieni americani, care aveau strânse legături cu Flanders Hall, erau membrii Camerei Reprezentanţilor: Stephen A. Day din Illinois şi fostul senator Rush D. Holt din Virginia de Vest.

În vara anului 1941, Day, membru al Camerei Reprezentanţilor, i-a predat lui Siegfried Hauck, preşedintele firmei Flanders Hall, un manuscris în care ataca cu sălbăticie politica internă şi externă a guvernului Roosevelt. După câteva revizuiri făcute de agentul nazist Viereck, manuscrisul fu publicat sub forma unei cărţi ce purta titlul: *Trebuie să salvăm Republica*.

După consfătuirile avute cu Hauck şi Viereck în locuinţa sa din Washington, fostul senator Holt scrise pentru editura

Flanders Hall o lucrare intitulată *Cine sunt aţâţătorii la război*. Lucrarea lui Holt nu s-a mai publicat, dar manuscrisul a făcut o călătorie interesantă. El a fost trimis de Viereck ambasadorului Germaniei din Portugalia, care trebuia să-l înainteze pentru control la Berlin. Manuscrisul n-a ajuns însă niciodată la destinaţie, fiind interceptat de cenzura britanică în insulele Bermude.

Caracterizat mai târziu de procurorul general adjunct al Statelor Unite drept „conducătorul şi creierul” reţelei de propagandă nazistă în America, Viereck avea deseori treburi urgente în capitala ţării, în anii 1940 – 1941. În perioada în care legiunile lui Hitler cotropeau Europa de apus şi apoi năvăleau spre răsărit în Uniunea Sovietică, iar planurile Axei pentru un atac militar deschis împotriva Americii erau gata, puterile fasciste acordau o importanţă crescândă sabotării ajutorului dat aliaţilor în cadrul legii

de împrumut şi închiriere şi a legislaţiei privind apărarea Statelor Unite. Pentru a atinge aceste scopuri, Viereck a înfiinţat la Washington un aparat special de propagandă.

Cartierul general al maşinii de propagandă a lui Viereck era instalat în camera 1424, în House Office Building din Washington. Camera 1424 era biroul lui Hamilton Fish din New York, membru al Congresului şi un exponent îndârjit al izolaţionismului[80].

Secretarul lui Fish, George Hill, era mâna dreaptă a lui Viereck. După ce i-a fost prezentat lui Viereck de către Fish, Hill a devenit, aşa cum a declarat mai târziu adjunctul procurorului general William P. Maloney, una din „rotiţele importante... ale unei maşini (de propagandă) atât de diabolic de bine pusă la punct, încât putea să pătrundă chiar în sălile Congresului, pentru a-şi difuza minciunile cu scopul de a ne cuceri şi a ne dezbina, aşa cum a făcut în Franţa şi în alte ţări cucerite".

Un alt adjunct al lui Viereck la Washington era un publicist izolaţionist cu numele de Prescott Dennett. Folosindu-l pe Dennett ca „om de paie", Viereck a instalat la Washington un „comitet" special de propagandă care se îngrijea ea? n *Buletinul Congresului* să fie înserate diferite materiale de propagandă izolaţionistă; aceste materiale erau apoi trimise în întreaga ţară, în numeroase exemplare purtând ştampila Congresului, sub forma unor articole retipărite din acest buletin. Preşedintele acestui comitet de propagandă era senatorul Ernest Lundeen. Preşedintele de onoare era senatorul Robert R. Reynolds din Carolina de

---

80 In toamna anului 1939, deputatul Fish plecă în Germania nazistă. Acolo, cu foarte puţin timn înainte de izbucnirea războiului, el a purtat discuţii cu Joachim von Ribbentrop, ministrul de externe nazist, cu contele Galeazzo Ciano, ministrul de externe italian, şi cu alţi conducători ai Axei. Fish a călătorit prin Europa într'un avicn special pus la dispoziţia sa de autorităţile naziste, îndemnând naţiunile mai mici să accepte pretenţiile Germaniei. La Berlin, Fish spunea ziariştilor americani : „Pretenţiile Germaniei sunt juste" (N. A.).

Nord, preşedintele Comisiei Senatului pentru problemele militare. Martin L. Sweeney din Ohio avea funcţia de vicepreşedinte. Prescott Dennett era secretar-casier.

Iată o listă de membri ai Congresului ale căror privilegii poştale erau folosite cu ştirea sau fără ştirea lor de către comitetul Viereck-Dennett:

Senatori: D. Worth Clark, Rush D. Holt, E.C. Johnson, Gerald P. Nye, Robert R. Reynolds şi Burton K. Wheeler.

Membri ai Camerei Reprezentanţilor: Philip Bennett, Stephen Day, Henry Dworshak, Harriilton Fish, Clare E. Hoffman, Bartel Jonkman, Harold Knutson, James C. Oliver, Dewey Short, William Stratton, Martin L. Sweeney, Jacob Therkelson, George Holden Tinkham şi John Vorys.

Dar cea mai importantă agenţie folosită de George Sylvester Viereck pentru difuzarea materialului său proaxist şi izolaţionist nu era propriul său aparat de propagandă, ci liga fascistă „America First" (America înainte de toate).

Această organizaţie a apărut pe scena politică americană în Septembrie 1940. Acţionând până în ziua atacului de la Pearl Harbor în întreaga ţară, prin intermediul presei, radioului, adunărilor de masă, adunări la colţuri de stradă şi orice alt fel de mijloace de reclamă, liga „America First" făcea o uriaşă propagandă antibritanică, antisoviética şi izolaţionistă.

În fruntea ei se afla omul de afaceri izolaţionist, generalul Robert E. Wood din Chicago, care declarase în mod public că ar dori să predea Europa lui Hitler şi, dacă va fi necesar şi toată America de Sud. Printre ceilalţi conducători se numărau: Henry Ford, care încă din 1923 era cunoscut ca un activ sprijinitor al partidului nazist din Germania, fiind decorat în August 1938 de guvernul hitlerist; colonelul Robert R. McCormick, proprietarul ziarului vehement izolaţionist *Chicago Tribune*; aviatorul Charles E. Lindbergh, care arunca primejdia de război ce

plana asupra Americii pe seama „englezilor, evreilor şi a guvernului Roosevelt”, susţinând în acelaşi timp necesitatea colaborării cu naziştii împotriva Uniunii Sovietice şi care a acceptat, în Octombrie 1938, o medalie din partea lui Hitler; senatorii Burton K. Wheeler, Gerald P. Nve, Robert Rice Reynolds şi membrii camerei Reprezentanţilor Hamilton Fish, Clare E. Hoffman şi Stephen Day, ale căror privilegii poştale fuseseră folosite în scopuri propagandistice de agentul nazist Viereck.

De la începuturile ei, organizaţia „America First” a fost înţesată de sus şi până jos de nenumăraţi agenţi germani şi japonezi, antisemiţi notorii, propagandişti fascişti şi conducători ai coloanei a cincea. Cea mai de seamă femeie în organizaţia aceasta era Laura Ingalls, o fostă aviatoare şi femeie de lume; ea a fost mai târziu condamnată, fiind acuzată că era spion plătit al celui de al treilea Reich. Werner C. von Clemm, întemniţat ulterior pentru contrabandă de diamante cu complicitatea înaltului Comandament German, avea funcţia de strateg anonim şi sprijinitor financiar al filialei din New York a organizaţiei „America First”. Frank B. Burch, condamnat mai târziu pentru vina de a fi primit 10.000 de dolari din partea guvernului nazist pentru serviciile sale de propagandă ilegală, era unul dintre întemeietorii filialei organizaţiei din Akron, Ohio. Ziaristul Ralph Townsend, care a fost mai târziu condamnat pentru vina de a se fi înrolat ca agent plătit în slujba japonezilor, era şeful filialei comitetului pe Coasta de Vest şi membru în comitetul de redacţie al celor două organe de propagandă ale organizaţiei „America First”: *Scribner-s*

Commentator şi *The Herald*. Ambele ziare publicau cu regularitate propagandă proaxistă primită prin emisiunile de radio pe unde scurte din Europa şi Japonia.

Agentul nazist George Sylvester Viereck pregătea în culise o mare parte din materialul de propagandă care era

difuzat în întreaga ţară de comitetul organizaţiei „America First”…

În ziua de 22 Ianuarie 1941, în cadrul unei emisiuni pe unde scurte adresate Americii, Goebbels, ministrul nazist al propagandei, declara: organizaţia „America First” este cu adevărat americană şi cu adevărat patriotică!”

Nu toate personalităţile americane care făceau parte din „America First” erau cunoscute în mod public ca membri ai comitetelor sale executive şi nici nu vorbeau la adunările de masă ale organizaţiei. Unul dintre aceştia, de pildă, era bogătaşul William R. Castle, fost subsecretar de stat în timpul lui Hoover. Multe din consfătuirile la care au fost schiţate primele planuri pentru crearea organizaţiei au avut loc în reşedinţa somptuoasă a lui Castle din Washington. Castle menţinea un contact strâns cu principalii susţinători americani ai curentului izolaţionist şi ai colaborării cu Germania, printre care se numărau: senatorul Burton K. Wheeler, generalul Robert E. Wood, Charles Lindbergh şi fostul preşedinte Herbert Hoover.

Declaraţiile publice ale lui Herbert Hoover, în care ataca cu violenţă politica externă a guvernului Roosevelt şi legea de împrumut şi închiriere, erau primite cu entuziasm, retipărite şi larg difuzate de organizaţia „America First”.

Harry Hopkins1 scria într-o cablogramă confidenţială trimisă preşedintelui Roosevelt de la Londra, pe la începutul anului 1941:

„Noaptea trecută l-am văzut pe Wendell Wilikie[8182]. Mi-a spus că el crede că opoziţia faţă de legea de împrumut şi închiriere va căpăta o formă vehementă şi că acest lucru nu trebuie, în niciun caz, subestimat. Părerea

---

81' Harry Hopkins a fost colaborator intim şi reprezentantul personal al preşedintelui Roosevelt (N. R.).

82 Wendell Willkie fost candidat al partidului republican la preşedinţia Statelor Unite (N. R.). ^

lui e că principala campanie împotriva legii va porni din Chicago şi va fi finanţată cu bani grei. După cum aţi aflat, poate, el crede că adevăratul iniţiator al acestei opoziţii este Hoover”.

William R. Castle nu era singurul prieten al lui Hoover care colabora pe tăcute cu organizaţia „America First”. Un alt colaborator era avocatul Wall Streetului; John Foster Dulles, un îndârjit exponent al politicii de împăciuire faţă de Germania. Dulles rostise în Martie 1939 un discurs la Clubul Economic, în care îi caracterizase pe germani, japonezi şi italieni ca pe nişte „popoare dinamice, hotărâte... să-şi ia soarta în propriile mâini”. Dulles adăugase:

Nu am niciun motiv să cred că vreunul din statele totalitare ar încerca să atace Statele Unite fie colectiv, fie separat. Numai datorită unei isterii se poate susţine ideea că Germania, Italia sau Japonia se gândesc la un război împotriva noastră.

Actele de înregistrare ale filialei din New York a organizaţiei „America First” au fost elaborate în biroul de avocatură al firmei Sullivan & Cromwell, care aparţinea lui Dulles[83]; iar în registrele organizaţiei, atât domnul, cât şi doamna John Foster Dulles figurau ca susţinători financiari.

---

83 In 1943, ziarişti! care i-au pus întrebări lui Dulles în privinţa legăturilor sale anterioare cu „America First“, relatau că el declarase indignat : „Niciunul dintre cei care mă cunosc, care ştiu ce am făcut şi ce atitudine am avut timp de 37 de ani n’ar putea să afirme că sunt un izolaţionist sau că împărtăşesc vederile sau ideologia organizaţiei „America First“.

Intr’o privinţă, Dulles era perfect îndreptăţit să afirme că nu era un izolaţionist, In perioada dintre cele două războaie mondiale, puţini americani fuseseră atât de continuu şi adânc amestecaţi în operaţiile político-financiare. Senatorul Claude Pepper declarase: „Imperialismul şi cartelurile sunt singurele teorii economice pe care le cunoaşte Dulles“.

Capitolul XII ANII DE RĂZBOI

Noi, cei care facem parte din Naţiunile Unite, nu dorim să reconstruim, cu preţul atâtor jertfe şi vieţi omeneşti, o lume aidoma celei de dinaintea acestui război mondial.

Noi luptăm astăzi pentru securitatea, pentru pacea şi progresul care nu ne sunt necesare numai nouă, ci tuturor oamenilor, nu unei singure generaţii, ci tuturor generaţiilor. Noi luptăm pentru înlăturarea vechilor calamităţi, a vechilor racile care bântuie în lume.

Dintr-un discurs radiodifuzat al preşedintelui

In 1919, Dulles, în calitatea sa de prim consilier american în problema reparaţiilor şi în chestiuni financiare la Conferinţa de Pace dela Paris, ca şi în calitate de membru al Consiliului Suprem Economic, ajutase la pregătirea dezastruoasei politici din perioada postbelică. Intre anii 1920—1930, în calitate de coproprietar al firmei de avocatură Sullivan & Cromwell, Dulles luase parte la elaborarea planurilor Dawes şi Young prin care se alocau regimurilor reacţionare din Europa fonduri americane, punând la cale, totodată, carteluri între trusturile germane şi americane.

După ce Dulles deveni asociatul principal al firmei Sullivan & Cromwell, una din cele mai bogate firme de avocatură din lume (asociaţii acestei firme fac parte din conducerea a peste patruzeci de concerne industriale şi bancare), firma reprezenta clienţi de felul următor: J. H. Schroeder Banking Corp., a cărei filială dela Londra fusese prezentată în 1939 de revista Time ca „un mare sprijin economic pentru axa Roma-Berlin“ ; Banca Spaniei, care-1 susţinuse pe Franco să pună mâna pe putere; contele René de Chambrun, ginerele trădătorului francez Pierre Laval.

In numărul său din Octombrie 1947, buletinul Federaţiei metodiste pentru acţiuni sociale, Social Queslions, scria : „S’ar putea, bineînţeles, să fie o simpiă coincidentă că firma (Sullivan & Cromwell) era în relaţii atât de strânse cu banca Schroeder, cu I. G. Farben, cu vestitul birou de avocatură Albert & Westrick, etc. şi că domnul Dulles figurează ca director al Societăţii International Nickel din Canada care a fost amendată în 1946 de guvernul Statelor Unite deoarece se cartelase cu I. G. Farben pentru îngheţarea preţurilor şi ajutase ilegal la reînarmarea Germaniei...

Franklin D. Roosevelt – transmis la 12 Octombrie 1942.

1. INTERNAŢIONALA AURULUI

La începutul anului 1940 a sosit în Statele Unite, într-o misiune de cea mai mare importanţă, un emisar german cu numele de dr. Gerhardt Westrick. Oficial, doctorul Westrick călătorea ca ataşat comercial al ambasadei germane din Washington; neoficial, el venise în America să-l reprezinte personal pe ministrul de externe nazist Joachim von Ribbentrop. Misiunea secretă pentru care fusese trimis Westrick era de a discuta anumite convenţii comerciale confidenţiale cu un număr de industriaşi şi financiari americani de seamă.

Westrick era cât se poate de potrivit pentru misiunea primită. De câţiva ani el era o figură cunoscută în cercurile internaţionale ale marilor oameni de afaceri. Ca asociat în prospera firmă de avocatură germană „Albert & Westrick", care număra printre clienţii ei concerne de felul marelui trust chimic „I. G. Farbenindustrie", el fusese consilierul filialelor germane ale societăţilor „Underwood Elliott Fisher", „Eastman Kodak" şi a altor firme americane importante. În afară de aceasta, Westrick era conducătorul societăţii „Standard

---

La 10 Octombrie 1944, senatorul Pepper declara : „Poporul american ar trebui să fie neapărat informat asupra uneia din legăturile de afaceri ale domnului Dulles, şi anume asupra legăturii cu cercurile bancare cu ajutorul cărora Adolf Hitler a fost scos din haosul financiar şi care au făcut din partidul nazist un concern prosper... După părerea mea... cred că acesta ar urma să fie unul din punctele principale care trebue cercetate de Senat înainte de a se încredinţa încheierea păcii unui om care a avut în trecut o asemenea atitudine".

Către sfârşitul celui de' al doilea război mondial, ca delegat la Conferinţa dela San-Francisco, în calitate de consilier al secretarului de stat Byrnes şi apoi ca reprezentant al Statelor Unite la Organizaţia Naţiunilor Unite, Dulles a devenit unul din constructorii principali ai politicii externe americane (vezi cartea a IV-a). La 6 Aprilie 1950, Dulles a fost numit de preşedintele Truman în funcţia de consilier superior cu vot consultativ, pe lângă secretarul de stat Dean Acheson (N. A.).

Elektrizität”, filiala germană a trustului „International Telephone and Telegraph Company” h

După sosirea în Statele Unite, cu toate că era acreditat pe lângă Departamentul de Stat ca funcţionar diplomatic atacat ambasadei germane, doctorul Westrick nu a rămas decât puţin timp la Washington. El s-a instalat într-un apartament somptuos la hotelul „Waldorf-Astoria” din oraşul New York şi a aranjat în aşa fel încât corespondenţa confidenţială să-i sosească la un alt hotel din New York, unde era înregistrat sub un nume fals. Westrick mai închirie şi o fermă la Scarsdale, în ţinutul Westchester, stabilindu-şi acolo cartierul general particular pentru încheierea celor mai importante afaceri care făceau obiectul misiunii sale.

În curând, la ferma din Scarsdale sosiră limuzine elegante, conduse de şoferi în livrea. Printre cei dintâi vizitatori ai doctorului Westrick era căpitanul Torkild Rieber, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii „Texas”, unul dintre cele mai mari concerne petrolifere ale Americii, şi Philip D. Wagoner, preşedintele societăţii „Underwood Elliott Fisher”.

În călătoriile spre şi de la New York, Westrick avea la dispoziţie, pentru uzul propriu, un automobil care aparţinea căpitanului Torkild Rieber. Cerând un permis de conducere, Westrick indicase ca adresă a biroului său „Texas Company”…

La 1 August 1940, ziarul *New York Herald Tribune* publica în prima pagină un reportaj senzaţional, cu un titlu de o şchioapă, intitulat „Agentul lui Hitler ascuns în Westchester. S-a dat de urma doctorului Westrick la cartierul său general secret, de pe domeniul Scarsdale”. În articolul acesta şi în alte două care au urmat, ziarul *Herald Tribune* dezvăluia o parte din activitatea misterioasă şi neoficială a lui Westrick în Statele Unite.

Herald Tribune scria într-un articol:

Ar fi de dorit să se ştie ce au făcut acolo, acei care au tratat cu el (cu Westrick); ar fi şi mai mult de dorit ca acei care au tratat cu el să fie descoperiţi şi puşi în situaţia de a da chiar ei înşişi explicaţii… Primejdia cea mare pe care o prezintă pentru o democraţie cei care pot deveni Pétain, Laval şi Baudouin, este că ei lucrează în umbră, pretinzând că sprijină majoritatea, până în momentele critice când defecţiunea lor bruscă poate paraliza voinţa întregii naţiuni, tocmai în clipa când ea este mai necesară.

În urma faptelor compromiţătoare date la iveală de *Herald Tribune*, cioctorul Westrick se înapoie în grabă în Germania, având cel puţin mângâierea că unul din distinşii săi prieteni americani îi luase apărarea.

„Nu cred că el să fi făcut ceva rău”, a declarat John Foster Dulles reporterului ziarului *Herald Tribune*. „Îl cunosc de multă vreme şi am mare stimă pentru integritatea lui”.

Peste câţiva ani, la sfârşitul celui de al doilea război mondial, fiind interogat de autorităţile americane de ocupaţie din[84]

Germania, doctorul Westrick a destăinuit următoarele fapte cu privire la vizita făcută în Statele Unite în anul 1940:

Cea mai importantă legătură de afaceri pe care o aveam în America era aceea cu „International Telephone and Telegraph Co”, în fruntea căreia se afla colonelul Sosthenes Behn. Behn era şi directorul firmei „Standard Elektrizitäts-Gesellschaft”, care făcea parte din „International Telephone and Telegraph Co”…

Printre cei cu care m-am întâlnit în Statele Unite au fost Torkild Richer de la societatea „Texas”, Eberhard Faber, de la societatea „Faber”, James Mooney de la

---

84 Primele reportaje care desvăluiau misiunea doctorului Gerhardt Westrick în Statele Unite au apărut la 6 şi 20 Aprilie 1940 în revista The Hour, al cărei redactor şef era pe atunci autorul acestei cărţi (N. A.).

„General Motors”, şi Edsel şi Henry Ford…

I-am făcut o vizită lui Mooney şi, venind şi el să mă viziteze la Waldorf-Astoria, mi-a povestit din proprie iniţiativă, că el şi alte câteva persoane aveau intenţia să se prezinte la preşedintele Roosevelt pentru a încerca să-l convingă de necesitatea unor relaţii politice normale între Statele Unite şi Germania. Acestea s-au întâmplat după ce Germania invadase Franţa, Belgia şi Norvegia.

În perioada critică dintre 1939 – 1941, când Hitler pornise să cucerească lumea, mulţi dintre marii oameni de afaceri din Statele Unite, asemenea prietenilor şi asociaţilor din America ai doctorului Westrick, doreau ca între Germania nazistă şi Statele Unite să existe relaţii politice normale. Punctul lor de vedere s-a oglindit într-o scrisoare de o deosebită însemnătate adresată în primăvara anului 1939 de Alfred P. Sloan, preşedintele societăţii „General Motors”, unuia dintre acţionari. Sloan scria între altele:

„General Motors” este o întreprindere internaţională. Ea lucrează aproape în toate ţările din lume… acum mulţi ani de zile – înaintea regimului actual din Germania – „General Motors” a investit o mare sumă da bani în societatea pe acţiuni „Adam Opel A. G”. A fost o investiţie care a adus profituri serioase şi cred că, făcând abstracţie de împrejurările politice, posibilităţile ei viitoare, din punctul de vedere al dezvoltării şi profitului, sunt egale, dacă nu chiar mai mari, decât multe alte investiţii pe care le-a făcut societatea noastră. Noi primim cam 50» /o din profiturile firmei „Opel” din Germania – pentru a fi exact, ceva mai puţin decât atât. Societatea „Opel” foloseşte muncitori germani şi consumă materiale germane…

După ce am ajuns în situaţia pe care o deţineam, prin dezvoltare, muncă grea şi – socotesc eu – conducere inteligentă, dobândind 50%> din acţiunile uneia dintre cele mai importante industrii ale Germaniei, cred căi

trebuie să ne comportăm şi noi ca o întreprindere germană, cu capital german...1[85]

„În perioada când a izbucnit acest război" – a declarat în faţa comitetului Kilgore, în Septembrie 1944, Sims Carter, şeful adjunct al Secţiei Economiei de Război din Ministerul justiţiei – „cele mai multe dintre firmele germane industriale, comerciale şi bancare importante aveau legături cu cele americane. Chiar şi după începerea ostilităţilor, personalităţi de seamă din Germania au continuat să sosească în Statele Unite şi în alte părţi ale continentului american".

Totuşi, cea mai mare parte a tranzacţiilor secrete din timpul războiului, între afaceriştii americani şi germani, nu s-au încheiat pe continentul american. Sediul Băncii pentru tranzacţii internaţionalede la Basel, Elveţia, era un loc mult mai potrivit de întâlnire pentru negocierile lor secrete.

Într-un articol publicat la 19 Mai 1943 în ziarul *New York Times* se spunea următoarele despre această bancă:

Pregătirile aliaţilor pentru invazia pe continentul european fac ca existenţa „Băncii pentru tranzacţii internaţionale" din Basel, Elveţia, să fie socotită şi mai nepotrivită decât a fost de la izbucnirea războiului, în Septembrie 1939, şi până acum. Trăind izolaţi în acest oraş elveţian, bancheri americani, germani, francezi şi italieni – fără să mai vorbim de reprezentanţii suedezi, elveţieni şi olandezi – lucrează încă şi astăzi cot la cot şi-şi văd de afacerile lor comune...

Aceste fapte înseamnă oare că, în lumea de azi, atât de crunt dezbinată, toţi beligeranţii s-au înţeles tacit să păstreze acelaşi adăpost pentru ceea ce se numea mai

85 Afacerile marilor uzine de automobile „Adam Opel A. G." aveau tot atâta valoare şi pentru guvernul german, ca şi pentru societatea General
Motors. Opel producea cea mai mare parte a echipamentului mobil necesar „Wehrmachtului" nazist (N. A.).

înainte finanţa internaţională – un adăpost care să fie folosit până la urmă, atunci când va fi cazul, pentru a se ajunge la o politică de împăciuire?

Printre directorii acestei bănci se numărau trei directori ai Băncii Angliei, puternicii financiari germani, baronul K.F. von Schroeder din Colonia, preşedintele Băncii Reichului, Walter Funk şi doctorul Hermann Schmitz, preşedintele concernului „I. G. Farben”, precum şi bancherul american din Wall Street, Thomas H. McKittrick, director la „First National Bank” din New York, care deţinea funcţia de preşedinte şi director general al băncii din Basel.

„Este controlată de nemţi”, spunea la 23 Noiembrie 1943 Harry White, consilier special la Ministerul de Finanţe al Statelor Unite, vorbind despre Banca pentru tranzacţii internaţionale. „Preşedintele ei este un american care face afaceri cu nemţii în timp ce băieţii noştri luptă împotriva lor”.

Bancherul american McKittrick a declarat în vara anului 1944 unui corespondent din Elveţia al agenţiei „United Press”: „Continuăm să ţinem maşina în stare de funcţiune… pentru că, atunci când va veni armistiţiul, puterile beligerante vor avea nevoie de un instrument folositor cum e Banca pentru tranzacţii internaţionale”.

Alte două personaje importante despre care se spunea că ar fi contribuit la „menţinerea în funcţiune a maşinii din Basel” erau fostul emisar personal al lui von Ribbentrop în Statele Unite, doctorul Gerhardt Westrick, care făcea vizite dese în timpul războiului la sediul Băncii pentru tranzacţii internaţionale, şi vechiul prieten al lui Westrick, Allen Dulles, fratele lui Foster Dulles, asociat al firmei de avocatură „Sullivan & Cromwell” şi director la „Schroeder Banking Company”. În 1942, Allen Dulles a fost numit conducătorul organizaţiei din Elveţia a Serviciului de spionaj al Statelor Unite. El a rămas în

Elveţia până în toamna anului 1944…

La 3 Iunie 1942, într-o cuvântare rostită în faţa membrilor baroului din Illinois, Thurmond Arnold, adjunctul procurorului general al Statelor Unite, spunea următoarele cu privire la legăturile comerciale pe care principalii industriaşi americani le mai aveau cu asociaţii lor germani din cartelurile internaţionale:

Micul grup de oameni de afaceri americani care participă la aceste trusturi internaţionale… au încă impresia că războiul va întrerupe doar temporar afacerile obişnuite, cu o Germanie puternică. Ei aşteaptă să reînceapă după război afacerile. Este semnificativ faptul că aceşti conducători ai cartelurilor mai cred, şi o şi spun, că războiul se va sfârşi fără ca nimeni să câştige şi că, prin urmare, trebuie să aibă o poziţie fermă pentru a-şi putea continua după război combinaţiile cu o Germanie puternică. Aceste fapte nu rezultă din discursurile lor, el din documentele şi memoriile pe care le găsim în arhivele lor şi care se referă la politica lor comercială.

În tot timpul războiului, cele mai multe dintre marile societăţi americane au continuat să colaboreze cu trusturile germane prin intermediul cartelurilor sau erau obligate prin convenţii să reia legăturile comerciale cu asociaţii lor germani, imediat după terminarea ostilităţilor. În cursul unei singure săptămâni a anului 1942, Ministerul Justiţiei Statelor Unite a descoperit nu mai puţin de 162 de cartelări între trustul german „I. G. Farben” şi firmele comerciale americane. Cartelurile care rămăseseră în vigoare în timpul războiului sau fuseseră „suspendate” doar temporar înglobau industrii de chimicale, cauciuc, magneziu, zinc, aluminiu şi multe alte produse de importanţă strategică. Unele din aceste contracte de cartelare erau valabile până după 1960.

Mai mult, o mare societate americană, „Standard Oil of New Jersey”, a refuzat oficial să rezilieze contractul său

de cartelare cu Germania postbelică. Iată informaţiile pe care le-a dat la 4 Iunie 1943 Homer T. Bône, preşedintele Comisiei Senatului pentru brevete şi al Comisiei Senatului pentru probleme militare:

Unii acţionari au cerut conducătorilor societăţii „Standard Oil of New Jersey" să rupă, după război, orice legături cu „I. G. Farben", dar ei au refuzat. Un funcţionar a declarat că o asemenea cerere constituie „o insultă". Ceea ce arată limpede că, după această neplăcută întrerupere din timpul războiului, ei îşi vor da din nou mâinile şi-şi vor relua înţelegerea lor atât de armonioasă şi de frumoasă din sânul cartelurilor.

Combinaţiile sinistre ale cartelurilor, ale brevetelor şi ale altor înţelegeri asemănătoare nu se limitau nicidecum la perioada care trebuia să urmeze războiului. Aşa cum a scris mai târziu Drew Pearson:

Înţelegerea pe baze monopoliste dintre „I. G. Farben" şi „Standard Oil of New Jersey" împiedica Statele Unite să-şi dezvolte industria pentru fabricarea cauciucului sintetic, ţinându-i pe americani fără anvelope de cauciuc timp de patru ani. Monopolul dintre „Aluminium Corporation of America" şi „I. G. Farben" a avut drept consecinţă lipsa de magneziu din industria aeronautică americană şi a întârziat producţia noastră de avioane. Înţelegerea secretă dintre „Bausch & Lomb" şi Carl Zeiss a dăunat foarte mult marinei de război a Statelor Unite în ceea ce priveşte periscoapele pentru submarine... i[86]

Mai existau şi alte căi prin care anumite personaje

---

86 Iată câteva din numeroasele firme americane înregistrate de Comisia Kilgore a Senatului ca fiind legate prin tot felul de carteluri cu trusturile naziste : „Agfa Ansco Corp.", „Aluminium of America", „American Cyanamid Co.", „Bell & Howell, Co.", „Carbid & Carbon Chemical Corp.", „National Aniline & Chemical Co.", „Dow Chemical Co.", „Eastman Kodak C.o.", „General Motors Research Corp ", „Goodyear Tire & Rubber Co.", „Procter & Gamble", „Standard Oii Groups".

importante din cercurile industriale şi financiare americane şi-au continuat în timpul celui de al doilea război mondial obişnuita politică de afaceri.

2. „LA CE PREŢ TREBUIE SĂ PLĂTIM PATRIOTISMUL?”

Pe la mijlocul hotărâtoarei luni Septembrie 1942, când armata a 6-a germană, care număra 330.000 de soldaţi, ataca din toate părţile, cu înverşunare, Stalingradul şi când trupele din marina şi flota de război a Statelor Unite luptau pline de curaj împotriva japonezilor

---

„Conform înţelegerii noastre“ — declarau la 25 Octombrie 1939 conducătorii marei firme germane de instalaţii electrice „Siemens-Halske“ într’un memorandum adresat firmei americane „Bendix Aviation Co.“ — „teritoriul dv. geografic prevăzut în contract include Statele Unite, teritoriile lor şi Canada. Intre Canada şi noi există azi stare de război. Cu tot războiul, suntem dispuşi să respectăm pe cât se poate înţelegerea noastră“. Conducătorii sociei ăţii Siemens cereau ca „Bendix“ „să nu furnizeze instrumente fabricate dupJi un brevet dacă acestea erau destinate inamicilor lor.“

Un funcţionar al firmei „Bendix" a răspuns următoarele : „In privinţa schiţelor trimise puteţi fi fără grijă. In ceeace priveşte fabricaţia... vom face cum vom putea mai bine ca să nu ieşim din cadrul pieţei, interne“

Siemens a continuat cartelarea şi schimbul de brevete cu numeroase alte concerne, inclusiv „Westinghouse Mfg. Co.“.

După război s’a stabilit că societatea Siemens a fost aceea care a proiectat şi a construit instalaţiile din camerele de gaze delà Auschwitz şi din alte lagăre germane de exterminare şi tot ea a avut monopolul echipamentului electric al camerelor de gazare. Unul din proiectele brevetate de Siemens era un sistem atât de perfect de ventilaţie pentru reglarea fluxului gazelor, încât la Auschwitz puteau fi ucişi 10.000 de oameni în douăzeci şi patru de ore...

„I. G. Farbenindustrie“, gigantica întreprindere chimică din Germania, avea carteluri cu mai multe firme americane decât oricare alt trust german. Printre aceste firme americane se numărau „Standard Oii of New Jersey“, „Du Pont de Nemours“ şi „Ethyl Gazoline Corp.“, care era pe jumătate proprietatea societăţii „General Motors“.

pentru a apăra insula Guadalcanal din Oceanul Pacific, comisia de rezoluţii a „Asociaţiei naţionale a industriaşilor” a ţinut o consfătuire secretă la hotelul Pennsylvania din New York. Scopul consfătuirii era de a pregăti programul pe anul 1943 pentru a-l prezenta conferinţei din Decembrie a „Asociaţiei naţionale a industriaşilor”.

Câţiva dintre membrii comisiei de rezoluţii au insistat ca programul „Asociaţiei naţionale a industriaşilor” să se concentreze asupra unui singur punct, şi anume, câştigarea războiului. James D. Cunningham, preşedintele societăţii „Republic Flow Meters” a arătat că „dacă nu va fi câştigat războiul, nu va mai exista nici „epocă postbelică”.

La răspunsuri luă cuvântul Lammot du Pont, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii „Du Pont de Nemours”. Când începu să facă observaţiile sale, în sală se aşternu o tăcere profundă.

„Trataţi cu guvernul şi cu ceilalţi palavragii întocmai cum aţi trata cu oricare alt cumpărător!” spuse du Pont. „Dacă cumpărătorul doreşte să cumpere, n-are decât să dea preţul cerut de vânzător. Între 1939 şi 1942 piaţa a fost dominată de cumpărător – trebuia să vindem în condiţiile pe care le punea el. Când se va termina războiul, piaţa va fi din nou dominată de cumpărător. Acum însă, noi dictăm preţurile. Cumpărătorii au nevoie de mărfurile

---

„I. G. Farben“ a fost cel mai serios susţinător financiar al lui Hitler şi cel mai mare beneficiar german de pe urma efortului de război nazist. Mai mult decât atât, la procesul delà Nürenberg intentat criminalilor de război nazişti s’a stabilit că „I. G. Farben“ făcuse în timpul războiului numeroase „experienţe“ cu chimicale şi stupefiante, întrebuinţând drept cobai persoane din lagărele de concentrare. Iată un exemplu tipic : „I. G. Farben“ a cumpărat din lagărul delà Auschwitz 150 de femei, cu aproximativ 70 dolari bucata, în vederea experimentării unui nou somnifer.
Mai târziu, într’un raport al societăţii „I. G. Farben“ se spunea : „Primit comanda de 150 femei. Cu toată starea lor de slăbiciune, au fost găsite bune pentru acest scop... Experienţele s’au făcut. Toate femeile au murit. Vă vom înştiinţa în curând despre o nouă comandă“ (N. A.).

noastre: Bine. Atunci să plătească preţ bun. Preţul nu este necinstit sau exagerat. Şi dacă nu le place preţul, să se mai gândească!”

În timp ce auditoriul asculta cu atenţie, du Pont întrebă: „există numitori comuni pentru câştigarea războiului şi a păcii? Dacă sunt, vom ţine seama de amândoi în 1943. Care sunt aceştia?” Faimosul industriaş continuă să răspundă la propria sa întrebare:

Vom câştiga războiul: a) prin reducerea impozitelor asupra concernelor şi asupra marilor venituri, şi prin sporirea impozitelor asupra veniturilor mai mici; b) luând sindicatelor orice posibilitate de a da îndrumări industriei cum să producă, cum să trateze cu salariaţii săi, şi alte probleme de felul acesta; c) prin desfiinţarea tuturor instituţiilor guvernamentale care stau în calea comerţului liber.

Majoritatea membrilor comisiei de rezoluţii a „Asociaţiei naţionale a industriaşilor” erau întru totul de acord cu vederile exprimate de Lammot du Pont. De aceeaşi părere erau şi alţi mari oameni de afaceri.

Încă din vara anului 1940, când s-au pus bazele programului american de apărare, mulţi industriaşi americani au refuzat cu îndărătnicie să fabrice armament dacă nu se respectau condiţiile de plată pe care le dictau ei înşişi. Cum la început n-au izbutit să obţină aprobarea guvernului pentru câştiguri exorbitante, pentru privilegiile speciale asupra impozitelor şi pentru alte concesii pe care le cereau ei, aceşti industriaşi au pus la cale ceea ce avea să fie cunoscut sub numele de „greva braţelor încrucişate” a capitalului american.

În cartea sa *Cum se fac afacerile*, I.F. Stone scrie că: „În marea grevă a capitalului american din 1940 – grevă care a întârziat din Mai 1940 până la începutul lui Octombrie, semnarea contractelor dintre guvernul Statelor Unite şi industriaşi pentru livrările destinate apărării ţării

şi îndeplinirea lor – industria aeronautică a fost utilizată ca un cap de pod în lupta industriaşilor pentru obţinerea de privilegii speciale cu privire la impozitele pe aceste contracte”.

Comisia temporară pentru economia naţională, care cerceta concentrarea puterii economice în Statele Unite, prezenta astfel dilema în care se găsea guvernul Roosevelt când era vorba să obţină executarea comenzilor pentru materiale de război:

S-o recunoaştem deschis că atât guvernul, cât şi publicul sunt în grea cumpănă când trebuie să trateze cu oameni de afaceri în timp de război sau în timpul unei alte crize. Oamenii de afaceri refuză să lucreze altfel decât în condiţiile pe care le dictează ei. Ei au controlul asupra resurselor naturale şi asupra fondurilor lichide, deţin poziţii strategice în economia ţării, în industrie, au controlul echipamentului tehnic şi cunosc procesul de producţie. Experienţa primului război mondial, care pare că se repetă acum, arată că oamenii de afaceri vor oferi poziţiile pe care le deţin numai dacă sunt „plătiţi cum trebuie”. De faptaceasta este un şantaj…

Raportul Comisiei temporare pentru economia naţională adăuga:

Pentru a impune condiţiile în care vor să lucreze, se pare că oamenii de afaceri nu se dau în lături să pericliteze însăşi existenţa guvernului. Situaţia este de aşa natură, încât se pune întrebarea: La ce preţ trebuie să plătim patriotismul?

Atacul japonez de la Pearl Harbor şi faptul că poporul american era angajat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte n-au schimbat aproape deloc atitudinea faţă de război a multora dintre marii oameni de afaceri americani. Profitul, nu patriotismul, a rămas interesul lor principal.

„Vina pentru lipsa acută de oţel o poartă marile trusturi ale oţelului care au căutat să-şi perpetueze

monopolurile”, a declarat la începutul anului 1942 senatorul Harry S. Truman, pe atunci preşedintele Comisiei Senatului pentru apărarea naţională. „Chiar după ce am intrat în război, „Standard Oil of New Jersey” nu şi-a cruţat niciun efort pentru ca guvernul german să-şi poată exercita controlul său asupra unui material de război de importanţă vitală Da, aceasta este o trădare. Nu poate fi numită altfel”.

O parte din preţul pe care l-a plătit guvernul american pentru a-şi asigura cooperarea marilor oameni de afaceri ia efortul de război a fost că a trebuit să treacă aproape în întregime în mâinile acestor oameni controlul asupra instituţiilor în legătură cu producţia de război.

Vizitând Washingtonul în vara anului 1943, William Alien White a fost foarte tulburat când şi-a dat seama în ce măsură aceste instituţii erau dominate de interesele marilor oameni de afaceri. „Oriunde te învârteşti în Washington, îţi dai seama imediat că ducem două războaie, unul în afara ţării şi altul în interior”, scria decanul ziariştilor americani în ziarul său *Emporia Gazette*. White continuă:

În interior, războiul se duce în sânul diferitelor servicii însărcinate cu coordonarea necesităţilor de război.

Fiecare mare industrie de bunuri din această ţară este organizată pe scară naţională şi multe din ele, poate majoritatea lor, sunt o părticică din marile organizaţii internaţionale – carteluri şi concerne – care aparţin ambelor tabere beligerante.

Rămâi surprins întâlnind în diferitele servicii în legătură cu războiul oameni care reprezintă marile trusturi producătoare de mărfuri, carteluri şi sindicate. Nu-ţi vine să crezi că cei care trag sforile sunt oameni al New Dealului. Toată administraţia de stat este condusă de proprietarii marilor concerne industriale, oameni care, fie direct, fie prin interpuşii lor, controlează un mic grup de

oameni bine organizaţi, care manipulează uzinele acestor trusturi.

Aceşti magnaţi care au acaparat posturi de conducere în aparatul de stat, declară William Allen White, erau ferm hotărâţi să iasă victorioşi din război…

Iată câţiva dintre aceşti magnaţi şi posturile pe care le deţineau în instituţiile americane în legătură cu războiul:

Williams 8. Knudsen, preşedintele societăţii *General Motors*: preşedinte al Biroului Producţiei de Război:

Edward J. Stettinius Junior, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii *U.S. Steel*: preşedinte al Biroului Resurselor de Război.

James V. Forrestal, preşedintele societăţii bancare *Dillon Read* & Co., *Investrnent Bankers*: subsecretar de stat şi apoi ministru al Marinei.

William H. Harrison, vicepreşedintele societăţii American *Telegraph* & *Telephone*: director al producţiei din Oficiul pentru dirijarea producţiei.

Philip Reed, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii *General Electric*: director al Diviziei Bunurilor de Consum, din Biroul Producţiei de Război.

William M. Jeffers, preşedintele societăţii de căi ferate *Union Pacific*: director al Oficiului Producţiei Cauciucului.

Ralph K. Davies, directorul societăţii *Standard. Oii of California*; administrator delegat pentru petrol.

Sam H. Hushands, director la *Anglo-California National Bank*: preşedinte al corporaţiei uzinelor de apărare din Corporaţia finanţării reconstrucţiei.

Charles B. Henderson, directorul societăţii de căi ferate *Western Pacific*: preşedintele Corporaţiei resurselor de metal din Corporaţia finanţării reconstrucţiei.

Donald M. Nelson. vicepreşedintele executiv al societăţii *Sears Roebuck* & Co.: preşedinte al Biroului

Producţiei de Război.[87]

Leo T. Crowley, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii *Standard Gas & Electric Co.*: administratorul Bunurilor străine.

Charles E. Wilson, preşedintele societăţii *General Electric Co.*: vicepreşedinte executiv al Biroului Producţiei de Război.

William L. Batt, preşedintele consiliului de administraţie al societăţii *American Management*, preşedintele societăţii *SKF Industries*: vicepreşedinte adjunct al Biroului Producţiei de Război.

Donald D. Davis, preşedintele societăţii *General Mills Inc.*: vicepreşedinte al Biroului Producţiei de Război.

T. P. Wright, vicepreşedintele corporaţiei *Curtiss-Wrivht*: Oficiul Controlului Resurselor Aviatice.

Walter S. Gifford, preşedintele societăţii *American Telephone and Telegrapii Co.*: membru în Biroul Resurselor de Război şi preşedinte al Comisiei Consultative Industriale de pe lângă Biroul Comunicaţiilor de Război, i

De vreme ce controlul programului de înarmare încăpuse pe astfel de mâini, era inevitabil ca producţia de război să devină în cea mai mare parte monopolul câtorva dintre cele mai puternice concerne industriale din Statele Unite. Acest monopol era atât de concentrat, încât, după statisticile comunicate mai târziu de comisia Senatului pentru micile uzine de război, o sută de mari concerne din

87 Orientarea politică a câtorva dintre conducătorii societăţii „General Motors“ se putea deduce din comentariile lui William S. Knudsen, care afirma în 1939 că, după părerea sa, Germania lui Hitler era „minunea secolului al douăzecilea“ şi din faptul că James Mooney, vice-preşedintele societăţii „General Motors“ acceptase în anul 1938 o decoraţie din partea lui Hitler. In timpul războiului, James Mooney a fost omul de legătură pentru contractele de război între „General Motors“ şi guvernul Statelor Unite. „General Motors“ a primit comenzi însumând aproape 14 miliarde de dolari sau aproximativ a douăsprezecea parte din totalul comenzilor alocate (N. A.).

Statele Unite primiseră aproape 70%> din totalitatea comenzilor de furnituri.

Până în vara anului 1945, la capacitatea de producţie a ţării s-au adăugat noi uzine şi instalaţii industriale în valoare de 26 miliarde de dolari, subvenţionate în cea mai mare parte de guvern. Cei care achiziţionaseră aceste noi şi uriaşe resurse industriale au fost astfel indicaţi într-un raport al Administraţiei proprietăţilor de război: [88]

În timpul războiului, 250 dintre cele mai mari concerne industriale care fabricau echipament de război controlau 79% din toate uzinele noi, întreprinderi particulare clădite cu banii statului... aceste societăţi au achiziţionat 70 e/o din totalul disponibilului...

La 29 Aprilie 1938, într-un mesaj către Congres, preşedintele Roosevelt dăduse acest avertisment grăitor asupra pericolelor inerente ce pândesc Statele Unite din cauza concentrării unei atât de mari puteri economice în mâinile câtorva oameni:

Întâmplări nefericite din afară ne-au dat din nou prilejul să înţelegem două adevăruri simple despre libertatea unui popor democratic.

Primul adevăr este că libertatea în cadrul unei democraţii nu poate fi garantată dacă poporul îngăduie ca

---

88 Încă din August 1941, John M. Coffee, membru în Camera Reprezentanţilor a citat în Buletinul Congresului o listă cu numele a 42 preşedinţi ai marilor trusturi care lucrau ca funcţionari superiori în cadrul programului de înarmare. In tot timpul războiului, aceşti patroni de întreprinderi şi sute de directori mai mici ai întreprinderilor lor deţineau posturi-cheie în toate instituţiile guvernamentale legate de planificarea producţiei de război şi de achiziţionarea furniturilor de război. Un studiu postbelic făcut de Administraţia transporturilor maritime de război a desvăluit că 186 din cei 312 funcţionari ai săi erau pe statele de plată ale societăţilor de navigaţie şi de construcţii navale şi că mulţi alţii erau salariaţii altor întreprinderi anexe, ca asigurările maritime şi construcţiile portuare. Cazul Administraţiei transporturilor maritime de război nu era deloc excepţional, ci mai curând unul obişnuit (N. A.).

puterea particulară să crească într-o asemenea măsură încât să devină mai puternică decât statul democratic însuşi. Aceasta este în esenţă fascismul – deţinerea conducerii de către un individ, un grup sau oricare altă putereparticulară ce exercită un control… Azi se observă că în America concentrarea puterii particulare se află într-o creştere fără precedent în istorie…»

Cel de al doilea război mondial a dus la o accelerare fără precedent a concentrării capitaliste în Statele Unite.

Contradicţia fundamentală, prevestitoare de rele în privinţa efortului american de război, a fost faptul că, în timp ce, în afara ţării, poporul american contribuia la distrugerea fascismului, în interiorul ţării se puneau bazele economice ale fascismului american.

C art e a a patra

NOUA INCHIZIŢIE

Într-adevăr, dacă lucrurile ar evolua în felul acesta – dacă istoria s-ar repeta şi dacă am retrăi aşa-zisele „vremuri normale" de după 1920 – putem fi siguri, că chiar dacă am învinge duşmanul pe câmpurile de luptă din alte ţări. vom fi consimţit în ţara noastră la împământenirea fascismului.

Preşedintele Franklin D. Roosevelt

11 Ianuarie 1944

MOARTEA NEW DEALULUI

Acest război care a cuprins lumea întreagă este, aşa cum a spus Stalin, un război de eliberare. Este un război menit să elibereze unele popoare de armata nazistă sau japoneză, iar altele de ameninţarea acestor armate. În privinţa aceasta, sunt întru totul de aceeaşi părere. Suntem oare de aceeaşi părere când se pune întrebarea dacă eliberarea înseamnă mai mult decât atât? Ne întrebăm mai ales dacă cele treizeci şi una de ţări care fac parte dintre Naţiunile Unite angajate acum în aceeaşi luptă sunt de părere că în cadrul acestei îndatoriri comune

de eliberare este inclusă şi sarcina de a da *tuturor* popoarelor libertatea de a se guverna singure, de îndată ce o vor putea face, şi libertatea economică ce stă la baza oricărei forme durabile de autoguvernare?...

Chiar proclamaţiile noastre prin care anunţăm pentru ce luptăm au reliefat propriile noastre lipsuri. Când vorbim despre libertate şi despre drepturile care trebuie acordate tuturor popoarelor, ironia paradoxală a stărilor de lucruri de la noi se accentuează atât de mult, încât nu mai poate fi trecută cu vederea. Dacă vrem să vorbim despre libertate, nu trebuie să înţelegem prin aceasta numai libertatea noastră, ci şi a altora – libertate pentru toţi dinăuntrul şi din afara graniţelor noastre.

Wendell Willkie, O singură lume", 1943.

După cum afirmă ziarul londonez *Times*, denumirea de „cortină de fier" a fost născocită de ministrul de finanţe hitlerist von Krosigk şi a fost folosită de propaganda lui Goebbels cu câţiva ani înainte de a şi-o fi însuşit domnul Churchill.

Bartlett, „Locuţiuni uzuale", *ediţia 19/f8*.[89]

pentru frumuseţea lor, se întindeau pe distanţe nesfârşite ruinele clădirilor arse şi grămezile uriaşe de dărâmături. Nenumăratele fiinţe omeneşti în mizerie, lipsite de adăpost, rătăceau de-a lungul continentelor scăldate în sânge ale Europei şi Asiei. Pe urmele războiului păşeau foametea, boala, mizeria şi sărăcirea maselor.

Şi toate aceste suferinţe şi lipsuri de nedescris se datorau mârşavului complot contrarevoluţionar de după

---

89 MOŞTENIREA RĂZBOIULUI

Douăzeci de milioane de oameni muriseră pe câmpul de luptă. Zeci de milioane de bărbaţi, femei şi copii se sfârşiseră de foame şi de boli în lagărele de concentrare şi în camerele morţii. Uriaşele depozite din centrele naziste de exterminare rămăseseră tixite de zecile de mii de lucruri care aparţinuseră celor ucişi — îmbrăcăminte, jucării şi păr de femeie. Acolo unde odinioară se înălţaseră oraşe renumite în lumea întreagă

primul război mondial, ca şi măsurilor sălbatice ale reacţiunii mondiale în anii următori, pentru a înăbuşi aspiraţiile democratice ale maselor din lumea întreagă. Această conspiraţie mondială pentru apărarea privilegiilor celor puţini prin reprimarea şi înrobirea celor mulţi generase fascismul. Această trădare faţă de popor a culminat în cel de al doilea război mondial.

Totuşi, popoarele ieşiseră triumfătoare din această epocă întunecată şi înspăimântătoare de teroare sângeroasă, de uneltiri antidemocratice, de trădare, fascism şi război total, deţinând în mâinile lor cea mai mare putere ce s-a pomenit vreodată în istorie.

Monstruosul imperiu de temniţe al fascismului creat de puterile Axei zăcea la pământ, în ruine, iar milioanele de oameni eliberaţi păşeau nestăvilite spre realizarea vechilor lor năzuinţe. În Europa răsăriteană se împărţeau ţărănimii sărace întinderi mari de pământ şi se începeau în grabă planuri uimitoare de reconstrucţie. În Indonezia, Indochina, Palestina, Coreea şi alte regiuni coloniale şi semicoloniale ale lumii fierbea revolta popoarelor. Pe tot întinsul imensului teritoriu al Chinei, valul revoluţiei populare creştea asemenea unei furtuni uriaşe cu neputinţă de oprit, pregătindu-se pentru clipa culminantă.

În toate ţările, inimile bărbaţilor şi femeilor erau pline de speranţa unei noi ere de libertate şi prietenie între popoare şi de pace trainică pe pământ.

Fundamentul păcii şi securităţii lumii era Organizaţia Naţiunilor Unite; iar buna funcţionare a acestei instituţii, şi toţi ştiau acest lucru, depindea efectiv de menţinerea alianţei strânse care se făurise în timpul războiului între Uniunea Sovietică şi puterile apusene.

De ambele părţi ale Atlanticului existau însă puternice forţe reacţionare care n-aveau interes ca această alianţă să fie menţinută. Ca şi după primul război mondial, principala lor preocupare a fost de a-şi apăra interesele

lor, de a zăgăzui uriaşul val al revoltei democratice şi de a susţine orânduirea perimată a trecutului. Şi, concomitent cu lupta ce se ducea în lumea întreagă împotriva democraţiei, se auzi din nou apelul contrarevoluţionar care chema la o cruciată internaţională împotriva „comunismului".

Boar după şase luni de la victoria repurtată asupra Japoniei, având de făcut faţă dezastruoasei înfrângeri suferite de partidul conservator englez şi crizei crescânde din Imperiul Britanic, Winston Churehill redescoperi „primejdia bolşevismului". Într-un discurs rostit în Statele Unite la 5 Martie 1946 şi care s-a bucurat de o largă publicitate, Churehill cerea o alianţă antisovietică între Anglia şi Statele Unite, împotriva „pericolului din ce în ce mai mare pe care îl prezintă pentru civilizaţia creştină" comunismul rusesc.

Acest discurs, care a făcut vâlvă în lumea întreagă, a fost rostit de Churehill cu prilejul înmânării unui titlu onorific ce-i fusese conferit de Colegiul Westminster din Ful ton, statul Missouri. Acest colegiu prea puţin cunoscut era situat la aproximativ 150 de mile de Independence, oraşul natal al preşedintelui Truman; iar preşedintele, care citise în prealabil cuvântarea lui Churehill, asistase demonstrativ la ceremonie.

Ca preşedinte, Truman s-a făcut deseori ecoul repetatelor avertismente ale lui Roosevelt împotriva dezbânării în rândurile Naţiunilor Unite. Dar aproape imediat după instalarea sa, membrii guvernului apucară pe un drum care trebuia să creeze inevitabil disensiuni în sânul Naţiunilor Unite…

Prima dezbinare serioasă din rândurile Naţiunilor Unite s-a produs la Conferinţa de la San Francisco, în vara anului 1945. Neînţelegerea s-a iscat când s-a pus problema dacă Argentina să fie sau nu invitată să participe la Conferinţă şi să devină membru al ONU. Delegaţii englezi

şi americani sprijineau şi cereau admiterea Argentinei, împotriva opunerii delegatului sovietic. Viaceslav Molotov.

Câteva luni mai târziu, chiar guvernul Statelor Unite a dat publicităţii un raport oficial intitulat *Cartea Albastră asupra Argentinei*, care arăta limpede „caracterul fascist-hitlerist al regimului din Argentina", stabilind că „guvernul militar al Argentinei a. colaborat cu agenţii inamicului în chestiuni importante de spionaj, precum şi în alte scopuri, dăunând efortului de război al Naţiunilor Unite..."

Ţelul principal al Naţiunilor Unite era de a stârpi definitiv fascismul în lumea întreagă; dar forţând admiterea Argentinei la Conferinţa de la San Francisco, delegaţii americani şi englezi sprijineau cauza unei puteri fasciste, în loc să i se opună. Prin astfel de procedee, guvernele Angliei şi Statelor Unite au iniţiat aşa-zisa politică de „mână forte" faţă de Uniunea Sovietică.

În timpul lunilor următoare, acest procedeu avea să devină orientarea politică dominantă a guvernelor Angliei şi Statelor Unite.

Nicăieri nu a fost însă mai flagrantă trădarea principiilor fundamentale ale Naţiunilor Unite decât în politica urmărită după război de guvernele englez şi american faţă de duşmanul lor neîmpăcat, Germania.

La câteva luni după capitularea Germaniei se mai aflau încă neatinse pe teritoriul german ocupat de englezi unităţi ale trupelor germane, complet echipate, totalizând o forţă de aproape o jumătate de milion de oameni, iar în zona americană de ocupaţie, armata Statelor Unite echipa şi înarma mii de soldaţi fascişti, polonezi şi iugoslavi înrolându-i în „gărzi" şi în „companii de muncă". Cei mai mulţi dintre membrii acestor „companii de muncă" scria Raymond Danieli într-o telegramă adresată ziarului *New York Times* din 3 Februarie 1946, „sunt tot atât de antisemiţi şi de antisovietici ca oricare nazist". Mulţi dintre ei, afirma Danieli, luptaseră pe frontul răsăritean împreună

cu Wehrmachtul nazist...[90]

După sfârşitul războiului în Europa, senatorul Harley M. Kilgore, preşedintele subcomisiei din Comisia Senatului pentru probleme militare, a atras de nenumărate ori atenţia, arătând că în zonele occidentale de ocupaţie cartelurile germane, în loc să fie desfiinţate, erau refăcute în mod intenţionat.

În vara anului 1946 acţiunile I.G. Farben se urcaseră la Bursa din München şi Frankfurt de la 68 la 14272.

„Nu sunt încă lămurit dacă domnul Byrnes intenţionează să considere acordurile aliate de la Québec, Yalta şi Potsdam drept simple petice de hârtie...", a declarat fostul ministru de Finanţe Henry Morgenthau Junior, într-o cuvântare ţinută ia radio la 1 Mai 1946, în care denunţa politica pe care secretarul de stat James F. Byrnes o ducea faţă de Germania. „Dacă domnul Byrnes are intenţia să arunce la coş acordul de la Potsdam... prevăd că nu vom face decât să repetăm greşelile fatale de la Versailles şi prin aceasta vom pune bazele celui de al treilea război mondial".

La 11 Septembrie 1946, Edwin Hartrich de la ziarul *New York Herald Tribune* telegrafia din Germania că

---

90 La 31 Martie 1948, John O'Donneli scria în ziarul Washington Times Herald... „suntem pe cale să dăm o îndrumare militară Germaniei. Deşi unii desmint acest lucru, am întocmit planuri pentru a pune din nnu pe picioare unele din combativele dizivii germane blindate şi de S.S., dându-le alimente din belşug şi echipament american de primă calitate...

Nemţii, care au fost totdeauna buni soldaţi, ar lupta mai degrabă împotriva adversarului lor istoric, rnongolo-slavii din Europa răsăriteană, decât împotriva verilor lor de sânge din apus, scandinavii, englezii, americanii şi francezii... Cu ani în urmă, noi am arătat că Roosevelt a mizat pe o carte greşită în acest război şi că — din punctul de vedere al politicii strict izolaţioniste americane — era preferabil ca Europa să fie sub dominaţia Germaniei. (N. A.). »

1 La 7 Ianuarie 1949, Dean Acheson a fost numit secretar de stat (N. A.).

„oamenii de afaceri şi industriaşii germani” erau satisfăcuţi că America şi Anglia luaseră hotărârea definitivă de a face din Germania Occidentală o contrapondere împotriva zonei sovietice.

Prin înlocuirea în Ianuarie 1947 la Departamentul de Stat a lui James F. Byrnes cu generalul George C. Marshall, nu s-au produs schimbări în politica externă americană. Puţin după aceea, subsecretarul de stat Dean Acheson declară:

Trebuie să grăbim reconstruirea acestor două mari ateliere ale Europei şi Asiei – Germania şi Japonia... Trebuie să facem îndată tot ce ne stă în putinţă, chiar fără a avea consimţământul deplin al celor patru puteri, pentru a ajuta în mai mare măsură la refacerea Europei, inclusiv a Germaniei. 1

În Extremul Orient, ca şi în Europa, politica americană de „mână forte” faţă de Uniunea Sovietică se completa prin sprijinirea militariştilor şi a reacţionarilor.

După capitularea Japoniei, armata americană din China a continuat instruirea şi echiparea a patruzeci de divizii ale Gomindanului, care numărau peste 700.000 de oameni – o forţă de două ori mai mare decât aceea pe care o instruise şi o echipase armata americană în tot cursul celui de al doilea război mondial. Şi în timp ce Ciang Kai Shek lupta cu disperare pentru a menţine la putere regimul său feudal corupt, guvernul Truman acorda Gomindanului împrumuturi care întreceau 600 de milioane de dolari, pentru achiziţionarea de arme americane rămase în stoc în insulele din Pacific. În 1947, valoarea totală a materialului de război american şi a celorlalte ajutoare date lui Ciang Kai Shek depăşea suma de patru miliarde de dolari.

Încă de la 26 Noiembrie 1945, membrul Congresului american Hugh Delacey din Washington arăta că politica lui Truman în Extremul Orient reprezintă:

logica marilor oameni de afaceri americani care doresc exploatarea Asiei fără niciun fel de restricţii. Este logica imperialismului dolarului. Este logica unui nou război mondial, de astă dată îndreptat împotriva Uniunii Sovietice şi pornit de la marile baze din Pacific, dintr-o Japonie unde militarismul n-a fost încă stârpit, de la bazele anticomuniste din nordul Chinei..."

Continuarea acestei politici, declară Delacey, va duce „inevitabil la un război civil" în China...[91]

La 12 Martie 1947, politica de „mână forte" practicată faţă de Uniunea Sovietică a ajuns la un punct de cotitură. În ziua aceea, preşedintele Truman a apărut în faţa sesiunii unite a Congresului Statelor Unite, pentru a rosti o importantă cuvântare prin care cerea un împrumut de 400 milioane dolari şi ajutor militar pentru guvernele

---

91 In vara anului 1946, războiul civil era în toi în China. La început, comuniştii, depăşiţi cu mult ca număr şi limitaţi doar la câteva provincii din China de Nord, au suferit înfrângeri din partea trupelor bine echipate ale lui Ciang Kai Shek. Dar în curs de doi ani, pe măsură ce tot mai multe milioane de oameni se alăturau comuniştilor, armatele lor luară treptat ofensiva pe toate fronturile. In Octombrie 1948, Mukden, cel mai important centru industrial al Manciuriei, a fost eliberat de Armata Populară Chineză. In următoarele douăsprezece luni, într'o campanie militară extraordinară, armatele comuniste au eliberat vastele teritorii ale Chinei, în timp ce forţele naţionaliste fugeau din calea lor. Unul după altul, Pekin, Nankin, Şanhai, Canton şi Ciunkin fură eliberate de forţele victorioase ale revo luţiei chineze. ••

La 9 Decembrie 1949, armatele comuniste au ocupat Şengtu, ultima fortăreaţă naţionalistă şi au ajuns la frontiera cu Indochina. In afara insulei Taiwan, unde se refugiaseră rămăşiţele naţionaliste, întreaga naţiune de 470 milioane de oameni, aproape un sfert din populaţi'a lumii, fusese eliberată de către comuniştii chinezi

In August 1949, într'o scrisoare trimisă preşedintelui Truman împreună cu Cartea Albă a Departamentului de Stat asupra relaţiilor chino-americane, secretarul de stat Acheson declara că: „rezultatul de prost augur al războiului civil din China, a fost o problemă care a depăşit guvernul Statelor Unite". Acheson adăuga că „...America a făcut tot ce i-a fost posibil pentru a împiedica acest rezultat al războiului" (N. A.)

grec şi turc. Scopul împrumutului, era, după cum se exprima Truman, acela de a opri „expansionismul sovietic” şi răspândirea „bolşevismului” în Europa.

Ziarul *Chicago Daily News* caracteriza discursul lui Truman ca o „invitaţie deschisă la război” împotriva Uniunii Sovietice.

În timp ce oficial era prezentată publicului american sub aspectul unei cruciate anticomuniste, doctrina Truman reflecta alte considerente care, deşi neoficiale, erau de natură mai acută. Aşa cum scria la 24 Martie 1947 revista *Time*:

Zarvă mare s-a făcut numai cu privire la Grecia şi Turcia, dar în şoaptă se discută despre marile resurse de petrol din Orientul Apropiat.

În timp ce Statele Unite se pregăteau să facă demersuri de importanţă istorică, un grup de puternice societăţi petrolifere americane luară şi ele o hotărâre istorică. Cu aprobarea tacită a guvernelor Statelor Unite şi Angliei, societăţile încheiară o serie de tranzacţii pentru a exploata şi a scoate randament deplin din acest ocean de petrol…

Pentru a extrage petrolul acesta, societatea Jersey Standard şi asociaţii ei aveau de gând să investească în furtunosul Orient Mijlociu până la 300 de milioane de dolari.

Titlurile articolului de fond al revistei *Business Week* din 22 Martie erau următoarele: „Democraţie nouă, afaceri noi. Acţiunea întreprinsă de Statele Unite pentru a opri răspândirea comunismului în alte ţări necesită mari cheltuieli pentru baze, ajutor şi reconstrucţie. În schimb, însă, afacerile americane vor găsi noi pieţe în străinătate”.

„Toate acestea”, scria Ralph Henderson, redactorul financiar al ziarului *New York World-Telegram*, „constituie o afacere mult mai sigură şi mai rentabilă pentru cei ce fac investiţii. Este o ştire bună, care se bazează pe ceva

precis”.

În acelaşi timp, marii oameni de afaceri americani aveau prilejul să găsească motive asemănătoare de entuziasm şi în politica internă a guvernului Truman.

2. ÎNTOARCEREA lui Herbert hoover

Nu trecuseră nici două luni de la moartea lui Franklin D. Roosevelt când, în dimineaţa de 28 Mai 1945, Herbert Hoover sosi la Casa Albă unde nu mai intrase de doisprezece ani.

Hoover venise cu câteva minute mai înainte de ora fixată pentru întâlnirea cu preşedintele Truman şi, în timp ce aştepta, se plimba încet prin încăperile pe care nu le mai văzuse din Martie 1933. Fostul preşedinte avea acum şaptezeci de ani; părul lui alb se rărise, faţa îi era zbârcită şi buhăită; dar, aşa cum avea să scrie ziaristul Sidney Shallet câteva luni mai târziu, Hoover se simţea ca „un om nou”…

Conferinţa dintre Truman şi Hoover a ţinut trei sferturi de oră. Apoi au fost chemaţi reporterii fotografi pentru ca să-i fotografieze pe cei doi bărbaţi care-şi strângeau mâna şi-şi surâdeau afabil unul altuia.

Când fostul preşedinte părăsi Casa Albă, el fu asaltat de ziarişti. „Ce aţi discutat?” îl întrebă unul dintre ei.

Hoover îşi Jncreţi faţa într-un zâmbet. „Numai preşedintele Statelor Unite”, răspunse el, „are dreptul să facă declaraţii cu privire la cele spuse de el vizitatorilor sau la ceea ce i-ar fi spus lui vizitatorii. Cred că asta este tot ce aţi putea obţine de la mine acum”.

— Gestul lui Truman, care-l chemase pe fostul preşedinte la Casa Albă, era destul de grăitor.

„Capitala vuia de zvonuri; se spunea că Herbert Hoover… urma să fie din nou pus la treabă, fie chiar numai în calitate de consilier”, scria la 4 Iunie 1945 revista *Time*. Indiferent de urmări, invitaţia lui Harry Truman a fost tot atât de vicleană pe cât a fost de generoasă. Cu o lovitură

de maestru el a cucerit aplauzele partidului republican... şi a dat a înţelege că nu este rău intenţionat faţă de nimeni, atitudine pe care a marcat-o şi mai mult invitându-i în acelaşi timp pe Thomas E. Dewey şi pe Alfred Landon să discute cu el „ori de câte ori vor veni la Washington".

Două zile după conferinţa dintre Truman şi Hoover, un editorial al ziarului *Wall Street Journal* scria cu entuziasm:

„Au trecut zilele New Dealului dirijat de Casa Albă".

În perioada când s-a petrecut vizita lui Hoover la Casa Albă au fost demişi din funcţiune numeroşi adepţi ai „New Dealului", inclusiv trei foşti membri ai cabinetului Roosevelt şi în scurt timp aveau să se întâmple multe schimbări de felul acesta.

„Numirile din administraţia Truman sunt privite în cercurile Congresului ca reprezentând o precizare importantă a politicii guvernului", scria la 7 Iulie 1945 organul oficial al Asociaţiei naţionale a industriaşilor. „Noul preşedinte îi înlătură în linişte pe reprezentanţii New Dealului care deţin funcţii înalte şi-i înlocuieşte cu democraţi recunoscuţi, în înţelesul care se dădea acestui cuvânt înainte de 1932. Aceasta va avea ca urmare o împrospătare necesară a atmosferei îmbâcsite care a domnit în ultimii doisprezece ani".

Printre „democraţii", în înţelesul pe care-l avea acest cuvânt înainte de 1932 şi printre nedemocraţii – în tot ce poate să însemne totdeauna acest cuvânt, care primiseră posturi cheie în guvernul Truman, erau şi următorii:

James V. Forrestal, ministrul de război: fost preşedinte al băncii de investiţii „Dillon, Read & Co". Şi fost ministru al Marinei. După revista *Time*, Forrestal era „un lup singuratic care îşi croise din greu un drum" i.[92]

---

92 Intre 1920 şi 1930, firma lui Forrestal, „Dillon, Read & Co." a investit câteva sute de milioane de dolari în împrumuturi, destinate trusturilor germane şi italiene şi dictaturilor sud-americane. In aceeaşi perioadă,

W. Averell Harriman, ministrul comerţului: asociat în firma bancară „Brown Brothers Harriman & Co.”; preşedintele consiliului de administraţie al societăţii „Union Pacific Railroad Co”. Şi director al altor cinci importante societăţi de cale ferată; director al societăţilor „Guaranty Trust Co.”, „Western Union Telegraph Co”. Şi al altor mari concerne.

Arthur M. HUI, preşedintele Biroului resurselor naţionale: preşedintele societăţii „Atlantic Greyhound Corp”.

Sidney W. Souers, secretar al Consiliului naţional al securităţii: fost vicepreşedinte al societăţii „General American Life Insurance Corp”.

Robert A. Lovett, subsecretar de stat: asociat al firmei bancare „Brown Brothers Harriman & Co”.

Generalul de brigadă Charles E. Saltzman, secretar

„Dillon, Read“ a făcut investiţii importante în întreprinderile carbonifere şi pentru prelucrarea otelului ale lui Stinnes şi în trustul german al oţelului Vereinigte Stahlwerke, două concerne germane care finanţau mişcarea nazistă în creştere.

In ceeace priveşte „Deutsche Bank“ şi „Dresdner Bank“, două întreprinderi bancare germane cu care firma „Dillon, Read & Co.“ era asociată, publicaţia Weekly Information Bulletin a administraţiei militare americane in Europa scria la 30 Iunie 1947: „Ele au participat activ la construirea maşinii de război naziste şi la exploatarea Europei... Anumiţi funcţionari superiori ai lui Dresdner Bank sunt acuzaţi de crime şi vor fi judecaţi de tribunalul din Nürnberg.

După demisia lui Forrestal, în Martie 1949 a fost numit în postul de ministru de război Louis A. Johnson, un avocat foarte bogat, în slujba trusturilor, fost subsecretar de stat la ministerul de război. Ca şi predecesorul său, Johnson jucase câtva timp un rol de seamă în cercurile financiare internaţionale. In Martie 1943, Johnson fusese numit director ja „Consolidated Vultee Corp.“, care se bucura de sprijinul trustului bancar anglo- gcrmano-american Schroeder. In Aprilie 1943, Johnson a devenit directorul filialei americane a lui „I. G. Farben“, şi anume, „General Anillne and Film Co.“ şi apoi preşedintele unei firme afiliate la „General Aniline”.

de stat adjunct: fost vicepreşedinte al Bursei din New York.

Lewis W. Douglas, ambasador în Marea Britanie: fost preşedinte al societăţii „Mutual Life Insurance Co.”, fost vicepreşedinte al societăţii „American Cyanamii” şi director al Societăţii „General Motors”.

Archibald Wiggins, subsecretar la Finanţe: fost preşedinte al societăţii „Trust Company of South Carolina” şi fost preşedinte al Asociaţiei Bancherilor Americani.

Thomas B. McCabe, preşedintele Biroului Federal de Rezerve: preşedintele societăţii „Scott Paper Co”.

William M. Martin, preşedintele Băncii de Import şi Export: fost preşedinte al Bursei din New York.

William S. Symington, ministrul aviaţiei: preşedinte al societăţii „Emerson Electrical Manufacturing”.

Arthur Barrows, subsecretar al ministerului aviaţiei: fost preşedinte al societăţii „Sears, Roebuck & Co”.

Cornelius Vanderbilt Whitney, ministru adjunct al aviaţiei: preşedinte al consiliului de administraţie al societăţii „Hudson Bay Mining and Smelting”.

Thomas H. Hargrave, preşedintele Oficiului armamentului: preşedinte al societăţii „Eastman Kodak”.

Kermeth C. Royall, ministrul Armatei: preşedinte al

In vara anului 1949, numele lui Johnson a fost printre primele implicate într’un mare scandal în legătură cu importantele comenzi de bombardiere B-36 făcute de guvern, deşi armata aviaţiei hotărîse să renunţe definitiv la construcţia acestui model de bombardier. La 6 Iunie 1949, revista Life scria: „Membrul Congresului Van Zandt... a arătat că Louis Johnson fusese director la „Consolidated Vultee“, care construeşte bom bardierul B-36 şi că ministrul aviaţiei, Stuart Symington, face vizite dese ■în California, la vila lui Floyd Odlum, financiarul care controlează acum „Consolidated Vultee“. Conform unor svonuri auzite de Van Zandt, Odlum l-a ajutat pe Louis Johnson să strângă dela diferite persoane între 1.500.000 şi 6.500.000 de dolari pentru fondurile electorale ale partidului democrat“.

Pentru amănunte referitoare la participarea lui Louis Johnson în pulschul fascist nereuşit, desvăluit de generalul Smedley Butler în 1934, a se vedea cap. XI/2 (N. A.).

consiliului de administraţie al societăţii „Mebane-Royall”.

Generalul maior Williar-n H. Draper, subsecretar la ministerul Armatei: fost vicepreşedinte al firmei bancare „Dillon, Read & Co”.

Sub ocrotirea secretarului de stat Marshall, un număr din în ce mai mare de militari de profesie au intrat în corpul diplomatic, îndeplinind funcţii de răspundere la Departamentul de Stat. În scurt timp, din douăzeci de funcţionari superiori ai departamentului, zece erau militari, astfel că revista *Army and Navy Bulletin* se putea lăuda: „Astăzi, controlul afacerilor străine este de fapt în mâinile armatei”…

„Golurile rămase prin înlăturarea partizanilor New Dealului – scria *New Republic* – au fost împlinite de două grupuri: generalii şi oamenii Wall Streetului”.

Mai exista şi un al treilea grup, pe care corespondenţii din Washington îl porecliseră „Banda din Missouri”.

3. BANDA DIN MISSOURI

„Banda din Missouri” era formată din vechi intimi ai preşedintelui Truman şi din camarazi de oaste din primul război mondial. Ei formau ceea ce avea să fie cunoscut în scurt timp sub numele de „guvernul particular” al preşedintelui[93].

Unul din membrii cei mai influenţi ai bandei din Missouri era Harry H. Vaughan, un colonel în rezervă, vânjos şi grosolan, care fusese secretarul lui Truman în Senat. Truman şi Vaughan erau prieteni intimi încă din primul război mondial, când amândoi serviseră ca ofiţeri

---

93 Harry S. Truman fusese pe vremuri negustor de articole de galanterie la Indépendance, în statul Missouri, şi dăduse faliment după 1920. El $i-a făcut intrarea în viaţa politică sub protecţia cunoscutei „bande" corupte a lui Pendergast, din Missouri. „Şeful“ lor, Tom Pendergast, a obţinut în 1922, pentru Truman, un post de judecător de ţinut şi a sprijinit, în 1934, alegerea lui în Senat, declarând că are nevoie de „omul lui în Senat“.

de artilerie într-un regiment din Missouri. Îndată după instalarea lui Truman la Casa Albă, Vaughan a devenit aghiotantul militar al preşedintelui şi puţin după aceea a fost înaintat la gradul de general maior. Curând, generalul Vaughan se amestecă în mai toate problemele principalelor instituţii guvernamentale, folosindu-se de trecerea de care se bucura pentru a-i servi pe diferiţii săi cunoscuţi. „În numeroase cercuri trec drept foarte imoral şi vă asigur că voi continua să fiu aşa”, răspunse generalul pe faţă celor care-l criticau. „Există doar două persoane cărora trebuie să le fiu pe plac – domnul Truman şi doamna Vaughan. Atâta timp cât le plac lor, sunt mulţumit”[94].

Alt membru al bandei din Missouri era James K. Vardaman Junior, fiul defunctului senator James K. Vardaman, care în timpul primului război mondial fusese în fruntea campaniei pe care instituţiile guvernamentale ale Statelor Unite o duceau împotriva negrilor. Ca şi Vaughan,

---

In timpul anilor următori, Truman a rămas în strânse legături cu Pendergast şi cu maşina lui politică. Când, în 1939, Pendergast a fost găsit vinovat de evaziune fiscală şi a fost trimis la închisoare, Truman l-a sprijinit cu hotărîre pe fostul său mentor politic. Mai târziu, ca preşedinte, Truman l-a destituit pe procurorul districtual care îl anchetase pe Pendergast.

Aportul lui Truman în Senat a fost cu totul fără importanţă până în 1941, când a fost numit preşedinte al Comisiei Senatului pentru cercetarea problemelor legate de apărarea naţională. Datorită în mare măsură activităţii unor membri capabili din conducerea ei, comisia aceasta a ajuns să fie cunoscută în toată ţara.

In 1944, Truman a fost desemnat de conferinţa naţională a partidului republican ca viitorul candidat la postul de vice-preşedinte al S U A (N. A.).

94 In vara anului 1949, ca urmare a revelaţiilor făcute de ziarul Sew York Herald Tribune, o subcomisie de cercetări a Senatului începu anchetarea şperţurilor de cinci la sută primite de unii funcţionari superiori pentru acordarea de comenzi ale guvernului. Interogatoriile au dovedit că unul din personajele principale în acest gen de afaceri era generalul maior Harry H. Vaughan.

Vardaman fusese ofiţer de artilerie în primul război i mondial şi era un vechi prieten al lui Truman. Fost bancher şi fabricant de încălţăminte la St. Louis, Vardaman dorise vreme îndelungată să devină marinar; în tinereţe încercase, fără să izbutească, să intre la Academia Navală din Annapolis. Preşedintele Truman îl numi pe Vardaman în postul de aghiotant naval al său, cu gradul de comandor. Numit apoi guvernator al lui Federal Reserve Board, Vardaman se înţelegea1 cu oamenii de afaceri, după cum se exprima revista *Time*, pe limba lor".

Alţi doi membri ai bandei din Missouri şi ai „guvernului de trepăduşi" erau John W. Snyder şi doctorul Wallace H. Graham, amândoi prieteni personali ai preşedintelui.

John Snyder, fost ofiţer de artilerie şi bancher la St. Louis, poreclit de ziariştii din Washington „Donald Răţoiul", din cauza mersului său legănat, a fost numit în Iulie 1945 director al Oficiului Mobilizării de Război şi al

---

In înţelegere cu John Maragon, un alt prieten Dersonal a! preşedintelui, şi cu colonelul James V. Hunt, fost consilier al Administraţiei investiţiilor de i război, Vaughan aranjase repartizarea unor materiale de construcţie raţionalizate pentru construirea unor hipodromuri, obţinuse un paşaport special pentru un fabricant de parfumuri care dorea să plece în Furopa' şi dirijase comenzi militare către firme al căror reprezentant la Washington era Maragon.

Pentru una din aceste tranzacţii, Vaughan a primit gratuit şapte frigidere speciale pe care le-a dăruit unor personalităţi importante din Washington, printre care doamnei Truman şi judecătorului Vinson dela Curtea Supremă.

Ziarul New York Herald Tribune scria într'un editorial : „...familiaris- mul, nivelul scăzut al oamenilor din funcţiile publice, evidenta indiferenţă morală... acestea creează la Washington o ambianţă specială. Totul se face dintr'un interes material şi orice se rezolvă, dacă te înţelegi cu omul potrivit 1 Pentru chibrituri, frigidere, hipodromuri sau avansări în armată sunt valabile aceleaşi criterii... Naţiunea ar avea nevoie să fie scutită de această atmosferă de superficialitate intelectuală care domneşte în capitală" (N. A.).

Reconversiunii. Preluând această funcţie, Snyder anulă numaidecât decretul care limita întrebuinţarea materialelor de construcţie la imobilele care aveau prioritate şi începu să suspende repede orice control instituit în timpul războiului. În Iulie 1946, Snyder fu numit ministru al Finanţelor.

Doctorul Wallace Graham, un medic în vârstă de 35 de ani, din Kansas City (statul Missouri), fu adus la Casa Albă ca medic personal al lui Truman şi numit general de brigadă. În Decembrie 1947 s-a descoperit că doctorul Graham era printre cei care speculau pe piaţă preţurile în creştere ale cerealelor. În ciuda acestor fapte, doctorul rămase medicul preşedintelui...

Mai erau câţiva indivizi care, deşi nu erau originari din statul natal al lui Truman, fuseseră admişi şi ei în cârdăşia „bandei din Missouri". Cel mai important dintre aceştia era George E. Allen din statul Mississippi.

Gras, jovial şi cu obrazul buhăit, George Allen fusese unul din cei mai aprigi susţinători ai lui Truman la conferinţa naţională a partidului democrat din 1944 şi îl însoţise pe Truman în turneul său electoral. Îndată ce a aflat de moartea lui Roosevelt, Allen a alergat la Casa Albă „cât mai repede posibil", după cum povestea el însuşi mai târziu, pentru a lua contact cu Truman.

Cu toate că Allen nu deţinea la început niciun post oficial în guvern, revista *Time* scria la 7 Ianuarie 1946:

...nimeni nu-l vede mai des pe preşedinte. Nimeni... nu-i este prieten mai intim. George Allen... are un sac cu anecdote care-i plac lui Harry Truman... Când Harry Truman face câte o baie după amiază în bazinul Casei Albe, Allen înoată alături de el...

Puţine din declaraţiile sau cuvântările lui Truman sunt predate maşinii de multiplicat fără aprobarea lui Allen... Allen este consultat din ce în ce mai des în legătură cu diferitele numiri în posturile importante.

Fiind numit în Februarie 1946 director al Corporaţiei de finanţare a reconstrucţiei, Allen glumi: „Corporaţia este atât de bine organizată, încât chiar un tip ca mine nu-i poate face niciun rău”.

În cercurile din Washington, Allen era cunoscut ca „măscăriciul curţii”. Rolul său adevărat era însă ceva mai puţin nevinovat…

În afara faptului că era consilierul neoficial al lui Truman, George Allen era director al societăţilor „Consolidated Vultee Aircraft Corporation”, „Republic Steel Corporation” „General Aniline and Film Corporation” – o filială a lui „I. G. Farben” – „Hugh Stinnes Corporation” şi al altor aproximativ o duzină de trusturi gigantice, multe din ele având interese în întreaga Europă şi Asie.

În afară de acestea, Allen era colaboratorul intim al lui Victor Emanuel, unul din personajele enigmatice ale Wall Streetului, care conducea firma bancară „Emanuel & Co.”; cu ajutorul firmei bancare „J. Henry Schroeder”, el obţinuse controlul societăţii „Standard Gas and Aviation Corporation” şi era în strânse legături cu „I. G. Farbenindustrie” şi cu alţi membri ai cercului internaţional de carteluri…

În Octombrie 1946, George E. Allen a fost numit şeful misiunii economice a Statelor Unite din Germania.

În unele cazuri, numirile preşedintelui Truman în posturi importante din guvern ar fi putut provoca scandaluri de proporţii atât de mari, încât Senatul ezita să le aprobe. Printre acestea se număra şi cazul magnatului petrolului Edwin W. Pauley din California.

În calitate de preşedinte al societăţii „Petroleum Corporation of Los Angeles” şi al altor societăţi petrolifere din California şi de întemeietor al firmei „People-s Bank of California”, Edwin Pauley sprijinise cu hotărâre – ca şi George Allen – numirea lui Truman cavicepreş edinte. „Nu e vorba de numirea vicepreşedintelui”, îi asigura Pauley pe

prietenii săi, „ci de aceea a viitorului preşedinte”.

La două săptămâni după moartea lui Roosevelt, Pauley fu numit preşedintele delegaţiei americane în Comisia aliată pentru reparaţii, iar la 18 Ianuarie 1946, preşedintele Truman îl numi pe Pauley în postul de subsecretar al Marinei…

— După alte două săptămâni, Comisia Senatului pentru Marină deschise la Washington o anchetă cu privire la numirea lui Pauley în postul de subsecretar al Marinei.

Când Pauley a apărut în faţa Comisiei, senatorul Owen Brewster i-a spus rechinului petrolului: „Cred că ar fi bine să ştim cât de departe mgrge îngăduinţa dumneavoastră. Vă este oare îngăduit să vindeţi petrol unui departament guvernamental dacă sunteţi subsecretar al Marinei?”

„Din moment ce nu există restricţii legale, de ce n-aş face-o?” a răspuns Pauley.

Senatorul Charles Tobey izbucni: „Aceasta îmi reaminteşte de cercetările făcute în legătură cu ruşinoasa problemă a rezervelor de la Teapot Dome!”

Printre cei chemaţi să depună mărturie în faţa Comisiei Senatului pentru Marină era şi ministrul de Interne Harold Ickes. Puţin înainte de a fi chemat în faţa anchetatorilor, preşedintele Truman l-a sfătuit în particular următoarele: „Desigur că trebuie să spui adevărul. Dar fii cât poţi de amabil cu Ed Pauley…”

Ministrul de Interne, care era unul din puţinii partizani de vază ai New Dealului rămaşi în guvern, s-a arătat departe de a fi „amabil” cu Pauley. Referindu-se la un jurnal pe care-l ţinea de când i se încredinţase funcţia ce o ocupa, Ickes spuse Comisiei Senatului că, la 2 Februarie 1945, Pauley menţionase ca un fapt deosebit că strânsese 500.000 dolari pentru campania prezidenţială din 1944 şi că 300.000 de dolari din această sumă proveneau de la trusturile petrolifere din California.

„Pauley socotea că ar fi o mare greşeală să dăunăm intereselor acestor trusturi”, notase Ickes în jurnalul său.

Ickes mai declarase că, în trenul cu care se întorcea de la Hyde Park la Washington, după funeraliile lui Roosevelt, se întâlnise din întâmplare cu preşedintele Comitetului naţional al partidului democrat, Robert Hannegan, care eră cufundat într-o discuţie liniştită cu Harry Vaughan, secretarul lui Truman, şi cu Edwin Pauley. „Toţi cei menţionaţi”, povestea Ickes, „au întrerupt discuţia, afară de Pauley, care a avut îndrăzneala să se întoarcă spre mine şi să mă întrebe ce propuneri am de făcut în legătură cu petrolul zonelor maritime...”[95]

În urma declaraţiilor lui Ickes, preşedintele Truman îşi reafirmă încrederea pe care o avea în Pauley. Preşedintele le spuse reporterilor că, după părerea lui, Ickes „se înşelase, probabil”.

După o săptămână, la 13 Februarie 1946, Ickes îşi anunţă demisia din postul de ministru de Interne. „Nu vreau să rămân într-un guvern”, a declarat el, „care aşteaptă să comit un sperjur de dragul unui partid”.

De pretutindeni se ridicau mereu proteste împotriva

---

95 De câtva timp Pauley, împreună cu alţi mari petrolişti de pe C asta de Vest, se străduia să obţină controlul asupra rezervelor petrolifere situate chiar pe ţărmurile Californiei. Aceste rezerve petrolifere, care erau considerate de experţi ca fiind cele mai mari zăcăminte petrolifere neexploatate din Statele Unite, au făcut vreme îndelungată obiectul unor procese, pentru a se hotărî cine deţine jurisdicţia asupra acestui petrol: guvernul federal sau statul California. Marile societăţi petrolifere manevrau pentru un control exercitat de California, ceeace le-ar fi îngăduit să exploateze petrolul de pe ţărmul oceanului fără amestecul guvernului federal.
In toamna anului 1945, ziarul St. Louis Post-Dispatch, care ajutase la demascarea faimosului scandal dela Teapot Dome, a arătat că anumite societăţi petrolifere, inclusiv „Petroleum Corporation“ a lui Pauley, atacaseră rezervele de pe ţărmul oceanului, prin sonde care aveau gurile pe plaje. Aceste societăţi petrolifere plăteau statului 5 milioane de dolari anual drept chirie pentru această proprietate şi extrăgeau petrol în valoare de 20 milioane dolari (N.A.).

numirii lui Pauley. În cele din urmă, la 13 Martie, după ce declarase în repetate rânduri că nu va revoca în niciun caz numirea, preşedintele Truman anulă, împotriva voinţei sale, numirea lui Pauley…

Puţin după aceea, Departamentul de Stat anunţă că Edwin Pauley fusese numit şeful Comisiei americane de reparaţii şi că era pe cale de a pleca în Extremul Orient pentru a pregăti „un plan economic de pace pe o perioadă îndelungată”. Câteva zile mai târziu, Pauley se îndrepta cu avionul spre Tokio.

Cu prilejul plecării lui Pauley în misiune, au – fost unii care şi-au amintit că, înainte de atacul japonez de la Pearl Harbor, Pauley vânduse Japoniei mari cantităţi de petrol.

4. ZGOMOT ŞI FURIE

Spre sfârşitul războiului, când mânia publică împotriva dezbinării provocate de Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane ajunsese la culme, preşedintele ei, Martin Dies, şi-a retras candidatura pentru Congres, iar alţi trei membri ai Comisiei au fost înfrânţi în alegeri cu o majoritate zdrobitoare. În acea vreme se credea că această Comisie avea să fie dizolvată de Congres. Dar, la 3 Ianuarie 1945, ia deschiderea sesiunii celui de al 79-lea Congres, se vota prin surprindere, cu 207 voturi contra 186, legea prin care această Comisie devenea un organ permanent al Congresului.

Răspunzător pentru această lovitură legislativă era membrul Camerei Reprezentanţilor John E. Rankin din Mississippi.

Cu faţa zbârcită şi galbenă, originar din Mississippi, propovăduind supremaţia rasei albe şi antisemit feroce, Rankin fusese citat de *Welt Dienst*, buletinul oficial al propagandei naziste, ca „un american de seamă”.

Sub conducerea lui Rankin,[96] în lunile care au urmat

96 Deputatul Edwart J. Mart din New Jersey figura numai cu numele ca

victoriei asupra Japoniei, Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane a pornit pe toate fronturile o cruciată anticomunistă.

Într-un şuvoi neîncetat de sinistre comunicate de presă, declaraţii publice şi „rapoarte oficiale”, Comisia a proclamat că „imperialismul sovietic” tindea la dominaţia lumii şi că o reţea de sabotori şi de spioni împânzeau Statele Unite pentru a afla secretul bombei atomice. Propagandişti antisovietici de profesie, renegaţi comunişti şi alţi „martori experţi” au apărut în faţa Comisiei, înşirând poveşti care-ţi făceau părul măciucă despre „grupurile de spioni roşii” şi despre „pregătirile de război” ale Uniunii Sovietice împotriva Americii.

Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane se folosise de astfel de basme în mod obişnuit încă din 1938. Dar acum ele erau prezentate poporului american de către presa din întreaga ţară şi de către radio ca ştiri de o importanţă excepţională; fiind citate de înalţi funcţionari de stat ca elemente care afectau în mod hotărâtor politica internă şi externă a Americii.

Îndărătul paravanului cercetărilor făcute, chipurile, în jurul „comploturilor sovietice” şi a „intrigilor comuniste”, Comisia a iniţiat între 1946 – 1947 o ofensivă din ce în ce mai largă împotriva instituţiilor democratice şi a drepturilor constituţionale ale poporului american. Comisia începu să cerceteze numeroase organizaţii progresiste şi antifasciste, pe care le-a caracterizat drept „subversive”. Iată câteva dintre acestea:

Congresul drepturilor cetăţeneşti.

Comitetul pentru Arte, Ştiinţe şi Meserii al Cetăţenilor independenţi.

Comitetul Naţional pentru combaterea

---

preşedinte al Comisiei. Adevăratul el conducător era însă Rankin.
In lanuarie 1947, conducerea comisiei a fost preluată de deputatul J. Parnell Thomas din New Jersey (N. A.).

antisemitismului.

Consiliul Naţional pentru prietenia americano-sovietică.

Comitetul confesiunii unitariene.

Organizaţia de luptă împotriva discriminărilor rasiale a foştilor combatanţi.

Comitetul unit al refugiaţilor antifascişti i.

Atacurile cele mai directe şi mai sfruntate ale Comisiei la adresa libertăţii cuvântului în America erau îndreptate împotriva industriei cinematografice.

La 20 Octombrie 1947, după ce în prealabil se făcuse o propagandă bine ticluită, Comisia începu interogatorii publice în legătură cu „activităţile subversive" de la Hollywood. Au fost citate două grupuri de martori. Un grup era compus din „martorii prieteni", în majoritate vedete de cinema faimoase, ale căror mărturii „experte" trebuiau, cică, să dezvăluie activitatea subversivă a comuniştilor din industria filmului. „Martorii neprieteni" erau nouăsprezece scenarişti, actori şi directori care, după spusele Comisiei, erau figuri de seamă ale „mişcării ilegale" din Hollywood.[9798]

---

97 Printre „martorii neprieteni" erau Albert Maltz, autorul unor romane ca Crucea şi Săgeata, scriitor distins în 1938 cu premiul O. Henry; John Howard Lawson, autor al piesei Procesiunea, erudit şi istoric renumit; Dalton Trumbo, autorul romanului Johnny şi-a luat arma; Samuel Orniz şi Ring Lardner Junior. Producţiile cinematografice la care lucraseră aceşti scriitori cuprindeau filme remarcabile, ca: Mândria marinarilor; Destinaţia Tokio; Acfiune in Atlanticul de Nord; Frăţia dintre oameni; şi Casa în care trăiesc.

Alţi doi „martori neprieteni" au fost Adrian Scott şi Edward Dmytryk, respectiv, regisorul şi directorul mult apreciatului film Focuri încrucişate (N. A.).

98a ctori şi directori din Hollywood, la care ne referim mai departe; şi Leon Josephson, un avocat comunist şi fost luptător ilegalist antinazist din Germania, care a ispăşit o sentinţă de un an închisoare pentrucă a refuzat să depună în faţa membrilor comisiei pe motivul că aceasta este neconstitu- ţională.

Dintru început, interogatoriile s-au desfăşurat într-un cadru nemaipomenit de extravagant. Aparate de filmat prevăzute cu benzi de sonorizare înregistrau fiecare gest sau cuvânt al martorilor şi al membrilor Comisiei. Reporterii purtau ochelari negri care să-i apere de lumina orbitoare a reflectoarelor. Se făcuseră pregătiri speciale pentru emisiuni radiofonice şi de televiziune. Din când în când, Thomas, preşedintele Comisiei, întrerupea dezbaterile pentru a-i ajuta pe fotografi să prindă efectele dramatice.

Iată cum a descris Ruth Montgomery, în ziarul *New York Daily News*, depoziţia unuia dintre martorii principali ai Comisiei, Robert Taylor:

Peste o mie de femei, înghesuindu-se şi suspinând de emoţie au luat azi cu asalt sala de şedinţe a Camerei pentru a-l vedea pe Robert Taylor, „steaua de cinematograf”. Sala de audieri era ticsită, iar în sălile alăturate se adunaseră sute de curioşi. O bătrână de vreo 65 de ani, care se căţărase pe un radiator pentru a-l vedea mai bine, a căzut şi s-a lovit la cap. În învălmăşeala nebună de la uşă, unii şi-au rupt şi hainele... Depoziţia lui Taylor era întreruptă mereu de aplauze furtunoase.

Înclinând capul cu multă grijă, exact după unghiul cel mai potrivit pentru fotografi, Taylor a declarat solemn: „Eu, personal, socotesc că Partidul Comunist trebuie să fie pus în afara legii. Dacă mi-ar sta în putinţă, i-aş trimite pe toţi în Rusia”. Fiind rugat să dea numele câtorva comunişti din industria filmului, Taylor a pomenit numele a doi actori. „Sunt singurii de care-mi amintesc acum”, a spus el. A făcut o pauză şi apoi a adăugat, şovăind: „Nu ştiu

---

In Iunie 19-17, secretarul general al Partidului Comunist din S.U.A., Eugene Dennis, a fost judecat, fiind acuzat de ultraj la adresa Comisiei pentru cercetarea activităţilor anliamericane; a fost găsit vinovat şi condamnat la un an închisoare şi la o amendă de 1000 dolari. La 27 Martie 1950, condamnarea a fost confirmată şi de Curtea Supremă a Statelor Unite (N. A.).

dacă sunt comunişti”.

Timp de cinci zile, alţi „martori prieteni” au depus mărturii asemănătoare cu privire la „activitatea comuniştilor” din Hollywood.

Când veni rândul „martorilor neprieteni”, li se interzise categoric să citească declaraţiile pe care le aveau pregătite şi fură interogaţi cu brutalitate în legătură cu apartenenţa lor politică şi sindicală. Când aceştia invocau neconstituţionalitatea unor astfel de întrebări, li se lua imediat cuvântul, iar preşedintele Thomas îi acuza de ultraj.

În ciuda tuturor eforturilor făcute pentru a-i intimida, „martorii neprieteni” refuzară să se lase şantajaţi.

„În ţara noastră votul este secret şi-l priveşte pe fiecare cu cine votează”, a declarat scriitorul Alvah Bessie. „Generalul Eisenhower a refuzat să declare apartenenţa lui politică şi ceea ce e valabil pentru el, e şi pentru mine”.

Între timp, indignarea populaţiei împotriva tuturor acestor procedee, creştea în întreaga ţară. Sindicatele, organizaţiile cetăţeneşti şi de ajutor reciproc, grupările religioase şi cetăţeni de seamă au dat declaraţii prin care înfierau caracterul, obiectivele şi metodele Comisiei.

Ziarul *Detroit Free Press* scria într-un editorial:

Astăzi, activitatea cea mai antiamericană din Statele Unite este chiar conduita Comisiei Congresului pentru cercetarea activităţilor antiamericane. Existenţa unei comisii a Congresului care încearcă să păteze reputaţia unor bărbaţi şi femei numai din plăcerea plină de sadism de a-i vedea menţionaţi în titlurile gazetelor n-ar trebui să fie îngăduită… Comisia care se intitulează cu ipocrizie Comisie pentru cercetarea, activităţilor antiamericane, ar trebui desfiinţată cât mai repede posibil de către Congresul Statelor Unite.

Văzând că opinia publică o condamnă din ce în ce mai hotărât şi având de înfruntat atitudinea curajoasă a

martorilor, Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane se grăbi pe neaşteptate să termine cu interogatoriile. La 30 Octombrie, după ce ascultase numai zece din cei nouăsprezece „martori neprieteni", preşedintele Thomas anunţă brusc că interogatoriile se suspendă fără termen.

Forţele democraţiei din Statele Unite câştigaseră o importantă victorie.

Dar această victorie nu era completă.

La 25 Noiembrie, cincizeci de conducători din industria filmului, reprezentând toate marile studiouri publicau o declaraţie prin care făceau cunoscută hotărârea lor de a nu mai da de lucru comuniştilor şi de a „concedia sau de a suspenda fără niciun fel de despăgubiri" pe cele zece personalităţi de la Hollywood acuzate de ofensă adusă Congresului[99].

Declaraţia proprietarilor de întreprinderi cinematografice a fost salutată cu mult entuziasm de membrul Camerei Reprezentanţilor, Thomas, care a definit-o drept „o acţiune constructivă şi o lovitură puternică dată comuniştilor". Preşedintele Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane mai adăuga: „Interogatoriile şi demascările noastre vor continua"[100].

Totuşi, cel mai semnificativ lucru în privinţa Comisiei

Congresului pentru cercetarea activităţilor antiamericane nu era faptul că ea îşi continua, în 1947, pe o scară mult mai mare şi funcţionând ca o instituţie

---

99 Declaraţia proprietarilor de întreprinderi cinematografice a fost redactată cu asistenţa juridică a fostului secretar de stat James F. Byrnes (N. A.),

100 La 8 Noembrie 1948, Thomas, care fusese membru al Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane, delà întemeierea ei, în 1938, a fost acuzat de un juriu federal că a fraudat guvernul. El era învinuit de a fi încărcat propriile sale state de plată şi acelea ale Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane prin introducerea unor persoane care nu îndepliniseră niciun serviciu.

permanentă a Congresului, josnica conspiraţie antidemocratică pusă la cale de deputatul Dies cu un deceniu în urmă. Faptul cel mai semnificativ în legătură cu această Comisie era că politica ei şi cea a guvernului Statelor Unite erau acum, din multe puncte de vedere, identice.

În timpul guvernării lui Roosevelt, funcţionari superiori din Ministerul Justiţiei denunţaseră Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane ca fiind „antidemocratică" şi. chiar ea însăşi subversivă". Acum însă, procurorul general Tom Clark li se adresă în felul următor membrilor Comisiei la una din şedinţele ei:

Cred că am putea spune că voi, cel din Congres, şi noi, cei din Ministerul Justiţiei, lucrăm în sectoare de activitate înrudite şi că urmărim aceleaşi scopuri. Programul acestei comisii... poate aduce reale servicii poporului american.

În timpul guvernării lui Roosevelt, chiar J. Edgar Hoover ascunsese cu grijă legăturile lui cu această Comisie. Acum însă, după cum spunea revista *Life*, exista o colaborare susţinută cu Biroul Federal de Investigaţii iar Hoover, şeful Biroului Federal de Investigaţii, declarase:

Întrucât această Comisie îşi îndeplineşte obligaţia de a demasca faptele în faţa opiniei publice, merită sprijinul americanilor leali, patrioţi.

Niciuna dintre activităţile propagandistice ale Comisiei nu fusese mai aspru condamnată de către persoane cu funcţii de răspundere în guvernul Roosevelt decât atât de des repetată ei acuzaţie în legătură cu

---

Negând cu indignare această acuzaţie, preşedintele Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane a declarat că „va continua să-i demaşte pe cei care participau la această conspiraţie comunistă, indiferent dacă sunt funcţionari, oameni de ştiinţă, diplomaţi, conducători ai muncitorimii sau stele de cinematograf."

Găsit vinovat, Tliomas a fost condamnat, la 9 Decembrie 1949, la 18 luni închisoare şi la o amendă de 10.000 dolari (N. A.).

„infiltrarea comuniştilor” în serviciile publice şi cererea ei insistentă de a se face o „epurare” a „funcţionarilor publici neleali”. La 22 Martie 1947 însă, preşedintele Truman însuşi promulgă un decret pentru cercetarea lealităţii tuturor funcţionarilor guvernamentali şi pentru concedierea celor neleali”.

Preşedintele Roosevelt caracterizase Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane ca fiind „josnică, antiamericană şi de o necinste notorie”.

În decretul asupra „lealităţii”, preşedintele Truman stipula că una din cele patru instituţii principale pentru cercetarea şi determinarea lealităţii funcţionarilor publici trebuia să fie „Comisia Congresului pentru cercetarea activităţilor antiamericane”.

Capitolul XIV

VÂNĂTOARE DE VRĂJITORI LA WASHINGTON

Şi de teamă, ca cineva să nu caute să vă convingă pe voi, nobili şi burghezi, că aceste argumente deznădăjuite ale unor oameni învăţaţi aflaţi la cheremul vostru sunt simple fantezii şi nu adevăruri, aş putea să vă povestesc ce am văzut şi auzit în alte ţări în care domneşte tiranic acest fel de inchiziţie crâncenă. Acolo l-am găsit şi l-am vizitat pe celebrul Galileu, îmbătrânit, un prizonier al Inchiziţiei, din cauză că el gândeşte în privinţa astronomiei altfel decât gândesc cenzorii franciscani şi dominicani.

John Milton, Areopagitica, 1644.

Ţara va mişuna de informatori, spioni, denunţători şi toată acea pleavă de târâtoare care se înmulţesc sub o putere despotică. Clipele de cea mai mare destindere, intimităţile unei prietenii sau retragerea în căminul propriu, nu mai prezintă nicio siguranţă... Să nu ni se spună că facem să crească însufleţirea împotriva unei agresiuni străine, instaurând tirania la noi şi că suntem destul de absurzi să ne numim noi înşine liberi şi luminaţi în timp ce apărăm principii de care s-ar fi ruşinat până şi

epoca barbariei gotice.

Din cuvântarea împotriva Legii din 1798 cu privire la rebeliune, ţinută de Edward Lâvingstone în Camera Reprezentanţilor.

Prietenii dumitale şi cei cu care lucrezi împreună sunt inteligenţi, abili?

O întrebare pusă în 198 de Biroul pentru cercetarea loialităţii unui funcţionar public acuzat de neloialitate.[101]

ajute reacţiunea şi contrarevoluţia pentru a. împiedica „expansiunea comunismului" în străinătate, decretul lui Truman pentru „cercetarea lealităţii" enunţa un program intern de represiune şi de control al gândirii. În vederea combaterii „pericolului comunist" în Statele Unite.

O acţiune completa pe cealaltă. Amândouă oglindeau adâncile schimbări petrecute în Statele Unite după moartea lui Franklin Roosevelt...

Într-o ştire transmisă din Washington de agenţia „Associated Press" în ziua promulgării decretului prezidenţial, se arătau ţelurile multiple ale legii pentru cercetarea lealităţii şi urmările pe care le va avea pentru întreaga ţară:

Decretul preşedintelui Truman... se referă la aproape 2.200.000 de funcţionari publici. Aplicat pe bază individuală, acest decret ar putea, în principiu, să vizeze pe oricine din serviciile publice, de la preşedinte până la omul de serviciu al oficiului poştal din oricare orăşel.

Fără a defini ce se înţelege prin lealitate, decretul prevedea un program amănunţit în privinţa procedurii interogatoriilor, inclusiv înfiinţarea unor „birouri pentru

---

101 CERCETAREA LEALITĂŢII
Decretul 9835 a fost promulgat de preşedintele Truman după zece zile dela data când rostise în faţa Congresului discursul în care proclamase doctrina Truman. Apropierea în timp nu era singura legătură între cele două evenimente. In timp ce doctrina Truman prevedea o politică externă care să

cercetarea lealităţii” în toate serviciile de stat şi alcătuirea unei liste a „organizaţiilor neleale”, care trebuia să fie întocmită de procurorul general. Scopul oficial al acestui program era de a „apăra cât mai bine Statele Unite de primejdia infiltrării persoanelor neleale în rândurile funcţionarilor”.

În realitate, decretul nu prevedea nicio metodă pentru a împiedica activitatea eventualilor agenţi şi spioni străini, activitate îndreptată împotriva guvernului Statelor Unite – astfel de posibilităţi fiind deja prevăzute pe larg în legile federale existente. Aşa cum scria L.A. Nikoloric, membru al binecunoscutei firme de avocatură din Washington „Arnold, Forţas şi Porter”, într-un articol din revista *The Progressive*, intitulat „Programul nostru nelegal de lealitate”:

Programul pentru cercetarea lealităţii nu ne poate ajuta să prindem vreun spion, pentru că, după cum arată şi numele lui, el este o metodă care serveşte ca să se constate sununerea totală a funcţionarilor federali faţă de unele norme de gândire nu prea bine precizate. Scopul evident este de a-i descoperi pe comunişti, dar dacă eşti salariat public, poţi fi stigmatizat pe viaţă, chiar dacă nu eşti şi n-ai fost niciodată comunist. Ca funcţionar al unui serviciu federal, nu eşti leal dacă.

după părerea biroului pentru cercetarea lealităţii al departamentului din care faci parte, eşti sau ai fost vreodată:

1. simpatizant alcomunismului;

2. binevoitor faţă de organizaţii considerate ca simpatizând cu comunismul;

3. În legătură cu persoanele incluse la punctul 1 sau 2;

4. considerat prea vorbăreţ faţă de persoanele incluse la punctele 1, 2 sau 3.

Nikoloric adăuga: „Mai mult încă, nu se cere ca

birourile *să dovedească* apartenenţa ta la una din aceste categorii Dacă există numai vreo bănuială, verdictul este în defavoarea ta”.

Comentând tehnica procedurală indicată în decret, patru dintre cei mai eminenţi jurişti – Ernest N. Griswold, decanul Facultăţii de Drept de la Harvard; Austin W. Scott, un eminent specialist în legile privitoare la trusturi; Milton Katz, profesor la Facultatea de Drept de la Harvard; şi Zechariach Chafee Junior, o autoritate recunoscută în materie de drept constituţional şi profesor de drept la Harvard – scriau într-o scrisoare adresată, la 13 A.prilie 1947, ziarului *New York Times*:

Nu se prevede ca acuzatului să-l fie aduse la cunoştinţă dovezile de vinovăţie, aşa încât el să poată să le combată. Într-adevăr, nici nu *se* cere măcar ca dovezile ce există împotriva lui să fie prezentate la Interogatoriu.

Nu se prevăd dispoziţii pentru înregistrarea amănunţită a interogatoriului şi nici măcar întocmirea vreunui proces-verbal. Nu se cere ca rezultatele investigaţiilor făcute de biroul pentru cercetarea lealităţii să se sprijine pe dovezi…

Reprezentanţii „aleşi” ai poporului american au acordat şi mai puţină importanţă faptului că programul pentru cercetarea lealităţii era antidemocratic şi anticonstituţional. Cu puţine excepţii, membrii Congresului, atât democraţi, cât şi republicani, au salutat cu entuziasm decretul lui Truman, socotindu-l o „contribuţie de importanţă vitală” pentru binele naţiunii.

„Tot e bine că (Truman) şi-a dat în sfârşit seama de adevărurile pe care i le-am spus în ultimii ani”, a declarat Joseph E. Martin, preşedintele republican al Camerei Reprezentanţilor.

„Programul preşedintelui este aproape identic cu acela pe care îl susţinea de cel puţin patru ani Comisia Camerei pentru cercetarea activităţilor antiamericane”,

afirma membrul Camerei Reprezentanţilor Karl E. Mundt, unul dintre cei mai activi membri ai Comisiei.

După părerea membrului Camerei Reprezentanţilor John E. Rankin, decretul era „tocmai lucrul de care avea nevoie ţara”…

Întorcându-se de la procesele de la Nürnberg din Germania, unde fusese consilier şef adjunct al statului major de procurori americani, Abraham Pomerantz scria la 4 Mai 1947, într-o scrisoare adresată ziarului *New York Times*:

…sistemul nostru juridic şi-a însuşit tirania germană împotriva căreia am luptat şi pe care am condamnat-o. Mă refer la decretul care prevede că oricare din cei două milioane şi jumătate de funcţionari de stat poate fi de îndată concediat dacă este sau a fost vreodată membru sau „simpatizant” al vreunei organizaţii sau grupări trecute de procurorul general al Statelor Unite pe lista lui neagră.

Organizaţia condamnată nu primeşte niciun act de acuzare şi nicio înştiinţare prin care să i se conteste lealitatea. Nu este supusă la niciun interogatoriu şi nici nu i se dă prilejul de a combate acuzaţia… Cetăţeanul american… nu are nicio posibilitate să facă apel împotriva condamnării din oficiu a organizaţiei sale de către procurorul general.

Această condamnare fără judecată, folosită doar în zilele cele mai întunecate ale inchiziţiei naziste, este o inovaţie surprinzătoare în procedura juridică americană.

Pomerantz adăuga:

După părereamea, de la legile noastre cu privire la străini şi la răzvrătire, decretul acesta ecte şi în fond şi în formă legea cea mai îngrozitoare şi întru totul aidoma legilor naziste.

Această înfierare a decretului pentru cercetarea lealităţii nu l-a tulburat nicidecum pe procurorul general Tom C. Clark. Folosind un limbaj ce amintea foarte mult de

acela pe care-l folosise procurorul general Palmer în timpul prigoanei anticomuniste de după primul război mondial, Clark înfăţişă programul pentru cercetarea lealităţii ca un mijloc de a promova „principiile creştinismului" şi de a apăra democraţia. şi drepturile constituţionale pentru care au luptat şi pe care le-au dobândit înaintaşii noştri".

Din materialul pus la dispoziţie în cea mai mare parte de către Biroul Federal de Investigaţii şi de Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane, procurorul general începu să întocmească, după cum scria ziarul *New York Times*, o primă listă indicatoare a organizaţiilor comuniste, care urma să fie folosită pentru urmărirea funcţionarilor publici neleali". La 4 Decembrie 1947 a fost dată publicităţii această primă listă. Ea cuprindea numele a şaptezeci şi opt de organizaţii care, după părerea procurorului general Clark, erau „totalitariste, fasciste, comuniste sau subversive".

Aproape jumătate din organizaţiile citate de procurorul general erau organizaţii germane, japoneze şi italiene care activaseră în Statele Unite înainte şi în timpul războiului. Niciuna din aceste organizaţii nu mai exista.

Restul listei cuprindea numai grupări progresiste şi de stânga, comitete care luptau pentru apărarea libertăţilor cetăţeneşti şi organizaţii antifasciste... În alcătuirea acestei liste", spunea ziarul *PM*, „Clark pare să fi urmat indicaţiile Comisiei Camerei pentru cercetarea activităţilor antiamericane"[102].

La 28 Mai 1948, Clark a dat publicităţii o a doua listă „subversivă", care declara „neleale" alte treizeci şi două de organizaţii. Singura organizaţie fascistă de pe această a doua listă era *Auslană Orqanisation der N.S.D.A. Pr*, o organizaţie nazistă din străinătate, care îşi încetase,

---

102 Organizaţia pentru străinătate a partidului naţional socialist german <N. R.).

bineînţeles, existenţa cu mult înainte ca lista lui Clark să fi fost redactată…

Cu privire la întrebuinţarea care se va da acestor liste, procurorul general declara: „Vom proceda aşa cum se obişnuieşte în America, într-un mod ordonat, legal. Nu vom folosi tactica Gestapoului lui Hitler şi nici nu vom distruge instituţiile înseşi ale libertăţii şi dreptăţii, pentru apărarea cărora am luptat atât de greu”.

Dar acţiunile birourilor pentru cercetarea lealităţii, recent înfiinţate, erau mai grăitoare decât cuvintele procurorului general. Prin activitatea lor, ele au ajuns în curând să evoce, aşa cum se exprima Abraham Pomerantz, „umbrele pestilenţialelor tribunale naziste”.

2. ÎNDĂRĂTUL uşilor ferecate

„Procedura folosită în aceste birouri” scria avocatul L.A. Nikoloric în articolul său „Programul nostru nelegal de lealitate”, „violează prevederile amendamentelor 5 şi 6 din „Declaraţia Drepturilor Omului”. Funcţionarul „răspunde” acuzaţiilor acuzatorilor şi nu unui judecător imparţial. Nu i se spune de unde provin informaţiile acuzatoare; nu are posibilitatea să atace seriozitatea provenienţei lor… Singura lui apărare este să dovedească un fel de nebuloasă stare de spirit „leală”.

Dar „cel mai condamnabil aspect al programului pentru cercetarea lealităţii” era, după Nikoloric „calitatea dovezilor pe care se întemeiau acuzaţiile”.

Avocatul, care în calitate de consilier asistase diferiţi funcţionari în diferite anchete pentru cercetarea lealităţii, cita cazuri specifice în sprijinul punctului său de vedere. Iată câteva din aceste cazuri:

Domnişoara A. stătea odată pe săptămână, după amiază, la intrarea unui cinematograf şi colecta bani pentru Ajutorul de război destinat Uniunii Sovietice. Ea îi convinsese, de asemenea, pe senatorii Ball şi Pepper să vorbească concetăţenilor ei despre necesitatea unei alianţe

cu Uniunea Sovietică. Acestea se petrecuseră în 1943, când Uniunea Sovietică ducea greul războiului în Europa. Domnişoara A. lucra, de asemenea, la Crucea Roşie, strângea bani, şi croşeta flanele pentru Ajutorul de război destinat Angliei şi Franţei. Pe temeiul acestor fapte a fost acuzată de nelealitate faţă de Statele Unite.

Domnul B. s-a căsătorit cu o fată care, cu zece ani în urmă, pe când termina ultimul an al unui colegiu, fusese membră a Ligii Tineretului Comunist. În această şcoală, Liga Tineretului Comunist lupta mai ales pentru reducerea taxelor de internat şi sporirea burselor. Doamna B. ieşise din Liga Tineretului Comunist după şase sau opt luni şi de atunci nimeni nu mai susţinea că ar fi avut legături cu comunismul. Domnul B. a fost acuzat de nelealitate faţă de ţara sa.

Domnul C. avusese un prieten în colegiu. Prietenul, pe care C. nu-l mai văzuse de 15 ani, fusese implicat într-un proces în care alte numeroase persoane erau acuzate de comunism. Răspunzând unui apel adresat de acest om aproape tuturor colegilor săi de clasă, domnul C. contribuise cu o sumă de bani pentru apărarea prietenului său. Cu toate că acesta a fost achitat, domnul C. a fost acuzat de nelealitate.

Domnul D. era funcţionar civil al forţelor de ocupaţie din Japonia. La o conferinţă, el a sugerat ca, odată cu distribuirea îngrăşămintelor acordate agricultorilor japonezi, forţele de ocupaţie să ceară ca un anumit procent din producţia agricolă să fie imediat pus pe piaţă prin mijlocirea autorităţilor de ocupaţie, pentru a evita stocarea. Un ofiţer superior care participa la conferinţă l-a întrebat dacă este comunist şi dacă are ceva împotriva libertăţii comerţului. Domul D. i-a răspuns că nu este comunist, că este pentru libertatea comerţului, dar socoteşte că propunerea lui va pune capăt bursei negre. Puţin după aceea, domnul D. a fost destituit şi s-a întors în

Statele Unite, fiind acuzat de nelealitate din cauza acestui incident.

Un asociat al domnului E. a comunicat Biroului Federal de Investigaţii că „auzise” că soacra domnului E. este rusofilă. Domnul E. a fost – acuzat de nelealitate.

Acestea nu erau cazuri izolate. După expresia lui Nikoloric, erau *caracteristice pentru acuzaţiile aduse în numeroasele cazuri concrete pe care le cunosc. Deseori, chiar după ce a fost supus unui interogatoriu, funcţionarul nu e în măsură să precizeze pentru ce i s-au adus acele acuzaţii*.

Felul în care erau luate interogatoriile în birourile pentru cercetarea loialităţii era tot atât de neobişnuit ca şi „dovezile” în baza cărora funcţionarii guvernamentali erau acuzaţi de nelealitate. Iată câteva întrebări tipice puse funcţionarilor federali, extrase din interogatoriile comisiilor pentru cercetarea lealităţii:

Prietenii dumitale şi cei cu care lucrezi împreună sunt inteligenţi, abili?

Ai o carte de John Reed?

Eşti bănuit că simpatizezi cu cei lipsiţi de privilegii. E adevărat?

Tatăl dumitale s-a născut în ţara noastră?... Ce ştii despre tatăl lui?

Crezi că forma rusească de guvernare este potrivită pentru poporul rus?

Eşti pentru planul Marshall?

Ce crezi despre discriminarea faţă de negri?

Dumneata sau soţia dumitale aţi invitat vreodată un negru la dumneavoastră acasă?

Crezi că soţia dumitale are vederi politice progresiste?

Vreuna din rudele dumitale a fost înscrisă în Partidul Comunist?

Ai participat vreodată împreună cu soţia dumitale la

reuniuni unde s-au luat în discuţie Idei progresiste?

Ce părere ai despre situaţia din Italia?

Ştii de ce se opune biserica catolică comunismului?

Să presupunem că ai afla că soţia dumitale este comunistă. Ce ai face în acest caz?

Pe când strângea materialul necesar unei serii de articole de demascare a programului pentru cercetarea lealităţii, Bert Andrews, şeful redacţiei din Washington al ziarului *New York Herald Tribune* şi laureat al premiului Pulitzer pentru gazetari pe anul 1947 a vizitat Departamentul de Stat cu scopul de a strânge date în legătură cu cazurile a şapte funcţionari care fuseseră concediaţi, fiind acuzaţi de nelealitate. Andrews avu o convorbire informativă cu trei funcţionari ai Departamentului de Stat, pe care-i întrebă „dacă este corect şi cinstit" să stigmatizezi un funcţionar ca neleal şi să-l concediezi „fără să-i dezvălui de cine a fost acuzat şi pentru ce". Andrews dorea să ştie dacă acestea sunt procedeele folosite în America.

Obosit în cele din urmă de discuţie, unul din funcţionarii Departamentului de Stat izbucni: „De ce să ne tot codim să spunem lucrurilor pe nume? Este foarte posibil ca oricare din cei prezenţi să cadă victimă a unei înscenări, dacă are la Departamentul de Stat destui duşmani care vor să-l zboare de aici".

În timp ce Andrews asculta cu o uimire crescândă, funcţionarul continuă: „Da, un asemenea lucru este foarte uşor de conceput. Şi, întocmai ca domnul... – şi aici rosti numele unuia dintre funcţionarii Departamentului care fusese concediat – nu am avea drept de apel, chiar dacă am fi complet nevinovaţi".

„Ce aţi spus?" întrebă uluit Andrews.

Funcţionarul Departamentului de Stat repetă liniştit cele afirmate mai înainte.

„Dacă un om de inteligenţa dumneavoastră", rosti

Andrews, „poate spune aşa ceva fără ca să-l impresioneze în mod neplăcut şi fără să i se pară că este în primejdie, atunci înseamnă că este ceva putred în toate astea”.

Hotărât, nu numai la Washington, dar în tot cuprinsul Statelor Unite era ceva putred.

Capitolul XV

SISTEME DE OPRIMARE

După cum am văzut, puterile excepţionale acordate în timp de război, fiind necesare pentru apărarea ţării în această perioadă, au fost exercitate pe scară întinsă după ce necesităţile de război trecuseră, în condiţii pentru care nu fuseseră niciodată prevăzute; având în vedere precedentele stabilite mai sus, am putea foarte bine să ne întrebăm dacă forma constituţională de guvernământ care s-a păstrat până acum în această republică va putea supravieţui unui mare război, chiar dacă acesta s-ar sfârşi printr-o victorie.

Dintr-o – prelegere ţinută de Charles Hugues la Facultatea de Drept de la Harvard, la 21 lume 1920.

Adevăraţii trădători ai Americii sunt acum... tocmai acel falşi patrioţi care se bat cu pumnul în piept, care împiedică să se răspândească descoperirile de importanţă socială, neagă libertatea de întrunire a intelectualităţii cinstite şi pretind – în timp ce deasupra lor se adună nori ameninţători de furtună – că America este un porumbel voios al păcii şi al prosperităţii, o pasăre a paradisului, un augur al veştilor fericite într-o lume plină de disperare.

Din prefaţa lui Samuel D. Schmalhausen la cartea Iată America! *apărută în anul 1931*.[103]

---

103 UN PLAN SINISTRU

La 15 Iunie 1947, întorcându-se din Canada, unde fusese într’o vizită oficială, preşedintele Harry Truman făcu un popas pentru a admira vestita privelişte pe care o oferă cascada Niagara.

Truman contemplă câtva timp, în tăcere, uriaşa cădere de apă. Apoi spuse gânditor: „Nu mi-ar plăcea deloc să trec Niagara într’un butoi“.

conform statisticilor Ministerului Muncii, preţurile crescuseră cu 18% faţă de cele din Iunie 1846. „Dacă această urcare a preţurilor continuă”, atrăgea atenţia doctorul Edward Bernecker, inspector general la spital & lor din oraşul New York, „un mare pericol ameninţă sănătatea păturilor largi ale populaţiei”. „Dacă preţurile alimentelor se vor urca şi mai mult”, spunea doctorul Bernecker, „va urma şi o sporire simţitoare a procentului de bolnavi, în sânul unei populaţii slăbite din cauza subnutriţiei”.

Referindu-se la preţul foarte urcat al alimentelor, senatorul Robert A. Taft comenta foarte sec faptul, declarându-se de acord cu Herbert Hoover că „cel mai bun răspuns pentru popor este să i se mai taie din pretenţii. Ar trebui să mănânce mai puţin”.

Lipsa de locuinţe atinsese proporţii nemaiîntâlnite. Aproximativ trei milioane de familii americane locuiau mai multe într-un apartament; sute de mii goneau cu disperare în căutare de locuinţe; peste 20 milioane de oameni trăiau în cartiere murdare şi supra aglomerate, în cocioabe şi barăci; iar o treime din toate familiile americane trăiau în locuinţe lipsite de cele mai elementare condiţii de igienă.

Şi în timp ce nivelul de trai al poporului american cobora, planul sinistru al ofensivei împotriva drepturilor sale politice şi economice era îndeplinit tot mai necruţător...

Peste două sute de legi antimuncitoreşti aşteptau votul Congresului, iar statele, unele după altele, decretau legislaţii în scopul de a submina forţa mişcării sindicale.

În Nebraska, în Dakota de Sud şi în Arizona a fost interzisă întreprinderea închisă. Legi împotriva contractelor colective, numite şi legi ale „dreptului la

---

In acea vreme se mai puneau însă şi alte probleme poporului american. După sfârşitul războiului, preţurile continuaseră să se ridice vertiginos, lăsând cu mult în urmă salariile. In Iunie 1947,

muncă”, au fost votate în Goorgia, Carolina de Nord, Virginia, Tennessee, Arkansas, Florida şi Alabama. Asociaţia fabricanţilor din Texas îşi exprima în felul următor satisfacţia cu privire la cele opt legi antimuncitoreşti votate în adunarea legislativă a acestui stat: „Acţiunea corpului legislativ… corespunde ţelurilor asociaţiei noastre”.

La 23 Iunie 1947, Congresul Statelor Unite votă o lege care, după cum se exprima Uniunea americană a libertăţilor cetăţeneşti, submina dintr-o lovitură puterea economică a muncitorimii, punând în cămaşa de forţă legală multe din drepturile câştigate cu atâta greutate de-a lungul unui deceniu şi mai bine de lupte.

Noua lege din 1947 a cărei denumire oficială era legea relaţiilor dintre muncă şi patronat, cunoscută mai bine sub numele de legea Taft-Hartley, anula, de fapt, istorica lege a relaţiilor de muncă. Ea punea în afara legii întreprinderea închisă, contractele colective pe ramuri industriale, grevele aflate sub prevederile legale şi grevele funcţionarilor publici, şi deschidea din nou posibilitatea de a se sparge grevele; interzicea contribuţiile sau cheltuielile sindicatelor pentru scopuri politice; ea ridica dreptul de a activa acelor sindicate ai căror conducători refuzau să semneze declaraţii prin care să ateste că nu sunt comunişti.

„Cu legea asta nu e de jucat”, spusese senatorul Robert A. Taft, principalul ei făuritor, în timpul dezbaterilor din Senat asupra proiectului său de lege a muncii. „Ea rezolvă cam trei sferturi din problemele asupra cărora patronii insistă atât de mult, făcând presiuni asupra noastră”.

După cum afirma Earl Bunting, preşedintele Asociaţiei naţionale a industriaşilor, noua lege asigura „o mulţime de beneficii” şi avea să aducă „tuturor un viitor mai bun”.

Revista *New Republic* declara:

Folosită din plin de trusturile care luptă împotriva muncitorilor şi sprijinită de un guvern duşman muncitorilor, legea Taft-Hartley poate distruge sindicalismul din America, i[104]

„Cel de al 80-lea Congres a pus capăt tendinţelor ruinătoare ale New Dealului”, se spunea într-un document de 23 pagini intitulat „Congresul republican ia măsuri”, publicat în August 1947 de Comitetul naţional al partidului republican. Acest document prezenta un rezumat al realizărilor primei sesiuni a Congresului. „Este un congres... al cărui program bine chibzuit pentru a îndepărta ruinele rămase de pe urma celor patrusprezece ani lungi de proastă guvernare a New Dealului partidului democrat face frumoase progrese...”

„Partidul republican a lucrat cu succes pentru „marea finanţă”, i-a răspuns ironic Gael Sullivan, directorul executiv al comitetului naţional al partidului democrat. „El a răspuns dorinţelor Wall Streetului”.

Bineînţeles, Sullivan nici nu a amintit de strânsa colaborare dintre membrii democraţi şi republicani ai Congresului în sprijinul politicii războiului rece al doctrinei

---

104 Când legea a fost trimisă la Casa Albă, după ce a trecut prin Congres, Truman a înapoiat-o, însoţind-o de un mesaj de veto alcătuit din 5500 cuvinte, caracterizând măsurile acestea drept o ameninţare „vădită“ în ceeace priveşte buna funcţionare a democraţiei noastre. Dar, după părerea multora, conducătorul Statului făcea numai un gest abil de politician în vederea alegerilor prezidenţiale din 1948. La 20 Iunie, adică la data publicării mesajului de veto al lui Truman, corespondentul ziarului New York Times, William S. White, comunica într’o telegramă din Washington că „până azi dimineaţă preşedintele nu dăduse nicio dovadă evidentă că s’ar exercita vreo presiune dela Casa Albă pentru a ralia forţele partidului împotriva legii“. După ce a putut să-şi dea seama cu anticipaţie că Congresul va trece peste vetoul său, Truman a pornit împotriva acestei legi o campanie de ultima oră, care s'a bucurat de o largă publicitate, dar care a fost cu totul ineficace (N. A.).

Truman, în sprijinul programului inchizitorial de cercetare a loialităţii, acordării de puteri lărgite Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane, legii Taft-Hartley şi altor numeroase măsuri luate de cel de al 80-lea Congres cu scopul de a şterge şi ultimele urme ale New Dealului.

2. TEAMA

În August 1947, Uniunea americană a libertăţilor cetăţeneşti a publicat un raport despre *Libertăţile în Statele Unite*, în care evenimentele din ultimele douăsprezece luni erau rezumate în felul următor:

În toată ţara se constată din ce în ce mai mult un reflux către naţionalism, militarism şi apărarea unei ordini sociale învechite. Ori de câte ori este vorba de comunism, reacţia publicului se caracterizează printr-o stare de excitare vecină cu isteria, care s-a accentuat odată cu adoptarea unei politici externe care pretinde că are drept scop stăvilirea influenţei sovietice.

Într-o astfel de atmosferă, în care conservatorismul este dominant, era inevitabil, din punct de vedere practic, ca toate forţele doritoare de reforme să fie stăvilite, iar libertăţile cucerite să fie chiar şi ele atacate… Pe mai toate tărâmurile de activitate, forţele progresiste au fost împinse înapoi, trebuind să adopte o poziţie defensivă.

Nici chiar pe vremea raziilor lui Palmer şi a neînfrânatei cruciate anticomuniste de după primul război mondial nu se dăduse un atac atât de puternic împotriva tradiţionalelor libertăţi americane ca acela care lovea ţara în vara anului 1947. În toate colţurile ţării erau în curs anchetele anticomuniste, denunţuri împotriva „roşilor”, şi epurări. Peste tot, agenţii federali, spionii strecuraţi în rândurile muncitorilor şi detectivii particulari se amestecau în treburile cetăţenilor americani, alcătuind lungi liste negre de „agitatori radicali” şi de „simpatizanţi comunişti”, şi redactând fişe amănunţite despre „tovarăşii de drum” ai antifasciştilor şi progresiştilor.

J. Edgar Hoover, care trona de un sfert de secol în postul pe care-l deţinea, se simţea acum într-adevăr în largul său. „Directorul Biroului Federal de Investigaţii, J. Edgar Hoover”, scria Jan Hasbrouck în revista *New Republic* din 15 Decembrie 1947, „este una dintre cele şase personalităţi influente din Washington”. Nu exista sector al vieţii americane în care agenţii lui Hoover să nu se fi infiltrat. Sindicatele şi partidele politice, ziarele şi universităţile, trusturile particulare şi organizaţiile de ajutor mutual, autorităţile locale, ministerele şi forţele armate – toate erau împânzite cu spionii, anchetatorii şi informatorii plătiţi ai lui Hoover. După caracterizarea atât de justă făcută de Bill Davidson într-un articol din revista *Coronei*, J. Edgar Hoover era maestrul de vânătoare.

Întocmai ca şi fostul şef al lui Hoover, A. Mitchell Palmer, procurorul general Tom Clark ducea şi el o campanie intensă pentru deportarea „radicalilor” născuţi în străinătate. Totuşi, după spusele cronicarului Max Lerner de la ziarul *PM*:

Tom Clark... a învăţat câteva lucruri pe care Palmer nu le cunoştea. El nu mai arestează-mii de oameni pe lună în vederea deportării... Clark arestează numai personalităţile de seamă, radicalii străini care au un rol important din punct de vedere strategic în sindicatele de stânga şi numai câte unul dintre ei... De obicei, este un „vânat de soi”, anunţat întotdeauna în primele pagini ale ziarelor. Clark foloseşte mandate de arestare, dar refuză eliberarea pe cauţiune... Este imposibil să nu-ţi dai seama că Ministerul Justiţiei a depăşit... metodele primitive de pe vremea lui Mitchell Palmer” i.

În unele state, adunările legislative îşi alcătuiseră propriile lor comisii pentru cercetarea activităţilor antiamericane, elaborând în grabă legi represive care se întemeiau pe „descoperirile” acestor comisii. La 11 August 1947, într-un „raport asupra situaţiei libertăţilor

cetăţeneşti în zilele noastre", revista *New Republic* a publicat dări de seamă din diferite regiuni ale ţării, în care se arătau scopul şi intensitatea campaniei antidemocratice. Corespondentul din Michigan al revistei *New Republic*, Andrew A. Bishop, raporta că „libertăţile cetăţeneşti... au primit cea mai grea lovitură de la raziile lui Palmer încoace". Robert Kincaid scria că în California „actualul atac împotriva libertăţilor cetăţeneşti este marcat prin încercări de a controla felul de a gândi al funcţionarilor publici, al învăţătorilor şi al sindicaliştilor... prin creşterea presiunii economice asupra minorităţilor şi prin cercetarea manualelor şcolare presupuse că ar incinta la revoltă". Gould Beech scria: „Reacţionarii din Sud încearcă cu disperare să găsească metode noi şi cât mai ingenioase pentru a ataca sindicatele muncitoreşti, pe negri şi pe „comunişti"... Pretutindeni este o zi mare pentru reacţionari..."

În universităţi şi în instituţii ştiinţifice, în fabrici şi societăţi de ajutor reciproc, în sindicate şi organizaţii de veterani, în administraţiile federale, în cele ale statelor şi ale municipiilor erau întreprinse anchete pentru cercetarea „lealităţii", ordonându-se americanilor să dea socoteală de convingerile lor sociale şi politice...

La 26 Noiembrie 1947, într-o scrisoare adresată preşedintelui Statelor Unite, secretarului de stat şi Preşedintelui Camerei Reprezentanţilor, douăzeci şi doi de profesori ai Facultăţii de Drept de la Universitatea din Yale atrăgeau atenţia, cu toată seriozitatea, asupra modului în care a fost subminată după război democraţia în America. În scrisoare se spunea printre altele:

Forurile cele mai înalte ale Guvernului federal elaborează actualmente metode de represiune. Printre aspectele cele mai alarmante ale situaţiei se numără şi decretul pentru cercetarea lealităţii dat de preşedinte în primăvara anului 1947, recenta „Declaraţie de principii

asupra securităţii" dată de Ministerul Justiţiei şi performanţele actuale ale „Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane" din Camera Reprezentanţilor…

Simptome alarmante arată că, dacă persecuţiile pentru anumite convingeri nu vor fi stăvilite, am putea atinge un punct la care nu s-a ajuns chiar în cele mai întunecate perioade ale istoriei noastre. Odată cu aceasta, ne putem aştepta ca prejudecăţile rasiale, religioase şi de orice altă natură, dacă li se va îngădui să se manifeste nestingherit, să dezlănţuie un atare val de intoleranţă, încât libertăţile cetăţeneşti, fără de care nicio societate democratică nu poate supravieţui, să fie complet nimicite.

Iar într-un articol publicat în *Revista juriştilor*, Richard F. Watt, profesor asistent la Facultatea de Drept din Chicago, scria: „Spiritul fascismului s-a răspândit în America. Spiritul din care s-a născut visul celor Patru Libertăţi a pierit, iar aici la noi, libertăţile înseşi sunt în primejdie… Spiritul fascismului s-a instaurat la noi doar după doi ani de la victoria asupra inamicilor noştri fascişti, pe câmpurile de luptă de peste mări".

Niciodată, în zilele întunecate şi pline de primejdie ale celui de al doilea război mondial, poporul american nu fusese cuprins de o nelinişte atât de îngrozitoare şi de o teamă ca aceea care străbătea ţara după doi ani de pace.

Deasupra întregii naţiuni atârna un linţoliu de teamă care întuneca toate aspectele vieţii ei – teama de „a cincea coloană comunistă", teama de un al treilea război mondial, teama de armele atomice şi biologice, teama de o nouă criză economică, teama de a fi „epurat" pentru acuzaţia de nelealitate, teama de a fi stigmatizat ca „roşu".

„La Washington şi în toată ţara domneşte o atmosferă de isterie", declară Elmer Davis, cunoscutul comentator de radio şi fost şef al Oficiului informaţiilor de război, vorbind la microfonul societăţii de radiodifuziune „American Broadc3 – sting Company".

Ziarul PM declara: „Astăzi trăim în America într-o epocă de teamă”.

Aceasta era starea de spirit care străbătea ţara la un deceniu şi jumătate după ce preşedintele Franklin D. Roosevelt declarase în primul său mesaj prezidenţial adresat naţiunii: „... daţi-mi voie să-mi exprim ferma convingere că singurul lucru de care trebuie să ne temem este teama însăşi”[105].

3. STRATEGIE S.S.

La 1 Noiembrie 1947, într-o clipă amiază nouroasă, două mii de bărbaţi şi femei din Philadelphia s-au adunat în piaţa Independence Hall pentru a participa la o întrunire ţinută sub auspiciile Asociaţiei cetăţenilor progresişti din America. Scopul întrunirii era de a protesta împotriva practicilor antidemocratice ale Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane a Camerei Reprezentanţilor.

În timp ce oratorii se urcau la tribună, cete de huligani tineri se răspândiră prin mulţime şi împreună cu grupuri de bărbaţi mai în vârstă purtând insignele Legiunii Americane şi ale veteranilor de război catolici, începură să huiduiască, să urle şi să profereze insulte şi ameninţări. Sirena asurzitoare şi sunetul de clopot al unui camion aparţinând Legiunii Americane, care staţiona în apropierea locului unde era adunată mulţimea, completau zgomotul infernal.

Glasurile oratorilor se pierdeau în zarva crescândă.

Când o femeie din mulţime ceru să se dea posibilitatea oratorilor să se facă auziţi, mai mulţi

---

105p artamentului de Stat, care fusese acuzat de comunism, s’a aruncat dela etaj, dintr’un bloc din New York şi a murit. La 24 Decembrie 1948. doamna Minnie Gutride, o învăţătoare din New York, care fusese anchetată pentru activitate „comunistă“, s’a sinucis. La 14 Februarie 1950, după ce declarase că nu vrea să trăiască în epoca bombei cu hidrogen, doamna Emily Ander- son, din Burlington, statul California, s’a aruncat în faţa trenului. La

scandalagii se năpustiră asupra ei, o trântiră la pământ şi o călcară în picioare. În toată piaţa începură încăierări…

La un moment dat, câţiva derbedei se repeziră spre estrada oratorilor. împiedicaţi de poliţişti să se urce, ei dădeau târcoale în jurul estradei, salutau după modelul fascist insultându-i şi înjurându-i pe vorbitori.

Printre cei aflaţi la tribună era şi Francis Fisher Kane, un distins jurist care primise cândva premiul Bok, acordat cetăţenilor cu merite deosebite din Philadelphia. În 1920 el demisionase din postul său de procuror districtual al Statelor Unite, în semn de protest împotriva raziilor lui Palmer. Kane se apropie de microfon şi ceru să se facă linişte. „Dacă nu există libertatea cuvântului", spuse bătrânul procuror în vârstă de 81 de ani, „piere libertatea în general, piere tot pentru ce am luptat în trecut…" Vorbele sale se pierdură într-un zgomot asurzitor. El fu lovit cu monede şi cu pietre. Una din ele îi sparse ochelarii. Bombe cu hidrogen sulfurat fură azvârlite pe estradă…

Timp de o oră oratorii încercară zadarnic să se facă auziţi. După aceea preşedintele declară meetingul închis.

Peste oi sută de poliţişti şi detectivi fuseseră de faţă la întrunire, dar nu arestaseră decât o singură persoană. Tânărul arestat era un membru al Asociaţiei cetăţenilor progresişti din America…

„Mai devreme, sau mai târziu, trebuia să se întâmple una ca asta…", scria H.E. Sharkey, redactorul ziarului *Gazette and Daily*, din York, statul Pennsylvania. „Huliganii au aplicat noul spirit de lealitate aşa cum fusese enunţat în sălile Congresului… Dacă va mai fi nevoie de tulburări şi de câteva capete sparte pentru a-i face pe americani să se conformeze noului spirit de lealitate, se vor găsi destui voluntari pentru aşa ceva".

Trei săptămâni mai târziu, la cealaltă extremitate a Statelor Unite, într-o locuinţă particulară din suburbiile

oraşului Los Angeles, unde avea loc un meeting al Clubului partidului democrat „La Crescenta”, năvăli deodată în casă o bandă de bărbaţi care purtau şepcile Legiunii americane. Conducătorul bandei îşi făcu drum printre membrii îngroziţi ai clubului, îl îmbrânci de lângă masă pe secretarul clubului şi începu să citească o declaraţie care începea cu cuvintele: „Cetăţeni progresişti ai Americii…”

Proprietarul casei, un fost cultivator de fructe, Hugh Hardyman, îi spuse legionarului că greşiseră desigur organizaţia. Neţinând seama de Hardyman, legionarul ordonă scurt oamenilor săi să procedeze conform planului.

„Parcă ar fi fost Gestapoul”, scria mai târziu Don Carpenter, redactorul ziarului *Montrose Ledger*, care asistase la meeting. „Conducătorul a citit un fel de declaraţie în care spunea că sunt informaţi despre ce e vorba la această întrunire, şi a anunţat că ni se acordă zece minute pentru a ne împrăştia; în caz contrar se vor vedea siliţi să ia măsurile de rigoare”.

Membrul Camerei Reprezentanţilor, Chet Holifield, din

California, a stigmatizat în Congres acest atac ca făcând parte din „valul de teamă, de bănuială şi de isterie” care se răspândea în întreaga ţară. Arătând fotografiile publicate în ziare ale celor care efectuaseră atacul, Holifield îi preveni pe membrii Congresului:

La Montrose s-a nimerit să fie un club al partidului democrat… data viitoare poate să fie vorba de un grup catolic, de un grup evreiesc, de un grup al partidului republican, de un grup de negri sau de un grup muncitoresc…

„Suntem oare în toiul unor incidente provocate în întreaga Americă de către trupe S.S?” întrebă Holifield.

Răspunsul la această întrebare a fost dat aproape în acelaşi timp în care vorbea deputatul. La Trenton şi la Newark, la Philadelphia şi New York, la Detroit, Chicago şi

New Orleans, bande de membri ai Legiunii americane, de veterani de război catolici, de membri ai Ku-Klux-Klanului şi de foşti membri ai Frontului creştin şi ai Bundului germano-american, dădeau năvală în întrunirile publice şi particulare, atacau reuniuni de cetăţeni paşnici şi săvârşeau acte ilegale şi violente împotriva a ceea ce numeau „organizaţii comuniste".

„Bărbaţi cu chipie ale Legiunii" scria *Labor*, revista săptămânală a muncitorilor feroviari, „sparg peste tot întrunirile, începând de la Washington şi până la Los Angeles. Pretextul sub care o fac este că participanţii sunt „roşii" sau „tovarăşi de drum ai acestora". Aşa a început Mussolini în Italia şi Hitler în Germania..."

Ca şi în Europa, pe vremea creşterii fascismului, comuniştii din America au fost sortiţi unui tratament deosebit de violent.

La Columbus, statul Ohio, în noaptea de 30 Martie 1948 r o gloată de câteva sute de oameni se năpusti în casa lui Frank Hashmall, secretarul organizaţiei locale a Partidului Comunist. Cum nu-l găsiră pe Hashmall, care fusese prevenit despre atac şi-şi dusese familia la un prieten, gloata devastă casă, rupând cărţile, distrugând mobila, spărgând geamurile. Poliţiştii chemaţi la faţa locului glumiră cu huliganii, fără să ia vreo măsură, şi apoi se retraseră.

Niciunul dintre cei care participaseră la atac n-a fost arestat.

Cerându-i-se să-şi dea părerea asupra acestui atac, guvernatorul Thomas J. Herbert din Ohio i-a minimalizat importanţa, declarând că era un incident cu prilejul căruia „câţiva oameni şi-au pierdut capul... N-a fost o mulţime organizată. N-am intenţia să mă amestec, dacă nu există dovezi în acest sens". Guvernatorul a continuat spunând:

„Hashmall n-are decât să plece în Rusia... Nu ne plac comuniştii şi n-avem nevoie de ei în statul Ohio. Nu-i un

stat aşa cum cred ei”.

Şase săptămâni mai târziu se înregistra primul asasinat din cadrul cruciatei anticomuniste. Cel ucis era marinarul Robert New, în vârstă de 28 ani, fost activist al Uniunii sindicatelor de marinari din portul Charleston, Carolina de Sud şi preşedinte al Comitetului electoral al Partidului Progresist din acest oraş.

Ucigaşul lui New, Rudolpho Serreo, era membru al grupului anticomunist din Uniunea sindicatelor de marinari aflat sub conducerea preşedintelui Uniunii, Joseph Curran. Serreo era un scandalagiu nărăvit, care fusese achitat odată sub pretext de legitimă apărare, după ce ucisese cu lovituri de cuţit pe un marinar de pe vasul său. El ameninţase în repetate rânduri că „îl va lichida pe New, acest iubitor de negri şi susţinător al Partidului Progresist”.

În după amiaza zilei de 7 Mai 1948, Serreo telefonă la sediul poliţiei din Charleston şi anunţă că avea de gând să pună capăt „propagandei comuniste” şi propagandei în favoarea negrilor întreprinse de New. „Ar fi bine să pregătiţi o ambulanţă”, spuse Serreo. „Am poftă de ceartă şi s-ar putea să fie lovit cineva”.

Puţin timp după aceea, Serreo îl atacă pe New în sala sindicatului cu un cuţit de măcelărie, împlântându-i-l de mai multe ori în corp şi tăindu-i apoi vena jugulară.

După arestarea şi întemniţarea sa, aşteptând să fie judecat, Serreo s-a bucurat de o atenţie deosebită. „Fac ce pot pentru Serreo”, declara directorul închisorii.

Apărarea lui Serreo fu preluată de fostul primar din

Charleston, Thomas P. Stoney, directorul celui mai mare birou de avocatură din oraş. După părerea lui Stoney, adevăratul criminal nu era ucigaşul, ci omul care fusese ucis. Fostul primar spunea: „La proces îl voi acuza pe Bob New că a stârnit tulburări printre oamenii de culoare din Sud. Îl voi mai acuza şi pentru faptul că a fost preşedintele

comitetului electoral al Partidului Progresist, pentru că a fost comunist”.

Serreo era şi el convins că, ucigându-l pe New, săvârşise o faptă importantă, patriotică. Într-o scrisoare adresată lui Gurran, conducătorul Uniunii marinarilor, Serreo scria: „Vezi, Joe, am făcut tot ce am putut pentru a împiedica Uniunea să devină comunistă şi-mi pare foarte, foarte rău că nu pot face mai mult”.

Procesul lui Serreo s-a judecat în Septembrie 1948. Serreo a fost găsit vinovat de omor. Rostind sentinţa, judecătorul J. Frank Eaton l-a mustrat pe Serreo că a comis o faptă „necugetată”, încercând să-şi facă singur dreptate. Asasinul a fost condamnat la trei ani închisoare…

La 22 Septembrie 1948, Robert Thompson, preşedintele Partidului Comunist din statul New York, a fost atacat noaptea târziu, în drum spre casă, de doi huligani care aveau bastoane de cauciuc. Cum Thompson – un veteran de război voinic, în vârstă de 33 de ani, decorat cu „Crucea pentru merit”, datorită eroismului său în timp de război – ripostă cu vigoare loviturilor, unul din cei doi atacanţi scoase cuţitul şi i-l înfipse în abdomen. Banditii se urcară apoi într-un automobil care-i aştepta şi se făcură nevăzuţi.

Aproape fără cunoştinţă şi scăldat în sânge, fruntaşul comunist se târî până în apropiere, la locuinţa unui prieten. Examenul medical a stabilit că Thompson suferise contuzii la şira spinării şi o comoţie cerebrală, şi că lovitura ar fi putut deveni mortală, dacă cuţitul ar fi fost implântat cu un centimetru mai sus…

O delegaţie condusă de consilierul municipal comunist al oraşului New York, Benjamin J. Davis, s-a prezentat la primarul William O-Dwyer pentru a cere o anchetă specială asupra crimei. Primarul a refuzat să primească delegaţia. Ziarele au lăsat să se înţeleagă că atacul ar fi fost pus la cale de comunişti, pentru a câştiga

„simpatia publicului”. Poliţia din New York a întreprins o anchetă sumară şi superficială, fără să facă nicio arestare…

În noaptea de 20 Noiembrie 1948, două luni după primul atac, în timp ce Thompson şi soţia lui se aflau la un cinematograf, un detectiv particular şi fost spion antimuncitoresc, anume Robert J. Burke, dădu năvală în casa lui Thompson. Arătând insigna lui de detectiv doamnei Mildred Cheney şi lui Harry Rainey, care rămăseseră cu copiii lui Thompson, Burke îi ameninţă cu revolverul, poruncindu-le să nu scoată o vorbă. După aceea se duse în camera unde era fetiţa lui Thompson, în vârstă de 8 ani, făcu tot felul de exhibiţii neruşinate în faţa copilei înspăimântate, şi o târî apoi în camera de baie, încuind uşa.

Doamna Cheney şi Rainey sparseră uşa şi smulseră copilul din mâinile lui Burke, care dispăru numaidecât…

Arestat şi adus în faţa judecăţii sub acuzare de violare de domiciliu, de atitudine imorală şi de atentat la pudoarea unei minore, Burke se apără invocând motivul că nu-i plac comuniştii şi că voia să-i facă lui Thompson „sânge rău”. Judecătorul socoti că Burke nu e vinovat de violare a domiciliului, dar găsi justificate celelalte două acuzaţii.

Sentinţa judecătorului fu totuşi anulată hotărându-se repunerea procesului pe rol, întrucât procurorul adjunct al districtului, Irving Shapiro, care condusese personal primul proces, găsise un viciu de procedură în depoziţia dactilografiată a lui Burke.

Procesul fu judecat a doua oară. De astă dată nu i se găsi lui Burke nicio vină şi fu pus în libertate.

aşa cum apăruseră, dincolo de Munţii Cascadei. Puţin după ce amănuntele cu privire la această împrejurare nemaipomenită au fost aduse la cunoştinţa publicului prin presă şi radio, locţiitorul guvernatorului din Idaho, Don. S.

Whitehead, anunţă că ar fi văzut un obiect enorm, asemănător unui „disc”, care nu se mişcă, „dar care părea că se lasă în jos la orizont, odată cu rotaţia pământului”. Un negustor din Pine Bluff, statul Arkansas, semnală o formă zburătoare, „de mărimea şi culoarea unei albii de spălat rufe”. Nişte maşini cu înfăţişare ciudată, care lăsau în urmă „cozi de fum”, goneau sus, pe cer, sub privirea uimită a unui tâmplar din Kansas City, statul Missouri. Doi aviatori care pilotau un avion de pasageri ce trecea pe deasupra unui şir de munţi din Utah observară „mai multe obiecte enorme – luminoase, de formă cilindrică”, zburând prin apropiere. Au întors avionul din drum şi le-au urmărit o bucată de vreme, dar misterioasa pradă a dispărut apoi brusc…

Ştiri asemănătoare veneau din toate părţile ţării. Meade Layne, editorul unei reviste de ocultism din San Diego, California, informă presa că ajunsese, prin mijlocirea unui mediu spiritist, să stabilească un contact direct cu una din „farfuriile zburătoare”. Pe bordul lor se aflau fiinţe vii care doreau să se stabilească în Statele Unite. „Vin cu intenţii bune”, îi asigura Layne pe ziarişti.

Mulţi americani nu împărtăşeau, totuşi, părerea optimistului spiritist; ei erau ferm convinşi că obiectele acelea extraordinare care străbăteau cerul erau „arme secrete sovietice”…

Ulterior, ziarul *United States News*, descriind proporţiile „epidemiei” farfuriilor zburătoare, scria la 6 Ianuarie 1950:

După ce a studiat timp de doi ani 375 de zvonuri şi rapoarte în legătură cu misterioasele farfurii zburătoare, aviaţia şi-a încheiat săptămâna trecută ancheta, ajungând la concluzia că: nu există aşa ceva. Farfuriile zburătoare, pe care sute de oameni îşi închipuie că le.ar fi văzut, sunt în realitate: 1) o interpretare greşită a diferitelor obiecte obişnuite; 2) o formă uşoară de isterie în masă sau 3)

mistificări.

Cel puţin dintr-un punct de vedere, cazul „misterioaselor farfurii zburătoare” nu era unic. Existau în America, în vremea aceea, şi alte forme înrudite de „isterie în masă”.

Cu puţin înainte de a fi fost „observate” primele farfurii zburătoare în Statele Unite, revista *Time* spunea cititorilor săi:

Strategii socotesc că, în 1948. Uniunea Sovietică va putea trimite împotriva Statelor Unite câte 1.000 de avioane deodată. Ei presupun că, în 1949, Uniunea Sovietică va dispune, probabil, de proiectile dirijate, purtând o încărcătură explozibilă de o tonă şi cu o rază de acţiune de 3.000 de mile. În 1952 vor putea îi realizate şi puse în practică arme bacteriologice purtătoare de epidemii. Iar după calculele lor, începând din 1952, este foarte probabil ca Uniunea Sovietică să aibă şi bomba atomică.

Zi de zi, între anii 1947 – 1949, presa americană era plină de asemenea dări de seamă rău prevestitoare despre bombardiere stratosferice şi intercontinentale, despre rachete gigantice şi bombe atomice din ce în ce mai puternice, despre arme bacteriologice, manevre militare, planuri de mobilizare şi conferinţe secrete între şefii de stat major americani şi csi din apusul Europei. Rar trecea o săptămână fără ca vreo nouă şi înspăimântătoare „ameninţare de război” să nu se proiecteze pe orizontul internaţional. Membrii guvernului, diplomaţii, membrii Congresului şi generalii discutau neîncetat despre „criza mondială”, despre „Uniunea Sovietică care ameninţă pacea lumii” şi despre nevoia urgentă de a lua „măsuri de apărare adecvate”.

„Atmosfera care domneşte astăzi la Washington nu mai este o atmosferă de după război”, scriau, la 17 Martie 1948, 7 oseph şi Stewart Alsop în rubrica lor din ziarul

New York Herald Tribune. „Să vorbim fără înconjur; este o atmosferă premergătoare războiului... în general, se crede că războiul este într-adevăr posibil în cursul lunilor viitoare".

O anchetă a institutului Gallup făcea cunoscut că 73°-° din populaţia cu drept de vot a Americii credea în inevitabilitatea unui al treilea război mondial[106]...

„Politica Statelor Unite se conduce după o strategie de război" scria la 8 August 1947, adică la mai puţin de doi ani după victoria asupra Japoniei, revista *U.S. News*. „În mişcările care se fac este o adevărată strategie de război. În această fază, războiul este politic şi economic, nu militar... Războiul propriu-zis, războiul pe câmpul de luptă, ne aşteaptă probabil peste zece ani, poate peste cincisprezece, poate peste cinci".[107]

Iată câteva din cele mai importante evenimente

106a bţinerea de planuri secrete şi informaţii referitoare la vasul american Yellowstone, care trebuia să participe la experienţele cu bomba atomică «lela Bikini. In timpul procesului care a urmat, niciuna din acuzaţiile împotriva lui Redin nu s'a dovedit întemeiată. La 17 Iulie 1946 el a fost achitat.

In Februarie 1947, ziarele din întreaga ţară anunţau ştirea că „principalul agent al Cremlinului în America" şi „conducătorul grupului roşu de spioni pentru aflarea secretului bombei atomice" fusese descoperit de Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane şi somat să se prezinte la interogatoriu. Numele lui era Gerhart Eisler. Ziarist comunist german şi refugiat antifascist, Eisler locuia în America din 1941; la sfârşitul anului 1946 era tocmai pe punctul de a se înapoia în Germania, când deodată îi fu anulată viza de ieşire. La interogatoriul luat de comisie, Eisler a cerut permisiunea să citească o scurtă declaraţie. Cum acest lucru nu

107 s'a îngăduit, Eisler n'a mai vrut să facă niciun fel de depoziţii. Pentru atitudinea sa, el a fost găsit mai târziu vinovat de ultragierea Congresului. In Mai 1949, continuând să i se refuze viza de ieşire, Eisler a fugit pe bordul vasului polqnez Batory şi s'a înapoiat în Germania. Ulterior, nu s'au dat la iveală niciun fel de dovezi care să demonstreze că Eisler era un spion sovietic sau că ar fi conspirat împotriva guvernului american.

petrecute între 1947 şi 1949, care reflectă strategia de război după care se conduce politica Statelor Unite:

26 Mai 1947: Exact după două luni şi jumătate de la promulgarea doctrinei Truman, preşedintele a supus Congresului „Planul de apărare intercontinentală", prin care cerea modernizarea şi standardizarea echipamentului şi metodelor de instrucţie în America Latină şi Canada, sub supravegherea Statelor Unite.

2 Iunie 1947: Comisia consultativă a preşedintelui pentru serviciul militar obligatoriu avertiza că „viitorul război va fi un cataclism, datorită declanşării lui neaşteptate şi puterii lui de distrugere" şi cerea: alcăzaţiile ce-i fuseseră aduse de Chambers. În vara anului 1949, când primul proces al lui Hiss s-a închis fără să se fi dat o sentinţă, deoarece părerile juriului erau împărţite, mai mulţi membri ai Congresului au cerut anchetarea

---

La 13 August 1947, ziarele World. Telegram şi Sun din New York publicau în prima pagină reportaje despre o anchetă de o importanţă vitală de care se ocupa un juriu federal secret din New York. Din cele relatate de aceste ziare reieşea că juriul ancheta un important „grup de spionaj" în care erau implicaţi activişti comunişti americani, conducători sindicali şi „agenţi sovietici". In ciuda acestor poveşti senzaţionale, nici juriul mai sus citat, nici vreun alt juriu nu a descoperit un astfel de complot.

Cel mai senzaţional caz de spionaj, căruia i s'a făcut, de altfel, şi cea mai largă publicitate prin presă, radio, cinematograf şi televiziune, s'a ivit la 3 August 1948, în legătură cu depoziţia făcută de fostul comunist Whittaker Chambers, redactor principal al revistei Time, în faţa Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane. Chambers, care şi-a recunoscut sperjurul şi care a fost caracterizat după aceea, în instanţă, de către doi eminenţi psihiatri ca „psihopat", a depus o declaraţie prin care arăta că servise înainte de război ca om de legătură într'un grup sovietic de spionaj. Printre cei pe care Chambers îi acuza că i-ar fi dat informaţii confidenţiale era şi Alger Hiss, un fost funcţionar superior al Departamentului de Stat, fost consilier al lui Roosevell la Yalta şi secretar al conferinţelor dela Dumbarton Oaks şi San Francisco. Chemat în faţa unui juriu federal, Hiss a fost dat în judecată pentru sperjur, pe motivul că a respins acu-

judecătorului, ziarele au publicat darea de seamă asupra voturilor juriului, iar juraţii care votaseră pentru achitarea lui Hiss au primit telefoane şi scrisori de ameninţare. Reluându-se procesul, noul juriu îl găsi vinovat pe Hiss şi, la 25 Ianuarie 1950, el fu condamnat la 5 ani închisoare.

Un caz care a egalat cazul Hiss-Chambers în privinţa publicităţii făcute în presa din întreaga ţară a fost cel al lui Coplon-Gubicev. La 24 Martie 1949, Judith Coplon, o funcţionară din Ministerul Justiţiei, şi Valentin Gubicev, un cetăţean sovietic, funcţionar al Organizaţiei Naţiunilor Unite, au fost arestaţi la New York. În servieta domnişoarei Coplon, agenţii Biroului Federal de Investigaţii au găsit documente referitoare la „apărarea naţională", documente care, după cum a arătat mai târziu domnişoara Coplon, i-ar fi fost introduse fără ştirea ei. Printre aceste documente erau şi rapoarte confidenţiale ale Biroului Federal de Investigaţii care acuzau personalităţi de frunte ale Hollywoodului şi ale lumii literare de a fi comunişti sau simpatizanţi comunişti. Procesul domnişoarei Coplon s-a judecat la Washington; ea a fost acuzată că ar fi furat documente secrete ale guvernului cu scopul de a ajuta o putere străină. Cu toate că guvernul n-a fost în măsură să dovedească că domnişoara Coplon intenţiona să transmită aceste documente lui Gubicev, la 1 Iulie 1949 ea a fost condamnată la o pedeapsă între 40 de luni şi 10 ani închisoare. Un al doilea proces în care erau implicaţi atât Judith Coplon cât şi Valentin Gubicev a început în Noiembrie. În primele faze ale procesului, agenţii Biroului Federal de Investigaţii au recunoscui, la întrebările avocatului apărării, că un număr de aproape 81 de agenţi interceptaseră ilegal convorbiri telefonice şi că numeroase declaraţii din propriile lor rapoarte erau inexacte. *Newsweek* scria la 30 Ianuarie 1950, cu privire la Abraham Pomerantz, avocatul apărării: „El a izbutit să demonstreze că, dacă agenţii Biroului Federal de

Investigaţii n-au comis chiar sperjur, ei au fost în tot cazul, foarte aproape de acest lucru”. La 9 Martie, cei doi acuzaţi au fost găsiţi vinovaţi şi condamnaţi la 15 ani închisoare. Gubicev, conform unei propuneri a Departamentului de Stat, a părăsit ţara (n.a.).

tuirea în întreaga ţară a unei armate speciale de oameni instruiţi pentru a face faţă „împrejurărilor excepţionale de război”, şi instrucţia militară obligatorie pentru toţi tinerii.

5 Iunie 191/7: Vorbind la Universitatea Harvard, secretarul de stat Marshall a propus un program american de ajutorare pentru ţările Europei, program care a devenit cunoscut sub numele de „planul Marshall” i.

26 Iulie 191/7: Preşedintele Truman a semnat Legea pentru securitatea naţională, prin care se instituia’ un Consiliu Naţional de război şi se unificau serviciile armatei sub un Ministru de război. Preşedintele l-a numit în noul post pe James Forrestal, fost ministru al Marinei.

12 Ianuarie 191/8: În mesajul său asupra bugetului adresat Congresului, preşedintele Truman a cerut să se aprobe cheltuieli de 18.034.000.000 dolari pentru apărarea naţională şi subvenţii acordate altor state. 79*/ «din buget au fost alocate pentru „cinci capitole bugetare direct legate de război”, relata *United States News*.

6 Mai 191/8: În urma unei discuţii în cadrul căreia senatorul Henry Styles Bridge, preşedintele Comisiei bugetare, spusese că Uniunea Sovietică este „singurul inamic posibil” al Americii, Senatul a aprobat crearea a 70 grupuri de aviaţie.

21/ Iunie 191/8: Preşedintele Truman a semnat o lege care autoriza, pentru prima oară în istoria Americii, introducerea serviciului militar obligatoriu în timp de pace.

ÎS Noiembrie 191/8: Autorităţile americane au publicat un plan am împnţit asupra necesităţilor apărării civile, care prevedea mobilizarea a 15.000.000 bărbaţi şi

femei „pregătiţi şi echipaţi pentru a face faţă problemelor unui atac inamic şi pentru a fi gata de apărare împotriva oricărei arme ce ar putea fi folosită de inamic”.[108]

20 Iunie 191/9: Preşedintele Truman a semnat legea pentru înfiinţarea Agenţiei centrale de informaţii, cunoscută, popular sub numele de legea spionajului. Din „motive de securitate”, nici măcar Congresul n-a fost informat asupra multor amănunte în legătură cu prevederile legii. Printre aceste prevederi erau clauze pentru păstrarea „secretelor militare”, un plan pentru infiltrarea agenţilor spionajului american în ţările străine, şi măsuri pentru a simplifica modul de recrutare al spionilor străini, renunţându-se la regulamentul imigrării, în cazul unor străini folositori „promovării intereselor serviciului naţional de informaţii”. Puterile acordate Agenţiei centrale de informaţii erau atât de cuprinzătoare, încât *New York Times* avertiza că această agenţie „e ca o pânză de păianjen legislativă, cu foarte largi... implicaţii,

---

108 La sfârşitul anului 1948, mai înainte de a se împlini un an dela punerea în practică a planului Marshall, Joseph W. Frazer dela „Kaiser-Frazer Automobile Corporation“ declară la Roma reporterilor că „planul Marshall este bun ca expedient militar, dar nu are valoare din punct de vedere economic“.

In ciuda celor peste zece miliarde de dolari cheltuiţi în anii 1948—1949, pentru „ajutorarea“ Europei, exportul american a scăzut simţitor. Mai mult, în toate ţările în care a fost aplicat planul Marshall, şomajul a crescut într'un ritm accelerat. In 1948, numărul şomerilor s’a dublat aproape în Franţa şi s’a urcat la aproape două milioane în Italia şi la un număr egal în Germania Occidentală.

In numărul său din 27 Ianuarie 1950, United States News scria : ,,Doctrina Truman a murit... Planul Marshall e pe cale să se prăbuşească...“

„Ne îndepărtăm de faza postbelică în care Statele Unite au încercat prin dolari să modeleze lumea după placul lor. Victoria comunistă în China a fost o adevărată zguduitură. Desechilibrul bugetar intern a fost o a doua. Lumea începe să creadă că Statele Unite nu sunt, probabil, în stare să facă toate lucrurile aşa cum ar fi vrut“ (N. A.).

care sub un guvern nesănătos sau într-un acces de isterie ar putea duce la grave încălcări ale libertăţii”.

25 *Iulie 191/9*: Preşedintele Truman a semnat pactul Atlanticului, care leagă douăsprezece „naţiuni din Atlanticul de Nord”, inclusiv Danemarca din Marea Nordului şi Italia din Mediterana, într-un tratat cuprinzând următoarea clauză: „asistenţă reciprocă împotriva agresiunii”. Imediat după semnarea pactului, Truman a trimis un mesaj Congresului, cerând votarea unui program de asistenţă militară care să acorde arme în valoare de 1.450.000.000 dolari semnatarilor europeni ai pactului, Iranului, Filipinelor şi Coreei de Sud şi să asigure „transferul unor materiale esenţiale de echipament militar şi… sprijinul experţilor pentru producerea şi utilizarea echipamentului militar şi instruirea personalului”.

Aşa cum pretindea ministrul Războiului, Louis Johnson „obiectivele principale” ale pactului Atlanticului sunt de „a împiedica un nou război şi de a obţine maximum de eficacitate militară în cazul în care războiul nu ar putea fi evitat”.

Prezentând lucrurile mai fără echivoc, deputatul Cannon din Missouri declara: „Vom distruge centrele operative şi apoi vom face în aşa fel, încât să fie trimise acolo, pentru a menţine terenul câştigat, armatele aliaţilor şi nu flăcăii noştri… Prin semnarea pactului Atlanticului avem asigurate bazele, şi tot ce ne mai trebuie acum sunt avioanele care să arunce bombele”.

New York Daily News scria într-un editorial: „Să încetăm cu gogoşile şi cu vorbele cu dublu înţeles şi să recunoaştem că este un pact care creează o alianţă militară, în vederea unui război împotriva Uniunii Sovietice”.

Întrucât psihoza de război din Statele Unite creştea, vocile care cereau dezlănţuirea imediată a unui „război defensiv” împotriva Uniunii Sovietice erau tot mai

numeroase. Ziare, reviste şi publicaţii militare începură să publice o mulţime de articole care prezentau, însoţite de grafice, tactica şi strategia unei ofensive cu bomba atomică împotriva Uniunii Sovietice.

Un exemplu tipic pentru acest gen de analiză militară au fost două articole lungi ale fostului şef de stat major al Forţelor aeriene ale Statelor Unite, generalul Carl Spaatz, publicate în Iunie 1948 în două numere consecutive ale revistei *Life*. „S-ar putea să pară cinism, pentru un soldat, faptul că, atât de repede după sfârşitul unui război, începe să alcătuiască planuri strategice pentru războiul viitor, scria generalul Spaatz la începutul primului său articol. Generalul continuă apoi să schiţeze planul unui atac împotriva Uniunii Sovietice, spunând că „prin bombardarea cu precizie a câtorva sute de kilometri pătraţi din zona industrială a principalelor oraşe din Uniunea Sovietică, puterea ei industrială ar fi paralizată definitiv". „Prima problemă care se pune" continua generalul Spaatz, „este: există oare posibilitatea să loveşti sistemul industrial al Uniunii Sovietice? Elementul după care ne putem orienta este azi raza de acţiune a bombardierului B-29, care, cu îmbunătăţirile aduse după război, atinge peste 2000 de mile..." 1 Şi generalul răspundea propriei sale întrebări, dând cititorului următoarea sugestie:

Ia un glob şi o sfoară, păstrând, la scara redusă, *distanţa de 2000 de mile*, prinde un capăt al sforii la Moscova şi întinde capătul liber spre Vest. Va atinge insulele britanice şi o parte din Islanda. Îndreaptă-l spre Sud şi va atinge o parte din Africa de Nord. Încearcă acum acelaşi lucru din Urali, fixând un capăt al sforii la Magnitogorsc şi întinzându-l pe celălalt spre Sud. Capătul liber va atinge Irakul, Iranul şi Pakistanul până la Karachi. Din centrul Ucraina-Volga sfoara va trece prin Anglia, Franţa şi Africa de Nord. De la Bacu în Caucaz, mişcarea

sforii ar cuprinde India, Arabia Saudită şi o parte din Europa. Mai există încă un centru industrial care se dezvoltă repede în Siberia, fără să mai pomenim de calea ferată dublă a Transsiberianului. Această regiune ar putea fi atinsă de bombardierul B-29 prin China şi Japonia.

Şi generalul Spaatz scotea în evidenţă faptul că în fiecare caz, arcul format de „capătul liber al sforii", cuprindea în raza lui baze aeriene de unde bombardierele B-29 ar putea porni în raiduri asupra „principalelor obiective indicate..."

În numărul apărut în toamna anului 1948 al revistei *Air University Quarterly Review*, colonelul Dale O. Smith, un adept înfocat al „războiului aerian" aşa cum îl preconiza Spaatz, întrevedea un război „fulger superatomic", care ar

— Cea. 3200 km. (n.r.).

aduce americanilor „victoria în numai câteva săptămâni". „Dacă războiul durează până la o lună de zile", scria colonelul Smith, „ce obiective posibile ar mai rămânea de bombardat?" Colonelul adăuga: „Nu trebuie să se treacă cu vederea rezultatele strategice obţinute prin bombardarea populaţiei din centrele urbane"[109].

La 29 Decembrie 1948, ministrul de război, Forrestal, anunţa că înaltul Comandament al Statelor Unite studia posibilităţile stabilirii unui „avanpost de rachete" suspendat în aer. O telegramă a agenţiei *Associated Press* comunica:

De la o înălţime de peste 200.000 mile... satelitul ar avea în „raza sa de acţiune" tot pământul. În afara posibilităţii de a dirija automat un satelit, fără să fie

---

109 Deosebindu-se foarte mult de entuziaştii războiului atomic, P. B. Har- wood, vice-preşedintele societăţii „Cutler Hammer, Inc.", a declarat la o întrunire a Institutului interprofesional american din Milwaukee: „Bomba atomică este o proastă armă de luptă, pcntrucă distruge prea multe bunuri. Cu toate că ar putea să pară cinic, tipul de armă de care avem nevoie, dacă va trebui să facem războiul, este unul care să ucidă numai oameni..." (N. A.).

mânuit de oameni, mai există şi posibilitatea de a se găsi o cale pentru trimiterea de oameni şi echipament în satelit şi de acolo să se lanseze atacuri directe cu rachete împotriva obiectivelor de pe pământ.

Unii oameni de ştiinţă cred că primul stat care va crea în spaţiu o platformă de unde să se dirijeze lansarea rachetelor cu încărcătură atomică, va domina pământul”.

„Dar există oare vreo ţară care să dorească războiul?” întreba fostul guvernator Elmer Benson din Minnesota. „Poporul american nu doreşte războiul; noi dorim pacea. Unele glasuri spun că Uniunea Sovietică ar dori războiul. Dar este oare de conceput ca o ţară care în timpul celui de al doilea război mondial a pierdut aproape zece milioane din cetăţenii ei şi care a suferit distrugeri pe o treime din suprafaţa şi din resursele ei – este oare de conceput ca o asemenea ţară să caute acum cu tot dinadinsul un al treilea război mondial? Este cu totul imposibil. Ca şi poporul american, popoarele sovietice doresc pacea. Dar dacă popoarele lumii doresc pacea, de ce există atunci în ţara noastră toată această vorbărie fără rost despre război?”

Sub această nebunie aparentă se ascundea însă o anumită metodă. Îndărătul vorbăriei despre război se ascundeau anumite calcule „practice”…

La începutul anului 1947, efemera prosperitate de după război îşi trăia ultimele clipe. Preţurile continuau să crească, în timp ce puterea de cumpărare a consumatorului scădea, iar bunurile nevândute se îngrămădeau în magaziile din întreaga ţară. Incercurile de afaceri circulau zvonuri despre o prăbuşire iminentă.

Motivele folosite pentru trecerea economiei americane pe picior de război au fost: „Primejdia de război”, „agresiunea sovietică”, „teama de spioni şi expansiunea comunismului”. Iată ce scria Hershel Meyer, în cartea sa *Trebuie oare să pierim*?

Marea finanţă a primit o „injecţie tonică” – numeroase miliarde au fost afectate contractelor de armament. Era uimitor cât de repede creştea „pericolul comunist” şi, odată cu el cererile monopolurilor pentru comenzi şi mai mari de armament. Cu fiecare miliard cheltuit pentru avioane, bombe şi tunuri, urletele războinice ale militariştilor deveneau tot mai furioase. Numai în anul bugetar 1949 urmau să fie cheltuite pentru armament peste 20 miliarde dolari, mai mult decât cheltuiseră Statele Unite în toată perioada dintre 1930 şi 1940, când Japonia şi Germania ameninţau securitatea Americii şi pacea lumii. Aceste uriaşe investiţii în armament pe timp de pace s-au reflectat în urcarea preţurilor la acţiuni şi la mărfurile de pe piaţă.

La 8 Octombrie 1948, revista financiară *Barron-s Financial Weekly* scria foarte fericită: „La aflarea ştirii că unul din primele proiecte care va fi impus Congresului în Ianuarie viitor va fi acela al unui plan de ajutor militar bazat pe programul Marshall – orice teamă de depresiune comercială trebuie să dispară”. „Atâta timp cât afacerile se sprijină pe comenzile de armament, este greu de crezut că ne aflăm înaintea unei prăbuşiri a cererilor de pe piaţă”.

Două săptămâni mai târziu, acelaşi periodic al Wall Streetului declara:

...dacă cererile militare vor continua să crească, ele vor elimina orice pericol de stocaj în cantităţi mari... Dacă ar interveni un program foarte rapid de înarmare, sau chiar războiul, problema stocurilor excesive ar dispărea cu totul.

La 14 Ianuarie 1949, David Lawrence scria într-un editorial al ziarului *United States News*, intitulat „Nu suntem pregătiţi pentru o pace bruscă”:

NI se cere să cheltuim 15 miliarde de dolari anual pentru armament şi încă cel puţin un miliard pentru a aproviziona cu armament statele din cadrul pactului

militar nord-atlantic.

Este evident că aceste investiţii în armament au dat Amencil iluzia unei prosperităţi...

De aici a rezultat paradoxul că pericolul economic cel mai mare pe care l-ar avea America de înfruntat ar fi acela al unei întorsături neaşteptate spre pace.

În Franţa, ziarul conservator *Vie Française* rezuma acest fel de a gândi în titlul „Mai bine un război, decât o criză”.[110]

---

110 Satisfacţia oamenilor de afaceri şi a industriaşilor americani în legătură cu pregătirile militare n’a fost însă deloc împărtăşită de milioanele de americani.

La 25, 26 şi 27 Martie 1949, peste 600 de personalităţi de seamă din Statele Unite au patronat Conferinţa culturală şi ştiinţifică pentru pacea lumii care s’a ţinut în oraşul New York sub auspiciile Consiliului naţional al arfelor, ştiinţelor şi meseriilor. Printre personalităţile narticiDante au fost doctorul Harlow Shapley, Thomas Mann, Albert Einstein, Aaron Copland, Olin Downes şi Lillian Hellman. La şedinţele plenare şi pe secţii ale conferinţei, sălile au fost pline până la refuz şi sute de oameni n’au mai putut intra. La meetingul de închidere delà Madison Square Garden, care

s'a ţinut la 27 Martie, au fost prezenţi 20.000 oameni.

Departamentul de Stat a făcut restricţii în ceeace priveşte participarea oaspeţilor străini din răsăritul Europei şi a refuzat să acorde viza de intrare la peste douăzeci de delegaţi din Europa occidentală şi din America latină, printre care se ailau personalităţi ca: Paul Eluard, J. D. Bernai, Carlo Levi şi abatele Jean Boulier. Printre oaspeţii străini care au participat la conferinţă au fost: Dimitri Şostacovici, Juan Mariniello, Olaf Stapledon şi Alexandr Fadeev.

In Aprilie 1949, peste 300 de personalităţi de frunte din Statele Unite au format un comitet pentru sprijinirea Congresului Mondial al Partizanilor Păcii, care s’a ţinut la Paris între 20 şi 25 Aprilie 1949. La Congresul Mondial al Partizanilor Păcii care s’a ţinut la Paris şi la care au fost de

faţă 2000 de delegaţi din 72 de ţări, reprezentând peste 600 milioane de

oameni, au participat cincizeci de delegaţi americani.

Capitolul XVI FAPTUL MONSTRUOS

Noi considerăm că aceste adevăruri sunt evidente prin ele însele: că toţi oamenii s-au născut egali şi că au fost dăruiţi de Domnul cu anumite drepturi imprescriptibile; că printre acestea sunt: viaţa, libertatea şi urmărirea fericirii.

Din Declaraţia de Independenţă

I, Iulie 1776

Niciunul dintre oamenii de culoare care nutresc dorinţa egalităţii politice nu va găsi de lucru în Sud. Sudul este şi va rămânea pe veci un ţinut al oamenilor albi.

James F. Byrnes

Membru al Camerei Reprezentanţilor

25 August 1919

Când oamenii sunt dezbinaţi de teoria unei rase superioare, libertatea şi dreptatea nu pot exista.

Despre separatism la Washington.

Un raport din 191) 8 al Comitetului naţional împotriva separatismului dintre negri şi albi în capitala ţării.[111]

Aducând la cunoştinţa publicului scopurile turneului proiectat cu Trenul Libertăţii, „Fundaţia pentru apărarea tradiţiilor americane" declara:

Vom proclama drept crez fundamental că esenţa

In timpul primei săptămâni a lunii Septembrie 1949, aproximativ 200 de delegaţi americani au participat la Congresul pentru pace al continentului american, care s'a ţinut la Mexico City.

La 1 şi 2 Octombrie 1949 s'a ţinut la Chicago o Conferinţă naţională muncitorească pentru pace. Au participat peste 1000 de delegaţi din 28 state, fiecare delegat reprezentând cel puţin 25 de sprijinitori din federaţiile sindicale AFL, CIO, sindicatele independente şi societăţile de ajutor mutual ale muncitorilor delà căile ferate.

In afară de acestea, în întreaga ţară au avut loc numeroase manifestaţii locale pentru pace organizate de grupări şi organizaţii foarte diferite (N.A.).

democraţiei este respectul sfânt faţă de individ… Oamenii s-au născut ca să fie liberi, deoarece numai oamenii liberi pot să trăiască o viaţă demnă. Trebuie să subliniem faptul că ţara noastră a asigurat poporului ei integritatea individului şi libertatea de a aspira la cea mai deplină dezvoltare a personalităţii.

Fundaţia accentua că principiile pe care le propovăduia aveau atât importanţă internaţională, cât şi naţională:

…când vorbim despre „modul nostru de viaţă”, vorbim despre speranţele şi aspiraţiile a nenumărate milioane de oameni din lumea întreagă. Dorinţa de libertate a oamenilor nu cunoaşte frontiere geografice… Trebuie să menţinem în permanenţă „modul nostru de viaţă”, spre a fi un exemplu pentru restul lumii.

Chiar dacă declaraţiile atât de grandilocvente despre democraţia americană n-ar fi fost făcute într-o vreme când drepturile şi libertăţile tradiţionale ale americanilor erau supuse unui atac fără precedent, exista, totuşi, încă un aspect izbitor al „modului de viaţă american” care cu greu ar fi putut servi drept exemplu restului omenirii.

Aspectul acesta ruşinos şi monstruos era dat de faptul că 15 milioane de americani, unul din zece locuitori ai Statelor Unite, erau sortiţi, de cum veneau pe lume, să fie cetăţeni de categoria a doua, fiind supuşi, sistematic,

---

Intre lunile Septembrie 1947 şi Decembrie 1948, un tren al libertăţii compus din trei vagoane-expoziţie vopsite simbolic în culorile naţionale ale Statelor Unite şi cuprinzând 131 de documente istorice şi drapele „arătând evoluţia libertăţii în Statele Unite“, a întreprins un turneu pentru care se făcuse o propagandă bine susţinută.
Trenul susmenţionat cutreiera tot teritoriul Statelor Unite, fiind pus sub patronajul procurorului general Clark şi bucu- rându-se de sprijinul preşedintelui Truman. Acest tren fusese organizat sub auspiciile „Fundaţiei pentru apărarea tradiţiilor americane“ care avea ca preşedinte al consiliului de tutelă pe Winthrop W. Aldrich, conducătorul concernului bancar „Chase National Bank“.

de-a lungul întregii lor vieţi, opresiunii, umilinţei şi celor mai îngrozitoare persecuţii.

După mai bine de un secol şi jumătate de la întemeierea republicii americane pe principiul fundamental că toţi oamenii simt egali, şi aproape după o sută de ani de la semnarea Proclamaţiei de Emancipare, cetăţenii negri din America postbelică trăiau în condiţii asemănătoare, din multe puncte de vedere, cu acelea îndurate de evrei în Germania nazistă până la sfârşitul celui de al doilea război mondial.

Referitor la situaţia negrilor americani, Harry Haywood scria în 1948 în cartea sa *Eliberarea negrilor*, că: „În nicio altă ţară, în afară poate de Africa de Sud, rasa nu a jucat un rol atât de hotărâtor în asuprirea socială şi economică a unui popor… Sclavagismul, ca formă de proprietate asupra fiinţelor, a pierit; el mai dăinuieşte, însă, ca sistem de castă. Scopul lui este să ţină oamenii de culoare într-o situaţie care, într-un fel sau altul, este inferioară sau subordonată albilor. Mijloacele folosite merg de la linşările şi pogromurile făcute de gloate aţâţate – prin decretele legale şi uneltirile ilegale ale instanţelor judiciare şi poliţieneşti – până la practicarea unor obiceiuri şi maniere care constituiau instrumente ale diferenţierii de castă”.

În perioada New Dealului şi mai ales în timpul războiului s-au produs oarecare spărturi în acest sistem american de castă. Odată cu creşterea mişcării sindicaliste progresiste şi cu înfiinţarea comisiei de arbitraj între patroni şi salariaţi, zeci de mii de femei şi bărbaţi negri au obţinut posturi de muncitori calificaţi, care până acum le fuseseră interzise. Şi cum forţele armate aveau nevoie de efective tot mai mari, discriminarea tradiţională împotriva înrolării negrilor în diferitele unităţi ale armatei a fost trecută mai peste tot cu vederea.[112]

---

112 In ciuda drepturilor pe care negrii din serviciile armatei le-au

După victoria asupra Japoniei, vechea politică a fost repede reluată. În vara anului 1946, armata a încetat să mai înroleze negri; iar câteva luni după aceea, fiecare negru din corpul marinei trebuia să aleagă între concediere sau mutarea într-unul din serviciile intendenţei.

Muncitorii negri, care fuseseră angajaţi cei din urmă în industrie, au fost concediaţi cei dintâi. Între Iulie 1945 şi Aprilie 1946, şomajul în rândurile negrilor a crescut de două ori mai mult decât în rândurile albilor. După luna Mai 1946, Congresul a refuzat să acorde sumele care să-i îngăduie Comisiei de arbitraj între patroni şi salariaţi să-şi continue munca. În ultimul ei raport, Comisia a declarat:

Drepturile pe care muncitorii negri ca şi muncitorii de origine mexicană şi evreiască le-au câştigat la locurile lor de muncă în timpul războiului sunt pe cale de a fi pierdute, datorită reînvierii fără nicio restricţie a practicilor discriminatorii... Numai o acţiune din partea Congresului pentru a pune capăt discriminărilor rasiale între oamenii muncii ar putea înlătura închistarea muncitorilor americani în grupuri impenetrabile; astfel ar fi puse în adevărata lor valoare îndemânarea şi munca tenace, indiferent de apartenenţa la o rasă sau religie „inferioară".

Discriminarea rasială era din nou legea ţării.

Ne putem face o idee asupra discriminării rasiale „legalizate" după război în diferite regiuni ale Statelor Unite, conducându-ne după următoarele clauze cuprinse în constituţia statului Mississippi:

Articolul 8. Educaţia, aliniatul 207.

Vor continua să existe şcoli separate pentru copiii albilor şi cei de culoare.

---

obţinut în timpul războiului, rămâne totuşi ca un fapt caracteristic şi ca una din contradicţiile cele inai mari ale efortului de război american, că aproape toţi negrii au fost siliţi să servească în unităţi separate. Soldaţilor negri li se dădea dreptul să moară, dar nu şi dreptul să lupte alături de soldaţii albi (N. A.).

Articolul 10. Penitenciare şi închisori, aliniatul 225.

Adunarea legislativă va avea grijă, în măsura în care va fi posibil, de separarea condamnaţilor albi şi negri, cât şi de practicile religioase ale condamnaţilor.

Articolul llf. Prevederi generale, aliniatul 265.

Căsătoria unei persoane de rasă albă cu un negru sau mulatru, sau cu o persoană care ar avea a opta parte sau mai mult sânge negru va fi socotită ilegală şi nulă.

Desigur că cea mai demnă de remarcat dintre legile statului Mississippi era următoarea:

Orice persoană, firmă sau asociaţie care se va face vinovată de tipărirea, editarea sau punerea în circulaţie a unui material tipărit, dactilografiat sau manuscris prin care se cer sau se prezintă publicului argumente sau sugestii în favoarea egalităţii sociale sau a căsătoriilor mixte între albi şi negri, comite un delict care este pasibil de amendă până la cinci sute de dolari sau închisoare până la 6 luni, sau de amendă şi închisoare, după cum socoteşte tribunalul.

Asociaţia naţională pentru progresul populaţiei de culoare declara într-un document supus în Februarie 1947 Organizaţiei Naţiunilor Unite, intitulat *Un apel adresat lumii*, că în statele Virginia, Carolina de Nord, Carolina de Sud, Georgia, Alabama, Florida, Louisiana, Arkansas, Oklahoma şi Texas sunt în vigoare legi asemănătoare celor din Mississippi! O legislaţie asemănătoare, puţin atenuată, se aplică în Delaware.

Virginia de Vest, Kentucky, Tennessee şi Missouri… Alte opt state (California, Colorado, Idaho, Indiana, Nebraska, Nevada, Oregon şi Utah) interzic căsătoriile mixte…

Apelul arăta mai departe:

În douăzeci de state, separarea elevilor este îngăduită direct sau indirect. În trei state, legile cer separarea chiar pentru surzi, muţi şi orbi. În şase state,

legile prevăd şcoli separate pentru orbii negri... Florida stipulează ca şi cărţile de şcoală folosite de elevii negri să fie vândute în magazine deosebite.

În paisprezece state, legea cere compartimente separate la căile ferate... În opt state sunt săli de aşteptare separate. Separaţia în autobuze este cerută în unsprezece state; zece state pretind acelaşi lucru pentru călătoria în tramvaie...

Există legi care cer separarea raselor în spitale. În unsprezece state, chiar bolnavii mintali trebuie să fie separaţi după rasă...

În unsprezece state se cere separarea în instituţiile penale şi de corecţie... Există legi care cer separarea raselor într-o mulţime de împrejurări, prea numeroase pentru a fi menţionate aici. În Oklahoma se cer cabine telefonice separate pentru negri; o lege din Texas interzice albilor şi negrilor să apară împreună în matchuri de box... În fabricile de ţesături de bumbac din Carolina de Sud, negrii şi albii n-au voie să lucreze împreună în aceeaşi încăpere şi nici n-au dreptul să circule în acelaşi timp, pe aceleaşi uşi, la intrare şi la ieşire, i

La sfârşitul războiului se aflau în regiunea din Sud, denumită Centura Neagră, cinci milioane de negri, dintre care cea mai mare parte trăiau de fapt într-o stare de sclavie sau slujeau fără voia lor ca robi pe marile plantaţii de bumbac, cultivând pământul în dijmă sau ca fermieri arendaşi. Cu toate că negrii formau aproape 60°pe din populaţia acestei regiuni, care trecea prin 12 state ale Sudului, covârşitoarea lor majoritate nu aveau drept de vot. Metodele întrebuinţate pentru a-i îndepărta pe cetăţenii negri de la vot variau de la impozitul electoral şi alte expediente „legale”, până la terorizare şi linşaj...[113]

113 Paragraful acesta al apelului lansat de Asociaţia naţională pentru progresul populaţiei de culoare a fost redactat de Milion R. Konvitz, conferenţiar la Universitatea Corneli.

În nordul ţării existau de asemenea „Centuri Negre”.

În fiecare oraş mai mare din Nord, majoritatea covârşitoare a negrilor erau îngrămădiţi în ghetouri murdare, înspăimântător de suprapopulate, mahalale insalubre cu cocioabe dărăpănate şi locuinţe infectate de şoareci şi lesne incendiabile. În „Centura Neagră” din Chicago, densitatea populaţiei era de 90.000 oameni pe mila pătrată, în timp ce autorităţile sanitare fixaseră densitatea maximă la 35.000. În Harlem, numărul mediu al locatarilor dintr-un bloc era de 3781. „Pe criteriul acesta”, declara revista *Arhitectural Forum* cu privire la densitatea populaţiei din Harlem, „întreaga populaţie din Statele Unite ar putea fi cazată în jumătate din oraşul New York”.

Prin dispoziţii restrictive şi prin alte diferite mijloace „legale” şi „extralegale”, ba deseori chiar prin violenţe comise de huligani, negrii sunt ţinuţi în carantină în aceste „Centuri Negre” aproape tot atât de riguros ca şi evreii între zidurile ghetoului din Varşovia. Între 1944 şi 1946, numai la Chicago s-au produs cincizeci şi nouă de atacuri împotriva negrilor care încercau să-şi stabilească domiciliul în cartierele albilor – cinci atacuri cu revolverele, douăzeci şi două de lapidări şi o mulţime de incendieri cu bombe. Pentru aceste crime n-a fost pedepsit niciunul dintre culpabili…

Într-un raport publicat de Oficiul de Educaţie al Statelor Unite, I.C. Brown declara cu privire la condiţiile de viaţă din ghetourile negre existente în numeroase regiuni ale Americii:

…În oraşe, pavajul, luminatul, serviciile de salubritate şi protecţia poliţiei sunt de cele mai multe ori inexistente acolo unde începe cartierul negrilor… În

---

Titlul complect al documentului Asociaţiei naţionale pentru progresul populaţiei de culoare era: Un apel adresat omenirii! O declaraţie asupra refuzului de a se acorda drepturi umane minorităţilor, In speţă cazul cetăţenilor de origină neagră din Statele Unite şi un apel prin care se cere ajutorul Naţiunilor Unite“. (N. A).

numeroase cartiere nu există niciun spital pentru negri, iar serviciul medical şi de asistenţă este deseori cu totul insuficient, dacă nu lipseşte chiar cu desăvârşire.

La Chicago şi New York, procentul negrilor bolnavi de tuberculoză era, în 1947, de aproximativ cinci ori mai mare decât acela al albilor. La Newark, statul New Jersey, era aproape de şapte ori mai mare.

La naştere mureau de două ori mai multe mame negre decât mame albe. Mortalitatea infantilă la negri era cu 70-/* mai mare decât la albi.

Vârsta medie pe care o atingeau americanii negri era cu zece ani mai mică decât aceea a americanilor albi.

„De ce să ne scuzăm sau să ne folosim de subterfugii?” întreba senatorul Walter F. George din Georgia… fost membru al Curţii Supreme din Georgia, într-un articol din revista *Liberty*. „Am fost foarte grijulii în respectarea literei Constituţiei federale, dar am fost foarte atenţi şi şireţi ca să violăm spiritul unor amendamente şi statute care i-ar fi făcut pe aegri să se socotească egali cu albii. Şi vom continua să ne comportăm în acest fel!”

2. LA WASHINGTON

„Oriunde ar fi situată capitala unei ţări”, declarase odată judecătorul Wendell Philipps Stafford de la Curtea Supremă a districtului Columbia, „chiar la nivelul mării, cum e a noastră, ea ar trebui să fie, în adevăratul sens al cuvântului, o cetate aşezată pe o înălţime şi nimic să nu o poată ascunde… pentru a deveni un simbol – un simbol al marii Republici, al cărei tron este acolo în văzul tuturor”.

Washingtonul de după război, cu clădirile sale impunătoare de granit alb, cu monumentele sale maiestuoase şi cu bulevardele largi străjuite de arbori, era în aparenţă un demn simbol al marilor tradiţii ale republicii americane. Dar frumuseţea şi demnitatea aparentă a capitalei Statelor Unite erau o faţadă înşelătoare. Ele ascundeau o mlaştină nesănătoasă de

prejudecăţi rasiale naziste, de discriminări şi de umilire voită a fiinţelor omeneşti care nu aveau pielea albă.

Nu departe de Casa Albă, în umbra monumentului de o gravă frumuseţe înălţat în amintirea lui Lincoln, se întindea un ghettou îngrozitor în care erau îngrămădiţi mai mult de un sfert din locuitorii oraşului – 250.000 negri americani. În capitala ţării lor, cetăţenii negri erau excluşi din hotelurile, restaurantele şi teatrele destinate „albilor", li se refuza dreptul de a intra în marile magazine, erau siliţi să frecventeze şcoli şi spitale separate, iar de mâncat trebuiau să mănânce în picioare, la barurile din sudul oraşului...

În 1947, proprietarul unui cimitir de câini din Washington a anunţat în mod public că nu va mai accepta să înmormânteze câini care aparţin negrilor. Cu toate că, explica el, câinii nu ar avea, desigur, nimic împotrivă să fie înmormântaţi la un loc, el şi-a dat seama că clientela albă era ofensată de comportarea lui faţă de favoriţii răposaţi...

După ce a vizitat capitala Statelor Unite, un indian a declarat: „Aş vrea să fiu mai curând un paria în sistemul hindus al castelor, decât un negru la Washington".

Broşura *Separatism la Washington – Un raport al Comitetului naţional de luptă împotriva separatismului în capitala ţării*[114], care a fost publicată în Noiembrie 1948, cuprindea următoarele comentarii:

Departamentul de Stat a trimis în diferite împrejurări proteste viguroase anumitor state care au încercat să impună restricţii în ceea ce priveşte deplasările reprezentanţilor noştri din străinătate. Washingtonul este însă singura mare capitală din lume în care oaspeţii străini de culoare nu se pot deplasa fără un însoţitor care să-i

---

114 Printre membrii Comitetului naţional de luptă împotriva separatismului în capitala ţării erau: Roger N. Baldwin, Bruce Bliven, pastorul Harry Emerson Fosdick, profesorul Louis Wirth, episcopul G. Bromley Oxnam şi Walter White (N. A.).

apere de insulte.

Ca exemple caracteristice rezultate din experienţa vizitatorilor străini de culoare sosiţi la Washington, ziarul *Report* cita următoarele cazuri:

În timpul războiului, ministrul Afacerilor Străine al unei ţări din Africa a fost invitat la Washington de Departamentul de Stat, care i-a rezervat din vreme camerele la hotel. Sosind noaptea târziu, administratorul hotelului a refuzat categoric să-l primească. Un funcţionar superior al Departamentului a fost trezit din somn şi a trebuit să-l convingă telefenic pe directorul hotelului să-l primească pe acest reprezentant străin – invocând motivul unor urgente necesităţi de război.

Un senator influent din Porto Rico vine foarte des la Washington pentru a se întâlni cu comisarul rezident, care trebuie să facă în fel şi chip pentru a-i găsi casă şi masă senatorului. Cu prilejul uneia din aceste vizite a fost găzduit de o familie din Alexandria. Altă dată l-a luat acasă la el corespondentul unui ziar din Porto Rico. A treia oară comisarul n-a putut să-l găzduiască la un particular şi i-a propus senatorului să doarmă pe canapeaua din biroul său.

Un catolic fervent din Panamá a intrat într-o biserică catolică din

Washington. Când a îngenuncheat să se roage, un preot s-a apropiat de el şi i-a înmânat o foaie de hârtie. Pe hârtie era adresa unei biserici catolice pentru negri. Preotul i-a explicat că existau biserici speciale pentru negri catolici şi că va fi binevenit acolo.

Totuşi, de obicei, se făcea o distincţie la Washington între vizitatorii străini şi oamenii de culoare născuţi în America. „Majoritatea magazinelor şi restaurantelor din Capitală” – raporta „Comitetul naţional de luptă împotriva separatismului din capitala ţării” – îşi dau seama de necesitatea de a face distincţie între negrii americani şi străinii de culoare neagră, tratându-i pe aceştia din urmă

ca pe nişte albi… Unui negru străin i se îngăduie deseori să mănânce şezând la o masă, dacă are paşaport diplomatic sau dacă dovedeşte cu alte mijloace că nu este negru american”.

În capitala Americii, discriminarea era rezervată în special negrilor americani.

O clauză din regulamentul interior al Biroului Imobiliar din Washington, publicat în 1948, stipula ca „nicio proprietate dintr-un cartier rezervat albilor, să nu fie vreodată vândută, închiriată sau oferită oamenilor de culoare”.

Într-un articol din ziarul *Washington Post*, intitulat „Locuinţele negrilor – Capitala bate recordul în privinţa mizeriei mahalalelor, pentru ajutorarea cărora nu s-a făcut nimic”, Agnes E. Meyer descria astfel ghetoul negru din Washington:

În călătoria mea prin centrele industriei de război… am vizitat locuinţele cele mai mizere. Dar nici măcar în mahalalele negrilor din Detroit sau în oraşele din Sud n-am văzut fiinţe omeneşti trăind într-o mizerie atât de înspăimântătoare ca în cartierele propriului nostru Washington… Nu numai că locuinţele au fost subînchiriate, dar şi unele camere, prea insalubre pentru a fi locuite chiar şi de animale, au fost despărţite printr-un carton subţire pentru a adăposti mai mulţi locatari. La Burke-s Court, 14 persoane au fost îngrămădite într-o singură încăpere: într-o căsuţă din strada a 9-a a cartierului de Nord-Vest stau înghesuite 19 persoane, pivniţa servind drept locuinţă unei femei cu trei copii. Este ceva foarte obişnuit ca cinci sau şase persoane să locuiască într-o cameră, dispunând uneori de un singur pat…

Numai treizeci la sută din locuitorii districtului Columbia erau negri. În schimb, 70% din populaţia mahalalelor mizere şi 69% din cei care mureau de tuberculoză erau negri…

Într-un articol publicat în pagina întâia a ziarului *New York Times* din 14 Mai 1948 şi intitulat „PREJUDECĂŢILE RASIALE ÎMPIEDICĂ 51 TINERI SĂ FACĂ O CĂLĂTORIE ÎN CAPITALĂ” se puteau citi, printre altele, următoarele:

Cincizeci şi unu de copii din New York, care se bucurau demult la gândul că vor petrece câteva ore printre mărturiile de libertate şi monumentele istorice ale Capitalei, şi-au văzut ieri visurile spulberate din cauza separatismului impus negrilor şi a regulilor discriminatorii practicate la Washington. Toţi aceşti copii fuseseră distinşi cu medalii la concursurile patrulelor de siguranţă din cartierele centrale ale New York-ului…

Printre tinerii care s-au bucurat de aceste premii erau şi patru copii negri… Când Automobil Clubul a încercat să-i găzduiască împreună cu tovarăşii lor albi, porţile hotelurilor din Washington li s-au închis. Din această cauză s-a amânat sărbătorirea premianţilor. Preşedintele Truman urma să le ţină o cuvântare specială…

Comentând acest incident, ziarul *New York Herald Tribune* scria într-un editorial: „Umilirea acestor şcolari din New York înseamnă o ruşine pentru întreaga ţară”[115].

---

115 Copiii negri din Washington sunt despărţiţi cu grijă şi ti se dă mereu prilejul să simtă că sunt inferiori celor cu pielea albă. S’au înfiinţat şcoli separate pentru copiii negri. Organizate conform dispoziţiei cinice, care se contrazice pe ea însăşi, „separaţi, dar egali“, şcolile pentru negri sunt instalate în clădiri vechi şi dărăpănate, din care o treime au fost clădite în secolul trecut.

Echipele de atletism şi de alte sporturi ale albilor nu pot concura cu echipele negrilor. In 1947, finalele unui concurs oratoric asupra Declaraţiei Drepturilor, organizat sub auspiciile Camerei de Comerţ, nu s’au putut ţine într’o şcoală publică, aşa cum fusese plănuit, din cauză că la competiţie participau atât copii albi, cât şi negri.
Dispoziţiile existente în statul Columbia interzic băieţilor şi fetelor de culoare să intre pe terenurile de joc ale copiilor albi (N. A.).

Dar ceea ce are mai revoltător discriminarea exercitată împotriva negrilor la Washington, după război, este faptul că această discriminare este, nu numai tolerată, ci chiar încurajată de guvern.

Aşa cum spunea apelul „Comitetului naţional de luptă împotriva separatismului în capitala ţării”:

În această acţiune dubioasă sunt aliate împotriva negrilor toate mărimile din guvernul Statelor Unite…

În ciuda tuturor principiilor şi afirmaţiilor sale, a ordinelor şi directivelor sale guvernul Statelor Unite neagă sistematic cetăţenilor de culoare ai Capitalei dreptul de a fi primiţi în serviciu deopotrivă cu al-oii, dând o pildă de discriminare rasială oraşului şi ţării întregi.

După război, ministerele şi celelalte servicii guvernamentale au revenit la politica excluderii negrilor din toate funcţiile publice, în afara celor mai mărunte. La Departamentul de Stat, la Ministerul Justiţiei, la Biroul Bugetului, la Comisia Federală de Comerţ, la Biroul Federal de Rezerve, aproape toţi muncitorii de culoare au fost repartizaţi la muncile de intendenţă. La Biroul de Recensământ, la Oficiul de Imprimerie al Guvernului şi la Biroul de Gravură şi Imprimerie, majoritatea negrilor angajaţi sunt ţinuţi în posturile cele mai prost plătite şi separaţi în unităţi speciale…

Politica postbelică practicată împotriva negrilor de guvernul din Washington era de aşa natură, încât Comitetul naţional împotriva separatismului din Capitală declara în concluzia *raportului* său:

Chiar în acest moment, guvernul federal ţine în robie mai mulţi cetăţeni decât oricare altă persoană sau instituţie din ţară. El este răspunzător, întrucât numai lui îi stă în putinţă să sfărâme lanţurile care răpesc unui sfert de milion de negri din Washington egalitatea lor î> drepturi în calitate de cetăţeni americani.

Mai rău, însă, este faptul că guvernul a ajutat la

făurirea acestor lanţuri. Instanţele judecătoreşti ale districtelor au fost folosite, neconstituţional – aşa cum reiese azi – pentru a împinge cu forţa populaţia de culoare în ghetouri. Birourile sale de închiriere, repartizare de locuinţe şi de coordonare au fost atrase în această acţiune generală. Comisiile districtuale ale guvernului, numite de preşedinte, şi diferiţii funcţionari guvernamentali au ajutat la menţinerea demarcaţiei între albi şi cei de culoare în birourile autorităţilor municipale, în şcoli, spitale şi centre de recreaţie…

Când oamenii simidesbinaţi de teoria unei rase superioare, libertatea şi dreptatea nu pot exista. Nicăieri nu se vede mai limpede acest lucru decât în Capitală…

„Trebuie să considerăm ca una din ironiile istoriei”, comenta ziarul *Washington Evening Star* la un an după înfrângerea suferită de puterile fasciste, „faptul că în timp ce reprezentanţii Sudului n-au fost niciodată în stare să cucerească

Washingtonul în timpul războiului civil, acum, în schimb, îl deţin ca pe un zălog lipsit de putere” h

3. TEROARE ÎN TENNESSEE

În dimineaţa zilei de 25 Februarie 1946, în micul orăşel Columbia din statul Tennessee, James C. Stephenson, un tânăr negru de 19 ani, fost combatant în marină, s-a dus însoţit de mama sa la magazinul „Castner & Knott” pentru a ridica un aparat de radio pe care îl dăduseră la reparat.

Doamna Stephenson achită pentru reparaţie o notă în valoare de 13 dolari. Încercând aparatul, ea constată, însă, că nu funcţionează. „Treisprezece dolari şi aparatul nu funcţionează!” exclamă femeia.

Înfuriat că un negru îndrăznise să vorbească astfel, meşterul William Fleming ieşi amenințător de după tejghea şi porunci doamnei Stephenson şi fiului ei să părăsească magazinul. Pe când plecau, unul dintre ucenici îl îmbrânci

pe la spate pe James Stephenson. În acelaşi timp, Fleming o lovi pe doamna Stephenson şi o trânti jos.

Tânărul negru sări la Fleming şi-i trase un pumn; acesta căzu peste vitrină şi o sparse. Un băcan din apropiere veni în goană, strigând: „Ucideţi-i, pe câinii ăştia de negri!” Şi cum mulţimea se îngrămădea, cineva strigă: „Hai să-i linşăm!”

Câţiva poliţişti sosiră la faţa locului. Unul dintre ei ridică bastonul asupra tânărului Stephenson. Doamna Stephenson strigă: „Nu-mi lovi băiatul!” Atunci poliţistul se întoarse şi o lovi pe ea.

Atât mama, cât şi fiul, fură arestaţi.

La primărie, judecătorul îi întrebă: „V-aţi luat la bătaie?”

Ambii răspunseră afirmativ.

„Vinovaţi”, spuse judecătorul. „Cincizeci de dolari amendă!”[116]

Un bărbat dădu buzna la primărie, înştiinţându-l pe judecător că afară mulţimea se îngrămădea şi că se vorbea de linşaj.

Judecătorul îi telefonă şerifului. „Scoatemai bine dumneata pe oamenii ăştia de aici”, spuse el. „Nu putem să-i apărăm”.

Stephensonii fură duşi de şerif la închisoarea ţinutului şi închişi acolo…

Între timp, un magistrat local, C. Ha. yes Denton, pregătise martori care să dea o declaraţie sub jurământ, acuzându-i pe doamna Stephenson şi pe fiul său că „încercaseră să comită o crimă, folosindu-se de instrumente periculoase: „cioburi de sticlă”. Denton fixă cauţiunea pe care aceştia urmau s-o plătească pentru

---

116 Aluzie la războiul civil care a avut loc în Statele Unite (1860—1865) între Statele din Nord şi cele din Sud; victoria Statelor din Nord. sub conducerea preşedintelui Lincoln, a avut drept urmare desfiinţarea formală a sclavagismului. (N. R.).

eliberare la 3500 dolari de fiecare.

În aceeaşi după amiază, şeriful îi telefonă unui om de afaceri negru din Columbia, anume Julius Blair. „Mai bine aţi colecta banii şi i-aţi scoate de aici”, îl sfătui şeriful pe Blair, „căci au de gând să-i linşeze. Mulţimea se agită prin împrejurimi”.

Blair depuse în grabă un cec de 7.000 dolari pe biroul magistratului, plecă cu automobilul la închisoarea ţinutului şi-i ridică pe Stephensoni. Fostul combatant şi mama sa fură apoi îndepărtaţi din oraş.

Spre seară, o gloată formată din vreo sută de bărbaţi înarmaţi cu puşti, revolvere şi pistoale se adună în piaţa tribunalului din Columbia. Sticlele de rachiu treceau din mână în mână. Vorbitorii se adresau mulţimii, îndemnând-o să meargă la Mink Slide, cartierul negrilor, şi „să pună mâna pe negrii ăia”.

Dar gloata nu se grăbea să năvălească în cartierul negrilor. Se răspândise zvonul că foştii combatanţi negri, înarmaţi cu puşti capturate în război de la germani şi japonezi, şi cu alte arme de foc, fuseseră mobilizaţi pentru a preîntâmpina atacul…

În Mink Slide, un grup de cetăţeni negri, printre care se aflau şi foşti combatanţi, mergeau din casă în casă, îndemnându-i pe locatari să închidă uşile şi să nu iasă în stradă. Foştii combatanţi adunaseră un număr mic de arme – vreo câteva puşti, două carabine şi câteva pistoale – de care intenţionau să se folosească în ultimă instanţă, dacă ar fi fost nevoie să-şi apere familiile şi locuinţele.

La căderea nopţii, abia se mai vedea vreun semn de viaţă în Mink Slide. În afară de unele patrule ale negrilor, străzile cartierului negru erau pustii. Uşile erau încuiate şi perdelele lăsate la ferestre. Copiii fuseseră ascunşi în încăperiledosnice şi prin mansarde. Întregul cartier era cufundat în tăcere şi întuneric, într-o aşteptare încordată…

Puţin după căderea serii, automobile pline cu albi

înarmaţi începură să cutreiere periferiile cartierului Mink Slide. Ici colo se auzeau focuri de armă trase de cei din automobile, la întâmplare, în clădirile neluminate.

Un automobil cu patru poliţişti se îndreptă spre Mink Slide. Maşina n-avea semne distinctive şi, pe întuneric, a fost luată drept unul din vehiculele huliganilor. O voce strigă: „Iată-i că vin”. Urmă o salvă de împuşcături. Văzându-se ciuruiţi de alice, poliţiştii întoarseră maşina şi se îndreptară spre centrul oraşului…

Primarul orăşelului Columbia telefonă guvernatorului McCord din Nash viile şi ceru să i se trimită imediat unităţi ale forţelor armate.

Înainte de zorii zilei, 500 de oameni din gărzile statului, inclusiv o companie de mitraliere cu echipament militar complet, sosiră în grabă la Columbia. Comanda trupelor o avea generalul de brigadă Jacob Dickinson din garda statului Tennessee. La Columbia, trupele fură completate cu şaptezeci şi cinci de oameni din poliţia de control a drumurilor sub conducerea lui Lynn Bomar, directorul securităţii publice a statului Tennessee.

Fără să se mai ocupe de gloata albă înarmată care era încă îngrămădită în piaţă, generalul Dickinson îşi desfăşură forţele sale într-un cordon în jurul cartierului Mink Slide. După ce se execută această operaţie, generalul îi informă pe ziarişti: „Negrii au fost înconjuraţi”.

Exact la ora cinci dimineaţa începu invadarea cartierului negru.

Atacul a fost executat cu precizie militară. Poliţia de control a drumurilor mergea în frunte cu mitraliere, puşti automate şi carabine, trăgând din plin. Imediat după ea urmau cei din gărzile statului Tennessee, cu căşti de oţel şi cu baioneta la armă. Înaintând încet prin străzile pline de fum, trupele trăgeau salvă după salvă în case şi magazine.

În ziarul *Nashville Banner* din ziua respectivă se afirma în legătură cu acest atac:

Azi dimineaţă patrulele înarmate au pătruns în cartierele „Mink Slide” sau „Black Bottom” şi au distrus o serie de întreprinderi comerciale în care au tras cu mitralierele şi carabinele… Geamurile s-au făcut ţăndări, uşile au fost sparte şi toate magazinele devastate…

Ziariştii Tom Ketterson şi Paul Page scriau în ziarul *Columbia Daily Herald*: „Această scenă reamintea foştilor combatanţi intrarea trupelor americane într-un oraş capturat din Europa”.

Existau totuşi deosebiri pline de semnificaţie între tactica militară a trupelor americane dincolo de ocean şi aceea a invadatorilor din Mink Slide. Aşa cum spune Robert Minor în pamfletul său *Linşaj şi înscenare în Tennessee*:

…au fost distruse doar prăvăliile care aparţineau negrilor; toate magazinele albilor au rămas neatinse; şi în această privinţă părea un atac al trupelor S.S. naziste împotriva unui cartier evreiesc.

Sub comanda personală a lui Lynn Bomar, directorul securităţii publice a statului, poliţia de stat a năvălit în magazinele, restaurantele şi birourile care aparţineau negrilor, distrugând mobilierul şi zvârlind mărfurile şi edecurile în stradă. S-au tras salve de mitraliere în oglinzi şi tablouri, s-au spart şi s-au prădat casele de bani.

Sfărâmând uşile, poliţiştii au pătruns în locuinţele particulare şi în apartamente. Bărbaţi, femei şi copii, deopotrivă, au fost scoşi în străzile pline cu obiecte aruncate din case, loviţi cu patul puştii şi siliţi să stea cu mâinile ridicate.

Prizonierii negri au fost apoi conduşi într-o lungă procesiune pe străzile oraşului, spre închisoare…

La prânz sosi în Columbia guvernatorul McCord. La o consfătuire secretă, organizată în grabă cu autorităţile municipale, s-a căzut de acord să nu se mai discute pe faţă despre linşaj. Oficial, episodul urma să fie arătat drept o

„răzvrătire armată a negrilor”, care fusese reprimată la momentul potrivit. Secretarul guvernatorului, Bayard Tarpley, a declarat în faţa ziariştilor că, după cum se ştie, negrii cumpăraseră arme „în tot statul”.

În aceeaşi după amiază, ziarul *Columbia Daily Herald* declara într-un editorial:

Este imposibil ca negrii să câştige supremaţia asupra unui popor suveran, şi cu cât elementele de frunte ale rasei negre îşi vor da seama mai devreme de acest lucru, cu atât mai bine va fi pentru această rasă.

Titlurile ziarelor din întreaga Americă trâmbiţau despre o „răscoală a negrilor” în Columbia, statul Tennessee.

Au fost arestaţi şaptezeci de negri, majoritatea fiind acuzaţi de tentativă de omor. Cauţiunea pentru eliberarea lor a fost fixată de magistratul Denton la 5.000 dolari de persoană, în total, deci, 350.000 dolari.

Negrilor arestaţi li s-a luat interogatorul preliminar în închisoarea supra aglomerată a regiunii. Deţinuţii erau scoşi pe rând din celule, conduşi prin coridoarele unde mişunau gardieni înarmaţi şi îmbrânciţi într-o cameră care servea de obicei şerifului drept sală de mâncare. Li se spusese că dacă „vor vorbi” şi vor mărturisi ceea ce ştiu despre „complot” vor fi trataţi cu blândeţe. În ciuda făgăduielilor, a ameninţărilor şi torturilor, niciun prizonier n-a „vorbit”…

La 28 Februarie, trei deţinuţi au fost aduşi împreună în sala de mâncare a şerifului. Cei trei deţinuţi erau William Gordon, James Johnson şi Napoleon Stewart. După un interogatoriu prelungit, în timpul căruia nu dăduseră ceea ce poliţiştii numeau „răspunsuri satisfăcătoare”, cei trei bărbaţi au fost duşi de locţiitorul şerifului şi de poliţişti în camera alăturată.

Deodată s-a auzit o salvă de mitralieră.

Cu sângele curgându-le şiroaie din rănile provocate

de gloanţe, Gordon şi Johnson au fost duşi la spitalul King-s Daughters. Acolo li s-a făcut o transfuzie de sânge, dar li s-a refuzat internarea în spital din cauză că instituţia era, după cum se exprima ziarul *Washington Post*, un „spital pentru albi”. În timp ce erau transportaţi spre oraşul Nashville, cei doi oameni au murit.

Datorită faptului că întreaga ţarăcerea ca guvernul să acţioneze, a fost alcătuit un juriu federal pentru anchetarea evenimentelor din Columbia.

Toţi cei aleşi pentru a face parte din juriu erau albi.

După o anchetă de două luni, juriul a raportat că n-a găsit „nicio încălcare a drepturilor cetăţeneşti” şi că nu există nicio dovadă în legătură cu o tentativă de linşaj la Columbia.

Singurul lucru pe care l-a făcut juriul a fost o critică aspră împotriva „articolelor incendiare” apărute în „presa comunistă”.

Aducând la cunoştinţa publicului concluziile juriului federal, presa din întreaga ţară a neglijat să amintească un fapt cât se poate de interesant despre judecătorul Elmer D. Davies, care prezidase interogatoriile ca reprezentant al procurorului general Clark. Faptul trecut cu vederea era că judecătorul Davies, aşa cum mărturisise el singur, făcuse parte din Ku-Klux-Klan, lucru confirmat, de altfel, şi într-un reportaj apărut în ziarul *New York Times* la 19 Iulie 1939.

A. CU MANA PE TRĂGACI, CU BICIUL ŞI CU LAŢUL

La 6 Iunie 1947, într-un articol de fond intitulat „Procesele de linşaj fac istoria Sudului”, revista *Life* găsi cu cale să-şi exprime satisfacţia că se făcuse „un pas înainte” în ceea ce priveşte extinderea „dreptăţii” şi asupra negrilor din Sud.

Cu un an înainte, în luna Februarie, la Greenville, în Carolina de Sud, fusese înjunghiat un alb de meserie şofer de taxi. Autorităţile ţinutului arestară în grabă pe un tânăr

negru, Willie Earle. „A doua zi dimineaţă” scria *Life*, o gloată de linşori care veniseră cu automobile îl scoaseră pe Earle din închisoarea din Pickens, îl bătură, îl loviră cu pumnii şi cu patul puştilor, apoi îl împunseră de cinci ori cu cuţitul, îi tăiară o bucată mare de carne din coapsă şi, în cele din urmă, îl împuşcară în cap cu trei focuri de armă”.

Douăzeci şi şase dintre ei, recunoscând că au participat la linşaj, au fost daţi în judecată. Revista *Life* scria că „dezbătenle Curţii aveau deseori aspectul neobişnuit al unui picnic de familie”. Juriul i-a găsit „nevinovaţi”.

În urma achitării acuzaţilor, R.C. Hunt, cel care îl împuşcase pe Earle în cap, dădu un banchet la care spuse: „S-a făcut dreptate ambelor părţi”. Un alt linşor, Duran Keenan, declară presei: „E cel mai fericit eveniment care s-a petrecut vreodată în această ţară”.

Rezumând părerile sale asupra acestui caz, revista *Life* aprecia procesul ca: primul caz în care întreaga desfăşurare odioasă a unui linşaj violent intra în analele justiţiei. Revista era de părere că:

Timp de nouă zile, toţi acuzaţii au fost judecaţi cu toată seriozitatea… Judecata nu se sfârşise, însă, într-un mod care să satisfacă pe cei ce cred că democraţia înseamnă egalitate, indiferent de culoarea pielii, unui om… A fost creat, însă un precedent… A devenit limpede că Sudul nu mai poate fi considerat ca un loc sută la sută sigur pentru o gloată de linşori sau cel puţin că linşajul nu mai poate fi ţinut sută la sută secret.

La 13 August 1947, după două luni de la apariţia articolului din *Life*, ziarul *New York Times* publica un editorial intitulat „Georgia face progrese”. Editorialul se referea la opt condamnaţi negri care fuseseră masacraţi în închisoarea Anquilla, în apropiere de Brunswick, statul Georgia.

La 11 Iulie 1947, un grup de deţinuţi negri din tabăra

de la Anquilla primiseră ordin din partea gardienilor închisorii să lucreze într-o mlaştină unde mişunau şerpi veninoşi. Câţiva dintre condamnaţi şovăiră şi cerură bocanci, la care gardianul H.G. Worthy le porunci înfuriat să se întoarcă în tabără. La gardul închisorii, gardianul Worthy ceru celor cinci deţinuţi pe care-i socotea conducătorii grupului să iasă din rând. Deoarece prizonierii refuzară să asculte de ordinul său, Worthy strigă paznicilor închisorii: „Pe ei!” Paznicii şi sentinela deschiseră focul.

Cinci dintre condamnaţi fură ucişi pe loc. Alţi trei au fost răniţi mortal.

La întrebările juriului regional, gardianul Wbrthy declară că negrii încercaseră „să evadeze”. Juriul regional hotărî că gardianul şi paznicii fuseseră „îndreptăţiţi în acţiunea lor”, şi că „interveniseră pentru a menţine ordinea”. Juriul mai declară că „nu s-ar fi întâmplat aşa ceva dacă oamenii ar fi fost în lanţuri şi îmbrăcaţi în haine vărgate”.

Protestele Asociaţiei naţionale pentru progresul populaţiei de culoare şi ale altor organizaţii progresiste au avut drept urmare darea în judecată a gardianului şi a celor patru paznici acuzaţi de a fi violat statutele federale cu privire la drepturile cetăţeneşti. La judecata în faţa instanţelor federale. avocatul apărării a susţinut că paznicii au fost nevoiţi să tragă pentru a zădărnici „un complot pus la cale de comunişti”, care voiau să pună mâna pe tabăra închisorii. După o deliberare de opt minute, juriul federal, compus exclusiv din albi, i-a achitat pe acuzaţi.

Ziarul *New York Times* scria următoarele în editorialul său „Georgia face progrese”:

Unul din aspectele îmbucurătoare ale manifestărilor de persecuţie rasială, încă destul de dese în inima Sudului, este că ele produc, în sfârşit, într-un fel sau altul, o reacţie

sănătoasă care va aduce o îmbunătăţire a situaţiei... În Georgia, ca şi în restul Sudului, oamenii sunt din ce în ce mai lămuriţi şi libertatea are o extindere tot mai mare.

La 14 Martie 1947, secretarul de stat George C. Marshall declara în Consiliul celor patru miniştri de externe întrunit la Moscova:

Îmi dau seama că interpretările date cuvântului „democraţie" sunt numeroase. Pentru guvernul şi cetăţenii americani acest cuvânt are un înţeles fundamental. Noi credem că fiinţa umană are anumite drepturi inalienabile...

Printre acestea se numără şi dreptul fiecărui individ de a-şi rf. *esvolta mintea şi sufletul pe calea pe care şi-o alege el însuşi fără teamă sau constrângere... Noi nu considerăm liberă o societate în care cetăţenii paşnici trăiesc cu teama de a li se refuza dreptu*l la *muncă sau la viaţă, libertatea sau posibilitatea de a fi fericiţi.*

În cursul anului în care secretarul de stat Marshall a făcut această declaraţie, rar a trecut o zi în Statele Unite în care „drepturile inalienabile" ale negrilor americani să nu fi fost violate. Iată numai câteva din nenumăratele cazuri întâmplate[117]:

---

117 E imposibil să se aprecieze exact numărul crimelor şi atrocităţilor comise împotriva populaţiei negre. Doar puţine cazuri au ajuns la cunoştinţa publicului prin presă, şi aceasta numai atunci când organizaţiile progresiste care luptă pentru drepturile negrilor au manifestat un interes deosebit. De cele mai multe ori nu s'a acordat nicio atenţie acestor brutalităţi.
In afară de aceasta, după război s'a practicat în America o metodă de linşare a negrilor care făcea ca multe crime să rămână nedescoperite. Intr'un memoriu redactat de istoricul dr. Herbert Aptheker şi supus în Iunie 1946 Consiliului Economic şi Social al Naţiunilor Unite de către Congresul naţional al negrilor se spunea: „Astăzi se foloseşte mai mult metoda „linşajului sec", adică mutilarea sau uciderea pe ascuns şi fără zarvă a vreunui negru indezirabil, cu ajutorul unui mic grup de indivizi (se crede că deseori chiar de către poliţişti). Nu avem la îndemână amănunte şi cifre exacte asupra acestui sistem, dar este semnificativ că un studiu întreprins în 1940 de „un alb originar din Sud şi care trebue să r.ămână anonim", studiu patronat de patru deputaţi din

ATLANTA, STATUL GEORGXA, *Februarie*: La două săptămâni după ce o bandă de albi îl avertizase pe un pastor negru, reverendul A.C. Epps, să se mute din cartierul albilor, casa lui a fost dinamitată. Banda a fost văzută glumind cu poliţiştii, după ce a părăsit casa lui Epps.

SMITHFIELD, STATUL CAROLINA DE NORD, *Aprilie*: Fletcher Martin, un servitor negru al spitalului „Provident" din Baltimore, originar din California de Nord, călătorea cu trenul spre ţinutul lui natal. Deoarece s-a opus când i s-a dat ordin să se mute într-un vagon pentru negri, a fost împuşcat mortal de conducătorul trenului. Conducătorul a declarat că-l împuşcase pe Martin fiind „în legitimă apărare".

ROCKY MOUNT, STATUL CAROLINA DE NORD, *Mai*: Cadavrul negrului Willie Pittman, şofer de taxi, a fost găsit oribil mutilat pe marginea unei şosele lângă Rocky Mount. Capul îi fusese zdrobit, iar picioarele şi braţele tăiate.

SARDIS, STATUL GEORGIA, *Mai*: Joe Nathan Roberts, un fost combatant negru în vârstă de 23 de ani, care urma cursurile Universităţii Temple în baza Legii drepturilor acordate foştilor combatanţi, a fost împuşcat mortal pentru că a neglijat să spună „domnule" unui alb. Ucigaşul n-a fest adus niciodată în faţa justiţiei.

HAMILTON, STATUL GEORGIA, *Mai*: Henry Gilbert, un fermier negru, a fost ucis în închisoarea ţinutului Harris de către poliţişti. Capul i-a fost zdrobit, iar coastele rupte.

LETTWORTH, STATUL LOUISIANA, *Iulie*: Un paznic de vânătoare s-a luat la ceartă cu William Brown, un negru de 83 ani care vâna veveriţe în pădure. Paznicul l-a scos pe

---

Statele Unite, prinîre care şi senatorii Wagner şi Capper, afirmă că „în fiecare an sunt linşaţi nenumăraţi negri, dar dispariţia lor rămâne învăluită de mister, deoarece ei sunt exterminaţi fără sgomot şi fără ca lumea să afle ceva. Alte lucrări recente au adus şi ele mărturii grăitoare; aceasta e fără îndoială un nou fel de barbarie care trebue să fie cercetată temeinic şi stârpită definitiv" (N. A.).

Brown la margirea pădurii şi l-a împuşcat în cap pe la spate. El s-a dus apoi la un arendaş alb din apropiere şi i-a spus: „Am împuşcat un negru; înştiinţaţi-i familia”. Judecătorul de instrucţie a hotărât: „Omorul era justificat, întrucât paznicul era în legitimă apărare”.

CALHOUN, STATUL LOUISIANA, *Iulie*: Când Wesley Thomas, un tăietor de lemne negru, a părăsit serviciul pe care-l avea la un fermier alb, acesta a oferit 50 de dolari aceluia care-l va ucide pe Thomas, spunând că tăietorul de lemne îl ameninţase cu moartea. Un alt fermier alb, întâlnindu-l pe Thomas, îl împuşcă explicând apoi: „L-am împuşcat în timp ce încerca să intre într-o casă”. Juriul a calificat crima drept „omor scuzabil”, afirmând că ucigaşul fusese în „legitimă apărare”.

PRENTISS, STATUL MISSISSIPPI, *August*; După ce o bandă dăduse şerifului un răgaz de opt ore pentru ca să obţină „mărturisiri” de la Versie Johnson, un muncitor negru de la un ferestrău, arestat sub acuzarea de viol, şeriful şi doi adjuncţi ai lui l-au împuşcat. Şeriful a declarat că „nu era necesară” o anchetă, întrucât poliţiştii l-au împuşcat pe Johnson când acesta încercase să pună mâna pe una din armele lor.

NEW YORK, STATUL NEW YORK, *August*: Lloyd Curtis Jones, un negru invalid de război, care beneficia de o bursă Guggenheim pentru studii muzicale, cânta cu un mic grup la intrarea circului Columbus din Parcul Central. Poliţistul Francisc LeMaire îi porunci lui Jones să plece de acolo, lovindu-l cu bastonul. Deoarece negrul s-a opus, LeMaire îl lovi în cap cu atâta putere, încât îşi rupse bastonul. Jones ridică mâinile să se apere. LeMaire îi trase atunci trei gloanţe în abdomen, rănindu-l grav, dar nu mortal. Făcându-se o anchetă superficială, poliţistul fu găsit nevinovat.

ROCHESTER, STATUL NEW YORK, *Noiembrie*: Roland T. Price, un fost combatant negru, reclamase într-

un restaurant că nu primise restul cuvenit. Conducerea localului a chemat poliţia. A urmat un schimb de cuvinte, după care poliţiştii l-au împuşcat mortal pe Price. Ei au declarat că Price încercase să scoată un revolver. Ulterior s-a dovedit însă că Price nu era înarmat. La instrucţia procesului, poliţia a foăt scoasă din cauză.

LOUISVTLLE, STATUL KENTUCKY, *Noiembrie*: Doi poliţişti au intrat într-un magazin de confecţiuni, acuzându-l pe negrul George E. Kelly că face scandal. La încercarea lui Kelly de a-i smulge unui poliţist revolverul din mână, el a fost bătut până şi-a pierdut cunoştinţa şi apoi ciuruit de gloanţe. Poliţistul a fost scos din cauză.

În adresa către Congres din 7 Ianuarie 1948, preşedintele Harry S. Truman făcea următoarele declaraţii asupra situaţiei din Statele Unite:

Izvorul fundamental al forţei noastre este de natură spirituală... Pentru că suntem un popor care are un crez. Uredem în demnitatea omului...

Avem un adânc respect pentru bunăstarea şi drepturile individului.

Primul nostru ţel este de a asigura pe deplin cetăţenilor noştri toate drepturile fundamentale ale omului...

Orice negare a drepturilor umane este o negare a credinţelor fum damentale ale democraţiei şi a respectului nostru pentru valoa/rea fiecărui individ.

În acelaşi an, în timp ce Congresul lăsase nerezolvate legea împotriva linşajului, legea cu privire la impozitele aplicate pentru a avea dreptul de vot şi legea asupra relaţiilor dintre patroni şi salariaţi, se puteau cita nenumărate cazuri de încălcare a drepturilor umane ale negrilor americani:

MACON, STATUL GEORGIA, *Februarie*: După dezbateri care a «ţinut o zi, un juriu compus în întregime din cetăţeni de culoare albă a găsit-o vinovată de omor pe

femeia de culoare neagră Rosa Lee Ingram şi pe cei doi fii ai săi, în vârstă de 17 şi de 14 ani. „Crima” pentru care au fost condamnaţi la moarte se petrecuse cu trei luni în urmă. Cei doi băieţi Ingram luaseră apărarea mamei lor care fusese atacată de un fermier alb. În încăierare, unul dintre băieţi îl dăduse fermierului o lovitură mortală în cap. În urma unor protestestăruitoare, execuţia doamnei Ingram şi a fiilor ei a fost suspendată, sentinţa fiind apoi comutată în închisoare pe viaţă.

TRENTON, STATUL NEW JERSEY, *Februarie*: După uciderea unui negustor alb, poliţia din Trenton a ridicat zeci de negrj, reţinând până la urmă sub stare de arest şase tineri negri. După câtva timp, poliţia a produs mărturisiri semnate de cinci dintre deţinuţi. La proces, însă, acuzaţii au adus alibiuri convingătoare; martorul principal al acuzării nu a putut să stabilească cine era vinovatul, iar trei dintre acuzaţi au declarat că au fost narcotizaţi de poliţie. Juraţii au hotărât că erau toţi vinovaţi şi i-au condamnat pe câte şase la moarte prin electrocutare.

MEMPHIS, STATUL TENNESSEE, *Mai*: Negrul Eli Blalne a făcut o plângere la poliţie declarând că în timpul unei anchete poliţieneşti i se sustrăseseră nete bani. La circumscripţie, poliţiştii l-au bătut cu atâta sălbăticie, încât Blaine a rămas chior.

DETROIT, STATUL MICHIGAN, *Iunie*: Doi poliţişti l-au maltratat cu brutalitate pe Leon Moseley, un tânăr negru în vârstă de 15 ani, iar după aceea l-au împuşcat mortal. În raportul poliţiei asupra acestui caz se arăta că automobilul condus de Moseley nu avea faruri.

AUGUST, STATUL GEORGIA, *Iulie*: Ike Crawferd, un deţinut negru care fusese bătut de nişte gardieni de la închisoarea regională din Rochmond, a murit din cauza rănilor. Avea un ochi scos şi craniul fracturat.

CALHOUN FALLS, STATUL CAROLINA DE SUD,

August: Pastorul de culoare Archle Ware, care nesocotise avertismentele de a se abţine de la vot şi se prezentase la alegeri, a fost atacat, ciomăgit şi lovit cu cuţitul până ce a fost ucis, în văzul a doi poliţişti care stăteau nepăsători.

MONTGOMERY COUNTY, STATUL GEORGIA, *Septembrie*: D.C. Carter, preşedintele filialei regionale a Asociaţiei naţionale pentru progresul populaţiei de culoare, a nesocotit ameninţările primite şi a votat în alegerile locale. O bandă de huligani l-a bătut cu răngi de fier şi l-a pus apoi pistolul în piept, poruncindu-i să nu-şi mai transporte vecinii la alegeri cu maşina lui.

LYONS, STATUL GEORGIA, *Noiembrie*: În timp ce se întorcea de la biserică întovărăşit de soţie, copil şi alţi doi negri, Robert Mallard, un fermier negru, a fost împuşcat pe un drum singuratic de un grup de albi. Autorităţile locale n-au luat în consideraţie declaraţiile doamnei Mallard şi ale celor doi negri care au fost de faţă la crimă.

La 15 Septembrie 1949, fiind numit candidat al partidului republican. În alegerile pentru Senatul Statelor Unite, John Foster Dulles a declarat:

America este ceea ce este din cauză că poporul nostru a crezut totdeauna că lucrul cel mai de seamă, cel mai de preţ în lume îl constituie fiinţa omenească – îmbogăţirea sufletului şi a minţii ei prin crearea unei ambianţe plăcute şi înfloritoare care să-i stimuleze concepţii mai înalte şi înfăptuiri măreţe.

Iată câteva din titlurile apărute în anul 1949 în cele trei ziare mal importante ale negrilor: *Afro-American*, *Pittsburgh Courier şi Chicago Defender*:

50 DE POLIŢIŞTI CARE ERAU SA OMOARE ÎN BĂTAIE UN OM AU FOST ELIBERAŢI. JURIUL A DAT VERDICTUL ÎN CINCI MINUTE.

(Miami, statul Florida, 22 Ianuarie).

DOUĂ NOI ASASINATE RASIALE.

(Bessemer, statul Alabama şi Fort Myers, statul

Florida, 12 Februarie).

UN CETĂŢEAN DIN FLORIDA BICIUIT DE O BANDĂ DE ALBI. VICTIMA ŞI-A PIERDUT MINŢILE DIN CAUZA SPAIMEI.

(Orlando, statul Florida, 19 Martie).

JUDECĂTORUL DIN ALABAMA ÎL ACUZA PE ŞERIF DE LOVIRE ŞI DECLARA CA POLIŢIŞTII I-AU AJUTAT SA BICIUIASCĂ ŞAPTE OAMENI.

(Chattanooga, statul Tennessee, 30 Aprilie).

JUDECĂTORUL ÎL ACUZA PE ŞERIFUL DIN GEORGIA CA A DAT ANUMIŢI DEŢINUŢI PE MANA KU-KLUX-KLANULUI.

(Trenton, statul Georgia, 21 Mai).

JURAŢII ELIBEREAZĂ DOI POLIŢIŞTI DIN ALABAMA CARE AU ATACAT O FEMEIE.

(Montgomery, statul Alabama, 28 Mai).

SCLAVIA ÎN JERSEY.

S-A FĂCUT DOVADA CA ÎN ASBURY PARK EXISTA SCLAVIE.

(Asbury Park, statul New Jersey, 18 Iunie).

LINŞAT PENTRU VITEZA PREA MARE PE ŞOSEA.

(Houston, statul Mississippi, 16 Iulie).

UN ALB DIN STATUL CAROLINA DE SUD REŢINUT PENTRU ASASINAREA UNUI COPIL DE 10 ANI CARE L-A ÎNJURAT.

(Spartansburg, statul Carolina de Sud, 19 Iulie).

ASASINUL ALB AL UNUI FOST COMBATANT NEGRU A FOST ELIBERAT.

(Irwington, statul Georgia, 23 Iulie).

O LOCUINŢA DIN CHATTANOOGA A FOST DINAMITATA.

(Chattanooga, statul Tennessee, 30 Iulie).

TEMNICER ACUZAT PENTRU A DOUA OARĂ CA TINE OAMENII LA MUNCA FORŢATĂ.

(Dallas, statul Texas, 30 Iulie).

UN ALB ÎL ÎNJUNGHIE PE ALTUL.

(Lyons, statul Georgia, 21 August).

O MULŢIME DE 2000 DE OAMENI ÎI ASEDIAZĂ PE NOII LOCATARI.

(Chicago, statul Illinois, 6 August)

140 DE OAMENI ŢINUŢI ÎN SCLAVIE LA O FERMA DIN MISSISSIPPI.

(Jackson, statul Mississippi, 3 Septembrie).

CINCI OAMENI ÎL LINŞEAZĂ PE UN FERMIER ÎNSTĂRIT DIN GEORGIA.

(Bainbridge, statul Georgia, 10 Septembrie).

LA WASHINGTON S-A DAT FOC UNEI CRUCI A KU-KLUX-KLANULUI.

(Washington, D.C., 12 Septembrie).

Dar, cu toată teroarea dezlănţuită în perioada postbelică, populaţia neagră a Americii nu a putut fi îngenuncheată.

Pretutindeni se vedea cum creşte lupta hotărâtă a cetăţenilor negri, nu numai pentru a-şi păstra, dar şi pentru a-şi extinde drepturile câştigate cu atâta greutate în epoca New Dealului. Unindu-se cu ceilalţi americani progresişti, ei au întreprins în întreaga ţară o serie de campanii pentru a desfiinţa restricţiile în privinţa locuinţelor, pentru a pune capăt discriminării şi violenţelor împotriva negrilor şi pentru a stârpi definitiv* manifestările de persecuţie rasială şi de separatism.

Şi, ca rezultat al spiritului avântat şi combativ al populaţiei negre s-a observat creşterea uimitoare a numărului votanţilor negri din Sud. Cu toate ameninţările Ku-Klux-Klapului, cu toată brutalitatea poliţiei şi în ciuda miilor de obstacole legale şi ilegale, numărul votanţilor negri din Sud a crescut de la 211.000, câţi erau în 1940, la peste un milion în 1948.

Populaţia neagră din Statele Unite este ferm hotărâtă să obţină o dată pentru totdeauna, indiferent de piedicile

care i se pun în cale, drepturi egale, ca fiinţe umane şi deplina cetăţenie americană

Capitolul XVII STAFIA ROŞIE

În acţiunea lor de distrugere sistematică a tuturor grupărilor de opoziţie, Hitler şi Mussolini i-au avut în vedere, în primul rând, pe comunişti.

Comuniştii au fost de la început în primele rânduri ale celor care s-au opus fascismului.

Din Buletinul pentru orientarea armatei Statelor Unite, Convorbiri cu armata. *Martie 1945*.

Oricine apără interesele întregului popor este etichetat „roşu", astfel încât acest cuvânt a devenit un semn de onoare pentru cei care cred în demnitatea şi egalitatea fiinţelor umane.

Generalul de brigadă Evans F. Carlson 7 Mai 194 7

1. TEMA ŞI VARIAŢIUNI

În liniştitul orăşel Ilobe Sound din statul Florida s-a întâmplat, spre sfârşitul lunii Martie 1949, un eveniment extraordinar, eu o semnificaţie internaţională. Într-o noapte, târziu, imediat după ce s-a auzit sunând o sirenă de incendiu, un bărbat cu părul vâlvoi, îmbrăcat în pijama, ieşi ca o furtună dintr-o casă şi fugi în stradă ţipând cu o voce îngrozită: „A debarcat Armata Roşie!" Omul acesta era ministrul de război al Statelor Unite, James V. Forrestal.

Incidentul a fost înăbuşit cu grijă.[118]

Forrestal a fost transportat cu un avion special de la Hobe Sound la Spitalul Marinei din Bethesda, în statul Maryland. Acolo a fost pus sub îngrijirea unor psihiatri, fiind supravegheat zi şi noapte de gardienii spitalului. Medicii Marinei au anunţat presei că Forrestal suferea de

---

118 Amănunte în legătură cu acest incident au fost aduse pentru prima dată la cunoştinţa publicului prin emisiunea radiofonică din 10 Aprilie 1949 a ziaristului Drew Pearson (N. A.)

„surmenaj”… „în urma muncii excesive din timpul războiului şi din perioada postbelică”.

La 22 Mai, ora două dimineaţa, Forrestal se furişă, fără să fie observat de nimeni, din rezerva sa luxoasă de la etajul al 16-lea al spitalului Marinei, străbătu coridorul, deschise o fereastră şi se aruncă de sus, în gol.

Întemeietorii Internaţionalei I-a Karl Marx şi Friedrich Engels, au scris în 1848, în prima frază a *Manifestului Partidului Comunist*: „O stafie umblă prin Europa – stafia comunismului”.

După un secol, stafia comunismului mai înspăimântă încă Statele Unite ale Americii.

Sinuciderea lui James V. Forrestal era un simptom al isteriei antiroşii care se răspândise în acea vreme în ţară ca un fel de psihoză contagioasă. În nicio altă ţară din lume, opinia publică nu era atât de înfricoşată după război de gogoriţa ameninţării comuniste. Cei slabi, ca şi cei puternici, erau chinuiţi deopotrivă de fobia aceasta colectivă.

Spre deosebire de alte epidemii, aceasta fusese răspândită cu bună ştiinţă de către anumiţi oameni.

La sfârşitul războiului devenise evident că poveştile despre pretinsa primejdie a unui nou război şi sperietoarea cu spionii nu erau suficiente pentru a convinge poporul american că ţara îi este ameninţată de o agresiune armată sovietică din afară şi de o răzvrătire comunistă pusă la cale de Moscova, înăuntru. Trebuia să fie ştearsă mai întâi amintirea vie a alianţei de luptă sovieto-americane şi a uriaşei contribuţii a Uniunii Sovietice la victorie.

Toate sistemele imaginabile şi toate posibilităţile de reclamă, toate mijloacele de transmisiune, toate serviciile statelor ca şi cele federale, instituţiile educative, asociaţiile comerciale, grupările religioase, societăţile ultrapatriotice, societăţile de ajutor reciproc şi organizaţiile de veterani – toate au fost mobilizate pentru o

intensă şi continuă campanie anticomunistă, care s-a extins în toate sectoarele de activitate ale ţării.[119]

„Comunismul", scria revista *Newsweek* la 2 Iunie 1947 f „are de înfruntat în America de astăzi atacul cel mai greu pe care l-a c.cunoscut vreodată... În comparaţie cu isteria antibolşevică ce a urmat după primul război mondial, mişcarea actuală reprezintă o încercare mult mai

---

119 Ar trebui literalmente volume întregi pentru a cataloga miile de fituici cu care propaganda anticomunistă a inundat în anii de după război Statele Unite.

Rar trecea o zi în care să nu apară vreun nou „document" anticomunist sau antisovietic tipărit în Imprimeriile Guvernului din Washington

Comisia Camerei pentru cercetarea activităţilor antiamericane a publicat rapoarte după rapoarte privitoare la „pericolul roşu". Comisia a publicat o serie de asemenea rapoarte purtând următoarele titluri'

100 lucruri despre comunism care trebue cunoscute în Statele Unite;

100 lucruri despre comunism care trebue cunoscute în materie de

religie;

100 lucruri despre comunism care trebue cunoscute în materie de

educaţie;

100 lucruri despre comunism care trebue cunoscute în privinţa mişcării sindicale;

100 lucruri despre comunism care trebue cunoscute în materie de

guvernământ.

Congresul a publicat un teanc de rapoarte oficiale despre : O sută de ani de comunism, Comunismul In Orientul Apropiat, Comunismul în China, Cinci sute de şefi comunişti, şi Comunismul in acţiune. — Un studiu documentar şi o analiză a comunismului în acţiune in Uniunea Sovietică.

Biroul Federal de Investigaţii şi alte servicii ale Ministerului Justiţiei au continuat să publice fără încetare declaraţii anticomuniste, rapoarte comunicate pentru presă şi articole în reviste şi ziare, pregătite sub s"pra- vegherea de expert a procurorului general Clark şi a şefului

realistă şi mai inteligentă pentru combaterea comunismului. Există, însă, şi un neajuns destul de important: posibilitatea ca publicul să se sature de lupta anticomunistă, aşa cum s-a întâmplat şi după ultimul război…”

Şi tocmai de aceea nu i se îngăduia publicului să se plictisească de această cruciată.

În timp ce cacofonia propagandei anticomuniste creştea din ce în ce mai mult, autorităţile guvernamentale au luat măsuri drastice pentru a prezenta în faţa ţării „ameninţarea comunismului” sub un aspect dramatic. A fost elaborată Legea pentru cercetarea lealităţii. Unii membri ai Congresului au cerut ca Partidul Comunist să fie exclus din alegeri. În Iunie 1947, Carl Marzani. fost membru al Oficiului Serviciilor Strategice, a fost condamnat la trei ani închisoare sub acuzaţia de a fi tăinuit că între 1940 – 1941 fusese membru al Partidului Comunist. În Ianuarie 1948, deputatul William J. Crow din Pennsylvania a propus o lege prin care se cerea ca veteranii de război comunişti să nu se bucure de beneficiile Legii drepturilor acordate combatanţilor. În luna Mai a fost redactată legea Mundt-Nixon „Un act pentru protejarea Statelor „Unite împotriva activităţilor antiamericane şi subversive cu scopul mărturisit de a pune Partidul Comunist în afara legii.”[120]

Această campanie a culminat în 1949 prin procesul celor doisprezece membri ai Comitetului Naţional al Partidului Comunist.

2. PROCESUL CELOR DOISPREZECE

La 20 Iulie 1948, un juriu federal a dat în judecată doisprezece membri ai Comitetului Naţional al Partidului

Biroului Fede ral de Investigaţii J. Edgar Hoover (N. A.).

120 In urma organizării, în întreaga ţară, de către forţele progresiste şi antifasciste a unei mişcări care să ducă la înfrângerea legii Mundt-Nixon, ea a fost respinsă. Cu mici modificări, legea a fost însă reintrodusă In ambele Camere ale Congresului, în anul 1950 (N. A.).

Comunist din Statele Unite, acuzaţi că ar fi complotat, „răspândind şi susţinând necesitatea răsturnării guvernului Statelor Unite prin forţă şi violenţă”.

Juriul, care timp de şaisprezece luni făcuse cercetări cu privire la mişcarea comunistă din America, n-a putut acuza Partidul Comunist că ar fi comis vreun act subversiv vădit. În rechizitoriu se spunea despre conducătorii comunişti că ar conspira ca să răstoarne guvernul prin: 1) organizarea unui partid politic credincios învăţăturii marxist-leniniste; 2) „publicarea şi difuzarea… cărţilor, articolelor, revistelor şi ziarelor care pledează pentru principiile marxism-leninismului”; şi 3) înfiinţarea de „şcoli şi cursuri pentru studiul învăţăturii marxist-leniniste în care se predă şi se susţine că ar fi o datorie şi o necesitate de a răsturna şi de a distruge prin forţă şi violenţă guvernul Statelor Unite”. Procesul conducătorilor comunişti a fost intentat în conformitate cu prevederile legii din 1940 pentru înregistrarea străinilor, numită de obicei legea Smith. După părerea cunoscutului specialist în drept constituţional, profesorul Zechariah Chafee Junior, de la Facultatea de Drept a Universităţii Harvard, legea Smith conţinea „cele mai drastice restricţii care s-au legiferat vreodată în Statele Unite, în timp de pace, în privinţa libertăţii cuvântului… primele restricţii federale de la nenorocita Lege din 1798 asupra răzvrătirii privind libertatea cuvântului şi a scrisului, la care erau supuşi în timp de pace cetăţenii americani”.

Cei doisprezece conducători comunişti citaţi în actul de acuzare erau:

William Z. Foster, *preşedintele Comitetului Naţional al Partidului Comunist din Statele Unite*: fost conducător sindical; a condus mişcarea oţelarilor afiliaţi Federaţiei Americane a Muncii şi marea gâevă a oţelarilor din 1918 – 1919. i

Eugene Dennis, *secretar general*: fost organizator

sindical al muncitorilor agricoli de pe Coasta de Vest.

Benjamin Davis: singurul membru în Consiliul Municipal al crasului New York şi fost avocat în cazul Scottsboro.

Henry Winston, secretar organizatoric pe ţară: veteran din cel de al doilea război mondial, fost secretar al Ligii Tineretului Comunist.

Robert Thompson, preşedintele organizaţiei din New York a Partidului comunist: fost organizator sindical al Federaţiei Americane a Muncii, fost comandant al batalionului canadian din Brigada Internaţională din Spania şi decorat cu „Crucea pentru Servicii Deosebite" în cel de al doilea război mondial.

John Gătes, redactor-şef al ziarului Daily Worker, fost organizator sindical în industria oţelului, fost locotenent-colonel în Brigada Internaţională din Spania şi paraşutist în armata Statelor Unite în cel de al doilea război mondial.

Irving Potash: vicepreşedinte al Uniunii Internaţionale a muncitorilor blănari şi pielari.

Jack Stachel, responsabil al învăţământ uhu de partid: fost şepcar şi organizator al şomerilor.

Gilbert Green, preşedintele organizaţiei din Illinois a Partidului Comunist, fost maşinist şi preşedinte naţional al Ligii Tineretului Comunist.

Gus Hall, preşedintele organizaţiei din Oliio a Partidului Comunist: veteran din cel de al doilea război mondial şi fost organizator sindical al muncitorilor forestieri şi al oţelarilor.

John William soni, secretar dl Partidului pentru problemele sindicale: fost muncitor pe şantierele navale.

Carl Winter, preşedintele organizaţiei din Michigan a Partidului Comunist: fost organizator al şomerilor.[121]

Darea în judecată a acestor oameni era un act de o

121 La 18 Ianuarie 1949, cazul lui William Z. Foster a fost separat de al celorlalţi, din cauza sănătăţii sale foarte şubrede (N. A.).

importanţă deosebită pentru poporul american, un act care însemna mai mult decât punerea sub acuzare a doisprezece conducători comunişti. După cum afirmau, într-o declaraţie publică, primul judecător James H. Wolfe de la Curtea Supremă din Utah, Arthur Garfield Hays din Uniunea pentru apărarea libertăţilor cetăţeneşti din America, fostul decan Charles H. Houston de la Facultatea de Drept a Universităţii Howard şi alţi americani de seamă:

Partidul Comunist poate fi dat în judecată numai în măsura în care însăşi libertatea cuvântului poate fi dată în judecată, iar întreaga procedură nu este altceva decât o totală falsificare a funcţiunilor guvernului, aşa cum sunt concepute şi limitate în Statele Unite încă de acum 159 de ani…

Acuzarea nu susţine că s-ar fi comis altă încălcare făţişă a legii, în afară de propagarea şi apărarea principiilor „marxism-leninismului”…

Dacă o astfel de propagandă este declarată crimă, schimbările politice devin imposibile într-o democraţie.

O astfel de hotărâre ar pune de fapt în afara legii Partidul Comunist şi alte organizaţii de stânga din Statele Unite, după un sistem care s-ar deosebi foarte puţin de punerea în afara legii a Partidului Comunist de către Hitler, Mussolini şi Franco…

Procesul conducătorilor comunişti a început la 17 Ianuarie 1949, în camera 110 a palatului Curţii Federale din Foley Square, oraşul New York.

Completul de judecată era prezidat de judecătorul Harold R. Medina, fost avocat al trusturilor, mare bogătaş, care deţinea, printre alte importante proprietăţi imobiliare din New York, şi câteva case de raport în mahalalele mizere ale oraşului. Îndatoritor şi vioi, purtând o mustaţă elegant tăiată şi părând mult mai tânăr decât cei şaizeci de ani ai săi, judecătorul Medina fusese numit de curând, de

preşedintele Truman, în postul său la Curtea Federală.1[122]

Procesul a început într-o atmosferă nemaiîntâlnită în analele jurisprudenţei americane. În ziua procesului, titluri de o şchioapă din presa newyorkeză trâmbiţau acuzaţiile aduse „conducătorilor roşii" care erau acuzaţi de a fi conspirat în vederea răsturnării guvernului Statelor Unite. Clădirea Curţii Federale era înconjurată de o armată de poliţişti călări, de patrule, detectivi şi agenţi federali, ca şi cum s-ar fi aşteptat o insurecţie armată. Reporterul ziarului *New York Times* a numărat „nu mai puţin de 45 de detectivi, 40 de poliţişti de circulaţie, 38 de ofiţeri superiori, 11 patrule călare... şi 260 de poliţişti – cea mai

---

122 Intr'un articol intitulat „Stricteţea procesului comuniştilor îl condamnă pe Medina la o viată singuratică", articol care a apărut în Nea York World-Telegram din 6 Septembrie 1949, se făcea următoarea descriere a luxoasei locuinţe dela Apaucuck Pcint, Long Island, a judecătorului Medina :

„Judecătorul este mândru mai ales de biblioteca minunat amenajată, cu instalaţii de aer condiţionat, clădită la câteva sute de metri de casă,

dincolo de o grădină mică... Această bibliotecă are şi două camere de lucru.

Locuinţa mai are şi o cameră de biliard, în care doamna Medina a pus perdele verzi. Pentru „camera de biliard", a declarat ea, „a construit, de iapt, judecătorul toată clădirea aceasta".

O distracţie pe care Medina o prefera chiar şi biliardului era yach- tingul şi judecătorul poseda un yacht de 15 m. lungime, cu motor. In datele puse la dispoziţie de Harold Medina pentru a fi cuprinse în cartea Who's Who in America (Cine ce este în America), el a menţionat, ca una din cele mai importante isprăvi ale sale faptul că a fost „avocatul lui Herbert Singer, singurul acuzat achitat în procesul intentat unor funcţionari ai Băncii Statelor Unite".

O latură interesantă în cariera de jurist a lui Medina o constituia faptul că, în toamna anului 1942, fusese numit din oficiu avocat al apărării în procesul lui Anthony Cramer, complice al unuia din cei opt sabotori naziști debarcaţi de un submarin german la începutul acelui an. Prima dată, Cramer a fost condamnat la 45 de ani închisoare. In apel, Medina a izbutit să obţină reducerea sentinţei la 12 ani (N. A.).

numeroasă escortă cunoscută în analele poliţiei într-un caz judiciar”.

Avocaţii apărării protestară cu energie împotriva acestui număr extraordinar de poliţişti. „O gloată înarmată, care operează în uniformă, sub protecţia legii, a venit aici să ne intimideze”, i-a spus judecătorului Medina, George Crockett, avocatul apărării.

„N-am întâlnit pe nimeni care să mă intimideze şi nici gărzi înarmate”, a răspuns judecătorul. „De fapt, le-am fost recunoscător că mi-au ajutat să mă strecor prin mulţime ca să mă pot duce la masă…”

La începutul procesului s-au prezentat treisprezece martori ai acuzării. În afară de doi agenţi din personalul Biroului Federal de Investigaţii, martorii prezentaţi de guvern erau renegaţi sau spioni ai Biroului Federal de Investigaţii strecuraţi în Partidul Comunist. Iată câţiva dintre ei:

Louis F. Budenz: *fost* director al ziarului *Daily Worker*. A demisionat în 1945, a trecut la catolicism, a scris o carte abjectă anticomunistă, intitulată *Aceasta e povestea mea* şi a compărut ca „martor expert în comunism” în faţa Comisiei pentru cercetarea activităţii antiamericane şi în diferite procese intentate de autorităţile federale pentru expulzarea unor cetăţeni străini. În timpul unuia din aceste procese, care a avut loc în Septembrie 1947, Budenz a refuzat să răspundă la douăzeci şi trei de întrebări pe care i le pusese avocatul apărării, pe motivul că răspunsurile ar putea avea drept consecinţă „urmărirea lui penală şi condamnarea”.

William O. Nowell: renegat comunist, acuzat de muncitorii din industria de automobile de a fi spionul lui Ford. După plecarea lui de la societatea Ford Motor, Nowell a lucrat în calitate de consilier secret pentru „relaţiile rasiale” al cunoscutului fascist Gerald L.K. Sinith, fost membru cu nr. 3223 al organizaţiei fasciste „Cămăşile

argintii”. La sfârşitul războiului, Nowell a devenit informator al Biroului Federal de Investigaţii şi a compărut ca martor al guvernului în numeroase procese în care erau implicaţi comuniştii şi sindicatele de stânga. Puţin înainte de procesul celor doisprezece conducători comunişti, Nowell a devenit salariat al Biroului Imigrărilor din Ministerul Justiţiei.

Charles W. Nicodemus: fost muncitor într-o uzină. A fost exclus din Partidul Comunist în anul 1946 pentru instigări împotriva negrilor. Arestat şi dat în judecată la Pittsburgh, în primăvara anului 1948, sub acuzaţia de port ilegal de armă cu intenţia de a ataca unele persoane, Nicodemus şi-a recunoscut vinovăţia. Ulterior, i s-a îngăduit să-şi retragă declaraţiile, plângerea depusă împotriva lui a fost anulată şi cam în aceeaşi perioadă a devenit agent informator al Biroului Federal de Investigaţii.

William Cummings: fost spion antimuncitoresc şi informator al Biroului Federal de Investigaţii strecurat în rândurile Partidului Comunist. Activând în calitate de „comunist”, Cummings s-a îndeletnicit, între altele, să recruteze în Partid trei rude ale sale, ca apoi să le predea numele Biroului Federal de Investigaţii.

John Victor Blanc: agent provocator în rândurile Partidului Comunist. Recruta muncitori în Partid, le plătea el însuşi cotizaţia şi apoi îi denunţa Biroului Federal de Investigaţii. Printre numele predate de Blanc Biroului Federal de Investigaţii se afla şi acela al propriului său cumnat, care nu se înscrisese niciodată în Partidul Comunist, dar al cărui nume figura pe un buletin de adeziune semnat de Blanc.

„Toţi aceşti martori care au depus pentru guvern” – a declarat procurorul Statelor Unite John McGohey – „nutresc un adânc simţ de lealitate faţă de ţara noastră şi au făcut un mare sacrificiu personal, care va fi înscris la

loc de cinste în analele patriotismului. Acţiunea pe care au îndeplinit-o sub îndrumarea Biroului Federal de Investigaţii a fost, după părerea mea, măreaţă".

O părere diametral opusă a fost exprimată de judecătorul Norval Harris din Indiana. El a spus:

Procesul Intentat comuniştilor este o farsă... şi întregul rechizitoriu ar trebui aruncat cât colo. Acuzarea se întemeiază pe mărturiile abjecte ale agenţilor provocatori şi ale spionilor. Eu n-aş îngădui niciodată asemenea mărturii într-un proces prezidat de mine. Ca întreg poporul american, şi eu îi urăsc pe agenţii provocatori şi pe informatori.

Întru totul de acord cu judecătorul Harris, profesorul Zechariah Chafee Junior observa:

...dovezile guvernului... arată că cel puţin trei dintre agenţii secreţi, folosiţi erau în realitate angajaţi pentru a-i convinge pe oameni să devină comunişti şi să participe la ceea ce este considerat de patronii lor oficiali drept o conspiraţie criminală împotriva Statelor Unite... Numai un pas îi desparte de agenţii provocatori, de spionii care aţâţă organizaţiile să comită acte nelegale pentru a obţine apoi dovezi defavorabile împotriva acestor organizaţii. Comisia LaFollette a arătat că în interiorul sindicatelor muncitoreşti se petreceau lucruri de acest fel.

Povestirile născocite la Foley Square de martorii guvernului, cu privire la „conspiraţia comunistă", nu erau ceva nou. Timp de trei decenii, aceste poveşti au fost tema obişnuită a articolelor din ziarele anticomuniste, a cărţilor despre „pericolul roşu", a rapoartelor Camerei de Comerţ şi ale Legiunii Americane asupra „radicalismului" şi ale „descoperirilor" făcute de unele dintre organele Congresului, ca de pildă Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane.

Martorii acuzării arătau toţi în depoziţiile lor că Partidul Comunist din Statele Unite lucra întocmai după

„directivele Moscovei”, că membrii Partidului Comunist american erau conspiratori lipsiţi de scrupule, organizaţi într-o reţea de „celule secrete” care se întindea în întreaga ţară şi că ţelul principal al Partidului Comunist era „răsturnarea guvernului prin forţă şi violenţă”.

La deschiderea dezbaterilor procesului, judecătorul Meaina i-a sfătuit pe juraţi să privească diferitele aspecte ale cazului cu deplină obiectivitate, cu cugetul tot atât de „neprihănit” ca şi foaia albă de hârtie pe care o flutura în faţa lor.

Dintru început era însă limpede de partea cui înclina el. În ce priveşte atitudinea lui Medina, Domingo Villamil, un distins avocat şi fost director în Ministerul Justiţiei din Cuba, a raportat următoarele Asociaţiei Internaţionale a Juriştilor Democraţi, care îl delegase la proces în calitate de observator:

Simţul meu de dreptate şi de decenţă a fost dureros tulburat de cele ce am auzit şi am văzut... Judecătorul Harold Medina mi-a făcut impresia unui om vădit părtinitor, unui om care e departe de a fi o mândrie a justiţiei nordamericane... Am observat tot timpul că, pe cât era de îndatoritor, amabil şi binevoitor faţă de procuror... pe atât era de pornit, de ironic şi de tăios faţă de acuzaţi... Este cert că judecătorul a răsturnat regulile morale universale de justiţie... în loc ca până la dovedirea vinovăţiei lor să presupună nevinovăţia acuzaţilor, el a presupus anticipat că sunt rău intenţionaţi şi vinovaţi... În acest proces există doi procurori şi niciun judecător, iar – judecătorul Medina... este cel mai rău dintre cei doi”.

După ce au examinai peste 13.000 de pagini din dosarul Curţii cu intenţia de a aprecia exactitatea reportajelor din presă asupra procedurii, un grup de jurişti din New York a publicat o lucrare intitulată *Procedura unui proces politic*. În prefaţa volumului, juriştii făceau următorul comentariu: „Din analiza care urmează, cititorul

va putea să-şi dea seama de un sistem de comportare judiciară caracterizat prin prejudecata împotriva acuzaţilor şi a avocaţilor lor, cu scopul de a-i lipsi pe acuzaţi de o justă apreciere a vinovăţiei lor şi de a-i împiedica pe avocaţii apărării să-şi facă datoria”.

Tratatul pregătit de juriştii din New York enumera, cu o documentare amănunţită, următoarele categorii de încălcări ale legii, comise de judecătorul Medina:

a) dispoziţii care tind să-i reducă la tăcere sau să-i imobilizeze pe avocaţii apărării;

b) observaţii nepotrivite asupra avocaţilor apărării, făcute în prezenţa juriului;

c) tratament discriminatoriu aplicat avocaţilor apărării, în comparaţie cu reprezentanţii acuzării;

d) ameninţarea cu penalizarea împotriva avocaţilor apărării pentru faptul de a-şi fi făcut datoria;

e) aplicarea discriminatorie a regulilor stabilite în privinţa prezentării de dovezi din partea apărării, în comparaţie cu acuzarea;

f) hărţuirea acuzaţilor şi a martorilor apărării, în contrast cu amabilitatea şi ajutorul acordat martorilor acuzării;

g) deprecierea în prezenţa juriului a mărturiilor depuse de acuzaţi;

h) atribuirea unor motive tardive şi nepotrivite apărării, în prezenţa juriului, i

Un exemplu grăitor şi semnificativ în ceea ce priveşte atitudinea părtinitoare a judecătorului Medina faţă de acuzare este acela în legătură cu unul din punctele cele mai importante ale procesului, şi anume ce se înţelege prin termenul de „marxism-leninism”. Când martorul Louis Budenz şi-a făcut depoziţia, procurorul McGohey i-a cerut să explice paragraful din statutul Partidului Comunist care stabileşte că Partidul se bazează pe „principiile marxism-leninismului”. Avocaţii apărării s-au opus întrebării pe

motivul că definiţia exactă a acestor cuvinte se găsea în documentele comuniste oficiale care făceau parte din dosarul procesului şi că juriul era dator să stabilească din aceste materiale înţelesul termenului. Judecătorul Medina a respins toate obiecţiile. „Cum vor şti ei (juriul) despre care marxism-leninism este vorba” le-a spus el, „dacă nu le explică cineva acest lucru?”

Budenz a răspuns la întrebare conform instrucţiunilor primite de la Medina, declarând că, în conformitate cu principiile marxism-leninismului, socialismul ar putea fi realizat în America numai prin „răsturnarea guvernului Statelor Unite… şi prin instaurarea unei dictaturi a proletariatului, prin forţă şi violenţă”. Budenz a declarat că acest punct reprezintă programul fundamental al comuniştilor implicaţi în proces…

Ulterior, cu prilejul audierii lui Robert Thompson, preşedintele organizaţiei din New York a Partidului Comunist.

1 Iată unele din obişnuitele observaţii causlice făcute în repetate rânduri de judecătorul Medina la adresa avocaţilor apărării:

„Vorbeşte ce vrei, dar eu voi avea ultimul cuvânt”.

„Asta e curată nebunie. Se pare că e un lucru obişnuit la dumneata”.

„N-ai decât să vorbeşti cât vrei”.

„Pari atât de nevinovat”.

„Ar trebui să iei cartea, să te aşezi şi să mai înveţi câte ceva”.

„Cu cât vei face mai puţine observaţii, cu atât va fi mai bine”.

La un moment dat, judecătorul Medina l-a acuzat pe Harry Sacher, avocatul apărării, că a „minţit cu bună ştiinţă”. Când Sacher a protestat împotriva limbajului judecătorului, Medina i-a răspuns supărat: „Nu cred niciun

cuvânt din ceea ce spui” (N A.j.

avocatul apărării, Richard Gladstein, l-a întrebat: „Aţi vrea să expuneţi juriului ce este marxism-leninismul?”

Procurorul McGohey se opuse întrebării.

„S-a precizat”, adăugă judecătorul Medina.

„Aş dori să atrag atenţia onoratei Curţi”, spuse Gladstein, „asupra notelor luate în şedinţă”.

„Nu”, întrerupse judecătorul. „Nu mai vreau să aud niciun argument asupra acestui lucru”.

„Dar, onorată Curte…”

Judecătorul Medina i-o tăie din nou scurt lui Gladstein, sub pretextul că această întrebare nu se referă „la chestiune”.

„Ar dori onorata Curte să ia notă” – întrebă Gladstein „că aşa cum reiese şi din procesul-verfoal, onorata Curte a îngăduit să i se pună martorului Budenz exact aceeaşi întrebare, la care el a avut şi „posibilitatea să răspundă?”

„V-am spus odată” – răspunse supărat judecătorul Medina „că nu mai vreau să aud nimic în legătură cu această problemă, dar dumneavoastră aţi insistat asupra acestui punct, pentru a-l avea consemnat, şi prin aceasta aţi dat dovadă de dispreţ faţă de Curte”.

Pe măsură ce procesul continua, în cursul primăverii şi al verii, judecătorul Medina îi apostrofa din ce în ce mai des pe avocaţii apărării, numindu-i „obraznici” şi „dispreţuitori” şi ameninţându-i mereu cu represalii pentru eforturile stăruitoare depuse de aceştia ca să obţină dovada pe care o socoteau de o importanţă vitală.

Prefăcându-se suferind şi obosit, judecătorul Medina îi acuză pe avocaţii apărării că ar conspira pentru a-i submina sănătatea. Iată câteva din observaţiile sale obişnuite: „Mi-aţi slăbit într-atâta nervii, încât nici nu ştiu cum voi mai continua să conduc acest proces…” „E peste puterile omeneşti”… „M-am gândit să-mi iau un mic concediu de vreo două sau trei zile, căci am ajuns într-o

stare de oboseală care mă îngrijorează”.

Din când în când, judecătorul întrerupea şedinţele Curţii pentru a „se odihni” în camera lui de „greutăţile” procesului.

În presă şi la radio, Medina era lăudat cu entuziasm pentru „nesfârşita lui răbdare” şi „moderaţie”…

La 3 Iunie, John Gates refuză să divulge procurorului numele tovarăşilor săi veterani care îi ajutaseră la întocmirea unui manifest tratând despre problemele veteranilor. Gates spunea că a da în vileag numele acestor oameni, ar însemna să-i expună persecuţiei. Refuzând să divulge numele lor, Gates fu condamnat de judecător la treizeci de zile închisoare. Când acuzaţii Henry Winston şi Gus Hall protestară, Medina dispuse imediat să fie arestaţi din nou şi reţinuţi pe tot timpul procesului.

La 20 Iunie, Gilbert Green protestă împotriva refuzului lui Medina de a accepte ca mărturie un articol scris de el, Green. „Am crezut că ni se va da posibilitatea să ne susţinem cauza”, rosti Green. „Articolul acesta priveşte însuşi miezul chestiunii”. Din cauza acestei observaţii, Green a fost condamnat la închisoare pe toată durata procesului.

La refuzul lui Carl Winter de a preciza dacă socrul său a asistat sau nu la o conferinţă a Partidului Comunist, Medina îl pedepsi cu treizeci de zile închisoare!

La 23 August, ziarul *Daily Compass* din New York a publicat în exclusivitate un reportaj senzaţional asupra procesului care se ţinea la Foley Square. Reportajul arăta că unul dintre juraţi, bătrânul regizor Russel Janney, autorul cărţii *Minunea clopotelor*, îşi exprimase în gura mare antipatia sa violentă împotriva Partidului Comunist – şi asta cu mai puţin de o lună înainte de a fi depus jurământul de jurat aşa-zis nepărtinitor.

Reportajul din *Compass* era scris de redactorul şef şi

1 Când nu se ţineau şedinţele Curţii, acuzaţii

condamnaţi pentru ultraj erau închişi în vechea închisoare dărăpănată din West Street. În închisoare, ei nu aveau posibilitatea să se consulte cu avocaţii lor, aşa cum ar fi trebuit. Prietenii şi rudele nu aveau voie să aducă acuzaţilor alimente care ar fi îmbunătăţit slabele raţii din închisoare. În timpul căldurii excesive din cursul verii, acuzaţii au fost ţinuţi în celule strâmte, prost aerisite. Când Henry Winston avu în închisoare două atacuri de inimă, judecătorul Medina refuză să-i îngăduie vizita medicului său curant şi acordarea întreruperii procesului sau suspendarea sentinţei de ultraj (n.a.).

proprietarul ziarului, polemistul Ted O. Thackrey, care cita extrase dintr-o cuvântare ţinută la 21 Februarie 1949 de Janney la Macon, în statul Georgia. Janney declarase:

Nu poate exista un compromis între comunism şi democraţie… Cei care doresc comunismul ar trebui să se ducă să trăiască în Rusia… Am şi început să purtăm război împotriva comunismului şi ar trebui să fie un război pe viaţă şi pe moarte.

Thackrey a mai arătat că, în timpul procesului, Janney făcuse deseori, în afara Curţii, comentarii care indicau limpede atitudinea sa părtinitoare, împotriva acuzaţilor.

Thackrey comenta:

…există declaraţii prestate sub jurământ care confirmă exactitatea celor scrise de mine.

Faptele pe care le-am relatat sunt suficiente ca să mă pot întreba cât au fost sau sunt de obiective părerile domnului Janney în privinţa acuzaţilor, pentru ca el să-i poată asculta nepărtinitor şi să dea o sentinţă areaptă.

În baza acestor revelaţii, avocaţii apărării l-au recuzat pe Janney din calitatea de jurat.

Judecătorul Medina a respins cererea de recuzare.

La 14 Octombrie, după nouă luni de dezbateri,

Curtea care judeca pe cei unsprezece conducători ai Partidului Comunist din Statele Unite ajunse la concluzia hotărâtă dinainte încă. Juraţii dădură un verdict de vinovăţie.

De îndată ce a primit verdictul din partea juraţilor, judecătorul Medina le-a ordonat tuturor avocaţilor apărării să se ridice în picioare. După ce a dat citire unei acuzaţii de ultraj împotriva celor cinci avocaţi şi a lui Eugene Dennis, care îşi pledase singur cauza, judecătorul i-a condamnat pe toţi şase la o pedeapsă variind între treizeci de zile şi şase luni închisoare.

După o săptămână, judecătorul Medina îi condamnă pe zece dintre conducătorii comunişti la cinci ani închisoare, amendându-i pe fiecare cu câte 10.000 de dolari.

Robert Thompson fu condamnat la trei ani închisoare şi

10. O de dolari amendă.

Verdictul şi sentinţa au fost trâmbiţate pretutindeni de presa capitalistă, ca un simbol al justiţiei americane. „Vocea Americii" a radiodifuzat în întreaga lume verdictul, ca şi cum ar fi vrut să arate că „fiecare om din America, fie el bogat sau sărac, fără deosebire de culoare şi de credinţă, este judecat cu imparţialitate".

Dar un mare număr de americani, dându-şi seama de adânca semnificaţie a condamnării conducătorilor comunişti „erau de acord cu părerea exprimată de ziarul *St. Louis Post-Dispatch*, care spunea că:

…a-i pedepsi pe comunişti pentru ideile lor înseamnă a crea un precedent pentru pedepsirea altora, tot atât de nevinovaţi.

3. PEEKSKILL

Cu zece ani şi mai bine înaintea procesului intenţat conducătorilor comunişti americani, Eugen Hadamowski, şeful radiodifuziunii naziste şi ajutorul lui Goebbels, scria:

„Propaganda şi forţa nu se exclud niciodată în mod absolut – întrebuinţarea forţei poate să reprezinte un aspect al propagandei. Între ele există mijloace de toate gradele care se pot folosi pentru a-ţi exercita influenţa: de la simple aluzii la aţâţarea individului, de la convingerea pe cale paşnică la propaganda sălbatică de masse; de la grupuri răzleţe de aderenţi până la crearea de instituţii oficiale sau semioficiale; de la teroarea individuală până la aceea de masă…”

În vara anului 1949, în timp ce furia propagandei anticomuniste atingea culmea în America, s-a produs un eveniment care a zguduit întreaga lume şi care părea că exemplifică teza lui Eugen Hadamowski.

În timp ce doisprezece conducători comunişti erau judecaţi în clădirea Curţii Federale din oraşul New York sub pretextul că ar fi susţinut utilizarea forţei şi a violenţei împotriva guvernului, adevăraţii exponenţi ai forţei şi violenţei intrau în acţiune la o depărtare mai mică de 80 de km.

La Lakeland Acres, lângă oraşul Peekskill, statul New York, fusese anunţat pentru seara de sâmbătă, 27 August 1949, un concert al lui Paul Robeson. (Banii realizaţi de pe urma concertului trebuiau să fie predaţi secţiunii din Harlem a Asociaţiei pentru apărarea drepturilor cetăţeneşti, o organizaţie creată pentru apărarea libertăţilor constituţionale şi care fusese trecută pe lista „subversivă” a procurorului Clark).

Cu patru zile înainte de concert, ziarul *Peekskill Evening Star* a apărut cu o manşetă „Concertul lui Robeson are loc pentru a sprijini o organizaţie subversivă”. În articolul de fond al ziarului se putea citi: „Vremea tăcerii pline de îngăduinţă, care înseamnă aprobare, a trecut…” Preşedintele Camerei de Comerţ locale şi alţi „patrioţi” din localitate spuneau despre concert că este „antiamerican”. Organizaţiile de veterani votară pentru

organizarea unei manifestaţii de protest, precum şi a unei demonstraţii care să aibă loc în seara concertului.

Concertul n-a mai avut loc.

Sosind la Peekskill, Paul Robeson n-a putut să pătrundă în Lakeland Acres. Cete de huligani puse pe ceartă blocau drumul, împiedicând intrarea pe teren. Cale de trei km. de-a lungul drumului spre parc, automobilele celor care se duceau la concert fuseseră îngrămădite unul lângă altul. Nu se zărea niciun poliţist.

După ce s-a întunecat, derbedeii au distrus scaunele pliante instalate pe câmp, au aprins cu ele un foc mare şi au început să-i atace cu violenţă pe cei care intraseră din vreme pe teren. Atacanţii strigau: „Niciunul din voi nu va scăpa viu de aici... Suntem oamenii lui Hitler şi vrem să desăvârşim cele începute de el”.

Câteva zeci de oameni au organizat în grabă o linie de apărare pe terenul destinat concertului. La ora opt şi jumătate, unul dintre ei, ferit de întuneric şi-a făcut drum prin mulţimea care ţipa, şi s-a dus să telefoneze poliţiei. El a povestit mai târziu episodul după cum urmează:

Am văzut un negru şi doi albi apropiindu-se de intrarea terenului. Dar mulţimea dezlănţuită i-a oprit. Vreo zece derbedei îl încolţiră pe negrul care striga întruna: „Sunt american! Am dreptul să asist la acest concert!” Deodată, unul dintre golani îl lovi. Negrul căzu, banda se îngrămădi asupra lui urlând: „Să-l ucidem! Să sfârşim cu el!” L-au bătut fără milă, l-au lovit şi l-au călcat în picioare. Văzând un bărbat în uniformă militară stând de o parte, i-am spus: „Hai, frate, să-l scoatem, asta nu-i omeneşte”. „Aşa e, ăsta nu-i un sistem american”, mi-a răspuns el şi s-a vârât în mijlocul bandei. Am izbutit să-l ascundem pe negru printre nişte automobile care staţionau acolo şi l-am dus în pădure. Dacă n-am fi făcut-o, cred că gloata l-ar fi ucis.

Descriind felul în care fuseseră bruscate numeroase

persoane care încercaseră să asiste la concert, ziarul *New York Herald Tribune* scria la 29 August:

…erau opriţi cu ajutorul unei baricade de bolovani şi buşteni care bloca drumul, apoi li se poruncea să coboare sau erau daţi jos din maşini. Bărbaţii erau brutalizaţi, femeile puteau să plece, dar erau huiduite. Automobilele erau lovite cu pietre, opt dintre ele se răsturnară. Au fost ridicate de acolo pe la ora două noaptea de către atacanţi.

Scandalul dura de câteva ore, când îşi aminti şi poliţia să sosească la faţa locului, restabilind oarecum ordinea.

Duminică seara, adică o zi după această provocare, 1500 de localnici indignaţi s-au adunat la proprietatea doctorului Samuel Rosen din Katonah şi au format „Comitetul din Westchester pentru menţinerea legii şi a ordinii”, votând în unanimitate să i se trimită lui Paul Robeson o a doua invitaţie prin care să fie rugat să cânte la Peekskill. „Nu vrem să lăsăm nicio regiune a Statelor Unite pradă huliganismului organizat”, spunea hotărârea comitetului. „Sunt în joc drepturile noastre cetăţeneşti şi libertatea noastră”.

Marţi seară, 8.000 de persoane se îngrămădiseră în sala de bal Golden Gate din Harlem, pentru a protesta împotriva violenţelor petrecute la Peekskill. Adresându-se adunării, Paul Robeson anunţă că se va duce din nou să cânte în regiunea Westchester.

Noul concert era programat pentru după amiaza zilei de duminică, 4 Septembrie, la Hollow Brook Country Club.

Pe măsură ce se apropia ziua celui de al doilea concert, încordarea creştea la Peekskill. Organizaţiile locale de veterani convocară o uriaşă manifestaţie de protest în jurul terenului unde urma să aibă loc concertul. Pretutindeni în oraş apărură pancarte şi afişe cu lozinca: „Americă, trezeşte-te-Peekskill s-a şi trezit”.

În ziarul *Daily Compass* se povestea că nişte

persoane care-şi petreceau vacanţa într-o colonie de vară din apropiere se simţiseră „atât de ameninţate, încât bărbaţii făcuseră de gardă continuu, pentru cazul că ar fi fost atacaţi”.

În noaptea dinaintea concertului, derbedei hoinărind prin cârciumi, săli de joc şi pe la colţurile de stradă se lăudau în gura mare cu ceea ce intenţionau să le facă „comuniştilor”, „negrilor” şi „liftelor păgâne”…

La insistenţele puternice ale Comitetului din Westchester pentru menţinerea legii şi a ordinii, guvernatorul Thomas E. Dewey s-a văzut silit să ordone poliţiei de stat să fie prezentă la Peekskill în ziua concertului.

Pentru a asigura protecţia asistenţei, organizatorii concertului mobilizară ei înşişi un corp de 2500 de veterani antifascişti. Aceşti veterani sosiră la Hollow Brook Country Club sub comanda lui Leon Ştraus, vicepreşedintele Uniunii internaţionale a muncitorilor din întreprinderile de blănărie şi pielărie şi ofiţer de rezervă în armata Statelor Unite, în zorii zilei în care trebuia să aibă loc concertul. Umăr la umăr, ei formară o gardă de apărare care înconjura terenul din toate părţile.

La prânz, participanţii, printre care erau şi numeroase familii care-şi aduseseră cutii cu mâncare, începură să se îngrămădească pe teren. Apropiindu-se de intrare, ei treceau printre şiruri de sute de poliţişti preocupaţi să reţină bandele de huligani care ameninţau, înjurau şi strigau tot felul de ocări.

Grupuri locale de veterani mărşăluiau încoace şi încolo în sunetele fanfarelor.

La ora două, când începu concertul, se aflau pe teren vreo 20.000 de oameni, care făcură o tăcere desăvârşită şi Paul Robeson începu să cânte. Colinele înconjurătoare duceau mai departe ecoul valurilor de aplauze…

După concert, poliţia îndrumă autobuzele şi

automobilele pe un drum întortocheat, în pantă, care trecea printr-o pădure deasă. Sute de huligani ascunşi de-a lungul drumului aşteptau înarmaţi cu grămezi de bolovani, pietre, sticle şi cărămizi. Vehiculele care veneau pe drum erau întâmpinate cu o ploaie de proiectile.

Iată câteva extrase din declaraţiile prestate ulterior sub jurământ de către victimele atacului:

Am cerut unui soldat să-l aresteze pe un individ care zvârlea cu bolovani. Dar el mi-a răspuns cu ocări.

Am văzut mai mulţi răniţi cerând ajutor trupelor şi poliţiei. Drept răspuns li se râdea în nas; câţiva răniţi fură loviţi de poliţişti cu bastoanele. Am văzut, de asemenea, trupe şi poliţişti care azvârleau cu pietre în automobile şi autobuze.

Femeile şi copiii aflaţi în autobuz au fost sfătuiţi să se culce la pământ. Femeile se aplecau deasupra copiilor pentru a-i feri de pietre şi cioburi de sticlă… Mai mulţi derbedei se apropiară de autobuz şi, ţintind bine, azvârliră cu pietre direct în capetele unor femei.

Unul dintre soldaţi a spus: „Hai să punem mâna pe secăturile astea”. Atunci un altul s-a apropiat de parbrizul automobilului în care mă aflam şi a ţintit cu atenţie, azvârlindu-şi bastonul înspre ochiul meu stâng… Bastonul nu mă nimeri în ochi, ci în colţul pleoapei, care începu să sângereze. Poliţia ne dete ordin să părăsim – automobilul… Am fost silit să trec printre două rânduri formate de 15 – 20 poliţişti. Fiecare din ei mi-a tras câte una în cap sau pe spate. M-au trântit la pământ şi au continuat să mă bată. Unul din poliţişti, observând că mâna stângă îmi era bandajată, deoarece cu o săptămână înainte suferisem o arsură, se repezi la mâna mea şi-şi înfipse călcâiul în bandaj, fracturându-mi unul din degetele arse.

Un grup de huligani se aşează chiar în faţa autobuzului şi aruncară înăuntru o piatră mare. Piatra mă lovi în mâna stângă; privindu-mi mâna, văzui că a treia

falangă a degetului meu mijlociu atârna doar de un tendon. Poliţiştii care fuseseră martori la acest incident râdeau.

S-au întâmplat sute de accidente. Un număr mare de bărbaţi şi femei au fost grav răniţi.

Peste cincizeci de autobuze şi sute de automobile particulare purtau urmele violenţei de care dăduseră dovadă huliganii, având geamurile sparte, aripile îndoite, barele de protecţie rupte.

„Scriu acest reportaj la câteva ore după plecarea mea din iadulde la Peekskill", scria Leslie Matthews, un redactor al ziarului negrilor *New York Age*. „Mai aud încă şi.

acum mugetul furios al mulţimii, zgomotul pietrelor care lovesc în sticlă şi în carne. Aud plânsetele femeilor, ţipetele speriate ale copiilor, râsetele dispreţuitoare şi insultele huliganilor dezlănţuiţi. Mai simt încă mirosul înăbuşitor al sângelui curgând din rănile proaspete, al fumului de benzină provenind de la autobuze şi automobile, care încercau vitejeşte să-şi scoată la liman pasagerii deveniţi ţinta cărămizilor, sticlelor, pietrelor şi bastoanelor. Simt încă şi acum atmosfera aceea de violenţă, de haos. Mai aud, mai miros, mai simt încă Peekskilul".

De la un capăt la altul al ţării se auzeau strigăte de revoltă, condamnând aceste acţiuni. Nenumărate organizaţii cetăţeneşti, religioase, muncitoreşti şi de ajutor reciproc, ca şi o mulţime de personalităţi publice de seamă, se alăturară protestelor.

Ziarul *Christian Science Monitor* scria într-un editorial:

t

…dacă într-o localitate ca aceasta s-a putut produce un astfel de act de tiranie în masă, care să violeze drepturile garantate prin Constituţie şi anume libertatea de întrunire şi libertatea cuvântului, puţine oraşe din

America se mai pot simţi în siguranţă…

În prefaţa unei broşuri intitulată *Depoziţiile unui martor ocular de la Peekskill, Statele Unite*, publica-a ulterior de Comitetul din Westchester pentru anchetarea nepărtinitoare a violenţelor comise la Peekskill, se spunea între altele:

Noi, care vă supunem acest raport, locuim în regiune. Aici sunt căminurile noastre, aici ne-am trimis copiii la şcoli. Ştim acum că ceea ce ni s-a întâmplat se numeşte fascism. Nu mai e vorba de ceva îndepărtat care se întâmplă populaţiei din Germania. Acum e vorba de ceva apropiat, care ne priveşte personal şi care ameninţă viaţa noastră, cea de toate zilele.

Un comerciant din localitate spunea: „Tânărul care îmoarte posta în satul nostru, băiatul care mi-a zâmbit şi m-a salutat în fiecare dimineaţă timp de trei ani, făcea parte din gloata dezlănţuită care i-a atacat pe participanţii la primul concert al lui Robeson”. Un bătrân localnic ne-a povestit: „Bărbierul… care mi-a tuns e ¡plii timp de 16 ani se laudă că a ajutat la organizarea atacului cu pietre asupra automobilelor care plecau de la cel de al doilea concert”. Iar o mamă a declarat: „O fetiţă care era cea mai bună prietenă de şcoală a fiicei mele i-a spus că a meritat să fie lovită în obraz cu piatra, deoarece s-a dus la Peekskill să-l audă cântând pe Robeson”.

Declaraţia se încheia astfel:

Vă relatez aceste lucruri cu nădejdedea vie că şi voi veţi porni la acţiune înainte de a fi prea târziu; că nu veţi rămânea nici surzi, nici orbi în faţa adevărului; că nu veţi îngădui niciodată ca această pacoste care se numeşte fascism să înjosească şi să expună ia brutalităţi populaţia ţării noastre.

4. ANUL 1950

În mesajul său din 4 Ianuarie 1950 asupra situaţiei din Statele Unite, preşedintele Truman declara

următoarele în faţa sesiunii unite a Congresului: „pe măsură ce înaintăm în cea de a doua jumătate a secolului al douăzecilea, trebuie să avem totdeauna în minte ţelul principal al vieţii noastre naţionale… Muncim pentru ca fiecare să se bucure de o viaţă mai bună… Putem să înfăptuim pacea numai dacă ne păstrăm energia noastră productivă, instituţiile noastre democratice şi credinţa fermă în libertatea individuală… Astăzi, prin graţia lui dumnezeu, suntem o naţiune liberă, prosperă şi cu mai multe posibilităţi de viitor decât a avut oricare alt popor în decursul istoriei”.

Conform unui editorial apărut în revista *Life*, era pentru prima oară, de la guvernarea lui Theodor Roosevelt încoace, că un mesaj venit de la Casa Albă reprezenta din multe puncte de vedere expresia cea mai justă a caracterului şi a ţelurilor naţionale. Editorialul continua triumfător:

…ce schimbare s-a produs în Statele Unite!

Să privim îndărăt, la perioada dintre 1930 – 1940, Ia deceniul lui Franklin Roosevelt, când preşedintele Statelor Unite împărtăşea credinţa stearpă a multor americani din vremea aceea, că frontierele Statelor Unite se închid sau au şi fost închise.

Nu putea fi negată afirmaţia revistei *Life* că în Statele Unite se produsese o adâncă schimbare în cei cinci ani care trecuseră de la sfârşitul perioadei rooseveltiene. Dar, spre deosebire de redactorii revistei *Life*, milioane de americani găseau din ce în ce mai puţine motive să se bucure de schimbarea drastică intervenită în situaţia internă a ţării

Mulţi americani erau de fapt de părere că naţiunea lor, în loc să meargă înainte, se întorsese brusc înapoi, ca şi cum istoria s-ar fi repetat prin reînvierea odioasă a evenimentelor nenorocite care copleşiseră ţara în anii de după cel dintâi război mondial.

La jumătatea acestui secol, întocmai ca în anii furtunoşi de după 1920, industriaşii şi financiarii nemărginit de puternici îşi impuneau prin tot felul de uneltiri voinţa lor nemiloasă asupra vieţii economice şi politice americane, într-o nouă perioadă de falsă prosperitate, când câştigurile concernelor atinseseră culmi necunoscute până atunci, iar şomajul şi nesiguranţa creşteau vertiginos. În locul bandei din Ohio a lui Harding, capitala ţării era dominată de banda din Missouri a lui Truman. Corupţia şi cinismul atacau din nou rezistenţa morală a naţiunii; şantajiştii şi căpeteniile politice se certau asupra prăzii, iar crima se lăfăia în toată ţara.

Reacţiunea devenea tot mai sălbatică, iar isteria anticomunistă, fanatismul şi violenţa se întăreau pretutindeni. După cum se spunea într-un raport al Uniunii pentru apărarea libertăţilor cetăţeneşti, intitulat *în umbra spaimei*, ţara era înconjurată de „un şir nemaiîntâlnit de interdicţii puse în calea libertăţii de asociere, de declaraţii de lealitate luate cu forţa, de liste negre şi de epurări; iar puterea Biroului Federal de Investigaţii a ajuns la un punct în care există pericolul să ia naştere, pentru prima dată în istoria Statelor Unite, un sistem de poliţie secretă cu tot cortegiul lui de informatori şi de agenţi secreţi”.

Exact după treizeci de ani de la arestarea a mii de „radicali” în cursul infamelor razii ale lui Palmer, sub pretextul că ar fi conspirat ca să răstoarne guvernul Statelor Unite, locţiitorul procurorului general, Raymond P. Whearty, a anunţat într-o şedinţă de audieri a Congresului că Biroul Federal de Investigaţii era pregătit să aresteze 21.105 americani acuzaţi de „activitate subversivă”. Şi că, asemenea unui spirit al răului, reîntors dintr-un trecut de coşmar, J. Edgar Hoover, şeful poliţiei secrete, era din nou „maestru de vânătoare”…

Asemănările dintre cele două Americi postbelice erau totuşi, mai puţin periculoase decât deosebirile.

În timp ce după primul război mondial, poporul american a avut de suferit atacuri puternice împotriva drepturilor sale democratice, în 1950 el era ameninţat cu distrugerea totală a democraţiei însăşi şi cu instaurarea fascismului în America. Şi în timp ce profiturile uriaşe şi jafurile de după 1920 anticipau lipsurile şi suferinţele din vremea marii crize financiare, politica de violenţă din epoca războiului rece ameninţa cu dezlănţuirea unui război atomic mondial, care ar curma vieţile a nenumărate milioane de bărbaţi, femei şi copii.

În 1950, poporului american i se puneau cu precădere, două probleme deosebit de grele şi de importante: *Democraţie sau fascism în ţara sa*? *Pace sau război în lume*?

De-a lungul şi de-a-latul lumii, sute de milioane de oameni iubitori de libertate, hotărâţi să menţină pacea, priveau cu îngrijorare drumul pe care îl va alege poporul american.

Povestea începută în această carte nu s-a sfârşit…

*Chiar acum când. scriu aceste cuvinte se comit acte de trădare împotriva poporului american. În aceste clipe, uneltiri trădă*toare *ameninţă mult mai serios decât oricând libertăţile* şi *vieţile noastre*.

Pentru a preîntâmpina criza prezentului, trebuie să ţinem totdeauna seamă de lecţiile trecutului. Din toate părţile se ridică voci stridente care strigă că pericolul cel mai de temut pentru ţara noastră, nu vine din partea dreptei, ci *din partea stângii, că cei ce conspiră împotriva noastră, nu sunt reacţionarii, ci radicalii. Dar orice* american *care preţuieşte democraţia şi pacea, orice american căruia îi e dragă fericirea familiei sale, trebuie să se întrebe*: *cine a profitat de pe urma primului război mondial*? *Cine a jefuit ţara noastră după 1920 şi ne-a dus la îngrozitoarea criză de după 1930*? *Cine a conspirat şi a luptat împotriva progreselor democratice ale poporului în*

zilele New Dealului? Cine a hrănit fascismul, l-a adus pe Hitler la putere şi a făcut inevitabil cel de al doilea război mondial? Cine s-a îmbogăţit de pe urma vărsărilor de sânge, a durerii şi sărăcirii maselor în ultimele decenii?

Răspunsurile la aceste întrebări nu pot decât să demaşte minciunile propagandei de azi şi adevăraţii duşmani ai poporului.

Şi duşmanii poporului sunt aceiaşi – puţinii privilegiaţi şi marionetele lor din posturile politice, care aţâţă azi reacţiunea, crescândă şi pun la cale nimicirea libertăţilor din ţara noastră. Ei sunt aceia care ne ameninţă cu ceea ce ar însemna un măcel, un dezastru îngrozitor, cu cel de al treilea război mondial.

Fiecare cititor al acestei cărţi trebuie să aibă limpede în minte faptul că aceşti duşmani ai poporului sunt foarte puternici. Dacă n-ar fi aşa, ei n-ar reprezenta decât o primejdie mică pentru noi. Dar puterea lor de moment nu trebuie să ne înspăimânte. Influenţa lor în ţara noastră, ca şi în alte părţi ale lumii, este tot atât de trecătoare ca şi înşelătoriile şi iluziile pe care se sprijină această influenţă. Cruzimea lor s-a născut din disperare, pentru că, pe zi ce trece forţa lor piere. Ei sunt ca nişte uriaşi lipsiţi de vlagă.

Ar fi o nebunie să trecem cu vederea faptul că, în Statele Unite, cauza progresului şi a păcii a suferit lovituri grele, deşi temporare. Unitatea forţelor democratice care s-a înfăptuit în timpul anilor de război a fost sfărâmată. O astfel de unitate trebuie înfăptuită din nou şi întărită, pentru ca soarta celor mulţi să nu mai fie în mâinile celor puţini.

Luptând pentru realizarea acestei unităţi, nu trebuie să ne lăsăm tulburaţi de acuzaţiile de nelealitate aduse celor care se opun politicii actualului nostru guvern. Este cu totul împotriva tradiţiei americane să se ceară lealitate necondiţionată şi ascultare oarbă din partea poporului faţă de un guvern; tradiţia americană cere lealitate şi ascultare

din partea guvernului faţă de popor. Şi când un guvern încetează de a mai fi leal faţă de popor, când, de fapt, el trădează interesele poporului, atunci este timpul ca politica guvernului să fie schimbată prin schimbarea componenţei lui şi prin alegerea în aceste funcţiuni a adevăraţilor reprezentanţi ai poporului.

„Antagonismul existent în acest război", spunea preşedintele Franklin D. Roosevelt într-o adresă către Congres, la 7 Iulie 1943, „este antagonismul fundamental dintre acei ce cred în omenire şi acei ce nu cred în ea – vechea contradicţie dintre cei ce şi-au pus credinţa în popor şi *cei ce şi-au pus credinţa în dictatori şi tirani. Au existat* totdeauna *oameni care n-au crezut în popor, care au încercat să împiedice mersul înainte al istoriei, să ducă poporul îndărăt, cu forţa, spre sclavie şi tăcere".*

Roosevelt a declarat: „Vom câştiga războiul şi vom câştiga pacea care îi va urma".

Poporul a câştigat războiul. Poporul va câştiga şi *pacea*. Aprilie 195* A.E. *TL*

CUPRINSUL

Pag.
Prefaţă 5
Cuvânt înainte: Despre trădare 1?
Cartea întâia
ZILE DE TEROARE
Capitolul I. *Război în timp de pace*.
1. O recoltă odioasă 17
2. Secretele Ministerului Justiţiei 26
3. Raziile 3 î
4. Camerele de groază 37
Capitolul II. *Şuvoiul negru*
1. Natura crimei 42
2. „Pagina cea mai ruşinoasă" 47
Capitolul III. *Bilanţ* 52
Cartea a doua

JEFUIREA ŢARII
C a p i t o l u l IV. *O eră de necrezut*
1. Cum se creează un preşedinte 61
2. „Doamne, ce slujbă!” ba
3. Aspectele „vremurilor normale” 67
Capitolul V. *Galeria pungaşilor* Pag.
1. „Adevăratele vremuri de demult”. 73
2. Teapot Dome şi Elk Hills 79
3. Domnul Smith pleacă la Washington 85
4. Moarte subită 91
5. Milionari pe banca acuzaţilor 94
Capitolul VI. *Epoca de aur*
1. „Nu suntem oare acum toţi bogaţi?” ... 102
2. Profitorii crimelor ... 112
3. „Ticăloşii de anarhişti”. ... 121
Capitolul VII. *Sfârşitul unei epoci*
1. Dezastrul ... 133
2. Zilele ispăşirii ... ¡38
3. Marşul asupra Washingtonului ... 143

Cartea a treia RĂZBOIUL INTERN

Capitolul VIII. *New Deal* ... 153

1. F.D. R: ... 157

2. Prima legislatură

Capitolul IX. *Forţă şi violenţă*

1. Regele spărgătorilor de greve ... 165

2. Gărzi negre şi liste negre ... 174

3. Gaze şi puşti

4. Tehnica terorii ... 187

5. „Să ţinem minte”. ... 193

6. Statul major ... 197

Capitolul X. *În imperiul lui Ford*

1. Omul şi mitul ... 204

2. Mărunţelul ... 206

3. Favoriţii lui Bennett ... 211

4. Afacerea Dallas

5. Încercările de a submina Uniunea muncitorilor din industria de automobile 222

6. Campania finală 227

Capitolul XI. *Americani primejdioşi*
1. Ofensiva secretă 231
2. Un putsch neizbutit 239
3. Crime în Middle West 247
4. Coloana cincea în Congresul Statelor Unite... 255
5. America first 263
Capitolul XII. *Anii de război*
1. Internaţionala aurului 270
2. „La ce preţ trebuie să plătim patriotismul?”... 277
Cartea a patra
NOUA INCHIZIŢIE
Capitolul XIII. *Moartea New Dealului*
1. Moştenirea războiului 287
2. Întoarcerea lui Herbert Hoover 294
3. Banda din Missouri 297
4. Zgomot şi furie 303
Capitolul XIV. *Vânătoare de vrăjitori la Washington*
1. Cercetarea lealităţii 311
2. Îndărătul uşilor ferecate... 316
Capitolul XV. *Sisteme de oprimare*
1. Un plan sinistru 319
2. Teama 322
3. Strategie S. S 326
4. Manifestări de demenţă 332
Capitolul XVI. *Faptul monstruos*
1. În numele libertăţii 343
2. La Washington 349
3. Teroare în Tennessee 354
4. Cu mâna pe trăgaci, cu biciul şi cu laţul 359
Capitolul XVII. *Stafia roşie*
1. Temă şi variaţiuni
— 2. Procesul celor doisprezece 57!
3. Peekskill 382
4. Anul 1950 38»
Către cititor 39»

A. KAHN – înaltă Trădare, Ed. I Buc. Editura de Stat” pentru Literatură şi Artă, 1952.4» O pagini. Fi. 152X215 mm. Lei 8, 15. Tipografia Atelierele Grafice Nr. 1. Dat în lucru 26.X.1951. Bun de tipar 2U.1I1.1952. Hârtie seniivelină>. mată de 65 gr. /m.p. fi. 61 X 86/31, 1. Tiraj 20.000 ex. Coli de tipar 25. Coli de editură 24, 3. Nr. 5918/1051

Indicele de da &incare pentru bibliotecile mici: 8 A = K-Atelierele Graiice 1 – $735

3 Intitulat oficial „Adjusted Service Certificate”, bonul de indemnizaţie era o plată adiţională dală veteranilor, de un dolar pentru fiecare zi pe care o serviseră în cadrul forţelor armate din ţară şi un dolar şi douăzeci şi cinci de cenţi pentru fiecare zi de serviciu peste ocean. Bonul de indemnizaţie a fost votat de către Congres în 1023 pentru a fi plătit în 1945. În

1 Louis M. Hacker şi Benjamin B. Kendriek scriu în lucrarea lor de istorie *Statele Unite de la 1865 „încoace* că „New Dealul” a fost arătat ca e

1 Tactica întrebuinţată împotriva Comitetului unit al refugiaţilor antifascişti era tipică. Ea reprezenta, aşa cum a spus Albert Deutsch de la ziarul *P M*, „nu o anchetă, ci o inchiziţie”.

Începând din 1942, Comitetul unit al refugiaţilor antifascişti se ocupa cu colectarea fondurilor şi ajutoarelor medicale şi cu susţinerea snitalelor şi orfelinatelor pentru a-i ajuta pe refugiaţii antifascişti din străinătate, în special pe republicanii spanioli care, după venirea la putere a regimului fascist al lui Franco, emigraseră în Franţa şi Mexic.

La începutul anului 1946, Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane a denunţat Comitetul unit al refugiaţilor antifascişti ca o „organizaţie a frontului comunist” şi a cerut ca această organizaţie de ajutorare să predea toate registrele şi fişierele ei. Când conducătorii

Comitetului refugiaţilor refuzară să execute ordinul, preşedintele Comitetului (eminentul chirurg dr. Edward K. Barsky), secretarul executiv şi cei şaisprezece membri ai biroului executiv fură citaţi pentru ultragierea Congresului, judecaţi şi găsiţi vinovaţi de Curtea Federală; la 16 Ianuarie 1947 ei fură condamnaţi la pedepse între trei şi şase luni şi la o amendă de câte 500 dolari.

Alte persoane acuzate în timpul perioadei postbelice, datorită instigărilor Comisiei pentru cercetarea activităţilor antiamericane. pentru vina de a fi ultragiat Congresul, au fost George Marshall, preşedintele Congresului drepturilor cetăţeneşti; pastorul Richard Morford, directorul executiv al consiliului naţional pentru prietenia americano-sovietică; zece scriitori.